Προλετάριοι όλων των χωρών, ενωθείτε!

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΑΡΞ ΕΝΓΚΕΛΣ ΛΕΝΙΝ
ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚ (Μπ.) ΤΗΣ ΕΣΣΔ

Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

ΑΠΑΝΤΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΚΕ
1952

Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

ΤΟΜΟΣ
4

ΝΟΕΜΒΡΗΣ 1917–1920

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΟΥ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ 2ης ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΚΚΕ (ΟΧΤΩΒΡΗΣ 1951). Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΕΓΙΝΕ ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΣΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ τέταρτος τόμος τῶν Ἁπάντων τοῦ Ι. Β. Στάλιν περιέχει τά ἔργα πού γράφτηκαν μετά τήν Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, ἀπό τό Νοέμβρη τοῦ 1917 ὥς τό Δεκέμβρη τοῦ 1920.

Τά ἔργα αὐτῆς τῆς περιόδου εἶναι ἀφιερωμένα στά προβλήματα τῆς στερέωσης τοῦ σοσιαλιστικοῦ κρατικοῦ καθεστῶτος, τῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, τῆς δημιουργίας καί τοῦ δυναμώματος τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, καί τῆς στρατηγικῆς καί ταχτικῆς στά χρόνια τῆς ξένης στρατιωτικῆς ἐπέμβασης καί τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

Τά προβλήματα τῆς ἀνοικοδόμησης τοῦ κράτους καί τῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας ἀναπτύσσονται στούς λόγους τοῦ Ι. Β. Στάλιν στό 3ο Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ, στή συνέντευξή του «Ἡ ὀργάνωση τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας», στίς «Γενικές ἀρχές τοῦ Συντάγματος τῆς ΣΟΣΔΡ», στά ἄρθρα «Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη καί τό ἐθνικό ζήτημα», «Ἡ πολιτική τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας πάνω στό ἐθνικό ζήτημα στή Ρωσία» καί σέ ἄλλες ἐργασίες.

Σέ μιά σειρά ἔργα (στά ἄρθρα «Ὁ οὐκρανικός κόμπος», «Γιά τήν περιοχή τοῦ Ντόν καί τό Βόρειο Καύκα-

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ,ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ
«ΚΙΝΗΣΗ για ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΗ του ΚΚΕ 1918-55» ΑΘΗΝΑ 2011

σο», «ἐξ ἀνατολῶν τό φῶς» καί ἄλλα) φωτίζεται τό ζήτημα τοῦ ἀγώνα τῶν λαῶν τῆς Οὐκρανίας, τοῦ Καυκάσου καί τῶν Βαλτικῶν χωρῶν ἐνάντια στούς ξένους καταχτητές γιά τήν ἐγκαθίδρυση τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Στήν ἀνάλυση τῆς κατάστασης στά μέτωπα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου εἶναι ἀφιερωμένες οἱ παρακάτω ἐργασίες «Ἔκθεση τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ΚΕ τοῦ κόμματος καί τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας πρός τό σύντροφο Λένιν γιά τίς αἰτίες τῆς πτώσης τοῦ Πέρμ τό Δεκέμβρη τοῦ 1918», τό σχέδιο γράμματος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) «Πρός ὅλες τίς κομματικές ὀργανώσεις», τά ἄρθρα «Ἡ στρατιωτική κατάσταση στό Νότο», καί «Νέα ἐκστρατεία τῆς Ἀντάντ κατά τῆς Ρωσίας», οἱ στρατιωτικές ἀνασκοπήσεις γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο τοῦ Τσαρίτσιν, τῆς Πετρούπολης καί στό Νοτιο-Δυτικό Μέτωπο, καθώς καί μιά σειρά γράμματα καί τηλεγραφήματα πρός τόν Β. Ι. Λένιν.

Στίς εἰσηγήσεις του «Ἡ πολιτική κατάσταση τῆς Δημοκρατίας» καί «Τρία χρόνια προλεταριακῆς διχτατορίας», ὁ Ι. Β. Στάλιν βγάζει τά συμπεράσματα ἀπό τόν ἀγώνα καί τή νίκη τοῦ σοβιετικοῦ λαοῦ στόν ἐμφύλιο πόλεμο.

Στόν τόμο αὐτό δημοσιεύονται: τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Ὁ Λένιν σάν ὀργανωτής καί ἀρχηγός τοῦ ΚΚΡ» καί ὁ λόγος του στή συνεδρίαση τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Μόσχας τοῦ ΚΚΡ (Μπ) μέ τήν εὐκαιρία τῶν πενηντάχρονων τοῦ Β. Ι. Λένιν, ὅπου δίνεται ἡ μορφή τοῦ μεγάλου Λένιν.

Στόν τόμο αὐτό δημοσιεύονται γιά πρώτη φορά: τό γράμμα τοῦ Ι. Β. Στάλιν στόν Β. Ι. Λένιν ἀπό τό Τσαρίτσιν (Ἰούλης 1918), τό γράμμα γιά τήν κατάσταση στό Δυτικό Μέτωπο (Αὔγουστος 1919), ἡ ἔκθεση καί ἡ δήλωση τοῦ Ι. Β. Στάλιν στήν ΚΕ τοῦ κόμματος γιά τή δημιουργία στρατιωτικῶν ἐφεδρειῶν τῆς Δημοκρατίας (Αὔγουστος 1920) καί ἄλλα ντοκουμέντα.

Στόν τόμο δέ συμπεριλαμβάνονται πολλά τηλεγραφήματα, γράμματα, κείμενα κατευθείαν τηλεφωνικῶν συνδιαλέξεων, διαταγές καί ἄλλα ἔγγραφα γιά τίς πολεμικές ἐπιχειρήσεις, καθώς καί χαιρετιστήρια σέ χωριστούς στρατιωτικούς σχηματισμούς, μαχητές καί διοικητές τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ.

Ὅλες οἱ ἡμερομηνίες, πρίν ἀπό τή μέρα πού ἄρχισε νά ἰσχύει τό νέο ἡμερολόγιο (14 τοῦ Φλεβάρη 1918) εἶναι μέ τό παλιό ἡμερολόγιο.

Ἰνστιτοῦτο Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν
τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ

ΝΟΕΜΒΡΗΣ 1917–1920

ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΦΙΛΑΝΔΙΑΣ ΣΤΟ ΧΕΛΣΙΓΚΦΟΡΣ

14 τοῦ Νοέμβρη 1917

Σύντροφοι!

Στάλθηκα σάν ἀντιπρόσωπος στό συνέδριό σας γιά νά σᾶς χαιρετίσω ἐξ ὀνόματος τῆς ἐργατικῆς ἐπανάστασης τῆς Ρωσίας, πού τραντάζει συθέμελα τά βάθρα τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ καθεστῶτος. Ἦρθα νά χαιρετίσω τό συνέδριό σας ἐξ ὀνόματος τῆς ἐργατικῆς καί ἀγροτικῆς κυβέρνησης τῆς Ρωσίας, ἐξ ὀνόματος τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ, πού γεννήθηκε μέσα στή φωτιά αὐτῆς τῆς ἐπανάστασης.

Δέν ἦρθα ὅμως μόνο γιά νά σᾶς χαιρετίσω. Θά ἤθελα, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, νά σᾶς μεταδόσω τή χαρούμενη εἴδηση πώς ἡ ρωσική ἐπανάσταση σημειώνει νίκες, πώς οἱ ἐχθροί της ἀποδιοργανώνονται καί πώς μέσα στήν ἀτμόσφαιρα τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου πού τραβᾶ πρός τό τέλος του, μεγαλώνουν μέρα μέ τή μέρα οἱ πιθανότητες ἐπιτυχίας τῆς ἐπανάστασης.

Συντρίφτηκε ὁ τσιφλικάδικος ζυγός, γιατί ἡ ἐξουσία στό χωριό πέρασε στά χέρια τῶν ἀγροτῶν. Συντρίφτηκε ἡ ἐξουσία τῶν στρατηγῶν, γιατί ἡ ἐξουσία στό στρατό συγκεντρώθηκε στά χέρια τῶν φαντάρων. Χαλιναγωγήθηκαν οἱ κεφαλαιοκράτες, γιατί στίς φάμπρικες, στά ἐργο-

στάσια καί στίς τράπεζες καθιερώνεται έπειγόντως ό έργατικός έλεγχος. Όλη ή χώρα, οί πόλεις καί τά χωριά, τά μετόπισθεν καί τό μέτωπο, πλημμύρισαν άπό έπαναστατικές έπιτροπές τών έργατών, τών φαντάρων καί τών άγροτών, πού παίρνουν στά χέρια τους τό τιμόνι τής διοίκησης.

Μάς φοβέριζαν μέ τόν Κερένσκι καί μέ τούς άντεπαναστάτες στρατηγούς, μά ό Κερένσκι διώχτηκε καί οί στρατηγοί είναι πολιορκημένοι άπό τούς φαντάρους καί τούς κοζάκους, πού είναι έπίσης άλληλέγγυοι μέ τίς διεκδικήσεις τών έργατών καί τών άγροτών.

Μάς φοβέριζαν μέ τήν πείνα, προφήτευαν ότι ή σοβιετική έξουσία θά χαθεί στά νύχια τής έπισιτιστικής κρίσης. Ήταν όμως άρκετό νά βάλουμε χαλινάρι στούς κερδοσκόπους, ήταν άρκετό νά άποτανθούμε στούς άγρότες, καί τά σιτηρά άρχισαν νά συρρέουν πρός τίς πόλεις κατά έκατοντάδες χιλιάδες πούτια.

Μάς φοβέριζαν ότι θά ξεχαρβαλωθεί ό κρατικός μηχανισμός, ότι θά μάς σαμποτάρουν οί ύπάλληλοι κτλ. Τό ξέραμε καί μείς οί ίδιοι ότι ή νέα σοσιαλιστική κυβέρνηση δέ θά μπορούσε νά πάρει άπλώς τόν παλιό, άστικό κρατικό μηχανισμό καί νά τόν κάνει δικό της. Ήταν όμως άρκετό νά καταπιαστούμε μέ τήν άνανέωση τού παλιού μηχανισμού, μέ τό ξεκαθάρισμά του άπό τά άντικοινωνικά στοιχεία, καί τό σαμποτάζ άρχισε νά έξαφανίζεται.

Μάς φοβέριζαν μέ τίς «έκπλήξεις» τού πολέμου, μέ τίς περιπλοκές πού ήταν ένδεχόμενο νά προκαλέσουν οί ίμπεριαλιστικές κλίκες άπ' άφορμή τήν πρότασή μας γιά δημοκρατική είρήνη. Καί πραγματικά ύπήρχε κίνδυνος, ύπήρχε θανάσιμος κίνδυνος. Ό κίνδυνος όμως παρουσιάστηκε μετά τήν κατάληψη τού Έζελ[1], όταν ή κυβέρνηση Κερένσκι έτοιμαζόταν νά τό σκάσει γιά τή Μόσχα καί νά

παραδόσει τήν Πετρούπολη, ένώ οί άγγλο-γερμανοί ίμπεριαλιστές έκαναν συνεννοήσεις γιά είρήνη σέ βάρος τής Ρωσίας. Στηριγμένοι σέ μιά τέτια είρήνη οί ίμπεριαλιστές θά μπορούσαν πραγματικά νά τορπιλίσουν τήν ύπόθεση τής ρωσικής καί ίσως καί τής διεθνούς έπανάστασης. Ή Έπανάσταση όμως τού Όχτώβρη ήρθε στήν ώρα της. Πήρε τήν ύπόθεση τής είρήνης στά χέρια της, άπόσπασε άπό τά χέρια τού διεθνούς ίμπεριαλισμού τό πιό έπικίνδυνο όπλο, κι έτσι προφύλαξε τήν έπανάσταση άπό θανάσιμο κίνδυνο. Στούς γερόλυκους τού ίμπεριαλισμού δέν άπόμεινε παρά νά διαλέξουν ένα άπό τά δυό: ή νά ύποχωρήσουν μπροστά στό έπαναστατικό κίνημα πού φούντωνε σέ όλες τίς χώρες καί νά δεχτούν τήν είρήνη, ή νά μήν ύποχωρήσουν καί νά συνεχίσουν τόν πόλεμο. Νά συνεχίσει όμως κανείς τόν πόλεμο στόν τέταρτο χρόνο του, τή στιγμή πού όλος ό κόσμος σπαράζει στά νύχια τού πολέμου, τή στιγμή πού ή «έπικείμενη» χειμερινή έκστρατεία ξεσηκώνει θύελλα άγανάχτησης άνάμεσα στούς φαντάρους όλων τών χωρών, τή στιγμή πού οί αίσχρές μυστικές συμφωνίες έχουν πιά δημοσιευτεί,—νά συνεχίσει κανείς τόν πόλεμο κάτω άπ' αύτές τίς συνθήκες, σημαίνει νά καταδικάσει τόν έαυτό του σέ σίγουρη άποτυχία. Οί γερόλυκοι τού ίμπεριαλισμού τούτη τή φορά έπεσαν έξω στούς ύπολογισμούς τους. Καί γι' αύτό άκριβώς δέ μάς τρομάζουν οί «έκπλήξεις» τών ίμπεριαλιστών.

Τέλος μάς φοβέριζαν ότι θά σωριαστεί σέ έρείπια ή Ρωσία, ότι θά κομματιαστεί σέ πολλά άνεξάρτητα κράτη, ύπονοώντας μ' αύτό ότι τό δικαίωμα αύτοδιάθεσης τών έθνών, πού διακήρυξε τό Συμβούλιο τών Έπιτρόπων τού Λαού, είναι «όλέθριο λάθος». Πρέπει όμως νά δηλώσω μέ τόν πιό κατηγορηματικό τρόπο, ότι δέ θά είμασταν δημοκράτες (καί δέ μιλώ γιά σοσιαλισμό!) άν δέν άναγνω-

ρίζαμε στούς λαούς τῆς Ρωσίας τό δικαίωμα τῆς ἐλεύθερης αὐτοδιάθεσης. Δηλώνω πώς θά προδίναμε τό σοσιαλισμό, ἄν δέν παίρναμε ὅλα τά μέτρα γιά νά ἀποκατασταθεῖ ἡ ἀδελφική ἐμπιστοσύνη ἀνάμεσα στούς ἐργάτες τῆς Φιλανδίας καί τῆς Ρωσίας. Ὅλος ὁ κόσμος ὅμως ξέρει ὅτι δέ μπορεῖ νά νοηθεῖ ἀποκατάσταση τέτιας ἐμπιστοσύνης χωρίς νά ἀναγνωριστεῖ ἀδίσταχτα στό λαό τῆς Φιλανδίας τό δικαίωμα γιά ἐλεύθερη αὐτοδιάθεση. Κι ἐδῶ τό βασικό δέν εἶναι ἁπλῶς ἡ ἀναγνώριση, ἔστω καί ἡ ἐπίσημη ἀναγνώριση τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ στά λόγια. Τό βασικό ἐδῶ εἶναι ὅτι ἡ ἀναγνώριση αὐτή στά λόγια θά ἐπικυρωθεῖ στήν πράξη ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί θά ἐφαρμοστεῖ στή ζωή χωρίς ταλαντεύσεις. Γιατί πέρασε πιά ὁ καιρός τῶν λόγων. Γιατί ἔφτασε ὁ καιρός πού τό παλιό σύνθημα «προλετάριοι ὅλων τῶν χωρῶν, ἑνωθεῖτε!» πρέπει νά ἐφαρμοστεῖ στή ζωή.

Πλήρης ἐλευθερία στό φιλανδικό λαό, καθώς καί στούς ἄλλους λαούς τῆς Ρωσίας, νά ρυθμίσουν τή ζωή τους! Ἐθελοντική καί εἰλικρινής συμμαχία τοῦ φιλανδικοῦ λαοῦ μέ τό ρωσικό λαό! Καμιά κηδεμονία, καμιά ἐποπτεία ἀπό τά πάνω στό φιλανδικό λαό! Ἀπ' αὐτές τίς ἀρχές καθοδηγεῖται ἡ πολιτική τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ.

Μόνο μέ μιά τέτια πολιτική μπορεῖ νά δημιουργηθεῖ ἡ ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας. Μόνο μέ βάση αὐτή τήν ἐμπιστοσύνη μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ στήν πράξη ἡ συσπείρωση τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας σέ μιά στρατιά. Μόνο μέ μιά τέτια συσπείρωση μποροῦν νά κατοχυρωθοῦν οἱ καταχτήσεις τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη καί νά προωθηθεῖ τό ἔργο τῆς διεθνοῦς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

Νά γιατί χαμογελᾶμε κάθε φορά πού μᾶς λέν ὅτι μέ τήν ἐφαρμογή στή ζωή τῆς ἰδέας γιά τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν ἡ Ρωσία θά διαλυθεῖ ἀναπόφευχτα.

Μέ τέτιου εἴδους δυσκολίες μᾶς φοβέριζαν καί ἐξακολουθοῦν νά μᾶς φοβερίζουν οἱ ἐχθροί· τίς δυσκολίες ὅμως αὐτές τίς ὑπερνικοῦμε ὅσο ἀναπτύσσεται ἡ ἐπανάσταση.

Σύντροφοι! Μαθαίνουμε ὅτι ἡ χώρα σας περνᾶ τήν ἴδια περίπου κρίση ἐξουσίας πού πέρασε καί ἡ Ρωσία στίς παραμονές τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη. Μαθαίνουμε ὅτι κι ἐσᾶς σᾶς φοβερίζουν μέ τήν πείνα, τό σαμποτάζ κλπ. Ἐπιτρέψτε μου νά σᾶς δηλώσω, μέ βάση τήν πείρα πού ἀποκομίσαμε ἀπό τήν πράξη τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στή Ρωσία, ὅτι οἱ κίνδυνοι αὐτοί, καί ἄν ἀκόμα εἶναι πραγματικοί, δέν εἶναι καθόλου ἀνυπέρβλητοι. Τούς κινδύνους αὐτούς μπορεῖτε νά τούς ὑπερνικήσετε ἄν δράσετε ἀποφασιστικά καί χωρίς δισταγμούς. Στήν ἀτμόσφαιρα τοῦ πολέμου καί τοῦ οἰκονομικοῦ ξεχαρβαλώματος, στήν ἀτμόσφαιρα τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος πού φουντώνει στή Δύση καί μέ τίς ὅλο καί μεγαλύτερες νίκες τῆς ἐργατικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία, δέν ὑπάρχουν κίνδυνοι καί δυσκολίες πού θά μποροῦσαν νά ἀνθέξουν στήν ἔφοδό σας. Μέσα σέ μιά τέτια ἀτμόσφαιρα μπορεῖ νά κρατηθεῖ καί νά νικήσει μόνο μιά ἐξουσία, ἡ σοσιαλιστική ἐξουσία. Μέσα σέ μιά τέτια ἀτμόσφαιρα μόνο μιά ταχτική εἶναι κατάλληλη, ἡ ταχτική τοῦ Δαντόν: τόλμη, τόλμη καί πάλι τόλμη!

Κι ἄν σᾶς χρειαστεῖ ἡ βοήθειά μας θά σᾶς τή δόσουμε ἁπλώνοντάς σας ἀδελφικά τό χέρι.

Μπορεῖτε νά εἶστε βέβαιοι γι αὐτό.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 191,
16 τοῦ Νοέμβρη 1917.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΥΣ ΟΥΚΡΑΝΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΠΙΣΘΕΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Ἀπό τή μέρα πού ὀξύνθηκαν οἱ σχέσεις μας μέ τή Ράντα τῆς Οὐκρανίας[2] παίρνω πλῆθος ἀποφάσεις καί γράμματα ἀπό οὐκρανούς συντρόφους σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς σύγκρουσής μας μέ τή Ράντα. Ἔχω τή γνώμη πώς εἶναι ἀδύνατο καί περιττό νά ἀπαντήσω σέ κάθε ἀπόφαση καί σέ κάθε γράμμα χωριστά, γιατί οἱ ἀποφάσεις αὐτές καί τά γράμματα ἐπαναλαβαίνουν σχεδόν πάντα τά ἴδια πράγματα. Γι' αὐτό ἀποφάσισα νά ξεχωρίσω μέσα ἀπό τίς ἀποφάσεις καί τά γράμματα τά ἐρωτήματα πού μπαίνουν συχνότερα καί ν' ἀπαντήσω σ' αὐτά συγκεκριμένα, ἔτσι πού νά μή μείνουν ἀμφιβολίες. Τά ἐρωτήματα αὐτά τά ξέρει ὅλος ὁ κόσμος· εἶναι τά παρακάτω:

1) Πῶς προκλήθηκε ἡ σύγκρουση;

2) Πάνω σέ ποιά σημεῖα προκλήθηκε ἡ σύγκρουση;

3) Ποιά μέτρα χρειάζονται γιά νά λυθεῖ εἰρηνικά ἡ διαφορά;

4) Θά φτάσουμε στό σημεῖο νά χυθεῖ αἷμα ἀδελφικῶν λαῶν;

Ἔπειτα διατυπώνεται ἡ γενική πεποίθηση ὅτι ἡ διαφορά ἀνάμεσα στούς δυό συγγενικούς λαούς θά λυθεῖ εἰρηνικά, χωρίς νά χυθεῖ ἀδελφικό αἷμα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα πρέπει νά παρατηρήσουμε ὅτι οἱ οὐκρανοί σύντροφοι συγχέουν κάπως τίς ἔννοιες. Μερικές φορές παρουσιάζουν τή σύγκρουση μέ τή Ράντα σάν σύγκρουση ἀνάμεσα στόν οὐκρανικό καί τό ρωσικό λαό. Αὐτό ὅμως δέν εἶναι σωστό. Ἀνάμεσα στόν οὐκρανικό καί τό ρωσικό λαό δέν ὑπάρχει καί δέ μπορεῖ νά ὑπάρξει σύγκρουση. Ὁ οὐκρανικός καί ὁ ρωσικός λαός, ὅπως καί οἱ ἄλλοι λαοί τῆς Ρωσίας, ἀποτελοῦνται ἀπό ἐργάτες καί ἀγρότες, ἀπό φαντάρους καί ναῦτες. Ὅλοι αὐτοί ἀγωνίστηκαν μαζί ἐνάντια στόν τσαρισμό καί στό καθεστώς τοῦ Κερένσκι, ἐνάντια στούς τσιφλικάδες καί τούς κεφαλαιοκράτες, ἐνάντια στόν πόλεμο καί τόν ἰμπεριαλισμό. Ἔχυσαν ὅλοι μαζί τό αἷμα τους γιά τή γῆ καί τήν εἰρήνη, γιά τή λευτεριά καί τό σοσιαλισμό. Στόν ἀγώνα ἐνάντια στούς τσιφλικάδες καί τούς κεφαλαιοκράτες εἶναι ὅλοι τους ἀδέλφια καί σύντροφοι. Στόν ἀγώνα γιά τά ζωτικά τους συμφέροντα δέν ὑπάρχει καί δέ μπορεῖ νά ὑπάρχει σύγκρουση. Βέβαια, οἱ ἐχθροί τῶν ἐργαζομένων ἔχουν συμφέρον νά παρουσιάσουν τή σύγκρουση μέ τή Ράντα σάν σύγκρουση τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ μέ τόν οὐκρανικό λαό, γιατί ἄν παρουσιάσουν ἔτσι τά πράγματα θά τούς εἶναι πιό εὔκολο νά σπρώξουν τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῶν συγγενικῶν λαῶν τόν ἕνα ἐνάντια στόν ἄλλο πρός χαρά τῶν καταπιεστῶν αὐτῶν τῶν λαῶν. Μήπως ὅμως εἶναι δύσκολο νά καταλάβουν οἱ συνειδητοί ἐργάτες καί ἀγρότες ὅτι ἐκεῖνο πού συμφέρει στούς καταπιεστές τῶν λαῶν εἶναι βλαβερό γιά τούς λαούς;

Ἡ σύγκρουση δέν προκλήθηκε ἀνάμεσα στούς λαούς τῆς Ρωσίας καί τῆς Οὐκρανίας, ἀλλά ἀνάμεσα στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί τή Γενική Γραμματεία τῆς Ράντας.

Πάνω σέ ποιά ζητήματα προκλήθηκε ἡ σύγκρουση;

Λένε ὅτι ἡ σύγκρουση προκλήθηκε πάνω στό ζήτημα τοῦ συγκεντρωτισμοῦ καί τῆς αὐτοδιάθεσης, ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ δέν ἀφήνει τόν οὐκρανικό λαό νά πάρει τήν ἐξουσία στά χέρια του καί νά ἀποφασίσει ἐλεύθερα γιά τίς τύχες του. Εἶναι σωστό αὐτό; Ὄχι, δέν εἶναι σωστό. Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἐπιδιώκει ἴσα-ἴσα ὅλη ἡ ἐξουσία στήν Οὐκρανία νά ἀνήκει στόν οὐκρανικό λ α ό, δηλ. στούς οὐκρανούς ἐργάτες καί φαντάρους, ἀγρότες καί ναῦτες. Ἡ σοβιετική ἐξουσία, δηλ. ἡ ἐξουσία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν, τῶν φαντάρων καί τῶν ναυτῶν, χ ω ρ ί ς τούς τσιφλικάδες καί τούς κεφαλαιοκράτες, εἶναι ἀκριβῶς ἡ λ α ϊ κ ή ἐκείνη ἐξουσία, γιά τήν ὁποία ἀγωνίζεται τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ. Ἡ Γενική Γραμματεία δέ θέλει μιά τέτια ἐξουσία, γιατί δέ θέλει νά κάνει χωρίς τούς τσιφλικάδες καί τούς κεφαλαιοκράτες. Ἐδῶ βρίσκεται ὅλη ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος καί ὄχι στό συγκεντρωτισμό.

Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἀπό τήν πρώτη στιγμή ἦταν καί ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ὑπέρ τῆς ἐλεύθερης αὐτοδιάθεσης. Δέν ἔχει καμιά ἀντίρηση ἀκόμα καί νά χωριστεῖ ὁ οὐκρανικός λαός καί νά ἀποτελέσει ἀνεξάρτητο κράτος. Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τό δήλωσε αὐτό ἐπίσημα πολλές φορές. Ὅταν ὅμως συγχέουν τήν αὐτοδιάθεση τοῦ λαοῦ μέ τήν ἀπόλυτη κυριαρχία τοῦ Καλέντιν, ὅταν ἡ Γενική Γραμματεία τῆς Ράντας προσπαθεῖ νά παρουσιάσει τίς ἀντεπαναστατικές αὐθαιρεσίες τῶν κοζάκων στρατηγῶν σάν ἐκδήλωση τῆς αὐτοδιάθεσης τοῦ λαοῦ,—τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ δέ μπορεῖ νά μή σημειώσει ὅτι ἡ Γενική Γραμματεία παίζει μέ τήν αὐτοδιάθεση καί ὅτι μέ τό παιχνίδι αὐτό σκεπάζει τή συμμαχία της μέ τόν Καλέντιν καί τό

Ροτζιάνκο. Εἴμαστε ὑπέρ τῆς αὐτοδιάθεσης τ ῶ ν λ α ῶ ν· ἀλλά ἐνάντια στήν προσπάθεια νά μᾶς πασάρουν λαθραῖα μέ τό σύνθημα τῆς αὐτοδιάθεσης τήν ἀπολυταρχία τοῦ Καλέντιν, πού χτές ἀκόμα ἀγωνιζότανε γιά τήν κατάπνιξη τῆς Φιλανδίας.

Λένε ὅτι ἡ σύγκρουση προκλήθηκε πάνω στό ζήτημα τῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας, ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ δέν ἀναγνωρίζει τή Δημοκρατία τῆς Οὐκρανίας. Εἶναι σωστό αὐτό; Ὄχι, δέν εἶναι σωστό. Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἀναγνώρισε ἐπίσημα τή Δημοκρατία τῆς Οὐκρανίας στό «τελεσίγραφο» καί στήν «ἀπάντηση» πρός τό Οὐκρανικό ἐπιτελεῖο τῆς Πετρούπολης[3]. Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ εἶναι πρόθυμο νά ἀναγνωρίσει τή δημοκρατία ὁποιασδήποτε ἐθνικῆς περιοχῆς τῆς Ρωσίας ἐφόσον θά τό θελήσει ὁ ἐργαζόμενος πληθυσμός αὐτῆς τῆς περιοχῆς. Εἶναι πρόθυμο νά ἀναγνωρίσει τήν ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῆς χώρας μας, ἄν τό θελήσει ὁ ἐργαζόμενος πληθυσμός τῶν περιοχῶν τῆς Ρωσίας. Ὅταν ὅμως συγχέουν τή λαϊκή δημοκρατία μέ τή στρατιωτική διχτατορία τοῦ Καλέντιν, ὅταν ἡ Γενική Γραμματεία τῆς Ράντας προσπαθεῖ νά παρουσιάσει τούς μοναρχικούς Καλέντιν καί Ροτζιάνκο σά στυλοβάτες τῆς δημοκρατίας, τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ δέ μπορεῖ παρά νά δηλώσει ὅτι ἡ Γενική Γραμματεία παίζει μέ τή δημοκρατία, καλύπτοντας μ' αὐτό τό παιχνίδι τήν πλήρη ἐξάρτησή της ἀπό τούς μοναρχικούς βαθύπλουτους. Εἴμαστε ὑπέρ τῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας, εἴμαστε ὅμως ἐνάντια στήν προσπάθεια πού γίνεται νά καλυφθοῦν κάτω ἀπό τό σύνθημα τῆς δημοκρατίας οἱ ἄσπονδοι ἐχθροί τοῦ λαοῦ, οἱ μοναρχικοί Καλέντιν καί Ροτζιάνκο πού χτές ἀκόμα πάλαιβαν γιά τήν παλινόρθωση τοῦ παλιοῦ καθεστῶτος

καί τήν ἐπαναφορά τῆς θανατικῆς ποινῆς γιά τούς φαντάρους.

Ὄχι, τά προβλήματα τοῦ συγκεντρωτισμοῦ καί τῆς αὐτοδιάθεσης δέν ἔχουν καμιά σχέση μέ τή σύγκρουσή μας μέ τή Ράντα. Ἡ διαφωνία δέν προκλήθηκε γύρω ἀπ' αὐτά τά προβλήματα. Ἡ Γενική Γραμματεία ἀνακάτεψε τεχνητά στήν ὑπόθεση τό συγκεντρωτισμό καί τήν αὐτοδιάθεση σά στρατηγικό κόλπο, πού ἔχει σκοπό νά κρύψει ἀπό τίς μάζες τῆς Οὐκρανίας τίς πραγματικές αἰτίες τῆς σύγκρουσης.

Ἡ σύγκρουση δέν προκλήθηκε πάνω στό πρόβλημα τοῦ συγκεντρωτισμοῦ καί τῆς αὐτοδιάθεσης, ἀλλά πάνω στά παρακάτω τρία συγκεκριμένα ζητήματα:

Πρῶτο ζήτημα: Ἡ σύγκρουση ἄρχισε μέ τίς διαταγές πού ἔδοσε στό μέτωπο ὁ Πετλιούρα, μέλος τῆς Γενικῆς Γραμματείας, διαταγές πού περιέκλειναν τόν κίνδυνο πλέριας ἐξάρθρωσης τοῦ μετώπου. Ὁ Πετλιούρα, χωρίς νά παίρνει ὑπόψη του τό Γενικό Ἐπιτελεῖο καί τά συμφέροντα τοῦ μετώπου, χωρίς νά παίρνει ὑπόψη του τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης καί τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης γενικά, ἄρχισε μέ τίς διαταγές του νά καλεῖ νά ἔρθουν στήν Οὐκρανία ὅλα τά οὐκρανικά τμήματα τοῦ στρατοῦ καί τοῦ στόλου. Εἶναι εὔκολο νά καταλάβει κανείς ὅτι τό μέτωπο θά κατέρεε μονομιᾶς ἄν τά οὐκρανικά τμήματα ὑπακούανε στίς διαταγές τοῦ Πετλιούρα: τά βόρεια οὐκρανικά τμήματα θά μετακινοῦνταν πρός νότο, τά νότια μή οὐκρανικά τμήματα πρός βορᾶ, οἱ φαντάροι τῶν ἄλλων ἐθνοτήτων θά τραβοῦσαν ἐπίσης γιά τά «μέρη» τους, οἱ σιδηρόδρομοι θά ἀσχολοῦνταν μόνο μέ τήν μεταφορά φαντάρων καί πολεμοφοδίων, τά τρόφιμα δέ θά φτάναν στό μέτωπο γιατί δέ θά ὑπῆρχαν μεταφορικά μέσα, καί ἀπό τό μέτωπο δέ θά ἔμενε παρά μιά ἁπλή ἀνάμνηση. Ἔτσι θά ὑποσκάφτονταν συθέμελα ἡ ὑπόθεση τῆς ἀνακωχῆς καί τῆς εἰρήνης. Δέ χωράει συζήτηση, ὅτι σέ ὁμαλούς καιρούς ἡ θέση τοῦ οὐκρανοῦ φαντάρου εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα στήν πατρίδα του, στό σπίτι του, στήν Οὐκρανία. Δέ χωράει συζήτηση, ὅτι ἡ «ἐθνικοποίηση» τοῦ στρατοῦ εἶναι πράγμα παραδεχτό καί ἐπιθυμητό. Αὐτό τό δήλωσε ἐπανειλημμένα καί ἐπίσημα τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ. Μέσα στίς συνθῆκες ὅμως τοῦ πολέμου, τή στιγμή πού ἡ ὑπόθεση τῆς εἰρήνης δέν ἔχει ἀκόμα ταχτοποιηθεῖ καί τό μέτωπο δέν εἶναι συγκροτημένο κατά ἐθνότητες, τή στιγμή πού, ἐξαιτίας τῆς ἀνεπάρκειας τῶν μεταφορῶν μας, ἡ ἄμεση ἐφαρμογή τῆς «ἐθνικοποίησης» τοῦ στρατοῦ περικλείνει τόν κίνδυνο νά φύγουν οἱ φαντάροι καί νά διαλυθεῖ τό μέτωπο καί νά τορπιλιστεῖ ἡ εἰρήνη καί ἡ ἀνακωχή—δέ χωράει συζήτηση, ὅτι μέσα σ' αὐτές τίς συνθῆκες δέ μπορεῖ οὔτε λόγος νά γίνει γιά ἄμεση ἀποχώρηση τῶν ἐθνικῶν τμημάτων. Δέν ξέρω ἄν τό καταλαβαίνει ὁ Πετλιούρα ὅτι μέ τίς παράλογες διαταγές του σπάει τό μέτωπο καί τορπιλίζει τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης. Οἱ οὐκρανοί ὅμως φαντάροι καί ναῦτες τό κατάλαβαν αὐτό ἀμέσως, γιατί ὅλοι τους, ἐξόν ἀπό ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις, ἀρνήθηκαν νά πειθαρχήσουν στόν Πετλιούρα καί παρέμειναν στίς θέσεις τους ὥς τή σύναψη τῆς εἰρήνης. Ἔτσι οἱ οὐκρανοί μαχητές ἔσωσαν τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης καί τό ζήτημα τῶν ἀσυλλόγιστων διαταγῶν τοῦ Πετλιούρα ἔχασε γιά τήν ὥρα τήν ἐξαιρετική του ὀξύτητα.

Δεύτερο ζήτημα: Ἡ σύγκρουση πού προκλήθηκε μέ τίς διαταγές τοῦ Πετλιούρα ὀξύνθηκε μέ τήν πολιτική τῆς Γενικῆς Γραμματείας τῆς Ράντας, πού ἄρχισε νά ἀφοπλίζει τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῆς Οὐκρανίας. Στό Κίεβο τά τμήματα τῆς Γενικῆς Γραμματείας ρίχτηκαν τή νύχτα πάνω στά σοβιετικά στρατεύματα καί τά

ἀφόπλισαν. Παρόμοιες ἀπόπειρες ἔγιναν καί στήν Ὀδησσό καί στό Χάρκοβο, ὡστόσο ὅμως οἱ ἀπόπειρες αὐτές ἀπότυχαν, γιατί συνάντησαν ἀντίσταση. Ἀπό ἔγκυρες ὅμως πηγές μαθαίνουμε ὅτι ἡ Γενική Γραμματεία συγκεντρώνει στρατεύματα ἐνάντια στήν Ὀδησσό καί στό Χάρκοβο γιά νά ἀφοπλίσει τά σοβιετικά στρατεύματα. Ἀπό ἔγκυρες πηγές μαθαίνουμε ὅτι σέ μιά ὁλόκληρη σειρά ἄλλες πόλεις μέ μικρότερη σημασία, ἀφόπλισαν κιόλας τά σοβιετικά στρατεύματα καί «τά ἔστειλαν στά σπίτια τους». Ἔτσι ἡ Γενική Γραμματεία τῆς Ράντας ἔβαλε γιά σκοπό της νά πραγματοποιήσει τό πρόγραμμα τοῦ Κορνίλοφ καί τοῦ Καλέντιν, τοῦ Ἀλεξέγεφ καί τοῦ Ροτζιάνκο γιά ἀφοπλισμό τῶν Σοβιέτ. Τά Σοβιέτ ὅμως εἶναι τό προπύργιο καί ἡ ἐλπίδα τῆς ἐπανάστασης. Ὅποιος ἀφοπλίζει τά Σοβιέτ ἀφοπλίζει τήν ἐπανάσταση, χαντακώνει τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης καί τῆς ἐλευθερίας, προδίνει τήν ὑπόθεση τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν. Τά Σοβιέτ ἔσωσαν τή Ρωσία ἀπό τό ζυγό τοῦ κορνιλοφισμοῦ. Τά Σοβιέτ ἔσωσαν τή Ρωσία ἀπό τό αἶσχος τοῦ κερενσκισμοῦ. Τά Σοβιέτ κατάχτησαν τή γῆ καί τήν ἀνακωχή γιά τούς λαούς τῆς Ρωσίας. Τά Σοβιέτ καί μόνο τά Σοβιέτ εἶναι σέ θέση νά ὁδηγήσουν τή λαϊκή ἐπανάσταση ὥς τήν ὁλοκληρωτική νίκη. Γι' αὐτό ὅποιος σηκώνει χέρι ἐνάντια στά Σοβιέτ βοηθᾶ τούς τσιφλικάδες καί τούς κεφαλαιοκράτες νά πνίξουν τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες ὅλης τῆς Ρωσίας, βοηθᾶ τούς διάφορους Καλέντιν καί Ἀλεξέγεφ νά στερεώσουν τή «σιδερένια» ἐξουσία τους πάνω στούς φαντάρους καί στούς κοζάκους.

Μπορεῖ νά μᾶς ποῦν, ὅτι στή Γενική Γραμματεία εἶναι σοσιαλιστές καί ὅτι οἱ σοσιαλιστές δέ μποροῦν νά προδόσουν τήν ὑπόθεση τοῦ λαοῦ. Καί ὁ Κερένσκι ὅμως ὀνομάζει τόν ἑαυτό του σοσιαλιστή, ὡστόσο ὁδήγησε τά στρατεύματά του ἐνάντια στήν ἐπαναστατημένη Πετρούπολη. Καί ὁ Γκότς ὀνομάζει τόν ἑαυτό του σοσιαλιστή, ὡστόσο ξεσήκωσε τούς γιοῦνκερς καί τούς ἀξιωματικούς ἐνάντια στούς φαντάρους καί τούς ναῦτες τῆς Πετρούπολης. Καί ὁ Σάβινκοφ καί ὁ Αὐξέντιεφ ὀνομάζουν τόν ἑαυτό τους σοσιαλιστές, ὡστόσο ἐπέβαλαν τή θανατική ποινή γιά τούς φαντάρους στό μέτωπο. Τούς σοσιαλιστές δέν πρέπει νά τούς κρίνει κανείς ἀπό τά λόγια τους, ἀλλά ἀπό τά ἔργα τους. Ἡ Γενική Γραμματεία ἀποδιοργανώνει καί ἀφοπλίζει τά Σοβιέτ τῆς Οὐκρανίας, καί διευκολύνει ἔτσι τόν Καλέντιν νά ἐγκαθιδρύσει ἕνα αἱματηρό καθεστώς στό Ντόν καί στήν ἀνθρακοφόρα κοιλάδα—αὐτό εἶναι ἕνα γεγονός πού δέ μπορεῖς νά τό κρύψεις μέ κανένα σοσιαλιστικό σύνθημα. Ἀκριβῶς γι' αὐτό τό λόγο τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἐπιμένει ὅτι ἡ πολιτική τῆς Γενικῆς Γραμματείας εἶναι ἀντεπαναστατική πολιτική. Ἀκριβῶς γι' αὐτό τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἐλπίζει ὅτι οἱ οὐκρανοί ἐργάτες καί φαντάροι, πού στή Ρωσία πολέμησαν στίς πρῶτες γραμμές γιά τήν ἐπαναστατική σοβιετική ἐξουσία, θά μπορέσουν νά ἀνακαλέσουν στήν τάξη τή Γενική τους Γραμματεία, ἤ νά ἐκλέξουν ἄλλη πρός τό συμφέρον τῆς εἰρήνης ἀνάμεσα στούς λαούς.

Μιλᾶνε γιά «ἀνταλλαγή» στρατιωτικῶν τμημάτων ἀνάμεσα στήν Οὐκρανία καί τή Ρωσία, γιά καθορισμό τῶν συνόρων κλπ. Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καταλαβαίνει πολύ καλά ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά καθοριστοῦν τά σύνορα. Ὁ καθορισμός ὅμως τῶν συνόρων πρέπει νά εἶναι ἀδελφικός, φιλικός, νά γίνει μέ συμφωνία καί ὄχι μέ τή βία, ὄχι σύμφωνα μέ τήν «ἀρχή»: «ἅρπαξέ ὅ,τι μπορεῖς», «ἀφόπλισε ὅποιον μπορεῖς ν' ἀφοπλίσεις», ὅπως κάνει σήμερα ἡ Γενική Γραμματεία, ἁρπάζοντας τά

τρόφιμα, κατάσχοντας τά φορτία καί καταδικάζοντας τό στρατό στήν πείνα καί στό κρύο.

Τρίτο ζήτημα: Ἡ σύγκρουση ἔφτασε στό ἀποκορύφωμά της ὅταν ἡ Γενική Γραμματεία ἀρνήθηκε κατηγορηματικά νά ἀφήσει νά περάσουν τά ἐπαναστατικά στρατεύματα τῶν Σοβιέτ πού πήγαιναν ἐνάντια στόν Καλέντιν. Τά τμήματα τῆς Γενικῆς Γραμματείας σταματοῦν τίς ἁμαξοστοιχίες μέ τά ἐπαναστατικά στρατεύματα, ξυλώνουν τή σιδηροδρομική γραμμή, ἀπειλοῦν ὅτι θά πυροβολήσουν, δηλώνοντας ὅτι δέ μποροῦν ν' ἀφήσουν νά περάσουν μέσα ἀπό τό ἔδαφός τους «ξένα στρατεύματα». Πρόκειται γιά τούς ρώσους φαντάρους, πού χθές ἀκόμα πολεμοῦσαν μαζί μέ τούς οὐκρανούς ἐνάντια στούς στρατηγούς-δολοφόνους, αὐτούς πού προσπαθοῦσαν νά πνίξουν τήν Οὐκρανία! Αὐτοί οἱ ρῶσοι φαντάροι ἔγιναν σήμερα «ξένοι»! Κι αὐτό τή στιγμή πού ἡ ἴδια ἡ Γενική Γραμματεία ἀφήνει νά περάσουν ἐλεύθερα μέσα ἀπό τό ἔδαφός της γιά τό Ροστόφ τά κοζάκικα τμήματα τοῦ Καλέντιν καί οἱ ἀντεπαναστάτες ἀξιωματικοί, πού συρρέουν ἀπ' ὅλες τίς μεριές πρός τόν Καλέντιν!

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Κορνίλοφ καί τοῦ Καλέντιν σηκώνουν ψηλά καρφωμένους στίς λόγχες τους τούς κόκκινους φρουρούς τοῦ Ροστόφ, καί ἡ Γενική Γραμματεία τῆς Ράντας μᾶς ἐμποδίζει νά πᾶμε νά βοηθήσουμε τούς συντρόφους μας στό Ροστόφ! Οἱ ἀξιωματικοί τοῦ Καλέντιν τουφεκίζουν τούς συντρόφους μας στά ἀνθρακορυχεῖα καί ἡ Γενική Γραμματεία μᾶς ἐμποδίζει νά δόσουμε χέρι βοήθειας στούς συντρόφους ἀνθρακορύχους! Ὕστερα ἀπ' αὐτό μπορεῖ ν' ἀπορεῖ κανείς γιατί ὁ Καλέντιν πού χτές ἀκόμα εἶχε τσακιστεῖ, σήμερα ὅλο καί προχωρεῖ πρός βορᾶν, καταλαμβάνει τήν κοιλάδα τοῦ Ντόνετς καί ἀπειλεῖ τό Τσαρίτσιν; Μήπως δέν εἶναι ὁλοκάθαρο, ὅτι ἡ Γενική

Γραμματεία βρίσκεται σέ συμμαχία μέ τόν Καλέντιν καί τό Ροτζιάνκο; Μήπως δέν εἶναι ὁλοκάθαρο ὅτι ἡ Γενική Γραμματεία προτιμᾶ τή συμμαχία μέ τούς κορνιλοφικούς ἀπό τή συμμαχία μέ τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ;

Λένε πώς εἶναι ἀπαραίτητη μιά συμφωνία ἀνάμεσα στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί τή Γενική Γραμματεία τῆς Ράντας. Μήπως ὅμως εἶναι δύσκολο νά καταλάβει κανείς ὅτι μιά συμφωνία μέ τή σημερινή Γενική Γραμματεία εἶναι συμφωνία μέ τόν Καλέντιν καί τό Ροτζιάνκο; Εἶναι μήπως δύσκολο νά καταλάβει κανείς, ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ δέ μπορεῖ νά δεχτεῖ νά αὐτοκτονήσει; Δέν ἀρχίσαμε τήν ἐπανάσταση ἐνάντια στούς τσιφλικάδες καί τούς κεφαλαιοκράτες γιά νά καταλήξουμε σέ συμμαχία μέ τούς δολοφόνους Καλέντιν. Οἱ ἐργάτες καί οἱ φαντάροι δέν ἔχυσαν τό αἷμα τους γιά νά παραδοθοῦν στό ἔλεος τῶν διαφόρων Ἀλεξέγεφ καί Ροτζιάνκο.

Ἕνα ἀπό τά δυό:

Εἴτε ἡ Ράντα θά ξεκόψει ἀπό τόν Καλέντιν, θά δόσει τό χέρι της στά Σοβιέτ καί θ' ἀνοίξει τό δρόμο στά ἐπαναστατικά στρατεύματα γιά νά βαδίσουν ἐνάντια στήν ἀντεπαναστατική φωλιά τοῦ Ντόν, καί τότε οἱ ἐργάτες καί οἱ φαντάροι τῆς Οὐκρανίας καί τῆς Ρωσίας θά δυναμώσουν τήν ἐπαναστατική τους συμμαχία μέ ἕνα καινούργιο ξέσπασμα συναδέλφωσης.

Εἴτε ἡ Ράντα δέ θά θελήσει νά ξεκόψει ἀπό τόν Καλέντιν, δέ θά ἀνοίξει τό δρόμο στά ἐπαναστατικά στρατεύματα καί τότε ἡ Γενική Γραμματεία τῆς Ράντας θά πετύχει ἐκεῖνο πού μάταια ἐπιδίωκαν οἱ ἐχθροί τοῦ λαοῦ, δηλ. νά χυθεῖ τό αἷμα τῶν ἀδελφῶν λαῶν.

Ἀπό τή συνειδητότητα καί τήν ἐπαναστατικότητα τῶν οὐκρανῶν ἐργατῶν καί φαντάρων ἐξαρτᾶται νά ἀνακληθεῖ στήν τάξη ἡ Γενική Γραμματεία τους ἤ νά ἐκλεγεῖ ἄλλη γιά νά λυθεῖ εἰρηνικά ἡ ἐπικίνδυνη διαφορά.

Ἀπό τή σταθερότητα καί τήν ἀποφασιστικότητα τῶν οὐκρανῶν ἐργατῶν καί φαντάρων ἐξαρτᾶται νά ἀναγκασθεῖ ἡ Γενική Γραμματεία νά δηλώσει συγκεκριμένα ποιά συμμαχία ὑποστηρίζει σήμερα: τή συμμαχία μέ τόν Καλέντιν καί τό Ροτζιάνκο ἐνάντια στήν ἐπανάσταση ἤ τή συμμαχία μέ τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση τῶν καντέτων καί τῶν στρατηγῶν.

Ἡ ὑπόθεση τῆς εἰρηνικῆς λύσης τῆς διαφορᾶς βρίσκεται στά χέρια τοῦ οὐκρανικοῦ λαοῦ.

Ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ ***Ι. Στάλιν***

12 τοῦ Δεκέμβρη 1917

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 213, 13 τοῦ Δεκέμβρη 1917.

ΓΙΑ ΤΗ ΡΑΝΤΑ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ

Λόγος στή συνεδρίαση τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς στίς 14 τοῦ Δεκέμβρη 1917

Μπορεῖ νά φανεῖ περίεργο ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ, πού πάντα ὑποστήριζε ἀποφασιστικά τήν ἀρχή τῆς αὐτοδιάθεσης, ἦρθε σέ σύγκρουση μέ τή Ράντα, πού κι αὐτή ξεκινᾶ ἀπό τήν ἀρχή τῆς αὐτοδιάθεσης. Γιά νά καταλάβει κανείς ἀπό ποῦ προῆλθε αὐτή ἡ σύγκρουση πρέπει νά θέσει τό ζήτημα τῆς πολιτικῆς φυσιογνωμίας τῆς Ράντας.

Ἡ Ράντα ξεκινᾶ ἀπό τήν ἀρχή ὅτι τήν ἐξουσία πρέπει νά τή μοιράζονται ἡ κεφαλαιοκρατία ἀπό τό ἕνα μέρος καί τό προλεταριάτο καί ἡ ἀγροτιά ἀπό τό ἄλλο. Ἐνῶ τά Σοβιέτ δέ δέχονται ἕνα τέτιο μοίρασμα καί δίνουν ὅλη τήν ἐξουσία στό λαό χωρίς τήν κεφαλαιοκρατία. Νά γιατί ἡ Ράντα ἀντιπαραθέτει στό σύνθημα «Ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ» (δηλ. στό λαό) τό σύνθημά της «Ὅλη ἡ ἐξουσία στίς αὐτοδιοικήσεις τῶν δήμων καί τῶν ζέμστβο» (δηλ. στό λαό καί στήν κεφαλαιοκρατία).

Λένε πώς ἡ σύγκρουση δημιουργήθηκε πάνω στό ζήτημα τῆς αὐτοδιάθεσης. Αὐτό ὅμως δέν εἶναι σωστό. Ἡ Ράντα προτείνει νά ἐγκαθιδρυθεῖ ὁμοσπονδιακό καθεστώς στή Ρωσία. Τό Συμβούλιο ὅμως τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ πάει πιό μακριά ἀπό τή Ράντα καί δέχεται καί τό δικαίωμα

ἀποχωρισμοῦ. Συνεπῶς ἡ διαφωνία ἀνάμεσα στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί τή Ράντα δέν εἶναι πάνω στό ζήτημα αὐτό. Ἐπίσης δέν εἶναι καθόλου σωστός ὁ ἰσχυρισμός τῆς Ράντας ὅτι ὁ συγκεντρωτισμός ἀποτελεῖ σημεῖο διαφωνίας. Τά περιοχικά κέντρα, πού εἶναι συγκροτημένα κατά τό πρότυπο τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ (Σιβηρία, Λευκορωσία, Τουρκεστάν), ἀπευθύνθηκαν στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ζητώντας ὁδηγίες. Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τούς ἀπάντησε: ἐσεῖς οἱ ἴδιοι εἶστε ἡ ἐξουσία τοπικά, οἱ ἴδιοι πρέπει νά ἐπεξεργαστεῖτε ὁδηγίες, συνεπῶς ἡ διαφωνία δέ βρίσκεται ἐδῶ. Στήν πραγματικότητα ἡ διαφορά ἀνάμεσα στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί τή Ράντα προέκυψε πάνω στά παρακάτω τρία σημεῖα.

Πρῶτο ζήτημα εἶναι ἡ συγκέντρωση τῶν οὐκρανικῶν τμημάτων στό Νότιο Μέτωπο. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι τά ἐθνικά στρατεύματα μποροῦν νά ὑπερασπίσουν μέ τόν καλύτερο τρόπο τό ἔδαφος τῆς χώρας τους. Σήμερα ὅμως τό μέτωπό μας δέν εἶναι συγκροτημένο κατά ἐθνότητες. Ἡ ἀναδιοργάνωση τοῦ μετώπου κατά ἐθνότητες τή στιγμή πού οἱ μεταφορές εἶναι ξεχαρβαλωμένες θά προκαλοῦσε τήν πλήρη διάλυση τοῦ μετώπου. Ἔτσι θά ὑπονομευόταν ἡ ὑπόθεση τῆς εἰρήνης. Οἱ οὐκρανοί μαχητές φάνηκαν πιό λογικοί καί πιό τίμιοι ἀπό τή Γενική Γραμματεία, γιατί τά περισσότερα οὐκρανικά τμήματα δέ θέλησαν νά πειθαρχήσουν στίς διαταγές τῆς Ράντας.

Τό δεύτερο ζήτημα εἶναι ὁ ἀφοπλισμός τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων στήν Οὐκρανία. Ἡ Ράντα τῆς Οὐκρανίας ὑπερασπίζοντας τά συμφέροντα τῶν οὐκρανῶν τσιφλικάδων καί κεφαλαιοκρατῶν, μέ τόν ἀφοπλισμό τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων χτυπᾶ τήν ἐπανάσταση. Οἱ ἐνέργειες τῆς Ράντας ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη οὐσιαστικά δέ διαφέρουν καθόλου ἀπό τίς ἐνέργειες τῶν Κορνίλοφ-Καλέντιν. Δέν εἶναι ἀνάγκη νά ποῦμε ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ θά παλαίψει μέ ὅλες του τίς δυνάμεις ἐνάντια σ' αὐτή τήν ἀντεπαναστατική πολιτική τῆς Ράντας.

Τέλος, τό τρίτο ζήτημα εἶναι ἡ ἀπαγόρευση νά περάσουν τά σοβιετικά στρατεύματα πού στέλνονται κατά τοῦ Καλέντιν, πού γύρω του ἔχουν συγκεντρωθεῖ ὅλες οἱ ἀντεπαναστατικές δυνάμεις τῆς Ρωσίας. Ἡ Ράντα δικαιολογοῦσε τήν ἀπαγόρευση αὐτή μέ τήν «οὐδετερότητά» της ἀπέναντι στόν Καλέντιν πού «αὐτοδιατίθεται». Ἐδῶ ὅμως ἡ Ράντα στή θέση τῆς αὐτοδιάθεσης τῶν ἐργαζομένων κοζάκων βάζει τήν ἀπολυταρχία τοῦ Καλέντιν. Ἐμποδίζοντας νά περάσουν τά σοβιετικά στρατεύματα ἡ Ράντα βοηθᾶ τόν Καλέντιν νά βαδίσει πρός βορά. Καί ταυτόχρονα ἡ Ράντα ἀφήνει νά περάσουν ἐλεύθερα τά κοζάκικα τμήματα τοῦ Καλέντιν στό Ντόν. Τή στιγμή πού τουφεκίζουν τούς συντρόφους μας στό Ροστόφ καί στήν κοιλάδα τοῦ Ντόνετς, ἡ Ράντα μᾶς ἐμποδίζει νά τούς στείλουμε βοήθεια. Εἶναι περιττό νά ποῦμε, ὅτι δέ μποροῦμε νά ἀνεχτοῦμε τήν προδοτική αὐτή στάση τῆς Ράντας.

Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ δέ μπορεῖ νά παραιτηθεῖ ἀπό τόν ἀγώνα ἐνάντια στόν Καλέντιν. Ἡ ἀντεπαναστατική φωλιά τοῦ Καλέντιν πρέπει νά καταστραφεῖ. Αὐτό θά γίνει ὁπωσδήποτε. Ἄν ἡ Ράντα βάλει ἐμπόδια στήν προέλασή μας ἐνάντια στόν Καλέντιν καί τόν καλύψει, τότε τά χτυπήματα πού στρέφονται κατά τοῦ Καλέντιν, θά πέσουν πάνω στή Ράντα. Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ δέ θά διστάσει νά πολεμήσει ἀποφασιστικά τή Ράντα, γιατί ξέρει πολύ καλά ὅτι ἡ Ράντα βρίσκεται σέ μυστική συμμαχία μέ τόν Καλέντιν. Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἔπιασε ἕνα κρυπτογραφημένο τηλεγράφημα, πού δείχνει καθαρά

ὅτι ἡ Ράντα συνδέεται ἄμεσα μέ τή γαλλική ἀποστολή μέ σκοπό τό τραινάρισμα τῆς σύναψης εἰρήνης ὥς τήν ἄνοιξη καί ὅτι μέσω τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς συνδέεται μέ τόν Καλέντιν. Ἡ συμμαχία αὐτή στρέφεται ἐνάντια στήν εἰρήνη καί τήν ἐπανάσταση. Ἡ συμμαχία αὐτή πρέπει νά καταστραφεῖ καί θά καταστραφεῖ.

Μᾶς κατηγοροῦν ὅτι ἀκολουθοῦμε ἀποφασιστική πολιτική ἐνάντια στή Ράντα. Ἀκριβῶς ὅμως αὐτή ἡ ἀποφασιστική πολιτική ἄνοιξε τά μάτια τῶν οὐκρανῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, ἀποκαλύπτοντας τόν ἀστικό χαραχτήρα τῆς Ράντας. Αὐτό φαίνεται ἀκόμα κι ἀπό τό τηλεγράφημα ὅτι στήν Οὐκρανία σχηματίστηκε νέα οὐκρανική ἐπαναστατική ἐξουσία[1], πού ἀναγνωρίζει τή σοβιετική ἐξουσία καί δρᾶ ἐνάντια στήν ἀστική Ράντα. (Χειροκροτήματα).

«Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 254, 17 τοῦ Δεκέμβρη 1917.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΡΑΝΤΑ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ;

Ὁ ἀναγνώστης θά βρεῖ παρακάτω ἕνα κρυπτογραφημένο τηλεγράφημα πού ἔπιασε ἡ σοβιετική ἐξουσία καί πού ξεσκεπάζει τό πραγματικό περιεχόμενο τῆς Ράντας καί τίς πραγματικές διαθέσεις τῶν στρατιωτικῶν ἀποστολῶν τῶν «συμμάχων μας» σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς εἰρήνης. Ἀπό τό τηλεγράφημα φαίνεται ὅτι κλείστηκε κάποια συμμαχία ἀνάμεσα στή γαλλική ἀποστολή καί στή Ράντα, καί ὅτι «τά μέλη τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς δουλεύουν σέ στενή σύνδεση μέ τή Ράντα». Ἀπό τό τηλεγράφημα φαίνεται ἐπίσης ὅτι ἡ συμμαχία αὐτή ἔχει σκοπό «νά διατηρήσει τή φαινομενικότητα τοῦ ρωσικοῦ μετώπου ὥς τό Φλεβάρη ἤ τό Μάρτη καί νά τραινάρει τήν ὁριστική σύναψη τῆς ἀνακωχῆς ὥς τήν ἄνοιξη». Τέλος, ἀπό τό τηλεγράφημα φαίνεται ὅτι ἡ γαλλική ἀποστολή ἔκλεισε «συμφωνία μέ τό γενικό συμβούλιο τῶν κοζάκων» (δηλ. μέ τήν «κυβέρνηση» τοῦ Καλέντιν) γιά τόν «ἐφοδιασμό μέ κάρβουνο καί τρόφιμα» τοῦ Ρουμάνικου καί τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου (πού σύμφωνα μέ τό σχέδιο προβλέπεται νά τά πιάσει ἡ Ράντα. Ι. Στ.).

Μέ λίγα λόγια ἀποδείχνεται ὅτι ὑπάρχει συμμαχία ἀνάμεσα στή Ράντα, τόν Καλέντιν καί τή γαλλική ἀπο-

στολή γιά νά τορπιλιστεῖ ἡ ὑπόθεση τῆς εἰρήνης, γιά νά «τραιναριστεῖ» «ὥς τήν ἄνοιξη». Καί ἡ γαλλική στρατιωτική ἀποστολή δέν ἐνεργεῖ αὐτόβουλα, ἀλλά σύμφωνα μέ τίς «ἐπείγουσες ὁδηγίες τῆς γαλλικῆς κυβέρνησης».

Δέ θέλουμε νά θίξουμε ἐδῶ τή στάση τῶν στρατιωτικῶν ἀποστολῶν τῶν «συμμάχων μας». Ὁ ρόλος τους ἔχει ξεκαθαριστεῖ ἀρκετά καλά: τόν Αὔγουστο βοηθοῦσαν τόν Κορνίλοφ, τό Νοέμβρη τή Ράντα καί τόν Καλέντιν, τό Δεκέμβρη ἐφοδιάζουν τούς στασιαστές μέ θωρακισμένα αὐτοκίνητα. Ὅλ' αὐτά γιά τόν πόλεμο μέχρις ἐσχάτων. Δέν ἀμφιβάλλουμε ὅτι ἡ πάλη τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας γιά δημοκρατική εἰρήνη θά ματαιώσει τό ἐκβιαστικό σχέδιο τῶν «συμμάχων». Οἱ ἀποστολές συμπεριφέρονται σά νά βρίσκονται στήν Κεντρική Ἀφρική. Γρήγορα ὅμως οἱ «σύμμαχοι» θά πειστοῦν ὅτι ἡ Ρωσία δέν εἶναι κεντρική Ἀφρική... Ἐδῶ μᾶς ἐνδιαφέρει κυρίως ὁ ἄθλιος ρόλος πού ἀνέλαβε νά παίξει ἡ Ράντα.

Τώρα ξέρουμε γιατί ἡ Ράντα συγκεντρώνει τά οὐκρανικά τμήματα στό Ρουμανο-Νοτιο-Δυτικό Μέτωπο: κάτω ἀπό τό σύνθημα τῆς «ἐθνικοποίησης» τοῦ στρατοῦ προσπαθεῖ νά κρύψει τή συμφωνία πού ἔκλεισε μέ τή γαλλική ἀποστολή, συμφωνία πού ἀποβλέπει στό τραινάρισμα τῆς σύναψης ἀνακωχῆς ὥς τήν ἄνοιξη.

Τώρα ξέρουμε γιατί ἡ Ράντα ἀπαγορεύει νά περάσουν τά σοβιετικά στρατεύματα πού στέλνονται κατά τοῦ Καλέντιν: κάτω ἀπό τό σύνθημα τῆς «οὐδετερότητας» ἀπέναντι στόν Καλέντιν προσπαθεῖ νά κρύψει τή συμμαχία της μέ τόν Καλέντιν ἐνάντια στά Σοβιέτ.

Τώρα ξέρουμε γιατί ἡ Ράντα διαμαρτύρεται γιά «ἀνάμιξη» τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ στά ἐσωτερικά τῆς Οὐκρανίας: μέ τίς φράσεις γιά μή ἀνάμιξη προσπαθεῖ νά κρύψει τήν πραγματική ἀνάμιξη τῆς γαλλικῆς

κυβέρνησης στή ζωή τῆς Οὐκρανίας καί ὅλης τῆς Ρωσίας μέ σκοπό τήν ἐξάλειψη τῶν καταχτήσεων τῆς ἐπανάστασης.

Κάθε τόσο οὐκρανοί σύντροφοι μοῦ ἀπευθύνουν τό ἐρώτημα: τί εἶναι ἡ Ράντα;

Ἀπαντῶ.

Ἡ Ράντα, ἤ πιό σωστά ἡ Γενική Γραμματεία της, εἶναι μιά κυβέρνηση προδοτῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ, πού γιά νά ἐξαπατήσουν τίς μάζες αὐτοτιτλοφοροῦνται σοσιαλιστές. Ἀκριβῶς σάν τήν κυβέρνηση Κερένσκι καί Σάβινκοφ, πού ἐπίσης αὐτοτιτλοφοροῦνταν σοσιαλιστές.

Ἡ Ράντα, ἤ πιό σωστά ἡ Γενική Γραμματεία της, εἶναι μιά κεφαλαιοκρατική κυβέρνηση, πού πολεμᾶ σέ συμμαχία μέ τόν Καλέντιν τά Σοβιέτ. Προηγούμενα ἡ κυβέρνηση Κερένσκι σέ συμμαχία μέ τόν Κορνίλοφ ἀφόπλιζε τά Σοβιέτ τῆς Ρωσίας. Τώρα ἡ κυβέρνηση τῆς Ράντας σέ συμμαχία μέ τόν Καλέντιν ἀφοπλίζει τά Σοβιέτ τῆς Οὐκρανίας.

Ἡ Ράντα, ἤ πιό σωστά ἡ Γενική Γραμματεία της, εἶναι μιά κεφαλαιοκρατική κυβέρνηση, πού ἀγωνίζεται σέ συμμαχία μέ τούς ἀγγλογάλλους κεφαλαιοκράτες ἐνάντια στήν εἰρήνη. Προηγούμενα ἡ κυβέρνηση Κερένσκι καθυστεροῦσε τή σύναψη εἰρήνης, καταδικάζοντας ἑκατομμύρια φαντάρους νά γίνουν κρέας γιά τά κανόνια. Τώρα ἡ κυβέρνηση τῆς Ράντας προσπαθεῖ νά τορπιλίσει τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης, «τραινάροντας τή σύναψη ἀνακωχῆς ὥς τήν ἄνοιξη».

Ἡ κυβέρνηση Κερένσκι γκρεμίστηκε γι' αὐτό τό λόγο μέ τίς κοινές προσπάθειες τῶν ἐργατῶν καί τῶν φαντάρων τῆς Ρωσίας.

Δέν ἀμφιβάλλουμε ὅτι καί ἡ κυβέρνηση τῆς Ράντας θά γκρεμιστεῖ ἐπίσης μέ τίς προσπάθειες τῶν ἐργατῶν καί τῶν φαντάρων τῆς Οὐκρανίας.

Μόνο μιά νέα Ράντα, ή Ράντα τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, τῶν φαντάρων καί τῶν ἀγροτῶν τῆς Οὐκρανίας θά μπορέσει νά περιφρουρήσει τά συμφέροντα τοῦ λαοῦ τῆς Οὐκρανίας ἀπό τούς Καλέντιν καί τούς Κορνίλοφ, ἀπό τούς τσιφλικάδες καί τούς κεφαλαιοκράτες.

Ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ **Ι. Στάλιν**

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 215,
5 τοῦ Δεκέμβρη 1917.

Η ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΑΝΔΙΑΣ

Ἔκθεση στή συνεδρίαση τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς στίς 22 τοῦ Δεκέμβρη 1917

(Ὅπως δημοσιεύτηκε στίς ἐφημερίδες)

Αὐτές τίς μέρες οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Φιλανδίας ἀπευθύνθηκαν σέ μᾶς καί ζήτησαν νά ἀναγνωρίσουμε ἀμέσως τήν πλήρη ἀνεξαρτησία τῆς Φιλανδίας καί νά ἐπικυρώσουμε τό γεγονός τοῦ ἀποχωρισμοῦ της ἀπό τή Ρωσία. Ἀπαντώντας στήν αἴτηση, τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἀποφάσισε νά ἱκανοποιήσει αὐτό τό αἴτημα καί νά ἐκδόσει ἕνα διάταγμα πού νά παραχωρεῖ πλήρη ἀνεξαρτησία στή Φιλανδία. Τό διάταγμα δημοσιεύτηκε κιόλας στίς ἐφημερίδες.

Δίνουμε τό κείμενο τῆς ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ.

«Ἀπαντώντας στήν αἴτηση τῆς Φιλανδικῆς Κυβέρνησης, πού ζητοῦσε νά ἀναγνωριστεῖ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Φιλανδικῆς Δημοκρατίας, τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ σέ ἀπόλυτη συμφωνία μέ τίς ἀρχές τοῦ δικαιώματος τῶν ἐθνῶν γιά αὐτοδιάθεση, ἀποφασίζει νά προτείνει στήν Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή: α) ν' ἀναγνωριστεῖ ἡ κρατική ἀνεξαρτησία τῆς Φιλανδικῆς Δημοκρατίας καί β) νά συγκροτηθεῖ σέ συμφωνία μέ τή Φιλανδική Κυβέρνηση, μιά εἰδική ἐπιτροπή (μέ ἀντιπροσώπους καί ἀπό τίς δυό πλευρές) γιά νά ἐπεξεργαστεῖ τά πρακτικά

μέτρα, πού συνδέονται μέ τόν ἀποχωρισμό τῆς Φιλανδίας ἀπό τή Ρωσία».

Εἶναι αὐτονόητο ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ δέ μποροῦσε νά ἐνεργήσει διαφορετικά, γιατί ἐφόσον ἕνας λαός ἀπαιτεῖ μέσω τῶν ἀντιπροσώπων του νά ἀναγνωριστεῖ ἡ ἀνεξαρτησία του, ἡ προλεταριακή κυβέρνηση πού ξεκινάει ἀπό τήν ἀρχή ὅτι πρέπει νά παραχωρηθεῖ στούς λαούς τό δικαίωμα τῆς αὐτοδιάθεσης, εἶναι ὑποχρεωμένη νά ἱκανοποιήσει αὐτό τό αἴτημα.

Ὁ ἀστικός τύπος ὑποστηρίζει ὅτι ὁδηγήσαμε τή χώρα σέ πλήρη ἐξάρθρωση, ὅτι χάσαμε μιά σειρά χῶρες, μαζί καί τή Φιλανδία. Μά, σύντροφοι, δέ μπορούσαμε νά χάσουμε τή Φιλανδία γιατί οὐσιαστικά δέν ἦταν ποτέ ἰδιοχτησία μας. Ἄν τήν κρατούσαμε μέ τή βία, αὐτό δέ θά σήμαινε καθόλου καί ὅτι τήν ἀποχτήσαμε.

Ξέρουμε πολύ καλά πῶς ὁ Γουλιέλμος «ἀποχτᾶ» μέ τή βία καί τήν αὐθαιρεσία ὁλάκερα κράτη καί τί ἔδαφος δημιουργεῖται ἔτσι γιά τίς ἀμοιβαῖες σχέσεις ἀνάμεσα στό λαό καί τούς καταπιεστές του.

Οἱ ἀρχές τῆς σοσιαλδημοκρατίας, τά συνθήματα καί οἱ ἐπιδιώξεις της εἶναι νά δημιουργηθεῖ ἡ πολυπόθητη ἀτμόσφαιρα ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης τῶν λαῶν καί μόνο πάνω σ' αὐτό τό ἔδαφος εἶναι πραγματοποιήσιμο τό σύνθημα «Προλετάριοι ὅλων τῶν χωρῶν, ἑνωθεῖτε!». Ὅλα αὐτά εἶναι παλιά καί πασίγνωστα.

Ἄν ἐξετάσουμε προσεχτικότερα μέ τί τρόπο ἀπόχτησε ἡ Φιλανδία τήν ἀνεξαρτησία της, θά δοῦμε ὅτι οὐσιαστικά τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ, παρά τή θέλησή του, ἔδοσε τήν ἐλευθερία ὄχι στό λαό, ὄχι στούς ἐκπροσώπους τοῦ προλεταριάτου τῆς Φιλανδίας, ἀλλά στήν κεφαλαιοκρατία τῆς Φιλανδίας, πού μέ μιά περίεργη συντυχία περιστατικῶν ἅρπαξε τήν ἐξουσία καί πῆρε τήν ἀνεξαρτησία ἀπό τά χέρια τῶν σοσιαλιστῶν τῆς Ρωσίας. Οἱ φιλανδοί ἐργάτες καί οἱ σοσιαλδημοκράτες βρέθηκαν σέ μιά κατάσταση, πού εἶναι ὑποχρεωμένοι νά πάρουν τήν ἐλευθερία ὄχι κατευθείαν ἀπό τά χέρια τῶν σοσιαλιστῶν τῆς Ρωσίας, ἀλλά μέσω τῆς κεφαλαιοκρατίας τῆς Φιλανδίας. Βλέποντας σ' αὐτά μιά τραγωδία γιά τό προλεταριάτο τῆς Φιλανδίας, δέ μποροῦμε νά μήν παρατηρήσουμε ὅτι οἱ φιλανδοί σοσιαλδημοκράτες μόνο ἀπό ἀναποφασιστικότητα καί ἀκατανόητη δειλία δέν ἀνέπτυξαν θαρραλέα δράση γιά νά πάρουν οἱ ἴδιοι τήν ἐξουσία καί νά ἀποσπάσουν τήν ἀνεξαρτησία τους ἀπό τά χέρια τῆς κεφαλαιοκρατίας τῆς Φιλανδίας.

Μπορεῖ νά βρίζει κανείς τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ, μπορεῖ νά τοῦ κάνει κριτική, δέν ὑπάρχουν ὅμως ἄνθρωποι πού θά μποροῦσαν νά ἰσχυριστοῦν ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ δέν ἐκπληρώνει τίς ὑποσχέσεις του, γιατί δέν ὑπάρχει στόν κόσμο καμιά δύναμη πού θά μποροῦσε νά κάνει τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ν' ἀπαρνηθεῖ τίς ὑποσχέσεις του. Αὐτό τό ἀποδείξαμε μέ τό γεγονός ὅτι κρατήσαμε ἐντελῶς ἀμερόληπτη στάση ἀπέναντι στήν ἀπαίτηση τῆς φιλανδικῆς κεφαλαιοκρατίας γιά παραχώρηση ἀνεξαρτησίας στή Φιλανδία καί ἐκδόσαμε ἀμέσως τό διάταγμα γιά τήν ἀνεξαρτησία τῆς Φιλανδίας.

Εὐχόμαστε ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Φιλανδίας νά διευκολύνει τό ἔργο τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν τῆς Φιλανδίας καί νά δημιουργήσει μιά στέρεη βάση γιά τή φιλία τῶν λαῶν μας.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 222,
23 τοῦ Δεκέμβρη 1917.

ΓΙΑ ΤΗΝ «ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΡΜΕΝΙΑ»

Ἡ λεγόμενη «Τούρκικη Ἀρμενία» εἶναι, ὅπως φαίνεται, ἡ μόνη χώρα πού ἡ Ρωσία κατέλαβε «σύμφωνα μέ τό δίκαιο τοῦ πολέμου». Εἶναι ἀκριβῶς ἐκείνη ἡ «γωνιά τοῦ παραδείσου», πού πολλά χρόνια ἦταν (καί ἐξακολουθεῖ νά εἶναι) ἀντικείμενο τῶν πιό ἄπληστων ὀρέξεων τῆς δυτικῆς διπλωματίας καί τῶν αἱματηρῶν διοικητικῶν ἀσκήσεων τῆς Ἀνατολῆς. Ἀπό τό ἕνα μέρος πογκρόμ καί σφαγές τῶν ἀρμένηδων, καί ἀπό τό ἄλλο ἡ φαρισαϊκή «προστασία» ἀπό μέρους τῶν διπλωματῶν ὅλων τῶν χωρῶν, σάν πρόσχημα νέων σφαγῶν, καί σάν κατακλεῖδα μιά Ἀρμενία καταματωμένη, ἐξαπατημένη καί ὑποδουλωμένη, —ποιός δέν ξέρει αὐτές τίς «συνηθισμένες» εἰκόνες τῆς διπλωματικῆς «τέχνης» τῶν «πολιτισμένων» κρατῶν;

Τά παιδιά τοῦ λαοῦ τῆς Ἀρμενίας, πού εἶναι ἡρωικοί ὑπερασπιστές τῆς πατρίδας τους, δέν εἶναι ὅμως καθόλου ὀξυδερκεῖς πολιτικοί καί πολλές φορές ἄφησαν νά τούς ἐξαπατήσουν οἱ ληστές τῆς ἰμπεριαλιστικῆς διπλωματίας, σήμερα δέ μπορεῖ νά μή βλέπουν ὅτι ὁ παλιός δρόμος μέ τίς διπλωματικές κομπίνες δέν εἶναι ὁ δρόμος γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ἀρμενίας. Γίνεται φανερό ὅτι ὁ δρόμος τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν καταπιεζομένων λαῶν εἶναι

ἡ ἐργατική ἐπανάσταση, πού ἄρχισε τόν Ὀχτώβρη στή Ρωσία. Τώρα εἶναι φανερό γιά ὅλους ὅτι οἱ τύχες τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας, καί ἰδιαίτερα οἱ τύχες τοῦ λαοῦ τῆς Ἀρμενίας, συνδέονται στενά μέ τίς τύχες τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη. Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη ἔσπασε τίς ἁλυσίδες τῆς ἐθνικῆς καταπίεσης. Ξέσκισε τίς μυστικές συμφωνίες τοῦ τσάρου, πού ἔδεναν χειροπόδαρα τούς λαούς. Αὐτή, καί μόνο αὐτή, θά μπορέσει νά ὁλοκληρώσει τό ἔργο τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας.

Ξεκινώντας ἀπό αὐτές τίς ἀντιλήψεις, τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἀποφάσισε νά ἐκδόσει εἰδικό διάταγμα γιά τήν ἐλεύθερη αὐτοδιάθεση τῆς «Τούρκικης Ἀρμενίας». Αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο προπαντός σήμερα πού οἱ γερμανοτουρκικές ἀρχές, συνεπεῖς στόν ἰμπεριαλιστικό τους χαραχτήρα, δέν κρύβουν τήν ἐπιθυμία τους νά κρατήσουν μέ τή βία κάτω ἀπό τήν κυριαρχία τους τίς κατεχόμενες περιοχές. Ἄς τό ξέρουν οἱ λαοί τῆς Ρωσίας, ὅτι ἡ ρωσική ἐπανάσταση καί ἡ κυβέρνησή της δέν ἔχουν καταχτητικές τάσεις. Ἄς τό ξέρουν ὅλοι, ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἀντιπαραθέτει στήν ἰμπεριαλιστική πολιτική τῆς ἐθνικῆς καταπίεσης τήν πολιτική τῆς πλέριας ἀπελευθέρωσης τῶν καταπιεζομένων λαῶν.

Ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ ***Ι. Στάλιν***

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 227,
31 τοῦ Δεκέβρη 1917.

ΛΟΓΟΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (Μπ) ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥΣ

11 τοῦ Γενάρη 1918

Σύντομα πρακτικά)

Ὁ σύντροφος Στάλιν ἔχει τή γνώμη ὅτι υἱοθετώντας τό σύνθημα τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου κάνουμε τή δουλειά τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Τή θέση τοῦ Τρότσκι δέ μπορεῖ νά τήν ὀνομάσει κανείς θέση. Στή Δύση δέν ἔχουμε ἐπαναστατικό κίνημα, δέν ἔχουμε μπροστά μας γεγονότα πού νά δείχνουν ὅτι ὑπάρχει ἐπαναστατικό κίνημα, ὑπάρχει μόνο δυνητικά, ἐμεῖς ὅμως δέ μποροῦμε νά στηρίζουμε τήν πρακτική μας δράση σέ κάτι πού ὑπάρχει μόνο δυνητικά. Ἄν οἱ γερμανοί ἀρχίσουν ἐπίθεση, τό γεγονός αὐτό θά δυναμώσει τήν ἀντεπανάσταση στή χώρα μας. Ἡ Γερμανία θά μπορέσει νά ἐπιτεθεῖ, γιατί ἔχει τά δικά της κορνιλοφικά στρατεύματα —τή «φρουρά». Τόν Ὀχτώβρη μιλούσαμε γιά ἱερό πόλεμο ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό, γιατί μᾶς ἔλεγαν ὅτι καί μόνο ἡ λέξη «εἰρήνη» θά ξεσηκώσει τήν ἐπανάσταση στή Δύση. Οἱ προβλέψεις μας ὅμως αὐτές δέ δικαιώθηκαν. Ἐφαρμόζοντας σοσιαλιστικές μεταρυθμίσεις θά βάλουμε σέ κίνηση τή Δύση, γιά νά τίς ἐφαρμόσουμε ὅμως χρειάζεται χρόνος. Ἄν δεχτοῦμε τήν πολιτική τοῦ Τρότσκι, θά

δημιουργήσουμε τίς χειρότερες συνθῆκες γιά τό ἐπαναστατικό κίνημα τῆς Δύσης. Γι' αὐτό ὁ σύντροφος Στάλιν προτείνει νά ψηφιστεῖ ἡ πρόταση τοῦ συντρόφου Λένιν γιά κλείσιμο εἰρήνης μέ τούς γερμανούς.

Δημοσιεύτηκε γιά πρώτη φορά στό βιβλίο: Πρακτικά τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΔΕΚΡ. Αὔγουστος 1917 - Φλεβάρης 1918. Μόσχα-Λένινγκραντ, 1929.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΚΡΑΤΙΚΗ ΡΑΝΤΑ ΤΟΥ ΚΙΕΒΟΥ

Οἱ ἀστικές ἐφημερίδες διαδίδουν ἐπίμονα φῆμες ὅτι δῆθεν «ἄρχισαν διαπραγματεύσεις ἀνάμεσα στή Ράντα καί τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ». Οἱ κύκλοι πού βρίσκονται κοντά στούς ἀντεπαναστάτες παραφουσκώνουν μέ κάθε τρόπο αὐτές τίς φῆμες καί τονίζουν τήν «ἰδιαίτερη» σημασία τους. Τά πράγματα ἔφτασαν σέ σημεῖο πού πολλοί σύντροφοι εἶναι ἕτοιμοι νά πιστέψουν τό παραμύθι γιά διαπραγματεύσεις μέ τή Ράντα τοῦ Κιέβου, μάλιστα πολλοί ἀπ' αὐτούς μοῦ ἔγραψαν καί ρωτᾶν ἄν εἶναι ἀλήθεια.

Δηλώνω μπροστά σ' ὅλον τόν κόσμο ὅτι:

1) Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ δέν κάνει καί δέν ἔχει τήν πρόθεση νά κάνει κανενός εἴδους διαπραγματεύσεις μέ τή Ράντα τοῦ Κιέβου.

2) Μέ τή Ράντα τοῦ Κιέβου, πού συνδέθηκε όριστικά μέ τόν Καλέντιν καί διεξάγει προδοτικές διαπραγματεύσεις μέ τούς αὐστρογερμανούς ἰμπεριαλιστές, κρυφά ἀπό τούς λαούς τῆς Ρωσίας, μέ μιά τέτια Ράντα, τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἔχει τή γνώμη πώς μπορεῖ νά διεξάγει μόνο ἕναν ἀμείλιχτο ἀγώνα ὥς τήν πλήρη νίκη τῶν Σοβιέτ τῆς Οὐκρανίας.

3) Ἡ εἰρήνη καί ἡ ἡσυχία μποροῦν νά ἐξασφαλιστοῦν στήν Οὐκρανία μόνο ὕστερα ἀπό τήν ὁλοκληρωτική διάλυση τῆς κεφαλαιοκρατικῆς Ράντας τοῦ Κιέβου καί τήν ἀντικατάστασή της μέ τή νέα, τή σοσιαλιστική Ράντα τῶν Σοβιέτ, πού ὁ πυρήνας της σχηματίστηκε κιόλας στό Χάρκοβο.

Ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ ***Ι. Στάλιν***

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 9, 13 τοῦ Γενάρη 1918.

ΛΟΓΟΙ ΣΤΟ ΙΙΙ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ, ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

10-18 τοῦ Γενάρη 1918 [5]

1. ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

15 τοῦ Γενάρη

(Ὅπως δημοσιεύτηκε στόν τύπο)

Ἕνα ἀπό τά ζητήματα, λέει ὁ εἰσηγητής, πού σήμεμερα συγκινοῦν ἐξαιρετικά τή Ρωσία, εἶναι τό ἐθνικό ζήτημα. Τό ζήτημα αὐτό ἀποχτᾶ ἀκόμα μεγαλύτερη σοβαρότητα ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ μεγαλορῶσοι δέν ἀποτελοῦν τήν ἀπόλυτη πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ρωσίας καί περιστοιχίζονται ἀπό ἄλλους λαούς, πού «δέν εἶναι κυρίαρχοι» καί κατοικοῦν στίς ἀκρινές περιοχές τῆς χώρας.

Ἡ τσαρική κυβέρνηση, ἔχοντας ὑπόψη τή σοβαρότητα τοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος, ἐπιδίωκε νά ἐφαρμόζει στίς ἐθνικές ὑποθέσεις πολιτική πυγμῆς. Ἀκολουθοῦσε πολιτική βίαιου ἐκρωσισμοῦ τῶν λαῶν τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν, χρησιμοποιώντας σάν μέθοδες δράσης τήν ἀπαγόρευση τῆς μητρικῆς γλώσσας, τά πογκρόμ καί ἄλλους διωγμούς.

Ἡ κυβέρνηση συνασπισμοῦ τοῦ Κερένσκι κατάργησε αὐτούς τούς ἐθνικούς περιορισμούς, ἐξαιτίας ὅμως τῆς ταξικῆς της φύσης, δέ μποροῦσε νά λύσει ὁλοκληρωτικά τό ἐθνικό ζήτημα. Ἡ κυβέρνηση τῆς πρώτης περιόδου τῆς ἐπανάστασης ὄχι μόνο δέν ἀκολούθησε τό δρόμο τῆς πλέριας ἀπελευθέρωσης τῶν ἐθνῶν, μά καί σέ πολλές περιπτώσεις δέ δίστασε νά χρησιμοποιήσει καταπιεστικά μέτρα γιά τήν κατάπνιξη τοῦ ἐθνικοῦ κινήματος, ὅπως ἔγινε στήν περίπτωση τῆς Οὐκρανίας καί τῆς Φιλανδίας.

Μόνο ἡ σοβιετική ἐξουσία διακήρυξε ἀνοιχτά τό δικαίωμα ὅλων τῶν ἐθνῶν γιά αὐτοδιάθεση ὥς τόν πλήρη ἀποχωρισμό τους ἀπό τή Ρωσία. Ἡ νέα ἐξουσία ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ἦταν πιό ριζοσπαστική ἀκόμα καί ἀπό τίς ἐθνικές ὁμάδες ὁρισμένων ἐθνῶν.

Παρ' ὅλα αὐτά τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ λαοῦ σέ μιά σειρά περιπτώσεις ἦρθε σέ σύγκρουση μέ τίς ἀκρινές περιοχές. Ἡ σύγκρουση αὐτή, ὡστόσο δέ δημιουργήθηκε γύρω ἀπό ζητήματα ἐθνικοῦ χαραχτήρα, ἀλλά ἀκριβῶς γύρω ἀπό τό ζήτημα τῆς ἐξουσίας. Ὁ ὁμιλητής ἀναφέρει ὁλόκληρη σειρά παραδείγματα πού δείχνουν πῶς οἱ ἀστικές-ἐθνικιστικές κυβερνήσεις πού σκαρώθηκαν στά γρήγορα στίς ἀκρινές περιοχές καί ἀποτελοῦνται ἀπό ἐκπροσώπους τῶν ἀνώτερων στρωμάτων τῶν πλουσίων τάξεων, προσπάθησαν μέ τό πρόσχημα ὅτι λύνουν τά ἐθνικά τους ζητήματα, νά κάνουν σωστό πόλεμο ἐνάντια στίς σοβιετικές καί τίς ἄλλες ἐπαναστατικές ὀργανώσεις. Ὅλες αὐτές οἱ διαφορές, πού προκλήθηκαν ἀνάμεσα στίς ἀκρινές περιοχές καί τήν κεντρική σοβιετική ἐξουσία, ἔχουν γιά βάση τους τό ζήτημα τῆς ἐξουσίας. Κι ἄν οἱ κεφαλαιοκρατικοί κύκλοι τῆς μιᾶς ἤ τῆς ἄλλης περιοχῆς προσπάθησαν νά προσδόσουν στίς διαφορές αὐτές ἐθνικό χρῶμα, τό κάνανε μόνο καί μόνο γιατί τούς συνέφερε, γιατί τούς ἐρχόταν βολικό νά κρύψουν μέ ἐθνική περιβολή τόν ἀγώνα ἐνάντια στήν ἐξουσία τῶν ἐργαζομένων μαζῶν μέσα στήν περιοχή τους.

Ὁ ὁμιλητής στέκεται λεπτομερειακά στό παράδειγμα τῆς Ράντας καί ἀποδείχνει πειστικά πῶς οἱ ἀστικοί-σωβινιστικοί κύκλοι τῆς Οὐκρανίας χρησιμοποίησαν τήν ἀρχή τῆς αὐτοδιάθεσης γιά τούς ταξικούς ἰμπεριαλιστικούς σκοπούς τους.

Όλα αυτά δείχνουν πώς είναι ανάγκη ή αρχή της αυτοδιάθεσης νά ερμηνεύεται σά δικαίωμα αυτοδιάθεσης όχι τῆς κεφαλαιοκρατίας, ἀλλά τῶν ἐργαζομένων μαζῶν ἑνός ἔθνους. Ἡ ἀρχή τῆς αὐτοδιάθεσης πρέπει νά εἶναι μέσο πάλης γιά τό σοσιαλισμό καί πρέπει νά ὑποτάσσεται στίς ἀρχές τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Σχετικά μέ τήν ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση τῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας ὁ ὁμιλητής τονίζει ὅτι ἀνώτατο ὄργανο τῆς Σοβιετικῆς Ὁμοσπονδίας πρέπει νά εἶναι τό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ. Στό διάστημα ἀπό τό ἕνα συνέδριο στό ἄλλο χρέη συνεδρίου ἐκτελεῖ ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή.

2. ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

1) Ἡ Σοσιαλιστική Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας ἱδρύεται μέ βάση τήν ἐθελοντική ἕνωση τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας, σάν Ὁμοσπονδία τῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν αὐτῶν τῶν λαῶν.

2) Ἀνώτατο ὄργανο ἐξουσίας σέ ὁμοσπονδιακή κλίμακα εἶναι τό Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, πού συγκαλεῖται τό ἀργότερο κάθε τρεῖς μῆνες.

3) Τό Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν ἐκλέγει τήν Πανρωσική Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή. Στό διάστημα μεταξύ τῶν συνεδρίων ἀνώτατο ὄργανο εἶναι ἡ Πανρωσική Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή.

4) Ἡ κυβέρνηση τῆς Ὁμοσπονδίας, τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ, ἐκλέγεται καί ἀντικαθίσταται ὁλόκληρη ἤ ἐνμέρει, ἀπό τό Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ εἴτε ἀπό τήν Πανρωσική Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή.

5) Ὁ τρόπος πού συμμετέχουν στήν ὁμοσπονδιακή κυβέρνηση οἱ σοβιετικές δημοκρατίες τῶν διαφόρων περιοχῶν, πού ξεχωρίζουν στόν ἰδιαίτερο τρόπο ζωῆς καί στήν ἐθνική τους σύνθεση, καθώς καί τά ὅρια τῆς σφαίρας δράσης τῶν ὁμοσπονδιακῶν καί περιοχικῶν ὀργάνων τῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας καθορίζονται ἀπό τήν Πανρωσική Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή καί τίς Κεντρικές Ἐκτελεστικές Ἐπιτροπές τῶν δημοκρατιῶν, ἀμέσως μέ τή δημιουργία τῶν σοβιετικῶν δημοκρατιῶν τῶν περιοχῶν.

3. ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

15 τοῦ Γενάρη

(Ὅπως δημοσιεύτηκε στίς ἐφημερίδες)

Ὁ τελικός λόγος πάνω στό σχέδιο ἀπόφασης πού προτάθηκε γιά τά ὁμοσπονδιακά ὄργανα τῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας ἐκφωνήθηκε ἀπό τό σύντροφο Στάλιν.

Ὁ σύντροφος Στάλιν τονίζει, ὅτι τό προτεινόμενο σχέδιο ἀπόφασης δέν ἀποτελεῖ νόμο, ἀλλά χαράζει ἁπλῶς τίς γενικές ἀρχές τοῦ μελλοντικοῦ Συντάγματος τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας.

Ἐφόσον δέν ἔχει ἀκόμα τελειώσει ὁ ἀγώνας ἀνάμεσα στά δυό πολιτικά ρεύματα, ἀνάμεσα στήν ἐθνικιστική ἀντεπανάσταση ἀπό τό ἕνα μέρος καί τή σοβιετική ἐξουσία ἀπό τό ἄλλο, δέ μπορεῖ νά γίνει λόγος γιά καθαρά διατυπωμένο Σύνταγμα, πού νά καθορίζει μέ σαφήνεια καί ἀκρίβεια ὅλες τίς λεπτομέρειες τῆς κρατικῆς ὀργάνωσης τῶν σοβιετικῶν δημοκρατιῶν.

Τό σχέδιο ἀπόφασης περιέχει μόνο τίς γενικές ἀρχές τοῦ Συντάγματος, πού θά διαβιβαστοῦν στήν Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή γιά νά τίς ἐπεξεργαστεῖ λεπτομερειακά καί θά ὑποβληθοῦν γιά τελική ἐπικύρωση στό ἐρχόμενο συνέδριο τῶν Σοβιέτ.

Ἀπαντώντας στίς κατηγορίες ὅτι ἡ σοβιετική ἐξουσία ἔδειξε ὑπερβολική τραχύτητα στόν ἀγώνα μέ τήν ἀστική Ράντα, ὁ σύντροφος Στάλιν τονίζει ὅτι πρόκειται γιά ἀγώνα μέ τήν ἀστική ἀντεπανάσταση, πού παρουσιάζεται μέ ἐθνικο-δημοκρατική μορφή.

Ὁ σύντροφος Στάλιν ὑπογραμμίζει ὅτι τά δημοκρατικά συνθήματα τοῦ ἑνός ἤ τοῦ ἄλλου πολιτικοῦ παράγοντα (ὅπως ὁ Βινιτσένκο), πού βρίσκεται ἐπικεφαλῆς τῆς Ράντας, δέν ἀποτελοῦν καθόλου ἐγγύηση γιά μιά πραγματικά δημοκρατική πολιτική.

Δέν κρίνουμε τή Ράντα ἀπό τά λόγια της, ἀλλά ἀπό τά ἔργα της.

Πῶς ἐκδηλώθηκε ὁ σοσιαλισμός τῶν «σοσιαλιστῶν» τῆς Ράντας;

Στά λόγια διακήρυξαν στό Οὐνιβερσάλ[6] ὅτι εἶναι ὑπέρ τῆς μεταβίβασης ὅλης τῆς γῆς στό λαό, στήν πράξη ὅμως, μέ τήν ἑρμηνεία πού δημοσίευσαν, περιόρισαν αὐτή τή μεταβίβαση ἀνακηρύχνοντας ἕνα μέρος τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων ἀπαραβίαστο καί μή ὑποκείμενο σέ μεταβίβαση στό λαό.

Στά λόγια διακήρυξαν τή νομιμοφροσύνη τους ἀπέναντι στά Σοβιέτ, στήν πράξη ὅμως ἔκαμαν λυσσασμένο ἀγώνα ἐναντίον τους, ἀφοπλίζοντας τά σοβιετικά στρατεύματα, συλλαμβάνοντας σοβιετικά στελέχη καί ἀφαιρώντας κάθε δυνατότητα παραπέρα ὕπαρξης τῶν Σοβιέτ.

Στά λόγια μιλοῦσαν γιά τήν ἀφοσίωσή τους στήν ἐπανάσταση, στήν πράξη ὅμως ἔδειξαν πώς εἶναι οἱ χειρότεροι ἐχθροί τῆς ἐπανάστασης.

Μιλοῦσαν γιά οὐδετερότητα στόν ἀγώνα ἐνάντια στό καθεστώς τοῦ Ντόν, στήν πράξη ὅμως ἐνίσχυαν ἄμεσα καί δραστήρια τό στρατηγό Καλέντιν, βοηθώντας τον νά κατασφάζει τά σοβιετικά στρατεύματα καί ἀπαγορεύοντας νά μεταφερθοῦν σιτηρά στό βορᾶ.

Ὅλα αὐτά εἶναι γεγονότα πού τά ξέρει ὅλος ὁ κόσμος καί δέ χωράει καμιά ἀμφιβολία ὅτι ἡ Ράντα οὐσιαστικά εἶναι κεφαλαιοκρατική καί ἀντεπαναστατική.

Τότε γιά ποιόν ἀγώνα τῶν Σοβιέτ κατά τῆς δημοκρατίας μιλάει ἐδῶ ὁ Μάρτοφ;

Οἱ ὁμιλητές τῆς δεξιᾶς καί ἰδιαίτερα ὁ Μάρτοφ ἐπαινοῦν καί ὑπερασπίζουν ὅπως φαίνεται τή Ράντα γιατί βλέπουν ὅτι ἡ πολιτική της εἶναι ἀντανάκλαση τῆς δικῆς τους πολιτικῆς. Τή Ράντα πού ἀποτελεῖ συνασπισμό ὅλων τῶν τάξεων, ἰδέα τόσο προσφιλῆ στούς κύριους συμβιβαστές, οἱ κύριοι αὐτοί τή βλέπουν σάν τό πρόπλασμα τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης. Εἶναι πιθανόν ὅτι καί ἡ Ράντα, ἀκούγοντας τούς λόγους τῶν ἐκπροσώπων τῆς δεξιᾶς πτέρυγας, θά τούς ἀνταποδόσει τόν ἔπαινο μέ ὅλη της τήν καρδιά. Πολύ σωστά λέει ἡ παροιμία: ὅμοιος τόν ὅμοιο... (Γέλια, χειροκροτήματα).

Παρακάτω ὁ ὁμιλητής στέκεται στό ζήτημα τῆς αὐτοδιάθεσης τοῦ Καυκάσου καί ἀποδείχνει μέ συγκεκριμένα στοιχεῖα ὅτι τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Καυκάσου[7] ἀκολουθεῖ ἔκδηλα ἐπιθετική πολιτική ἐνάντια στίς σοβιετικές ὀργανώσεις τοῦ Καυκάσου καί στό Σοβιέτ τοῦ μετώπου, κρατώντας ταυτόχρονα ἐπαφή μέ τόν ἥρωα τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ κινήματος στόν Καύκασο, τό στρατηγό Πρζεβάλσκι.

Παίρνοντας ὑπόψη μας ὅλα αὐτά, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά συνεχίσουμε τό λεγόμενο ἐμφύλιο πόλεμο, πού στήν οὐσία εἶναι ἀγώνας ἀνάμεσα στό ρεῦμα πού ἐπιδιώκει νά ἐγκαθιδρύσει στίς ἀκρινές περιοχές κυβερνήσεις συ-

νασπισμοῦ καί συμβιβασμοῦ, καί στό ρεῦμα πού παλαίβει γιά τήν ἐγκαθίδρυση τῆς σοσιαλιστικῆς ἐξουσίας, γιά τήν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν, δηλ. τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν.

Αὐτό εἶναι τό περιεχόμενο καί τό ἱστορικό νόημα τῶν ὀξύτατων συγκρούσεων, πού προκλήθηκαν ἀνάμεσα στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἀπό τό ἕνα μέρος, καί τίς ἀστικές-ἐθνικιστικές κυβερνήσεις συνασπισμοῦ τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν ἀπό τό ἄλλο. Ὁ ἰσχυρισμός τῶν κυβερνήσεων αὐτῶν ὅτι διεξάγουν ἀγώνα γιά νά ὑπερασπίσουν τήν ἐθνική τους ἀνεξαρτησία, δέν εἶναι παρά μιά ὑποκριτική συγκάλυψη τῆς ἐκστρατείας πού διεξάγουν ἐνάντια στόν ἐργαζόμενο λαό. (Θυελλώδικα χειροκροτήματα).

Ἀπαντώντας στήν κατηγορία τοῦ Μάρτοφ ὅτι ἡ σοβιετική ἐξουσία ἔρχεται σέ ἀντίφαση μέ τόν ἑαυτό της ὅταν ἀπαιτεῖ προλεταριακή ἐξουσία στίς ρωσικές ἀκρινές περιοχές καί περιορίζεται ταυτόχρονα στό δημοψήφισμα γιά τήν Κουρλανδία, τή Λιθουανία, τήν Πολωνία κλπ., πού ὑποστήριξε ὁ Τρότσκι στό Μπρέστ, ὁ σύντροφος Στάλιν παρατηρεῖ ὅτι θά ἦταν πλήρης παραλογισμός νά ἀπαιτεῖ κανείς νά ἐγκαθιδρυθεῖ σοβιετική ἐξουσία στίς δυτικές περιοχές, τή στιγμή πού δέν ὑπάρχουν σ' αὐτές ἀκόμα Σοβιέτ, τή στιγμή πού ἐκεῖ δέν ἔγινε ἀκόμα σοσιαλιστική ἐπανάσταση.

—Ἄν, λέει ὁ ὁμιλητής, ἐνεργήσουμε σύμφωνα μέ τή συνταγή τοῦ Μάρτοφ, θά ἀναγκαστοῦμε νά ἐπινοήσουμε Σοβιέτ ἐκεῖ πού ὄχι μόνον δέν ὑπάρχουν, ἀλλά καί οὔτε ἄνοιξε ἀκόμη ὁ δρόμος γι' αὐτά. Κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες οἱ συζητήσεις γιά αὐτοδιάθεση μέσω τῶν Σοβιέτ εἶναι κάτι παραπάνω ἀπό παραλογισμός.

Ὁ εἰσηγητής κλείνοντας ἀναφέρεται καί πάλι στή βασική διαφωνία ἀνάμεσα στή δεξιά καί τήν ἀριστερή πτέρυγα τῆς δημοκρατίας. Τή στιγμή πού ἡ ἀριστερή πτέρυγα προσπαθεῖ νά πετύχει τή διχτατορία τῶν κατώτερων στρωμάτων, τήν ἐξουσία τῆς πλειοψηφίας πάνω στήν μειοψηφία, ἡ δεξιά πτέρυγα μᾶς συνιστᾶ νά γυρίσουμε πρός τά πίσω, στό στάδιο τοῦ ἀστικοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, πού τό περάσαμε πιά. Ἡ πείρα τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ στή Γαλλία καί στήν Ἀμερική ἔδειξε ὁλοφάνερα ὅτι ἡ φαινομενικά δημοκρατική ἐξουσία, πού δημιουργεῖται μέ βάση τό καθολικό ἐκλογικό δικαίωμα, ἀποδείχνεται στήν πραγματικότητα ἕνας συνασπισμός μέ τό χρηματιστικό κεφάλαιο, πού ἀπέχει πολύ καί εἶναι ξένος πρός τόν πραγματικό δημοκρατισμό. Στή Γαλλία, στή χώρα αὐτή τοῦ ἀστικοῦ δημοκρατισμοῦ, τούς βουλευτές τούς ἐκλέγει ὅλος ὁ λαός, ἐνῶ τούς ὑπουργούς τούς διορίζει ἡ Τράπεζα τῆς Λυόν. Στήν Ἀμερική οἱ ἐκλογές εἶναι καθολικές, ἐνῶ στήν ἐξουσία βρίσκονται οἱ ἄνθρωποι τοῦ δισεκατομμυριούχου Ροκφέλερ.

—Μήπως αὐτό δέν εἶναι γεγονός;—ρωτᾶ ὁ ὁμιλητής.

—Ναί, τόν ἀστικό κοινοβουλευτισμό τό θάψαμε καί τοῦ κάκου οἱ Μάρτοφ μᾶς τραβᾶν πρός τή μαρτοφική περίοδο τῆς ἐπανάστασης. (Γέλια, χειροκροτήματα). Ἐμεῖς, οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἐργατῶν, ἔχουμε ἀνάγκη ὁ λαός νά μήν ψηφίζει μόνο, ἀλλά καί νά κυβερνᾶ. Ἐξουσιάζουν ὄχι ἐκεῖνοι πού ἐκλέγουν καί ψηφίζουν, ἀλλά ἐκεῖνοι πού κυβερνοῦν. (Θυελλώδικα χειροκροτήματα).

«Πράβντα» ἀρ. φύλλων 12 καί 13, 17 καί 18 τοῦ Γενάρη 1918.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (Μπ)

Συνιστοῦμε στό Ἐκτελεστικό Γραφεῖο τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Πετρούπολης καί σέ ὅλες τίς ἀχτιδικές ἐπιτροπές τοῦ Κόμματος τῶν Μπολσεβίκων, χωρίς νά χάνουν οὔτε λεπτό, νά σηκώσουν στό πόδι ὅλους τούς ἐργάτες, ἔτσι ὥστε σύμφωνα μέ μιά ἀπόφαση τοῦ Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης, πού πρόκειται νά ψηφιστεῖ ἀπόψε, νά ὀργανώσουν δεκάδες χιλιάδες ἐργάτες καί νά στείλουν μαζί τους καί ὅλους ἀνεξαιρέτως τούς ἀστούς γιά νά σκάψουν χαρακώματα ἔξω ἀπό τήν Πετρούπολη, κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ἐργατῶν. Σήμερα, πού ἡ ἐπανάσταση βρίσκεται σέ κίνδυνο, μόνο αὐτοῦ βρίσκεται ἡ σωτηρία τῆς ἐπανάστασης. Τή γραμμή τῶν χαρακωμάτων θά τήν καθορίσουν οἱ στρατιωτικοί. Ἑτοιμᾶστε ὅπλα καί τό κυριότερο ὀργανωθεῖτε καί κινητοποιεῖστε ὅλους, ὥς τόν τελευταῖο.

Λένιν
Στάλιν

21 τοῦ Φλεβάρη 1918

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ[8]

Πρίν πέντε μέρες ὁ στρατηγός Χόφμαν μᾶς δήλωσε πώς ἔληξε ἡ προθεσμία τῆς συμφωνίας ἀνακωχῆς[9], καί τήν ἑπομένη ἄρχισε τίς πολεμικές ἐπιχειρήσεις. Δέ δόθηκε ἀκόμα ἀπάντηση στή δήλωση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ὅτι συμφωνεῖ νά ξαναρχίσουν οἱ διαπραγματεύσεις εἰρήνης. Εἶναι φανερό ὅτι ἡ γερμανική κυβέρνηση δέ βιάζεται νά ἀπαντήσει, γιά νά μπορέσει νά καταληστέψει πρῶτα τή χώρα καί μόνο μετά ν' ἀρχίσει διαπραγματεύσεις εἰρήνης. Οἱ γερμανοί κατέλαβαν τό Ντβίνσκ, τό Ρόβνο, τό Μίνσκ, τό Βόλμαρ, τό Γκάψαλ, καί κινοῦνται πρός τήν Πετρούπολη καί τό Κίεβο. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι σκοπός τῆς ἐκστρατείας δέν εἶναι μόνο ἡ κατάληψη ἐδαφῶν, ἀλλά κυρίως ἡ κατάπνιξη τῆς ἐπανάστασης καί τῶν καταχτήσεών της.

Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἀποφάσισε νά ὀργανώσει τήν ἀπόκρουση τοῦ ἐχθροῦ ἀπό τήν Πετρούπολη, νά κινητοποιήσει ὅλο τόν ἐργατικό πληθυσμό, καθώς καί τήν ἀστική τάξη, κι ἄν αὐτή δέ θελήσει νά σκάψει χαρακώματα, νά τήν ἐξαναγκάσει μέ τή βία νά σκάψει χαρακώματα κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ἐργατῶν.

Ὅλοι οἱ σύντροφοι ἔχουν τή γνώμη ὅτι κι ἐσεῖς, οἱ κάτοικοι τοῦ Κιέβου, ἔχετε τήν ὑποχρέωση, χωρίς νά χά-

νετε οὔτε στιγμή, νά ὀργανώσετε δυτικά τοῦ Κιέβου τήν ἀπόκρουση τοῦ ἐχθροῦ, νά κινητοποιήσετε καθετί τό ζωντανό, νά παρατάξετε τό πυροβολικό, νά σκάψετε χαρακώματα, νά τραβήξετε τούς ἀστούς στά ὀχυρωματικά ἔργα κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ἐργατῶν, νά κυρύξετε κατάσταση πολιορκίας καί νά ἐνεργήσετε μέ ὅλη τήν ἀπαιτούμενη αὐστηρότητα. Κεντρικό καθῆκον εἶναι ἡ ὑπεράσπιση τῆς Πετρούπολης καί τοῦ Κιέβου καί ἡ ἀναχαίτιση μέ κάθε θυσία τῶν συμμοριῶν τῶν γερμανῶν.

Ἡ κατάσταση εἶναι πιό σοβαρή ἀπ' ὅ,τι θά μπορούσατε νά φανταστεῖτε· δέν ἔχουμε καμιά ἀμφιβολία ὅτι οἱ γερμανικές συμμορίες θέλουν νά κάνουν ἕνα περίπατο ὥς τήν Πετρούπολη καί τό Κίεβο καί ἐκεῖ, μόνο ἐκεῖ, σ' αὐτές τίς πρωτεύουσες, νά ἀρχίσουν διαπραγματεύσεις εἰρήνης. Νομίζω ὅτι δέν ἀκυρώσατε ἀκόμα τή συμφωνία τῆς παλιᾶς Ράντας μέ τούς γερμανούς[10]. Ἄν αὐτό εἶναι σωστό, ἔχουμε τή γνώμη ὅτι δέ θά πρέπει νά βιαστεῖτε νά τήν ἀκυρώσετε.

Τό ξαναλέω: χωρίς νά χάνετε οὔτε στιγμή, ριχτεῖτε χωρίς συζητήσεις στή δουλιά καί δεῖξτε σέ ὅλο τόν κόσμο ὅτι ἡ σοβιετική ἐξουσία εἶναι σέ θέση νά ὑπερασπίσει τόν ἑαυτό της.

Ὅλες τίς ἐλπίδες μας τίς στηρίζουμε στούς ἐργάτες, γιατί ὁ ἀποστρατευόμενος δῆθεν στρατός φάνηκε πώς εἶναι ἱκανός μόνο γιά πανικό καί φυγή.

Περιμένω νά μᾶς ἀπαντήσετε ἀμέσως.

Μέ ἐξουσιοδότηση τοῦ Συμβουλίου
τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ***Ι. Στάλιν***

Πετρούπολη,
21 τοῦ Φλεβάρη 1918

Δημοσιεύτηκε γιά πρώτη φορά στό βιβλίο:
Ντοκουμέντα γιά τή συντριβή τῶν γερμανῶν καταχτητῶν στήν Οὐκρανία τό 1918.
Κρατικό ἐκδοτικό πολιτικῆς φιλολογίας, 1942.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑ ΜΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΗ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ

Μέ ἐξουσιοδότηση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ, ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ Στάλιν.

Προχτές στίς 22 τοῦ Φλεβάρη, ἡ γερμανική κυβέρνηση μᾶς ἔβαλε βαρεῖς, μποροῦμε νά ποῦμε πολύ σκληρούς ὅρους εἰρήνης, καί μάλιστα οἱ γερμανοί ἀπαιτοῦν νά γίνουν δεχτοί οἱ ὅροι τους μέσα σέ σαράντα ὀχτώ ὧρες. Ταυτόχρονα τά γερμανικά τμήματα ἄρχισαν ἐπίθεση στό Ρέβελ καί τό Πσκόφ, ἀπειλώντας τήν Πετρούπολη, ἐνῶ τά στρατεύματά μας ἀρνοῦνται κατηγορηματικά νά προβάλουν ἀντίσταση. Δέν ξέρω ἄν μάθατε ἤ ὄχι αὐτούς τούς ὅρους. Τούς μεταδόσαμε παντοῦ μέ τόν ἀσύρματο. Σᾶς ἀνακοινώνω τά κυριότερα σημεῖα τους.

«Παράγραφος τέταρτη. Ἡ Ρωσία κλείνει ἀμέσως εἰρήνη μέ τή Λαϊκή Δημοκρατία τῆς Οὐκρανίας. Τά ρωσικά στρατεύματα καί ἡ Κόκκινη Φρουρά ἐκκενώνουν χωρίς καθυστέρηση τήν Οὐκρανία καί τή Φιλανδία». «Τά ρωσικά πολεμικά σκάφη τῆς Μαύρης Θάλασσας κλπ. πρέπει νά συγκεντρωθοῦν ἀμέσως σέ ρωσικά λιμάνια καί νά παραμείνουν ἐκεῖ ὥς τή σύναψη γενικῆς εἰρήνης ἤ νά παροπλιστοῦν». «Ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐμπορική ναυσιπλοΐα στή Μαύρη Θάλασσα καί στίς ἄλλες θάλασσες, ὅπως πρό-

βλεπε ἡ συμφωνία τῆς ἀνακωχῆς. Τό καθάρισμα τῆς θάλασσας ἀπό τίς νάρκες ἀρχίζει ἀμέσως».

«Παράγραφος τρίτη. Τά ρωσικά στρατεύματα καί ἡ Κόκκινη Φρουρά ἐκκενώνουν ἀμέσως τή Λιβονία καί τήν Ἐσθονία, πού θά κατέχονται ἀπό τή γερμανική ἀστυνομία, ὥσπου νά ὀργανωθεῖ ἡ χώρα καί νά ἐξασφαλιστεῖ ἐκεῖ ἡ δημόσια ἀσφάλεια καί τάξη. Ὅλοι οἱ κάτοικοι, πού ἔχουν συλληφθεῖ γιά πολιτικούς λόγους, θά ἀφεθοῦν ἀμέσως ἐλεύθεροι».

«Παράγραφος πέμπτη. Ἡ Ρωσία θά κάνει ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτήν γιά νά ἐξασφαλίσει ἀμέσως τή συστηματική ἐπιστροφή στήν Τουρκία τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀνατολῆς καί ἀναγνωρίζει τήν ἀκύρωση τῆς συνθηκολόγησης τῆς Τουρκίας».

Παρακάτω ἀκολουθοῦν οἱ παράγραφοι πού προβλέπουν ἐμπορική συμφωνία, μέ βάση τό γνωστό σας σύμφωνο τῆς παλιᾶς Ράντας μέ τήν Αὐστρουγγαρία.

Γενικά, πρέπει νά ποῦμε ὅτι οἱ ὅροι εἶναι ἀφάνταστα σκληροί. Νομίζουμε ὅτι ἡ παράγραφος γιά τήν Οὐκρανία δέ σημαίνει παλινόρθωση ἐκεῖ τῆς ἐξουσίας τοῦ Βινιτσένκο, πού αὐτή καθαυτή δέν ἔχει ἀξία γιά τούς γερμανούς, ἀλλά εἶναι μιά πολύ οὐσιαστική πίεση πάνω μας, πού ἀποβλέπει νά μᾶς κάνει κι ἐμᾶς κι ἐσᾶς νά δεχτοῦμε τή συμφωνία τῆς παλιᾶς Ράντας μέ τήν Αὐστρουγγαρία, γιατί στούς γερμανούς δέ χρειάζεται ὁ Βινιτσένκο, ἀλλά ἡ ἀνταλλαγή βιομηχανικῶν προϊόντων μέ σιτηρά καί μεταλλεύματα.

Τή σημερινή κατάσταση μέ τήν ἐπίθεση τῶν γερμανῶν καί τή φυγή τῶν στρατευμάτων μας τήν κρίνουμε ὡς ἑξῆς: ἀφοῦ ἀνατρέψαμε τούς ἰμπεριαλιστές τῆς χώρας μας, πέσαμε προσωρινά—λόγω τοῦ ἀργοῦ ρυθμοῦ ἀνάπτυξης τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στή Δύση, λόγω τῆς

ἀστάθειας τῶν στρατευμάτων μας καί τῆς ἀφάνταστης ἁρπακτικότητας τῶν γερμανῶν ἰμπεριαλιστῶν — στά νύχια τοῦ ξένου ἰμπεριαλισμοῦ· καί ἐνάντια σ' αὐτόν τόν ἰμπεριαλισμό πρέπει ἀπό σήμερα κιόλας νά προετοιμάσουμε τίς δυνάμεις μας γιά τήν ὀργάνωση τοῦ πατριωτικοῦ πολέμου, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι θά ξαπολυθοῦν οἱ ἐπαναστατικές δυνάμεις στή Δύση, πράγμα ἀνακόφευχτο κατά τή γνώμη μας. Γιά νά γίνει μιά τέτια προετοιμασία ἀπαιτεῖται ἕνα ἐλάχιστο ὅριο ἀνάπαυλας, πού θά μποροῦσε νά μᾶς δόσει ἀκόμα καί μιά εἰρήνη μέ βαρύτατους ὅρους. Σέ καμιά περίπτωση δέν πρέπει νά δημιουργοῦμε αὐταπάτες. Πρέπει νά ἔχουμε τήν παλικαριά νά βλέπουμε τήν πραγματικότητα κατά πρόσωπο καί νά παραδεχτοῦμε ὅτι πέσαμε προσωρινά στά νύχια τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ἀπ' αὐτές ἀκριβῶς τίς σκέψεις ξεκίνησε ἡ Πανρωσική Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῶν Σοβιέτ πού ἀποφάσισε σήμερα, στίς τρεῖς ἡ ὥρα τή νύχτα, νά κλείσει εἰρήνη μέ βαρύτατους ὅρους καί ἀνάθεσε στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ νά στείλει ἀντιπροσωπεία στό Μπρέστ, πράγμα πού ἔγινε σήμερα. Ἡ ΚΕΕ ἔκρινε ὅτι μόνο κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες μπορεῖ νά διατηρηθεῖ ἡ σοβιετική ἐξουσία. Καί στό μεταξύ πρέπει νά ἑτοιμαζόμαστε, καί πάλι νά ἑτοιμαζόμαστε γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ἱεροῦ πολέμου ἐνάντια στό γερμανικό ἰμπεριαλισμό.

Ὅλοι μας ἔχουμε τή γνώμη ὅτι ἡ δική σας Γραμματεία τοῦ Λαοῦ τῆς Οὐκρανίας πρέπει νά στείλει τήν ἀντιπροσωπεία της στό Μπρέστ καί νά δηλώσει ἐκεῖ ὅτι ἄν οἱ αὐστρογερμανοί δέν ὑποστηρίξουν τόν τυχοδιωχτισμό τοῦ Βινιτσένκο, ἡ Γραμματεία τοῦ Λαοῦ δέ θά ἔχει ἀντίρηση ὅσον ἀφορᾶ τή βάση τῆς συμφωνίας τῆς παλιᾶς Ράντας τοῦ Κιέβου. Μιά τέτια χειρονομία ἀπό μέρους σας, πρῶτο, θά ὑπογράμμιζε τήν ἰδεολογική καί πολιτική ἀδελφο-

σύνη τῶν Σοβιέτ τοῦ Νότου καί τοῦ Βορᾶ καί δεύτερο, θά διατηροῦσε τή σοβιετική ἐξουσία στήν Οὐκρανία, πράγμα πού ἀποτελεῖ τεράστιο πλεονέχτημα γιά ὅλη τή διεθνῆ ἐπανάσταση. Θά ἐπιθυμούσαμε πάρα πολύ νά μᾶς καταλάβετε καί νά συμφωνήσετε μαζί μας πάνω σ᾿ αὐτά τά κεφαλαιώδη ζητήματα πού ἀφοροῦν αὐτή τή δυσμενῆ εἰρήνη.

Περιμένω νά μοῦ ἀπαντήσετε ἀμέσως στά παρακάτω δυό ἐρωτήματα: θά στείλετε σήμερα κιόλας τούς ἀντιπροσώπους σας στήν Πετρούπολη ἤ, ἁπλούστερα, κατευθείαν στό Μπρέστ γιά κοινές διαπραγματεύσεις μέ τούς γερμανούς; Αὐτό εἶναι τό πρῶτο ἐρώτημα. Καί δεύτερο: συμμερίζεστε τήν ἄποψή μας ὅτι μπορεῖ νά γίνει δεχτή ἡ συμφωνία τοῦ Βινιτσένκο χωρίς τό Βινιτσένκο καί τή συμμορία του; Περιμένω ἀπάντηση σ᾿ αὐτά τά ἐρωτήματα γιά νά ἑτοιμάσουμε τά πληρεξούσια καί νά ὀργανώσουμε τό ταξίδι σας στό Μπρέστ.

Ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ ***Ι. Στάλιν***

Πετρούπολη,
24 τοῦ Φλεβάρη 1918

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

Ο ΟΥΚΡΑΝΙΚΟΣ ΚΟΜΠΟΣ

Στά τέλη τοῦ Φλεβάρη, πρίν ἀκόμα συναφθεῖ ἡ εἰρήνη μέ τή Γερμανία, ἡ Γραμματεία τοῦ Λαοῦ τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας ἔστειλε ἀντιπροσωπεία στό Μπρέστ, πού δήλωσε ὅτι εἶναι σύμφωνη νά ὑπογράψει τή συμφωνία πού ἔκλεισε μέ τό γερμανικό συνασπισμό ἡ πρώην Ράντα τοῦ Κιέβου.

Ὁ διαβόητος Χόφμαν, ἐκπρόσωπος τῆς γερμανικῆς διοίκησης στό Μπρέστ, δέ δέχτηκε τήν ἀντιπροσωπεία τῆς Γραμματείας τοῦ Λαοῦ, δηλώνοντας ὅτι δέ βλέπει τήν ἀνάγκη διαπραγματεύσεων εἰρήνης μαζί της.

Ταυτόχρονα τά γερμανικά καί τά αὐστροουγγρικά τμήματα κρούσης, μαζί μέ τά τμήματα τῶν Χαϊνταμάκων τῶν Πετλιούρα-Βινιτσένκο, ἔκαμαν εἰσβολή στή Σοβιετική Οὐκρανία.

Ὄχι εἰρήνη, ἀλλά πόλεμος ἐνάντια στή Σοβιετική Οὐκρανία, αὐτό τό νόημα ἔχει ἡ ἀπάντηση τοῦ Χόφμαν.

Ὅπως ἔλεγε ἡ συμφωνία πού ὑπόγραψε ἡ πρώην Ράντα τοῦ Κιέβου, ἡ Οὐκρανία πρέπει νά παραδόσει στή Γερμανία, ὥς τά τέλη τοῦ Ἀπρίλη, 30 ἑκατομμύρια πούτια σιτηρά. Καί δέν ἀναφέρουμε ἐδῶ τήν «ἐλεύθερη ἐξαγωγή μεταλλευμάτων» πού ἀξίωσε ἡ Γερμανία.

Ἡ Γραμματεία τοῦ Λαοῦ τῆς Σοβιετικῆς Οὐκρανίας ἀσφαλῶς ἤξερε αὐτό τό σημεῖο τῆς συμφωνίας καί ἤξερε τί κάνει ὅταν δήλωνε ἐπίσημα πώς δέχεται νά ὑπογράψει τό σύμφωνο εἰρήνης τοῦ Βινιτσένκο.

Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ γερμανική κυβέρνηση, μέ ἐκπρόσωπο τό Χόφμαν, ἀρνήθηκε ν' ἀρχίσει διαπραγματεύσεις εἰρήνης μέ τή Γραμματεία τοῦ Λαοῦ, πού τήν ἀναγνωρίζουν ὅλα τά Σοβιέτ τῆς Οὐκρανίας, τῶν πόλεων καί τῶν χωριῶν. Ἡ γερμανική κυβέρνηση προτίμησε τή συμμαχία μέ ἕνα πτῶμα, τή συμμαχία μέ τή Ράντα τοῦ Κιέβου πού ἔχει ἀνατραπεῖ καί διωχτεῖ, ἀντί τό σύμφωνο εἰρήνης μέ τή Γραμματεία τοῦ Λαοῦ πού τήν ἀναγνωρίζει ὁ οὐκρανικός λαός καί εἶναι ἡ μόνη ἱκανή νά δόσει τήν «ἀπαιτούμενη ποσότητα» σιτηρῶν.

Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ εἰσβολή τῶν αὐστρογερμανῶν δέν ἔχει σκοπό μόνο τήν ἐξασφάλιση σιτηρῶν, ἀλλά ἐπίσης καί κυρίως τήν ἀνατροπή τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν Οὐκρανία καί τήν παλινόρθωση τοῦ παλιοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ καθεστῶτος.

Αὐτό σημαίνει ὅτι οἱ γερμανοί δέ θέλουν μόνο νά ἀπομυζήσουν ἀπό τήν Οὐκρανία ἑκατομμύρια πούτια σιτηρά, ἀλλά προσπαθοῦν ἀκόμα νά ἀφαιρέσουν ἀπό τούς οὐκρανούς ἐργάτες καί ἀγρότες τά δικαιώματά τους, νά τούς ἀποσπάσουν τήν ἐξουσία πού καταχτήσανε μέ αἷμα καί νά τήν παραδόσουν στούς τσιφλικάδες καί τούς κεφαλαιοκράτες.

Οἱ ἰμπεριαλιστές τῆς Αὐστρίας καί τῆς Γερμανίας φέρνουν πάνω στίς λόγχες τους ἕνα καινούργιο, ἐπαίσχυντο ζυγό, πού δέν εἶναι καθόλου καλύτερος ἀπό τόν παλιό ζυγό τῶν τατάρων—αὐτό εἶναι τό νόημα τῆς εἰσβολῆς ἀπό τή Δύση.

Αὐτό τό διαισθάνεται, ὅπως φαίνεται, ὁ οὐκρανικός λαός καί προετοιμάζεται πυρετώδικα γιά νά τούς ἀποκρούσει. Ὁ σχηματισμός τοῦ ἀγροτικοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, ἡ κινητοποίηση τῆς ἐργατικῆς Κόκκινης Φρουρᾶς, μιά σειρά ἐπιτυχημένες ἀψιμαχίες μέ τούς «πολιτισμένους» ἐπιδρομεῖς ὕστερα ἀπό τίς πρῶτες στιγμές πανικοῦ, ἡ κατάληψη τοῦ Μπαχμάτς, τοῦ Κονοτόπ, τοῦ Νέζιν καί ἡ προσέγγιση στό Κίεβο, ὁ διαρκῶς αὐξανόμενος ἐνθουσιασμός τῶν μαζῶν, πού κατά χιλιάδες βαδίζουν στή μάχη ἐνάντια στούς ὑποδουλωτές,—νά ἡ ἀπάντηση τῆς λαϊκῆς Οὐκρανίας στήν εἰσβολή τῶν ἐπιδρομέων.

Ἡ Σοβιετική Οὐκρανία ξεσηκώνει ἀπελευθερωτικό πόλεμο γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας ἐνάντια στόν ξένο ζυγό, πού ἔρχεται ἀπό τή Δύση,—αὐτό τό νόημα ἔχουν τά γεγονότα πού διαδραματίζονται στήν Οὐκρανία.

Αὐτό σημαίνει ὅτι οἱ γερμανοί θά ὑποχρεωθοῦν κάθε πούτι στάρι καί κάθε κομμάτι μέταλλο νά τό πάρουν μέ μάχη, ὕστερα ἀπό σκληρή πάλη μέ τόν οὐκρανικό λαό.

Αὐτό σημαίνει ὅτι οἱ γερμανοί θά πρέπει νά καταχτήσουν τήν Οὐκρανία μέ ὅλους τούς κανόνες γιά νά μπορέσουν νά πάρουν σιτηρά καί νά βάλουν στό θρόνο τόν Πετλιούρα-Βινιτσένκο.

Τό «γρήγορο χτύπημα», μέ τό ὁποῖο οἱ γερμανοί ὑπολόγιζαν νά σκοτώσουν μονομιᾶς δυό λαγούς (καί σιτηρά νά πάρουν καί τή Σοβιετική Οὐκρανία νά συντρίψουν), ὑπάρχουν ὅλες οἱ πιθανότητες νά μετατραπεῖ σ' ἕνα μακρόχρονο πόλεμο τῶν ξένων ὑποδουλωτῶν μέ τά εἴκοσι ἑκατομμύρια τοῦ λαοῦ τῆς Οὐκρανίας, πού θέλουν νά τοῦ ἀφαιρέσουν τό ψωμί καί τή λευτεριά.

Χρειάζεται μήπως νά προσθέσουμε ὅτι οἱ οὐκρανοί ἐργάτες καί ἀγρότες θά δόσουν ὅλες τους τίς δυνάμεις γιά τόν ἡρωικό ἀγώνα ἐνάντια στούς «πολιτισμένους» ἐπιδρομεῖς;

Χρειάζεται μήπως ἀκόμα νά ἀποδείξουμε ὅτι ὁ πόλεμος γιά τήν πατρίδα πού ἄρχισε στήν Οὐκρανία, μπορεῖ ἀναμφισβήτητα νά ὑπολογίζει στήν ὁλόπλευρη ὑποστήριξη ὅλης τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας;

Καί τί θά γίνει ἄν ὁ πόλεμος στήν Οὐκρανία, τραβώντας σέ μάκρος, μετατραπεῖ τελικά σέ πόλεμο κάθε τίμιου καί εὐγενικοῦ στοιχείου τῆς Ρωσίας ἐνάντια στό νέο ζυγό πού ἔρχεται ἀπό τή Δύση;

Καί τί θά γίνει, ἄν στήν πορεία αὐτοῦ τοῦ πολέμου, οἱ γερμανοί ἐργάτες καί φαντάροι καταλάβουν ἐπιτέλους, ὅτι τούς κυβερνῆτες τῆς Γερμανίας δέν τούς κινεῖ ὁ σκοπός τῆς «ἄμυνας τῆς γερμανικῆς πατρίδας», ἀλλά ἁπλῶς ἡ ἀπληστία τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ θεριοῦ πού παράφαγε, τί θά γίνει ὅταν τό καταλάβουν καί βγάλουν τά ἀνάλογα πραχτικά συμπεράσματα;

Δέ φαίνεται καθαρά ἀπ' ὅλ' αὐτά, ὅτι ἐκεῖ, στήν Οὐκρανία, σχηματίζεται τώρα ὁ βασικός κόμπος ὅλης τῆς σύγχρονης διεθνοῦς κατάστασης,—ὁ κόμπος τῆς ἐργατικῆς ἐπανάστασης, πού ἄρχισε στή Ρωσία καί τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀντεπανάστασης, πού ἔρχεται ἀπό τή Δύση;

Τό ἰμπεριαλιστικό θεριό, πού παράφαγε σπάει τά μοῦτρα του στή Σοβιετική Οὐκρανία—μήπως σ' αὐτό δέν ὁδηγεῖ σήμερα ἡ ἀδυσώπητη λογική τῶν γεγονότων;...

«Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 47,
14 τοῦ Μάρτη 1918.

Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

ΓΙΑ ΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΤΑΤΑΡΟ-ΜΠΑΣΚΙΡΙΑΣ

Πέρασαν κιόλας δυό μῆνες ἀπό τότε πού τό 3ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ διακήρυξε τήν ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση τῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας, κι ὅμως οἱ ἀκρινές περιοχές, ἀπασχολημένες ἀκόμα μέ τήν ἑδραίωση τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας τοπικά, δέν ἐκφράστηκαν ὥς τά σήμερα μέ σαφήνεια καί ἀκρίβεια γιά τίς συγκεκριμένες μορφές τῆς ὁμοσπονδιακῆς ὀργάνωσης. Ἄν ἐξαιρέσουμε τήν Οὐκρανία, πού τήν κατασπαράζουν σήμερα οἱ «πολιτισμένοι» ἐπιδρομεῖς, καί τήν Κριμαία καί τήν περιοχή τοῦ Ντόν, πού ἐκφράστηκαν κιόλας ὑπέρ τῶν ὁμοσπονδιακῶν δεσμῶν μέ τή Ρωσία, ἡ Ταταρο-Μπασκιρία εἶναι, ὅπως φαίνεται, ἡ μόνη περιοχή πού οἱ ἐπαναστατικές ὀργανώσεις της χάραξαν ἕνα συγκεκριμένο σχέδιο ὁμοσπονδιακῆς ἕνωσης μέ τή Σοβιετική Ρωσία. Ἐννοοῦμε τό ἀκριβολογημένο γενικό σχῆμα ὀργάνωσης τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας, πού σήμερα ὅλοι μιλοῦν γι' αὐτό καί πού τό ἐπεξεργάστηκαν οἱ σοβιετικές ὀργανώσεις τῶν τατάρων καί τῶν μπασκίρων, οἱ ὁποῖες διαθέτουν μεγάλη ἐπιρροή.

Τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐθνοτήτων, γιά νά ἱκανοποιήσει τίς ἐπιθυμίες τῶν ἐπαναστατικῶν μαζῶν τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας, στηριζόμενο στήν ἀπόφαση

τοῦ 3ου Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, πού ἀνακήρυξε τή Ρωσία Ὁμοσπονδία τῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν, ἐπεξεργάστηκε σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τόν παρακάτω νόμο γιά τή Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας τῆς Σοβιετικῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας. Τό συνταχτικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας, πού θά συνέλθει σέ λίγο, θά ἐπεξεργαστεῖ τίς συγκεκριμένες μορφές καί τίς λεπτομέρειες αὐτοῦ τοῦ νόμου. Ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή καί τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ θά ἐπικυρώσουν—δέν ἔχουμε λόγους ν' ἀμφιβάλουμε γι' αὐτό—τά ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου.

Ὁ ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ **Ι. Στάλιν**

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 53
23 τοῦ Μάρτη 1918.

ΟΙ ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΚΑΥΚΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΗ ΜΑΣΚΑ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ

Φαίνεται ὅτι ἀπ' ὅλες τίς ἀκρινές περιοχές τῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Ρωσίας ἡ Ὑπερκαυκασία εἶναι ἡ πιό χαραχτηριστική γωνιά ἀπό ἄποψη πλούτου καί ποικιλομορφίας ἐθνικῆς σύνθεσης. Γεωργιανοί καί ρῶσοι, ἀρμένηδες καί τάταροι τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν, τοῦρκοι καί λεσγίνοι, ὀσετίνοι καί ἀπχάζοι—νά μιά εἰκόνα, κάθε ἄλλο παρά ὁλοκληρωμένη, τῆς ἐθνικῆς ποικιλομορφίας πού παρουσιάζουν τά ἑφτά ἑκατομμύρια τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ὑπερκαυκασίας.

Καμιά ἀπ' αὐτές τίς ἐθνικές ὁμάδες δέν ἔχει ἐθνικό ἔδαφος μέ αὐστηρά χαραγμένα ὅρια· ὅλες τους ζοῦνε ἀνακατεμένες, μπερδεμένες ἡ μιά μέ τήν ἄλλη, κι αὐτό γίνεται ὄχι μόνο στίς πόλεις, μά καί στά χωριά. Ἔτσι οὐσιαστικά ἐξηγεῖται καί τό γεγονός ὅτι ὁ κοινός ἀγώνας τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων τῆς Ὑπερκαυκασίας ἐνάντια στό κέντρο τῆς Ρωσίας ἐπισκιάζεται συνήθως ἀπό τό σκληρό ἀγώνα πού διεξάγουν μεταξύ τους. Κι αὐτό δημιουργεῖ πολύ «εὐνοϊκές» συνθῆκες γιά νά σκεπάζεται ἡ ταξική πάλη μέ ἐθνικά συνθήματα καί μπιχλιμπίδια.

Ἕνα ἄλλο, ὄχι λιγότερο χαραχτηριστικό γνώρισμα τῆς Ὑπερκαυκασίας εἶναι ἡ οἰκονομική της καθυστέρηση. Ἄν ἐξαιρέσουμε τό Μπακού, αὐτή τή βιομηχανική ὄαση

τῆς περιοχῆς, πού κινεῖται κυρίως ἀπό τό ξένο κεφάλαιο, ἡ Ὑπερκαυκασία εἶναι μιά ἀγροτική χώρα μέ λίγο-πολύ ἀναπτυγμένη ἐμπορική ζωή στίς ἀκρινές περιοχές, στά παραθαλάσσια, καί μέ σοβαρά ἀκόμα ὑπολείμματα καθαρά δουλοπάροικου συστήματος στό κέντρο. Τά κυβερνεῖα Τιφλίδας, Ἐλισαβετπόλ, Μπακού εἶναι ὥς τά σήμερα γεμάτα ἀπό τατάρους φεουδάρχες μπέηδες καί γεωργιανούς φεουδάρχες πρίγκιπες, πού ἔχουν τεράστια λατιφούντια, διαθέτουν εἰδικές ἔνοπλες συμμορίες καί κρατᾶν στά χέρια τους τίς τύχες τῶν τατάρων, τῶν ἀρμένηδων καί τῶν γεωργιανῶν ἀγροτῶν. Ἔτσι κυρίως ἐξηγεῖται καί τό γεγονός ὅτι στήν Ὑπερκαυκασία οἱ ἀγροτικές «ταραχές», ὅπου ξεσπάει συχνά ἡ ἀγανάχτηση τῶν ἀγροτῶν, παίρνουν ὀξύτατη μορφή. Ἐδῶ πρέπει ἐπίσης νά ἀναζητηθεῖ ἡ αἰτία γιά τήν ἀδυναμία καί τή μή ἀποκρυστάλλωση τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος τῆς Ὑπερκαυκασίας (ἐκτός ἀπό τό Μπακού), τοῦ κινήματος πού τίς περισσότερες φορές ἐπισκιάζεται ἀπό τίς ἀγροτικές «ταραχές». Ὅλα αὐτά δημιουργοῦν εὐνοϊκό ἔδαφος γιά τόν πολιτικό συνασπισμό τῶν πλούσιων τάξεων καί τῆς λεγόμενης «σοσιαλιστικῆς» διανόησης, πού στήν πλειοψηφία της ἀποτελεῖται ἀπό εὐγενεῖς, ἐνάντια στήν ἐργατοαγροτική ἐπανάσταση πού ἀναπτύσσεται ὁρμητικά σήμερα μέσα στή χώρα.

Ἡ ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη δέν ἔφερε οὐσιαστικές ἀλλαγές στήν κατάσταση τῶν ἐργαζομένων τάξεων τῆς περιοχῆς. Οἱ φαντάροι, πού εἶναι τά πιό ἐπαναστατικά στοιχεῖα τοῦ χωριοῦ, βρίσκονταν ἀκόμα στό μέτωπο. Καί ἡ ἐργατιά, πού λόγω τῆς οἰκονομικῆς καθυστέρησης τῆς περιοχῆς ἦταν γενικά ἀδύνατη σάν τάξη καί δέν εἶχε ἀκόμα δυναμώσει σάν ὀργανωμένη μονάδα, ἦταν μεθυσμένη ἀπό τίς πολιτικές ἐλευθερίες πού ἀπόχτησε καί ὅπως φαίνεται δέ σκεφτότανε νά τραβήξει παραπέρα. Ὅλη ἡ ἐξου-

σία παρέμενε στά χέρια τῶν πλούσιων τάξεων. Οἱ τάξεις αὐτές κρατοῦσαν γερά τήν ἐξουσία καί βρίσκονταν σέ ἀναμονή, δίνοντας εὐχαρίστως τή δυνατότητα στούς ἐσερομενσεβίκους στρατηγίσκους νά ἀποκοιμίζουν τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες μέ σοφούς λόγους γιά τόν ἀστικό χαραχτήρα τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης, γιά τό ἀπραγματοποίητο τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης κλπ.

Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη ἄλλαξε ριζικά τήν κατάσταση. Ἀνάτρεψε μ' ἕνα χτύπημα ὅλες τίς σχέσεις, βάζοντας τό ζήτημα τοῦ περάσματος τῆς ἐξουσίας στά χέρια τῶν ἐργαζομένων τάξεων. Τό σύνθημα «Ὅλη ἡ ἐξουσία στούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες» διαδόθηκε σάν ἀστραπή σ' ὅλη τή χώρα, ξεσηκώνοντας στό πόδι τίς καταπιεζόμενες μάζες. Κι ὅταν τό σύνθημα αὐτό, πού ρίχτηκε στή Βόρεια Ρωσία, ἄρχισε νά πραγματοποιεῖται ἐκεῖ στήν πράξη, οἱ πλούσιες τάξεις τῆς Ὑπερκαυκασίας εἶδαν ξεκάθαρα ὅτι ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη καί ἡ σοβιετική ἐξουσία σημαίνουν τόν ἀναπότρεπτο θάνατό τους. Γι' αὐτό τό λόγο ὁ ἀγώνας ἐνάντια στή σοβιετική ἐξουσία ἔγινε γιά τίς τάξεις αὐτές ζήτημα ζωῆς ἤ θανάτου. Καί ἡ «σοσιαλιστική» ἐσερομενσεβίκικη διανόηση, πού γεύτηκε τόν καρπό ἀπό τό δέντρο τῆς γνώσης τῆς ἐξουσίας καί ἀντιμετωπίζει σήμερα τήν προοπτική νά χάσει αὐτή τήν ἐξουσία, συμμάχησε αὐτόματα μέ τίς πλούσιες τάξεις.

Ἔτσι δημιουργήθηκε ὁ ἀντισοβιετικός συνασπισμός τῆς Ὑπερκαυκασίας.

Τό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας μέ τούς τατάρους μπέηδές του, σάν τό Χάν-Χοΐσκι καί τό Χασμαμέντοφ ἀπό τό ἕνα μέρος, καί τούς γεωργιανούς εὐγενεῖς διανοούμενους, σάν τό Ζορντάνια καί τό Γκεγκετσκόρι ἀπό τό ἄλλο, εἶναι ἡ ζωντανή ἐνσάρκωση αὐτοῦ τοῦ ἀντισοβιετικοῦ συνασπισμοῦ.

Γιά τό συνασπισμό τῶν τάξεων μέσα στίς ἐθνικές ὁμάδες ὀργανώνονται «ἐθνικά συμβούλια» τῶν γεωργιανῶν, τῶν τατάρων καί τῶν ἀρμένηδων. Ἐμπνευστής τους εἶναι ὁ μενσεβίκος Ζορντάνια.

Γιά τό συνασπισμό τῶν πλούσιων στρωμάτων ὅλων τῶν κυριότερων ἐθνοτήτων τῆς Ὑπερκαυκασίας δημιουργεῖται τό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας. Καθοδηγητής του εἶναι ὁ μενσεβίκος Γκεγκετσκόρι.

Γιά τή συνένωση «ὅλου τοῦ πληθυσμοῦ» τῆς περιοχῆς στόν ἀγώνα κατά τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας ὀργανώνεται τό λεγόμενο «Σέιμ τῆς Ὑπερκαυκασίας» πού ἀποτελεῖται ἀπό ἐσέρους, μενσεβίκους, ντασνάκους καί χάνους, μέλη τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης ἀπό τήν Ὑπερκαυκασία. Τό διακοσμητικό στοιχεῖο, ἅ ναί, ὁ πρόεδρος εἶναι ὁ μενσεβίκος Τσχέιτζε.

Ἐδῶ ὑπάρχει καί «σοσιαλισμός» καί «ἐθνική αὐτοδιάθεση» καί κάτι πιό ρεαλιστικό ἀπ' αὐτά τά παλιά μπιχλιμπίδια, δηλαδή ὑπάρχει πραγματική συμμαχία τῶν πλούσιων στρωμάτων ἐνάντια στήν ἐργατοαγροτική ἐξουσία.

Μέ μπιχλιμπίδια ὅμως δέ μπορεῖ νά ζήσει κανείς πολύν καιρό. Ἡ συμμαχία ἀπαιτεῖ «ἔργα». Καί τά «ἔργα» δέν ἄργησαν νά ἐμφανιστοῦν, μόλις παρουσιάστηκε ὁ πρῶτος πραγματικός κίνδυνος. Ἐννοοῦμε τούς ἐπαναστάτες φαντάρους, πού γύριζαν ἀπό τό τουρκικό μέτωπο μετά τήν ἔναρξη τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης. Οἱ φαντάροι αὐτοί ἔπρεπε νά περάσουν ἀπό τήν Τιφλίδα, τήν πρωτεύουσα τοῦ ἀντισοβιετικοῦ συνασπισμοῦ. Στά χέρια τῶν μπολσεβίκων θά μποροῦσαν νά ἀποτελέσουν μιά σοβαρή ἀπειλή γιά τήν ὕπαρξη τοῦ Ἐπιτροπάτου τῆς Ὑπερκαυκασίας. Ὁ κίνδυνος ἦταν ἄμεσος. Κι ἀκριβῶς μπροστά σ' αὐτό τόν κίνδυνο, ἔφυγαν ὅλα τά «σοσιαλιστικά» μπιχλιμπίδια. Προβάλλει ἀνοιχτά ὁ ἀντεπαναστατικός χαρακτήρας τοῦ συνασπισμοῦ. Τό Ἐπιτροπάτο καί τά «ἐθνικά συμβούλια» ἀφοπλίζουν τά τμήματα πού ἐπιστρέφουν ἀπό τό μέτωπο, τά πυροβολοῦν προδοτικά καί ἐξοπλίζουν τίς ἄγριες «ἐθνικές» ὀρδές. Τό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας γιά νά κάνει πιό σίγουρη «τή δράση του» καί νά ἐξασφαλιστεῖ ἀπό τό βορά, κλείνει συμφωνία μέ τόν Καραούλοφ καί τόν Καλέντιν, στέλνει στόν τελευταῖο ὁλόκληρα βαγόνια σφαῖρες, τόν βοηθᾶ νά ἀφοπλίσει τά τμήματα πού δέν εἶχε μπορέσει νά τά ἀφοπλίσει μόνος του καί γενικά τόν ὑποστηρίζει μέ ὅλα τά μέσα στόν ἀγώνα ἐνάντια στή σοβιετική ἐξουσία. Ἡ οὐσία τῆς πρόστυχης αὐτῆς «πολιτικῆς» ἦταν νά ἀσφαλίσει τίς πλούσιες τάξεις τῆς Ὑπερκαυκασίας ἀπό τίς ἀπόπειρες τῶν ἐπαναστατῶν φαντάρων, χωρίς νά διστάσει νά χρησιμοποιήσει ὅλα τά μέσα. Ὑποκίνηση τῶν καθυστερημένων πολιτικά ἔνοπλων μουσουλμάνικων τμημάτων ἐνάντια στούς ρώσους φαντάρους, τράβηγμα τῶν ρώσων φαντάρων σέ ἐνέδρες πού στήθηκαν ἀπό πρίν, βασανιστήρια καί ἐκτελέσεις—νά ποιά μέσα χρησιμοποιεῖ αὐτή ἡ «πολιτική». Ἡ πιό χτυπητή ἔκφραση αὐτῆς τῆς ἄτιμης «πολιτικῆς» τοῦ ἀφοπλισμοῦ εἶναι ὁ τουφεκισμός στό Σαμχόρ, ἀνάμεσα στό Ἐλισαβετπόλ καί στήν Τιφλίδα, τῶν ρώσων φαντάρων, πού πήγαιναν ἀπό τό μέτωπο τῆς Τουρκίας ἐνάντια στόν Καλέντιν.

Νά τί γράφει σχετικά ἡ ἐφημερίδα «Μπακίνσκι Ραμπότσι»[11]:

«Τό πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Γενάρη τοῦ 1918, στή σιδηροδρομική γραμμή ἀνάμεσα στήν Τιφλίδα καί τό Ἐλισαβετπόλ, συμμορίες ἀπό χιλιάδες ἔνοπλους μουσουλμάνους μέ ἐπικεφαλῆς τά μέλη τῆς μουσουλμανικῆς ἐθνικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐλισαβετπόλ καί μέ τή βοήθεια μιᾶς θωρακισμένης ἁμαξοστοιχίας, πού ἔστειλε τό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας, ἀφόπλισαν μέ τή βία μιά σειρά

στρατιωτικά τμήματα πού ἔφευγαν γιά τή Ρωσία. Σκότωσαν μάλιστα καί σακάτεψαν χιλιάδες ρώσους φαντάρους, πού τά πτώματά τους εἶναι σκορπισμένα στή σιδηροδρομική γραμμή. Πῆραν ἀπό τούς φαντάρους περίπου 15.000 τουφέκια, περίπου 70 πολυβόλα καί 20 κανόνια».

Αὐτά εἶναι τά γεγονότα.

Συμμαχία τῶν τσιφλικάδων καί τῆς κεφαλαιοκρατίας ἐνάντια στούς ἐπαναστάτες φαντάρους τῆς Ὑπερκαυκασίας, συμμαχία πού δρᾶ κάτω ἀπό τό κάλυμμα τοῦ ἐπίσημου μενσεβικισμοῦ—νά ποιό εἶναι τό νόημα αὐτῶν τῶν γεγονότων.

Νομίζουμε πώς χρειάζεται νά παραθέσουμε ἐδῶ ορισμένες περικοπές ἀπό τά ἄρθρα τῆς «Μπακίνσκι Ραμπότσι», πού χύνουν φῶς στά γεγονότα τοῦ Ἐλισαβετπόλ-Σαμχόρ.

«Οἱ μενσεβίκοι προσπαθοῦν νά κρύψουν τήν ἀλήθεια γιά τά γεγονότα τοῦ Ἐλισαβετπόλ. Ἀκόμα καί ἡ „Ζνάμια Τρουντά", ἡ ἐφημερίδα τῶν χθεσινῶν συμμάχων τους, τῶν ἐσέρων τῆς Τιφλίδας, διαπιστώνει ὅτι οἱ μενσεβίκοι κάνουν προσπάθειες „νά συγκαλύψουν τήν ὑπόθεση" καί ζητᾶ νά συζητηθεῖ ἀνοιχτά τό ζήτημα στό κέντρο τῆς περιοχῆς.

Ἐπικροτοῦμε αὐτή τήν ἀπαίτηση τῶν ἐσέρων, γιατί ἡ παραπέρα τύχη τῆς ἐπανάστασης στήν Ὑπερκαυκασία ἐξαρτᾶται σέ σημαντικό βαθμό ἀπό τό ἄν θά ξεσκεπαστοῦν ἤ ὄχι ἐπίσημα οἱ ὑπεύθυνοι γιά τήν τραγωδία τοῦ Σαμχόρ, ἀπό τό ἄν θά χυθεῖ ἤ ὄχι ἄπλετο φῶς στά γεγονότα τῆς 6-12 τοῦ Γενάρη.

Δηλώνουμε, ὅτι ἕνας ἀπό τούς ὑπεύθυνους γιά τά γεγονότα τοῦ Ἐλισαβετπόλ πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα νά θεωρεῖται αὐτός πού κάποτε ἦταν ἀρχηγός τῆς σοσιαλδημοκρατίας τοῦ Καυκάσου, ὁ λεγόμενος σήμερα „πατέρας τοῦ γεωργιανοῦ ἔθνους"—ὁ Νόι Νικολάγιεβιτς Ζορντάνια. Αὐτός προήδρευε ὅταν τό προεδρεῖο τοῦ Κέντρου τῆς περιοχῆς ἀποφάσισε νά ἀφοπλίσει τίς ἁμαξοστοιχίες πού περνοῦσαν καί νά ἐξοπλίσει μέ τά ὅπλα τους τά ἐθνικά συντάγματα. Μέ τήν ὑπογραφή του στάλθηκε τηλεγράφημα στήν Ἐθνική ἐπιτροπή τῶν μουσουλμάνων τοῦ Ἐλισαβετπόλ γιά τόν ἀφοπλισμό τῶν ἁμαξοστοιχιῶν πού συγκεντρώθηκαν γύρω στό Σαμχόρ. Ὁ Νόι Ζορντάνια ἔστειλε ἀντιπροσωπεῖες ἀπό τήν Τιφλίδα μέ τήν ἴδια ἐντολή νά ἀφοπλίσουν τίς ἁμαξοστοιχίες. Αὐτό τό δήλωσε ἐπίσημα ὁ φαντάρος Κροῦπκο, μέλος τῆς ἀντιπροσωπείας, στή συνεδρίαση τῆς Πολιτικῆς Ἐπιτροπῆς στό Ἐλισαβετπόλ, ὅπου πῆρε μέρος πολύς κόσμος. Ὁ Νόι Ζορντάνια καί ὁ βοηθός του Ν. Ραμισβίλι, πού δείχνει πάντα ὑπερβολικό ζῆλο, ἔστειλαν μιά θωρακισμένη ἁμαξοστοιχία, μέ ἐπικεφαλῆς τόν Ἀμπχαζάβα, πού μοίρασε τά ὅπλα στούς μουσουλμάνους καί τούς βοήθησε νά τουφεκίσουν χιλιάδες φαντάρους καί νά ἀφοπλίσουν τίς ἁμαξοστοιχίες.

Ὁ Νόι Ζορντάνια προσπαθεῖ νά δικαιολογηθεῖ λέγοντας ὅτι δέν ὑπόγραψε τό τηλεγράφημα. Δεκάδες ἄνθρωποι, ἀρμένηδες καί μουσουλμάνοι, βεβαιώνουν ὅτι τό τηλεγράφημα τό ὑπόγραψε ὁ ἴδιος καί τό τηλεγράφημα αὐτό ὑπάρχει. Ὁ Ζορντάνια λέει πώς ὅταν ἔμαθε ὅτι μπλέχτηκαν τά πράγματα πῆρε στό τηλέφωνο τόν Ἀμπχαζάβα καί ζήτησε νά μήν ἀφοπλίσει μέ τή βία τίς ἁμαξοστοιχίες ἀλλά νά τίς ἀφήσει νά περάσουν. Ὁ Ἀμπχαζάβα ἔχει σκοτωθεῖ. Δέ μπορεῖ νά ἐξακριβωθεῖ ἄν ἔγινε ἡ δήλωση αὐτή. Ἄς παραδεχτοῦμε ὅμως ὅτι ἔγινε ἡ συνδιάλεξη . . .

Ἄν ἀφήσουμε κατά μέρος τόν πεθαμένο, πού ὅπως λέει ἡ παροιμία μπορεῖς ὅλα νά τοῦ τά φορτώσεις, ἔχουμε τούς ζωντανούς μάρτυρες πού διαψεύδουν τούς ἰσχυρισμούς τοῦ Ζορντάνια καί ἐπιβεβαιώνουν τόσο ποιός ἦταν ὁ παραλήπτης τοῦ τηλεγραφήματος, ὅσο καί τήν ὑπογραφή τοῦ Ζορντάνια καί τήν ἀποστολή ἀντιπροσωπείας μέ τήν ἐντολή νά ἀφοπλίσει κλπ.

Γιατί ὁ Ζορντάνια δέ ζητᾶ ἀπ' αὐτούς εὐθύνες, ἄν λένε ψέματα; Γιατί αὐτός καί οἱ φίλοι του θέλουν „νά συγκαλύψουν τήν ὑπόθεση";

Ὄχι, πολίτες Ζορντάνια, Ραμισβίλι καί Σία, φέρνετε βαριά εὐθύνη γιά τό αἷμα χιλιάδων φαντάρων, πού σκοτώθηκαν στίς 7 μέ 12 τοῦ Γενάρη.

Μπορεῖτε ἴσως σάν ἄτομα νά δικαιολογηθεῖτε γι' αὐτό τό μεγάλο ἔγκλημα. Ἐδῶ ὅμως δέν εἶναι ζήτημα προσωπικῆς ἀπαλλαγῆς.

Ὁ Ζορντάνια στήν περίπτωση αὐτή δέ μᾶς ἐνδιαφέρει σάν ἄτομο ἀλλά σάν ἀρχηγός κόμματος πού δρᾶ πολιτικά στήν Ὑπερκαυκασία, σάν ὁ πιό ἔγκυρος καί ὑπεύθυνος ἐκπρόσωπος τῆς ἐξουσίας στήν Ὑπερκαυκασία.

Πρῶτο, διέπραξε τό ἔγκλημα ὕστερα ἀπό ἀπόφαση τοῦ Προεδρείου τοῦ Κέντρου τῆς περιοχῆς καί τοῦ Κοινοῦ Συμβουλίου τῶν ἐθνοτήτων τοῦ Καυκάσου, καί δεύτερο, δέ χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι τόξερε καί τό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας. Ἡ κατηγορία, πού ἐπιρίπτουμε ἀνοιχτά ἐνάντια στό Ζορντάνια, στρέφεται ἐνάντια σ' ὅλο τό κόμμα τῶν μενσεβίκων, στό Κέντρο τῆς περιοχῆς, στό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας, ὅπου οἱ κύριοι Τσχένκελι καί Γκεγκετσκόρι, σέ στενό καί ἀπροκάλυπτο συνασπισμό μέ τούς μουσουλμάνους μπέηδες καί χάνους, κάνουν τό πᾶν γιά νά χαντακώσουν τήν ἐπανάσταση. Μιλᾶμε γιά τό Ζορντάνια καί τό Ραμισβίλι, γιατί τά ὀνόματά τους εἶναι συνδεμένα μέ τό τηλεγράφημα, μέ τίς διαταγές καί μέ τήν ἀποστολή τῆς „ληστρικῆς" θωρακισμένης ἁμαξοστοιχίας. Ἀπ' αὐτούς πρέπει ν' ἀρχίσει ἡ ἀνάκριση γιά τήν ἐξακρίβωση τῆς ἀλήθειας.

Ὑπάρχουν ὅμως κι ἄλλα ὀνόματα, πού πρέπει νά ἀναφερθοῦν, ὑπάρχει ἀκόμα μιά φωλιά ἐγκληματιῶν, πού πρέπει νά σαρωθεῖ. Εἶναι ἡ φωλιά τῆς Ἐθνικῆς ἐπιτροπῆς τῶν μουσουλμάνων τοῦ Ἐλισαβετπόλ, πού ἀποτελεῖται ολάκερη ἀπό ἀντιδραστικούς μπέηδες καί χάνους καί πού στίς 7 τοῦ Γενάρη τό βράδι, στηριζόμενη στό τηλεγράφημα τοῦ Ζορντάνια, ἀποφάσισε νά ἀφοπλίσει τίς ἁμαξοστοιχίες „μέ κάθε θυσία" καί ἐκπλήρωσε τήν ἀπόφασή της μέ ἀφάνταστη ἀναισχυντία καί αἱμοδιψία στίς 9-12 τοῦ Γενάρη.

Ὁ μενσεβίκικος τύπος, μιλώντας γιά τά γεγονότα τοῦ Ἐλισαβετπόλ, τά παρουσιάζει σά μιά „ληστρική" ἐπίθεση στό σιδηρόδρομο, ἀπ' αὐτές πού γίνονται συνήθως στή Ὑπερκαυκασία. Εἶναι τό πιό ξετσίπωτο ψέμα!

Τό ἔγκλημα στό Σαμχόρ καί Νταλιάρ δέν τό διέπραξαν ληστές ἀλλά χιλιάδες μουσουλμάνοι εἰρηνικοί πολίτες, καθοδηγούμενοι ἐπίσημα ἀπό τήν Ἐθνική ἐπιτροπή τῶν μουσουλμάνων, ἄνθρωποι πού τούς ἔβαλε σέ πειρασμό ἡ πλούσια λεία, καί πού ἦταν βέβαιοι ὅτι αὐτά γίνονται μέ διαταγή τῶν κυβερνητῶν τῆς Ὑπερκαυκασίας. Ἡ Ἐθνική ἐπιτροπή τῶν μουσουλμάνων συγκέντρωσε ἀνοιχτά στό Ἐλισαβετπόλ χιλιάδες μουσουλμάνους, τούς ἐξόπλισε, τούς ἔβαλε στά τραῖνα στό Ἐλισαβετπόλ καί τούς ἔστειλε στό Σαχμόρ. Καί, ὅπως λένε οἱ αὐτόπτες μάρτυρες, ὅταν κερδίθηκε ἡ „νίκη", ὁ „ἐσέρος" Σαφικιούρντσκι, συνοδευόμενος καί ἀπό ἄλλους ἥρωες τῆς

ἐπιτροπῆς τῶν μουσουλμάνων μπῆκε πανηγυρικά στήν πόλη, ἀνεβασμένος πάνω σ' ἕνα κανόνι πού πῆραν ἀπό τόν „ἐχθρό".

Γιά ποιές, λοιπόν, ληστρικές ἐπιθέσεις „πρόκειται";» («Μπακίνσκι Ραμπότσι», ἀρ. φύλλων 30 καί 31).

Νά ποιοί εἶναι οἱ κύριοι ἥρωες τοῦ ἐγκληματικοῦ αὐτοῦ τυχοδιωχτισμοῦ.

Νά καί τά ντοκουμέντα, πού ξεσκεπάζουν τούς αὐτουργούς τοῦ τυχοδιωχτισμοῦ:

Τηλεγράφημα τοῦ Ν. Ζορντάνια, προέδρου τοῦ Κέντρου περιοχῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν πρός ὅλα τά Σοβιέτ, γιά τόν ἀφοπλισμό τῶν ἁμαξοστοιχιῶν.

«Πρός ὅλα τά Σοβιέτ τῆς Ὑπερκαυκασίας.

Ἀπό τήν Τιφλίδα. Ἀρ. 505, α. Λήψη 6. 1. 1918, ἀποστολή ἀρ. 56.363. Παραλήπτης Ναοῦμοφ. Λέξεις 59. Δόθηκε στίς 5-28-24. Ἐγκύκλιος.

Ἐπειδή τά στρατιωτικά τμήματα πού φεύγουν γιά τή Ρωσία, παίρνουν μαζί καί τόν ὁπλισμό τους καί σέ περίπτωση ἀποτυχίας τῆς ἀνακωχῆς τά ἐθνικά τμήματα μπορεῖ νά μείνουν χωρίς ἀρκετό ὁπλισμό γιά τήν ὑπεράσπιση τοῦ μετώπου, τό Κέντρο περιοχῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν ἀποφάσισε νά προτείνει σέ ὅλα τά Σοβιέτ νά πάρουν μέτρα γιά νά ἀφαιρεθοῦν τά ὅπλα τῶν τμημάτων πού φεύγουν καί νά ἐνημερώνουν τό Κέντρο περιοχῆς γιά τήν κάθε περίπτωση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Κέντρου περιοχῆς **Ζορντάνια**».

Τηλεγράφημα τοῦ ἴλαρχου Ἀμπχαζάβα στό Μαγκάλοφ, διοικητή τοῦ συντάγματος ἱππικοῦ τῶν τατάρων.

«Ἐλισαβετπόλ.

Πρός τό διοικητή τοῦ συντάγματος ἱππικοῦ τῶν τατάρων Μαγκάλοφ ἀπό τό Τζεγκάμ. Ἀρ. 42. Λήψη 7. 1. 1918 ἀπό τό Ζοῦ ἀρ. 1857. Παραλήπτης Βάτα. Λέξεις 30. Δόθηκε στίς 7 τοῦ μήνα, ὥρα 15.

Περνᾶν πέντε ἐξοπλισμένες ἁμαξοστοιχίες μέ ἕνα κανόνι, συνέλαβαν τούς ἀντιπροσώπους τῶν Σοβιέτ, κινοῦμαι μέ τή θωρα-

κισμένη ἁμαξοστοιχία γιά τήν ἀπόκρουσή τους. Ζητῶ βοήθεια σέ κάθε εἴδους ὅπλα.

Ἴλαρχος Ἀμπχαζάβα
Ντσ. Σατίρασβίλι».

(«Μπακίνσκι Ραμπότσι» ἀρ. φύλλου 33)

Αὐτά εἶναι τά ντοκουμέντα.

Ἔτσι στήν πορεία τῶν γεγονότων ἔφυγαν τά «σοσιαλιστικά» μπιχλιμπίδια, παραχωρώντας τή θέση τους στήν ἀντεπαναστατική «δράση» τοῦ Ἐπιτροπάτου τῆς Ὑπερκαυκασίας. Ὁ Τσχέιτζε, ὁ Γκεγκετσκόρι καί ὁ Ζορντάνια σκεπάζουν ἁπλῶς κάτω ἀπό τό κάλυμμα τοῦ κόμματος τίς βρωμιές τοῦ Ἐπιτροπάτου τῆς Ὑπερκαυκασίας. Ἡ λογική τῶν πραγμάτων εἶναι πιό δυνατή ἀπό κάθε ἄλλη λογική.

Ἀφοπλίζοντας τούς ρώσους φαντάρους πού γύριζαν ἀπό τό μέτωπο καί πολεμώντας ἔτσι ἐνάντια στούς ἐπαναστάτες τοῦ «ἐξωτερικοῦ», τό ἀντεπαναστατικό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας λογάριαζε νά σκοτώσει μ' ἕνα σμπάρο δυό τρυγόνια: ἀπό τό ἕνα μέρος νά ἐξοντώσει μιά σοβαρή ἐπαναστατική δύναμη, τό ρωσικό ἐπαναστατικό στρατό, στόν ὁποῖο κυρίως θά μποροῦσε νά στηριχτεῖ ἡ μπολσεβίκικη ἐπιτροπή τῆς περιοχῆς· ἀπό τό ἄλλο μέρος, νά ἐξασφαλίσει ἔτσι τόν «ἀπαραίτητο» ὁπλισμό γιά νά ἐξοπλίσει τά ἐθνικά συντάγματα τῶν γεωργιανῶν, τῶν ἀρμένηδων καί τῶν μουσουλμάνων, πού ἀποτελοῦν τό κύριο στήριγμα τοῦ μενσεβίκικου ἀντεπαναστατικοῦ ἐπιτροπάτου. Ἔτσι ὁ πόλεμος ἐνάντια στούς ἐπαναστάτες «τοῦ ἐξωτερικοῦ» εἶχε σκοπό νά ἐξασφαλίσει τήν «ἐσωτερική εἰρήνη» στήν Ὑπερκαυκασία. Καί οἱ κύριοι Γκεγκετσκόρι καί Ζορντάνια τόσο πιό ἀποφασιστικά ἐφάρμοζαν αὐτή τήν ὕπουλη πολιτική, ὅσο πιό ἐξασφαλισμένο ἔνιωθαν τόν ἑαυτό τους ἀπό τά «νῶτα», δηλ. ἀπό τήν πλευρά τοῦ Βόρειου Καυκάσου, ὅπου δροῦσαν οἱ Καλέντιν καί οἱ Φιλιμόνοφ.

Ἡ πορεία ὅμως τῶν γεγονότων ἀνάτρεψε ὅλους τούς ὑπολογισμούς τῶν ἀντεπαναστατῶν τῆς Ὑπερκαυκασίας.

Ἡ πτώση τοῦ Ροστόφ καί τοῦ Νοβοτσερκάσκ, πού ἦταν καταφύγια τῶν Καλέντιν-Κορνίλοφ, κλόνισε συθέμελα τά «βόρεια μετόπισθεν». Τό τελικό ξεκαθάρισμα ὅλης τῆς γραμμῆς τοῦ Βόρειου Καυκάσου ὥς τό Μπακού ἐκμηδένισε αὐτά τά μετόπισθεν. Τό κύμα τῆς σοβιετικῆς ἐπανάστασης, πού ἐρχόταν ἀπό τό βορά, εἰσόρμησε χωρίς διατυπώσεις στό βασίλειο τοῦ συνασπισμοῦ τῆς Ὑπερκαυκασίας, ἀπειλώντας τήν ὕπαρξή του.

Ἐξίσου «δυσμενής» κατάσταση διαμορφώθηκε καί στήν ἴδια τήν Ὑπερκαυκασία.

Οἱ φαντάροι τῆς Ὑπερκαυκασίας, πού γύρισαν ἀπό τό μέτωπο διάδοσαν στά χωριά τήν ἀγροτική ἐπανάσταση. Ἄρχισαν νά καίγονται τά κονάκια τῶν μουσουλμάνων καί τῶν γεωργιανῶν τσιφλικάδων. Οἱ «μπολσεβικοποιημένοι» φαντάροι-ἀγρότες ἔκαναν ἀποφασιστική ἔφοδο ἐνάντια στά βάθρα τῶν ὑπολειμμάτων τῆς δουλοπαροικίας. Εἶναι φανερό, ὅτι οἱ κούφιες ὑποσχέσεις τοῦ Ἐπιτροπάτου τῆς Ὑπερκαυκασίας γιά μεταβίβαση τῆς γῆς στούς ἀγρότες δέ μποροῦσαν νά ἱκανοποιήσουν τώρα τούς ἀγρότες, πού τούς ἀγκάλιασε τό κύμα τοῦ ἀγροτικοῦ ξεσηκώματος. Ἀπό τό Ἐπιτροπάτο ζητοῦσαν ἔργα, ὄχι ὅμως ἔργα ἀντεπαναστατικά, ἀλλά ἐπαναστατικά.

Δέν ἔμειναν καί οὔτε μποροῦσαν νά μείνουν πίσω ἀπό τά γεγονότα καί οἱ ἐργάτες. Πρῶτο, ἡ ἐπανάσταση πού ἐρχόταν ἀπό τό βορά καί ἔφερνε στούς ἐργάτες καινούργιες καταχτήσεις ἦταν φυσικό νά ξεσηκώσει τό προλεταριάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας σέ νέο ἀγώνα. Ἀκόμα καί οἱ ἐργάτες στή νυσταγμένη Τιφλίδα, πού ἦταν (ἡ Τιφλί-

δα) τό στήριγμα τῆς μενσεβίκικης ἀντεπανάστασης, ἄρχισαν νά ἀπομακρύνονται ἀπό τό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας καί νά παίρνουν θέση ὑπέρ τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας. Δεύτερο, ὕστερα ἀπό τό θρίαμβο τῶν Σοβιέτ στό Βόρειο Καύκασο πού τόν καιρό τῶν Καλέντιν-Φιλιμόνοφ ἐφοδίαζε τήν Τιφλίδα μέ σιτηρά, ἦταν ἑπόμενο νά ἐπιδεινωθεῖ ἡ ἐπισιτιστική κρίση, πράγμα πού φυσικά προκάλεσε μιά σειρά ἐπισιτιστικές «ταραχές». Ὁ ἐπαναστατικός Βόρειος Καύκασος ἀρνεῖται κατηγορηματικά νά θρέψει τήν ἀντεπαναστατική Τιφλίδα. Τρίτο, ἡ ἔλλειψη χαρτονομίσματος (τά γραμμάτια δέ μποροῦν νά τό ἀντικαταστήσουν!) παρέλυσε τήν οἰκονομική ζωή καί πρῶτ᾿ ἀπ᾿ ὅλα τίς σιδηροδρομικές μεταφορές, πράγμα πού ἀναμφισβήτητα μεγάλωσε τή δυσαρέσκεια τῶν κατώτερων στρωμάτων τῆς πόλης. Τέλος, τό ἐπαναστατικό προλεταριάτο τοῦ Μπακού, πού ἀπό τίς πρῶτες μέρες κιόλας τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη ἀναγνώρισε τή σοβιετική ἐξουσία καί πού διεξάγει ἀκούραστο ἀγώνα ἐνάντια στό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας, δέν ἄφηνε τό προλεταριάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας νά κοιμηθεῖ, καί ἀποτελοῦσε γιά τό προλεταριάτο αὐτό μεταδοτικό παράδειγμα καί φωτεινό φάρο, πού φώτιζε τό δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ὅλοι αὐτοί οἱ λόγοι μαζί δέ μποροῦσαν παρά νά κάνουν ἐπαναστατική ὅλη τήν πολιτική κατάσταση στήν Ὑπερκαυκασία. Τέλος, τά πράγματα ἔφτασαν στό σημεῖο, πού ἀκόμα καί τά «πιό σίγουρα» ἐθνικά συντάγματα ἄρχισαν νά «ἀποσυντίθενται» καί νά περνοῦν μέ τό μέρος τῶν μπολσεβίκων.

Μπροστά στό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας μπῆκε τό δίλημμα:

Εἴτε μέ τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες ἐνάντια στούς τσιφλικάδες καί τούς κεφαλαιοκράτες, πράγμα πού σήμαινε διάλυση τοῦ συνασπισμοῦ.

Εἴτε ἀποφασιστικός ἀγώνας ἐνάντια στούς ἀγρότες καί στό ἐργατικό κίνημα γιά νά διατηρηθεῖ ὁ συνασπισμός μέ τούς τσιφλικάδες καί τούς κεφαλαιοκράτες.

Οἱ κύριοι Ζορντάνια καί Γκεγκετσκόρι διάλεξαν τό δεύτερο δρόμο.

Πρῶτα-πρῶτα, τό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας χαραχτήρισε τό ἀγροτικό κίνημα τῶν γεωργιανῶν καί τατάρων ἀγροτῶν «ληστεία» καί «ἀλητεία» καί ἔπιασε καί τουφέκισε τούς «πρωταίτιους».

Μέ τούς τσιφλικάδες ἐνάντια στούς ἀγρότες!

Ἔπειτα, τό Ἐπιτροπάτο ἔκλεισε ὅλες τίς μπολσεβίκικες ἐφημερίδες τῆς Τιφλίδας καί ἄρχισε νά πιάνει καί νά τουφεκίζει τούς ἐργάτες πού διαμαρτύρονταν ἐνάντια σ᾿ αὐτό τό αἶσχος.

Μέ τούς κεφαλαιοκράτες ἐνάντια στούς ἐργάτες!

Τέλος, τά πράγματα ἔφτασαν σέ σημεῖο, πού οἱ κύριοι Ζορντάνια καί Γκεγκετσκόρι, «γιά νά ἀποφύγουν οἱ ἴδιοι, ὅπως φαίνεται, τή μπόρα», εὐνοοῦσαν τίς σφαγές ἀνάμεσα στούς ἀρμένηδες καί τούς τατάρους, αἶσχος ὅπου δέν ἔφτασαν ὥς τά σήμερα οὔτε οἱ καντέτοι!

Τό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας, τό Σέιμ τῆς Ὑπερκαυκασίας καί τά «ἐθνικά συμβούλια» ἐνάντια στούς ἐργάτες καί στούς ἀγρότες, αὐτό εἶναι τό νόημα τοῦ «νέου» προσανατολισμοῦ.

Ἔτσι οἱ ἀντεπαναστάτες τῆς Ὑπερκαυκασίας ὁλοκλήρωσαν τόν ἀγώνα ἐνάντια στούς ἐπαναστάτες τοῦ «ἐξωτερικοῦ», τόν ἀγώνα ἐνάντια στούς ρώσους φαντάρους, καί τόν ἀνάπτυξαν σέ ἀγώνα ἐνάντια στούς ἐπαναστάτες τοῦ ἐσωτερικοῦ, σέ ἀγώνα ἐνάντια στούς «δικούς τους» ἐργάτες καί ἀγρότες.

Γιά τό χαραχτηρισμό αὐτῆς τῆς «στροφῆς» στήν πολιτική τῶν ἀνθρώπων τοῦ συνασπισμοῦ τῆς Ὑπερκαυκα-

σίας είναι έξαιρετικά ένδιαφέρον τό γράμμα πού πήρε αὐτές τίς μέρες τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἀπό ἕνα σύντροφο τοῦ Καυκάσου, αὐτόπτη μάρτυρα τῶν ἀντεπαναστατικῶν αὐθαιρεσιῶν τῶν κυρίων Γκεγκετσκόρι-Ζορντάνια. Τό παραθέτω παρακάτω ὁλόκληρο καί χωρίς ἀλλαγές:

«Ἐδῶ εἴχαμε τίς τελευταῖες μέρες νέα γεγονότα καί ἡ κατάσταση εἶναι σήμερα πολύ σοβαρή. Στίς 9 τοῦ Φλεβάρη τό πρωί συνέλαβαν τέσσερες συντρόφους μας· ἀνάμεσά τους εἶναι καί ὁ Φ. Καλαντάτζε, μέλος τῆς νέας ἐπιτροπῆς τῶν μπολσεβίκων. Ἐκδόθηκαν ἐντάλματα σύλληψης καί ἐναντίον ἄλλων συντρόφων: τοῦ Φίλιππα Μαχαράτζε, τοῦ Ναζαρετιάν, τοῦ Σαβέρντοφ καί ἄλλων μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς περιοχῆς. Δέν πείραξαν μόνο τό Μίχα Τσχακάγια, ἀσφαλῶς λόγω τῆς ἀρρώστιας του. Ὅλοι πέρασαν στήν παρανομία. Ταυτόχρονα ἔκλεισαν τίς ἐφημερίδες μας: „Καυκάσκι Ραμπότσι", „Μπρτζόλα" (τῆς Γεωργίας) καί „Μπανβόρι Κρίφ" (τῆς Ἀρμενίας) καί σφράγισαν τό τυπογραφεῖο μας.

Αὐτό προκάλεσε ἀγανάκτηση ἀνάμεσα στούς ἐργάτες. Τήν ἴδια μέρα, στίς 9 τοῦ μήνα, ἔγινε συγκέντρωση στά μηχανοστάσια τῶν σιδηροδρόμων, ὅπου πῆραν μέρος ἴσαμε 3.000 ἐργάτες. Ἡ συγκέντρωση ἀποφάσισε ὁμόφωνα, μέ τέσσερες μόνο ἀποχή, τήν κήρυξη ἀπεργίας μέ τό αἴτημα νά ἀπελευθερωθοῦν οἱ σύντροφοι καί νά ἐπιτραπεῖ ἡ ἔκδοση τῶν ἐφημερίδων. Ἀποφασίστηκε νά συνεχιστεῖ ἡ ἀπεργία ὥσπου νά γίνουν δεκτά τά αἰτήματα. Ἡ ἀπεργία ὅμως δέν ἦταν γενική. Ἡ λυσσασμένη μενσεβίκικη συμμορία, πού δέν ἔφερε ἀντιρρήσεις στή συγκέντρωση καί δέν καταψήφισε τήν πρόταση γιά ἀπεργία, ἔκανε τή δουλιά της. Τήν ἴδια μέρα ἔγινε συγκέντρωση τῶν στοιχειοθετῶν καί τῶν πιεστῶν, ὅπου μέ 226 ψήφους ἔναντι 190 ἀποφασίστηκε νά κηρυχτεῖ εἰκοσιτετράωρη ἀπεργία διαμαρτυρίας, μέ τά ἴδια αἰτήματα. Μέ μεγαλύτερη ἀκόμα ὁμοφωνία ἀποφάσισαν νά ἀπεργήσουν οἱ ἠλεκτροτεχνίτες, οἱ βυρσοδέψες, οἱ ραφτάδες, τά ἐργαστήρια ἐπισκευῆς ὅπλων, τά ἐργοστάσια τοῦ Τόλλε, τοῦ Ζαργαριάντς καί ἄλλα.

Τήν ἀγανάχτηση τή συμμερίστηκαν καί οἱ κάτοικοι τῆς πόλης. Τήν ἄλλη μέρα ὅμως, στίς 10 τοῦ Φλεβάρη, συνέβηκε ἕνα γεγονός, πού μᾶς ἔκανε νά ξεχάσουμε καί τίς συλλήψεις καί τίς ἐφημερίδες.

Ἡ ἀπεργιακή ἐπιτροπή τῶν ἐργατῶν τῶν σιδηροδρόμων καί ἄλλων κλάδων εἶχε ὁρίσει γιά τή μέρα αὐτή, συγκέντρωση διαμαρτυρίας γιά τίς 10 τό πρωί στό πάρκο Ἀλεξαντρόφσκι. Στή συγκέντρωση, παρ' ὅλα τά μέτρα τῶν ἀρχῶν γιά τή ματαίωσή της, πῆραν μέρος πάνω ἀπό 3.000 ἐργάτες καί φαντάροι (οἱ φαντάροι ἦταν λίγοι γιατί οἱ ἁμαξοστοιχίες σταθμεύουν 15 βέρστια ἔξω ἀπό τήν πόλη). Στή συγκέντρωση ἦρθαν καί οἱ σύντροφοι πού κρύβονταν —ὁ Καφταράτζε, ὁ Μαχαράντζε, ὁ Ναζαρετιάν κ. ἄ. Στή διάρκεια τῆς συγκέντρωσης μπῆκαν στόν κῆπο πολιτοφύλακες καί „κόκκινοι φρουροί" (περίπου δυό λόχοι). Μέ κόκκινες σημαῖες στά χέρια καί καθησυχάζοντας τούς συγκεντρωμένους μέ νοήματα, τρύπωσαν στή συγκέντρωση.

Ἕνα μέρος ἀπό τούς συγκεντρωμένους, πού ἦταν ἕτοιμοι νά διαλυθοῦν, νομίζοντας ὅτι ἔρχονται δικοί μας σταμάτησαν καί ἄρχισαν νά τούς χαιρετᾶν μέ ζητωκραυγές. Ὁ πρόεδρος Καφταράτζε θέλησε νά σταματήσει τόν ὁμιλητή καί νά τούς χαιρετίσει. Ἐκείνη τή στιγμή οἱ πολιτοφύλακες καί οἱ „κόκκινοι φρουροί", ἀκροβολίστηκαν στά γρήγορα, περικύκλωσαν τή συγκέντρωση καί ἄνοιξαν λυσσασμένα πυρά μέ ὅπλα καί πολυβόλα ἐνάντια στούς συγκεντρωμένους. Εἶχαν κύριο στόχο τους τό προεδρεῖο, πού βρισκότανε στήν ἐξέδρα. Σκοτώθηκαν 8 καί τραυματίστηκαν πάνω ἀπό 20 ἄτομα. Μέ 10 σφαῖρες σκοτώθηκε ἕνας σύντροφος, πού ἔμοιαζε μέ τόν Καφταράτζε καί φοροῦσε τά ἴδια ροῦχα καί οἱ „κόκκινοι φρουροί" φώναζαν ὁ ἕνας στόν ἄλλο ὅτι πάει, σκοτώθηκε ὁ Καφταράτζε. Ἕνα μέρος ἀπό τό πλῆθος σκόρπισε, οἱ ἄλλοι πέσανε χάμω. Οἱ πυροβολισμοί συνεχίστηκαν περίπου ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας.

Ἀκριβῶς τήν ἴδια στιγμή μόλις εἶχε ἀρχίσει ἡ πρώτη συνεδρίαση τῆς ὁλομέλειας τοῦ Σέιμ τῆς Ὑπερκαυκασίας καί ὁ Τσχέιτζε ἔβγαλε λόγο μέ τή συνοδεία τῶν πυροβολισμῶν καί τῶν πολυβολισμῶν, πού ἀντηχοῦσαν ἐκεῖ κοντά στό ἀνάκτορο.

Ἡ σφαγή αὐτή πού ἔγινε χωρίς καμιά προειδοποίηση καί μέ τέτιο προδοτικό τρόπο, προκάλεσε νέο ἀναβρασμό ἀνάμεσα στούς ἐργάτες καί πιστεύω πώς τούς ἀπόσπασε ὁριστικά πιά ἀπό τούς μενσεβίκους.

Τό Ναζαρετιάν καί τόν Τσιντσάτζε τούς κυνήγησαν καί τούς ἔπιασαν μετά τή συγκέντρωση καί τούς πήγαιναν γιά τουφέκι, ἀλλά τούς ἔσωσε ὁ ἐσέρος Μερχάλεφ. Οἱ ἐσέροι „ἀγαναχτοῦν", δια-

μαρτύρονται κλπ. Εἶναι ἀγαναχτισμένοι καί οἱ ντασνακτσακάνοι καί γενικά ὅλη ἡ πόλη. Δέ μπορεῖς ὅμως νά κάνεις τίποτα. Ἔφεραν ἀπό τά χωριά ὁπλισμένους „κόκκινους φρουρούς" καί τήν ἄγρια μουσουλμάνικη μεραρχία καί ὀργιάζουν. Ἀπειλοῦν ἀνοιχτά ὅτι θά τουφεκίσουν ὅλους τούς συντρόφους καθοδηγητές. Τή μέρα πού πυροβόλησαν τή συγκέντρωση, ἐμφανίστηκαν στήν πόλη πολλοί ἀξιωματικοί-λευκοφρουροί μέ ἄσπρα περιβραχιόνια πού κάναν ἄνω-κάτω τήν πόλη ψάχνοντας νά βροῦν μπολσεβίκους. Κατέβασαν ἀπό τό τράμ ἕναν πού τούς φάνηκε ὅτι ἔμοιαζε μέ τόν Σαουμιάν, καί τόν πυροβόλησαν ἐξ ἐπαφῆς. Φώναξαν πώς εἶναι ὁ Σαουμιάν, ἔμειναν ὅμως ἀπαγοητευμένοι.

Χτές, 11 τοῦ μήνα, ἔγινε συγκέντρωση τῶν φαντάρων στίς ἁμαξοστοιχίες. Στή συγκέντρωση πῆραν μέρος καί σύντροφοί μας. Ἐκεῖ, περίπου ἕξι χιλιάδες φαντάροι, χωρίς πυροβολικό, ἀποφάσισαν νά ζητήσουν νά ἀφεθοῦν ἐλεύθεροι οἱ σύντροφοι πού πιάστηκαν, νά ἐπιτραπεῖ ἡ ἔκδοση τῶν ἐφημερίδων καί νά γίνουν ἀνακρίσεις γιά τά γεγονότα τῆς 10 τοῦ μήνα (γιά τούς πυροβολισμούς κατά τῆς συγκέντρωσης, ὅπου ἀνάμεσα στούς ἄλλους σκοτώθηκε καί ἕνας φαντάρος ἀπ' αὐτές τίς ἁμαξοστοιχίες). Ἔστειλαν κιόλας χτές ἀντιπροσωπεία μέ ἕνα τελεσίγραφο καί ἔδοσαν 24 ὧρες προθεσμία γιά ἀπάντηση.

Σήμερα λήγει ἡ προθεσμία, ὑπάρχουν πληροφορίες ὅτι τό Ἐπιτροπάτο συγκεντρώνει δυνάμεις γιά νά προβάλει ἀντίσταση. Γιά τήν ὥρα δέν ξέρω λεπτομέρειες. Οἱ ὑπεύθυνοι σύντροφοί μας δέ γύρισαν ἀκόμα ἀπό τίς ἁμαξοστοιχίες, γιατί φοβοῦνται μήν τούς πιάσουν στό δρόμο: τούς ἐκλέξαν ἐκεῖ στή Στρατιωτική-Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή τῶν φαντάρων. Περιμένω πιό ἀκριβεῖς πληροφορίες.

Γιά αὔριο ἔχει οριστεῖ συνεδρίαση τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, οἱ ἐσέροι καί οἱ ντασνάκοι θά ὑποβάλουν διαμαρτυρία, θά πάρουν μέρος καί δικοί μας ἀντιπρόσωποι. Ἡ κατάσταση τῶν πνευμάτων στήν πόλη προκαλεῖ ἀνησυχία. Σήμερα θά γίνει διαδήλωση τῶν γυναικῶν ἔξω ἀπό τή δημαρχία, ἐξαιτίας τῆς πείνας πού ἄρχισε. Σ' ὅλη τήν πόλη γίνονται πεταχτές συγκεντρώσεις. Σ' ὅλη τή Γεωργία ἀρχίζει ἕνα ἀγροτικό κίνημα, κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τῶν γεωργιανῶν φαντάρων πού ἦρθαν ἀπό τή Ρωσία, καί πού ὅλοι τους εἴτε εἶναι μπολσεβίκοι εἴτε εἶναι διαποτισμένοι μέ μπολσεβίκικο πνεῦμα. Οἱ μενσεβίκοι δηλώνουν ὅτι τό κίνημα αὐτό εἶναι ἕνα ληστρικό πογκρόμ καί στέλνουν τούς „κόκκινους φρουρούς" γιά νά τό καταστείλουν. Στό Γκόρι συνέλαβαν τούς συντρόφους μας. Σήμερα πήραμε τήν πληροφορία ὅτι ἐκεῖ ἀφόπλισαν τούς φαντάρους μας καί ἄρχισαν κιόλας οἱ ἐκτελέσεις. Ἀπό τό Κουταΐς πήραμε τήν πληροφορία ὅτι ἡ πόλη βρίσκεται στά χέρια τῶν μπολσεβίκων, μ' ἐπικεφαλῆς τόν Μπούντου Μντιβάνι. Ἐκεῖ συγκεντρώθηκαν ἀπό παντοῦ δυνάμεις τῶν μενσεβίκων. Δέν πῆρα ἀκόμα ἀπάντηση ἀπό τούς ἀνθρώπους πού στείλαμε. Τήν περιμένω ἀπό στιγμή σέ στιγμή. Χτές στό Μουχράνι ἔπιασαν ἕνα μπολσεβίκο, τό γερο-Τσερτσβάτζε, πού πῆγε ἐκεῖ γιατί περιμέναμε γιά χτές νά γίνει ἐκδήλωση τῶν ἀγροτῶν ἐνάντια στούς πρίγκιπες τοῦ Μουχράνσκι καί στά χτήματα τῆς βασιλικῆς οἰκογένειας.

Στό Μετέχ πιάστηκαν τώρα καί φυλακίστηκαν 9 ἄτομα. Ἡ ἐσέρικη κόκκινη φρουρά, πού φρουροῦσε ὥς τά σήμερα τή φυλακή, ἀποσύρθηκε ἐξαιτίας τῶν συλλήψεων καί προσφέρθηκε νά μᾶς ἐξυπηρετήσει.

Χτές ἡ ἀπεργιακή ἐπιτροπή, πού ἀποτελεῖται ἀπό ἀντιπροσώπους τῶν ἐπιχειρήσεων πού ἀνάφερα στήν ἀρχή, ἔβγαλε προκήρυξη καλώντας τούς ἐργάτες σέ γενική ἀπεργία. Σήμερα θά συζητηθεῖ τό ζήτημα παντοῦ. Θά δοῦμε πῶς θά ἐκδηλωθεῖ τό προλεταριάτο τῆς Τιφλίδας.

Στήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σέιμ, στίς 10 τοῦ Φλεβάρη, παρευρέθηκαν μόνο οἱ μενσεβίκοι (37 ἄτομα) καί 1 μουσουλμάνος. Δέν ἦταν ἄλλος κανένας. Ὁ μουσουλμάνος βουλευτής ζήτησε νά ἀναβληθεῖ ἡ συνεδρίαση γιά τίς 13 τοῦ μήνα καί ἡ πρότασή του ἔγινε δεχτή. Εἶναι πιθανόν νά στείλουν ἀντιπροσώπους καί οἱ ντασνάκοι καί οἱ ἐσέροι».

Αὐτή εἶναι ἡ «εἰκόνα» τῆς κατάστασης.

Εἶναι δύσκολο νά πεῖ κανείς ἄν θά ζήσει ἀκόμα πολύ τό ἀντεπαναστατικό αὐτό Ἐπιτροπάτο, πού ἡ ἱστορία τό καταδίκασε σέ θάνατο. Πάντως τό πράγμα θά ξεκαθαριστεῖ σύντομα. Ἕνα ὅμως εἶναι ἀναμφισβήτητο: τά τελευταῖα γεγονότα ξέσχισαν ὁριστικά τή σοσιαλιστική μάσκα τῶν μενσεβίκων σοσιαλ-ἀντεπαναστατῶν καί σήμερα ὅλος ὁ ἐπαναστατικός κόσμος ἔχει τή δυνατότητα νά πειστεῖ μέ τά ἴδια του τά μάτια ὅτι τό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερ-

καυκασίας καί τά «κοινοβουλευτικο-εθνικά» έξαρτήματά του, άποτελοῦν ἕνα λυσσασμένο άντεπαναστατικό συνασπισμό, πού στρέφεται ἐνάντια στούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς Ὑπερκαυκασίας.

Αὐτά εἶναι τά γεγονότα.

Κι ὅλος ὁ κόσμος ξέρει ὅτι τά λόγια καί τά μπιχλιμπίδια χάνονται, ἐνῶ τά γεγονότα καί τά ἔργα μένουν...

«Πράβντα» ἀρ. φύλλων 55 καί 56,
26 καί 27 τοῦ Μάρτη 1918.
Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Συνέντευξη μέ συνεργάτη τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

Ἀπ' ἀφορμή τή συζήτηση πού ἄρχισε τίς τελευταῖες μέρες στίς στῆλες τοῦ σοβιετικοῦ τύπου γιά τίς ἀρχές καί τίς μέθοδες συγκρότησης τῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Ρωσίας, συνεργάτης μας ἀποτάνθηκε στό σύντροφο Στάλιν, ἐπίτροπο τοῦ Λαοῦ γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐθνοτήτων μέ τήν παράκληση νά μιλήσει πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα.

Ὁ συνεργάτης μας ἔβαλε μιά σειρά ἐρωτήματα. Στά ἐρωτήματα αὐτά ὁ σύντροφος Στάλιν ἔδοσε τήν παρακάτω ἀπάντηση.

ΟΙ ΑΣΤΙΚΟΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΕΣ

Ἀπ' ὅλες τίς ὑπάρχουσες ὁμοσπονδιακές ἑνώσεις, οἱ πιό χαραχτηριστικές γιά τό ἀστικοδημοκρατικό καθεστώς εἶναι ἡ ἀμερικάνικη ὁμοσπονδία καί ἡ ἑλβετική. Ἱστορικά οἱ ὁμοσπονδίες αὐτές σχηματίστηκαν ἀπό ἀνεξάρτητα κράτη, πέρασαν μέσω τῆς συμπολιτείας στήν ὁμοσπονδία καί μετατράπηκαν στήν πράξη σέ ἑνιαῖα κράτη, διατηρώντας μόνο τή μορφή τῆς ὁμοσπονδιακῆς ὀργάνωσης. Ὅλη αὐτή ἡ πορεία τῆς ἀνάπτυξης—ἀπό τήν ἀνεξαρτησία στό ἑνιαῖο κράτος—συνοδεύτηκε ἀπό μιά σειρά πράξεις βίας, καταπιέσεις καί ἐθνικούς πολέμους. Ἀρκεῖ νά θυμηθοῦμε τόν πό-

λεμο τῶν Νότιων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς μέ τίς Βόρειες[12] καί τόν πόλεμο τοῦ Ζόντερμπουντ[13] μέ τά ὑπόλοιπα καντόνια τῆς Ἑλβετίας. Ἐδῶ πρέπει νά παρατηρήσουμε ὅτι τά καντόνια τῆς Ἑλβετίας καί οἱ πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς δέ συγκροτήθηκαν μέ βάση τά ἐθνικά γνωρίσματα οὔτε καί μέ βάση τά οἰκονομικά γνωρίσματα ἀλλά ἐντελῶς τυχαῖα, μέ τήν τυχαία κατάληψη τούτων ἤ ἐκείνων τῶν ἐδαφῶν ἀπό τούς μετανάστες-ἀποικιστές ἤ ἀπό τίς ἀγροτικές κοινότητες.

ΚΑΤΑ ΤΙ ΔΙΑΦΕΡΕΙ ΑΠ' ΑΥΤΕΣ Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ, ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΟ ΠΡΟΤΣΕΣ ΤΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ;

Ἀντίθετα, ἡ ὁμοσπονδία πού συγκροτεῖται σήμερα στή Ρωσία, παρουσιάζει καί δέ μπορεῖ παρά νά παρουσιάζει ἐντελῶς διαφορετική εἰκόνα.

Πρῶτο, οἱ περιοχές πού διαμορφώθηκαν στή Ρωσία ἀποτελοῦν τελείως καθορισμένες μονάδες ἀπό τήν ἄποψη τοῦ τρόπου ζωῆς καί τῆς ἐθνικῆς σύνθεσης. Ἡ Οὐκρανία, ἡ Κριμαία, ἡ Πολωνία, ἡ Ὑπερκαυκασία, τό Τουρκεστάν, ἡ Κεντρική περιοχή τοῦ Βόλγα καί ἡ περιοχή τῆς Κιργιζίας διαφέρουν ἀπό τό κέντρο ὄχι μόνο ὡς πρός τή γεωγραφική τους θέση (ἀκρινές περιοχές!) μά εἶναι καί ἐδάφη ἑνιαῖα οἰκονομικά, μέ ὁρισμένο τρόπο ζωῆς καί ὁρισμένη ἐθνική σύνθεση τοῦ πληθυσμοῦ.

Δεύτερο, οἱ περιοχές αὐτές δέν ἀποτελοῦν ἐλεύθερα καί ἀνεξάρτητα ἐδάφη, ἀλλά μονάδες πού ἐνσωματώθηκαν μέ τή βία στόν πανρωσικό πολιτικό ὀργανισμό καί πού τώρα προσπαθοῦν ν' ἀποχτήσουν τήν ἀπαραίτητη ἐλευθερία δράσης, μέ τή μορφή τῶν ὁμοσπονδιακῶν σχέσεων ἤ τῆς πλέριας ἀνεξαρτησίας. Ἡ ἱστορία τῆς «συνένωσης» αὐτῶν τῶν ἐδαφῶν μᾶς δίνει μιά εἰκόνα συνεχοῦς βίας καί καταπίεσης ἀπό μέρους τῶν παλιῶν ρωσικῶν ἀρχῶν. Ἡ ἐγκαθίδρυση τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ καθεστῶτος στή Ρωσία θά σημάνει τήν ἀπελευθέρωση αὐτῶν τῶν ἐδαφῶν καί τῶν λαῶν πού τά κατοικοῦν ἀπό τόν παλιό ἰμπεριαλιστικό ζυγό. Ἀπό τό ἑνιαῖο κράτος στήν ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση!

Τρίτο, ἐκεῖ—δηλ. στίς Ὁμοσπονδίες τῆς Δύσης—τήν ὀργάνωση τῆς ζωῆς τοῦ κράτους τή διευθύνει ἡ ἰμπεριαλιστική κεφαλαιοκρατία. Δέν εἶναι καθόλου παράξενο τό γεγονός ὅτι ἡ «συνένωση» δέ μποροῦσε ν' ἀποφύγει τή βία. Ἀντίθετα, ἐδῶ στή Ρωσία, τήν πολιτική ἀνοικοδόμηση τήν καθοδηγεῖ τό προλεταριάτο, ὁρκισμένος ἐχθρός τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Γι' αὐτό στή Ρωσία μποροῦμε καί πρέπει νά ἐγκαθιδρύσουμε ὁμοσπονδιακό καθεστώς μέ βάση τήν ἐλεύθερη ἕνωση τῶν λαῶν.

Αὐτή εἶναι ἡ οὐσιαστική διαφορά ἀνάμεσα στήν Ὁμοσπονδία τῆς Ρωσίας καί τίς Ὁμοσπονδίες τῆς Δύσης.

ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Ἀπ' ἐδῶ βγαίνει καθαρά—συνεχίζει ὁ σύντροφος Στάλιν—ὅτι ἡ Ὁμοσπονδία τῆς Ρωσίας δέν ἀποτελεῖ ἕνωση διαφόρων ἀνεξάρτητων πόλεων (ὅπως νομίζουν οἱ γελοιογράφοι τοῦ ἀστικοῦ τύπου) ἤ γενικά ἕνωση περιοχῶν (ὅπως ὑποθέτουν μερικοί σύντροφοί μας), ἀλλά ἕνωση καθορισμένων, ἱστορικά διαμορφωμένων ἐδαφῶν, πού διαφέρουν μεταξύ τους, τόσο στόν ἰδιαίτερο τρόπο ζωῆς, ὅσο καί στήν ἐθνική τους σύνθεση. Ἐδῶ δέν πρόκειται καθόλου γιά τή γεωγραφική θέση τῆς μιᾶς ἤ τῆς ἄλλης περιοχῆς, οὔτε καί γιά τό γεγονός ὅτι τό ἕνα ἤ τό ἄλλο ἔδαφος τό χω-

ρίζουν ἀπό τό κέντρο ὑδάτινες ἐπιφάνειες (Τουρκεστάν), ὀροσειρές (Σιβηρία) ἤ στέπες (τό ἴδιο πάλι Τουρκεστάν). Ἡ γεωγραφική αὐτή ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση, πού προπαγανδίζει ὁ Λάτσις, δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τήν ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση πού διακήρυξε τό 3ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ. Ἡ Πολωνία καί ἡ Οὐκρανία δέ χωρίζονται ἀπό τό κέντρο μέ ὀροσειρές καί ὑδάτινες ἐπιφάνειες. Παρ' ὅλα αὐτά κανένας δέ θά σκεφτεῖ νά ἰσχυριστεῖ ὅτι ἡ ἔλλειψη αὐτῶν τῶν γεωγραφικῶν γνωρισμάτων ἀποκλείει τό δικαίωμα ἐλεύθερης αὐτοδιάθεσης τῶν περιοχῶν πού ἀναφέρουμε.

Ἀπό τό ἄλλο μέρος εἶναι ἀναμφισβήτητο,—λέει ὁ σύντροφος Στάλιν—ὅτι ἐπίσης δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τή γνωστή ἀπόφαση τοῦ 3ου Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ γιά τήν ὁμοσπονδία ἡ ἰδιόμορφη ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση τῶν ὀπαδῶν τῆς δημιουργίας ἰδιαίτερης περιοχῆς τῆς Μόσχας, πού θέλανε νά συνενώσουν τεχνητά 14 κυβερνεῖα γύρω ἀπό τή Μόσχα. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ κεντρική ὑφαντουργική περιοχή, πού περιλαβαίνει μερικά κυβερνεῖα ὅλο-ὅλο, ἀποτελεῖ κάποια ἑνιαία οἰκονομική μονάδα καί σάν τέτια θά διοικεῖται ἀναμφισβήτητα ἀπό τό δικό της ὄργανο τῆς περιοχῆς, σάν αὐτόνομο τμῆμα τοῦ Ἀνώτατου Συμβουλίου τῆς Λαϊκῆς οἰκονομίας. Δέ μπορεῖ ὅμως νά χωρέσει στό μυαλό μας τί τό κοινό μπορεῖ νά ὑπάρχει ἀνάμεσα στήν Καλούγκα πού ξέπεσε οἰκονομικά καί τό βιομηχανικό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ καί μέ ποιό κριτήριο τό σημερινό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς περιοχῆς «συνενώνει» τά δυό αὐτά κέντρα.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Εἶναι φανερό ὅτι μέλος τῆς ὁμοσπονδίας δέν πρέπει νά εἶναι καί δέ μπορεῖ νά εἶναι κάθε τμῆμα καί κάθε μονάδα, ἤ κάθε γεωγραφική ἔκταση, ἀλλά μόνο ὁρισμένες περιοχές, πού συνδυάζουν ὀργανικά τά ἰδιαίτερα χαραχτηριστικά τοῦ τρόπου ζωῆς, τά ἰδιαίτερα χαραχτηριστικά στήν ἐθνική σύνθεσή τους καί ἕνα ὁρισμένο ἐλάχιστο ὅριο οἰκονομικῆς ἑνότητας τοῦ ἐδάφους. Τέτιες περιοχές εἶναι ἡ Πολωνία, ἡ Οὐκρανία, ἡ Φιλανδία, ἡ Κριμαία, ἡ Ὑπερκαυκασία (δέν ἀποκλείεται μάλιστα τό ἐνδεχόμενο νά διαιρεθεῖ ἡ Ὑπερκαυκασία σέ μιά σειρά ἐθνικο-εδαφικές μονάδες, ὅπως πχ. ἡ Γεωργία, ἡ Ἀρμενία, τό Ἀζερμπαϊτζάν-Ταταρία κλπ.), τό Τουρκεστάν, ἡ ἀκρινή περιοχή τῆς Κιργιζίας, ἡ περιοχή τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας, ἡ Σιβηρία κτλ.

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΖΟΥΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ. ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ

Τά ὅρια τῶν δικαιωμάτων τῶν περιοχῶν πού σχηματίζουν ὁμοσπονδία, θά καθοριστοῦν μέ πολύ συγκεκριμένο τρόπο στήν πορεία τῆς συγκρότησης τῆς Σοβιετικῆς Ὁμοσπονδίας στό σύνολό της. Ὅμως ἀπό σήμερα κιόλας μποροῦμε νά χαράξουμε τίς γενικές γραμμές αὐτῶν τῶν δικαιωμάτων. Τά ζητήματα πού ἀφοροῦν τό στρατό καί τό πολεμικό ναυτικό, οἱ ἐξωτερικές ὑποθέσεις, οἱ σιδηρόδρομοι, τά ταχυδρομεῖα καί οἱ τηλέγραφοι, τό νόμισμα, οἱ ἐμπορικές συμφωνίες, ἡ γενική οἰκονομική, δημοσιονομική καί τραπεζιτική πολιτική—ὅλα αὐτά, θά ἀποτελοῦν, κατά πᾶσαν πιθανότητα, τομέα δράσης τοῦ κεντρικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ. Ὅλες οἱ ὑπόλοιπες ὑποθέσεις καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα οἱ τρόποι ἐφαρμογῆς τῶν γενικῶν διαταγμάτων, τά σχολειά, τά δικαστήρια, ἡ διοίκηση κτλ. θά περάσουν στήν ἁρμοδιότητα τῶν Συμβουλίων τῶν Ἐπιτρό-

πων τοῦ Λαοῦ τῶν περιοχῶν. Καμιά ὑποχρεωτική «κρατική» γλώσσα—οὔτε στά δικαστήρια, οὔτε στά σχολειά! Κάθε περιοχή διαλέγει τή γλώσσα ἤ τίς γλῶσσες, πού ἀνταποκρίνονται στή σύνθεση τοῦ πληθυσμοῦ της καί σέ ὅλα τά κοινωνικά καί πολιτικά ἱδρύματα ἐξασφαλίζεται ἡ πλέρια ἰσοτιμία τῶν γλωσσῶν, τόσο τῶν μειονοτήτων, ὅσο καί τῆς πλειοψηφίας τοῦ πληθυσμοῦ.

Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Ἡ διάρθρωση τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας καί οἱ μορφές συγκρότησής της καθορίζονται ἀπό τίς ἰδιομορφίες τῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Ρωσίας. Στήν Ἀμερική καί στήν Ἑλβετία ἡ ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση ὁδήγησε στήν πράξη στό σύστημα τῶν δυό βουλῶν: Ἀπό τό ἕνα μέρος εἶναι ἡ βουλή πού ἐκλέγεται μέ βάση τήν ἀρχή τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας καί ἀπό τό ἄλλο μέρος, τό συμβούλιο τῆς ὁμοσπονδίας πού σχηματίζουν οἱ πολιτεῖες ἤ τά καντόνια. Εἶναι τό ἴδιο σύστημα τῶν δυό βουλῶν, πού στήν πράξη ὁδηγεῖ στή συνηθισμένη ἀστική γραφειοκρατική καθυστέρηση κατά τήν ψήφιση τῶν νόμων. Εἶναι περιττό νά ποῦμε ὅτι οἱ ἐργαζόμενες μάζες τῆς Ρωσίας δέ θά ἀνεχθοῦν ἕνα τέτιο σύστημα δυό βουλῶν. Ἀφήνουμε ὅτι τό σύστημα αὐτό δέν ἀνταποκρίνεται καθόλου στίς στοιχειώδικες ἀπαιτήσεις τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Πιστεύουμε, συνεχίζει ὁ σύντροφος Στάλιν, ὅτι τό ἀνώτατο ὄργανο ἐξουσίας στήν Ὁμοσπονδία τῆς Ρωσίας θά εἶναι τό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ, πού θά ἐκλέγεται ἀπό ὅλες τίς ἐργαζόμενες μάζες τῆς Ρωσίας ἤ ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή, πού τό ἀντικαθιστᾶ. Θά ὑποχρεωθοῦμε μάλιστα νά ἐγκαταλείψουμε τήν ἀστική πρόληψη ὅτι

εἶναι ἀλάνθαστη ἡ «ἀρχή» τοῦ καθολικοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος. Ἐκλογικά δικαιώματα θά δοθοῦν, κατά πάσαν πιθανότητα, μόνο στά ἐκμεταλλευόμενα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ, ἤ ἐν πάσῃ περιπτώσει σέ κεῖνα πού δέν ἐκμεταλλεύονται ξένη ἐργασία. Αὐτό εἶναι τό φυσικό ἀποτέλεσμα τοῦ γεγονότος ὅτι ἔχουμε διχτατορία τοῦ προλεταριάτου καί τῆς φτωχολογιᾶς τοῦ χωριοῦ.

ΤΟ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Ὅσον ἀφορᾶ τό ὄργανο τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας τῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Ρωσίας, δηλ. τό κεντρικό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ, αὐτό θά ἐκλέγεται ἀπό τά συνέδρια τῶν Σοβιέτ, ὑποθέτω ἀνάμεσα ἀπό τούς ὑποψήφιους πού θά προτείνει τό κέντρο καί οἱ περιοχές πού ὀργανώνονται στήν Ὁμοσπονδία. Κι ἔτσι ἀνάμεσα στήν ΚΕΕ καί στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ δέ θά ὑπάρχει καί δέν πρέπει νά ὑπάρχει ἡ λεγόμενη δεύτερη βουλή. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ πράξη μπορεῖ νά δημιουργήσει καί ἀσφαλῶς θά δημιουργήσει ἄλλες πιό κατάλληλες καί ἐλαστικές μορφές συνδυασμοῦ τῶν συμφερόντων τῶν περιοχῶν καί τοῦ κέντρου στό ἔργο τῆς ὀργάνωσης τῆς ἐξουσίας. Ἕνα πράγμα ὅμως εἶναι ἀναμφισβήτητο: ὁποιεσδήποτε μορφές καί ἄν δημιουργήσει ἡ πράξη, οἱ μορφές αὐτές δέ θά ἀναστήσουν τό ξεπερασμένο καί θαμένο ἀπό τήν ἐπανάστασή μας σύστημα τῶν δυό βουλῶν.

Ο ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Αὐτές εἶναι κατά τή γνώμη μου, συνεχίζει ὁ συνομιλητής μας, οἱ γενικές γραμμές τῆς Ὁμοσπονδίας τῆς

Ρωσίας, πού διαμορφώνεται μπροστά στά μάτια μας. Πολλοί κλίνουν νά πιστεύουν ὅτι τό ὁμοσπονδιακό καθεστώς εἶναι τό πιό σταθερό, καί μάλιστα ὅτι εἶναι τό ἰδανικό, καί πάνω σ' αὐτό ἀναφέρουν συχνά τό παράδειγμα τῆς 'Αμερικῆς, τοῦ Καναδᾶ καί τῆς 'Ελβετίας. 'Η ἱστορία ὅμως δέ δικαιολογεῖ αὐτό τόν ἐνθουσιασμό γιά τήν ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση. Πρῶτο, ἡ 'Αμερική, ὅπως καί ἡ 'Ελβετία, δέν ἀποτελοῦν πιά ὁμοσπονδία: ἦταν ὁμοσπονδίες στά 1860-1870· στήν πράξη ἀπό τά τέλη τοῦ περασμένου αἰώνα, ὅταν ὅλη ἡ ἐξουσία μεταβιβάστηκε ἀπό τίς πολιτεῖες καί τά καντόνια στήν κεντρική ὁμοσπονδιακή κυβέρνηση, ἡ 'Αμερική καί ἡ 'Ελβετία μετατράπηκαν σ' ἑνιαῖα κράτη.

'Η ἱστορία ἔδειξε ὅτι ἡ ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση τῆς 'Αμερικῆς καί τῆς 'Ελβετίας ἀποτελεῖ μεταβατική βαθμίδα ἀπό τήν ἀνεξαρτησία τῶν πολιτειῶν καί τῶν καντονιῶν πρός τήν πλήρη συνένωσή τους. 'Η ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση ἀποδείχθηκε πέρα γιά πέρα κατάλληλη μορφή σά μεταβατική βαθμίδα ἀπό τήν ἀνεξαρτησία πρός τό ἰμπεριαλιστικό ἑνιαῖο κράτος, ξεπεράστηκε ὅμως καί ἐγκαταλείφθηκε μόλις ὡρίμασαν οἱ συνθῆκες γιά τή συνένωση τῶν πολιτειῶν καί τῶν καντονιῶν σέ ἕνα ἑνιαῖο κρατικό σύνολο.

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ. Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΕΙΝΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΚΡΑΤΟΣ

Στή Ρωσία ἡ πολιτική ἀνοικοδόμηση ἀκολουθεῖ ἀντίστροφη κατεύθυνση. 'Εδῶ ἡ ἐθελοντική ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση ἀντικαθιστᾶ τήν ἀναγκαστική ἕνωση στό ἑνιαῖο

κράτος τοῦ τσάρου ἔτσι ὥστε μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου, ἡ ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση νά παραχωρήσει τή θέση της στήν ἐξίσου ἐθελοντική καί ἀδελφική συνένωση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν ὅλων τῶν ἐθνῶν καί φυλῶν τῆς Ρωσίας. 'Η ὁμοσπονδιακή ὀργάνωση τῆς Ρωσίας—εἶπε τελειώνοντας ὁ σύντροφος Στάλιν—προορίζεται νά παίξει, ὅπως καί στήν 'Αμερική καί στήν 'Ελβετία, μεταβατικό ρόλο πρός τό μελλοντικό σοσιαλιστικό ἑνιαῖο κράτος.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλων 62 καί 63, 3 καί 4 τοῦ 'Απρίλη 1918.

ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΑΜΕΣΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

Οἱ τελευταῖοι δυό μῆνες ἀνάπτυξης τῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία, ἰδιαίτερα στήν περίοδο μετά τή σύναψη εἰρήνης μέ τή Γερμανία καί τήν κατάπνιξη τῆς ἀστικῆς ἀντεπανάστασης μέσα στή Ρωσία, μποροῦν νά χαραχτηριστοῦν σάν περίοδος στερέωσης τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στή Ρωσία καί σάν ἀρχή συστηματικοῦ μετασχηματισμοῦ, κατά ἕνα νέο, σοσιαλιστικό τρόπο, τοῦ κοινωνικο-οικονομικοῦ καθεστῶτος, πού πεθαίνει. Ἡ αὐξανόμενη ἐθνικοποίηση τῶν ἐργοστασίων, ὁ ἀναπτυσσόμενος ἔλεγχος στούς κυριότερους κλάδους τοῦ ἐμπορίου, ἡ ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν, ἡ ἀναπτυσσόμενη μέρα μέ τή μέρα πλούσια σέ ποικιλία δράση τοῦ Ἀνώτατου Συμβουλίου τῆς Λαϊκῆς Οἰκονομίας, αὐτοῦ τοῦ ὀργανωτικοῦ πυρήνα τῆς κοντινῆς πιά σοσιαλιστικῆς κοινωνίας—ὅλα αὐτά μᾶς δείχνουν πόσο βαθιά εἰσχωρεῖ ἡ σοβιετική ἐξουσία στούς πόρους τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἡ ἐξουσία στό κέντρο ἔγινε πραγματικά πιά ἐξουσία λαϊκή, βγαλμένη μέσα ἀπό τά σπλάχνα τῶν ἐργαζομένων μαζῶν. Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ δύναμη καί τό μεγαλεῖο τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας. Αὐτό τό νιώθουν ὁλοφάνερα ἀκόμα καί οἱ ἀστοί διανοούμενοι, οἱ πρώην ἐχθροί τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, οἱ τεχνικοί καί μηχανικοί, οἱ ὑπάλληλοι καί

γενικά οἱ ἄνθρωποι μέ εἰδικές γνώσεις, πού χτές ἀκόμα σαμπόταραν τήν ἐξουσία καί σήμερα εἶναι πρόθυμοι νά μᾶς προσφέρουν τίς ὑπηρεσίες τους.

Στίς ἀκρινές ὅμως περιοχές, πού κατοικοῦνται ἀπό στοιχεῖα καθυστερημένα ἀπό ἄποψη πολιτισμοῦ, ἡ σοβιετική ἐξουσία δέν πρόφτασε ἀκόμα νά γίνει στόν ἴδιο βαθμό ἐξουσία λαϊκή. Ἡ ἐπανάσταση πού ἄρχισε στό κέντρο, ἐπεκτάθηκε στίς ἀκρινές περιοχές, ἰδιαίτερα στίς ἀνατολικές, μέ κάποια ἀργοπορία. Οἱ συνθῆκες ζωῆς καί ἡ γλώσσα αὐτῶν τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν, καί ἐκτός ἀπ' αὐτό καί ἡ οἰκονομική καθυστέρηση πού τίς διακρίνει, δυσκόλεψαν κάπως ἐκεῖ τό ἔργο τῆς στερέωσης τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας. Γιά νά γίνει ἐκεῖ ἡ ἐξουσία λαϊκή καί οἱ ἐργαζόμενες μάζες σοσιαλιστικές, χρειάζονται, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, εἰδικοί τρόποι γιά νά τραβηχτοῦν οἱ ἐργαζόμενες καί ἐκμεταλλευόμενες μάζες αὐτῶν τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν στό προτσές τῆς ἐπαναστατικῆς ἀνάπτυξης. Εἶναι ἀπαραίτητο νά ὑψωθοῦν οἱ μάζες ὥς τή σοβιετική ἐξουσία καί οἱ καλύτεροι ἐκπρόσωποι τῶν μαζῶν νά συγχωνευτοῦν μέ τή σοβιετική ἐξουσία. Αὐτό ὅμως δέ μπορεῖ νά γίνει χωρίς τήν αὐτονομία τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν, δηλ. χωρίς τήν ὀργάνωση τοπικῶν σχολειῶν, τοπικῶν δικαστηρίων, τοπικῆς διοίκησης, τοπικῶν ὀργάνων ἐξουσίας, τοπικῶν κοινωνικο-πολιτικῶν καί μορφωτικῶν ἱδρυμάτων μαζί μέ τήν ἐγγύηση ὅτι σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς κοινωνικοπολιτικῆς δράσης θά ἐξασφαλιστοῦν πλήρη δικαιώματα στήν τοπική, τή μητρική γλώσσα τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν τῆς περιοχῆς.

Παίρνοντας ἀκριβῶς ὅλ' αὐτά ὑπόψη του, τό 3ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἀνακήρυξε τή Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας ὁμοσπονδία.

Οἱ αὐτονομιστικές-ἀστικές ὁμάδες, πού δημιουργήθηκαν πέρσι τό Νοέμβρη καί Δεκέμβρη στίς ἀκρινές πε-

ριοχές τῶν ταταρων τοῦ Βόλγα, τῶν μπασκίρων, τῶν κιργίζων, τοῦ Τουρκεστάν, ξεσκεπάζονται σιγά-σιγά ἀπό τήν πορεία τῆς ἐπανάστασης. Γιά νά ἀποσπάσουμε ὁριστικά ἀπ' αὐτές τίς ὁμάδες «τίς δικές τους μάζες» καί νά τίς συσπειρώσουμε γύρω ἀπό τά Σοβιέτ, πρέπει νά «πάρουμε» ἀπ' αὐτούς τήν αὐτονομία, νά τήν ξεκαθαρίσουμε πρῶτα ἀπό τήν ἀστική βρωμιά καί νά τή μετατρέψουμε ἀπό ἀστική σέ σοβιετική. Οἱ ἀστικο-εθνικιστικές ὁμάδες διεκδικοῦν τήν αὐτονομία γιά νά τή μετατρέψουν σέ ὄργανο ὑποδούλωσης τῶν «δικῶν τους» μαζῶν. Γι' αὐτό ἀκριβῶς, «ἀναγνωρίζοντας τήν κεντρική σοβιετική ἐξουσία», ἀρνοῦνται ταυτόχρονα ν' ἀναγνωρίσουν τά τοπικά Σοβιέτ καί ἀπαιτοῦν νά μήν ἐπεμβαίνει κανείς στίς «ἐσωτερικές τους ὑποθέσεις». Μερικά τοπικά Σοβιέτ ἀποφάσισαν γι' αὐτό τό λόγο ν' ἀπορίψουν ἐντελῶς κάθε αὐτονομία, προτιμώντας τή «λύση» τοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος μέ τά ὅπλα. Ὁ δρόμος ὅμως αὐτός εἶναι ἐντελῶς ἀκατάλληλος γιά τή σοβιετική ἐξουσία. Ὁ δρόμος αὐτός μπορεῖ μόνο νά συγκεντρώσει τίς μάζες γύρω ἀπό τίς ἀστικοεθνικές κορυφές καί τίς κορυφές αὐτές νά τίς παρουσιάσει σά σωτῆρες τῆς «πατρίδας», σάν ὑπερασπιστές τοῦ «ἔθνους», πράγμα πού σέ καμιά περίπτωση δέ συμβιβάζεται μέ τούς σκοπούς τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας. Τό ἄμεσο καθῆκον τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας δέν εἶναι ἡ ἄρνηση τῆς αὐτονομίας, ἀλλά ἡ ἀναγνώρισή της. Πρέπει μόνο τήν αὐτονομία αὐτή νά τήν ὀργανώσουμε μέ βάση τά τοπικά Σοβιέτ. Μονάχα ἔτσι ἡ ἐξουσία μπορεῖ νά γίνει λαϊκή καί ἀγαπητή στίς μάζες. Δηλαδή, εἶναι ἀπαραίτητο ἡ αὐτονομία νά ἐξασφαλίζει τήν ἐξουσία ὄχι στά ἀνώτερα στρώματα ἑνός ἔθνους ἀλλά στά κατώτερα στρώματά του. Αὐτή εἶναι ὅλη ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος

Ἀκριβῶς γι' αὐτό ἡ σοβιετική ἐξουσία ἀνακηρύχνει τήν αὐτονομία τοῦ ἐδάφους τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας. Γιά τόν ἴδιο ἀκριβῶς λόγο καταρτίζεται τό σχέδιο ἀνακήρυξης τῶν περιοχῶν τῆς Κιργιζίας, τοῦ Τουρκεστάν κτλ. σέ αὐτόνομες. Ὅλα αὐτά γίνονται μέ βάση τήν ἀναγνώριση τῶν τοπικῶν Σοβιέτ τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν νομῶν καί τῶν πόλεων αὐτῶν τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν.

Πρέπει νά συγκεντρώσουμε ὑλικό καί κάθε εἴδους στοιχεῖα, πού εἶναι ἀπαραίτητα γιά νά καθοριστεῖ ὁ χαραχτήρας καί οἱ μορφές τῆς αὐτονομίας αὐτῶν τῶν περιοχῶν. Πρέπει νά δημιουργήσουμε ἐπιτροπές γιά τή σύγκληση συνταχτικῶν συνεδρίων τῶν Σοβιέτ καί τῶν σοβιετικῶν ὀργάνων τῶν λαῶν αὐτῶν, πού θά καθορίσουν (τά συνέδρια) τά γεωγραφικά σύνορα αὐτῶν τῶν αὐτόνομων περιοχῶν. Πρέπει νά συγκαλέσουμε αὐτά τά συνέδρια. Αὐτή τήν ἀπαραίτητη προπαρασκευαστική δουλιά πρέπει νά τήν κάνουμε ἀμέσως, γιά νά μπορέσει τό μελλοντικό πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ νά ἐπεξεργαστεῖ τό σύνταγμα τῆς Σοβιετικῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Ρωσίας.

Τά Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας καί τά μουσουλμανικά ἐπιτροπάτα αὐτῶν τῶν Σοβιέτ καταπιάστηκαν κιόλας μέ τή δουλιά αὐτή. Στίς δέκα μέ δεκαπέντε τοῦ Ἀπρίλη συγκαλεῖται στή Μόσχα σύσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Σοβιέτ καί τῶν ἐπιτροπάτων τῶν μουσουλμάνων τοῦ Καζάν, τῆς Οὔφας, τοῦ Ὄρενμπουργκ καί τοῦ Αἰκατερινμπούργκ γιά νά σχηματιστεῖ ἐπιτροπή πού θά συγκαλέσει συνταχτικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας.

Στήν περιοχή τῆς Κιργιζίας καί τοῦ Τουρκεστάν μόλις ἀρχίζει νά γίνεται δουλιά πρός αὐτή τήν κατεύθυνση. Τά Σοβιέτ αὐτῶν τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν πρέπει νά καταπιαστοῦν ἀμέσως μέ τό ἔργο αὐτό, τραβώντας στή δουλιά ὅλα τά σοβιετικά καί ἐπαναστατικά στοιχεῖα τῶν ἀντίστοιχων λαῶν. Δέν πρέπει νά ἐπιτραπεῖ κανένας χωρισμός

σέ ἐθνικούς ἐκλογικούς συλλόγους μέ ἀντιπροσώπευση τῶν ἐθνικῶν «μειονοτήτων» καί τῆς «πλειοψηφίας» ὅπως προτείνουν μερικές ἀστικο-εθνικιστικές ὁμάδες. Ἕνας τέτιος χωρισμός μόνο πού θά ὀξύνει τήν ἐθνική ἐχθρότητα, θά δυναμώσει τούς φραγμούς ἀνάμεσα στίς ἐργαζόμενες μάζες τῶν ἐθνοτήτων καί θά κλείσει τό δρόμο τῶν καθυστερημένων λαῶν πρός τό φῶς καί τόν πολιτισμό. Βάση τῶν ἐκλογῶν στά συνταχτικά συνέδρια καί θεμέλιο τῆς αὐτονομίας δέν πρέπει νά εἶναι τό κομμάτιασμα τῶν ἐργαζομένων καί δημοκρατικῶν μαζῶν τῶν ἐθνοτήτων σέ ξεχωριστά ἐθνικά τμήματα, ἀλλά ἡ συσπείρωσή τους γύρω ἀπό τούς ἀντίστοιχους σοβιετικούς ὀργανισμούς.

Ἔτσι, λοιπόν, καθῆκον τῶν Σοβιέτ εἶναι νά συγκεντρώσουν στοιχεῖα πάνω στό ζήτημα τῆς αὐτονομίας τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν, νά σχηματίσουν ἐθνικά-σοσιαλιστικά ἐπιτροπάτα δίπλα στά Σοβιέτ, νά ὀργανώσουν ἐπιτροπές γιά τή σύγκληση συνταχτικῶν συνεδρίων τῶν Σοβιέτ τῶν αὐτόνομων περιοχῶν, νά συγκαλέσουν αὐτά τά συνέδρια καί νά φέρουν τά ὄργανα τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας τῶν περιοχῶν κοντά στά ἐργαζόμενα στρώματα τῶν λαῶν πού αὐτοδιατίθενται.

Τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐθνοτήτων θά πάρει ὅλα τά μέτρα γιά νά διευκολύνει αὐτή τή δύσκολη καί ὑπεύθυνη δουλιά τῶν τοπικῶν Σοβιέτ.

Ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ ***Ι. Στάλιν***

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 67,
9 τοῦ Ἀπρίλη 1918.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Σχέδιο γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ Συντάγματος τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας, πού ψηφίστηκε ἀπό τήν Ἐπιτροπή τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς[14]

Τό βασικό καθῆκον τοῦ Συντάγματος τῆς Σοσιαλιστικῆς Ὁμοσπονδιακῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας, τοῦ συντάγματος πού προορίζεται γιά τή σημερινή μεταβατική στιγμή, εἶναι ἡ ἐγκαθίδρυση τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ καί τῆς φτωχῆς ἀγροτιᾶς, μέ τή μορφή ἰσχυρῆς Πανρωσικῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, γιά τήν πλέρια κατάπνιξη τῆς κεφαλαιοκρατίας, τήν ἐξάλειψη τῆς ἐκμετάλλευσης ἀνθρώπου ἀπό ἄνθρωπο καί τήν ἐγκαθίδρυση τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὅπου δέ θά ὑπάρχει οὔτε χωρισμός σέ τάξεις, οὔτε κρατική ἐξουσία.

1. Ἡ Ρωσική Δημοκρατία εἶναι ἡ ἐλεύθερη σοσιαλιστική κοινωνία ὅλων τῶν ἐργαζομένων τῆς Ρωσίας, πού συνενώνονται στά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῶν πόλεων καί τῶν χωριῶν.

2. Τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῶν περιοχῶν, πού διαφέρουν μεταξύ τους στόν ἰδιαίτερο τρόπο ζωῆς καί τήν ἐθνική τους σύνθεση, συνενώνονται σέ αὐτόνομες ἑνώσεις περιοχῶν, μέ ἐπικεφαλῆς τους τά συνέδρια τῶν Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῶν περιοχῶν καί τά ἐκτελεστικά τους ὄργανα.

3. Οἱ σοβιετικές ἑνώσεις τῶν περιοχῶν συνενώνονται στή Σοσιαλιστική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας μέ βάση τίς ἀρχές τῆς ὁμοσπονδίας. Ἡ Σοσιαλιστική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας ἔχει ἐπικεφαλῆς τό Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν καί στίς περίοδες μεταξύ τῶν συνεδρίων τήν Πανρωσική Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή.

«Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 82,
25 τοῦ Ἀπρίλη 1918.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ 5ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ[15]

Μπορεῖτε νά εἶστε βέβαιοι, σύντροφοι, ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ θά ὑποστηρίξει τή βασισμένη πάνω σέ σοβιετικές ἀρχές αὐτονομία τῆς περιοχῆς σας. Χαιρετίζουμε τό ξεκίνημά σας καί ἔχουμε τή βαθιά πεποίθηση ὅτι θά καλύψετε ὅλη τήν περιοχή σας μέ Σοβιέτ καί ὅτι θά δράσετε σέ στενή ἐπαφή μέ τά Σοβιέτ πού ὑπάρχουν ἤδη. Σᾶς παρακαλοῦμε νά μᾶς στείλετε στή Μόσχα τήν ἐπιτροπή πού ἀναλάβατε νά ὀργανώσετε γιά τή σύγκληση τοῦ συνταχτικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, γιά νά ἐξετάσουμε ἀπό κοινοῦ τό ζήτημα τοῦ καθορισμοῦ τῶν σχέσεων τοῦ κυρίαρχου ὀργάνου τῆς περιοχῆς σας μέ τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ.

Χαιρετίζουμε τό συνέδριό σας καί ἐλπίζουμε ὅτι θά ἐκπληρώσει ἄξια τά καθήκοντα πού τοῦ ἀνάθεσε ἡ ἱστορία.

Λένιν
Στάλιν

22 τοῦ Ἀπρίλη 1918

«Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 83,
26 τοῦ Ἀπρίλη 1918.

ΟΙ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Συνέντευξη μέ συνεργάτη τῆς ἐφημερίδας «Ἰσβέστια»

Σέ συνέντευξή του μέ συνεργάτη μας ὁ πρόεδρος τῆς σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας εἰρήνης σύντροφος Στάλιν, πού ὕστερα ἀπό πρόσκληση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἦρθε ἀπό τό Κοῦρσκ στή Μόσχα γιά νά ὑποβάλει τήν ἔκθεσή του, ἀνακοίνωσε τά παρακάτω:

Η ΣΥΝΑΨΗ ΑΝΑΚΩΧΗΣ

Πρῶτα ἀπ' ὅλα μπροστά στή σοβιετική ἀντιπροσωπεία εἰρήνης ἔμπαινε τό καθῆκον νά κλείσει ἀνακωχή στό μέτωπο, στά σύνορά μας μέ τήν Οὐκρανία. Πρός αὐτή τήν τεύθυνση ἡ ἀντιπροσωπεία μας εἰρήνης ἄρχισε ἀκριβῶς διαπραγματεύσεις μέ τήν γερμανοουκρανική διοίκηση. Πετύχαμε νά σταματήσουν οἱ πολεμικές ἐπιχειρήσεις στά μέτωπα τοῦ Κοῦρσκ, τοῦ Μπριάνσκ καί τοῦ Βορόνεζ. Τό ζήτημα πού μπαίνει τώρα ἄμεσα εἶναι νά σταματήσουν οἱ πολεμικές ἐπιχειρήσεις καί στό Νότιο μέτωπο. Ἔτσι, ἡ σύναψη τῆς ἀνακωχῆς καί ὁ καθορισμός διαχωριστικῆς γραμμῆς χαραχτηρίζουν, κατά τή γνώμη μας, τό πρῶτο στάδιο στή διεξαγωγή τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης.

Η ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ

Τό ἑπόμενο καθῆκον μας, δηλαδή ἡ ἔναρξη τῶν κυρίως διαπραγματεύσεων εἰρήνης, δυσκολεύτηκε ἀπό τό γεγονός ὅτι ἀναγκαστήκαμε νά περιμένουμε πολύν καιρό τήν ἄφιξη τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς κεντρικῆς Ράντας. Καί ὅταν τέλος ἔφτασε ἡ ἀντιπροσωπεία στή Βοροζμπά, μαθεύτηκε τό πραξικόπημα πού ἔγινε στήν Οὐκρανία καί ἡ διάλυση τῆς μικρῆς καί μεγάλης Ράντας, πράγμα πού, φυσικά, δυσκόλεψε τή σύναψη ἀνακωχῆς καί τίς προκαταρκτικές ἐπαφές γιά τόν καθορισμό τοῦ χρόνου καί τοῦ τόπου τῆς ἔναρξης τῶν διαπραγματεύσεων.

Γιά νά ἐκπληρώσουμε τό τελευταῖο αὐτό καθῆκον στείλαμε εἰδικό ἀπεσταλμένο στό Κονοτόπ, μέρος πού πρότεινε ἡ οὐκρανογερμανική διοίκηση καί ὅπου βρίσκεται τό κεντρικό Ἐπιτελεῖο αὐτῆς τῆς διοίκησης. Στόν ἀντιπρόσωπό μας δόθηκε ἡ πιό πλατιά ἐξουσιοδότηση ὅσον ἀφορᾶ τόν καθορισμό τοῦ τόπου ἔναρξης τῶν διαπραγματεύσεων.

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΡΟΠΗΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Εἶναι δύσκολο νά ποῦμε κάτι τό συγκεκριμένο γιά τήν ἐπίδραση τοῦ πραξικοπήματος πού ἔγινε στήν Οὐκρανία πάνω στίς τύχες τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης, γιατί δέν ξέρουμε τίς ἀπόψεις τῆς νέας κυβέρνησης τῆς Οὐκρανίας σχετικά μέ τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης. Ἡ ἔκκληση τοῦ Γκέτμαν Σκοροπάτσκι δέν ἀναφέρει τίποτα γι' αὐτό τό ζήτημα. Πρίν ἀπό τό πραξικόπημα εἴχαμε μπροστά μας ἕνα συγκεκριμένο πρόγραμμα εἰρήνης τῆς οὐκρανικῆς Ράντας. Ἀντίθετα, δέν ξέρουμε τό πρόγραμμα τῶν ἐδαφικῶν διεκδικήσεων τῆς νέας οὐκρανικῆς κυβέρνησης.

Γενικά μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἡ ἀνατροπή πού ἔγινε στήν Οὐκρανία δέν εἶχε γιά τήν ὥρα ἀρνητική ἐπίδραση στίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης. Ἀντίθετα, πρέπει νά ὑποθέσουμε, ὅτι ἡ ἀνατροπή πού ἔγινε στήν Οὐκρανία δέν ἀποκλείει τή δυνατότητα σύναψης εἰρήνης ἀνάμεσα στή σοβιετική ἐξουσία καί τήν οὐκρανική κυβέρνηση. Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ὕστερα ἀπό τήν ἀνατροπή σταμάτησαν οἱ ταλαντεύσεις καί οἱ ἀναβολές τῶν οὐκρανῶν στήν προκαταρκτική δουλιά γιά τή διεξαγωγή τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης.

ΟΙ ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΡΟΠΗΣ

Στό τέλος τῆς συνέντευξης ὁ σύντροφος Στάλιν ἀναφέρθηκε στίς αἰτίες πού προκάλεσαν τήν ἀνατροπή στήν Οὐκρανία.

Κατά τή γνώμη μου, ἡ ἀνατροπή αὐτή ἦταν ἀναπόφευχτη. Ἡ αἰτία της βρισκόταν στήν ἀντιφατική θέση τῆς κεντρικῆς Ράντας, πού ἀπό τό ἕνα μέρος παρουσιαζότανε σά σοσιαλιστική καί ἀπό τό ἄλλο καλοῦσε τά ξένα στρατεύματα νά πολεμήσουν τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς Οὐκρανίας. Ἡ κεντρική Ράντα ἔβαζε τόν ἑαυτό της σέ κατάσταση οἰκονομικῆς καί στρατιωτικῆς ἐξάρτησης ἀπό τή Γερμανία καί ταυτόχρονα ἔδινε ἕνα σωρό ὑποσχέσεις στούς οὐκρανούς ἐργάτες καί ἀγρότες, πού ἐναντίον τους πολύ γρήγορα ἄρχισε ἕνα σκληρό πόλεμο. Μέ τήν τελευταία αὐτή ἐνέργειά της ἡ Ράντα τῆς Οὐκρανίας δημιούργησε τέτιες συνθῆκες σέ βάρος της πού δέν εἶχε σέ ποιόν νά στηριχθεῖ στήν κρίσιμη στιγμή, ὅταν τῆς ἐπιτέθηκαν οἱ ἀστοτσιφλικάδικοι κύκλοι.

Ἀλλά καί οὐσιαστικά,—σύμφωνα μέ τό νόμο τῆς ταξικῆς πάλης,—ἡ κεντρική Ράντα δέ μποροῦσε νά παραμείνει πολύν καιρό στήν ἐξουσία, γιατί στήν πορεία τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος μόνο τά στοιχεῖα ἐκεῖνα, πού τά ὑποστηρίζει ἡ μιά εἴτε ἡ ἄλλη τάξη, μποροῦν νά κρατηθοῦν γερά στήν ἐξουσία. Γι' αὐτό στήν Οὐκρανία δέ μποροῦσαν νά ὑπάρχουν παρά μόνο δυό λύσεις: εἴτε διχτατορία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν, πράγμα πού δέ μποροῦσε νά τό εὐνοεῖ ἡ κεντρική Ράντα λόγω τῆς μικροαστικῆς της φύσης, εἴτε διχτατορία τῶν ἀστοτσιφλικάδικων κύκλων, πού ἐπίσης δέ μποροῦσε νά τή δεχτεῖ ἡ Ράντα. Ἡ κεντρική Ράντα προτίμησε μιά μεσοβέζικη θέση κι ἔτσι καταδίκασε τόν ἑαυτό της σέ θάνατο.

«Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 90,
9 τοῦ Μάη 1918.

ΛΟΓΟΙ ΣΤΗ ΣΥΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΧΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΤΑΤΑΡΟ-ΜΠΑΣΚΙΡΙΑΣ

Στίς 10-16 τοῦ Μάη 1918 [16]

1. ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

10 τοῦ Μάη

Σύντροφοι! Ἡ σύσκεψη αὐτή κλήθηκε μέ πρωτοβουλία τοῦ Ἐπιτροπάτου τῶν ὑποθέσεων τῶν ἐθνοτήτων σέ συμφωνία μέ τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ, πού τό ἐκπροσωποῦσε ὁ πρόεδρός του.

Σκοπός τῆς σύσκεψης εἶναι νά συγκροτήσει ἐπιτροπή γιά τή σύγκληση συνταχτικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῆς περιοχῆς πού ἀναφέραμε. Σκοπός τοῦ προσεχοῦς συνεδρίου εἶναι νά καθορίσει τά σύνορα καί τό χαραχτήρα τῆς αὐτόνομης Δημοκρατίας τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας. Ἡ ἰδέα τῆς αὐτονομίας ἀπορέει ἀπό τήν ἴδια τή φύση τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη, πού ἔδωσε τήν ἐλευθερία στίς ἐθνότητες. Ἡ διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας, πού ἔκανε τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τίς μέρες τοῦ Ὀχτώβρη καί ἡ γνωστή ἀπόφαση τοῦ 3ου Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, πού ἀνακήρυξε τή Ρωσία ὁμοσπονδία αὐτόνομων περιοχῶν, πού τίς διακρίνει ἰδιαίτερος τρόπος ζωῆς καί ἰδιαίτερη σύνθεση τοῦ πληθυσμοῦ, ἀποτελοῦν ἁπλῶς τήν τυπική ἔκφραση τῆς οὐσίας τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη.

Τό 3ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ καθόρισε τίς γενικές ἀρχές τοῦ Συντάγματος τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας, καί

κάλεσε τά ἐργαζόμενα στοιχεῖα τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας νά ἐκφράσουν τή γνώμη τους σχετικά μέ τίς συγκεκριμένες πολιτικές μορφές πού θά ἤθελαν νά πάρει ἡ ὀργάνωση τῶν περιοχῶν τους καί τίς σχέσεις πού θά ἤθελαν νά ἔχουν μέ τό κέντρο. Νομίζω πώς ἀπ' ὅλες τίς περιοχές μόνο ἡ Φιλανδία καί ἡ Οὐκρανία ἔχουν ἐκφράσει συγκεκριμένα τή γνώμη τους... ἐκφράστηκαν ὑπέρ τῆς ἀνεξαρτησίας. Καί ὅταν τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ πείστηκε ὅτι ὄχι μόνο ἡ κεφαλαιοκρατία αὐτῶν τῶν χωρῶν, ἀλλά καί τά προλεταριακά στοιχεῖα ἐπιδιώκουν τήν ἀνεξαρτησία τους, οἱ χῶρες αὐτές ἀπόχτησαν χωρίς δυσκολία κεῖνο πού ζητοῦσαν.

Ὅσον ἀφορᾶ τίς ἄλλες περιοχές, τά ἐργαζόμενα στοιχεῖα τους φάνηκαν κάπως ἀδρανῆ στά ζητήματα τοῦ ἐθνικοῦ κινήματος. Ὅσο ὅμως μεγαλύτερη ἀδράνεια ἔδειξαν αὐτά τά ἐργαζόμενα στοιχεῖα, τόσο μεγαλύτερη δραστηριότητα ἔδειξε ἡ κεφαλαιοκρατία. Σχεδόν παντοῦ, σέ ὅλες τίς περιοχές, δημιουργήθηκαν ἀστικές αὐτόνομες ὁμάδες, πού ὀργάνωσαν «ἐθνικά συμβούλια» καί διαίρεσαν τίς περιοχές τους σέ χωριστούς ἐθνικούς ἐκλογικούς συλλόγους, μέ ἐθνικά συντάγματα, μέ ἐθνικό προϋπολογισμό κλπ. καί μετάτρεψαν ἔτσι τή χώρα τους σέ στίβο ἐθνικῆς πάλης καί σωβινισμοῦ. Οἱ αὐτόνομες αὐτές ὁμάδες (ἔχω ὑπόψη μου τά «ἐθνικά συμβούλια» τῶν τατάρων, μπασκίρων, κιργίζων, γεωργιανῶν, ἀρμένηδων κλπ.), ὅλα αὐτά τά «ἐθνικά συμβούλια» ἐπιδίωκαν ἕνα πράγμα: νά ἀποχτήσουν αὐτονομία, ἔτσι πού ἡ κεντρική ἐξουσία νά μήν ἐπεμβαίνει στίς ὑποθέσεις τους καί νά μήν τούς ἐλέγχει. «Δόστε μας αὐτονομία καί τότε θά ἀναγνωρίσουμε τήν κεντρική σοβιετική ἐξουσία· τά τοπικά ὅμως Σοβιέτ δέ μποροῦμε νά τά ἀναγνωρίσουμε· τά Σοβιέτ αὐτά δέν πρέπει νά ἀνακατεύονται στίς ὑποθέσεις μας, ἐμεῖς θά ὀργανωθοῦμε ὅπως

θέλουμε, ὅπως ξέρουμε, στούς ἐργάτες καί στούς ἀγρότες τοῦ ἔθνους μας θά φερθοῦμε ὅπως μᾶς ἀρέσει». Τέτια αὐτονομία, ἀστική στήν οὐσία της, θέλουν οἱ ἀστοί, πού ζητοῦν νά ἔχουν οἱ ἴδιοι ἀπόλυτη ἐξουσία πάνω στούς «δικούς τους» ἐργαζόμενους μέσα στήν αὐτόνομη περιοχή τους.

Εἶναι αὐτονόητο ὅτι ἡ σοβιετική ἐξουσία δέ μπορεῖ νά ἐπικυρώσει μιά τέτια αὐτονομία. Ἡ σοβιετική ἐξουσία δέ μπορεῖ νά παραχωρήσει αὐτονομία γιά νά ἀνήκει ὅλη ἡ ἐξουσία μέσα στήν αὐτόνομη περιοχή στήν ἐθνική κεφαλαιοκρατία, πού ἀπαιτεῖ νά μήν ἐπεμβαίνουν τά Σοβιέτ, δέ μπορεῖ νά ἀφήσει τούς τατάρους, μπασκίρους, γεωργιανούς, κιργίζους, ἀρμένηδες κλπ. ἐργάτες στό ἔλεος τῶν τατάρων, γεωργιανῶν, ἀρμένηδων καί λοιπῶν κεφαλαιοκρατῶν. Ὄχι, αὐτό δέ μπορεῖ νά τό δεχτεῖ ἡ σοβιετική ἐξουσία.

Ἡ αὐτονομία εἶναι μιά μορφή. Ὅλο τό πρόβλημα εἶναι τί ταξικό περιεχόμενο περικλείνει αὐτή ἡ μορφή. Ἡ σοβιετική ἐξουσία δέν εἶναι καθόλου ἐνάντια στήν αὐτονομία, εἶναι ὑπέρ τῆς αὐτονομίας, θέλει ὅμως μιά αὐτονομία, ὅπου ὅλη ἡ ἐξουσία νά βρίσκεται στά χέρια τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν, ὅπου οἱ κεφαλαιοκράτες κάθε ἐθνότητας νά ἀποκλειστοῦν ὄχι μόνο ἀπό τήν ἐξουσία, ἀλλά καί ἀπό τή συμμετοχή στίς ἐκλογές τῶν κυβερνητικῶν ὀργάνων.

Μιά τέτια ἀκριβῶς αὐτονομία θά εἶναι ἡ αὐτονομία πού στηρίζεται σέ σοβιετικές ἀρχές.

Ὑπάρχουν δυό τύποι αὐτονομίας. Ὁ πρῶτος τύπος εἶναι καθαρά ἐθνικιστικός. Ἡ αὐτονομία αὐτή δέ στηρίζεται σέ ἐδαφική βάση, στηρίζεται στίς ἀρχές τοῦ ἐθνικισμοῦ. «Ἐθνικά συμβούλια», ἐθνικά συντάγματα γύρω ἀπ' αὐτά τά συμβούλια, χωρισμός τοῦ πληθυσμοῦ κατά ἐθνικούς ἐκλογικούς συλλόγους καί οἱ ἀναπόφευχτες μέσα σ' αὐτές τίς συνθῆκες ἐθνικές φαγωμάρες,—αὐτά εἶναι τά ἀποτελέσματα τῆς αὐτονομίας αὐτοῦ τοῦ τύπου. Αὐτός ὁ τύπος αὐτονομίας ὁδηγεῖ στήν ἀναπόφευχτη ἐξαφάνιση τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Αὐτό τόν τύπο αὐτονομίας ἐπιδίωκε ἡ κεφαλαιοκρατική Ράντα. Εἶναι φυσικό, ὅτι γιά νά δυναμώσει καί νά ἀναπτυχθεῖ ἡ Ράντα ἦταν ὑποχρεωμένη νά διεξάγει πόλεμο μέ τά ἐργατοαγροτικά Σοβιέτ. Τά ἴδια ἀποτελέσματα εἶχε στήν Ὑπερκαυκασία ἡ ὕπαρξη ἐθνικῶν συμβουλίων τῶν ἀρμένηδων, τῶν γεωργιανῶν καί τῶν τατάρων. Ὁ Γκεγκετσκόρι εἶχε δίκιο ὅταν δήλωσε στά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν καί στό Ἐπιτροπάτο τῆς Ὑπερκαυκασίας: «Ξέρετε ὅτι τό Ἐπιτροπάτο καί τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν κατάντησαν εἰκονικά, γιατί οὐσιαστικά ὅλη ἡ ἐξουσία πέρασε στά χέρια τῶν ἐθνικῶν συμβουλίων, πού διαθέτουν δικά τους ἐθνικά συντάγματα;».

Τόν τύπο αὐτό τῆς αὐτονομίας τόν ἀπορίπτουμε κατ' ἀρχήν.

Προτείνουμε ἕναν ἄλλον τύπο αὐτονομίας, τόν τύπο τῆς αὐτονομίας τῶν περιοχῶν ὅπου ἐπικρατοῦν μιά ἤ περισσότερες ἐθνότητες. Κανένας ἐθνικός ἐκλογικός σύλλογος, κανένας ἐθνικός φραγμός! Ἡ αὐτονομία πρέπει νά εἶναι σοβιετική, νά στηρίζεται στά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ χωρισμός τῶν κατοίκων τῆς δοσμένης περιοχῆς δέν πρέπει νά γίνει σύμφωνα μέ τά ἐθνικά γνωρίσματα ἀλλά σύμφωνα μέ τά ταξικά γνωρίσματα. Ταξικά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν σά βάση τῆς αὐτονομίας, αὐτονομία σά μορφή ἔκφρασης τῆς θέλησης αὐτῶν τῶν Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν—αὐτό τό χαραχτήρα ἔχει ἡ σοβιετική αὐτονομία πού προτείνουμε.

Ὁ κεφαλαιοκρατικός κόσμος ἐπεξεργάστηκε μιά καθορισμένη μορφή σχέσεων τῶν αὐτόνομων περιοχῶν μέ τό

κέντρο. Ἔχω ὑπόψη μου τή Βόρεια Ἀμερική, τόν Καναδά καί τήν Ἐλβετία. Ἐκεῖ, σ' αὐτές τίς χῶρες, ἡ κεντρική ἐξουσία ἀποτελεῖται ἀπό τή βουλή ὁλόκληρου τοῦ κράτους, πού ἐκλέγεται ἀπ' ὅλο τόν πληθυσμό τῶν πολιτειῶν (ἤ τῶν καντονιῶν) καί ἀπό τό ὁμοσπονδιακό συμβούλιο πού ἐκλέγεται παράλληλα ἀπό τίς κυβερνήσεις τῶν πολιτειῶν (ἤ τῶν καντονιῶν). Ἔτσι δημιουργεῖται τό σύστημα δυό βουλῶν, μέ τή γραφειοκρατική καθυστέρηση κατά τήν ψήφιση τῶν νόμων καί μέ τήν κατάπνιξη κάθε ἐπαναστατικοῦ κινήματος.

Εἴμαστε ἐνάντια σ' ἕνα τέτιο σύστημα ὀργάνωσης τῆς ἐξουσίας στή χώρα μας. Εἴμαστε ἐναντίον του ὄχι μόνο γιατί ὁ σοσιαλισμός ἀπορίπτει κατηγορηματικά τό σύστημα αὐτό τῶν δυό βουλῶν, ἀλλά καί γιά πραχτικούς λόγους πού ἐπιβάλλουν οἱ στιγμές πού περνοῦμε. Στή σημερινή μεταβατική στιγμή, πού ἡ κεφαλαιοκρατία νικήθηκε, ἀλλά δέ συντρίφτηκε ἀκόμα· πού τό οἰκονομικό καί ἐπισιτιστικό ξεχαρβάλωμα, πού τό μεγαλώνουν οἱ μηχανοραφίες τῆς κεφαλαιοκρατίας, δέν ἔχει ἀκόμα ξεπεραστεῖ· πού ὁ παλιός κεφαλαιοκρατικός κόσμος ἔχει καταστραφεῖ, ἀλλά ὁ καινούργιος, ὁ σοσιαλιστικός δέν ἔχει ἀκόμα ὁλοκληρωτικά χτιστεῖ—σέ μιά τέτια στιγμή, ἡ χώρα χρειάζεται μιά ἰσχυρή πανρωσική ἐξουσία, ἱκανή νά συντρίψει τελειωτικά τούς ἐχθρούς τοῦ σοσιαλισμοῦ καί νά ὀργανώσει τή νέα, τήν κομμουνιστική οἰκονομία. Μέ λίγα λόγια, μᾶς χρειάζεται ἐκεῖνο πού καθιερώθηκε νά λέγεται διχτατορία τοῦ προλεταριάτου τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ. Σέ μιά τέτια στιγμή ἡ δημιουργία παράλληλα μέ τήν κεντρική ἐξουσία κυρίαρχων τοπικῶν ὀργάνων ἐξουσίας καί ὀργάνων ἐξουσίας κατά περιοχές, θά σήμαινε στήν πράξη κατάρευση κάθε ἐξουσίας καί ξαναγύρισμα στόν καπιταλισμό. Γι' αὐτόν ἀκριβῶς τό λόγο εἶναι ἀπαραίτητο νά παραμεί-

γουν στά χέρια τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας ὅλες οἱ λειτουργίες πού ἔχουν σημασία γιά ὅλη τή χώρα καί νά ἀφεθοῦν στά ὄργανα τῶν περιοχῶν κυρίως οἱ διοικητικο-πολιτικές καί οἱ πολιτιστικές λειτουργίες πού ἀφοροῦν καθαρά τήν περιοχή, δηλ. τά σχολειά, τά δικαστήρια, ἡ διοίκηση, τά ἀπαραίτητα πολιτικά μέτρα, οἱ μορφές καί οἱ μέθοδες ἐφαρμογῆς τῶν γενικῶν διαταγμάτων σύμφωνα μέ τίς ἐθνικές καί βιωτικές συνθῆκες, κι ὅλα αὐτά στή μητρική γλώσσα πού τήν καταλαβαίνει ὁ πληθυσμός. Νά γιατί ὁ γενικά ἀναγνωρισμένος τύπος ἑνώσεων κατά περιοχή μέ ἐπικεφαλῆς τήν Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή περιοχῆς, εἶναι ἡ πιό κατάλληλη μορφή γιά μιά τέτια αὐτονομία.

Αὐτός εἶναι ὁ τύπος αὐτονομίας πού ὑπαγορεύουν στή σημερινή μεταβατική στιγμή τόσο τά συμφέροντα τῆς στερέωσης τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου, ὅσο καί ὁ γενικός ἀγώνας τῶν προλετάριων ὅλων τῶν ἐθνῶν τῆς Ρωσίας ἐνάντια στόν ἀστικό ἐθνικισμό, τό τελευταῖο αὐτό στήριγμα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Ὅλα αὐτά καθορίζουν ἀρκετά καθαρά τά καθήκοντα τῆς σύσκεψής μας. Ἡ σύσκεψη θά ἀκούσει τίς ἐκθέσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων περιφερειῶν τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας γιά νά σχηματίσει μιά γενική εἰκόνα γιά τά αἰτήματα τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῶν ἐθνοτήτων τῆς περιοχῆς. Μετά θά χαράξει προκαταρκτικά καί σέ γενικές γραμμές τά ὅρια τῆς περιοχῆς πού ὁ ἐργαζόμενος πληθυσμός της θά κληθεῖ νά ἐκλέξει τούς ἀντιπροσώπους του γιά τό συνταχτικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς περιοχῆς· καί ἐδῶ ἄς σημειωθεῖ ὅτι τό δικαίωμα ψήφου παραχωρεῖται στίς ὀργανωμένες στά Σοβιέτ ἐργαζόμενες μάζες ὄχι μόνο τοῦ αὐτόνομου αὐτοῦ ἐδάφους ἀλλά καί τῶν συνεχόμενων περιφερειῶν. Τέλος ἡ σύσκεψη θά ἐκλέξει μιά ἐπιτροπή στήν ὁποία θά ἀναθέσει τό καθῆκον τῆς σύγκλησης τοῦ

συνταχτικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῆς περιοχῆς. Ἡ λύση τοῦ ζητήματος σχετικά μέ τήν αὐτονομία, ὁ καθορισμός τῆς ἁρμοδιότητας τῆς αὐτονομίας καί ὁ ὁριστικός καθορισμός τῶν συνόρων τῆς περιοχῆς ἀνατίθενται στό συνταχτικό συνέδριο.

Αὐτά εἶναι τά καθήκοντα τῆς σημερινῆς σύσκεψης.

Ἀνοίγοντας τή σύσκεψη, παρακαλῶ νά μοῦ ἐπιτρέψετε νά ἐκφράσω τή βεβαιότητα ὅτι ἡ σύσκεψη θά ἐκπληρώσει ἐπάξια τά καθήκοντα πού μπαίνουν μπροστά της.

2. ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΣΥΣΚΕΨΗΣ

16 τοῦ Μάη

Θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά δηλώσω ἐξ ὀνόματος τῆς κεντρικῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ θεωροῦσε πάντα καί ἐξακολουθεῖ νά θεωρεῖ ἱερό του χρέος νά ὑποστηρίξει τό ἀπελευθερωτικό κίνημα τῶν καταπιεζομένων καί ἐκμεταλλευομένων λαϊκῶν μαζῶν τῆς Ἀνατολῆς καί πρῶτα ἀπ' ὅλα τῆς πιό ἀπόκληρης, τῆς μουσουλμάνικης Ἀνατολῆς. Ὅλος ὁ χαραχτήρας τῆς ἐπανάστασής μας, ἡ ἴδια ἡ φύση τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, ὅλη ἡ διεθνής κατάσταση, τέλος ἀκόμα καί ἡ γεωγραφική θέση τῆς Ρωσίας, πού βρίσκεται ἀνάμεσα στήν ἱμπεριαλιστική Εὐρώπη καί τήν καταπιεζόμενη Ἀσία, —ὅλα αὐτά ἐπιβάλλουν ἀναμφισβήτητα στή σοβιετική ἐξουσία νά ἀκολουθήσει πολιτική ἀδελφικῆς ὑποστήριξης τῶν καταπιεζομένων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς στόν ἀπελευθερωτικό τους ἀγώνα.

Ἀπ' ὅλες τίς μορφές καταπίεσης πού ὑπάρχουν σήμερα ἡ πιό ραφιναρισμένη καί ἐπικίνδυνη μορφή εἶναι ἡ

ἐθνική καταπίεση. Εἶναι ραφιναρισμένη, γιατί κρύβει μέ κατάλληλο τρόπο τό ληστρικό πρόσωπο τῆς κεφαλαιοκρατίας. Εἶναι ἐπικίνδυνη, γιατί προκαλώντας ἐθνικές συγκρούσεις ἀπομακρύνει ἐπιτήδεια τόν κίνδυνο πού ἀπειλεῖ τήν κεφαλαιοκρατία. Ἄν οἱ ληστές τῆς Εὐρώπης κατόρθωσαν νά ρίξουν τούς ἐργάτες τόν ἕναν ἐνάντια στόν ἄλλο στό πεδίο τοῦ παγκόσμιου μακελιοῦ, ἄν κατορθώνουν ὥς τά σήμερα ἀκόμα νά διατηροῦν αὐτό τό μακελιό, αὐτό γίνεται, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, καί γιατί δέν ἐξαντλήθηκε ἀκόμα ἡ δύναμη τοῦ ἀστικοῦ ἐθνικισμοῦ, πού θόλωσε τά μυαλά τῶν ἐργατῶν τῆς Εὐρώπης. Ὁ ἐθνικισμός εἶναι ἡ τελευταία θέση, ἀπ' ὅπου πρέπει νά ξυλώσουμε τήν κεφαλαιοκρατία γιά νά τή νικήσουμε τελειωτικά. Νά παρακάμπτεις ὅμως τό ἐθνικό ζήτημα, νά τό ἀγνοεῖς καί νά ἀρνιέσαι τήν ὕπαρξή του ὅπως κάνουν ὁρισμένοι σύντροφοί μας, δέ σημαίνει ὅτι τσακίζεις κιόλας τόν ἐθνικισμό. Κάθε ἄλλο! Ὁ ἐθνικός μηδενισμός μόνο ζημιά φέρνει στήν ὑπόθεση τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὑποβοηθώντας τούς ἀστούς ἐθνικιστές. Γιά νά συντρίψουμε τόν ἐθνικισμό πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα νά θέσουμε καί νά λύσουμε τό ἐθνικό πρόβλημα. Γιά νά λύσουμε ὅμως τό ἐθνικό πρόβλημα τολμηρά καί σοσιαλιστικά, πρέπει νά τό τοποθετήσουμε σέ σοσιαλιστική βάση, ὑποτάσσοντάς το ὁλοκληρωτικά καί ὁριστικά στά συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων μαζῶν, πού εἶναι ὀργανωμένες στά Σοβιέτ. Ἔτσι καί μόνο ἔτσι, μποροῦμε ν' ἀποσπάσουμε ἀπό τήν κεφαλαιοκρατία τό τελευταῖο ἰδεολογικό της ὅπλο. Ἡ Αὐτόνομη Δημοκρατία τῶν τατάρων καί τῶν μπασκίρων, πού δημιουργεῖται σήμερα, ἀποτελεῖ τήν πραχτική λύση αὐτοῦ τοῦ γενικοῦ καί σημαντικοῦ προβλήματος τῆς ἐπανάστασής μας. Ἄς ἀποτελέσει λοιπόν αὐτή ἡ Αὐτόνομη Δημοκρατία ἕνα φωτεινό φάρο γιά τούς λαούς

τῆς μουσουλμάνικης Ἀνατολῆς, ἕνα φάρο πού θά φωτίζει τό δρόμο τῆς ἀπελευθέρωσής τους ἀπό τήν καταπίεση.

Ἐπιτρέψτε μου νά κηρύξω τή λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σύσκεψης γιά τή σύγκληση τοῦ συνταχτικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῆς Δημοκρατίας τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας καί νά σᾶς εὐχηθῶ ἐπιτυχία στό ἔργο τῆς ὀργάνωσης τῆς αὐτόνομης δημοκρατίας σας.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλων 96 καί 101,
18 καί 24 τοῦ Μάη 1918.

ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΨΕΜΑ

Στήν ἐφημερίδα «Νάσε Βρέμια»[17] (βραδυνή ἔκδοση) ἀρ. φύλλου 97, δημοσιεύεται τό κείμενο ἑνός γερμανικοῦ ραδιογραφήματος ἀπό τήν Κωσταντινούπολη, ὅπως τό μεταδίδει προφορικά ὁ εἰδικός ἀνταποκριτής τῆς ἐφημερίδας. Τό ραδιογράφημα λέει ὅτι «οἱ μπολσεβίκοι ἀφοῦ πῆραν σοβαρές ἐνισχύσεις ἀπό τό Τουρκεστάν καί τό Ἀστραχάν πέρασαν σέ ἐπίθεση καί παρά τήν ἡρωική ἀντίσταση τῶν μουσουλμάνων κατέλαβαν τήν πόλη Μπακού».

Δηλώνω μπροστά σέ ὅλο τόν κόσμο, ὅτι τό ραδιογράφημα αὐτό εἶναι προβοκάτσια καί δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τήν πραγματικότητα.

Τό Μπακού ἀπό τίς πρῶτες μέρες τῆς ἐπανάστασης ἀναγνώρισε καί ἀναγνωρίζει ὥς τά σήμερα τήν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ. Δέν ἔγινε καί δέ μποροῦσε νά γίνει καμιά ἐπίθεση τῶν μπολσεβίκων ἐνάντια στό Μπακού. Ἔγινε μόνο μιά τυχοδιωχτική ἐπίθεση ἀπό μιά χούφτα τατάρους καί ρώσους τσιφλικάδες καί στρατηγούς, πού ἀπότυχε πέρα γιά πέρα ἐπειδή οἱ μουσουλμάνοι καί ρῶσοι ἐργάτες καί ἀγρότες κράτησαν ἀπροκάλυπτα ἀρνητική στάση ἀπέναντι σ' αὐτή τή χούφτα τῶν τσιφλικάδων καί τῶν στρα-

τηγῶν. Δέν ἔγινε καί δέ μποροῦσε νά γίνει καμιά πάλη ἀνάμεσα στούς μπολσεβίκους καί τούς μουσουλμάνους. Ἡ ἐξουσία τοῦ Σοβιέτ τοῦ Μπακού ἦταν καί εἶναι ἐξουσία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν ὅλων τῶν ἐθνοτήτων τοῦ Μπακού καί τῆς περιφέρειάς του καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἐξουσία τοῦ μουσουλμανικοῦ λαοῦ.

Ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ ***Ι. Στάλιν***

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 97,
19 τοῦ Μάη 1918.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΚΑΥΚΑΣΟ

I

ΥΠΕΡΚΑΥΚΑΣΙΑ

Ἡ κατάσταση στήν Ὑπερκαυκασία γίνεται ὅσο πάει καί πιό ἀπειλητική. Ἡ ἀνακήρυξη τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ὑπερκαυκασίας ἀπό τό Σέιμ (στίς 22 τοῦ Ἀπρίλη), πού ἔπρεπε νά λύσει τά χέρια τῆς «κυβέρνησης» τῆς Τιφλίδας, στήν πραγματικότητα ἔριξε τήν κυβέρνηση αὐτή στήν παγίδα τῶν διεθνῶν ληστῶν. Ποῦ θά καταλήξουν οἱ λεγόμενες «διαπραγματεύσεις εἰρήνης» στό Μπατούμ[18], θά μᾶς τό δείξει τό ἄμεσο μέλλον. Γιά ἕνα ὅμως πράγμα δέ χωρεῖ ἀμφιβολία: ἡ ἀνεξαρτησία τῶν μενσεβίκων τῆς Τιφλίδας καί τῆς κυβέρνησής τους ἀπό τήν ἐπανάσταση τῆς Ρωσίας θά μετατραπεῖ ἀναπόφευχτα σέ δουλική ἐξάρτησή τους ἀπό τούς «πολιτισμένους» τουρκο-γερμανούς ληστές. Ἡ ἀνεξαρτησία αὐτή θά εἶναι συμμαχία τῶν μενσεβίκων τῆς Τιφλίδας πού βρίσκονται στήν ἐξουσία μέ τούς τουρκο-γερμανούς ἰμπεριαλιστές ἐνάντια στήν ἐπανάσταση τῆς Ρωσίας. Ὁ μενσεβίκος Τσχενκέλι στό ρόλο τοῦ μελλοντικοῦ Γκαλουμπόβιτς τοῦ Καυκάσου... δέν εἶναι στ' ἀλήθεια, κύριοι Μαρτόφ καί κύριοι Ντάν, μιά πολύ διδαχτική εἰκόνα;...

Ὁ βουλευτής τοῦ Σέιμ Καρτσικιάν μᾶς πληροφορεῖ ἀπό τήν Τιφλίδα:

«Ἡ Τιφλίδα εἶναι ἀνάστατη, οἱ ἀρμένηδες ἀποχώρησαν ἀπό τήν κυβέρνηση, οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες ὀργανώνουν διαδηλώσεις στούς δρόμους ἐνάντια στήν κυβέρνηση, γιατί ἀνακήρυξε τήν Ὑπερκαυκασία ἀνεξάρτητη. Στό Κουταΐς, στό Χόνι, στό Λετσχούμ, στό Γκόρι καί στό Ντουσέτι ὀργανώνονται διαδηλώσεις πού ζητοῦν νά γίνει δημοψήφισμα γιά τό ζήτημα τῆς ἀνεξαρτησίας».

Ὅλη ἡ Ἀρμενία διαμαρτύρεται ἐνάντια στό σφετερισμό τῆς ἐξουσίας ἀπό τήν αὐτόκλητη «κυβέρνηση» τῆς Τιφλίδας καί ἀπαιτεῖ ν' ἀποχωρήσουν οἱ βουλευτές ἀπό τό Σέιμ. Καί τό κέντρο τοῦ μουσουλμανισμοῦ, τό Μπακού, ἡ ἀκρόπολη τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν Ὑπερκαυκασία, συγκέντρωσε γύρω του ὅλη τήν ἀνατολική Ὑπερκαυκασία, ἀπό τό Λενκοράνι καί τήν Κούμπα ὥς τό Ἐλισαβετπόλ καί ὑπερασπίζει μέ τό ὅπλο στό χέρι τά δικαιώματα τῶν λαῶν τῆς Ὑπερκαυκασίας, πού προσπαθοῦν μέ ὅλες τους τίς δυνάμεις νά διατηρήσουν τούς δεσμούς μέ τή σοβιετική Ρωσία. Καί δέν ἀναφέρουμε καθόλου τήν ἡρωική Ἀπχάζια[19], στίς ἀκτές τῆς Μαύρης Θάλασσας, πού ξεσηκώθηκε σάν ἕνας ἄνθρωπος ἐνάντια στίς μαῦρες συμμορίες τῆς «κυβέρνησης» τῆς Τιφλίδας καί ὑπερασπίζει μέ τό ὅπλο στό χέρι τό Σοχούμ ἀπό τίς ἐπιθέσεις τους. «Ὀχτώ μέρες τώρα ὅλη ἡ Ἀπχάζια—νέοι καί γέροι—ξεσηκώθηκε ἐνάντια στούς δυό χιλιάδες συμμορίτες τῶν καταχτητῶν τοῦ νότου, ὑπερασπίζοντας τίς εἰσόδους τοῦ Σοχούμ, 20 βέρστια νοτιότερα ἀπό τό Σοχούμ», μᾶς γράφει ὁ Ἔσμπα, πρόεδρος τῆς στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς. Σύμφωνα μέ ὁρισμένα στοιχεῖα, τήν ἐπίθεση τῶν τμημάτων τῆς Ὑπερκαυκασίας τήν ὑποστηρίζει ἀπό τή θάλασσα ἕνας στολίσκος ἐξοπλισμένων μεταγωγικῶν καί μιά ὁμάδα τορπιλοβόλα. Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι σύμφωνα μέ τή συνθήκη τοῦ Μπρέστ καί μέ τήν ἑρμηνεία πού τῆς δίνουν οἱ γερμανοί, βγαίνει ὅτι ἐμεῖς ὄχι μόνο δέν πρέπει νά ἐπιτεθοῦμε ἀπό τή θάλασσα γιά νά ὑπερασπίσουμε τό Σοχούμ, ἀλλά δέν ἔχουμε οὔτε κάν τό δικαίωμα νά ἀμυνθοῦμε. Αὐτή εἶναι ἡ πραγματική βοήθεια πού δίνουν οἱ γερμανοί «εἰρηνοποιοί» στούς καταχτητές τῆς Ὑπερκαυκασίας. Μέσα σέ μιά τέτια κατάσταση δέν εἶναι δύσκολο νά καταλάβει κανείς, ὅτι ἡ τύχη τοῦ Σοχούμ ἔχει σχεδόν προδικαστεῖ. Ὁ πληθυσμός τῆς Ὑπερκαυκασίας εἶναι ἐνάντια στήν «κυβέρνηση» τῆς Τιφλίδας. Ὁ πληθυσμός τῆς Ὑπερκαυκασίας εἶναι ἐνάντια στόν ἀποχωρισμό της ἀπό τή Ρωσία. Οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες τῆς Ὑπερκαυκασίας εἶναι ὑπέρ τοῦ δημοψηφίσματος, καί ἐνάντια στή θέληση τῆς χούφτας τῶν βουλευτῶν τοῦ Σέιμ, γιατί κανείς, ἀπολύτως κανείς, δέν ἔχει ἐξουσιοδοτήσει τό Σέιμ νά χωρίσει τήν Ὑπερκαυκασία ἀπό τή Ρωσία.

Αὐτή τήν εἰκόνα παρουσιάζει ἡ κατάσταση.

Ἔτσι ἐξηγεῖται ὅτι οἱ λιγότερο ξεδιάντροποι μενσεβίκοι—ὁ Ζορντάνια, ὁ Τσερετέλι, ἀκόμα (ἀκόμα!) καί ὁ Γκεγκετσκόρι—νίψαν τά χέρια τους, καί ἄφησαν αὐτή τή βρωμερή δουλιά στούς πιό ξετσίπωτους μενσεβίκους.

Μᾶς πληροφοροῦν ἀπό τήν Τιφλίδα ὅτι ὅταν οἱ ἀρμένηδες παρέδιναν τό Κάρς, ὁ διοικητής τοῦ σώματος στρατοῦ τῶν τούρκων πού βρισκόταν ἔξω ἀπό τό Κάρς δήλωσε, ὅτι ἔχει τή γνώμη πώς ἡ ἀποστολή τούρκικων στρατευμάτων γιά νά καταλάβουν τό Μπακού καί νά σώσουν τούς μουσουλμάνους τῆς περιοχῆς τοῦ Μπακού, εἶναι ἀναπόφευχτη σέ περίπτωση πού ἡ κυβέρνηση τῆς Ὑπερκαυκασίας δέ θά κατορθώσει νά τό κάνει αὐτό μέσα σέ σύντομο χρονικό διάστημα. Παράλληλα, «στό γράμμα τοῦ Βεχίμπ πασᾶ πρός τόν πρόεδρο τῆς κυβέρνησης τῆς Ὑπερκαυκασίας ἀφηνόταν νά ὑπονοηθεῖ ὅτι αὐτό εἶναι ἀναπόφευχτο».

Δέν ἔχουμε τή δυνατότητα νά ἐξακριβώσουμε αὐτές τίς πληροφορίες μέ ντοκουμέντα. Ἕνα πράγμα ὅμως εἶναι ἀναμφισβήτητο: ἄν οἱ τοῦρκοι «σωτῆρες» κινηθοῦν πραγματικά πρός τό Μπακού θά συναντήσουν ἰσχυρή ἀντίσταση ἀπό τά πλατιά στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ καί πρῶτα-πρῶτα ἀπό τούς μουσουλμάνους ἐργάτες καί ἀγρότες.

Δέ χρειάζεται νά ποῦμε ὅτι στήν περίπτωση αὐτή ἡ σοβιετική ἐξουσία θά ὑπερασπίσει μέ ὅλες της τίς δυνάμεις τά ἀναφαίρετα δικαιώματα τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῆς Ὑπερκαυκασίας ἐνάντια στίς καταχτητικές αὐτές ἀπόπειρες.

II

ΒΟΡΕΙΟΣ ΚΑΥΚΑΣΟΣ

Ἀπό τό 1917 ἀκόμα μιά χούφτα ἀπόστρατοι στρατηγοί τοῦ Βόρειου Καυκάσου, ὅπως οἱ Φιλιμόνοφ, Καρασούλοφ, Τσερμόγεφ καί Μπαμάτοφ, ἀφοῦ αὐτοανακηρύχτηκαν ἕνωση τῶν Γκόρτσι*, καί αὐτονομάστηκαν κυβέρνηση τοῦ Βόρειου Καυκάσου ἀπό τή Μαύρη Θάλασσα ὥς τήν Κασπία, ἑτοιμάστηκαν στά μουλωχτά νά δράσουν ἀπό κοινοῦ μέ τόν Καλέντιν. Τό Νοέμβρη τοῦ 1917, ὕστερα ἀπό τή νίκη τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στό κέντρο τῆς Ρωσίας, αὐτή—μέ τό συμπάθιο—ἡ «κυβέρνηση», ἐρωτοτροποῦσε μέ τίς ἀγγλογαλλικές στρατιωτικές ἀποστολές, προσπαθώντας νά τορπιλίσει τήν ἀνακωχή στό ρωσογερμανικό μέτωπο. Στίς ἀρχές τοῦ 1918, ὕστερα ἀπό τήν ἀποτυχία τοῦ τυχοδιωχτισμοῦ τοῦ Καλέντιν, ἡ μυστηριώδικη αὐτή «κυβέρνηση» ἐξαφανίστηκε ἀπό τόν πολιτικό ὁρίζοντα καί περιορίστηκε νά ὀργανώνει ληστρικές ἐπιδρομές ἐνάντια στίς ἁμαξοστοιχίες καί ὕπουλες ἐπιθέσεις ἐνάντια στούς εἰρηνικούς κατοίκους τῶν πόλεων καί τῶν χωριῶν. Φέτος τήν ἄνοιξη τήν εἶχε ξεχάσει ὅλος ὁ κόσμος, γιατί στό Βόρειο Καύκασο, στίς περιοχές τοῦ Κουμπάν καί τοῦ Τέρεκ, στερίωσαν τά πραγματικά λαϊκά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν, πού συσπείρωσαν γύρω τους τά πλατιά στρώματα ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν φυλῶν καί τῶν λαῶν τοῦ Βόρειου Καυκάσου. Οἱ καμπαρντίνοι καί οἱ κοζάκοι, οἱ ὀσετίνοι καί οἱ γεωργιανοί, οἱ ρῶσοι καί οἱ οὐκρανοί συσπειρώθηκαν μαζικά γύρω ἀπό τό Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ. Οἱ τσετσένοι καί οἱ ἰνγκοῦσοι, οἱ κοζάκοι καί οἱ οὐκρανοί, οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες πλαισίωσαν μέ τούς ἀντιπροσώπους τους τά πολυάριθμα Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῆς περιοχῆς τοῦ Κουμπάν. Τά πλατιά ἐργαζόμενα στρώματα ὅλων αὐτῶν τῶν φυλῶν καί λαῶν διακήρυξαν βροντόφωνα στά συνέδρια τους τούς ἀδιάρηκτους δεσμούς τους μέ τή Σοβιετική Ρωσία. Ὅλα αὐτά τά περιστατικά δέ μποροῦσαν παρά νά ἐξαναγκάσουν τήν αὐτόκλητη «κυβέρνηση» τῶν Τσερμόγεφ καί Μπαμάτοφ νά ἐξαφανιστεῖ ἀπό τήν πολιτική σκηνή. Ὅλοι εἶχαν τή γνώμη ὅτι ἡ περίεργη αὐτή «κυβέρνηση» θάφτηκε γιά πάντα. Εἶναι ἀλήθεια, πώς ὁ στενός φίλος τῶν Μπαμάτοφ, ὁ λεγόμενος ἰμάμης τοῦ Νταγκεστάν, ἀπό τό Μάρτη ἀκόμη ἔδοσε σημεῖα ζωῆς ὀργανώνοντας ληστρικές ἐπιδρομές ἐνάντια στούς σιδηροδρόμους κοντά στό Πετρόφσκ καί τό Ντερμπέντ. Στά μέσα ὅμως τοῦ Ἀπρίλη ὁ τυχοδιωχτισμός τοῦ ἰμάμη εἶχε κιόλας τσακιστεῖ ἀπό τά σοβιετικά τμήματα τῶν ἐργατῶν τοῦ Μπακού καί ἀπό τούς ἴδιους τούς κατοίκους τοῦ Νταγκεστάν, πού κυνήγησαν καί διώξανε στά βουνά τοῦ Νταγκεστάν τόν ἰμάμη μαζί μέ τήν ἀκολουθία του ἀπό ρώσους ἀξιωματικούς.

* Γκόρτσι, λέγονται οἱ ὀρεινοί πληθυσμοί τοῦ Καυκάσου. (Σημ. Μετ.)

Ὁ ἰμπεριαλισμός ὅμως δέ θά ἦταν ἰμπεριαλισμός ἄν δέ μποροῦσε νά ἀνακαλέσει ἀπό τόν «ἄλλο κόσμο» τίς σκιές τῶν νεκρῶν γιά τούς ἐπίγειους σκοπούς του. Δέν εἶναι περισσότερο ἀπό μιά βδομάδα πού μᾶς μεταδόθηκε ὑπογραμμένη ἀπό τούς νεκραναστημένους Τσερμόγεφ καί Μπαμάτοφ ἐπίσημη δήλωση, γιά σχηματισμό ἑνός ἀνεξάρτητου (μή γελᾶτε!) κράτους τοῦ Βόρειου Καυκάσου ἀπό τή Μαύρη Θάλασσα ὥς τήν Κασπία (οὔτε λίγο, οὔτε πολύ!).

«Ἡ ἕνωση τῶν Γκόρτσι τοῦ Καυκάσου—λέει ἡ διακήρυξη αὐτῆς τῆς αὐτόκλητης κυβέρνησης—ἀποφασίζει νά ἀποχωριστεῖ ἀπό τή Ρωσία καί νά σχηματίσει ἀνεξάρτητο κράτος».

«Τά σύνορα τοῦ νέου κράτους θά εἶναι πρός βορά τά ἴδια γεωγραφικά σύνορα πού εἶχαν οἱ περιοχές καί οἱ ἐπαρχίες τοῦ Νταγκεστάν, τοῦ Τέρεκ, τοῦ Σταυροπόλ, τοῦ Κουμπάν καί τῶν ἀκτῶν τῆς Μαύρης Θάλασσας στήν πρώην ρωσική αὐτοκρατορία, πρός δυσμάς ἡ Μαύρη Θάλασσα, πρός ἀνατολάς ἡ Κασπία καί οἱ λεπτομέρειες τῶν συνόρων πρός νότο θά καθοριστοῦν σέ συμφωνία μέ τήν κυβέρνηση τῆς Ὑπερκαυκασίας».

Κι ἔτσι, ἡ «κυβέρνηση» τῆς Ὑπερκαυκασίας ἀποκαθιστᾶ «σχέσεις» μέ τούς τουρκο-γερμανούς «ἀπελευθερωτές» καί ἡ «κυβέρνηση» τοῦ Βόρειου Καυκάσου μέ τήν «κυβέρνηση» τῆς Ὑπερκαυκασίας. Τό ζήτημα εἶναι καθαρό. Οἱ τυχοδιῶχτες τοῦ Βόρειου Καυκάσου ἀπογοητεύτηκαν ἀπό τούς ἀγγλογάλλους καί στηρίζουν τώρα τίς ἐλπίδες τους στούς ἐχθρούς τῶν ἀγγλογάλλων. Καί ἐπειδή οἱ καταχτητικές ὀρέξεις τῶν τουρκο-γερμανῶν δέν ἔχουν ὅρια, πρέπει νά ὑποθέσουμε ὅτι δέν ἀποκλείεται ἡ δυνατότητα «συμφωνίας» τῶν τυχοδιωχτῶν τοῦ Βόρειου Καυκάσου μέ τούς τουρκο-γερμανούς «ἀπελευθερωτές».

Δέν ἀμφιβάλλουμε, ὅτι οἱ τελευταῖοι θά διαβεβαιώνουν πώς θά μείνουν πιστοί στή συμφωνία μέ τή Γερμανία, πώς εἶναι πρόθυμοι νά διατηρήσουν φιλικές σχέσεις κλπ. Ἐπειδή ὅμως στόν καιρό μας συνηθίζεται νά πιστεύει κανείς στά ἔργα καί ὄχι στά λόγια καί ἐπειδή οἱ πράξεις αὐτῶν τῶν κυρίων εἶναι πολύ ξεκάθαρες,—ἡ σοβιετική ἐξουσία θά ὑποχρεωθεῖ νά κινητοποιήσει ὅλες τίς δυνάμεις της γιά νά ὑπερασπίσει τούς λαούς τοῦ Βόρειου Καυκάσου ἀπό ἐνδεχόμενες καταχτητικές ἀπόπειρες.

Ὁ ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ ***Ι. Στάλιν***

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 100,
23 τοῦ Μάη 1918.

ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΚΑΥΚΑΣΟ

'Από τό 'Επιτροπάτο τοῦ Λαοῦ γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐθνοτήτων

Στίς ἐφημερίδες τῆς Κυριακῆς δημοσιεύτηκε ἡ πληροφορία ὅτι οἱ ἄγγλοι κατέλαβαν τό Μπακού καί τή χερσόνησο τοῦ 'Αψερόν. 'Η πληροφορία αὐτή λέει:

«"Οπως ἀγγέλλουν οἱ ἐφημερίδες τῆς 'Οδησσοῦ, πρόσωπα πού ἦρθαν ἀπό τό Μπακού μεταδίδουν τήν πληροφορία ὅτι πρίν τρεῖς βδομάδες μπήκανε στήν πόλη πάνω σέ φορτηγά αὐτοκίνητα ἀγγλικά στρατεύματα, πού διείσδυσαν στόν Καύκασο ἀπό τή Μεσοποταμία μέσω Περσίας. Τό τμῆμα εἶναι πολυάριθμο καί ὅπως φαίνεται ἀποτελεῖ τήν ἐμπροσθοφυλακή. 'Υπάρχει μιά ἐκδοχή ὅτι οἱ ἄγγλοι ἀποκαθιστοῦν σύνδεση μέ τά τμήματα τοῦ Κορνίλοφ. Μιά ἄλλη ἐφημερίδα γράφει ὅτι οἱ ἄγγλοι κατέλαβαν τή χερσόνησο τοῦ 'Αψερόν καί τό Μπακού, ἀπ' ὅπου κινοῦνται πρός τήν κατεύθυνση: Τιφλίδα, 'Αλεξαντροπόλ, Σαρικαμίς, Κάρς, 'Ερζερούμ. 24 τοῦ Μάη».

Τό 'Επιτροπάτο τοῦ Λαοῦ γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐθνοτήτων θεωρεῖ ὑποχρέωσή του νά δηλώσει σχετικά μέ τά παραπάνω ὅτι ἡ εἴδηση αὐτή, πού ἔχει χαραχτήρα προβοκάτσιας καί ἐκτός ἀπ' αὐτό προέρχεται ἀπό πολύ μυστηριώδικες πηγές, δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τήν πραγματικότητα. Κανένα ἀγγλικό τμῆμα δέν ἔκανε τήν ἐμφάνισή του στό Μπακού καί οὔτε μποροῦσε νά ἐμφανιστεῖ γιά τόν ἁπλούστατο λόγο ὅτι ὅλο τό κυβερνεῖο τοῦ Μπακού

καί ὅλη ἡ ἀνατολική 'Υπερκαυκασία φρουροῦνται ἀπό τά σοβιετικά στρατεύματα, πού εἶναι ἕτοιμα στήν πρώτη πρόσκληση νά πολεμήσουν τίς ξένες δυνάμεις μ' ὁποιαδήποτε στολή κι ἄν παρουσιαστοῦν. Σύμφωνα μέ τήν πληροφορία πού μᾶς ἔστειλε ὁ ἔκτακτος ἐπίτροπος Σαουμιάν στίς 25 τοῦ Μάη, «τό Μπακού καί οἱ ἐπαρχίες του δέν ἀπειλοῦνται γιά τήν ὥρα ἀπό κανένα, ἄν ἐξαιρέσουμε τούς τάταρους τσιφλικάδες πού αὐτές τίς μέρες ὀργάνωσαν ἐπιδρομή στό 'Ατζικαμπούλ καί πού ἀπωθήθηκαν ἀπό τά σοβιετικά στρατεύματα μακριά πρός τή Δύση».

"Οσον ἀφορᾶ τήν κατάσταση στή Νότια 'Υπερκαυκασία, ἐκεῖ πραγματικά ὑπάρχει κίνδυνος, ὄχι ὅμως ἀπό τήν πλευρά τῶν ἄγγλων, ἀλλά ἀπό τήν πλευρά τῶν τούρκων, πού προωθοῦνται στή γραμμή 'Αλεξαντροπόλ-Τζούλφα πρός τήν κατεύθυνση τῆς Ταυρίδας «γιά νά ἀποκρούσουν τούς ἄγγλους στή Βόρεια Περσία».

Νά τί μᾶς πληροφορεῖ σχετικά μ' αὐτό τό ζήτημα στίς 20 τοῦ Μάη ὁ Καρτσικιάν, μέλος τοῦ Σέιμ τῆς 'Υπερκαυκασίας:

«Στίς 13 τοῦ Μάη στό Μπατούμ ἡ Τουρκία πρόβαλε τήν ἀξίωση νά ἐπιτραπεῖ στά τουρκικά στρατεύματα νά περάσουν στήν Περσία ἀπό τή σιδηροδρομική γραμμή 'Αλεξαντροπόλ-Τζούλφα δικαιολογώντας αὐτή της τήν ἀξίωση μέ τό ὅτι οἱ ἄγγλοι ἀσκοῦν πίεση ἀπό τήν πλευρά τῆς Μουσούλης καί ὅτι οἱ τοῦρκοι πρέπει νά καταλάβουν τό γρηγορότερο τή Βόρεια Περσία. Οἱ τοῦρκοι ὑποστηρίζουν τήν ἀξίωσή τους μέ τή δύναμη τῶν ὅπλων. Στίς 15 τό πρωί ἄρχισαν νά βομβαρδίζουν τό 'Αλεξαντροπόλ. Τά στρατεύματά μας αἰφνιδιάστηκαν καί δέ μπόρεσαν νά ἀναχαιτίσουν τήν ἐπίθεση καί στίς 16 τοῦ μήνα παρέδοσαν τό 'Αλεξαντροπόλ. Στίς 17 οἱ τοῦρκοι ζήτησαν νά ἐπιτραπεῖ στά στρατεύματά τους νά περάσουν ἐλεύθερα στή Τζούλφα μέ τήν ὑπόσχεση νά μήν πειράξουν τόν πληθυσμό, σέ ἀντίθετη περίπτωση ἀπειλοῦσαν ὅτι θά περάσουν μέ τή βία. Παίρνοντας ὑπόψη ὅτι ἡ ὑποχώρηση στό 'Αλε-

ξαντροπόλ ἐξάρθρωσε τελείως τά στρατεύματά μας καί ὅτι ἄν προβληθεῖ ἀντίσταση ὅλος ὁ πληθυσμός τῶν νομῶν τοῦ Σουρμαλίν καί τοῦ Ἐτσμιατζίν θά ὑποστεῖ φοβερές συμφορές, ἀναγκαστήκαμε νά δεχτοῦμε τήν ἀξίωση τῶν τούρκων. Ὅλος ὁ πληθυσμός τοῦ νομοῦ Ἀλεξαντροπόλ ἔφυγε καί συγκεντρώθηκε στήν περιφέρεια Μπαμπάκ-Λόρι. Τό ἴδιο καί ὁ πληθυσμός τοῦ νομοῦ Σουρμαλίν. Σήμερα πήραμε τήν πληροφορία ὅτι ὁ πληθυσμός τοῦ νομοῦ Ἀχαλκαλάκ παράτησε τά σπίτια του καί κατευθύνεται πρός τό Τσάλκ. Ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ Μπατούμ διαμαρτυρήθηκε γιά τό τηλεσίγραφο, δέν τό θεώρησε ὅμως casus belli (ἀφορμή γιά πόλεμο) καί ἀποφάσισε νά συνεχίσει τίς διαπραγματεύσεις».

Ἀνακοινώνοντας ὅλα αὐτά, τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐθνοτήτων δέ μπορεῖ παρά νά διαπιστώσει ὅτι οἱ ψεύτικες πληροφορίες ἀπό τήν Ὀδησσό εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἔχουν σκοπό νά καλύψουν τήν εἰσβολή τῶν τούρκων, πού παραβιάζει ὅλους τούς κανόνες δικαίου καί ἀποβλέπει στήν κατάληψη τῆς περσικῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 104,
28 τοῦ Μάη 1918.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΝΤΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΚΑΥΚΑΣΟ

(Γεγονότα καί μηχανορραφίες)

Ἡ οὐκρανική ἀντιπροσωπεία δήλωσε στήν πρώτη συνεδρίαση τῆς συνδιάσκεψης εἰρήνης στό Κίεβο[29], ὅτι ἔχει στά χέρια της δηλώσεις τῶν «κυβερνήσεων» τοῦ Ντόν, τοῦ Βόρειου Καυκάσου καί ἄλλων, πού διακήρυξαν πώς χώρισαν ἀπό τή Ρωσία καί ἀποκατάστησαν φιλικές σχέσεις μέ τήν οὐκρανο-γερμανική κυβέρνηση. «Δέν εἴμαστε ἐνάντια στίς διαπραγματεύσεις μέ τούς ἀντιπροσώπους τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας—δήλωσε ὁ πρόεδρος τῆς οὐκρανικῆς ἀντιπροσωπείας κ. Σελούχιν—θά θέλαμε ὅμως νά ξέρουμε σέ ποιές περιοχές ἐκτείνεται πραγματικά ἡ ἐξουσία τῆς Ρωσικῆς Ὁμοσπονδίας, γιατί ἔχω δηλώσεις ἀπό μιά σειρά κυβερνήσεις (τοῦ Ντόν, τοῦ Βόρειου Καυκάσου κτλ.), πού δέν ἐπιθυμοῦν νά ἀνήκουν στή Ρωσία».

Οἱ τοῦρκοι καί οἱ γερμανοί ὄχι μόνο δέν ἔχουν ἀντίρρηση γι' αὐτή τή δήλωση τῶν οὐκρανῶν, ἀλλά ἀντίθετα, σέ μιά σειρά ἐπίσημες δηλώσεις τους ὑποστηρίζουν τίς ἀξιώσεις τῶν μισονόμιμων «κυβερνήσεων» πού ἀναφέραμε, καί γαντζώνονται τυπικά ἀπ' αὐτές γιά νά πραγματοποιήσουν τούς σκοπούς τῆς «αὐτοδιάθεσης» (δηλ. τῆς κατάχτησης) νέων ἐδαφῶν...

Τί εἶναι ὅμως αὐτές οἱ μυστηριώδικες «κυβερνήσεις» καί ποιά εἶναι ἡ προέλευσή τους;

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα εἶναι περίεργο, ὅτι προστάτης αὐτῶν τῶν «κυβερνήσεων» καί ἐπίσημος πρωτεργάτης ὅλης αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας παρουσιάζεται ἡ οὐκρανική κυβέρνηση τοῦ Γκέτμαν, πού μόλις χθές εἶδε τό φῶς τῆς ἡμέρας ἐλέω... ὄχι τοῦ λαοῦ ἐν πάσῃ περιπτώσει. Μέ ποιό δικαίωμα ὅμως τολμάει ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς Οὐκρανίας νά ἀποτείνεται ἔτσι στή σοβιετική ἐξουσία, πού ἐκλέχτηκε ἐλεύθερα ἀπό δεκάδες ἑκατομμύρια κατοίκους τῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Ρωσίας καί πού συσπείρωσε μάλιστα γύρω της καί τά πολυάριθμα Σοβιέτ τῶν περιοχῶν τοῦ Ντόν, τοῦ Κουμπάν, τῆς Μαύρης Θάλασσας καί τοῦ Τέρεκ, Σοβιέτ ἐκλεγμένα ἀπό τά ἑκατομμύρια τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν τῶν περιοχῶν; Τί βαρύτητα μπορεῖ νά ἔχει ὕστερ' ἀπ' ὅλα αὐτά ἡ σημερινή κυβέρνηση τῆς Οὐκρανίας, πού ὄχι μόνο δέν τήν ἐξέλεξε ὁ λαός ἀλλά καί δέν ἔχει μαζί της οὔτε καί ἕνα Σέιμ, ἔστω καί σκαρωμένο μέ περιορισμένα ἐκλογικά δικαιώματα τοῦ λαοῦ, ἔστω καί σάν ἕνα λάνταγκ τῶν ἀνώτερων στρωμάτων; Ἐκτός ἀπ' αὐτό μποροῦμε νά θεωροῦμε βέβαιο πώς ἄν ἡ συνδιάσκεψη εἰρήνης δέ γινόταν στό Κίεβο, ἀλλά σέ κάποιο οὐδέτερο ἔδαφος, ἡ Ράντα τῆς Οὐκρανίας, πού ἀνατράπηκε τελευταῖα, δέ θά παρέλειπε νά κάνει τή δήλωση, ὅτι ἡ συμφωνία μέ τήν κυβέρνηση τοῦ Γκέτμαν δέ μπορεῖ νά δεσμεύσει τόν οὐκρανικό λαό, πού δέν ἀναγνωρίζει αὐτή τήν κυβέρνηση. Καί τότε θά προέκυπταν δυό ζητήματα: 1) ποιανοῦ ἡ πληρεξουσιότητα σ' αὐτή τήν περίπτωση θά μποροῦσε νά θεωρηθεῖ πιό ἔγκυρη, ἡ πληρεξουσιότητα τῆς Κυβέρνησης τοῦ Γκέτμαν ἤ ἡ πληρεξουσιότητα τῆς Ράντας τῆς Οὐκρανίας καί 2) πῶς θά μποροῦσε τότε νά δικαιολογηθεῖ ἡ σημερινή οὐκρανική ἀντιπροσωπεία, πού ἐκτιμᾶ πολύ κάθε λογῆς «δηλώσεις»...

Δεύτερο, δέν εἶναι λιγότερο περίεργο τό γεγονός, ὅτι ἡ Γερμανία πού ὑποστηρίζει τή δήλωση τῆς οὐκρανικῆς ἀντιπροσωπείας καί ἐρωτοτροπεῖ ἐπίμονα μέ τίς τυχοδιωχτικές «κυβερνήσεις» τοῦ Ντόν καί τοῦ Βόρειου Καυκάσου πρός τό συμφέρον τῆς «αὐτοδιάθεσης», δέν ἔβγαλε λέξη γιά τήν αὐτοδιάθεση τῆς πολωνικῆς Ποζνανίας, τοῦ δανέζικου Σλέσβιγκ-Χολστάιν, τῆς γαλλικῆς Ἀλσατίας καί Λωραίνης. Μήπως χρειάζεται νά ἀποδείξουμε ὅτι οἱ τυχοδιωχτικές δηλώσεις τῶν «κυβερνήσεων» πού ξεφουρνίστηκαν στά βιαστικά στή Νότια Ρωσία καί δέν τίς ἀναγνωρίζει κανείς χάνουν κάθε βαρύτητα, κάθε ἀξία, κάθε σοβαρότητα ὅταν τίς συγκρίνουμε μέ τίς μαζικές διαμαρτυρίες τῶν ξανῶν, τῶν πολωνῶν καί τῶν γάλλων τῶν περιοχῶν πού ἀναφέραμε;...

Ὅλα αὐτά ὅμως εἶναι «μικροπράγματα». Ἄς περάσουμε στό βασικό ζήτημα.

Ποιά προέλευση ἔχουν λοιπόν αὐτές οἱ αἰνιγματικές «κυβερνήσεις» τῆς Νότιας Ρωσίας;

«Στίς 21 τοῦ Ὀχτώβρη 1917—λέει ἡ κυβέρνηση τοῦ Ντόν στή „διακοίνωσή" της—στήν πόλη Βλαντικαφκάζ ὑπογράφτηκε συμφωνία γιά τό σχηματισμό νέου ὁμοσπονδιακοῦ κράτους, τῆς Νοτιο-Ἀνατολικῆς ἕνωσης, στήν ὁποία προσχώρησαν ὁ πληθυσμός τῶν κοζάκικων περιοχῶν τοῦ Ντόν, τοῦ Κουμπάν καί τοῦ Ἀστραχάν, οἱ γκόρτσι τοῦ Βόρειου Καυκάσου καί τῶν ἀκτῶν τῆς Μαύρης Θάλασσας καί οἱ ἐλεύθεροι λαοί τῆς Νοτιο-Ἀνατολικῆς Ρωσίας».

Σχεδόν τά ἴδια λέει καί τό ραδιογράφημα τῶν ἐκπροσώπων τῆς «κυβέρνησης» τοῦ Βόρειου Καυκάσου Τσερμόγεφ καί Μπαμάτοφ, πού ἔφτασε στά χέρια μας στίς 16 τοῦ Μάη:

«Οἱ λαοί τοῦ Καυκάσου ἐκλέξαν νόμιμα ἐθνοσυνέλευση, πού συνῆλθε τό Μάη καί τό Σεπτέμβρη τοῦ 1917, καί διακήρυξε τό σχηματισμό τῆς ἕνωσης τῶν γκόρτσι τοῦ Καυκάσου»· «καί ἡ ἕνωση τῶν γκόρτσι τοῦ Καυκάσου ἀποφασίζει νά ἀποχωριστεῖ ἀπό τή Ρωσία καί νά σχηματίσει ἀνεξάρτητο κράτος. Τό ἔδαφος αὐτοῦ τοῦ κράτους θά ἔχει πρός βοράν τά ἴδια γεωγραφικά σύνορα πού εἶχαν στή Ρωσική αὐτοκρατορία οἱ περιοχές καί οἱ ἐπαρχίες τοῦ Νταγκεστάν, τοῦ Τέρεκ, τοῦ Σταυροπόλ, τοῦ Κουμπάν καί τῆς Μαύρης Θάλασσας, πρός δυσμάς τή Μαύρη Θάλασσα καί πρός ἀνατολάς τήν Κασπία».

Κι ἔτσι, τίς παραμονές τῆς νίκης τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη, πού ἀνάτρεψε τήν κυβέρνηση τοῦ Κερένσκι, οἱ ὁμαδοῦλες τῶν τυχοδιωχτῶν, πού συνδέονταν μ' αὐτή τήν κυβέρνηση, συγκεντρώθηκαν, ὅπως φαίνεται, στό Βλαντικαφκάζ, αὐτοανακηρύχθηκαν «κυρίαρχες» κυβερνήσεις καί κήρυξαν τόν ἀποχωρισμό τῆς Νότιας Ρωσίας ἀπό τήν ὑπόλοιπη Ρωσία, χωρίς μάλιστα νά κάμουν τόν κόπο νά ζητήσουν τή συγκατάθεση τοῦ πληθυσμοῦ. Βέβαια σέ μιά ἐλεύθερη χώρα σάν τή Ρωσία δέν ἀπαγορεύεται σέ κανέναν νά βυθίζεται σέ χωριστικά ὀνειροπολήματα ἀλλά καί δέν εἶναι δύσκολο νά καταλάβει κανείς ὅτι ἡ σοβιετική ἐξουσία δέ μποροῦσε καί δέν ἔπρεπε νά παρασυρθεῖ ἀπό τίς τυχοδιωχτικές δηλώσεις τῶν ὀνειροπόλων, πού δέν ἔχουν τήν παραμικρή σύνδεση μέ τούς λαούς τῆς Νότιας Ρωσίας. Δέν ἀμφιβάλλουμε ὅτι ἄν ἡ Γερμανία παραχωροῦσε στούς πολίτες της τήν ἴδια ἐλευθερία πού ἔχουν σήμερα οἱ λαοί τῆς Ρωσίας, τότε ἡ Ποζνανία, ἡ Ἀλσατία καί ἡ Λωραίνη, ἡ Πολωνία, ἡ Κουρλανδία, ἡ Ἐσθονία κλπ. θά σκεπάζονταν ἀπό ἕνα δίχτυ ἐθνικῶν κυβερνήσεων, πού θά εἶχαν πολύ περισσότερους λόγους νά ὀνομάζονται κυβερνήσεις, παρά οἱ Μπογκάγεφσκι καί Κρασνόφ, οἱ Μπαμάτοφ καί Τσερμόγεφ πού διώχτηκαν ἀπό τούς ἴδιους τούς λαούς τους καί βρίσκονται σήμερα ἐκπατρισμένοι...

Αὐτή εἶναι ἡ ἱστορία τῆς ἐμφάνισης τῶν αἰνιγματικῶν «κυβερνήσεων» τῆς Νότιας Ρωσίας.

Ἡ «διακοίνωση» τῆς κυβέρνησης τοῦ Ντόν καί τό ραδιογράφημα τοῦ Τσερμόγεφ μιλᾶνε γιά τό παρελθόν, γιά τό Σεπτέμβρη καί Ὀχτώβρη τοῦ 1917 καί γιά τό Βλαντικαφκάζ, σάν καταφύγιο τῶν ἀπόστρατων στρατηγῶν. Ἀπό τότε ὅμως πέρασε σχεδόν ἕνας χρόνος. Στό διάστημα αὐτό σχηματίστηκαν τά λαϊκά Σοβιέτ τῶν περιοχῶν τοῦ Ντόν, τοῦ Κουμπάν-Μαύρης Θάλασσας καί τοῦ Τέρεκ, πού συνενώνουν γύρω τους ἑκατομμύρια κοζάκους καί μή κοζάκους, ἀπχάζους καί ρώσους, τσετσένους καί ἰνγκούσους, ὀσετίνους καί καμπαρντίνους, γεωργιανούς καί ἀρμένηδες. Ὁ πληθυσμός αὐτῶν τῶν περιοχῶν εἶναι καιρός πιά πού ἀναγνώρισε τή σοβιετική ἐξουσία καί χρησιμοποίησε πλατιά τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης πού τοῦ παραχωρήθηκε. Καί τό Βλαντικαφκάζ, ἡ πρώην ἕδρα τῶν Καραοῦλεφ καί τῶν Μπογκάγεφσκι, τῶν Τσερμόγεφ καί τῶν Μπαμάτοφ, εἶναι καιρός πιά πού ἀνακηρύχτηκε ἕδρα τοῦ λαϊκοῦ Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ. Γεννιέται τό ἐρώτημα, τί σημασία μποροῦν νά ἔχουν οἱ νεκραναστημένοι στρατηγοί καί οἱ τυχοδιωχτικές τους δηλώσεις τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ 1917, μπροστά σ' αὐτά τά πασίγνωστα γεγονότα; Τό Σεπτέμβρη καί τόν Ὀχτώβρη στή Ρωσία ὑπῆρχε ἀκόμα ἡ κυβέρνηση τοῦ Κερένσκι, ἡ ὁποία κατακεραύνωνε τότε τό Μπολσεβίκικο Κόμμα πού εἶχε ὑποχρεωθεῖ νά περάσει στήν παρανομία καί πού σήμερα βρίσκεται στήν ἐξουσία. Ἄν ὁ Σεπτέμβρης καί ὁ Ὀχτώβρης τοῦ 1917 ἔχουν τόσο ἱερή σημασία γιά τήν οὐκρανική ἀντιπροσωπεία καί τή γερμανική κυβέρνηση, γιατί δέν κάλεσαν στή συνδιάσκεψη εἰρήνης τά ἀπομεινάρια τῆς κυβέρνησης τοῦ

Κερένσκι, πού τότε ζοῦσε καί βασίλευε ἀκόμα, ἀκριβῶς ὅπως καλοῦν τώρα τά ἀπομεινάρια τῆς «κυβέρνησης» τῶν Τσερμόγεφ καί τῶν Καρασοῦλοφ, πού ἐπίσης ζοῦσαν καί βασίλευαν τό Σεπτέμβρη καί τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1917;

Ἤ ἀκόμα: στήν οὐσία κατά τί εἶναι προτιμότερος ὁ Σεπτέμβρης τοῦ 1917 ἀπό τόν Ἀπρίλη τοῦ 1918, ὅταν ἡ Ράντα τῆς Οὐκρανίας, πού εἶχε συγκροτήσει ἀντιπροσωπεία γιά τίς διαπραγματεύσεις μέ τή σοβιετική ἐξουσία, πετάχτηκε μέσα σ' ἕνα λεπτό στήν πολιτική ἀνυπαρξία «μέ βάση» τή γερμανική «ἑρμηνεία» τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοδιάθεσης τῶν λαῶν;...

Ἤ τέλος: γιατί ἡ δήλωση τοῦ κοζάκου στρατηγοῦ Κρασνόφ, πού τόν διώξανε οἱ κοζάκοι καί αἰχμαλωτίστηκε ἀπό τά σοβιετικά στρατεύματα ἔξω ἀπό τή Γκάτσινα στά τέλη τοῦ 1917 καί ἀργότερα ἀφέθηκε ἐλεύθερος ἀπό τή σοβιετική ἐξουσία δίνοντας τό λόγο τῆς τιμῆς του—γιατί ἡ δήλωση τοῦ Κρασνόφ θεωρεῖται «πολιτική πράξη μεγάλης σημασίας», ἐνῶ λογουχάρη ἡ δήλωση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς Κριμαίας, πού συγκεντρώνει γύρω του ἑκατοντάδες χιλιάδες ρώσους καί τατάρους καί διακήρυξε τρεῖς φορές μέ τόν ἀσύρματο τούς ἀδιάρηχτους δεσμούς τῆς Κριμαίας μέ τήν Ὁμοσπονδία τῆς Ρωσίας, θεωρεῖται ὅτι δέν ἔχει πολιτική σημασία;

Γιατί τό στρατηγό Κρασνόφ, πού τόν ἔδιωξαν οἱ κοζάκοι, τόν προστατεύουν ἰδιαίτερα οἱ οὐκρανο-γερμανοί κυβερνῆτες, ἐνῶ τουφέκισαν, ἐνεργώντας σά ληστές, τά μέλη τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς Κριμαίας πού ἐκλέχτηκαν ἐλεύθερα ἀπό τόν πληθυσμό;...

Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἐδῶ δέν πρόκειται γιά τό ἄν εἶναι αὐθεντικές ἤ ὄχι οἱ «δηλώσεις» καί ἄν οἱ μάζες, ὑποστηρίζουν ἤ ὄχι αὐτές τίς «δηλώσεις». Καί ἀκόμα περισσότερο δέν πρόκειται γιά τήν ἔννοια τῆς «αὐτοδιάθεσης», πού τήν ἐξευτέλισαν καί τή διαστρέβλωσαν βάρβαρα οἱ ἐπίσημοι ληστές. Πρόκειται ἁπλῶς γιά τό ὅτι οἱ «δηλώσεις» συμφέρουν πολύ στούς οὐκρανο-γερμανούς θιασῶτες τῶν ἰμπεριαλιστικῶν μηχανοραφιῶν, γιατί κρύβουν κατάλληλα τίς ἐπιδιώξεις τους γιά κατάχτηση καί ὑποδούλωση νέων ἐδαφῶν.

Εἶναι χαραχτηριστικό ὅτι ἀπό ὁλόκληρη σειρά ἀντιπροσωπεῖες τῆς λεγόμενης κυβέρνησης τοῦ Ντόν, ἐξίσου «νόμιμες» ὅπως καί ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ στρατηγοῦ Κρασνόφ, οἱ οὐκρανοί καί οἱ γερμανοί διάλεξαν τήν ἀντιπροσωπεία τοῦ στρατηγοῦ Κρασνόφ, γιατί ὅλες οἱ ὑπόλοιπες ἀντιπροσωπεῖες δέν εἶχαν γερμανικό «προσανατολισμό». Κι ἐδῶ εἶναι τόσο καθαρό ὅτι ἡ «κυβέρνηση» τοῦ Κρασνόφ-Μπογκάγεφσκι εἶναι φκιαχτή καί τεχνητή ὥστε μιά ὁλόκληρη σειρά ὑπουργοί πού διόρισε ὁ Κρασνόφ (ὁ Παραμόνοφ, ὑπουργός τῆς λαϊκῆς Παιδείας καί ὁ Σεμιόνοφ, ὑπουργός τῆς Γεωργίας) ἀρνήθηκαν ἐπίσημα νά δεχτοῦν τό διορισμό τους, μέ τή δικαιολογία ὅτι ὁ «στρατηγός Κρασνόφ τούς διόρισε ὑπουργούς ἐν ἀπουσία τους». Οἱ οὐκρανο-γερμανοί ὅμως αὐτοδιαθετιστές εἶναι φανερό πώς δέ στενοχωριοῦνται καθόλου γι' αὐτό, γιατί ὁ Κρασνόφ τούς ταιριάζει γιά προκάλυμμα.

Δέν εἶναι λιγότερο χαραχτηριστικό ὅτι ἡ λεγόμενη Νοτιο-Ἀνατολική ἕνωση, πού ἀπεδήμησε εἰς κύριον ἀπό τό Γενάρη ἀκόμα, τό Μάη ἀναστήθηκε ξαφνικά κάπου στήν Οὐκρανία ἤ ἀκόμα καί στήν Κωνσταντινούπολη καί ὅλοι οἱ λαοί τοῦ Βόρειου Καυκάσου δέν ξέρουν κάν ὅτι οἱ «κυβερνήσεις» πού εἶχαν θάψει ἀπό καιρό ἐξακολουθοῦν νά «ὑφίστανται» παράνομα κάπου, στήν Κωνσταντινούπολη, εἴτε στό Κίεβο, ἀπ' ὅπου ἑτοιμάζονται νά νομοθετήσουν γι' αὐτούς. Τούς οὐκρανο-γερμανούς αὐτοδιαθετιστές δέν τούς στενοχωρεῖ, ὅπως φαίνεται, οὔτ' αὐ-

τή ἤ ὄχι καί τόσο ἔξυπνη μηχανοραφία, γιατί τούς δίνει τή δυνατότητα νά κάνουν τή δουλιά τους.

Τέτια εἶναι τά «ἔργα» ἀπό τό ἕνα μέρος τῶν τυχοδιωχτῶν τῆς Νότιας Ρωσίας πού ὀρέγονται τήν ἐξουσία, καί τῶν πολιτικῶν μηχανοράφων ἀπό τό ἄλλο.

Ἀλλά ποιά στάση τηροῦν ἀπέναντι στό ζήτημα τῆς ἀνεξαρτησίας οἱ ἴδιοι οἱ λαοί τῆς Νότιας Ρωσίας, πού μέ τό ὄνομά τους (τῶν λαῶν) καλύπτονται οἱ κύριοι αὐτοδιαθετιστές;

Ἄς ἀρχίσουμε ἀπό τό Ντόν. Ἀπό τό Φλεβάρη κιόλας ὑπάρχει ἡ αὐτόνομη Σοβιετική Δημοκρατία τοῦ Ντόν, πού συνενώνει γύρω της τήν τεράστια πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ τῆς περιοχῆς. Δέν εἶναι μυστικό γιά κανέναν ὅτι τόν Ἀπρίλη στό συνέδριο τῆς περιοχῆς, ὅπου συγκεντρώθηκαν πάνω ἀπό 700 ἀντιπρόσωποι, ἐπικυρώθηκε ἀνοιχτά καί καθαρά ὁ ἀδιάρηκτος δεσμός τῆς Δημοκρατίας τοῦ Ντόν μέ τή Ρωσία, σάν αὐτόνομο τμῆμα της.

Νά τί λέει ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Δημοκρατίας τοῦ Ντόν στήν ἀπόφασή της τῆς 28 τοῦ Μάη, ἀπ' ἀφορμή τίς ἀξιώσεις τῆς νεοξεφυτρωμένης «κυβέρνησης» τῶν Κρασνόφ-Μπογκάγεφσκι:

«Ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τοῦ Ντόν κάνει γνωστό στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί στή συνδιάσκεψη εἰρήνης τοῦ Κιέβου, ὅτι στό Ντόν δέν ὑπάρχει καμιά ἄλλη ἐξουσία ἐκτός ἀπό τήν Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή καί τό προεδρεῖο της. Κάθε ἄλλη κυβέρνηση πού αὐτοανακηρύχτηκε ἤ θά αὐτοανακηρυχθεῖ εἶναι κυβέρνηση ἀπό ἀνθρώπους πού διαπράττουν ἔγκλημα κατά τοῦ κράτους, καί πού θά παραπεμφθοῦν σέ λαϊκό δικαστήριο ἐπί ἐσχάτη προδοσία. Σήμερα μᾶς πληροφόρησαν ὅτι στή συνδιάσκεψη εἰρήνης παρουσιάζεται μιά ἀντιπροσωπεία ἀπό τήν κυβέρνηση τοῦ Ντόν. Ἐμεῖς, σάν κρατική ἐξουσία, δηλώνουμε στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί στή συνδιάσκεψη εἰρήνης τοῦ Κιέβου, ὅτι χωρίς πληρεξούσιο ἀπό τή σοβιετική ἐξουσία τῆς Δημοκρατίας τοῦ Ντόν κανείς ἀντιπρόσωπος δέν πρέπει νά γίνει δεχτός γιά διεξαγωγή διαπραγματεύσεων εἰρήνης. Δηλώνουμε ἐπίσης ὅτι ἄν τυχόν ὑπάρχουν τέτιοι ἀντιπρόσωποι, τούς κηρύχνουμε παράνομους καί σφετεριστές καί θά τούς παραπέμψουμε σέ δίκη σάν ἐνόχους ἐγκλήματος κατά τοῦ κράτους. Ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή ζητᾶ ἀπό τή συνδιάσκεψη εἰρήνης νά ἀπομακρύνει τήν αὐτόκλητη ἀντιπροσωπεία τῆς „κυβέρνησης τοῦ Ντόν" γιατί εἶναι παράνομη καί δέ μπορεῖ νά τῆς ἐπιτραπεῖ νά διεξάγει διαπραγματεύσεις εἰρήνης.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς

Β. Κοβαλιόφ

Ὁ Γραμματέας **Β. Πουζίλεφ**

(Πάρθηκε στίς 28 τοῦ Μάη) Τσαρίτσιν».

Ἄς περάσουμε στό Κουμπάν. Ὅλος ὁ κόσμος ξέρει τήν Αὐτόνομη Σοβιετική Δημοκρατία τοῦ Κουμπάν-Μαύρης Θάλασσας, πού συγκεντρώνει γύρω της τά 90% τοῦ πληθυσμοῦ ὅλων χωρίς ἐξαίρεση τῶν τμημάτων καί τῶν περιφερειῶν τῆς περιοχῆς.

Ὅλος ὁ κόσμος ξέρει ὅτι φέτος τόν Ἀπρίλη ἔγινε ὑπό τήν προεδρεία τοῦ κοζάκου Γ. Πολουγιάν ἕνα μεγάλο συνέδριο τῆς περιοχῆς Κουμπάν-Μαύρης Θάλασσας, ὅπου πῆραν μέρος καί οἱ τσετσένοι, καί οἱ ἰνγκοῦσοι καί ὅτι τό συνέδριο διατράνωσε ἐπίσημα τούς ἀδιάρηκτους δεσμούς τῆς περιοχῆς μέ τή Ρωσία καί κήρυξε ἐξίσου ἐπίσημα ἐκτός νόμου τούς θιασῶτες τῶν τυχοδιωχτισμῶν, τούς κάθε λογῆς Φιλιμόνοφ καί Κρασνόφ. Ἐξάλλου οἱ δεκάδες χιλιάδες κάτοικοι τοῦ Κουμπάν πού βρίσκονται ὑπό τά ὅπλα καί ὑπερασπίζουν μέ τά στήθια τους τή Σοβιετική Ρωσία ἀπό τό Σοχούμ ὥς τό Μπατάισκ, μαρτυροῦν πολύ εὔγλωττα ποιά εἶναι τά αἰσθήματα καί οἱ συμπάθειες τοῦ Κουμπάν καί τῆς περιοχῆς τῆς Μαύρης Θάλασσας. Δέν ἀναφέρουμε καθόλου τό στόλο, πού τήν καταστροφή του τήν περιμέ-

νουν μέ μεγάλη ἀνυπομονησία οἱ εὐεργέτες τῶν Κρασνόφ καί τῶν Φιλιμόνοφ...

Τέλος, ἡ περιοχή τοῦ Τέρεκ. Δέν εἶναι μυστικό γιά κανέναν ὅτι στό Τέρεκ ὑπάρχει τό λαϊκό Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ, πού συνενώνει γύρω του ὅλα, ἤ σχεδόν ὅλα (τά 95%) τά ἀούλ καί τίς στανίτσες*, τά χωριά καί τίς κωμοπόλεις, χωρίς νά ἀναφέρουμε καθόλου τίς πόλεις. Στό πρῶτο κιόλας συνέδριο τῆς περιοχῆς, φέτος τό Γενάρη, ὅλοι χωρίς ἐξαίρεση οἱ ἀντιπρόσωποι ἐκδηλώθηκαν ὑπέρ τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας καί ὑπέρ τῶν ἀδιάρηκτων δεσμῶν μέ τή Ρωσία. Τόν 'Απρίλη, τό 2ο Συνέδριο, πού ἦταν πιό πλατύ καί εἶχε περισσότερους ἀντιπροσώπους ἀπό τό 1ο, ἐπικύρωσε ἐπίσημα τούς δεσμούς μέ τή Ρωσία καί ἀνακήρυξε τήν περιοχή αὐτόνομη σοβιετική δημοκρατία τῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Ρωσίας. Τό 3ο Συνέδριο τῆς περιοχῆς, πού συνέρχεται τώρα κάνει ἕνα βῆμα μπρός, περνᾶ ἀπό τά λόγια στά ἔργα καί καλεῖ τούς πολίτες στά ὅπλα γιά νά ὑπερασπίσουν τό Τέρεκ—καί ὄχι μόνο τό Τέρεκ—ἐνάντια στίς ἀπόπειρες τῶν ἀπρόσκλητων μουσαφιρέων. Ἡ λεγόμενη διακοίνωση τῆς λεγόμενης κυβέρνησης τοῦ Ντόν ἔκανε πολύ λόγο γιά «ἐλεύθερους λαούς τῶν Νοτιο-'Ανατολικῶν περιοχῶν» πού δῆθεν ἐπιδίωξαν νά χωριστοῦν ἀπό τή Ρωσία. Ἔχοντας ὑπόψη ὅτι τά γεγονότα ἀποτελοῦν τήν καλύτερη διάψευση τῶν «δηλώσεων», ἄς δόσουμε τό λόγο στά γεγονότα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἄς ἀκούσουμε τήν ἀπόφαση τοῦ λαϊκοῦ Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ.

«Τό λαϊκό Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ πληροφορήθηκε ἀπό τηλεγραφήματα, ὅτι ἀντιπρόσωποι τοῦ Βόρειου Καυκάσου πού βρίσκονται στήν Κωνσταντινούπολη ἀνακήρυξαν τήν ἀνεξαρτησία τοῦ Βόρειου Καυκάσου καί ὅτι ἔκαναν καί σχετική ἀνακοίνωση στήν αὐτοκρατορική τουρκική κυβέρνηση καί στά ἄλλα κράτη.

Τό λαϊκό Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ πού ἀποτελεῖται ἀπό τίς ὁμάδες τῶν τσετσένων, τῶν καμπαρντίνων, τῶν ὀσετίνων, τῶν ἰνγκούσων, τῶν κοζάκων καί τῶν ξενοφερμένων, βεβαιώνει ὅτι οἱ λαοί τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ δέν ἔστειλαν ποτέ καί πουθενά κανένα ἀντιπρόσωπο γιά τό σκοπό πού ἀναφέρεται παραπάνω καί ὅτι ἄν ὁρισμένα ἄτομα πού βρίσκονται σήμερα στήν Κωνσταντινούπολη, παρουσιάζονται σάν ἀντιπρόσωποι τῶν λαῶν τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ καί ἐνεργοῦν ἐξ ὀνόματος αὐτῶν τῶν λαῶν, αὐτή τους ἡ πράξη δέν εἶναι παρά πράξη σφετεριστῶν καί τυχοδιωχτῶν.

Τό λαϊκό Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ ἐκφράζει τήν κατάπληξή του γιά τήν πολιτική μυωπία καί τήν ἀφέλεια τῆς τουρκικῆς κυβέρνησης, πού ἄφησε νά τήν παραπλανήσουν οἱ ἀπατεῶνες.

Τό λαϊκό Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ πού ἀποτελεῖται ἀπό τίς παραπάνω ὁμάδες δηλώνει ὅτι οἱ λαοί τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστο κομμάτι τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας.

Τό λαϊκό Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ διαμαρτύρεται γιατί ἡ κυβέρνηση τῆς Ὑπερκαυκασίας περιλαβαίνει καί τό Βόρειο Καύκασο στήν πράξη τῆς ἀνακήρυξης τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ὑπερκαυκασίας» (βλ. «Ναρόντναγια Βλάστ», ὄργανο τοῦ λαϊκοῦ Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ).

(Ἡ ἀπόφαση πάρθηκε ὁμόφωνα. 9 τοῦ Μάη).

Ἄς μιλήσουν τώρα οἱ τσετσένοι καί οἱ ἰνγκοῦσοι, πού τούς κατασυκοφάντησαν οἱ σφετεριστές καί οἱ προστάτες τους. Νά ἡ ἀπόφαση τῆς ὁμάδας τους, πού συγκεντρώνει ὅλους ἤ σχεδόν ὅλους τούς ἰνγκούσους καί τούς τσετσένους.

«Ἡ ἔκτακτη συνεδρίαση τῆς ὁμάδας τῶν τσετσένων καί τῶν ἰνγκούσων τοῦ λαϊκοῦ Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ, ἀφοῦ συζήτησε πάνω στήν ἀνακοίνωση γιά τήν ἀνακήρυξη τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Βόρειου Καυκάσου, πῆρε ὁμόφωνα τήν παρακάτω ἀπόφαση: ἡ ἀνακήρυξη τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Βόρειου Καυκάσου εἶναι

* 'Αούλ—ὀρεινά χωριά τοῦ Καυκάσου καί τῆς Κριμαίας. Στανίτσες—μεγάλα χωριά τῶν κοζάκων. (Σημ. Μετ.)

πράξη έξαιρετικά σοβαρή, πού πρέπει νά γίνει έν γνώσει καί μέ τή συγκατάθεση όλου τοῦ ἐνδιαφερόμενου πληθυσμοῦ.

Ἡ ὁμάδα τῶν τσετσένων καί τῶν ἰνγκούσων διαπιστώνει ὅτι ὁ λαός τῶν τσετσένων καί τῶν ἰνγκούσων δέν ἔστειλε κανέναν ἀντιπρόσωπο γιά κανενός εἴδους διαπραγματεύσεις μέ τήν ὀθωμανική ἀντιπροσωπεία στήν Τραπεζούντα ἤ μέ τήν Ὀθωμανική κυβέρνηση στήν Κωνσταντινούπολη, καί ὅτι τό ζήτημα τῆς ἀνεξαρτησίας δέ συζητήθηκε ποτέ σέ κανένα ὄργανο ἤ συνέλευση, πού νά ἐκφράζουν τή θέληση τοῦ λαοῦ τῶν τσετσένων καί τῶν ἰνγκούσων.

Γι' αὐτό ἡ ὁμάδα τῶν τσετσένων καί τῶν ἰνγκούσων θεωρεῖ σφετεριστές καί ἐχθρούς τοῦ λαοῦ τά πρόσωπα, πού τολμοῦν νά μιλοῦν ἐξ ὀνόματος τοῦ λαοῦ, πού δέν τούς ἐξέλεξε.

Ἡ ὁμάδα τῶν τσετσένων καί τῶν ἰνγκούσων δηλώνει ὅτι ἡ μοναδική σωτηρία ὅλων τῶν γκόρτσι τοῦ Βόρειου Καυκάσου καί τῶν ἐλευθεριῶν πού καταχτήθηκαν μέ τήν ἐπανάσταση βρίσκεται στή στενή ἕνωσή τους μέ τήν ἐπαναστατική δημοκρατία τῆς Ρωσίας.

Αὐτό δέν τούς τό ὑπαγορεύει μόνο ἡ ἔμφυτη ἀγάπη πρός τήν ἐλευθερία, ἀλλά καί οἱ οἰκονομικές σχέσεις, πού τίς τελευταῖες δεκαετίες ἔδεσαν γερά σέ ἕνα ἀδιάσπαστο σύνολο τό Βόρειο Καύκασο καί τήν Κεντρική Ρωσία».

(Πάρθηκε στίς 9 τοῦ Μάη. Βλ. «Ναρόντναγια Βλάστ», ὄργανο τοῦ λαϊκοῦ Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ).

Νά καί μιά περικοπή ἀπό τό φλογερό λόγο τοῦ σ. Σερίποφ πού μίλησε στή συνεδρίαση τοῦ λαϊκοῦ Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ ἐξ ὀνόματος τῶν ἰνγκούσων καί τῶν τσετσένων. Ἡ περικοπή εἶναι ἀρκετά σαφής ὥστε νά βάλει τέλος σέ κάθε κατηγορία ἐνάντια στούς νταγκεστάνους:

«Χάρη στή μεγάλη ρωσική ἐπανάσταση ἀποχτήσαμε τήν ὑπέροχη ἐκείνη ἐλευθερία, γιά τήν ὁποία πολεμοῦσαν ἐπί αἰῶνες οἱ πρόγονοί μας καί νικημένοι ρίχνονταν πάνω στίς ξιφολόγχες. Σήμερα, πού ἔχουμε ἐγγυημένο τό δικαίωμα τῆς αὐτοδιάθεσης, ὁ λαός δέ θά ἐκχωρήσει ποτέ σέ κανέναν αὐτό τό δικαίωμα. Τώρα μιλᾶν γιά τήν ἀνεξαρτησία τοῦ Βόρειου Καυκάσου οἱ τσιφλικάδες, οἱ πρίγκιπες, οἱ προβοκάτορες καί οἱ κατάσκοποι κι ὅλοι ἐκεῖνοι, πού ἐναντίον τους ὁ Σαμίλ διεξήγαγε πόλεμο μέχρι θανάτου 50 ολόκληρα χρόνια. Γίνονται μεμονωμένες προσπάθειες ἀπό τούς ἐχθρούς αὐτούς τοῦ λαοῦ νά ἀνακηρύξουν τήν ἀνεξαρτησία τοῦ Καυκάσου καί νά ἱδρύσουν ἰμαμάτο. Ἐγώ ὅμως σᾶς διαβεβαιώνω πώς ὁ Σαμίλ ἔκοβε τά κεφάλια τῶν προγόνων αὐτῶν τῶν πριγκίπων καί πώς τό ἴδιο θά ἔκανε καί σήμερα. Ἡ ὁμάδα μας, πού ἐκπροσωπεῖ τό λαό τῶν ἰνγκούσων καί τῶν τσετσένων, στήν ἔκτακτη συνεδρίασή της ἔχει ἐκφράσει μέ τή γνωστή ἀπόφαση τήν ἄποψή της πάνω στό ζήτημα τῆς ἀνακήρυξης τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Βόρειου Καυκάσου». (Βλ. παραπάνω. Ἀπόσπασμα ἀπό τή «Ναρόντναγια Βλάστ»).

Αὐτά εἶναι τά γεγονότα.

Τά ξέρουν ἄραγε ὅλα αὐτά οἱ γερμανο-ουκρανο-τοῦρκοι αὐτοδιαθετιστές; Καί βέβαια τά ξέρουν! Γιατί τά Σοβιέτ τῶν περιοχῶν τῆς Νότιας Ρωσίας δροῦν ἐντελῶς ἀνοιχτά, μπροστά στά μάτια ὅλου τοῦ κόσμου καί οἱ πράχτορες αὐτῶν τῶν κυρίων διαβάζουν τίς ἐφημερίδες μας ἀρκετά προσεχτικά ὥστε νά μή τούς διαφεύγουν γεγονότα πού τά ξέρει ὅλος ὁ κόσμος.

Τότε λοιπόν ποιό εἶναι τό νόημα τῆς παραπάνω δήλωσης τῆς οὐκρανικῆς ἀντιπροσωπείας γιά τίς μυστηριώδικες «κυβερνήσεις», δήλωση πού τήν ὑποστηρίζουν καί μέ λόγια καί μέ ἔργα οἱ γερμανοί καί οἱ τοῦρκοι;

Ἡ δήλωση ἀποβλέπει σ' ἕνα καί μόνο σκοπό: νά χρησιμοποιηθοῦν οἱ «κυβερνήσεις»-ἀνδρείκελα σάν προκάλυμμα γιά τήν κατάχτηση καί ὑποδούλωση νέων ἐδαφῶν. Οἱ γερμανοί, καλυπτόμενοι μέ τή Ράντα τῆς Οὐκρανίας, προχώρησαν «μέ βάση τό σύμφωνο τοῦ Μπρέστ» (ὤ, βέβαια!) καί κατέλαβαν τήν Οὐκρανία. Σήμερα ὅμως, ὅπως φαίνεται, ἡ Οὐκρανία δέ μπορεῖ πιά νά χρησιμεύσει σάν παραπέτασμα, σάν κάλυψη, ἐνῶ ἀπό τό ἄλλο μέρος οἱ γερμανοί ἔχουν ἀνάγκη ἀπό νέα προώθηση. Ἀπό δῶ πηγάζει ἡ ζήτηση γιά νέα κάλυψη, γιά νέο παραπέτασμα. Καί ἐπειδή ἡ ζήτηση γεννᾶ τήν προσφορά, γι' αὐτό δέν

ἄργησαν νά παρουσιαστοῦν καί οἱ διάφοροι Κρασνόφ καί Μπογκαγέφσκι, οἱ Τσερμόγεφ καί Μπαμάτοφ καί νά προσφέρουν τίς ὑπηρεσίες τους. Καί δέν εἶναι καθόλου ἀπίθανο ὅτι πολύ σύντομα οἱ διάφοροι Κρασνόφ καί Μπογκαγέφσκι, καθοδηγούμενοι καί ἐφοδιαζόμενοι ἀπό τούς γερμανούς, θά κινηθοῦν κατά τῆς Ρωσίας γιά νά «ἀπελευθερώσουν» τό Ντόν ἐνῶ ταυτόχρονα οἱ γερμανοί θά ὁρκιστοῦν ἀκόμα μιά φορά ὅτι θά μείνουν πιστοί στή συνθήκη τοῦ Μπρέστ. Τό ἴδιο πρέπει νά ποῦμε καί γιά τό Κουμπάν, τό Τέρεκ κλπ.

Αὐτή εἶναι ὅλη ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος!

Ἡ σοβιετική ἐξουσία θά ἔθαβε ζωντανό τόν ἑαυτό της, ἄν δέν κινητοποιοῦσε ὅλες ἀνεξαιρέτως τίς δυνάμεις της γιά νά ἀποκρούσει τούς καταχτητές καί τούς ὑποδουλωτές.

Καί θά τό κάνει.

Ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ ***Ι. Στάλιν***

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 108,
1 τοῦ Ἰούνη 1918.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

Στίς 6 τοῦ μήνα ἔφτασα στό Τσαρίτσιν[21]. Παρά τόν κυκεώνα πού ἐπικρατεῖ σ' ὅλους τούς τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, ὡστόσο μπορεῖ νά μπεῖ τάξη.

Στό Τσαρίτσιν, στό Ἀστραχάν καί στό Σαράτοφ τά Σοβιέτ κατάργησαν τό μονοπώλιο σιτηρῶν καί τίς διατιμήσεις, γίνονται ὄργια καί βασιλεύει ἡ κερδοσκοπία. Στό Τσαρίτσιν πέτυχα τήν καθιέρωση τοῦ συστήματος τῶν δελτίων καί τῶν διατιμήσεων. Τό ἴδιο πρέπει νά γίνει καί στό Ἀστραχάν καί στό Σαράτοφ, γιατί διαφορετικά μέσα ἀπό τίς δικλεῖδες αὐτές τῆς κερδοσκοπίας θά διαφύγουν ὅλα τά σιτηρά. Ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή καί τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἐπίσης πρέπει νά ἀπαιτήσουν ἀπ' αὐτά τά Σοβιέτ νά βάλουν τέλος στήν κερδοσκοπία.

Χάρη στόν ὑπερβολικό ζῆλο πού δείχνουν τά ἀναρίθμητα συμβουλευτικά ὄργανα τῶν ἐπιτροπάτων τοῦ λαοῦ καί οἱ ἐπαναστατικές ἐπιτροπές, τά κατάφεραν νά παραλύσουν τελείως οἱ σιδηροδρομικές μεταφορές. Ἀναγκάστηκα νά τοποθετήσω εἰδικούς ἐπιτρόπους, πού ἄρχισαν κιό-

λας νά βάζουν κάποια τάξη, παρά τίς διαμαρτυρίες τῶν συμβουλευτικῶν ὀργάνων. Οἱ ἐπίτροποι ἀνακαλύπτουν σέ διάφορα μέρη ἕνα σωρό ἀτμομηχανές, πού τήν ὕπαρξή τους τά συμβουλευτικά ὄργανα οὔτε κάν τήν ὑποψιάζονται. Ἀπό τήν ἔρευνα πού ἔγινε ἐξακριβώθηκε ὅτι μέσα σέ μιά μέρα στή γραμμή Τσαρίτσιν-Ποβόρινο-Μπαλασόφ-Κοζλόφ-Ριαζάν-Μόσχα μποροῦν νά κινηθοῦν πάνω ἀπό ὀχτώ ταχεῖες φορτηγές ἁμαξοστοιχίες. Τώρα φροντίζω νά συγκεντρώσω ἁμαξοστοιχίες στό Τσαρίτσιν. Ὕστερα ἀπό μιά βδομάδα θά κηρύξουμε τή «βδομάδα τῶν σιτηρῶν» καί θά στείλουμε ἀμέσως στή Μόσχα, μέ εἰδική συνοδεία σιδηροδρομικῶν, περίπου ἕνα ἑκατομμύριο πούτια σιτηρά. Γι' αὐτό θά σᾶς εἰδοποιήσω προηγούμενα.

Στίς ὑδάτινες μεταφορές ἔχουμε κάποιο σκάλωμα ἐπειδή τό Νίζνι-Νόβγκοροντ καθυστέρησε τά βαπόρια, ἀσφαλῶς ἐξαιτίας τῶν τσεχοσλοβάκων. Δόστε ἐντολή νά ἀφήσουν ἀμέσως τά βαπόρια νά φύγουν γιά τό Τσαρίτσιν.

Ἔχουμε πληροφορίες ὅτι στό Κουμπάν καί στό Σταυροπόλ ὑπάρχουν ἀπολύτως σίγουροι ἀντιπρόσωποι-ἀγοραστές, πού φροντίζουν νά μαζέψουν σιτηρά στό νότο. Ἡ γραμμή ἀπό τό Κισλιάρ πρός τή θάλασσα φκιάχνεται, ἡ γραμμή Χασάβ-Γιούρτ-Πετρόφσκ δέν ἀποκαταστάθηκε ἀκόμα. Στεῖλτε μας τό Σλιάπνικοφ, στεῖλτε μας πολιτικούς μηχανικούς, καλούς τεχνίτες καθώς καί συνεργεῖα γιά τίς ἀτμομηχανές.

Ἔστειλα εἰδικό σύνδεσμο στό Μπακού κι αὐτές τίς μέρες θά πάω στό νότο. Ὁ πληρεξούσιος γιά τίς ἐμπορικές συναλλαγές Ζάιτσεφ σήμερα θά συλληφθεῖ γιά μαυραγοριτισμό καί κερδοσκοπία μέ ἐμπορεύματα τοῦ δημοσίου. Πέστε στό Σμίντ νά μήν ξαναστείλει κατεργαρέους. Ὁ

Κόμποζεφ ἄς δόσει ἐντολή, τό συμβούλιο τῶν πέντε στό Βορόνεζ [22] νά μή δημιουργεῖ γιά τό δικό του τό συμφέρον ἐμπόδια στούς ἀπεσταλμένους μου.

Σύμφωνα μέ πληροφορίες πού πήραμε οἱ γερμανοί κατέλαβαν τό Μπατάισκ.

Ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ ***Στάλιν***

Τσαρίτσιν,
7 τοῦ Ἰούνη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1936 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολούτσια», ἀρ. φύλλου 7.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

Στό σύντροφο Λένιν

Βιάζομαι νά φύγω γιά τό μέτωπο. Σᾶς γράφω μόνο γιά ζητήματα τῆς δουλιᾶς.

1) Ἡ γραμμή νοτιότερα τοῦ Τσαρίτσιν δέν ἀποκαταστάθηκε ἀκόμα. Κυνηγῶ καί μαλώνω τούς ὑπαίτιους, ἐλπίζω πώς γρήγορα θά ἀποκατασταθεῖ ἡ λειτουργία τῆς γραμμῆς. Μπορεῖτε νά εἶστε βέβαιος ὅτι δέ θά λυπηθοῦμε κανένα, οὔτε τόν ἑαυτό μας, οὔτε τούς ἄλλους, ὁπωσδήποτε ὅμως θά στείλουμε σιτηρά. Ἄν οἱ στρατιωτικοί «εἰδικοί» μας (οἱ ξυλοσχίστες!) δέν κοιμοῦνταν καί δέν τεμπέλιαζαν, ἡ γραμμή δέ θά εἶχε κοπεῖ, κι ἄν ἀποκατασταθεῖ ἡ λειτουργία τῆς γραμμῆς αὐτό δέ θά ὀφείλεται στούς εἰδικούς, ἀλλά θά γίνει παρά τή θέλησή τους.

2) Νοτιότερα ἀπό τό Τσαρίτσιν πολλά βαγόνια εἶναι φορτωμένα σιτηρά. Μόλις καθαριστεῖ ἡ γραμμή θά σᾶς στείλουμε σιτηρά μέ ταχεῖες φορτηγές ἁμαξοστοιχίες.

3) Τήν ἀνακοίνωσή Σας τήν πήραμε[23]. Θά κάνουμε τό πᾶν γιά νά προλάβουμε τυχόν ἀπρόοπτα. Νᾶστε βέβαιος πώς τό χέρι μας δέ θά τρέμει...

4) Στό Μπακού ἔστειλα εἰδικό ταχυδρόμο μέ γράμμα[24].

5) Στό Τουρκεστάν τά πράγματα δέν πᾶνε καλά, ἡ Ἀγγλία ἐνεργεῖ μέσω τοῦ Ἀφγανιστάν. Δόστε σέ κάποιον (ἤ σέ μένα) εἰδική ἐξουσιοδότηση (στρατιωτικοῦ χαρακτήρα) γιά τήν περιοχή τῆς Νότιας Ρωσίας γιά νά παρθοῦν ἐπείγοντα μέτρα ὅσο δέν εἶναι ἀκόμα ἀργά.

Ἐπειδή δέν ὑπάρχει ταχτική ἐπικοινωνία ἀνάμεσα στίς ἀκριανές περιοχές καί στό κέντρο πρέπει νά ἔχουμε ἐπιτόπου ἕναν ἄνθρωπο μέ εὐρεία ἐξουσιοδότηση, γιά νά παίρνονται ἔγκαιρα τά ἐπείγοντα μέτρα. Ἄν διορίσετε κάποιον (ὁποιονδήποτε) γι' αὐτό τό σκοπό, ἐνημερῶστε με μέ ἀπευθείας τηλεφώνημα καί διαβιβάστε τήν ἐντολή ἐπίσης μέ ἀπευθείας τηλεφώνημα, γιατί διαφορετικά ὑπάρχει κίνδυνος νά ἔχουμε καινούργιο Μουρμάνσκ[25].

Σᾶς στέλνω τηλεγράφημα σχετικά μέ τό Τουρκεστάν.

Αὐτά γιά τήν ὥρα.

Δικός Σας *Στάλιν*

Τσαρίτσιν,
7 τοῦ Ἰούλη 1918

Δημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 301, 21 τοῦ Δεκέμβρη 1929.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

Στό σύντροφο Λένιν

Σᾶς γράφω λίγα λόγια.

1) Ἄν ὁ Τρότσκι θά μοιράζει, χωρίς νά πολυσκέφτεται, δεξιά κι ἀριστερά πληρεξούσια στόν Τριφόνοφ (περιοχή τοῦ Ντόν), στόν Ἀφτονόμοφ (περιοχή τοῦ Κουμπάν), στόν Κοππέ (Σταυροπόλ), στά μέλη τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς (πού τούς ἀξίζει νά συλληφθοῦν) κτλ. τότε μποροῦμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα, ὅτι μέσα σ' ἕνα μήνα τά πάντα θά χαντακωθοῦν στό Βόρειο Καύκασο καί ὅτι χάνουμε οριστικά τήν περιοχή αὐτή. Μέ τόν Τρότσκι γίνεται ὅ,τι γινόταν κάποτε μέ τόν Ἀντόνοφ. Δόστε του νά καταλάβει καλά ὅτι δέν πρέπει νά γίνονται διορισμοί χωρίς νά τούς ξέρουν οἱ ἄνθρωποι πού βρίσκονται ἐπιτόπου. Διαφορετικά ἡ σοβιετική ἐξουσία ἐκτίθεται.

2) Ἄν δέ μᾶς δόσετε ἀεροπλάνα καί ἀεροπόρους, θωρακισμένα αὐτοκίνητα καί πολυβόλα τῶν 150 χιλιοστῶν τό μέτωπο τοῦ Τσαρίτσιν δέ θά μπορέσει νά κρατηθεῖ καί θά χάσουμε τή σιδηροδρομική γραμμή γιά πολύν καιρό.

3) Στό Νότο ὑπάρχουν πολλά σιτηρά, γιά νά τά συγκεντρώσουμε ὅμως, πρέπει νά διαθέτουμε ἕνα μηχανισμό

πού νά λειτουργεῖ κανονικά καί νά μή βρίσκει ἐμπόδια ἀπό τήν πλευρά τῶν ἁμαξοστοιχιῶν, τῶν διοικητῶν τῶν στρατιῶν κλπ. Κι ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλά εἶναι ἀπαραίτητο οἱ στρατιωτικοί νά βοηθήσουν τούς ἀνθρώπους πού ἀσχολοῦνται μέ τόν ἐπισιτισμό. Τό ἐπισιτιστικό πρόβλημα μπλέκεται ὅπως εἶναι φυσικό μέ τό στρατιωτικό πρόβλημα. Πρός τό συμφέρον τῆς δουλιᾶς πρέπει νά ἔχω στρατιωτική ἐξουσιοδότηση. Ἔχω γράψει κιόλας γι' αὐτό τό ζήτημα, δέν πῆρα ὅμως ἀπάντηση. Πολύ καλά. Σ' αὐτή τήν περίπτωση θά ἀπομακρύνω ὁ ἴδιος χωρίς διατυπώσεις τούς στρατιωτικούς διοικητές καί τούς ἐπιτρόπους πού χαντακώνουν τήν ὑπόθεση. Αὐτό μοῦ τό ὑπαγορεύει τό συμφέρον τῆς δουλιᾶς, καί τό γεγονός ὅτι μοῦ λείπει ἕνα σημείωμα ἀπό τόν Τρότσκι φυσικά δέ θά μέ σταματήσει.

Ι. Στάλιν

Τσαρίτσιν,
10 τοῦ Ἰούλη 1918

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

Στό σύντροφο Λένιν

Σᾶς γράφω λίγα λόγια.

1) Ἄν ὁ Τρότσκι θά μοιράζει, χωρίς νά πολυσκέφτεται, δεξιά κι ἀριστερά πληρεξούσια στόν Τριφόνοφ (περιοχή τοῦ Ντόν), στόν Ἀφτονόμοφ (περιοχή τοῦ Κουμπάν), στόν Κοππέ (Σταυροπόλ), στά μέλη τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς (πού τούς ἀξίζει νά συλληφθοῦν) κτλ. τότε μποροῦμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα, ὅτι μέσα σ' ἕνα μήνα τά πάντα θά χαντακωθοῦν στό Βόρειο Καύκασο καί ὅτι χάνουμε όριστικά τήν περιοχή αὐτή. Μέ τόν Τρότσκι γίνεται ὅ,τι γινόταν κάποτε μέ τόν Ἀντόνοφ. Δόστε του νά καταλάβει καλά ὅτι δέν πρέπει νά γίνονται διορισμοί χωρίς νά τούς ξέρουν οἱ ἄνθρωποι πού βρίσκονται ἐπιτόπου. Διαφορετικά ἡ σοβιετική ἐξουσία ἐκτίθεται.

2) Ἄν δέ μᾶς δόσετε ἀεροπλάνα καί ἀεροπόρους, θωρακισμένα αὐτοκίνητα καί πολυβόλα τῶν 150 χιλιοστῶν τό μέτωπο τοῦ Τσαρίτσιν δέ θά μπορέσει νά κρατηθεῖ καί θά χάσουμε τή σιδηροδρομική γραμμή γιά πολύν καιρό.

3) Στό Νότο ὑπάρχουν πολλά σιτηρά, γιά νά τά συγκεντρώσουμε ὅμως, πρέπει νά διαθέτουμε ἕνα μηχανισμό

πού νά λειτουργεῖ κανονικά καί νά μή βρίσκει ἐμπόδια ἀπό τήν πλευρά τῶν ἁμαξοστοιχιῶν, τῶν διοικητῶν τῶν στρατιῶν κλπ. Κι ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλά εἶναι ἀπαραίτητο οἱ στρατιωτικοί νά βοηθήσουν τούς ἀνθρώπους πού ἀσχολοῦνται μέ τόν ἐπισιτισμό. Τό ἐπισιτιστικό πρόβλημα μπλέκεται ὅπως εἶναι φυσικό μέ τό στρατιωτικό πρόβλημα. Πρός τό συμφέρον τῆς δουλιᾶς πρέπει νά ἔχω στρατιωτική ἐξουσιοδότηση. Ἔχω γράψει κιόλας γι' αὐτό τό ζήτημα, δέν πῆρα ὅμως ἀπάντηση. Πολύ καλά. Σ' αὐτή τήν περίπτωση θά ἀπομακρύνω ὁ ἴδιος χωρίς διατυπώσεις τούς στρατιωτικούς διοικητές καί τούς ἐπιτρόπους πού χαντακώνουν τήν ὑπόθεση. Αὐτό μοῦ τό ὑπαγορεύει τό συμφέρον τῆς δουλιᾶς, καί τό γεγονός ὅτι μοῦ λείπει ἕνα σημείωμα ἀπό τόν Τρότσκι φυσικά δέ θά μέ σταματήσει.

Ι. Στάλιν

Τσαρίτσιν,
10 τοῦ Ἰούλη 1918

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

Ἡ κατάσταση στό Νότο δέν εἶναι ἀπό τίς εὔκολες. Τό Πολεμικό Συμβούλιο κληρονόμησε μιά κατάσταση τέλειας ἀνοργανωσιᾶς πού ὀφείλονταν ἐν μέρει στήν ἀδράνεια τοῦ πρώην στρατιωτικοῦ διοικητῆ καί ἐν μέρει στή συνωμοσία τῶν προσώπων πού τοποθέτησε ὁ ἴδιος ὁ στρατιωτικός διοικητής στά διάφορα τμήματα τῆς στρατιωτικῆς περιφέρειας. Ἀναγκαστήκαμε νά τά ἀρχίσουμε ὅλα ἀπό τήν ἀρχή. Βάλαμε τάξη στόν ἐφοδιασμό, δημιουργήσαμε γραφεῖο ἐπιχειρήσεων, συνδεθήκαμε μέ ὅλους τούς τομεῖς τοῦ μετώπου, ἀκυρώσαμε τίς παλιές, ἐγκληματικές θά ἔλεγα, διαταγές καί μόνο ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτά ἀρχίσαμε τήν ἐπίθεση στό Καλάτς καί στό νότο, πρός τήν πλευρά τῆς Τιχορέτσκαγια. Τήν ἐπίθεση τήν κάναμε μέ τήν ἐλπίδα ὅτι οἱ βόρειοι τομεῖς τοῦ Μιρόνοφ καί τοῦ Κικβίτζε, καθώς καί ὁ τομέας Ποβόρινο, εἶναι ἐξασφαλισμένοι ἀπό συντριφτικά χτυπήματα. Ἀποδείχτηκε ὅμως ὅτι οἱ τομεῖς αὐτοί εἶναι οἱ πιό ἀδύνατοι καί δέν εἶναι καθόλου ἐξασφαλισμένοι. Σᾶς εἶναι γνωστή ἡ ὑποχώρηση τοῦ Μιρόνοφ καί τῶν ἄλλων πρός τά Βορειο-Ἀνατολικά, ἡ κατάληψη ἀπό τούς κοζάκους ὅλης τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ἀπό τό Λίποκ ὥς τό Ἀλεξίκοφ, ἡ μετακίνηση ὁρισμένων παρτιζάνικων

κοζάκικων ὁμάδων πρός τήν πλευρά τοῦ Βόλγα, οἱ προσπάθειες αὐτῶν τῶν ὁμάδων νά κόψουν τή συγκοινωνία τοῦ Βόλγα ἀνάμεσα στό Καμίσιν καί τό Τσαρίτσιν.

Ἀπό τό ἄλλο μέρος, τό μέτωπο τοῦ Ροστόφ καί γενικά οἱ ὁμάδες τοῦ Κάλνιν, ἐπειδή τούς ἔλειπαν βλήματα καί σφαῖρες, δέν ἦταν σέ θέση νά ἐπιμένουν, παρέδοσαν τήν Τιχορέτσκαγια καί τήν Τοργκόβαγια καί ὅπως φαίνεται βρίσκονται σέ κατάσταση ὁριστικῆς διάλυσης (λέω «ὅπως φαίνεται», γιατί ὥς τώρα δέ μποροῦμε νά πάρουμε ἀκριβεῖς πληροφορίες γιά τήν ὁμάδα τοῦ Κάλνιν).

Δέν ἀναφέρω καθόλου τήν κρίσιμη κατάσταση πού δημιουργήθηκε γιά τό Κισλιάρ, τό Μπριάνσκογε καί τό Μπακού. Ὁ ἀγγλόφιλος προσανατολισμός χρεωκόπησε ὁριστικά, ἐκεῖ ὅμως στό μέτωπο ἡ κατάσταση εἶναι περισσότερο ἀπό δυσμενής. Τό Κισλιάρ, ἡ Προχλάτναγια, τό Νόβο-Γκεοργκιγέφσκογε καί τό Σταυροπόλ βρίσκονται στά χέρια τῶν ἐξεγερμένων κοζάκων. Μόνο τό Μπριάνσκογε, τό Πετρόφσκ, τό Μινεράλνιγε Βόντι, τό Βλαντικαφκάζ, τό Πιατιγκόρσκ καί, μοῦ φαίνεται, τό Αἰκατερινοντάρ κρατᾶνε ἀκόμα γιά τήν ὥρα.

Ἔτσι δημιουργήθηκε ἡ ἑξῆς κατάσταση: εἶναι κομμένη ἡ σύνδεση μέ τό Νότο, μέ τίς πλούσιες σέ τρόφιμα περιοχές του, καί ἡ ἴδια ἡ περιφέρεια τοῦ Τσαρίτσιν, πού συνδέει τό Κέντρο μέ τό Βόρειο Καύκασο ἀποκόπηκε κι αὐτή ἡ ἴδια, ἤ σχεδόν ἀποκόπηκε ἀπό τό Κέντρο.

Ἔχοντας ὅλ' αὐτά ὑπόψη ἀποφασίσαμε νά σταματήσουμε τίς ἐπιθετικές ἐνέργειες πρός τήν πλευρά τῆς Τιχορέτσκαγια, καί νά περάσουμε σέ ἄμυνα, ἀποσύροντας τά μάχιμα τμήματα ἀπό τούς τομεῖς τοῦ μετώπου τοῦ Τσαρίτσιν. Ἀποφασίσαμε ἐπίσης νά σχηματίσουμε μ' αὐτά τά τμήματα στό βορρά ἕνα τμῆμα κρούσης ἀπό ἕξι χιλιάδες φαντάρους καί νά τό στείλουμε στήν ἀριστερή ὄχθη τοῦ

Ντόν ὥς τό ποτάμι Χοπιόρ. Σκοπός αὐτῆς τῆς ἐπιχείρησης εἶναι νά καθαρίσουμε τή γραμμή Τσαρίτσιν-Ποβόρινο, νά βγοῦμε στά νῶτα τοῦ ἐχθροῦ, νά τόν ἀποδιοργανώσουμε καί νά τόν πετάξουμε πρός τά πίσω. Ἔχουμε κάθε λόγο νά πιστεύουμε ὅτι τό σχέδιο αὐτό θά πραγματοποιηθεῖ πολύ γρήγορα.

Ἡ δυσμενής κατάσταση πού περιγράψαμε παραπάνω πρέπει νά ἐξηγηθεῖ:

1) Μέ τή στροφή ἐνάντια στή σοβιετική ἐξουσία τοῦ μαχητῆ τοῦ μετώπου, τοῦ «νοικοκύρη μουζίκου»,—πού τόν Ὀχτώβρη πάλαιβε γιά τή σοβιετική ἐξουσία,—(ὁ «νοικοκύρης μουζίκος» μισεῖ μέ ὅλη του τήν ψυχή τό μονοπώλιο σιτηρῶν, τίς διατιμήσεις, τίς κατασχέσεις καί τόν ἀγώνα κατά τοῦ μαυραγοριτισμοῦ).

2) Μέ τό γεγονός ὅτι τά στρατεύματα τοῦ Μιρόνοφ ἀποτελοῦνται ἀπό κοζάκους (τά κοζάκικα τμήματα, πού αὐτονομάζονται σοβιετικά, δέ μποροῦν καί δέ θέλουν νά διεξάγουν ἀποφασιστικό ἀγώνα ἐνάντια στήν κοζάκικη ἀντεπανάσταση· οἱ κοζάκοι περνοῦσαν κατά ὁλόκληρα συντάγματα μέ τό μέρος τοῦ Μιρόνοφ μέ σκοπό νά πάρουν ὅπλα, νά δοῦν ἐπιτόπου τή διάταξη τῶν τμημάτων μας καί μετά νά πάρουν μαζί τους ὁλόκληρα συντάγματα καί νά πᾶνε στόν Κρασνόφ. Ὁ Μιρόνοφ κυκλώθηκε τρεῖς φορές ἀπό τούς κοζάκους, γιατί ξέρανε ἀπ' ὄξω κι ἀνακατωτά ὅλη τή διάταξη τοῦ τομέα του καί φυσικά τόν τσάκισαν ὁλοκληρωτικά).

3) Μέ τήν ὀργάνωση τῶν τμημάτων τοῦ Κικβίτζε κατά χωριστές μονάδες, πράγμα πού ἀποκλείει τή δυνατότητα σύνδεσης καί συντονισμοῦ τῶν ἐνεργειῶν.

4) Μέ τήν ἀπομόνωση, γιά ὅλους αὐτούς τούς λόγους, τῶν τμημάτων τοῦ Σίβερς, πού ἔχασαν τό στήριγμά τους στήν ἀριστερή πτέρυγα.

Θετική πλευρά τῆς κατάστασης στό μέτωπο τοῦ Τσαρίτσιν-Γκασούν πρέπει νά θεωρηθεῖ τό γεγονός ὅτι ἐξαλείφθηκε τελείως ἡ ἀκαταστασία στά τμήματα καί ἀπομακρύνθηκαν ἔγκαιρα οἱ λεγόμενοι εἰδικοί (πού εἶναι ἔνθερμοι ὀπαδοί ἐν μέρει τῶν κοζάκων, ἐν μέρει τῶν ἀγγλογάλλων) πράγμα πού ἔδοσε τή δυνατότητα νά κερδίσουμε τή συμπάθεια τῶν στρατιωτικῶν τμημάτων καί νά ἀποκαταστήσουμε σ' αὐτά σιδερένια πειθαρχία.

Ἡ κατάσταση στόν τομέα τοῦ ἐφοδιασμοῦ σέ τρόφιμα, ὕστερα ἀπό τή διακοπή τῆς ἐπικοινωνίας μέ τό Βόρειο Καύκασο, ἔγινε ἀπελπιστική. Πάνω ἀπό ἑφτακόσια βαγόνια περιμένουν φορτωμένα στό Βόρειο Καύκασο, ἔχουν συγκεντρωθεῖ πάνω ἀπό ἑνάμισι ἑκατομμύριο πούτια σιτηρά, δέν ἔχουμε ὅμως καμιά δυνατότητα νά μεταφέρουμε ὅλο αὐτό τό φορτίο, γιατί διακόπηκε ἡ ἐπικοινωνία, τοσό ἡ σιδηροδρομική ὅσο καί μέ τή θάλασσα (τό Κισλιάρ καί τό Μπριάνσκογε δέν εἶναι στά χέρια μας). Στίς περιφέρειες τοῦ Τσαρίτσιν, τοῦ Κοτέλνικοφ καί τοῦ Γκασούν ὑπάρχουν πολλά σιτηρά, πρέπει ὅμως νά γίνει ἡ συγκομιδή τους, στό μεταξύ ὅμως τό Τσοκπρόντ [26] δέν προσαρμόστηκε καί ὥς τά σήμερα δέ μπορεῖ νά προσαρμοστεῖ στή δουλιά του. Πρέπει νά μάσουμε τή σοδιά, νά πρεσάρουμε καί νά συγκεντρώσουμε σ' ἕνα μέρος τό ἄχυρο, τό Τσοκπρόντ ὅμως δέν ἔχει πρέσες. Πρέπει νά ὀργανώσουμε σέ μεγάλη κλίμακα τή συγκομιδή τῶν σιτηρῶν, οἱ ὀργανωτές ὅμως τοῦ Τσοκπρόντ ἀποδείχτηκαν τελείως ἀνίκανοι. Αὐτό ἔχει σάν ἀποτέλεσμα νά κουτσαίνει τελείως ἡ δουλιά τῆς συγκέντρωσης τῶν σιτηρῶν.

Ἡ κατάληψη τοῦ Καλάτς μᾶς ἔδωσε μερικές δεκάδες χιλιάδες πούτια σιτηρά. Ἔστειλα στό Καλάτς 12 φορτηγά αὐτοκίνητα καί μόλις γίνει δυνατό νά μεταφερθοῦν τά σιτηρά στή σιδηροδρομική γραμμή θά τά στείλω στή Μόσχα. Ἡ συγκομιδή τῶν σιτηρῶν, καλά-ἄσχημα, πάντως συνεχίζεται. Ἐλπίζω σέ λίγες μέρες νά συγκεντρώσω μερικές δεκάδες χιλιάδες πούτια σιτηρά καί νά Σᾶς τά στείλω κι αὐτά. Σφάγια ὑπάρχουν ἐδῶ περισσότερα ἀπ' ὅσα χρειάζονται, ὑπάρχει ὅμως πάρα πολύ λίγο χόρτο καί ἐπειδή ζῶα δέ μποροῦν νά σταλοῦν χωρίς χόρτο, καταντᾶ ἀδύνατη ἡ ἀποστολή πολλῶν ζώων. Θά ἦταν καλά νά ὀργανώναμε τουλάχιστο ἕνα ἐργοστάσιο κονσερβῶν, ἕνα σφαγεῖο κτλ. Δυστυχῶς ὅμως γιά τήν ὥρα δέ μπορῶ νά βρῶ ἀνθρώπους εἰδικούς καί μέ πρωτοβουλία. Παράγγειλα στόν πληρεξούσιο τοῦ Κοτέλνικοφ νά ὀργανώσει σέ μεγάλη κλίμακα τό ἁλάτισμα τοῦ κρέατος. Ἡ δουλιά ἄρχισε κιόλας, ἔχουμε ἀποτελέσματα, κι ἄν ἀναπτυχθεῖ τό χειμώνα θά ἔχουμε ἀρκετό κρέας (μόνο στήν περιφέρεια τοῦ Κοτέλνικοφ συγκεντρώθηκαν 40 χιλιάδες κεφάλια μεγάλα ζῶα). Καί στό Ἀστραχάν δέν ὑπάρχουν λιγότερα σφάγια ἀπ' ὅ,τι στό Κοτέλνικοφ, τό τοπικό ὅμως ἐπιτροπάτο τοῦ ἐπισιτισμοῦ δέν κάνει τίποτα. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐπιτροπῆς συγκέντρωσης ἀγροτικῶν προϊόντων κοιμοῦνται βαθιά καί μποροῦμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα ὅτι δέ θά συγκεντρώσουν κρέας. Ἔστειλα ἐκεῖ ἐντεταλμένο τό Ζαλμάγεφ γιά νά συγκεντρώσει κρέας καί ψάρια, γιά τήν ὥρα ὅμως δέ μοῦ ἔγραψε τί ἔκανε.

Πολύ μεγαλύτερες ἐλπίδες ἀπό τήν ἄποψη τοῦ ἐφοδιασμοῦ σέ τρόφιμα στηρίζουμε στά κυβερνεῖα τοῦ Σαράτοφ καί τῆς Σαμάρας, ὅπου ὑπάρχουν πολλά σιτηρά κι

ἀπ' ὅπου ἡ ἀποστολή Γιακοῦμποφ θά μπορέσει, πιστεύω, νά βγάλει μισό ἑκατομμύριο ἤ καί περισσότερα πούτια σιτηρά.

Γενικά πρέπει νά ποῦμε πώς πρίν ἀποκατασταθεῖ ἡ σύνδεση μέ τό Βόρειο Καύκασο δέ μποροῦμε νά ὑπολογίζουμε (πολύ) στόν τομέα τοῦ Τσαρίτσιν (ἀπό τήν ἄποψη τοῦ ἐφοδιασμοῦ σέ τρόφιμα).

Δικός Σας *Ι. Στάλιν*

Τσαρίτσιν,
4 τοῦ Αὐγούστου 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931
στή Λενινιστική συλλογή XVIII

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ[27]

Ἀγαπητέ σύντροφε Λένιν!

Διεξάγεται ἀγώνας γιά τό Νότο καί τήν Κασπία. Γιά νά κρατήσουμε ὅλη αὐτή τήν περιοχή (καί μποροῦμε νά τήν κρατήσουμε!) εἶναι ἀπαραίτητο νά ἔχουμε μερικά τορπιλοβόλα ἐλαφροῦ τύπου καί κανένα-δυό ὑποβρύχια (γιά περισσότερες λεπτομέρειες ρωτῆστε τόν Ἀρτιόμ). Σᾶς θερμοπαρακαλῶ νά ἀνατρέψετε ὅλα τά ἐμπόδια καί νά διευκολύνετε καί νά προωθήσετε τήν ὑπόθεση ἔτσι πού νά πάρουμε ἀμέσως αὐτά πού ζητοῦμε. Τό Μπακού, τό Τουρκεστάν καί ὁ Βόρειος Καύκασος θά εἶναι (χωρίς συζήτηση!) δικά μας, ἄν ἱκανοποιηθοῦν ἀμέσως τά αἰτήματά μας.

Οἱ δουλιές μας στό μέτωπο πᾶνε καλά. Δέν ἀμφιβάλλω πώς θά πᾶνε καλύτερα (οἱ κοζάκοι ἀποσυντίθενται τελειωτικά).

Σφίγγω τό χέρι τοῦ ἀκριβοῦ καί ἀγαπητοῦ μου Ἴλιτς.

Δικός Σας *Στάλιν*

31 τοῦ Αὐγούστου 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1938
στό περιοδικό «Μπολσεβίκ» ἀρ. φύλλου 2.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΠΑΝΡΩΣΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΒΕΡΝΤΛΟΦ

Τό πολεμικό συμβούλιο τῆς στρατιωτικῆς περιοχῆς τοῦ Βόρειου Καυκάσου πληροφορήθηκε γιά τήν ἐγκληματική ἀπόπειρα τῶν μισθοφόρων τῆς κεφαλαιοκρατίας κατά τῆς ζωῆς τοῦ μεγαλύτερου ἐπαναστάτη τοῦ κόσμου, τοῦ δοκιμασμένου ἀρχηγοῦ καί δάσκαλου τοῦ προλεταριάτου, τοῦ συντρόφου Λένιν καί ἀπαντᾶ σ' αὐτή τήν ἐγκληματική δολοφονική ἀπόπειρα ὀργανώνοντας ἀνοιχτή, μαζική καί συστηματική τρομοκρατία ἐνάντια στήν κεφαλαιοκρατία καί τούς πράκτορές της.

Στάλιν
Βοροσίλοφ

Τσαρίτσιν,
31 τοῦ Αὐγούστου 1918

«Σολντάτ Ρεβολιούτσι» (Τσαρίτσιν)
ἀρ. φύλλου 21, 1 τοῦ Σεπτέμβρη 1918.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Ἡ ἐπίθεση τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων τῆς περιοχῆς τοῦ Τσαρίτσιν στέφθηκε μέ ἐπιτυχία: στό βορά καταλάβαμε τό σταθμό Ἴλοβλια· στή δύση τό Καλάτς, τό Λιαπίτσεφ καί τή γέφυρα τοῦ Ντόν· στό νότο τό Λάσκι, τό Νεμκόφσκι καί τό Ντέμκιν. Ὁ ἐχθρός τσακίστηκε ὁλοκληρωτικά καί πετάχθηκε πέρα ἀπό τό Ντόν. Ἡ κατάσταση τοῦ Τσαρίτσιν εἶναι σταθερή. Ἡ ἐπίθεση συνεχίζεται.

Ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ *Στάλιν*

Τσαρίτσιν,
6 τοῦ Σεπτέμβρη 1918

Δημοσιεύτηκε τό 1939 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια» ἀρ. φύλλου 1.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΟΡΟΣΙΛΟΦ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΤΟΥ ΤΣΑΡΙΤΣΙΝ

Διαβιβάστε τόν ἀδερφικό μας χαιρετισμό στήν ἡρωική διοίκηση καί σέ ὅλα τά ἐπαναστατικά στρατεύματα τοῦ μετώπου τοῦ Τσαρίτσιν, πού ἀγωνίζονται μέ αὐταπάρνηση γιά τήν ἑδραίωση τῆς ἐξουσίας τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν. Πέστε τους ὅτι ἡ Σοβιετική Ρωσία παρακολουθεῖ μέ θαυμασμό τούς ἡρωικούς ἄθλους τῶν κομμουνιστικῶν καί ἐπαναστατικῶν συνταγμάτων τοῦ Χαρτσένκο καί τοῦ Κολπακόφ, τοῦ ἱππικοῦ τοῦ Μπουλάτκιν, τῶν θωρακισμένων τραίνων τοῦ Ἀλιάμπιεφ καί τοῦ πολεμικοῦ στολίσκου τοῦ Βόλγα.

Κρατᾶτε ψηλά τίς κόκκινες σημαῖες, προχωρεῖστε μ' αὐτές ἀτρόμητα μπροστά, ξεριζῶστε χωρίς ἔλεος τήν ἀντεπανάσταση τῶν τσιφλικάδων, τῶν στρατηγῶν καί τῶν κουλάκων καί δεῖξτε σ' ὅλο τόν κόσμο ὅτι ἡ Σοσιαλιστική Ρωσία εἶναι ἀκατανίκητη.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ
Β. Οὐλιάνοφ-Λένιν

Ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ καί πρόεδρος τοῦ Πολεμικοῦ Ἐπαναστατικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου
Ι. Στάλιν

Μέσχα,
19 τοῦ Σεπτέμβρη 1918

«Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 205, 21 τοῦ Σεπτέμβρη 1918.

ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΜΕΤΩΠΟ

Συνέντευξη μέ συνεργάτη τῆς ἐφημερίδας «Ἰσβέστια»

Πρίν γυρίσει πίσω στό Νότιο μέτωπο, ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐθνοτήτων σύντροφος Σ τ ά λ ι ν περιέγραψε σέ συνεργάτη μας τίς ἐντυπώσεις του γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο τοῦ Τσαρίτσιν.

—Πρῶτ' ἀπ' ὅλα—εἶπε ὁ σύντροφος Σ τ ά λ ι ν— πρέπει νά σημειώσουμε δυό εὐχάριστα φαινόμενα: τό πρῶτο εἶναι ὅτι στά μετόπισθεν ἀναδεικνύονται διοικητικά στελέχη ἀπό ἐργάτες, πού ξέρουν ὄχι μόνο νά κάνουν ζύμωση ὑπέρ τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, ἀλλά καί νά χτίζουν τό κράτος πάνω σέ νέες, κομμουνιστικές ἀρχές· καί τό δεύτερο εἶναι ὅτι ἐμφανίζεται ἕνα νέο σῶμα στρατιωτικῶν διοικητῶν ἀπό ἀξιωματικούς, πού ἦταν φαντάροι, ἀπόχτησαν πείρα μέσα στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο καί συγκεντρώνουν τήν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη τῶν φαντάρων τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ.

Χάρη στή στροφή πού ἔγινε στίς διαθέσεις τοῦ πληθυσμοῦ πού κατάλαβε τήν ἀνάγκη νά πάρει τά ὅπλα καί νά πολεμήσει ἐνάντια στίς συμμορίες τῶν ἀντεπαναστατῶν, ἡ ἐπιστράτευση προχωρεῖ θαυμάσια.

Σ' ὅλα τά τμήματά μας ὑπάρχει γερή πειθαρχία. Οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στούς κόκκινους φαντάρους καί τούς διοι-

κητές τους εἶναι οἱ καλύτερες πού μποροῦσε νά φανταστεῖ κανείς.

—Πῶς εἶναι ἡ κατάσταση τοῦ ἐπισιτισμοῦ τοῦ στρατοῦ;

—Οὐσιαστικά, στό στρατό μας δέν ὑπάρχει ἐπισιτιστικό πρόβλημα. Χάρη στό καλά ὀργανωμένο σύστημα τῶν ἐπισιτιστικῶν βάσεων, πού καθόρισαν τά ἴδια τά μάχιμα τμήματα, τό μέτωπο δέν ἔχει ἔλλειψη ἀπό τρόφιμα. Σήμερα τό καθημερινό συσσίτιο τοῦ κόκκινου φαντάρου ἀποτελεῖται ἀπό δυό φούντια (820 γραμμάρια. Σημ. Μετ.) ψωμί, κρέας, πατάτες καί λάχανα.

Ὅλη τή δουλειά τοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ μετώπου μέ τρόφιμα τή διαχειρίζεται ἡ στρατιωτική ἐπισιτιστική ἐπιτροπή τοῦ Ἀνώτατου Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας. Αὐτή ὀργάνωσε τόν κανονικό ἐφοδιασμό τῶν τμημάτων τοῦ μετώπου.

Ἡ ζύμωση στά τμήματα γίνεται, ὅπως λέει ὁ σύντροφος Σ τ ά λ ι ν, μέ τήν κυκλοφορία τῶν ἐφημερίδων «Σολντάτ Ρεβολιούτσι»[28] καί «Μπορμπά»[29], μέ μπροσοῦρες, προκηρύξεις κτλ. Οἱ στρατιῶτες ἔχουν ἀνεβασμένο τό ἠθικό καί εἶναι γεμάτοι ἐμπιστοσύνη.

Μεγάλη ἔλλειψη στόν ἱματισμό τοῦ στρατοῦ μας εἶναι ὅτι δέν ὑπάρχει μιά καθορισμένη στολή γιά τούς φαντάρους. Θά ἦταν καλό νά καθοριστεῖ ὅσο μπορεῖ πιό γρήγορα ἕνας καινούργιος τύπος στολῆς γιά τούς φαντάρους καί νά καθιερωθεῖ ἀμέσως στό μέτωπο.

Τό τελευταῖο διάταγμα τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐνθάρρυνση τῶν ἡρωικῶν πράξεων τῶν κόκκινων φαντάρων ἀτομικά καί ὁλόκληρων τμημάτων μέ τήν ἀπονομή διασήμων στούς φαντάρους, καί σημαιῶν στά τμήματα, ἔχει τεράστια σημασία, ὅπως λέει ὁ σύντροφος Σ τ ά λ ι ν.

Καί προηγούμενα, πρίν ἀκόμα ἐκδοθεῖ αὐτό τό διάταγμα, τά τμήματα πού πῆραν ἐπαναστατικές σημαῖες μάχονταν μετά τήν ἀπονομή τῶν σημαιῶν, σά λιοντάρια.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν κατάσταση τῶν ἐχθρικῶν τμημάτων πού ἔχουμε ἀπέναντί μας, τά 90% ἀποτελοῦνται ἀπό μή κοζάκους, τούς λεγόμενους ξενοφερμένους, πού στήν πλειοψηφία τους εἶναι οὐκρανοί καί ἐθελοντές ἀξιωματικοί. Οἱ κοζάκοι δέν εἶναι πάνω ἀπό 10%. Τό πλεονέκτημα τοῦ ἐχθροῦ εἶναι ὅτι διαθέτει εὐκίνητο ἱππικό, ἐνῶ τό δικό μας ἱππικό βρίσκεται ἀκόμα σέ ἐμβρυώδικη κατάσταση.

Τελειώνοντας πρέπει νά σᾶς πῶ ὅτι ἐνῶ τά δικά μας στρατιωτικά τμήματα συσπειρώνονται καί σφιχτοδένονται, ἀντίθετα ὁ ἐχθρός παρουσιάζει πλέρια ἀποσύνθεση.

«Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 205,
21 τοῦ Σεπτέμβρη 1918.

Η ΛΟΓΙΚΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

(Ἀπ' ἀφορμή τίς «Θέσεις» τῆς ΚΕ τῶν μενσεβίκων)

Ἔχουμε στά χέρια μας ἕνα ντοκουμέντο μέ τόν τίτλο: «Θέσεις καί ἀπόφαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς» τοῦ κόμματος τῶν μενσεβίκων (17-21 τοῦ Ὀχτώβρη 1918). Τό ντοκουμέντο αὐτό συνοψίζει τά ἀποτελέσματα τῆς δράσης τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας ἀπό τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1917 καί δίνει μιά κάποια προοπτική, πού ἔχει ὅπως φαίνεται μεγάλη σημασία γιά τήν ἐξέλιξη τοῦ κόμματος τῶν μενσεβίκων. Τό πολυτιμότερο ὅμως στοιχεῖο αὐτοῦ τοῦ ντοκουμέντου εἶναι τά συμπεράσματά του, πού ἀνατρέπουν ὅλη τήν πραχτική δράση τοῦ μενσεβικισμοῦ στόν ἕνα χρόνο τῆς ἐπανάστασης. Ἀναβάλλουμε γιά ἄλλη φορά τήν ἀνάλυση τῶν «Θέσεων καί τῆς ἀπόφασης», θεωροῦμε ὅμως ἀπαραίτητο νά ἐκθέσουμε ἀμέσως τώρα στόν ἀναγνώστη ὁρισμένες ἐντυπώσεις μας.

I

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ

Ἦταν ἀκριβῶς πρίν ἕνα χρόνο. Ἡ χώρα ἔρεβε κάτω ἀπό τό βάρος τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου καί τοῦ οἰκονομικοῦ ξεχαρβαλώματος. Τα κουρασμένα καί βασανισμέ-

να στρατεύματα τοῦ μετώπου δέν ἦταν πιά σέ θέση νά πολεμήσουν. Στό μεταξύ οἱ ἄγγλοι ἰμπεριαλιστές (ὁ Μπιούκενεν!) ὅλο καί περισσότερο τύλιγαν τή χώρα στά δίχτια τους, προσπαθώντας μέ κάθε μέσο νά τήν κρατήσουν στά πλαίσια τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου. Ἔγινε ἡ παράδοση τῆς Ρίγας[30], ἑτοιμαζόταν καί ἡ παράδοση τῆς Πετρούπολης, μόνο καί μόνο γιά νά ἀποδειχτεῖ ἡ ἀνάγκη τοῦ πολέμου καί τῆς στρατιωτικῆς διχτατορίας. Ἡ κεφαλαιοκρατία τά καταλάβαινε ὅλ' αὐτά καί τραβοῦσε ἀνοιχτά γιά στρατιωτική διχτατορία, γιά τή συντριβή τῆς ἐπανάστασης.

Τί ἔκαναν τότε οἱ μπολσεβίκοι;

Οἱ μπολσεβίκοι ἑτοιμάζονταν γιά τήν ἐπανάσταση. Εἶχαν τή γνώμη ὅτι μοναδική διέξοδος ἀπό τό ἀδιέξοδο τοῦ πολέμου καί τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα εἶναι ἡ κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπό τό προλεταριάτο. Πίστευαν ὅτι χωρίς μιά τέτια ἐπανάσταση δέ μπορεῖ νά νοηθεῖ ρήξη μέ τόν ἰμπεριαλισμό κι ἀπελευθέρωση τῆς Ρωσίας ἀπό τά νύχια του. Συγκάλεσαν τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ σά μοναδικό διάδοχο τῆς ἐξουσίας μέσα στή χώρα.

Πρῶτα ἐπανάσταση κι ὕστερα εἰρήνη!

Τί ἔκαναν τότε οἱ μενσεβίκοι;

Χαραχτήρισαν τό «ἐγχείρημα» τῶν μπολσεβίκων «ἀντεπαναστατικό τυχοδιωχτισμό». Θεωροῦσαν περιττό τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ καί ἔβαζαν ἐμπόδια στή σύγκλησή του καί τά ἴδια τά Σοβιέτ τά ἀποκαλοῦσαν «παλιωμένες παράγκες», καταδικασμένες νά γκρεμιστοῦν. Ἀντί τά Σοβιέτ-«παράγκες» πρότειναν ἕνα «γερό χτίριο» «εὐρωπαϊκοῦ» τύπου, δηλ. τό προκοινοβούλιο[31], ὅπου μαζί μέ τόν Μιλιουκόφ ἐκπονοῦσαν σχέδια «ριζικῶν ἀγροτικῶν καί οἰκονομικῶν μεταρυθμίσεων». Ἀντί τή ρήξη μέ τόν ἰμπεριαλισμό πρότειναν μιά συνδιάσκεψη τῶν συμμάχων στό Παρίσι, παρουσιάζοντάς την σά δυνατή διέξοδο ἀπό τόν πόλεμο. Καί θεωροῦσαν «συνεπῆ πολιτική εἰρήνης» τή συμμετοχή τοῦ μενσεβίκου Σκόμπελεφ σ' αὐτή τή συνδιάσκεψη καί τίς ὕποπτες ἐνέργειες τοῦ μενσεβίκου Ἄξελροντ γιά τή σύγκληση ἑνός συνεδρίου τῶν Σάιντεμαν, Ρενοντέλ καί Χάιτμαν.

Ἀπό τότε πέρασε ἕνας χρόνος. Ἡ «μπολσεβίκικη ἀνατροπή» κατόρθωσε νά σαρώσει τίς σατανικές μηχανοραφίες τῶν ντόπιων καί τῶν ξένων ἰμπεριαλιστῶν. Ὁ παλιός ἰμπεριαλιστικός πόλεμος πέρασε γιά τή Ρωσία στόν κύκλο τῶν ἀναμνήσεων. Ἡ Ρωσία ἀπελευθερώθηκε ἀπό τό ζυγό τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ἀκολουθεῖ τή δική της ἀνεξάρτητη ἐξωτερική πολιτική καί ἐλπίζει ὅτι θά τή συνεχίσει. Τώρα ὅλος ὁ κόσμος βλέπει καθαρά, ὅτι χωρίς τήν ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, ἡ Ρωσία δέ θά μποροῦσε νά βγεῖ ἀπό τό ἀδιέξοδο τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, οἱ ἀγρότες δέ θά εἶχαν πάρει τή γῆ καί οἱ ἐργάτες δέ θά διευθύνανε τά ἐργοστάσια καί τίς φάμπρικες.

Καί τί μᾶς λένε **σήμερα** οἱ μενσεβίκοι καί ἡ Κεντρική τους Ἐπιτροπή; Ἀκοῦστε:

«Ἡ μπολσεβίκικη ἀνατροπή πού ἔγινε τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1917, ἦταν ἱστορικά ἀναγκαία, ἐφόσον ἔσπασε τούς δεσμούς ἀνάμεσα στίς ἐργαζόμενες μάζες καί στίς κεφαλαιοκρατικές τάξεις, καί ἐξέφρασε ἔτσι τόν πόθο τῶν ἐργαζομένων μαζῶν νά ὑποτάξουν ὁλοκληρωτικά τήν πορεία τῆς ἐπανάστασης στά συμφέροντά τους, χωρίς αὐτό δέ θά μποροῦσε νά νοηθεῖ ἀπελευθέρωση τῆς Ρωσίας ἀπό τή μέγγενη τοῦ συμμαχικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ἐφαρμογή συνεποῦς πολιτικῆς εἰρήνης, ριζική πραγματοποίηση τῆς ἀγροτικῆς μεταρύθμισης καί ρύθμιση ἀπό τό κράτος ὅλης τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς πρός τό συμφέρον τῶν λαϊκῶν μαζῶν· ἡ μπολσεβίκικη ἀνατροπή ἦταν ἱστορικά ἀναγκαία ἐφόσον ὁ σταθμός αὐτός τῆς ἐπανάστασης εἶχε τήν τάση νά αὐξήσει καί τό βαθμό τῆς ἐπίδρασης τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης πάνω στήν πορεία τῶν παγκόσμιων γεγονότων» (βλ. «Θέσεις καί ἀπόφαση»).

Αὐτά λέει σήμερα ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τῶν μενσεβίκων.

Εἶναι ἀπίστευτο, καί ὅμως εἶναι γεγονός. Ἡ «μπολσεβίκικη ἀνατροπή ἦταν», ὅπως ἀποδείχνεται, «ἱστορικά ἀναγκαία», «χωρίς αὐτή δέ θά μποροῦσε νά νοηθεῖ ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Ρωσίας ἀπό τή μέγγενη τοῦ συμμαχικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ», «ἡ ἐφαρμογή μιᾶς συνεποῦς πολιτικῆς εἰρήνης», «ἡ ριζική πραγματοποίηση τῆς ἀγροτικῆς μεταρρύθμισης» καί «ἡ ρύθμιση ἀπό τό κράτος ὅλης τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς πρός τό συμφέρον τῶν λαϊκῶν μαζῶν».

Μά αὐτά εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνα πού ὑποστήριζαν πρίν ἕνα χρόνο ἀκόμα οἱ μπολσεβίκοι καί τά καταπολεμοῦσε μέ τόση μανία ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τῶν μενσεβίκων!

Ναί, ἀκριβῶς τά ἴδια.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ ζωή διδάσκει καί διορθώνει ἀκόμα καί τούς πιό ἀδιόρθωτους. Εἶναι παντοδύναμη καί πάντα νικᾶ παρ' ὅλα τά ἐμπόδια...

II

Η ΔΙΧΤΑΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ

Αὐτά συνέβηκαν πρίν ἀπό δέκα μῆνες περίπου. Συνῆλθε ἡ Συνταχτική Συνέλευση. Οἱ ἀστοί ἀντεπαναστάτες, πού εἶχαν δεχτεῖ καίριο χτύπημα, ἄρχισαν νά συνέρχονται καί τρίβοντας τά χέρια πανηγύριζαν προκαταβολικά τό «χαμό» τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας. Ὁ ἰμπεριαλιστικός τύπος τοῦ ἐξωτερικοῦ (ὁ συμμαχικός) χαιρετοῦσε τή Συνταχτική Συνέλευση. Οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι ὀργάνωναν «ἰδιαίτερες» συσκέψεις καί ἐπεξεργάζονταν τό σχέδιο τῆς μεταβίβασης τῆς ἐξουσίας ἀπό τά χέρια τῶν Σοβιέτ στά χέρια τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης, τοῦ «νοικοκύρη τῆς ρωσικῆς γῆς». Τό φάσμα τῆς ἀναγέννησης τοῦ «τίμιου συνασπισμοῦ» καί τῆς ἐξάλειψης τῶν μπολσεβίκικων «λαθῶν» διαγραφόταν στόν ὁρίζοντα.

Τί ἔκαναν τότε οἱ μπολσεβίκοι;

Συνέχιζαν τή δουλιά πού εἶχαν ἀρχίσει κιόλας γιά τήν ἑδραίωση τῆς ἐξουσίας τοῦ προλεταριάτου. Πίστευαν ὅτι ὁ «τίμιος συνασπισμός» καί τό ὄργανό του, ἡ ἀστικοδημοκρατική Συνταχτική Συνέλευση, εἶναι καταδικασμένοι ἀπό τήν ἱστορία νά χαθοῦν, γιατί οἱ μπολσεβίκοι ἤξεραν ὅτι γεννήθηκε στόν κόσμο μιά νέα δύναμη, ἡ ἐξουσία τοῦ προλεταριάτου καί μιά νέα μορφή διακυβέρνησης, ἡ Δημοκρατία τῶν Σοβιέτ. Στίς ἀρχές τοῦ 1917 τό σύνθημα τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης ἦταν προοδευτικό καί οἱ μπολσεβίκοι τό ὑποστήριξαν. Στά τέλη τοῦ 1917, ὕστερα ἀπό τήν Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, τό σύνθημα τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης ἔγινε ἀντιδραστικό, γιατί ἔπαψε νά ἀνταποκρίνεται στό νέο συσχετισμό τῶν ἀντιμαχόμενων πολιτικῶν δυνάμεων τῆς χώρας. Οἱ μπολσεβίκοι πίστευαν ὅτι μέσα στίς συνθῆκες τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου στήν Εὐρώπη καί τῆς νικηφόρας προλεταριακῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία μόνο δυό εἴδη ἐξουσίας μποροῦν νά νοηθοῦν: ἡ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου, πού πῆρε τή μορφή τῆς Δημοκρατίας τῶν Σοβιέτ, ἡ διχτατορία τῆς κεφαλαιοκρατίας μέ τή μορφή τῆς στρατιωτικῆς διχτατορίας. Κάθε προσπάθεια νά βρεθεῖ κάτι τό ἐνδιάμεσο καί νά ἀναγεννηθεῖ ἡ Συνταχτική Συνέλευση ὁδηγεῖ ἀναπότρεπτα πίσω στά παλιά, στήν ἀντίδραση, στήν ἐκμηδένιση τῶν καταχτήσεων τοῦ Ὀχτώβρη. Οἱ μπολσεβίκοι δέν ἀμφέβαλλαν ὅτι ὁ ἀστικός κοινοβουλευτισμός καί ἡ ἀστικο-λαοκρατική δημοκρατία ἀποτελοῦν μιά ξεπερασμένη βαθμίδα τῆς ἐπανάστασης...

Ἀπό τότε πέρασαν δέκα μῆνες. Ἡ Συνταχτική Συνέλευση, πού ἀποπειράθηκε νά καταργήσει τήν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ, διαλύθηκε. Στή χώρα μας οἱ ἀγρότες οὔτε κάν ἔνιωσαν τή διάλυσή της· οἱ ἐργάτες ὑποδέχτηκαν τή διάλυση μέ ἀγαλλίαση. Ἕνα μέρος ἀπό τούς ὀπαδούς τῆς «Συνταχτικῆς» ἔφυγε γιά τήν Οὐκρανία καί κάλεσε σέ βοήθεια τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές στόν ἀγώνα ἐνάντια στά Σοβιέτ. Ἕνα ἄλλο μέρος ἀπό τούς ὀπαδούς τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης ἔφυγε στόν Καύκασο καί ἡσύχασε στήν ἀγκαλιά τῶν τουρκο-γερμανῶν ἰμπεριαλιστῶν. Τέλος ἕνα ἄλλο μέρος ἀπό τούς ὀπαδούς τῆς «Συνταχτικῆς» ἔφυγε γιά τή Σαμάρα καί μαζί μέ τούς ἀγγλογάλλους ἰμπεριαλιστές ἄρχισε τόν πόλεμο ἐνάντια στούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς Ρωσίας. Ἔτσι, τό σύνθημα τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης μετατράπηκε σέ μέσο γιά νά ψαρεύονται οἱ πολιτικά ἀφελεῖς καί σέ σημαία, πού καλύπτει τούς ντόπιους καί ξένους ἀντεπαναστάτες στόν ἀγώνα τους ἐνάντια στά Σοβιέτ.

Ποιά στάση κρατοῦσαν οἱ μενσεβίκοι σ' ὅλη αὐτή τήν περίοδο;

Καταπολεμοῦσαν τή σοβιετική ἐξουσία καί ὅλο τόν καιρό ὑποστήριζαν τό σύνθημα τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης, πού ἔγινε σύνθημα ἀντεπαναστατικό.

Καί τί μᾶς λένε σ ή μ ε ρ α οἱ μενσεβίκοι καί ἡ Κεντρική τους Ἐπιτροπή; Ἀκοῦστε:

Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή «ἀποκρούει κάθε πολιτική συνεργασία μέ τίς ἐχθρικές πρός τή δημοκρατία τάξεις καί ἀρνεῖται νά συμμετάσχει σέ ὁποιουσδήποτε κυβερνητικούς συνδυασμούς—ἔστω καί ἄν καλύπτονται μέ δημοκρατικά συνθήματα—πού στηρίζονται σέ „πανεθνικούς" συνασπισμούς τῆς δημοκρατίας μέ τήν καπιταλιστική ἀστική τάξη εἴτε στήν ἐξάρτηση ἀπό τόν ξένο ἰμπεριαλισμό καί μιλιταρισμό» (βλ. «Θέσεις»).

Καί παρακάτω:

«Κάθε ἀπόπειρα τῆς ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας, πού στηρίζεται στίς μή προλεταριακές μάζες τῆς πόλης καί στίς ἐργαζόμενες μάζες τοῦ χωριοῦ, νά ἀποκαταστήσει τή λαοκρατική δημοκρατία μέ τόν ἔνοπλο ἀγώνα ἐνάντια στή Σοβιετική Κυβέρνηση καί στίς μάζες πού τήν ἀκολουθοῦν, συνοδευόταν καί συνοδεύεται—ἐξαιτίας τοῦ χαραχτήρα τῆς διεθνοῦς κατάστασης καί τῆς πολιτικῆς ἀνωριμότητας τῆς δημοκρατικῆς μικροαστικῆς τάξης τῆς Ρωσίας—μέ τέτια ἀναδιάταξη τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων, πού ὑποσκάφτει τήν ἴδια τήν ἐπαναστατική σημασία τοῦ ἀγώνα γιά τήν ἀποκατάσταση τοῦ δημοκρατικοῦ καθεστῶτος καί ὁδηγεῖ ἄμεσα σέ ἀπειλή ἐνάντια στίς βασικές σοσιαλιστικές καταχτήσεις τῆς ἐπανάστασης. Ἡ τάση νά ἐπιτευχθεῖ μέ κάθε θυσία συμφωνία μέ τίς κεφαλαιοκρατικές τάξεις καί νά χρησιμοποιηθοῦν ξένα ὅπλα στόν ἀγώνα γιά τήν ἐξουσία στερεῖ τήν πολιτική τῆς ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας ἀπό κάθε αὐτοτέλεια καί τή μετατρέπει σέ ὄργανο αὐτῶν τῶν τάξεων καί αὐτῶν τῶν ἰμπεριαλιστικῶν συνασπισμῶν» (βλ. «Θέσεις καί ἀπόφαση»).

Μέ λίγα λόγια: «ἀποκρούεται» κατηγορηματικά καί ἀνεπιφύλαχτα ὁ συνασπισμός καί ἀναγνωρίζεται ὅτι ὁ ἀγώνας γιά τή λαοκρατική δημοκρατία καί τή Συνταχτική Συνέλευση εἶναι ἀντεπαναστατικός, γιατί «ὁδηγεῖ ἄμεσα σέ ἀπειλή ἐνάντια στίς βασικές σοσιαλιστικές καταχτήσεις τῆς ἐπανάστασης».

Τό συμπέρασμα εἶναι ἕνα: ἡ ἐξουσία τῶν Σοβιέτ καί ἡ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου εἶναι ἡ μόνη νοητή ἐπαναστατική ἐξουσία στή Ρωσία.

Μά αὐτό εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνο πού ὑποστηρίζουν τόσο καιρό οἱ μπολσεβίκοι καί πού χτές ἀκόμα τό καταπολεμοῦσαν οἱ μενσεβίκοι!

Ναί, ἀκριβῶς τό ἴδιο.

Ἀλήθεια: ἡ λογική τῶν πραγμάτων εἶναι πιό δυνατή ἀπό κάθε ἄλλη λογική, χωρίς νά ἐξαιρέσουμε καί τή μενσεβίκικη . . .

III

ΜΙΚΡΟΑΣΤΙΚΗ ΣΥΓΧΙΣΗ

Ἔτσι λοιπόν:

Εἶναι γεγονός ὅτι ὕστερα ἀπό ἕνα χρόνο ἀγώνα κατά τοῦ «τυχοδιωχτισμοῦ» τῶν μπολσεβίκων ἡ ΚΕ τῶν μενσεβίκων ἀναγκάστηκε νά ἀναγνωρίσει ὅτι ἦταν «ἱστορικά ἀναγκαία» ἡ «μπολσεβίκικη ἀνατροπή» τοῦ Ὀχτώβρη τοῦ 1917.

Εἶναι γεγονός ὅτι ὕστερα ἀπό μακρόχρονο ἀγώνα γιά τή Συνταχτική Συνέλευση καί ἕνα «τίμιο συνασπισμό», ἡ ΚΕ τῶν μενσεβίκων, παρά τή θέληση καί τήν ἐπιμονή της, ἀναγκάστηκε ὡστόσο νά ἀναγνωρίσει ὅτι ὁ «πανεθνικός» συνασπισμός δέν εἶναι ἡ κατάλληλη πολιτική καί ὅτι ὁ ἀγώνας γιά τήν «ἀποκατάσταση τοῦ δημοκρατικοῦ καθεστῶτος» καί τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης ἔχει ἀντεπαναστατικό χαραχτήρα.

Εἶναι ἀλήθεια πώς ἡ ὁμολογία αὐτή ἔγινε μέ ἕνα χρόνο καθυστέρηση, ὅταν ἡ ἀλήθεια γιά τόν ἀντεπαναστατικό χαραχτήρα τοῦ συνθήματος τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης καί γιά τήν ἱστορική ἀναγκαιότητα τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη ἀποδείχτηκε τριμμένη κοινοτοπία, ἔγινε μέ μιά καθυστέρηση πού δέν ταιριάζει καθόλου στήν ΚΕ τῶν μενσεβίκων πού διεκδικεῖ καθοδηγητικό ρόλο στήν ἐπανάσταση. Αὐτή ὅμως εἶναι ἡ μοίρα τῶν μενσεβίκων: δέν εἶναι ἡ πρώτη φορά πού μένουν πίσω ἀπό τήν πορεία τῶν γεγονότων καί πιστεύουμε πώς δέν εἶναι καί ἡ τελευταία φορά πού προσπαθοῦν νά κάνουν ἐπιδείξεις φορώντας τά παλιά ροῦχα τῶν μπολσεβίκων...

Θά μποροῦσε νά σκεφτεῖ κανείς ὅτι, ἀφοῦ ἡ ΚΕ τῶν μενσεβίκων ἀναγνωρίζει τά παραπάνω, δέ θά πρέπει νά ὑπάρχουν πιά σημεῖα γιά σοβαρές διαφωνίες. Ναί, αὐτό θά συνέβαινε πραγματικά, ἄν δέν εἴχαμε νά κάνουμε μέ τήν ΚΕ τῶν μενσεβίκων, ἀλλά μέ συνεπεῖς ἐπαναστάτες πού μποροῦν νά σκέφτονται μέ συνέπεια καί εἶναι σέ θέση νά βγάλουν τά ἀναγκαῖα συμπεράσματα. Τό δυστύχημα ὅμως εἶναι ὅτι στήν προκείμενη περίπτωση ἔχουμε νά κάνουμε μέ ἕνα κόμμα μικροαστῶν διανοουμένων, πού αἰωνίως ταλαντεύονται ἀνάμεσα στό προλεταριάτο καί τήν κεφαλαιοκρατία, ἀνάμεσα στήν ἐπανάσταση καί τήν ἀντεπανάσταση. Ἀπό δῶ πηγάζουν καί οἱ ἀναπότρεπτες ἀντιφάσεις ἀνάμεσα στά λόγια καί τά ἔργα, ἡ αἰώνια ἀβεβαιότητα καί οἱ ταλαντεύσεις τῆς σκέψης.

Ἀκοῦστε καί καμαρῶστε τους. Βλέπετε, ἡ ΚΕ τῶν μενσεβίκων:

> «Θεωρεῖ ὅπως καί πρῶτα, ὅτι ἡ κυριαρχία τοῦ λαοῦ, ἡ ἀπεριόριστη δημοκρατία εἶναι ἡ μοναδική πολιτική μορφή, πού μέσα στά πλαίσια της μπορεῖ καί νά προετοιμαστεῖ καί νά πραγματοποιηθεῖ ἡ κοινωνική ἀπελευθέρωση τοῦ προλεταριάτου. Στή λαοκρατική δημοκρατία, πού τήν ὀργανώνει ἡ κυρίαρχη Συνταχτική Συνέλευση, ἐκλεγμένη ἐλεύθερα μέ τό καθολικό καί ἴσο ἐκλογικό δικαίωμα κτλ. ἡ ΚΕ βλέπει ὄχι μόνο ἕνα ἀναντικατάστατο μέσο γιά τήν πολιτική διαπαιδαγώγηση αὐτῶν τῶν μαζῶν καί γιά τήν ταξική συσπείρωση τοῦ προλεταριάτου κάτω ἀπό τή σημαία τῶν δικῶν του συμφερόντων, ἀλλά καί τό μοναδικό ἔδαφος, ὅπου τό σοσιαλιστικό προλεταριάτο μπορεῖ νά ἀναπτύξει τήν κοινωνική του δημιουργία» (βλ. «Θέσεις καί ἀπόφαση»).

Φαίνεται ἀπίστευτο, εἶναι ὅμως γεγονός. Ἀπό τό ἕνα μέρος, ὁ «ἀγώνας γιά τήν ἀποκατάσταση τοῦ δημοκρατικοῦ καθεστῶτος», «ὁδηγεῖ», ὅπως φαίνεται, «στόν ἄμεσο κίνδυνο γιά τίς βασικές σοσιαλιστικές καταχτήσεις τῆς ἐπανάστασης» καί γι᾽ αὐτό τό λόγο χαραχτηρίζεται ἀντεπαναστατικός, καί ἀπό τό ἄλλο μέρος, ἡ ΚΕ τῶν μενσεβίκων τάσσεται «ὅπως καί πρῶτα» ὑπέρ τῆς θαμμένης πιά «κυρίαρχης Συνταχτικῆς Συνέλευσης»! Ἤ πιστεύει μή-

πως ἡ ΚΕ τῶν μενσεβίκων πώς θά πετύχει νά συγκληθεῖ ἡ Συνταχτική Συνέλευση χωρίς «ἔνοπλο ἀγώνα»; Καί στήν περίπτωση αὐτή, τί θά γίνει μέ τήν «ἱστορική ἀναγκαιότητα τῆς μπολσεβίκικης ἐπανάστασης», πού σάρωσε τήν «κυρίαρχη Συνταχτική Συνέλευση»;

Εἴτε τό ἄλλο: ἡ ΚΕ τῶν μενσεβίκων ζητᾶ οὔτε λίγο οὔτε πολύ:

«Τήν κατάργηση τῶν ἔκτακτων ὀργάνων ἀστυνομικῶν διώξεων καί τῶν ἔκτακτων στρατοδικείων» καί τό «σταμάτημα τῆς πολιτικῆς καί οἰκονομικῆς τρομοκρατίας» (βλ. «Θέσεις καί ἀπόφαση»).

Ἀπό τό ἕνα μέρος ἀναγνωρίζεται ἡ «ἱστορική ἀναγκαιότητα» τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου, πού ἔχει προορισμό νά καταπνίξει τήν ἀντίσταση τῆς κεφαλαιοκρατίας καί ἀπό τό ἄλλο μέρος ζητεῖται ἡ κατάργηση ὁρισμένων πολύ σπουδαίων ὀργάνων τῆς ἐξουσίας πού χωρίς αὐτά δέ μπορεῖ νά νοηθεῖ κατάπνιξη τῆς ἀντίστασης αὐτῆς! Καί στήν περίπτωση αὐτή τί θά γίνει μέ τίς καταχτήσεις τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη, πού ἡ κεφαλαιοκρατία τίς καταπολεμᾶ μέ ὅλες της τίς δυνάμεις, φτάνοντας στό σημεῖο νά ὀργανώνει καί τρομοκρατικές πράξεις καί εγκληματικές συνωμοσίες; Πῶς μπορεῖ νά ἀναγνωρίζει κανείς τήν «ἱστορική ἀναγκαιότητα» τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη, χωρίς νά ἀναγνωρίζει τά ἀναπόφευχτα ἀποτελέσματα καί τίς ἀναπόφευχτες συνέπειες πού ἀπορέουν ἀπ' αὐτή;!

Θά μπορέσει ἄραγε καμιά φορά ἡ ΚΕ τῶν μενσεβίκων νά βγεῖ ἀπ' αὐτό τό λαβύρινθο τῆς μικροαστικῆς σύγχισης;

IV

ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΕΡΑ;

Προσπαθεῖ ἄλλωστε ἡ ΚΕ τῶν μενσεβίκων νά βγεῖ ἀπ' αὐτή τή σύγχιση. Ἀκοῦστε:

«Ὑπερασπίζοντας μέ τίς ἴδιες τίς δυνάμεις τῆς δημοκρατίας τήν ἀποκατάσταση τῆς ἑνότητας καί τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ρωσίας, μέ βάση τίς καταχτήσεις τῆς ἐπανάστασης καί ἀποκρούοντας ἔτσι κάθε ἐπέμβαση τῶν ξένων κεφαλαιοκρατῶν στίς ἐσωτερικές ὑποθέσεις τῆς Ρωσίας», τό κόμμα τῶν μενσεβίκων «τάσσεται πολιτικά ἀλληλέγγυο μέ τή Σοβιετική Κυβέρνηση, ἐφόσον ἡ κυβέρνηση αὐτή ὑπερασπίζει τήν ἀπελευθέρωση τοῦ ἐδάφους τῆς Ρωσίας ἀπό τήν ξένη κυρίως κατοχή καί ἀντιπαλαίβει τίς προσπάθειες τῆς μή προλεταριακῆς δημοκρατίας νά ἐπεκτείνει ἤ νά διατηρήσει αὐτή τήν κατοχή. Ὅμως, ἡ πολιτική αὐτή ἀλληλεγγύη ἐνάντια στήν ἰμπεριαλιστική ἐπέμβαση, θά μποροῦσε νά ὁδηγήσει στήν ἄμεση ὑποστήριξη τῶν πολεμικῶν ἐνεργειῶν τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης πού ἀποσκοποῦν στήν ἀπελευθέρωση τῶν κατεχόμενων ἐδαφῶν τῆς Ρωσίας, μόνο στήν περίπτωση πού ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση θά ἔδειχνε στήν πράξη τήν προθυμία της νά στηρίξει τίς σχέσεις της μέ τή μή μπολσεβίκικη δημοκρατία τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν στήν ἀμοιβαία συμφωνία καί ὄχι σέ μέτρα βίας καί τήν τρομοκρατία» («Θέσεις καί ἀπόφαση»).

Κι ἔτσι, ἀπό τόν ἀγώνα ἐνάντια στή σοβιετική ἐξουσία πέρασαν στή «συμφωνία» μαζί της.

«Πολιτική ἀλληλεγγύη μέ τή Σοβιετική Κυβέρνηση»... Δέν ξέρουμε ὥς ποῦ φτάνει αὐτή ἡ ἀλληλεγγύη, χρειάζεται ὅμως νά δηλώσουμε ὅτι οἱ μπολσεβίκοι δέ θά εἶχαν καμιά ἀντίρηση ἐνάντια στήν ἀλληλεγγύη τῆς ΚΕ τῶν μενσεβίκων μέ τή σοβιετική ἐξουσία; Καταλαβαίνουμε περίφημα τή διαφορά ἀνάμεσα στήν ἀλληλεγγύη μέ τή Σοβιετική Κυβέρνηση καί τήν ἀλληλεγγύη, ἄς ποῦμε, μέ τά μέλη τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης στή Σαμάρα.

«Ἄμεση ὑποστήριξη τῶν πολεμικῶν ἐνεργειῶν τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης»... Δέν ξέρουμε πόσο στρατό θά μποροῦσε νά θέσει ἡ ΚΕ τῶν μενσεβίκων στή διάθεση τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, μέ τί στρατιωτικές δυνάμεις θά μποροῦσε νά ἐνισχύσει τό Σοβιετικό Στρατό, χρειάζεται ὅμως ν' ἀποδείξουμε ὅτι οἱ μπολσεβίκοι μέ εὐχαρίστηση

θά δέχονταν τή στρατιωτική ὑποστήριξη πρός τή σοβιετική ἐξουσία; Καταλαβαίνουμε πολύ καλά πόσο μεγάλη εἶναι ἡ διαφορά ἀνάμεσα στή στρατιωτική ὑποστήριξη πρός τή Σοβιετική Κυβέρνηση καί στή συμμετοχή τῶν μενσεβίκων, πχ. στή «σύσκεψη γιά τήν ἄμυνα»[32] τόν καιρό τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, ἐπί Κερένσκι.

Ὅλα αὐτά εἶναι σωστά. Ἡ πείρα ὅμως μᾶς δίδαξε νά μή πιστεύουμε τούς ἀνθρώπους ἀπό τά λόγια τους. Συνηθίσαμε νά κρίνουμε τά κόμματα καί τίς ὁμάδες ὄχι μόνο ἀπό τίς ἀποφάσεις τους, μά πρῶτα ἀπ' ὅλα ἀπό τίς πράξεις τους.

Καί ποιές εἶναι οἱ πράξεις τῶν μενσεβίκων;

Στήν Οὐκρανία οἱ μενσεβίκοι δέν ξέκοψαν ὥς τά σήμερα ἀπό τήν ἀντεπαναστατική κυβέρνηση τοῦ Σκοροπάτσκι, ἀγωνίζονται μέ ὅλα τά μέσα ἐνάντια στά σοβιετικά στοιχεῖα τῆς Οὐκρανίας καί βοηθοῦν ἔτσι τούς ντόπιους καί τούς ξένους ἰμπεριαλιστές νά κυριαρχοῦν στό Νότο.

Στόν Καύκασο οἱ μενσεβίκοι ἀπό καιρό συμμάχησαν μέ τούς τσιφλικάδες καί τούς κεφαλαιοκράτες καί, ἀφοῦ κήρυξαν τόν ἱερό πόλεμο ἐνάντια στούς ὀπαδούς τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη, κάλεσαν σέ βοήθεια τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές.

Στά Οὐράλια καί στή Σιβηρία οἱ μενσεβίκοι τάχθηκαν ἀλληλέγγυοι μέ τούς ἀγγλογάλλους ἰμπεριαλιστές καί στήν πράξη βοήθησαν καί ἐξακολουθοῦν νά βοηθοῦν στήν ἐξαφάνιση τῶν καταχτήσεων τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη.

Στό Κρασνοβόντσκ οἱ μενσεβίκοι ἄνοιξαν τίς πόρτες τῆς περιοχῆς τῆς Ὑπερκασπίας στούς ἄγγλους ἰμπεριαλιστές καί τούς διευκόλυναν νά συντρίψουν τή σοβιετική ἐξουσία στό Τουρκεστάν.

Τέλος, ἕνα μέρος ἀπό τούς μενσεβίκους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας διακηρύχνουν πώς εἶναι ἀπαραίτητος ὁ «ἐνεργητικός» «ἀγώνας» ἐνάντια στή σοβιετική ἐξουσία, ὀργανώνουν ἀντεπαναστατικές ἀπεργίες στά μετόπισθεν τοῦ στρατοῦ μας, πού χύνει τό αἷμα του στόν πόλεμο γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ρωσίας καί μέ τή στάση τους αὐτή κάνουν ἀπραγματοποίητη τήν «ὑποστήριξη τῶν πολεμικῶν ἐνεργειῶν τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης», πού διακηρύχνει ἡ ΚΕ τῶν μενσεβίκων.

Ὅλα αὐτά τά ἀντισοσιαλιστικά καί ἀντεπαναστατικά στοιχεῖα τοῦ μενσεβικισμοῦ στό κέντρο καί στίς ἀκριγές περιοχές τῆς Ρωσίας ἐξακολουθοῦν ὥς τά σήμερα νά θεωροῦν τόν ἑαυτό τους μέλη τοῦ κόμματος τῶν μενσεβίκων, πού ἡ ΚΕ του διακηρύχνει σήμερα ἐπίσημα τήν «πολιτική ἀλληλεγγύη» της μέ τή σοβιετική ἐξουσία.

Καί ρωτᾶμε:

1) Ποιά εἶναι ἡ στάση τῆς ΚΕ τοῦ κόμματος τῶν μενσεβίκων ἀπέναντι στά ἀντεπαναστατικά στοιχεῖα τοῦ μενσεβικισμοῦ πού ἀναφέραμε παραπάνω;

2) Σκέφτεται ἄραγε νά ξεκόψει ὁριστικά καί ἀμετάκλητα ἀπ' αὐτά τά στοιχεῖα;

3) Ἔκανε ἔστω καί τό πρῶτο βῆμα πρός αὐτή τήν κατεύθυνση;

Σέ ὅλα αὐτά τά ἐρωτήματα δέ μᾶς δίνει ἀπάντηση οὔτε ἡ «ἀπόφαση» τῆς ΚΕ τῶν μενσεβίκων οὔτε ἡ πραχτική δράση τῶν μενσεβίκων.

Κι ὅμως εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι μόνο ἡ ὁριστική ρήξη μέ τά ἀντεπαναστατικά στοιχεῖα τοῦ μενσεβικισμοῦ θά μποροῦσε νά προωθήσει τό ἔργο τῆς πραγματοποίησης τῆς «ἀμοιβαίας κατανόησης» πού διακηρύχνει σήμερα ἡ ΚΕ τῶν μενσεβίκων.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 234,
29 τοῦ Ὀχτώβρη 1918.
Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

ΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ, ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΜΕΤΩΠΟ

29 τοῦ 'Οχτώβρη 1918

(Όπως δημοσιεύτηκε στίς ἐφημερίδες)

Δέ χρειάζεται ν' ἀποδείξουμε—λέει ὁ σύντροφος Στάλιν—ὅτι αὐξάνουν οἱ δυνάμεις τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας. Αὐτό τό δείχνουν ἀρκετά καθαρά οἱ ἐπιτυχίες της. Ποτέ ὅμως ὥς τά σήμερα οἱ ἐχθροί τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας δέν προσπάθησαν μέ τόση ἐπιμονή νά μᾶς καταβάλουν ὅπως τώρα. Τό σχέδιο τῶν ἐχθρῶν τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας εἶναι νά τῆς ἀποσπάσουν τίς πιό πλούσιες σιτοπαραγωγικές περιοχές καί νά τήν ἀναγκάσουν νά παραδοθεῖ ἀμαχητί. Γιά νά πραγματοποιήσουν αὐτό τό σχέδιο ἐδῶ καί 5-6 μῆνες περίπου διάλεξαν τή Σαμάρα καί τή Σιβηρία. Οἱ τελευταῖοι δυό μῆνες ἔδειξαν στούς ἐχθρούς μας ὅτι τό σχέδιό τους αὐτό εἶναι ἀπραγματοποίητο. Τώρα προσπαθοῦν νά ἐπαναλάβουν αὐτόν τόν τυχοδιωχτισμό στό Νότο. Ὁ Νότος ἔχει μεγάλη ἑλκτική δύναμη. Ἐκεῖ ὑπάρχουν τουλάχιστο 150 ἑκατομμύρια πούτια διαθέσιμα σιτηρά. Ἐκεῖ ὑπάρχουν ἑκατοντάδες χιλιάδες πούτια κάρβουνο. Ἀκόμα μεγαλύτερη σημασία ἔχει ἡ Νότια Ρωσία ἀπό στρατηγική ἄποψη. Εἶναι μιά περιοχή, ὅπου δημιουργεῖται ἕνας καινούργιος διεθνής κόμπος. Αὐτό φαίνεται ἀπό τή δουλιά πού γίνεται ἐκεῖ. Στό Αἰκατερινοντάρ σχηματίστηκε νέα κυβέρνηση μέ ἐπικεφαλῆς τόν Κρασνόφ. Ἐκεῖ συνενώθηκαν τρεῖς στρατοί. Στήν προσπάθειά τους νά καταλάβουν τό

Νότο οἱ ἀντεπαναστάτες κατευθύνουν τό κύριο χτύπημα ἐνάντια στό Τσαρίτσιν. Τόν Αὔγουστο ὁ Κρασνόφ ἔβγαλε διαταγή νά καταληφθεῖ τό Τσαρίτσιν. Ἡ διαταγή δέν ἐκτελέστηκε καί ὁ στρατός τοῦ Κρασνόφ, γιά νά σωθεῖ, ἀναγκάστηκε νά τό βάλει στά πόδια. Τόν Ὀχτώβρη ὁ Κρασνόφ ἔβγαλε καινούργια διαταγή: νά καταληφθεῖ μέ κάθε θυσία τό Τσαρίτσιν μέχρι τίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη καί ὁ στρατός του νά ἑνωθεῖ μέ τούς τσεχοσλοβάκους. Ἔριξαν στή μάχη ὄχι λιγότερο ἀπό 40 συντάγματα τῶν ἑνωμένων στρατευμάτων μιᾶς σειρᾶς στρατηγῶν. Παρ' ὅλα αὐτά, οἱ στρατηγοί γιά νά σωθοῦν ἀναγκάστηκαν νά τό βάλουν στά πόδια καί μάλιστα ἔτσι πού ἕνας ἀπ' αὐτούς ἔχασε καί τή μπότα του. (Γέλια).

Μόνο τότε οἱ στρατηγοί κατάλαβαν πώς ὁ στρατός μας ἀποτελεῖ μιά ὁλοένα ἀναπτυσσόμενη πραγματική δύναμη καί πώς δέν εἶναι σέ θέση νά τά βγάλουν πέρα μαζί του.

Ποῦ βρίσκεται ὅμως ἡ δύναμη τοῦ στρατοῦ μας; Γιατί χτυπᾶ τόσο εὔστοχα τούς ἐχθρούς του;

Ἡ δύναμη τοῦ στρατοῦ μας βρίσκεται στή συνειδητότητα καί τήν πειθαρχία του. Ἡ συνειδητότητα καί ἡ προλεταριακή πειθαρχία εἶναι μιά ἀπό τίς αἰτίες τῆς ἐπιτυχίας μας στό Νότιο Μέτωπο.

Ἡ δεύτερη αἰτία εἶναι ἡ δημιουργία τοῦ νέου σώματος τῶν κόκκινων ἀξιωματικῶν. Αὐτοί εἶναι κυρίως πρώην φαντάροι, πού πῆραν τό βάφτισμα τοῦ πυρός σέ μιά ὁλόκληρη σειρά μάχες καί ξέρουν καλά τήν πολεμική τέχνη. Οἱ ἀξιωματικοί αὐτοί ὁδηγοῦν τά στρατεύματά μας στή νίκη.

Νά οἱ κυριότεροι παράγοντες πού καθορίζουν τίς ἐπιτυχίες τοῦ στρατοῦ μας. Νά γιατί πιστεύω πώς οἱ μαῦρες συμμορίες ποτέ δέ θά κατορθώσουν νά νικήσουν τό στρατό μας στό Νότο.

«Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 237,
30 τοῦ 'Οχτώβρη 1918.

ΓΙΑ ΤΗ ΝΟΤΙΑ ΡΩΣΙΑ

Συνέντευξη μέ τόν ἀνταποκριτή τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

Ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ Στάλιν, πού γύρισε τελευταῖα ἀπό ἀποστολή, ἐξέθεσε στόν ἀνταποκριτή μας τίς ἐντυπώσεις του γιά τήν κατάσταση στό Νότιο Μέτωπο.

Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Καί μόνο ἡ στρατηγική θέση ἀνάμεσα στήν περιοχή τῆς ἀντεπανάστασης τοῦ Ντόν καί στίς ἀστραχανο-ουραλο-τσεχοσλοβάκικες συμμορίες δείχνει τή σπουδαιότητα τοῦ Νότιου Μετώπου. Τό γεγονός ὅτι ἡ περιοχή αὐτή βρίσκεται κοντά στή σφαίρα τῆς ἀγγλικῆς ἐπιρροῆς (Ἐνζέλι, Κρασνοβόντσκ) μεγαλώνει ἀκόμα περισσότερο τή σπουδαιότητά του. Τά πλούτη τῆς Νότιας Ρωσίας (σιτηρά, πετρέλαιο, κάρβουνο, ζῶα, ψάρια) ἀνοίγουν μόνα τους τίς ἀκόρεστες ὀρέξεις τῶν σκυλόψαρων τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, πού προσπαθοῦν ν' ἀποσπάσουν ἀπό τή Ρωσία αὐτή τή σπουδαία περιοχή. Ἐκτός ἀπ' αὐτό, εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι μέ τόν ἐρχομό τοῦ φθινοπώρου καί τό ξεκαθάρισμα τοῦ τυχοδιωχτισμοῦ τῆς Σαμάρας, τό κέντρο τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων μετατοπίζεται στό Νότο. Ἔτσι, οὐσιαστικά, ἐξηγεῖται καί ἡ «πυρετώδικη» δράση πού ἀναπτύσσουν σήμερα οἱ ἀντεπαναστάτες τοῦ Νότου, σκαρώνοντας

στά γρήγορα μιά νέα (ἐντελῶς νέα!) «Πανρωσική Κυβέρνηση» ἀπό τούς ὑπηρέτες τοῦ τσάρου—τό Σίποφ, τό Σαζόνοφ καί τό Λουκόμσκι, συνενώνοντας τίς συμμορίες τοῦ Κρασνόφ, τοῦ Ντενίκιν καί τοῦ Σκοροπάτσκι σέ ἕνα στρατό, καλώντας σέ βοήθεια τήν Ἀγγλία κλπ.

ΤΟ ΤΣΑΡΙΤΣΙΝ—ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΧΤΥΠΗΜΑΤΟΣ

Τό Τσαρίτσιν εἶναι τό σημεῖο πού ὁ ἐχθρός συγκεντρώνει πρῶτ' ἀπ' ὅλα τά πυρά του. Κι αὐτό εἶναι εὐνόητο, γιατί ἡ κατάληψη τοῦ Τσαρίτσιν καί ἡ διακοπή τῆς ἐπικοινωνίας μέ τό Νότο θά ἐξασφάλιζε στόν ἐχθρό τήν ἐπίτευξη ὅλων τῶν ἀντικειμενικῶν του σκοπῶν: ἡ ἐνέργεια αὐτή θά συνένωνε τούς ἀντεπαναστάτες τοῦ Ντόν μέ τούς κοζάκους ἡγέτες τῶν στρατευμάτων τοῦ Ἀστραχάν καί τῶν Οὐραλίων καί θά δημιουργοῦσε ἕνα ἑνιαῖο μέτωπο τῆς ἀντεπανάστασης ἀπό τό Ντόν ὥς τούς τσεχοσλοβάκους· θά κατοχύρωνε στούς ἀντεπαναστάτες, ντόπιους καί ξένους, τό Νότο καί τήν Κασπία καί θά παρέλυε τά σοβιετικά στρατεύματα τοῦ Βόρειου Καυκάσου...

Ἔτσι κυρίως ἐξηγεῖται καί ἡ ἐπίμονη προσπάθεια τῶν λευκοφρουρῶν τοῦ Νότου νά καταλάβουν τό Τσαρίτσιν.

Ἀπό τόν Αὔγουστο ἀκόμα ὁ Κρασνόφ εἶχε βγάλει τή διαταγή: «Νά καταληφθεῖ τό Τσαρίτσιν». Οἱ συμμορίες τοῦ Κρασνόφ ρίχτηκαν μέ λύσσα ἐνάντια στό μέτωπό μας καί προσπαθοῦσαν νά τό σπάσουν, μά ὁ Κόκκινος Στρατός μας τούς τσάκισε καί τούς πέταξε πέρα ἀπό τό Ντόν.

Στίς ἀρχές τοῦ Ὀχτώβρη ἐκδόθηκε νέα διαταγή νά καταληφθεῖ τό Τσαρίτσιν, τούτη τή φορά πιά ἀπό τό ἀντεπαναστατικό συμβούλιο τῶν κοζάκων τοῦ Ροστόφ. Ὁ ἀντίπαλος συγκέντρωσε ὄχι λιγότερο ἀπό σαράντα συντάγματα, πού συγκροτήθηκαν στό Ντόν, στό Κίεβο (συντάγματα

ἀξιωματικῶν τοῦ Σκοροπάτσκι!) καί στό Κουμπάν («ἐθελοντές» τοῦ Ἀλεξέγεφ!). Τό ἀτσαλένιο ὅμως χέρι τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ μας πέταξε καί τούτη τή φορά μακριά τίς συμμορίες τοῦ Κρασνόφ· μάλιστα τά στρατεύματά μας κύκλωσαν καί ἐξόντωσαν ὁλόκληρη σειρά συνταγμάτων τοῦ ἐχθροῦ καί πῆραν λάφυρα πυροβόλα, πολυβόλα καί ὅπλα. Οἱ στρατηγοί Μάμοντοφ, Ἀντόνοφ, Ποπόφ, Τολκούσκιν καί ἕνα ὁλόκληρο σκυλολόι ἀπό συνταγματάρχες ἀναγκάστηκαν νά τό βάλουν στά πόδια γιά νά σωθοῦν.

ΣΕ ΤΙ ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΜΑΣ;

Οἱ ἐπιτυχίες τοῦ στρατοῦ μας ὀφείλονται πρῶτ' ἀπ' ὅλα στή συνειδητότητα καί τήν πειθαρχία του. Τούς φαντάρους τοῦ Κρασνόφ τούς διακρίνει καταπληχτική στενοκεφαλιά καί ἀμάθεια. Εἶναι ἐντελῶς ξεκομμένοι ἀπό τόν ἔξω κόσμο. Δέν ξέρουν γιατί πολεμοῦν. «Μᾶς διέταξαν καί εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά πολεμήσουμε», λένε στήν ἀνάκριση, ὅταν πιάνονται αἰχμάλωτοι.

Ἄλλο πράγμα εἶναι ὁ κόκκινος φαντάρος μας. Μέ περηφάνεια ὀνομάζει τόν ἑαυτό του στρατιώτη τῆς ἐπανάστασης, ξέρει ὅτι δέν πολεμᾶ γιά τά κέρδη τῶν κεφαλαιοκρατῶν, ἀλλά γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ρωσίας, τό ξέρει αὐτό καί βαδίζει θαρραλέα στή μάχη ἔχοντας ξεκάθαρη συνείδηση τοῦ καθήκοντός του. Ὁ πόθος τῆς τάξης καί τῆς πειθαρχίας φτάνει σέ τέτιο σημεῖο στούς κόκκινους φαντάρους, πού συχνά οἱ ἴδιοι τιμωροῦν τούς «ἀνυπάκουους» καί ἀπείθαρχους συντρόφους τους.

Ἐξίσου σπουδαία σημασία ἔχει ἡ δημιουργία ὁλόκληρου σώματος κόκκινων ἀξιωματικῶν, πού προέρχονται ἀπό πρώην φαντάρους καί πού πῆραν τό βάφτισμα τοῦ πυρός σέ σειρά ἀπό μάχες. Οἱ κόκκινοι αὐτοί ἀξιωματικοί ἀποτελοῦν τό βασικό παράγοντα τῆς συνοχῆς τοῦ στρατοῦ μας πού τόν δένει σ' ἕνα ἑνιαῖο καί πειθαρχημένο σύνολο.

Ἡ δύναμη ὅμως τοῦ στρατοῦ μας δέ βρίσκεται μόνο στίς δικές του ἰδιότητες. Ὁ στρατός δέ μπορεῖ νά κρατηθεῖ πολύν καιρό χωρίς γερά μετόπισθεν. Γιά νά εἶναι γερό τό μέτωπο, πρέπει ὁ στρατός νά παίρνει ταχτικά ἀπό τά μετόπισθεν ἐφεδρεῖες γιά νά ἀναπληρώνει τά κενά του, πυρομαχικά καί τρόφιμα. Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ἔπαιξε μεγάλο ρόλο ἡ δημιουργία στά μετόπισθεν ἔμπειρων καί ἱκανῶν διοικητικῶν στελεχῶν, κυρίως ἀπό πρωτοπόρους ἐργάτες πού δουλεύουν εὐσυνείδητα καί ἀκούραστα γιά τή στρατολογία καί τόν ἐφοδιασμό. Μποροῦμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα ὅτι ἄν δέν ὑπῆρχαν τέτια διοικητικά στελέχη, τό Τσαρίτσιν δέ θά εἶχε σωθεῖ.

Ὅλα αὐτά κάνουν τό στρατό μας μιά τρομερή δύναμη, ἱκανή νά τσακίσει ὁποιαδήποτε ἀντίσταση τοῦ ἐχθροῦ.

Ὅλα αὐτά τά γεγονότα δείχνουν ὅτι στό Νότο δημιουργεῖται ἕνας καινούργιος διεθνής κόμπος. Ὁ σχηματισμός στό Αἰκατερινοντάρ τῆς «νέας» «πανρωσικῆς κυβέρνησης», πού ἀποτελεῖται ἀπό ἐγκάθετους τῆς Ἀγγλίας, ἡ συνένωση τῶν τριῶν ἀντεπαναστατικῶν στρατῶν (τοῦ Ἀλεξέγεφ, τοῦ Σκοροπάτσκι καί τοῦ Κρασνόφ), πού τούς νίκησαν κιόλας μιά φορά τά στρατεύματά μας στό Τσαρίτσιν, οἱ διαδόσεις γιά σχεδιαζόμενη ἐπέμβαση τῆς Ἀγγλίας, τό γεγονός ὅτι οἱ ἄγγλοι ἀνεφοδιάζουν τούς ἀντεπαναστάτες τοῦ Τέρεκ ἀπό τό Ἐνζέλι καί τό Κρασνοβόντσκ—ὅλα αὐτά δέν εἶναι τυχαῖα. Θέλουν νά ξαναρχίσουν σήμερα στό Νότο τόν τυχοδιωχτισμό πού ἀπότυχε στή Σαμάρα, δέ θά ἔχουν ὅμως—ἀσφαλῶς δέ θά ἔχουν—ἕνα πράγμα πού ἄν δέν ὑπάρχει, δέ μπορεῖ νά νοηθεῖ καί νίκη, δηλ. δέ θά ἔχουν στρατό πού νά πιστεύει στή σκοτεινή ὑπόθεση τῆς ἀντεπανάστασης καί νά εἶναι ἱκανός νά πολεμήσει ὥς τό

τέλος. Ἀρκεῖ μιά ἰσχυρή ἐπίθεση γιά νά καταρεύσει ὁ χάρτινος πύργος τῶν ἀντεπαναστατῶν τυχοδιωχτῶν. Ἐγγύηση γι' αὐτό ἀποτελεῖ ὁ ἡρωισμός τοῦ στρατοῦ μας, ἡ ἀποσύνθεση στίς γραμμές τῶν «στρατευμάτων» τοῦ Κρασνόφ-Ἀλεξέγεφ, ὁ ἀναβρασμός πού δυναμώνει στήν Οὐκρανία, ἡ ἀναπτυσσόμενη δύναμη τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας καί τέλος, τό ἐπαναστατικό κίνημα τῆς Δύσης πού ὅλο καί δυναμώνει. Ὁ τυχοδιωχτισμός στό Νότο θά ἔχει τό ἴδιο τέλος πού εἶχε ὁ τυχοδιωχτισμός στή Σαμάρα.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 235,
30 τοῦ Ὀχτώβρη 1918.

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ

(24 καί 25 τοῦ Ὀχτώβρη 1917 στήν Πετρούπολη)

Τά σπουδαιότερα γεγονότα, πού ἐπιτάχυναν τήν ἐξέγερση τοῦ Ὀχτώβρη ἦταν: ἡ πρόθεση τῆς Προσωρινῆς Κυβέρνησης νά παραδόσει τήν Πετρούπολη (ὕστερα ἀπό τήν παράδοση τῆς Ρίγας), ἡ προετοιμασία τῆς κυβέρνησης τοῦ Κερένσκι γιά τή μεταφορά τῆς ἕδρας της στή Μόσχα, ἡ ἀπόφαση τῆς διοίκησης τοῦ παλιοῦ στρατοῦ νά στείλει ὅλη τή φρουρά τῆς Πετρούπολης στό μέτωπο ἀφήνοντας ἀνυπεράσπιστη τήν πρωτεύουσα καί, τέλος, ἡ πυρετώδικη δουλιά τοῦ μαύρου συνεδρίου[33] στή Μόσχα, μέ ἐπικεφαλῆς τό Ροτζιάνκο, πού ἦταν δουλιά γιά τήν ὀργάνωση τῆς ἀντεπανάστασης. Ὅλα αὐτά, σέ σύνδεση μέ τό ἐντεινόμενο οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα καί τήν ἀπροθυμία τοῦ στρατοῦ τοῦ μετώπου νά συνεχίσει τόν πόλεμο, ἔκαναν ἀναπόφευχτη τή γρήγορη καί αὐστηρά ὀργανωμένη ἐξέγερση, σά μοναδική διέξοδο ἀπό τήν κατάσταση πού εἶχε δημιουργηθεῖ.

Ἀπό τά τέλη κιόλας τοῦ Σεπτέμβρη ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν Μπολσεβίκων ἀποφάσισε νά κινητοποιήσει ὅλες τίς δυνάμεις τοῦ κόμματος γιά τήν ὀργάνωση τῆς νικηφόρας ἐξέγερσης. Γιά τό σκοπό αὐτό ἡ ΚΕ ἀποφάσισε νά ὀργανώσει Στρατιωτική Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή στήν Πε-

τρούπολη, νά ἐξασφαλίσει τήν παραμονή τῆς φρουρᾶς τῆς Πετρούπολης στήν πρωτεύουσα καί νά συγκαλέσει τό Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ. Ἕνα τέτιο συνέδριο μποροῦσε νά εἶναι ὁ μοναδικός διάδοχος τῆς ἐξουσίας. Στό γενικό σχέδιο τῆς ὀργάνωσης τῆς ἐξέγερσης συμπεριλαμβάνονταν ἀπαραίτητα καί ἡ προκαταβολική κατάχτηση τῶν Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῆς Μόσχας καί τῆς Πετρούπολης, Σοβιέτ πού εἶχαν τή μεγαλύτερη ἐπιροή στά μετόπισθεν καί στό μέτωπο.

Τό κεντρικό ὄργανο τοῦ κόμματος «Ραμπότσι Πούτ»[34], σύμφωνα μέ τίς ὑποδείξεις τῆς ΚΕ, ἄρχισε νά καλεῖ ἀνοιχτά σέ ἐξέγερση, προετοιμάζοντας τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες γιά τήν ἀποφασιστική μάχη.

Ἡ πρώτη ἀνοιχτή σύγκρουση μέ τήν Προσωρινή Κυβέρνηση ἔγινε ἐξαιτίας τῆς ἀπαγόρευσης τῆς μπολσεβίκικης ἐφημερίδας «Ραμπότσι Πούτ». Ἡ ἐφημερίδα κλείστηκε μέ ἐντολή τῆς Προσωρινῆς Κυβέρνησης. Μέ ἐντολή ὅμως τῆς Στρατιωτικῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ἐφημερίδα ξαναεκδόθηκε μέ ἐπαναστατικό τρόπο. Δηλ. ἀφαίρεσαν τίς σφραγίδες ἀπό τίς πόρτες καί ἔδιωξαν ἀπό τίς θέσεις τους τούς ἐπιτρόπους τῆς Προσωρινῆς Κυβέρνησης. Αὐτά ἔγιναν στίς 24 τοῦ Ὀχτώβρη.

Στίς 24 τοῦ Ὀχτώβρη οἱ ἐπίτροποι τῆς Στρατιωτικῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπομάκρυναν μέ τή βία τούς ἀντιπρόσωπους τῆς Προσωρινῆς Κυβέρνησης ἀπό ὁλόκληρη σειρά σπουδαιότατα κρατικά ἱδρύματα, πράγμα πού εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά περάσουν τά ἱδρύματα αὐτά στά χέρια τῆς Στρατιωτικῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς καί νά ξεχαρβαλωθεῖ ὅλος ὁ μηχανισμός τῆς Προσωρινῆς Κυβέρνησης. Τήν ἴδια μέρα (στίς 24 τοῦ Ὀχτώβρη) ὅλη ἡ φρουρά καί ὅλα τά συντάγματα τῆς Πετρούπολης πέρασαν ἀνεπιφύλαχτα μέ τό μέρος τῆς Στρατιωτικῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς—ἐκτός μόνο ἀπό μερικές σχολές τῶν γιοῦνκερς καί τή μεραρχία θωρακισμένων. Ἡ στάση τῆς Προσωρινῆς Κυβέρνησης ἔδειχνε ἀναποφασιστικότητα. Μόνο τό βράδυ ἄρχισε νά καταλαμβάνει μέ τάγματα κρούσης τίς γέφυρες καί πρόλαβε νά ἀποσυνδέσει μερικές ἀπ' αὐτές. Σέ ἀπάντηση ἡ Στρατιωτική Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή κίνησε τούς ναῦτες καί τούς κόκκινους φρουρούς τοῦ Βίμποργκ, πού ἐκτόπισαν καί ἔδιωξαν τά τάγματα κρούσης καί κατέλαβαν τίς γέφυρες. Ἀπό κείνη τή στιγμή ἄρχισε ἡ ἀνοιχτή ἐξέγερση. Ὁλόκληρη σειρά συντάγματά μας κινήθηκαν μέ ἀποστολή νά κυκλώσουν ὅλο τόν τομέα ὅπου βρισκόταν τό γενικό ἐπιτελεῖο καί τά Χειμερινά ἀνάκτορα. Στά Χειμερινά ἀνάκτορα συνεδρίαζε ἡ Προσωρινή Κυβέρνηση. Τό πέρασμα τῆς μεραρχίας θωρακισμένων μέ τό μέρος τῆς Στρατιωτικῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς (ἀργά τή νύχτα τῆς 24 τοῦ Ὀχτώβρη) ἐπιτάχυνε τήν εὐνοϊκή ἔκβαση τῆς ἐξέγερσης.

Στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη ἄρχισε τίς ἐργασίες του τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, στό ὁποῖο ἡ Στρατιωτική Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή μεταβίβασε τήν ἐξουσία πού εἶχε καταχτηθεῖ.

Πρωί-πρωί στίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη, ὕστερα ἀπό τό βομβαρδισμό τῶν Χειμερινῶν ἀνακτόρων καί τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου ἀπό τήν «Ἀβρόρα», καί ὕστερα ἀπό ἀνταλλαγή πυρῶν ἀνάμεσα στά σοβιετικά στρατεύματα καί τούς γιοῦνκερς μπροστά στά Χειμερινά ἀνάκτορα, ἡ Προσωρινή Κυβέρνηση παραδόθηκε.

Ἐμψυχωτής τῆς ἐπανάστασης ἀπό τήν ἀρχή ὥς τό τέλος ἦταν ἡ ΚΕ τοῦ κόμματος μέ ἐπικεφαλῆς τό σύντροφο Λένιν. Ὁ Βλαδίμηρος Ἴλιτς ζοῦσε τότε στήν Πετρούπολη, στό συνοικισμό Βίμποργκ, σέ κάποιο παράνομο σπίτι. Στίς 24 τοῦ Ὀχτώβρη τό βράδυ, κλήθηκε στό Σμόλνι γιά νά καθοδηγήσει τό κίνημα.

Ἐξαιρετικό ρόλο στήν ἐξέγερση τοῦ Ὀχτώβρη ἔπαιξαν οἱ ναῦτες τῆς Βαλτικῆς καί οἱ κόκκινοι φρουροί τοῦ συνοικισμοῦ Βίμποργκ. Χάρη στήν ἐξαιρετική τόλμη αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ὁ ρόλος τῆς φρουρᾶς τῆς Πετρούπολης περιορίστηκε κυρίως στήν ἠθική καί ἐνμέρει στή στρατιωτική ὑποστήριξη τῶν πρωτοπόρων μαχητῶν.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 241,
6 τοῦ Νοέμβρη 1918.
Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Τό ἐθνικό ζήτημα δέν πρέπει νά θεωρεῖται αὐτοσκοπός καί κάτι πού εἶναι δοσμένο μιά γιά πάντα. Τό ἐθνικό ζήτημα, ἀποτελώντας ἁπλῶς μέρος τοῦ γενικοῦ προβλήματος τοῦ μετασχηματισμοῦ τοῦ ὑπάρχοντος καθεστῶτος, καθορίζεται ὁλοκληρωτικά ἀπό τίς κοινωνικές συνθῆκες, ἀπό τό χαραχτήρα τῆς ἐξουσίας μιᾶς χώρας καί γενικά ἀπ' ὅλη τήν πορεία τῆς κοινωνικῆς ἐξέλιξης. Αὐτό ἐκδηλώνεται ἐξαιρετικά καθαρά στήν περίοδο τῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία, ὅταν τό ἐθνικό ζήτημα καί τό ἐθνικό κίνημα στίς ἀκριές περιοχές τῆς Ρωσίας ἀλλάζει τό περιεχόμενό του γρήγορα καί μπροστά στά μάτια ὅλου τοῦ κόσμου, ἀνάλογα μέ τήν πορεία καί τήν ἔκβαση τῆς ἐπανάστασης.

I

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Τήν ἐποχή τῆς ἀστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία (Φλεβάρης τοῦ 1917) τό ἐθνικό κίνημα στίς ἀκριές περιοχές τῆς Ρωσίας εἶχε χαραχτήρα ἀστικοῦ-ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος. Οἱ ἐθνότητες τῆς Ρωσίας, πού ἐπί αἰῶνες τίς καταπίεζε καί τίς ἐκμεταλλευόταν τό «παλιό καθεστώς»,

ἔνιωσαν γιά πρώτη φορά τή δύναμή τους καί ρίχτηκαν στή μάχη ἐνάντια στούς καταπιεστές. «Ἐξάλειψη τῆς ἐθνικῆς καταπίεσης», αὐτό ἦταν τό σύνθημα τοῦ κινήματος. Οἱ ἀκρινές περιοχές τῆς Ρωσίας γέμισαν στή στιγμή ἀπό «πανεθνικά» ὄργανα. Ἐπικεφαλῆς τοῦ κινήματος βάδιζε ἡ ἐθνική, ἀστικοδημοκρατική διανόηση. Τά «Ἐθνικά συμβούλια» στή Λετονία, στήν περιοχή τῆς Ἐσθονίας, στή Λιθουανία, στή Γεωργία, στήν Ἀρμενία, στό Ἀζερμπαϊτζάν, στό Βόρειο Καύκασο, στήν Κιργιζία καί στό μέσο Βόλγα· ἡ «Ράντα» στήν Οὐκρανία καί στή Λευκορωσία· τό «Σφάτουλ-Τσέρι» στή Βεσσαραβία· τό «Κουρουλτάι» στήν Κριμαία καί στή Μπασκιρία· ἡ «αὐτόνομη κυβέρνηση» στό Τουρκεστάν —αὐτά εἶναι τά «πανεθνικά» ὄργανα πού γύρω τους συγκέντρωνε δυνάμεις ἡ ἐθνική κεφαλαιοκρατία. Ἐπρόκειτο γιά τήν ἀπελευθέρωση ἀπό τόν τσαρισμό, σά «βασική αἰτία» τῆς ἐθνικῆς καταπίεσης καί γιά τό σχηματισμό ἐθνικῶν ἀστικῶν κρατῶν. Τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν ἑρμηνευόταν σά δικαίωμα τῆς ἐθνικῆς κεφαλαιοκρατίας τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν νά πάρει στά χέρια της τήν ἐξουσία καί νά χρησιμοποιήσει τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη γιά νά σχηματίσει τό «δικό της» ἐθνικό κράτος. Ἡ παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς ἐπανάστασης δέ συμπεριλαμβάνονταν καί δέ μποροῦσε νά συμπεριληφθεῖ στούς σκοπούς τῶν ἀστικῶν ὀργάνων πού ἀναφέραμε παραπάνω. Καί δέν παίρνοταν ἐδῶ ὑπόψη ὅτι τόν τσαρισμό τόν ἀντικαθιστᾶ ἕνας ἰμπεριαλισμός ἀνοιχτός, χωρίς μάσκα, ὅτι ὁ ἰμπεριαλισμός αὐτός εἶναι πιό δυνατός καί πιό ἐπικίνδυνος ἐχθρός τῶν ἐθνοτήτων καί ὅτι ἀποτελεῖ τή βάση μιᾶς νέας ἐθνικῆς καταπίεσης.

Ἡ ἐκμηδένιση ὅμως τοῦ τσαρισμοῦ καί ἡ ἄνοδος τῆς κεφαλαιοκρατίας στήν ἐξουσία δέν ἔφερε τήν ἐξάλειψη τῆς ἐθνικῆς καταπίεσης. Ἡ παλιά μορφή τῆς ὠμῆς ἐθνικῆς καταπίεσης ἀντικαταστάθηκε μέ νέα μορφή καταπίεσης πιό ραφιναρισμένη, ἀλλά ἀπό τήν ἄλλη μεριά καί πιό ἐπικίνδυνη. Ἡ κυβέρνηση τῶν Λβόφ-Μιλιουκόφ-Κερένσκι ὄχι μόνο δέν ἐγκατέλειψε τήν πολιτική τῆς ἐθνικῆς καταπίεσης, ἀλλά ὀργάνωσε καί μιά νέα ἐκστρατεία κατά τῆς Φιλανδίας (διάλυση τοῦ Σέιμ τό καλοκαίρι τοῦ 1917) καί τῆς Οὐκρανίας (κατάργηση τῶν ἐκπολιτιστικῶν ἱδρυμάτων τῆς Οὐκρανίας). Ἐκτός ἀπ' αὐτό, ἡ κυβέρνηση αὐτή, ἰμπεριαλιστική ἀπό τή φύση της, κάλεσε τόν πληθυσμό νά συνεχίσει τόν πόλεμο, γιά νά ὑποδουλωθοῦν νέες χῶρες, νέες ἀποικίες καί ἐθνότητες. Σ' αὐτή τήν κατεύθυνση τήν ἔσπρωχνε ὄχι μόνο ἡ ἐσωτερική φύση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ μά καί ἡ ὕπαρξη παλιῶν ἰμπεριαλιστικῶν κρατῶν στή Δύση, πού μέ ἀκράτητη ὁρμή ἐπιδιώκανε νά ὑποτάξουν νέα ἐδάφη καί ἐθνότητες καί ἀπειλοῦσαν νά στενέψουν τή σφαίρα ἐπιροῆς τῆς ἰμπεριαλιστικῆς αὐτῆς κυβέρνησης. Πάλη τῶν ἰμπεριαλιστικῶν κρατῶν γιά τήν καθυπόταξη τῶν μικρῶν ἐθνοτήτων, σάν ὅρος γιά τήν ὕπαρξη τῶν ἰμπεριαλιστικῶν αὐτῶν κρατῶν—νά ἡ εἰκόνα πού μᾶς παρουσίασε ἡ πορεία τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου. Ἡ ἐκμηδένιση τοῦ τσαρισμοῦ καί ἡ ἐμφάνιση στή σκηνή τῆς κυβέρνησης Μιλιουκόφ-Κερένσκι δέν καλυτέρεψαν καθόλου τήν ὄχι ἑλκυστική αὐτή εἰκόνα. Ἐφόσον τά «πανεθνικά» ὄργανα τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν ἐκδήλωναν τήν τάση γιά κρατική αὐτοτέλεια, ἦταν πολύ φυσικό νά συναντήσουν ἀνυπέρβλητη ἀντίδραση ἀπό μέρους τῆς ἰμπεριαλιστικῆς κυβέρνησης τῆς Ρωσίας. Ἐφόσον πάλιν κατοχυρώνοντας τήν ἐξουσία τῆς ἐθνικῆς κεφαλαιοκρατίας, κωφεύανε μπρός στά ζωτικά συμφέροντα τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν «τους», προκαλοῦσαν γκρίνια καί δυσαρέσκεια ἀνάμεσά τους. Τά λεγόμενα «ἐθνικά συντάγματα» ἔχυναν ἁπλῶς λάδι στή φωτιά· ἦταν ἀνίσχυρα μπροστά στόν κίνδυνο ἀπ' τά πάνω, ὅσο γιά τόν κίνδυνο

ἀπό τά κάτω, μόνο πού τόν δυνάμωναν καί τόν βάθαιναν. Τά «πανεθνικά» ὄργανα στάθηκαν ἀνίκανα νά ὑπερασπίσουν τόν ἑαυτό τους καί ἀπό τά ἐξωτερικά κτυπήματα, καί ἀπό μιά ἔκρηξη ἀπό τά μέσα. Τά ἀστικο-εθνικά κράτη πού γεννιοῦνταν ἄρχισαν νά μαραίνονται πρίν προφτάσουν νά ἀνθίσουν.

Ἔτσι, ἡ παλιά ἀστικο-δημοκρατική ἑρμηνεία τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοδιάθεσης μετατρεπόταν σέ πλάσμα φαντασίας, ἔχανε τό ἐπαναστατικό της νόημα. Ἦταν ξεκάθαρο πώς κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες δέ μποροῦσε οὔτε λόγος νά γίνει γιά ἐκμηδένιση τῆς ἐθνικῆς καταπίεσης καί ἀποκατάσταση τῆς αὐτοτέλειας τῶν μικρῶν ἐθνικῶν κρατῶν. Γινόταν φανερό γιά ὅλο τόν κόσμο ὅτι ἡ ἀπελευθέρωση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῶν καταπιεζομένων ἐθνοτήτων καί ἡ ἐκμηδένιση τῆς ἐθνικῆς καταπίεσης δέν εἶναι νοητά χωρίς τή ρήξη μέ τόν ἰμπεριαλισμό, χωρίς τήν ἀνατροπή τῆς ἐθνικῆς «τους» κεφαλαιοκρατίας καί τήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπό τίς ἴδιες τίς ἐργαζόμενες μάζες.

Αὐτό φάνηκε πολύ καθαρά ὕστερα ἀπό τήν Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη.

II

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Ἡ ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη ἔκρυβε μέσα της ἀσυμβίβαστες ἐσωτερικές ἀντιφάσεις. Ἡ ἐπανάσταση πραγματοποιήθηκε μέ τίς προσπάθειες τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν (φαντάρων), τό ἀποτέλεσμα ὅμως τῆς ἐπανάστασης ἦταν ὅτι ἡ ἐξουσία δέν πέρασε στά χέρια τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν, ἀλλά στήν κεφαλαιοκρατία. Οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες, πραγματοποιώντας τήν ἐπανάσταση, ἤθελαν νά

βάλουν τέλος στόν πόλεμο καί νά πετύχουν εἰρήνη. Ἀντίθετα ἡ κεφαλαιοκρατία, πού ἀνέβηκε στήν ἐξουσία, ἐπιδίωκε νά χρησιμοποιήσει τόν ἐπαναστατικό ἐνθουσιασμό τῶν μαζῶν ἐνάντια στήν εἰρήνη γιά τή συνέχιση τοῦ πολέμου. Τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα τῆς χώρας καί ἡ ἐπισιτιστική κρίση ἐπέβαλαν τήν ἀπαλλοτρίωση τῶν κεφαλαίων καί τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων πρός ὄφελος τῶν ἐργατῶν καί τή δήμευση τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων πρός ὄφελος τῶν ἀγροτῶν, ἐνῶ ἡ κεφαλαιοκρατική κυβέρνηση Μιλιουκόφ-Κερένσκι περιφρουροῦσε τά συμφέροντα τῶν τσιφλικάδων καί τῶν κεφαλαιοκρατῶν, προστατεύοντας δραστήρια τούς τελευταίους ἀπό τίς ἐπιθέσεις τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν. Ἦταν μιά ἀστική ἐπανάσταση πού πραγματοποιήθηκε ἀπό τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες πρός ὄφελος τῶν ἐκμεταλλευτῶν.

Στό μεταξύ ἡ χώρα ἐξακολουθοῦσε νά ρέβει κάτω ἀπό τό βάρος τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, τῆς οἰκονομικῆς ἐρήμωσης καί τῆς ἐπισιτιστικῆς κρίσης. Τό μέτωπο κατέρεε καί διαλυόταν. Τά ἐργοστάσια καί οἱ φάμπρικες σταματοῦσαν. Στή χώρα μεγάλωνε ἡ πείνα. Ἡ ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη, μέ τίς ἐσωτερικές ἀντιφάσεις της, ἀποδείχτηκε ὁλοφάνερα ἀνεπαρκής γιά τή «σωτηρία τῆς χώρας». Ἡ κυβέρνηση Μιλιουκόφ-Κερένσκι ἀποδείχτηκε ὁλοφάνερα ἀνίκανη νά λύσει τά βασικά προβλήματα τῆς ἐπανάστασης.

Χρειαζόταν μιά νέα, σοσιαλιστική ἐπανάσταση γιά νά βγάλει τή χώρα ἀπό τό ἀδιέξοδο τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου καί τῆς οἰκονομικῆς ἀποσύνθεσης.

Ἡ ἐπανάσταση αὐτή ἦρθε σάν ἀποτέλεσμα τῆς ἀνατροπῆς τοῦ Ὀχτώβρη.

Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, ἀνατρέποντας τήν ἐξουσία τῶν τσιφλικάδων καί τῆς κεφαλαιοκρατίας καί ἀντικαθιστώντας την μέ τήν κυβέρνηση τῶν ἐργατῶν καί τῶν

ἀγροτῶν, ἔλυσε μ' ἕνα μονάχα χτύπημα τίς ἀντιφάσεις τῆς ἐπανάστασης τοῦ Φλεβάρη. Ἡ κατάργηση τῆς παντοδυναμίας τῶν τσιφλικάδων καί τῶν κουλάκων καί ἡ παράδοση τῆς γῆς γιά χρήση στίς ἐργαζόμενες μάζες τοῦ χωριοῦ· ἡ ἀπαλλοτρίωση τῶν ἐργοστασίων καί ἡ παράδοσή τους στή διεύθυνση τῶν ἐργατῶν· ἡ ρήξη μέ τόν ἰμπεριαλισμό καί ὁ τερματισμός τοῦ ληστρικοῦ πολέμου· ἡ δημοσίευση τῶν μυστικῶν συμφωνιῶν καί τό ξεσκέπασμα τῆς πολιτικῆς τῆς κατάχτησης ξένων ἐδαφῶν καί, τέλος, ἡ διακήρυξη τῆς αὐτοδιάθεσης τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῶν καταπιεζομένων λαῶν καί ἡ ἀναγνώριση τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Φιλανδίας—αὐτά εἶναι τά βασικά μέτρα πού ἐφάρμοσε ἡ σοβιετική ἐξουσία στίς ἀρχές τῆς σοβιετικῆς ἐπανάστασης.

Ἦταν μιά πραγματική σ ο σ ι α λ ι σ τ ι κ ή ἐπανάσταση.

Ἡ ἐπανάσταση, ἀρχίζοντας στό κέντρο, δέ μποροῦσε νά περιοριστεῖ γιά πολύν καιρό στά στενά ἐδαφικά πλαίσια τοῦ κέντρου. Ἀφοῦ νίκησε στό κέντρο, ἔπρεπε ἀναπόφευχτα νά ἐπεκταθεῖ καί στίς ἀκρινές περιοχές. Καί πραγματικά, τό ἐπαναστατικό κύμα ἀπό τίς πρῶτες κιόλας μέρες τῆς ἐπανάστασης ἀπό τό βορά ξεχύθηκε σ' ὅλη τή Ρωσία, καί ἀγκάλιασε τή μιάν ἀκρινή περιοχή ὕστερα ἀπό τήν ἄλλη. Ἐδῶ ὅμως σκόνταψε σ' ἕνα φράγμα: στά «ἐθνικά συμβούλια» καί στίς «κυβερνήσεις» τῶν περιοχῶν (Ντόν, Κουμπάν, Σιβηρία) πού εἶχαν δημιουργηθεῖ πρίν ἀκόμα ἀπό τόν Ὀχτώβρη. Συγκεκριμένα αὐτές οἱ «ἐθνικές κυβερνήσεις» δέν ἤθελαν οὔτε ν' ἀκούσουν γιά σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Ἀστικές ἀπό τή φύση τους, δέν ἤθελαν καθόλου νά χαλάσουν τό παλιό, τό ἀστικό καθεστώς, ἀλλά ἀντίθετα, θεωροῦσαν καθῆκον τους νά τό διατηρήσουν καί νά τό δυναμώσουν μέ ὅλα τά μέσα. Ἰμπεριαλιστικές στήν οὐσία, δέν ἤθελαν καθόλου τή ρήξη μέ τόν ἰμπεριαλισμό, ἀλλά ἀντίθετα ποτέ δέν εἶχαν ἀντίρρηση νά ἁρπάξουν καί νά ὑποτάξουν κομμάτια καί κομματάκια ἀπό τά ἐδάφη τῶν «ξένων» ἐθνοτήτων, ἄν παρουσιαζόταν ἡ δυνατότητα γιά ἕνα τέτιο πράγμα. Δέν εἶναι περίεργο ὅτι οἱ «ἐθνικές κυβερνήσεις» τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν κήρυξαν τόν πόλεμο ἐνάντια στή σοσιαλιστική κυβέρνηση τοῦ κέντρου. Καί κηρύχνοντας τόν πόλεμο ἔγιναν, ὅπως ἦταν φυσικό, ἑστίες ἀντίδρασης, πού συγκέντρωσαν γύρω τους ὅ,τι ἀντεπαναστατικό ὑπῆρχε στή Ρωσία. Δέν εἶναι μυστικό γιά κανέναν ὅτι ἐκεῖ, σ' αὐτές τίς ἑστίες, κατευθύνθηκαν ὅλοι οἱ ἀντεπαναστάτες πού διώχτηκαν ἀπό τή Ρωσία, καί ὅτι ἐκεῖ, γύρω ἀπ' αὐτές τίς ἑστίες, ὀργανώθηκαν στά «ἐθνικά» συντάγματα τῶν λευκοφρουρῶν.

Ἐκτός ὅμως ἀπό τίς «ἐθνικές κυβερνήσεις», στίς ἀκρινές περιοχές ὑπάρχουν ἐπίσης καί ἐργάτες καί ἀγρότες τοῦ κάθε ἔθνους. Πρίν ἀκόμα ἀπό τήν Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, αὐτοί ἦταν ὀργανωμένοι στά ἐπαναστατικά τους Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν, σύμφωνα μέ τό πρότυπο τῶν Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τοῦ κέντρου τῆς Ρωσίας καί ποτέ δέ διέρηξαν τούς δεσμούς τους μέ τά ἀδέλφια τους τοῦ βορᾶ. Προσπαθοῦσαν κι αὐτοί νά πετύχουν τή νίκη κατά τῆς κεφαλαιοκρατίας, κι αὐτοί ἀγωνίζονταν γιά τό θρίαμβο τοῦ σοσιαλισμοῦ. Δέν εἶναι περίεργο ὅτι ἀπό μέρα σέ μέρα ἔρχονταν σέ μεγαλύτερη σύγκρουση μέ τίς ἐθνικές «τους» κυβερνήσεις. Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη στερέωσε ἁπλῶς τή συμμαχία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν μέ τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς Ρωσίας, ἐμπνέοντάς τους τήν πίστη γιά τό θρίαμβο τοῦ σοσιαλισμοῦ. Καί ὁ πόλεμος τῶν «ἐθνικῶν κυβερνήσεων» ἐνάντια στή σοβιετική ἐξουσία ὁδήγησε τή σύγκρουση τῶν ἐθνικῶν μαζῶν μ' αὐτές τίς «κυβερνήσεις» ὥς τήν ὁλοκληρωτική ρήξη μαζί τους, ὥς τήν ἀνοιχτή ἐξέγερση ἐναντίον τους.

Ἔτσι διαμορφώθηκε ἡ σοσιαλιστική συμμαχία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν ὅλης τῆς Ρωσίας ἐνάντια στήν ἀντεπαναστατική συμμαχία τῶν ἐθνικο-αστικῶν «κυβερνήσεων» τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν τῆς Ρωσίας.

Ὁρισμένοι παρουσιάζουν τόν ἀγώνα τῶν «κυβερνήσεων» τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν σάν ἀγώνα γιά τήν ἐθνική ἀπελευθέρωση, σάν ἀγώνα ἐνάντια στόν «ἄκαρδο συγκεντρωτισμό» τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας. Αὐτό ὅμως δέν εἶναι καθόλου σωστό. Καμιά ἐξουσία στόν κόσμο δέν ἐπέτρεψε μιά τόσο πλατιά ἀποκέντρωση, καμιά κυβέρνηση στόν κόσμο δέν παραχώρησε τόσο πλέρια ἐθνική ἐλευθερία στούς λαούς, ὅπως ἡ σοβιετική ἐξουσία στή Ρωσία. Ὁ ἀγώνας τῶν «κυβερνήσεων» τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν ἦταν καί παραμένει ἀγώνας τῆς ἀστικῆς ἀντεπανάστασης ἐνάντια στό σοσιαλισμό. Τά ἐθνικά συνθήματα χρησιμοποιοῦνται μόνο γιά τήν ἐξαπάτηση τῶν μαζῶν, σά δημοφιλῆ συνθήματα, κατάλληλα νά καλύψουν τά ἀντεπαναστατικά σχέδια τῆς ἐθνικῆς κεφαλαιοκρατίας.

Ὁ ἀγώνας ὅμως τῶν «ἐθνικῶν κυβερνήσεων» καί τῶν «κυβερνήσεων» περιοχῶν ἀποδείχτηκε ἀγώνας ἄνισος. Οἱ «ἐθνικές κυβερνήσεις», πού δέχτηκαν ἐπίθεση καί ἀπό τίς δυό πλευρές, ἐξωτερικά ἀπό τή σοβιετική ἐξουσία τῆς Ρωσίας καί ἐσωτερικά ἀπό τούς «δικούς τους» ἐργάτες καί ἀγρότες, ὑποχρεώθηκαν νά ὑποχωρήσουν ἀμέσως ὕστερα ἀπ' τίς πρῶτες μάχες. Ἡ ἐξέγερση τῶν φιλανδῶν ἐργατῶν καί τῶν τορπάρ[35] καί ἡ φυγή τῆς κεφαλαιοκρατικῆς «Γερουσίας»· ἡ ἐξέγερση τῶν οὐκρανῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν καί ἡ φυγή τῆς κεφαλαιοκρατικῆς «Ράντας»· ἡ ἐξέγερση τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν στό Ντόν, στό Κουμπάν καί στή Σιβηρία καί ἡ χρεωκοπία τοῦ Καλέντιν, τοῦ Κορνίλοφ καί τῆς «κυβέρνησης» τῆς Σιβηρίας· ἡ ἐξέγερση τῆς φτωχολογιᾶς τοῦ Τουρκεστάν καί ἡ φυγή τῆς «αὐτόνομης κυβέρνησης»· ἡ ἀγροτική ἐπανάσταση στόν Καύκασο καί ἡ πλήρης ἀδυναμία τῶν «ἐθνικῶν συμβουλίων» τῆς Γεωργίας, τῆς Ἀρμενίας καί τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν—αὐτά εἶναι τά πασίγνωστα γεγονότα πού ἔδειξαν ὅτι οἱ «κυβερνήσεις» τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν ἦταν ἐντελῶς ξεκομμένες ἀπό τίς ἐργαζόμενες μάζες «τους». Νικημένες ὁριστικά οἱ «ἐθνικές κυβερνήσεις», «ἀναγκάστηκαν» νά ζητήσουν βοήθεια ἀπό τούς ἰμπεριαλιστές τῆς Δύσης, τούς προαιώνιους καταπιεστές καί ἐκμεταλλευτές τῶν ἐθνοτήτων ὅλου τοῦ κόσμου, γιά νά καταπολεμήσουν τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες «τους».

Ἔτσι ἄρχισε ἡ περίοδος τῆς ξένης ἐπέμβασης καί τῆς κατοχῆς τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν, περίοδος πού ξεσκέπασε γιά μιά ἀκόμα φορά τόν ἀντεπαναστατικό χαραχτήρα τῶν «ἐθνικῶν κυβερνήσεων» καί τῶν «κυβερνήσεων» τῶν περιοχῶν.

Μόνο σήμερα ὅλος ὁ κόσμος βλέπει καθαρά ὅτι ἡ ἐθνική κεφαλαιοκρατία δέν ἀποβλέπει στήν ἀπελευθέρωση τοῦ «λαοῦ της» ἀπό τήν ἐθνική καταπίεση, ἀλλά στήν ἐλευθερία της νά ἀπομυζᾶ κέρδη ἀπό τό λαό, στήν ἐλευθερία νά διατηρήσει τά προνόμια καί τά κεφάλαιά της.

Μόνο σήμερα ἔγινε φανερό ὅτι δέ μπορεῖ νά νοηθεῖ ἀπελευθέρωση τῶν καταπιεζομένων ἐθνοτήτων χωρίς τή ρήξη μέ τόν ἰμπεριαλισμό, χωρίς τήν ἀνατροπή τῆς κεφαλαιοκρατίας τῶν καταπιεζομένων ἐθνῶν, χωρίς τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά χέρια τῶν ἐργαζομένων μαζῶν αὐτῶν τῶν ἐθνοτήτων.

Ἔτσι ἡ παλιά, ἀστική ἀντίληψη τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοδιάθεσης μέ τό σύνθημα «Ὅλη ἡ ἐξουσία στήν ἐθνική κεφαλαιοκρατία» ξεσκεπάστηκε καί σαρώθηκε ἀπό τήν ἴδια τήν πορεία τῆς ἐπανάστασης. Ἡ σοσιαλιστική ἀντίληψη τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοδιάθεσης μέ τό σύνθημα «Ὅλη

ἡ ἐξουσία στίς ἐργαζόμενες μάζες τῶν καταπιεζομένων ἐθνοτήτων» ἀπόχτησε ὅλα τά δικαιώματα καί τίς δυνατότητες νά ἐφαρμοστεῖ.

Ἔτσι, ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, βάζοντας τέλος στό παλιό, ἀστικο-απελευθερωτικό ἐθνικό κίνημα, ἐγκαινίασε τήν ἐποχή ἑνός νέου κινήματος, τοῦ σοσιαλιστικοῦ κινήματος τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν τῶν καταπιεζομένων ἐθνοτήτων, πού στρέφεται ἐνάντια σέ κάθε καταπίεση—συνεπῶς καί ἐνάντια στήν ἐθνική καταπίεση—ἐνάντια στήν ἐξουσία τῆς κεφαλαιοκρατίας τῆς «δικῆς τους» καί τῆς ξένης, ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό γενικά.

III

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ

Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, ἀφοῦ νίκησε στό κέντρο καί κατάχτησε μιά σειρά ἀκρινές περιοχές, δέ μποροῦσε νά περιοριστεῖ στά ἐδαφικά πλαίσια τῆς Ρωσίας. Στίς συνθῆκες τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου καί τῆς γενικῆς δυσαρέσκειας πού ἐπικρατοῦσε στά κατώτερα στρώματα δέ μποροῦσε παρά νά ἐπεκταθεῖ καί στίς γειτονικές χῶρες. Ἡ ρήξη μέ τόν ἰμπεριαλισμό καί ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Ρωσίας ἀπό τό ληστρικό πόλεμο· ἡ δημοσίευση τῶν μυστικῶν συμφωνιῶν καί ἡ ἐπίσημη παραίτηση ἀπό τήν πολιτική τῆς κατάχτησης ξένων ἐδαφῶν· ἡ διακήρυξη τῆς ἐθνικῆς λευτεριᾶς καί ἡ ἀναγνώριση τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Φιλανδίας· ἡ ἀνακήρυξη τῆς Ρωσίας σέ «ὁμοσπονδία σοβιετικῶν ἐθνικῶν δημοκρατιῶν» καί τό μαχητικό προσκλητήριο γιά ἀποφασιστικό ἀγώνα ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό πού ἡ σοβιετική ἐξουσία ἀπηύθυνε σ' ὅλο τόν κόσμο—ὅλα αὐτά δέ μποροῦσαν νά μήν ἀσκήσουν σοβαρή

ἐπίδραση πάνω στήν ὑποδουλωμένη Ἀνατολή καί στή Δύση πού αἱμοραγοῦσε.

Καί πραγματικά, ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη εἶναι ἡ πρώτη ἐπανάσταση στόν κόσμο πού ξύπνησε τίς ἐργαζόμενες μάζες τῶν καταπιεζομένων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς ἀπό τόν προαιώνιο ὕπνο τους καί τίς τράβηξε στόν ἀγώνα κατά τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλισμοῦ. Ἡ δημιουργία Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν στήν Περσία, στήν Κίνα καί στίς Ἰνδίες, μέ πρότυπο τά Σοβιέτ τῆς Ρωσίας, τό δείχνει αὐτό ἀρκετά πειστικά.

Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη εἶναι ἡ πρώτη ἐπανάσταση στόν κόσμο πού στάθηκε ζωντανό καί σωτήριο παράδειγμα γιά τούς ἐργάτες καί τούς φαντάρους τῆς Δύσης καί τούς ἔσπρωξε στό δρόμο τῆς πραγματικῆς ἀπελευθέρωσης ἀπό τό ζυγό τοῦ πολέμου καί τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ἡ ἐξέγερση τῶν ἐργατῶν καί τῶν φαντάρων στήν Αὐστρουγγαρία καί στή Γερμανία, ὁ σχηματισμός Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, ὁ ἐπαναστατικός ἀγώνας τῶν λαῶν τῆς Αὐστρουγγαρίας, πού δέν εἶχαν πλήρη δικαιώματα, ἐνάντια στήν ἐθνική καταπίεση, ἀποτελοῦν ἀρκετά εὔγλωττη ἀπόδειξη γιά ὅσα εἰπώθηκαν παραπάνω.

Δέν ἔχει σημασία ὅτι ὁ ἀγώνας στήν Ἀνατολή, ἀκόμα καί στή Δύση, δέν κατόρθωσε ὥς τώρα νά ἀπαλλαχθεῖ ἀπό τά ἀστικο-εθνικιστικά ἐπιστρώματα· κεῖνο πού ἔχει σημασία εἶναι ὅτι ἄ ρ χ ι σ ε ὁ ἀγώνας κατά τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ὅτι ὁ ἀγώνας αὐτός συνεχίζεται καί θά φτάσει ἀναπότρεπτα στό λογικό τέλος του.

Ἡ ξένη ἐπέμβαση καί ἡ πολιτική τῆς κατοχῆς πού ἐφαρμόζουν οἱ ἰμπεριαλιστές τοῦ «ἐξωτερικοῦ» ὀξύνει ἁπλῶς τήν ἐπαναστατική κρίση, τραβώντας νέους λαούς στόν ἀγώ-

να καί επεκτείνοντας τό πεδίο τῶν ἐπαναστατικῶν συγκρούσεων μέ τόν ἰμπεριαλισμό.

Ἔτσι ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, συνδέοντας τούς λαούς τῆς καθυστερημένης Ἀνατολῆς μέ τούς λαούς τῆς προοδευμένης Δύσης, τούς συνενώνει σ' ἕνα κοινό στρατόπεδο ἀγώνα κατά τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Ἔτσι τό ἐθνικό ζήτημα ἀπό ἕνα μερικότερο ζήτημα τῆς πάλης ἐνάντια στόν ἐθνικό ζυγό μετατρέπεται στό γενικό ζήτημα τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν ἐθνῶν, τῶν ἀποικιῶν καί τῶν μισοαποικιῶν ἀπό τόν ἰμπεριαλισμό.

Τό θανάσιμο ἁμάρτημα τῆς 2ης Διεθνοῦς καί τοῦ ἀρχηγοῦ της Καούτσκι εἶναι, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, ἀκριβῶς ὅτι στό ζήτημα τῆς αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν παρεξέκλιναν πάντα πρός τήν ἀστική ἀντίληψη, δέν κατάλαβαν τό ἐπαναστατικό νόημα τῆς αὐτοδιάθεσης, δέ μποροῦσαν ἢ δέν ἤθελαν νά τοποθετήσουν τό ἐθνικό ζήτημα πάνω στό ἐπαναστατικό ἔδαφος τοῦ ἀνοιχτοῦ ἀγώνα ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό, δέ μποροῦσαν ἢ δέν ἤθελαν νά συνδέσουν τό ἐθνικό ζήτημα μέ τό ζήτημα τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν ἀποικιῶν.

Ἡ στενοκεφαλιά τῶν σοσιαλδημοκρατῶν τῆς Αὐστρίας, τύπου Μπάουερ καί Ρέννερ, εἶναι κυρίως ὅτι δέν κατάλαβαν τήν ἀδιάρρηκτη σύνδεση τοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος μέ τό ζήτημα τῆς ἐξουσίας καί προσπάθησαν νά ξεχωρίσουν τό ἐθνικό ζήτημα ἀπό τήν πολιτική καί νά τό περιορίσουν στά πλαίσια τῶν ἐκπολιτιστικο-μορφωτικῶν ζητημάτων, ξεχνώντας τήν ὕπαρξη τέτιων «λεπτομερειῶν», ὅπως εἶναι ὁ ἰμπεριαλισμός καί οἱ ὑποδουλωμένες στόν ἰμπεριαλισμό ἀποικίες.

Ἰσχυρίζονται μερικοί πώς οἱ ἀρχές τῆς αὐτοδιάθεσης καί τῆς «ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας» καταργήθηκαν ἀπό τήν ἴδια τήν πορεία τῶν γεγονότων μέσα στίς συνθῆκες

τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης πού ἀνεβαίνει. Στήν πραγματικότητα δέν καταργήθηκαν οἱ ἀρχές τῆς αὐτοδιάθεσης καί τῆς «ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας», ἀλλά ἡ ἀστική ἑρμηνεία τους. Φτάνει νά ρίξουμε μιά ματιά στίς κατεχόμενες περιοχές, πού στενάζουν κάτω ἀπό τό ζυγό τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί φλέγονται ἀπό τόν πόθο τῆς ἀπελευθέρωσής τους· φτάνει νά ρίξουμε μιά ματιά στή Ρωσία πού διεξάγει ἐπαναστατικό πόλεμο γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς σοσιαλιστικῆς πατρίδας ἀπό τά ὄρνια τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ· φτάνει νά σκεφτοῦμε καλά τά γεγονότα πού διαδραματίζονται σήμερα στήν Αὐστρουγγαρία· φτάνει νά ρίξουμε μιά ματιά στίς ὑποδουλωμένες ἀποικίες καί μισοαποικίες, ὅπου ὀργανώθηκαν κιόλας Σοβιέτ (Ἰνδίες, Περσία, Κίνα), φτάνει νά ρίξουμε μιά ματιά σ' ὅλα αὐτά, γιά νά καταλάβουμε ὅλη τήν ἐπαναστατική σημασία τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοδιάθεσης μέ τή σοσιαλιστική της ἑρμηνεία.

Ἡ μεγάλη, παγκόσμια σημασία τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη συνίσταται ἀκριβῶς καί κυρίως στό γεγονός ὅτι:

1) Πλάτυνε τά πλαίσια τοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος, μετατρέποντάς το ἀπό ἕνα μερικότερο ζήτημα πάλης ἐνάντια στήν ἐθνική καταπίεση στήν Εὐρώπη στό γενικό ζήτημα τῆς ἀπελευθέρωσης ἀπό τό ζυγό τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ τῶν καταπιεζομένων λαῶν τῶν ἀποικιῶν καί τῶν μισοαποικιῶν.

2) Δημιούργησε μεγάλες δυνατότητες καί ἄνοιξε πραγματικούς δρόμους γι' αὐτή τήν ἀπελευθέρωση καί ἔτσι διευκόλυνε σημαντικά γιά τούς καταπιεζόμενους λαούς τῆς Δύσης καί τῆς Ἀνατολῆς τό ἔργο τῆς ἀπελευθέρωσής τους, τραβώντας τους στόν κοινό δρόμο τοῦ νικηφόρου ἀγώνα ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό.

3) Ἔ ρ ι ξ ε μ έ τ ό ν τ ρ ό π ο α ὐ τ ό μ ι ά γ έ φ υ ρ α ἀ ν ά μ ε σ α σ τ ή σ ο σ ι α λ ι σ τ ι κ ή Δ ύ σ η κ α ί τ ή ν

υποδουλωμένη Ανατολή, σχηματίζοντας ένα νέο μέτωπο τῶν ἐπαναστάσεων, πού ἀρχίζει ἀπό τούς προλετάριους τῆς Δύσης καί μέσω τῆς ἐπανάστασης τῆς Ρωσίας φτάνει ὥς τούς καταπιεζόμενους λαούς τῆς Ανατολῆς, ἕνα μέτωπο ἐνάντια στόν παγκόσμιο ἰμπεριαλισμό.

Ἔτσι ἐξηγεῖται οὐσιαστικά καί ὁ ἀπερίγραπτος ἐνθουσιασμός πού δείχνουν σήμερα οἱ ἐργαζόμενες καί ἐκμεταλλευόμενες μάζες τῆς Ἀνατολῆς καί τῆς Δύσης γιά τό προλεταριάτο τῆς Ρωσίας.

Ἔτσι κυρίως ἐξηγεῖται, γιατί οἱ ἰμπεριαλιστές ληστές ὅλου τοῦ κόσμου ρίχτηκαν σήμερα μέ τόση λύσσα πάνω στή Σοβιετική Ρωσία.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλων 241 καί 250, 6 καί 19 τοῦ Νοέμβρη 1918.
Υπογραφή: Ι. Στάλιν

Ο ΜΕΣΟΤΟΙΧΟΣ

Ἀνάμεσα στή σοσιαλιστική Ρωσία καί τήν ἐπαναστατική Δύση δημιουργήθηκε ἕνας μεσότοιχος: οἱ κατεχόμενες περιοχές.

Τή στιγμή πού στή Ρωσία ἀνεμίζει πάνω ἀπό ἕνα χρόνο ἡ κόκκινη σημαία καί στή Δύση, στή Γερμανία καί στήν Αὐστρουγγαρία, οἱ ἐκρήξεις τῶν προλεταριακῶν ἐξεγέρσεων πληθαίνουν ὄχι μέρα μέ τή μέρα, μά ὥρα μέ τήν ὥρα, στίς κατεχόμενες περιοχές, στή Φιλανδία, Ἐσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Λευκορωσία, Πολωνία, Βεσαραβία, Οὐκρανία καί Κριμαία, οἱ ἀστικο-εθνικιστικές «κυβερνήσεις» ἐξακολουθοῦν νά σέρνουν τήν ἄθλια ὕπαρξή τους χάρη στούς ἰμπεριαλιστές τῆς Δύσης, πού βρίσκονται στή δύση τους.

Τή στιγμή πού στήν Ἀνατολή καί στή Δύση οἱ «μεγάλοι» βασιλιάδες καί οἱ «πανίσχυροι» ἰμπεριαλιστές γκρεμίστηκαν στήν κόλαση, στίς κατεχόμενες περιοχές ἐξακολουθοῦν νά κυβερνοῦν τιποτένιοι μικροί βασιλιάδες καί πυγμαῖοι ληστές, πού διαπράττουν ὄργια καί ἀσκοῦν βία πάνω στούς ἐργάτες καί ἀγρότες, συλλαμβάνοντάς τους καί τουφεκίζοντάς τους.

Ἐκτός ἀπό αὐτό οἱ «κυβερνήσεις» αὐτές πού ἔφαγαν τό ψωμί τους, ὀργανώνουν πυρετώδικα τά «ἐθνικά» τους

«συντάγματα» λευκοφρουρῶν καί ἑτοιμάζονται γιά «χτύπημα», συνωμοτώντας μέ τίς ἰμπεριαλιστικές κυβερνήσεις πού δέν ἀνατράπηκαν ἀκόμα καί καταρτίζοντας σχέδια γιά τήν «ἐπέκταση» τοῦ ἐδάφους «τους».

Αὐτές οἱ κυβερνήσεις, φαντάσματα πού ἀποσυντίθενται, ζωντανά τῶν «μεγάλων» βασιλιάδων πού ἔπεσαν, οἱ πυγμαῖες αὐτές «ἐθνικές» «κυβερνήσεις», πού ἡ μοίρα θέλησε νά βρεθοῦν ἀνάμεσα στίς δυό τεράστιες φωτιές τῆς ἐπανάστασης τῆς Ἀνατολῆς καί τῆς Δύσης, ὀνειρεύονται σήμερα νά σβήσουν τή γενική ἐπαναστατική πυρκαϊά πού ἀγκάλιασε τήν Εὐρώπη, νά περισώσουν τή γελοία ὕπαρξή τους καί νά γυρίσουν τόν τροχό τῆς ἱστορίας πρός τά πίσω!...

Οἱ μικροί αὐτοί «βασιλίσκοι» ὀνειρεύονται νά πραγματοποιήσουν «μέ μιά κίνηση τοῦ χεριοῦ τους», μέ τή βοήθεια δυό ξεχαρβαλωμένων «συνταγμάτων» λευκοφρουρῶν, ἐκεῖνο πού δέν κατόρθωσαν νά κάνουν οἱ «πανίσχυροι» βασιλιάδες τῆς «μεγάλης» Γερμανίας καί τῆς Αὐστρουγγαρίας.

Δέν ἔχουμε ἀμφιβολία ὅτι τά ἰσχυρά κύματα τῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία καί τή Δύση θά σαρώσουν ἀλύπητα τούς ἀντεπαναστάτες ὀνειροπόλους τῶν κατεχόμενων περιοχῶν. Δέν ἔχουμε ἀμφιβολία ὅτι πλησίασε ἡ ὥρα, πού οἱ «βασιλίσκοι» τῶν περιοχῶν αὐτῶν θά ἀκολουθήσουν τά ἴχνη τῶν πρώην «πανίσχυρων» προστατῶν τους τῆς Ρωσίας καί τῆς Γερμανίας.

Δέν ἔχουμε λόγο νά μήν πιστέψουμε ὅτι τελικά θά σαρωθεῖ ὁ ἀντεπαναστατικός μεσότοιχος ἀνάμεσα στήν ἐπαναστατημένη Δύση καί τή σοσιαλιστική Ρωσία.

Ἐμφανίστηκαν κιόλας τά πρῶτα σημάδια τῆς ἐπανάστασης στίς κατεχόμενες περιοχές. Οἱ ἀπεργίες στήν Ἐσθονία, οἱ διαδηλώσεις στή Λετονία, ἡ γενική ἀπεργία στήν

Οὐκρανία, ὁ γενικός ἐπαναστατικός ἀναβρασμός στή Φιλανδία, Πολωνία, Λετονία, ὅλα αὐτά εἶναι τά πρῶτα χελιδόνια. Εἶναι περιττό νά ποῦμε ὅτι ἡ ἐπανάσταση καί οἱ σοβιετικές κυβερνήσεις σ' αὐτές τίς περιοχές εἶναι ζήτημα τοῦ πιό κοντινοῦ μέλλοντος.

Ἀπειλητικά καί μεγαλόπρεπα προχωρεῖ πάνω στή γῆ ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση. Μέ φόβο καί τρόμο σκύβουν μπροστά της τά κεφάλια τους οἱ πρώην «ἐξουσιαστές» τοῦ κόσμου στή Δύση καί τήν Ἀνατολή καί τούς πέφτουν οἱ παλιές κορῶνες. Οἱ κατεχόμενες περιοχές καί οἱ τιποτένιοι «βασιλίσκοι» τους δέ μποροῦν ν' ἀποτελέσουν ἐξαίρεση.

«Ζίζν Ναtσιονάλνοστεϊ» ἀρ. φύλλου 2,
17 τοῦ Νοέμβρη 1918.
Κύριο ἄρθρο.
Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ,ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ
«ΚΙΝΗΣΗ για ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΗ του ΚΚΕ 1918-55» ΑΘΗΝΑ 2011

ΜΗ ΞΕΧΝΑΤΕ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

Τή στιγμή πού τό έπαναστατικό κίνημα τῆς Εὐρώπης βρίσκεται σέ ἄνοδο, τή στιγμή πού οἱ παλιοί θρόνοι καί οἱ παλιές κορῶνες γκρεμίζονται παραχωρώντας τή θέση τους στά έπαναστατικά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, καί οἱ κατεχόμενες περιοχές πετᾶν ἔξω ἀπό τό ἔδαφός τους τούς ἐγκάθετους τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, τά βλέμματα ὅλων στρέφονται, ὅπως εἶναι φυσικό, πρός τή Δύση. Ἐκεῖ, στή Δύση, θά σπάσουν πρωτύτερα ἀπ' ὁποιοδήποτε ἄλλο μέρος οἱ ἁλυσίδες τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, πού χαλκεύτηκαν στήν Εὐρώπη καί πνίγουν ὅλο τόν κόσμο. Ἐκεῖ, στή Δύση, θά ἀναβλύσει ἑρμητικά πρωτύτερα ἀπό κάθε ἄλλο μέρος ἡ καινούργια σοσιαλιστική ζωή. Σέ μιά τέτια στιγμή λές καί «αὐτόματα» ἐξαφανίζεται ἀπό τό ὀπτικό πεδίο, ξεχνιέται ἡ μακρυνή Ἀνατολή μέ τίς ἑκατοντάδες τά ἑκατομμύρια τοῦ ὑποδουλωμένου στόν ἰμπεριαλισμό πληθυσμοῦ της.

Κι ὥστόσο, δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε οὔτε στιγμή τήν Ἀνατολή, ἔστω καί μόνο γιατί ἀποτελεῖ «ἀνεξάντλητη» πηγή ἐφεδρειῶν καί «πολύ σίγουρα» μετόπισθεν γιά τόν παγκόσμιο ἰμπεριαλισμό.

Οἱ ἰμπεριαλιστές θεωροῦσαν πάντα τήν Ἀνατολή σά βάση τῆς εὐημερίας τους. Μήπως τά ἀμέτρητα φυσικά πλούτη τῶν χωρῶν τῆς Ἀνατολῆς (βαμβάκι, πετρέλαιο, χρυσάφι, κάρβουνο καί μεταλλεύματα), δέν ἦταν τό «μῆλον τῆς ἔριδος» γιά τούς ἰμπεριαλιστές ὅλων τῶν χωρῶν; Ἔτσι ἐξηγεῖται οὐσιαστικά καί τό γεγονός ὅτι, πολεμώντας στήν Εὐρώπη καί φ λ υ α ρ ώ ν τ α ς γιά τή Δύση, οἱ ἰμπεριαλιστές ποτέ δέν ἔπαψαν νά σ κ έ φ τ ο ν τ α ι τήν Κίνα, τίς Ἰνδίες, τήν Περσία, τήν Αἴγυπτο καί τό Μαρόκο, γιατί, στήν πραγματικότητα ἐπρόκειτο πάντα γιά τήν Ἀνατολή. Ἔτσι ἐξηγεῖται κυρίως καί ὁ ζῆλος πού δείχνουν γιά τήν τήρηση τῆς «τάξης καί τοῦ νόμου» στίς χῶρες τῆς Ἀνατολῆς. Ἀλλιῶς δέ θά ἦταν ἐξασφαλισμένα τά βαθιά μετόπισθεν τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Γιά τούς ἰμπεριαλιστές ὅμως δέν εἶναι ἀπαραίτητα μόνο τά πλούτη τῆς Ἀνατολῆς. Τούς χρειάζεται καί τό «ὑπάκουο» ἐκεῖνο «ἀνθρώπινο ὑλικό», πού ὑπάρχει ἄφθονο στίς ἀποικίες καί στίς μισοαποικίες τῆς Ἀνατολῆς. Τούς χρειάζονται τά «βολικά» καί φθηνά «ἐργατικά χέρια» τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς. Τούς χρειάζονται ἐκτός ἀπ' αὐτό καί τά «ὑπάκουα» «νεαρά παλικάρια» τῶν χωρῶν τῆς Ἀνατολῆς, πού μέσα ἀπό τίς γραμμές τους στρατολογοῦν τά λεγόμενα «ἔγχρωμα» στρατεύματα, πού δέ θ' ἀργήσουν νά τά ρίξουν ἐνάντια «στούς δικούς τους» ἐπαναστάτες ἐργάτες. Νά γιατί ὀνομάζουν τίς χῶρες τῆς Ἀνατολῆς «ἀνεξάντλητη» ἐφεδρεία τους.

Καθῆκον τοῦ κομμουνισμοῦ εἶναι νά ξυπνήσει ἀπό τόν προαιώνιο ὕπνο τούς καταπιεζόμενους λαούς τῆς Ἀνατολῆς, νά ἐμποτίσει τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες αὐτῶν τῶν χω-

ρῶν μέ τό ἀπελευθερωτικό πνεῦμα τῆς ἐπανάστασης, νά τούς ξεσηκώσει στόν ἀγώνα ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό κι ἔτσι νά ἀφαιρέσει ἀπό τόν παγκόσμιο ἰμπεριαλισμό τά «πολύ σίγουρα» μετόπισθέν του, τίς «ἀνεξάντλητες» ἐφεδρεῖες του.

Χωρίς αὐτό δέ μπορεῖ οὔτε σκέψη νά γίνει γιά τόν ὁριστικό θρίαμβο τοῦ σοσιαλισμοῦ, γιά τήν ὁλοκληρωτική νίκη κατά τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Πρώτη ἡ ἐπανάσταση τῆς Ρωσίας ξεσήκωσε τούς καταπιεζόμενους λαούς τῆς Ἀνατολῆς στόν ἀγώνα ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό. Τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν στήν Περσία, στίς Ἰνδίες καί στήν Κίνα ἀποτελοῦν ἄμεσο μήνυμα ὅτι ὁ προαιώνιος ὕπνος τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν τῆς Ἀνατολῆς ἀρχίζει νά ἀνήκει στό παρελθόν.

Ἡ ἐπανάσταση τῆς Δύσης θά δώσει ἀναμφισβήτητα νέα ὤθηση στό ἐπαναστατικό κίνημα τῆς Ἀνατολῆς, θά τοῦ ἐμπνεύσει θάρρος καί πίστη στή νίκη.

Ὄχι λίγη βοήθεια στό ἔργο τῆς ἐπαναστατικοποίησης τῆς Ἀνατολῆς θά προσφέρουν οἱ ἴδιοι οἱ ἰμπεριαλιστές μέ τίς νέες προσαρτήσεις τους, πού τραβοῦν νέες χῶρες στόν ἀγώνα ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό καί πλαταίνουν τή βάση τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης.

Καθῆκον τῶν κομμουνιστῶν εἶναι νά ἐπέμβουν στό αὐθόρμητο κίνημα πού φουντώνει στήν Ἀνατολή καί νά τό ἀναπτύξουν παραπέρα ὥς τό συνειδητό ἀγώνα ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό.

Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ἡ ἀπόφαση τῆς τελευταίας συνδιάσκεψης τῶν μουσουλμάνων κομμουνιστῶν[36] γιά τό συνάμωμα τῆς προπαγάνδας στίς χῶρες τῆς Ἀνατολῆς, στήν Περσία, στίς Ἰνδίες καί στήν Κίνα, ἔχει ἀναμφισβήτητα βαθιά ἐπαναστατική σημασία.

Ἐλπίζουμε ὅτι οἱ μουσουλμάνοι σύντροφοί μας θά πραγματοποιήσουν τήν ἐξαιρετικά σπουδαία ἀπόφασή τους.

Γιατί πρέπει νά χωνέψουμε μιά γιά πάντα τήν ἀλήθεια, ὅτι ὅποιος θέλει τό θρίαμβο τοῦ σοσιαλισμοῦ δέν μπορεῖ νά ξεχνάει τήν Ἀνατολή.

«Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ» ἀρ. φύλλου 3,
24 τοῦ Νοέμβρη 1918.
Κύριο ἄρθρο

Η ΟΥΚΡΑΝΙΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΝΕΤΑΙ [37]

Ἡ Οὐκρανία μέ τά πλούτη της ἀποτελεῖ ἀπό πολύν καιρό ἀντικείμενο ἰμπεριαλιστικῆς ἐκμετάλλευσης.

Πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση τήν Οὐκρανία τήν ἐκμεταλλεύονταν οἱ ἰμπεριαλιστές τῆς Δύσης σά νά λέμε ἀθόρυβα, χωρίς «πολεμικές ἐπιχειρήσεις». Οἱ ἰμπεριαλιστές τῆς Γαλλίας, τοῦ Βελγίου καί τῆς Ἀγγλίας, πού εἶχαν ὀργανώσει στήν Οὐκρανία τεράστιες ἐπιχειρήσεις (κάρβουνου, μεταλλουργικές κτλ.) καί εἶχαν πάρει στά χέρια τους τίς περισσότερες μετοχές, ξεζούμιζαν τόν οὐκρανικό λαό «νόμιμα», χωρίς θόρυβο.

Ὕστερα ἀπό τήν Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη ἡ εἰκόνα ἄλλαξε. Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, σπάζοντας τούς δεσμούς μέ τόν ἰμπεριαλισμό καί ἀνακηρύχνοντας τή γῆ καί τίς ἐπιχειρήσεις περιουσία τοῦ οὐκρανικοῦ λαοῦ, ἀφαίρεσε ἀπό τούς ἰμπεριαλιστές τή δυνατότητα τῆς «συνηθισμένης», «ἀθόρυβης» ἐκμετάλλευσης. Κι ἔτσι ὁ ἰμπεριαλισμός διώχτηκε ἀπό τήν Οὐκρανία.

Ὁ ἰμπεριαλισμός ὅμως δέν ἤθελε νά ὑποχωρήσει, δέν ἤθελε μέ κανένα τρόπο νά συμβιβαστεῖ μέ τήν καινούργια κατάσταση. Ἀπό δῶ πήγασε καί ἡ «ἀνάγκη» τῆς βίαιης ὑποδούλωσης τῆς Οὐκρανίας, ἡ «ἀνάγκη» τῆς κατοχῆς της.

Οἱ αὐστρογερμανοί ἰμπεριαλιστές ἦταν οἱ πρῶτοι πού ἀποφάσισαν νά καταλάβουν τήν Οὐκρανία. Ἡ «Ράντα» καί ἡ «κυβέρνηση τοῦ Γκέτμαν» μέ τήν «αὐτοτέλειά» τους ἦταν ἁπλῶς μαριονέτες, κάλυμμα πού σκέπαζε κατάλληλα αὐτή τήν κατοχή, καί «ἐπικύρωνε» ἐξωτερικά τήν ἐκμετάλλευση τῆς Οὐκρανίας ἀπό τούς αὐστρογερμανούς ἰμπεριαλιστές.

Τίς ἄπειρες ταπεινώσεις καί δοκιμασίες, πού ἔζησε ἡ Οὐκρανία στή διάρκεια τῆς αὐστρογερμανικῆς κατοχῆς, τή διάλυση τῶν ἐργατικῶν καί ἀγροτικῶν ὀργανώσεων, τήν πλέρια παράλυση τῆς βιομηχανίας καί τῶν σιδηροδρόμων, τίς κρεμάλες καί τούς τουφεκισμούς—ποιός δέν ξέρει τίς συνηθισμένες αὐτές εἰκόνες τῆς «αὐτοτέλειας» τῆς Οὐκρανίας κάτω ἀπό τήν αἰγίδα τῶν ἰμπεριαλιστῶν τῆς Αὐστρουγγαρίας;

Ἡ συντριβή ὅμως τοῦ αὐστρογερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί ἡ νίκη τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης ἄλλαξαν ριζικά τήν κατάσταση στήν Οὐκρανία. Ἄνοιξε ὁ δρόμος γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς ἐργαζόμενης Οὐκρανίας ἀπό τό ζυγό τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Μπαίνει τέλος στό ξεκλήρισμα καί στήν ὑποδούλωση τῆς Οὐκρανίας. Ἡ ἐπαναστατική πυρκαϊά, πού φουντώνει στήν Οὐκρανία, θά σαρώσει τά τελευταῖα ὑπολείμματα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί τά «ἐθνικά» του ἐξαρτήματα. Ἡ «Προσωρινή ἐργατοαγροτική κυβέρνηση τῆς Οὐκρανίας»[38], πού ξεπήδησε μέσα ἀπό τά κύματα τῆς ἐπανάστασης, θά ὀργανώσει τή νέα ζωή πάνω στίς ἀρχές τῆς κυριαρχίας τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν τῆς Οὐκρανίας. Τό «διάγγελμα» τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης τῆς Οὐκρανίας, πού δίνει πίσω στούς ἀγρότες τή γῆ τῶν τσιφλικάδων, στούς ἐργάτες τίς φάμπρικες καί τά ἐργοστάσια καί σ' ὅλους τούς ἐργαζόμενους καί ἐκμεταλλευόμενους πλέρια ἐλευθερία, τό ἱστορικό αὐτό «διάγγελμα» θά διαδοθεῖ ἀστρα-

πιαία σ' ὅλη τήν Οὐκρανία πρός φόβο τῶν ἐχθρῶν τῆς Οὐκρανίας, καί θά ἀντηχήσει σά χαρμόσυνη καμπάνα γιά νά χαροῦν καί νά ἀνακουφιστοῦν τά καταπιεζόμενα παιδιά τοῦ οὐκρανικοῦ λαοῦ.

Ὁ ἀγώνας ὅμως δέν τέλειωσε ἀκόμα, ἡ νίκη δέν ἐξασφαλίστηκε ἀκόμα. Ὁ πραγματικός ἀγώνας στήν Οὐκρανία μόλις ἄρχισε.

Τή στιγμή πού ὁ γερμανικός ἰμπεριαλισμός ζεῖ τίς τελευταῖες του μέρες καί ἡ «κυβέρνηση τοῦ Γκέτμαν» βρίσκεται στούς τελευταίους σπασμούς της, ὁ ἀγγλογαλλικός ἰμπεριαλισμός συγκεντρώνει στρατεύματα καί ἑτοιμάζει ἀπόβαση στήν Κριμαία γιά νά καταλάβει τήν Οὐκρανία. Οἱ ἀγγλογάλλοι ἰμπεριαλιστές θέλουν νά καταλάβουν σήμερα τήν κενή θέση τῶν γερμανῶν καταχτητῶν τῆς Οὐκρανίας. Παράλληλα βγαίνει στήν ἐπιφάνεια τό «Διευθυντήριο τῆς Οὐκρανίας»[39] μέ ἐπικεφαλῆς τόν τυχοδιώχτη Πετλιούρα, μέ τό σύνθημα τῆς παλιᾶς «αὐτοτέλειας» κάτω ἀπό «νέα» μορφή, πού εἶναι νέο κάλυμμα τῆς νέας αγγλογαλλικῆς κατοχῆς τῆς Οὐκρανίας, πιό πρόσφορο ἀπό τήν «κυβέρνηση τοῦ Γκέτμαν»!

Ὁ πραγματικός ἀγώνας στήν Οὐκρανία θά διεξαχθεῖ ἀπό δῶ καί μπρός.

Δέν ἀμφιβάλλουμε ὅτι ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Οὐκρανίας θά μπορέσει νά ἀντιμετωπίσει ὅπως τούς ἀξίζει τούς νέους ἀπρόσκλητους ξένους, τούς ἀγγλογάλλους ὑποδουλωτές.

Δέν ἀμφιβάλλουμε ὅτι ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Οὐκρανίας θά μπορέσει νά ξεσκεπάσει τόν ἀντιδραστικό ρόλο τῶν τυχοδιωχτῶν τοῦ στρατοπέδου Βινιτσένκο-Πετλιούρα, πού προετοιμάζουν, τό θέλουν εἴτε ὄχι, τόν ἐρχομό τῶν ἀγγλογάλλων ὑποδουλωτῶν.

Δέν ἀμφιβάλλουμε ὅτι ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Οὐκρανίας θά μπορέσει νά συσπειρώσει γύρω της τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς Οὐκρανίας καί θά τούς ὁδηγήσει τιμημένα στόν ἀγώνα καί στή νίκη.

Καλοῦμε ὅλα τά ἀφοσιωμένα παιδιά τῆς Σοβιετικῆς Οὐκρανίας νά βοηθήσουν τή νεαρή Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Οὐκρανίας καί νά τή συντρέξουν στόν ἔνδοξο ἀγώνα πού διεξάγει κατά τῶν στραγγαλιστῶν τῆς Οὐκρανίας.

Ἡ Οὐκρανία ἀπελευθερώνεται—ἐμπρός νά τήν βοηθήσουμε!

«Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ» ἀρ. φύλλου 1,
1 τοῦ Δεκέμβρη 1918.
Κύριο ἄρθρο.
Ὑπογραφή: Στάλιν

ΕΞ ΑΝΑΤΟΛΩΝ ΤΟ ΦΩΣ [40]

Ἀργά, μά ἀκράτητα κυλάει τό κῦμα τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος πρός τίς κατεχόμενες περιοχές, ἀπό τ' ἀνατολικά πρός τά δυτικά. Ἀργά, μά ἐπίσης ἀκράτητα περνοῦν στήν ἀνυπαρξία οἱ «νέες» ἀστικοδημοκρατικές «κυβερνήσεις» τῆς Ἐσθονίας, τῆς Λετονίας, τῆς Λιθουανίας καί τῆς Λευκορωσίας, παραχωρώντας τή θέση τους στήν ἐξουσία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν. Ὁ μεσότοιχος ἀνάμεσα στή Ρωσία καί τή Γερμανία καταρέει, γκρεμίζεται. Τό σύνθημα τοῦ ἀστικοῦ ἐθνικισμοῦ «Ὅλη ἡ ἐξουσία στήν ἐθνική κεφαλαιοκρατία» τό ἀντικαθιστᾶ τό σύνθημα τοῦ προλεταριακοῦ σοσιαλισμοῦ «Ὅλη ἡ ἐξουσία στίς ἐργαζόμενες μάζες τῶν καταπιεζομένων ἐθνοτήτων».

Πρίν ἕνα χρόνο, ὕστερα ἀπό τήν Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, πρός τήν ἴδια κατεύθυνση καί μέ τό ἴδιο σύνθημα τραβοῦσε τό ἀπελευθερωτικό κίνημα. Οἱ ἀστικο-εθνικές «κυβερνήσεις» πού δημιουργήθηκαν τότε στίς ἀκρινές περιοχές, θέλοντας νά ἀναχαιτίσουν τήν ὁρμή τοῦ σοσιαλιστικοῦ κινήματος πού ἐρχόταν ἀπό τή Ρωσία, κήρυξαν τόν πόλεμο ἐνάντια στή σοβιετική ἐξουσία. Ἤθελαν νά ἱδρύσουν ξεχωριστά ἀστικά κράτη στίς ἀκρινές περιοχές, γιά νά διατηρήσει ἡ ἐθνική κεφαλαιοκρατία στά χέρια της

τήν ἐξουσία καί τά προνόμια. Οἱ ἀναγνῶστες θυμοῦνται ὅτι τό ἀντεπαναστατικό αὐτό σχέδιο ἀπότυχε: οἱ «κυβερνήσεις» ἐκεῖνες δέχτηκαν ἀπό τά μέσα ἐπίθεση «ἀπό τούς δικούς τους» ἐργάτες καί ἀγρότες καί ἀναγκάστηκαν νά ὑποχωρήσουν. Ἔπειτα ἄρχισε ἡ κατοχή ἀπό τό γερμανικό ἰμπεριαλισμό, πού διέκοψε τήν πορεία τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν, καί ἔδοσε τήν ὑπεροχή στίς ἀστικο-εθνικές «κυβερνήσεις». Σήμερα, ὕστερα ἀπό τή συντριβή τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί τήν ἐκτόπιση τῶν στρατευμάτων κατοχῆς ἀπό τίς ἀκρινές περιοχές, ἡ πορεία τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα ξανάρχισε μέ καινούργια δύναμη καί πῆρε νέες, πιό ξεκάθαρες μορφές.

Οἱ ἐργάτες τῆς Ἐσθονίας σήκωσαν πρῶτοι τή σημαία τῆς ἐξέγερσης. Ἡ Κομμούνα ἐργασίας τῆς Ἐσθονίας[11] προχωρεῖ νικηφόρα, γκρεμίζοντας τά βάθρα τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς «κυβέρνησης» τῆς Ἐσθονίας, ξεσηκώνοντας στόν ἀγώνα τίς ἐργαζόμενες μάζες τῶν πόλεων καί τῶν χωριῶν τῆς Ἐσθονίας. Ἀπαντώντας στό διάβημα τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης τῆς Ἐσθονίας, ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Ρωσίας ἀναγνώρισε ἐπίσημα τήν ἀνεξαρτησία τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Ἐσθονίας. Χρειάζεται μήπως ν' ἀποδείξουμε ὅτι ἡ πράξη αὐτή ἀποτελεῖ καθῆκον καί ὑποχρέωση τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης τῆς Ρωσίας; Ἡ Σοβιετική Ρωσία δέ θεωροῦσε ποτέ τίς δυτικές περιοχές κτήσεις της. Θεωροῦσε πάντα ὅτι οἱ περιοχές αὐτές ἀποτελοῦν ἀναφαίρετο κτῆμα τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῶν ἐθνοτήτων πού τίς κατοικοῦν, ὅτι οἱ ἐργαζόμενες αὐτές μάζες ἔχουν ἀπόλυτο δικαίωμα νά καθορίσουν ἐλεύθερα τήν πολιτική τους τύχη. Ἐννοεῖται ὅτι αὐτό δέν ἀποκλείει, μά ἀντίθετα προϋποθέτει τήν ὁλόπλευρη βοήθεια τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας πρός τούς συντρόφους μας τῆς Ἐσθονίας στόν ἀγώνα τους γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς ἐρ-

γαζόμενης Ἐσθονίας ἀπό τό ζυγό τῆς κεφαλαιοκρατίας.

Οἱ ἐργάτες τῆς Λετονίας ἄρχισαν ἐπίσης τήν ἀπελευθέρωση τῆς πολυβασανισμένης πατρίδας τους. Ἡ ἐπανίδρυση τῶν Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν στό Βέρρο, Βάλκ, Ρίγα, Λιμπάου καί σέ ἄλλα μέρη τῆς Λετονίας, οἱ προσπάθειες τῶν ἐργατῶν τῆς Ρίγας νά πετύχουν μέ ἐπαναστατικό τρόπο τίς ἀπαραίτητες πολιτικές ἐλευθερίες, ἡ γρήγορη προώθηση τῶν λετονῶν ἀκροβολιστῶν πρός τή Ρίγα, ὅλα αὐτά δείχνουν ὅτι τήν ἀστικοδημοκρατική «κυβέρνηση» τῆς Λετονίας τήν περιμένει ἡ ἴδια τύχη μέ τήν «κυβέρνηση» τῆς Ἐσθονίας. Σύμφωνα μέ πληροφορίες πού φτάσανε σέ μᾶς, αὐτές τίς μέρες πρόκειται νά γίνει ἡ ἐπίσημη ἀνακήρυξη τῆς Προσωρινῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης τῆς Λετονίας[42]. Οὔτε συζήτηση, ὅτι ἡ πράξη αὐτή, ἄν γίνει πραγματικά, θά ἐπιταχύνει καί θά ὁλοκληρώσει τό ἔργο τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς Λετονίας ἀπό τόν ἰμπεριαλισμό.

Τ' ἀχνάρια τῶν λετονῶν ἐργατῶν τά ἀκολουθοῦν οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες τῆς Λιθουανίας. Ἡ δημιουργία Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν, πού ἀλήθεια γιά τήν ὥρα εἶναι ἀκόμα μισονόμιμα, στή Βίλνα, Σάβλι, Κόβνο καί σέ ἄλλα μέρη τῆς Λιθουανίας· ἡ ἀπαράμιλλη ἐπαναστατική δραστηριότητα, πού ἔδειξαν οἱ λιθουανοί ἐργάτες γῆς στήν περιφρούρηση τῶν μεγάλων γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων ἀπό τή διαρπαγή ἐκ μέρους τῶν τσιφλικάδων· ἡ γρήγορη προώθηση τῶν ἀκροβολιστῶν τῆς Λιθουανίας στό ἐσωτερικό τῆς χώρας καί τέλος, σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες πού ἔχουμε, ἡ σχεδιαζόμενη ἀνακήρυξη τῆς Προσωρινῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης τῆς Λιθουανίας—ὅλα αὐτά δείχνουν ὅτι ἡ περιβόητη Ταρίμπα[43] τῆς Λιθουανίας δέ θά ξεφύγει ἀπό τήν τύχη πού εἶχαν οἱ ὅμοιές της κυβερνήσεις στή Λετονία καί στήν Ἐσθονία.

Ὁ ἐφήμερος χαραχτήρας τῶν ἐθνικῶν «κυβερνήσεων» τῶν κατεχόμενων περιοχῶν δέν ἐξηγεῖται μόνο μέ τό γεγονός ὅτι εἶναι κυβερνήσεις ἀστικές, ξένες πρός τά συμφέροντα τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν, ἀλλά πρῶτ' ἀπ' ὅλα μέ τό γεγονός ὅτι εἶναι ἁπλά ἐξαρτήματα τῶν ἀρχῶν κατοχῆς, πράγμα πού δέ μποροῦσε παρά νά τίς στερήσει ἀπό κάθε ἠθικό κύρος στά μάτια τῶν πλατιῶν στρωμάτων τοῦ πληθυσμοῦ. Μ' αὐτή τήν ἔννοια ἡ περίοδος τῆς κατοχῆς στήν ἐξέλιξη τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν ἔπαιξε ἀναμφισβήτητα τό θετικό της ρόλο, ξεσκεπάζοντας πέρα γιά πέρα τή σαπίλα καί τήν προδοσία τῆς ἐθνικῆς κεφαλαιοκρατίας.

Εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι τά πράγματα πᾶνε νά πάρουν τέτια τροπή πού οἱ δυτικές περιοχές καί οἱ ἐργαζόμενες μάζες τους—πού ὥς τά τώρα ἀποτελοῦσαν ἀντικείμενο δόλιων μηχανοραφιῶν ἀπό μέρους τῶν ἰμπεριαλιστῶν—ἄν ὄχι σήμερα, αὔριο ἀσφαλῶς θά καταχτήσουν τήν ἐλευθερία τους καί θά σταθοῦν τελικά στά δικά τους πόδια...

Στό Βορά, στή Φιλανδία, γιά τήν ὥρα ἐπικρατεῖ «ἡσυχία». Ἡ ἡσυχία ὅμως αὐτή ἀναμφισβήτητα κρύβει μιά ἔντονη ἐσωτερική δράση, ἀπό τό ἕνα μέρος τῶν ἐργατῶν καί τῶν τόρπαρ, πού φλέγονται ἀπό τόν πόθο τῆς ἐλευθερίας κι ἀπό τό ἄλλο μέρος τῆς κυβέρνησης Σβίνχουβουντ, πού ὕποπτα ἀλλάζει συχνά ὑπουργούς καί ἔχει ἀδιάκοπα κρυφομιλήματα μέ τούς πράχτορες τοῦ ἀγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ἡ ἀποχώρηση τῶν στρατευμάτων κατοχῆς ἀπό τή Φιλανδία θά ἐπιταχύνει ἀναμφισβήτητα, τό ἔργο τῆς διάλυσης τῆς ληστρικῆς κλίκας τοῦ Σβίνχουβουντ, πού τήν περιφρονοῦν βαθύτατα μέ ὅλο τό δίκιο τους τά πλατιά στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Φιλανδίας.

Στό Νότο, στήν Οὐκρανία, δέν ὑπάρχει τόση ἡσυχία, ὅπως στή Φιλανδία. Κάθε ἄλλο! Τά ἐξεγερμένα στρατεύ-

ματα δυναμώνουν, οργανώνονται καί κινοῦνται πρός νότο. Τό Χάρκοβο, ὕστερα ἀπό τήν τριήμερη, ὑποδειγματικά ὀργανωμένη ἀπεργία[44], πέρασε στά χέρια τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Οἱ πετλιουρικοί, οἱ γερμανικές ἀρχές κατοχῆς καί οἱ πράχτορες τοῦ Σκοροπάτσκι ἀναγκάστηκαν νά ὑπολογίσουν τή θέληση τῶν ἐργατῶν. Στό Αἰκατερινοσλάβ λειτουργεῖ φανερά τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Τό βαρυσήμαντο διάγγελμα τῆς Προσωρινῆς Ἐργατοαγροτικῆς Κυβέρνησης τῆς Οὐκρανίας τυπώθηκε νόμιμα καί τοιχοκολλήθηκε στούς δρόμους τοῦ Αἰκατερινοσλάβ. Οἱ «ἀρχές» φάνηκαν ἀνίσχυρες νά ἐμποδίσουν αὐτό τό «θράσος». Καί δέν ἀναφέρουμε ἀκόμα τό δυνατό ξεσήκωμα τῶν οὐκρανῶν ἀγροτῶν, πού δέχονται τό διάγγελμα τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης τῆς Οὐκρανίας σάν Εὐαγγέλιο.

Καί πιό πέρα στό Νότο, στό Βόρειο Καύκασο, ἀκόμα καί οἱ ἰνγκοῦσοι καί οἱ τσετσένοι, οἱ ὀσέτοι καί οἱ καμπαρτίνοι περνᾶν κατά ὁλόκληρες ὁμάδες μέ τό μέρος τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, ξεκαθαρίζοντας μέ τό ὅπλο στό χέρι τήν πατρίδα τους ἀπό τίς μισθοφορικές συμμορίες τοῦ ἀγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Χρειάζεται μήπως νά ποῦμε ὅτι ὅλα αὐτά δέ θά μείνουν χωρίς ἀποτέλεσμα γιά τούς καταπιεζόμενους λαούς τῆς Δύσης καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα γιά τούς λαούς τῆς Αὐστρουγγαρίας, πού γιά τήν ὥρα περνᾶνε ἀκόμα τήν περίοδο τοῦ ἀστικοαπελευθερωτικοῦ ἐθνικοῦ κινήματος, ἀλλά ἡ δύναμη τῶν πραγμάτων τούς ὁδήγησε κιόλας στήν περίοδο τοῦ ἀγώνα ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό;

Στό κέντρο ὅλων τῶν βαρυσήμαντων γεγονότων βρίσκεται ὁ σημαιοφόρος τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης, ἡ Σοβιετική Ρωσία, πού ἐμψυχώνει τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῶν καταπιεζομένων λαῶν μέ τήν πίστη στή νίκη καί

ὑποστηρίζει τόν ἀπελευθερωτικό τους ἀγώνα γιά τό καλό τοῦ παγκόσμιου σοσιαλισμοῦ.

Δέν κοιμᾶται, βέβαια, καί τό ἄλλο στρατόπεδο, τό στρατόπεδο τῶν ἰμπεριαλιστῶν. Οἱ πράχτορές του τρέχουν πάνω-κάτω σ' ὅλες τίς χῶρες, ἀπό τή Φιλανδία ὥς τόν Καύκασο, ἀπό τή Σιβηρία ὥς τό Τουρκεστάν, ἐφοδιάζοντας τούς ἀντεπαναστάτες, ἐξυφαίνοντας ληστρικές συνωμοσίες, ὀργανώνοντας ἐκστρατεία κατά τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καί χαλκεύοντας ἁλυσίδες γιά τούς λαούς τῆς Δύσης. Δέν εἶναι ὅμως μήπως ὁλοφάνερο, ὅτι ἡ συμμορία τῶν ἰμπεριαλιστῶν ἔχασε πιά κάθε ἠθικό κύρος στά μάτια τῶν καταπιεζομένων λαῶν, ὅτι ἔχασε γιά πάντα τήν παλιά αἴγλη τοῦ σημαιοφόρου τοῦ «πολιτισμοῦ» καί τοῦ «ἀνθρωπισμοῦ» μέ τό νά στηρίζει τήν ἐγκληματική της ὕπαρξη στήν ἐξαγορά καί στίς μισθοφορικές συμμορίες, στή σκλαβιά καί στό σκοτάδι, ὅπου κρατᾶ τούς λεγόμενους «ἔγχρωμους» λαούς τῆς Ἀφρικῆς;...

Ἐξ Ἀνατολῶν τό φῶς!

Ἡ Δύση μέ τούς ἰμπεριαλιστές ἀνθρωποφάγους της μετατράπηκε σέ ἑστία σκοταδισμοῦ καί σκλαβιᾶς. Τό πρόβλημα εἶναι νά συντριβεῖ αὐτή ἡ ἑστία, γιά νά ἀνασάνουν καί νά χαροῦν οἱ ἐργαζόμενοι ὅλων τῶν χωρῶν.

Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ» ἀρ. φύλλου 6,
15 τοῦ Δεκέμβρη 1918.
Κύριο ἄρθρο.
Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΤΡΑΒΑΝ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΟΥΣ

Ἡ πορεία τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν δυτικῶν περιοχῶν συνεχίζεται. Τό κύμα τῆς ἐπανάστασης ἐξακολουθεῖ νά φουντώνει, σπάζοντας στό δρόμο του ὅλα τά ἐμπόδια. Οἱ πράχτορες τοῦ παλιοῦ κόσμου καί οἱ ἄνθρωποι τοῦ σκότους τῆς Ἐσθονίας, τῆς Λετονίας καί τῆς Λιθουανίας τό σκᾶνε ὅπως ὁ διάβολος πού φεύγει ἀπό τό λιβάνι.

Οἱ ἀκροβολιστές τῆς Ἐσθονίας κυκλώνουν κιόλας τό σπουδαῖο κόμβο Τάψ. Σύμφωνα μέ τή διαταγή τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ, ὁ στόλος μας φρουρεῖ τίς ἀκτές τῆς Σοβιετικῆς Ἐσθονίας ἀπό ἐνδεχόμενους αἰφνιδιασμούς ἀπό τή θάλασσα. Ἡ κόκκινη σημαία τοῦ σοσιαλισμοῦ κυματίζει πάνω ἀπό τήν Ἐσθονία. Οἱ ἐργαζόμενες μάζες τῆς Ἐσθονίας πανηγυρίζουν. Ἡ μέρα τῆς ἀπελευθέρωσης τοῦ Ρέβελ δέν εἶναι μακριά. Καί δέν εἶναι ἀνάγκη νά ποῦμε ὅτι τά ἀγγλικά στρατεύματα, ἄν ἔρθουν στήν Ἐσθονία γιά κατοχή, θά ἀντιμετωπίσουν τή γενική ἀντίσταση ὅλου τοῦ ἐσθονικοῦ λαοῦ.

Ἡ ἐπαναστατική πυρκαϊά στή Λιθουανία φουντώνει ὅλο καί μέ μεγαλύτερη δύναμη. Ἡ Βίλνα βρίσκεται κιόλας στά χέρια τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀχτημόνων ἀγροτῶν βουλευτῶν. Οἱ ἐπιβλητικές διαδηλώσεις πού

ἔγιναν αὐτές τίς μέρες στή Βίλνα[45] ξεχαρβάλωσαν τελείως τήν Ταρίμπα τοῦ Κάιζερ. Ὁ θερμός χαιρετισμός τοῦ Σοβιέτ τῆς Βίλνας πρός τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί τόν Κόκκινο Στρατό[46] δείχνει ἀρκετά καθαρά τό χαραχτήρα τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος τῆς Λιθουανίας. Σοβιέτ στό Κόβνο, στό Σάβλι καί σέ ἄλλες πόλεις, Σοβιέτ στίς ἐπαρχίες καί στά χωριά κάτω ἀπ' τή μύτη τοῦ δήμιου στρατηγοῦ Χόφμαν, ὅλα αὐτά δείχνουν τήν ἐπιθετική ὁρμή τῆς σοβιετικῆς ἐπανάστασης. Ἡ ἐργατική κυβέρνηση τῆς Λιθουανίας[47], πού σχηματίστηκε στή Βιλέικα, μέ τό φλογερό διάγγελμά της θά δημιουργήσει ἀναμφισβήτητα ἕνα σίγουρο κέντρο συνένωσης τῶν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων τῆς Λιθουανίας. Οἱ κόκκινοι ἀκροβολιστές τῆς Λιθουανίας θά φέρουν τήν ἐλευθερία στήν πατρίδα τους. Ἡ ἀναγνώριση τῆς ἐργατικῆς Κυβέρνησης τῆς Λιθουανίας ἀπό τή Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Ρωσίας[48] θά δυναμώσει τήν πίστη τους στήν τελική νίκη.

Θυελώδικα καί ἀκατάσχετα φουντώνει ἡ ἐπανάσταση στή Λετονία. Οἱ δοξασμένοι κόκκινοι ἀκροβολιστές τῆς Λετονίας, ἀφοῦ κατέλαβαν τό Βάλκ, κυκλώνουν τώρα μ' ἐπιτυχία τή Ρίγα. Ἡ κυβέρνηση τῶν Σοβιέτ τῆς Λετονίας πού σχηματίστηκε τοῦτες τίς μέρες ὁδηγεῖ μέ σίγουρο χέρι τούς ἐργάτες καί τούς ἀκτήμονες ἀγρότες τῆς Λετονίας πρός τή νίκη. Ἡ κυβέρνηση αὐτή ξεσκεπάζοντας τή διπρόσωπη πολιτική τῆς κυβέρνησης τοῦ Βερολίνου καί τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν κατοχῆς, δηλώνει ἀπερίφραστα στό διάγγελμά της:

«Ἀπορίπτουμε κατηγορηματικά κάθε ἀνάμιξη πρός ὄφελος τῶν φεουδαρχῶν καί ἀστῶν ἀντιπάλων μας, ἀκόμα καί στήν περίπτωση πού μέ μιά τέτια ἀνάμιξη μᾶς ἀπειλοῦσε μιά κυβέρνηση πού αὐτονομάζεται σοσιαλιστική».

Ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Λετονίας ὑπολογίζει μόνο στή βοήθεια τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου ὅλων τῶν χωρῶν καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα τῆς Ρωσίας. Ἡ κυβέρνηση αὐτή λέει:

«Ζητοῦμε βοήθεια καί τήν περιμένουμε ἀπό τό πραγματικά ἐπαναστατικό προλεταριάτο ὅλου τοῦ κόσμου καί ἰδιαίτερα ἀπό τή Σοσιαλιστική Ὁμόσπονδη Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας».

Χρειάζεται μήπως ν' ἀποδείξουμε ὅτι ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Ρωσίας θά δόσει τήν κάθε δυνατή βοήθεια στή Λετονία πού ἀπελευθερώνεται καί τούς ἡρωικούς ἀκροβολιστές της;

Στό Βορά, στή Φιλανδία ἐπικρατεῖ ἀκόμα «ἡσυχία». Κάτω ὅμως ἀπό τό περίβλημα τῆς ἡσυχίας καί τῆς ἠρεμίας ἡ ἀντεπανάσταση δέν κοιμᾶται, ἀλλά ἑτοιμάζεται γιά καινούργιες μάχες. Ἡ παραίτηση τοῦ Σβίνχουβουντ καί ὁ διορισμός τοῦ Μάνερχαϊμ σημαίνουν ὅτι ἐγκαταλείπονται οἱ «μεταρυθμίσεις» μέσα στή χώρα καί ὅτι σχεδιάζεται ἐκστρατεία τῆς Ἀγγλίας κατά τῆς Πετρούπολης μέσω τῆς Φιλανδίας. Μά αὐτό τό πράγμα δέ μπορεῖ παρά νά ὀξύνει τήν ἐπαναστατική κρίση πού ὡριμάζει στή Φιλανδία.

Στήν Οὐκρανία ἡ κανονική φυγή τοῦ Σκοροπάτσκι καί ἡ ἀναγνώριση ἀπό τήν Ἀντάντ τοῦ διευθυντηρίου τοῦ Βιντσένκο ἀποκαλύπτουν μιά νέα εἰκόνα νέων «κατορθωμάτων» τῆς διπλωματίας τῆς Ἀντάντ. Εἶναι φανερό ὅτι ὁ κ. Πετλιούρα, πού χτές ἀκόμα ξεσπάθωνε ὑπέρ τῆς «αὐτοτέλειας», σήμερα ὑποκλίνεται μπροστά στά στρατεύματα τῆς Ἀντάντ πού «ἔρχονται» νά τόν βοηθήσουν, δηλ. στά στρατεύματα τοῦ Κρασνόφ καί τοῦ Ντενίκιν. Τά ἐξεγερμένα στρατεύματα καί τά Σοβιέτ χαρακτηρίστηκαν ὁ κυριότερος ἐχθρός τῆς Οὐκρανίας. Καί κυριότερος φίλος εἶναι «ὁ ποθητός ξένος», ἡ Ἀντάντ καί οἱ φίλοι της, οἱ λευκοφρουροί τοῦ Κρασνόφ καί τοῦ Ντενίκιν, πού κατέλαβαν κιόλας τό λεκανοπέδιο τοῦ Ντονέτς. Ὁ κ. Πετλιούρα, πού πούλησε μιά φορά τήν Οὐκρανία στούς γερμανούς, τήν ξαναπουλάει σήμερα στούς ἄγγλους ἰμπεριαλιστές. Εἶναι περιττό νά ποῦμε ὅτι οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες τῆς Οὐκρανίας θά πάρουν ὑπέψη τους αὐτή τή νέα προδοσία τῶν Βιντσένκο-Πετλιούρα. Τό ἐπαναστατικό κίνημα πού ἀναπτύσσεται ὥρα μέ τήν ὥρα στήν Οὐκρανία καί ἡ πορεία τῆς ἀποσύνθεσης πού ἄρχισε κιόλας στίς γραμμές τοῦ στρατοῦ τοῦ Πετλιούρα μιλᾶν ἀρκετά εὔγλωττα γι' αὐτό.

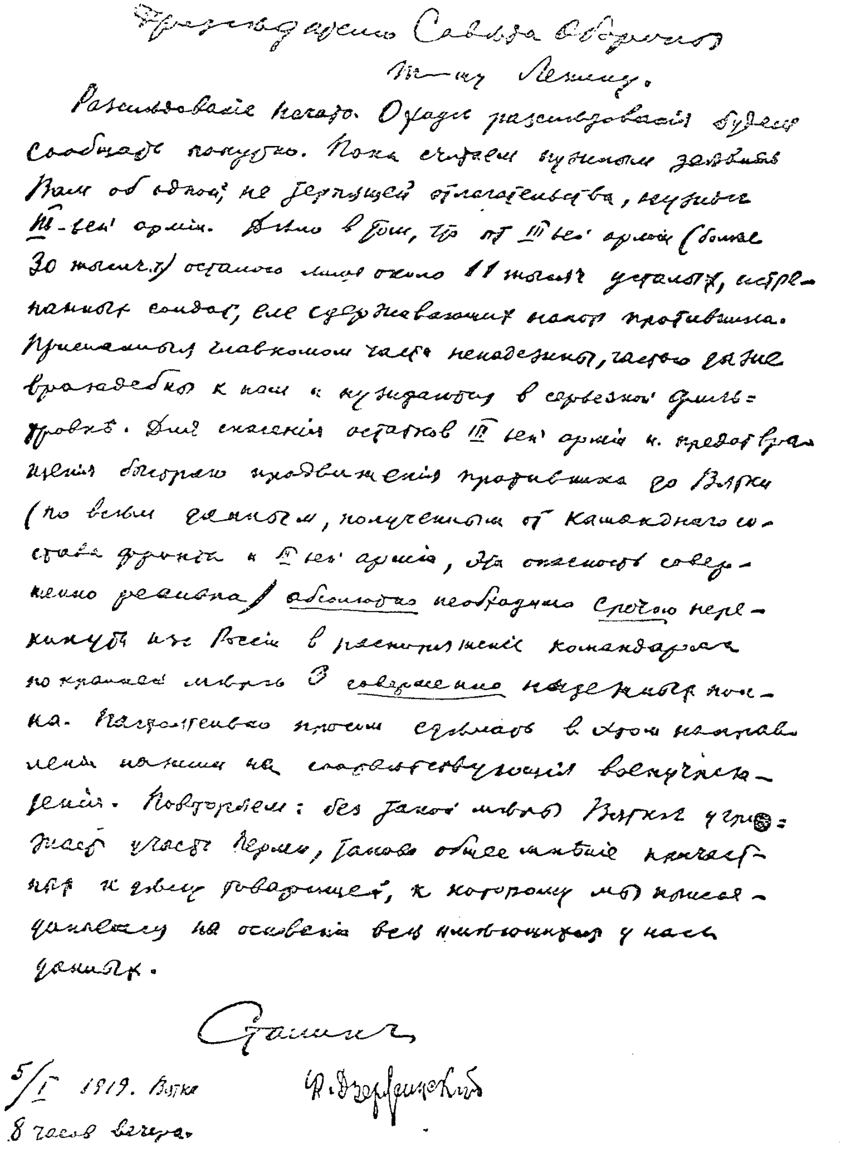
Τά πράγματα τραβᾶν τό δρόμο τους...

«Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ», ἀρ. φύλλου 7,
22 τοῦ Δεκέμβρη 1918.
Κύριο ἄρθρο.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ [49]

Πρός τόν Πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου
τῆς Ἄμυνας, σύντροφο Λένιν

Οἱ ἀνακρίσεις ἄρχισαν. Θά Σᾶς ἐνημερώσουμε ἔγκαιρα γιά τήν πορεία τους. Γιά τήν ὥρα θεωροῦμε ἀπαραίτητο νά Σᾶς μιλήσουμε γιά μιά σοβαρή ὑπόθεση τῆς 3ης στρατιᾶς, πού δέν ἐπιδέχεται ἀναβολή. Πρόκειται γιά τά ἑξῆς: ἀπό τήν 3η στρατιά (πάνω ἀπό 30 χιλιάδες ἄνδρες) ἔμειναν μόνον κάπου 11 χιλιάδες κουρασμένοι καί στραπατσαρισμένοι φαντάροι, πού μόλις καί μετά βίας ἀντέχουν στήν πίεση τοῦ ἐχθροῦ. Τά τμήματα πού ἔστειλε ὁ ἀνώτατος διοικητής δέν εἶναι σίγουρα, ἐνμέρει μάλιστα ἔχουν καί ἐχθρικές διαθέσεις ἀπέναντί μας καί πρέπει νά τά περάσουμε ἀπό ψιλό κόσκινο. Γιά νά περισωθοῦν τά ὑπολείμματα τῆς 3ης στρατιᾶς καί νά ἀποτραπεῖ ἡ γρήγορη προώθηση τοῦ ἐχθροῦ ὥς τή Βιάτκα (σύμφωνα μέ ὅλα τά στοιχεῖα πού πήραμε ἀπό τούς διοικητές τοῦ μετώπου καί τῆς 3ης στρατιᾶς, εἶναι πέρα γιά πέρα πραγματικός αὐτός ὁ κίνδυνος) εἶναι ἀ π ο λ ύ τ ω ς ἀπαραίτητο νά μετακινηθοῦν ἐ π ε ι γ ό ν τ ω ς ἀπό τή Ρωσία τουλάχιστο τρία ἀ π ο λ ύ τ ω ς σίγουρα συντάγματα καί νά τεθοῦν στή διάθεση τοῦ

Председателю Совета Обороны
тов. Ленину.
Расследование начато. О ходе расследования будем сообщать попутно. Пока считаем нужным заявить Вам об одной, не терпящей отлагательства, нужде III-ей армии. Дело в том, что от III-ей армии (более 30 тысяч) осталось лишь около 11 тысяч усталых, истрепанных солдат, еле сдерживающих напор противника. Присылаемые главкомом части ненадежны, частью даже враждебны к нам и нуждаются в серьезной фильтровке. Для спасения остатков III-ей армии и предотвращения быстрого продвижения противника до Вятки (по всем данным, полученным от командного состава фронта и III-ей армии, эта опасность совершенно реальна) абсолютно необходимо срочно перекинуть из России в распоряжение командарма по крайней мере 3 совершенно надежных полка. Настоятельно просим сделать в этом направлении нажим на соответствующие военные учреждения. Повторяем: без такой меры Вятке угрожает участь Перми, таково общее мнение причастных к делу товарищей, к которому мы присоединяемся на основании всех имеющихся у нас данных.
Сталин
5/I 1919. Вятка
8 часов вечера.
Ф. Дзержинский

Τό χειρόγραφο τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ι. Β. Στάλιν καί τοῦ Φ. Ε. Τζερζίνσκι πρός τόν Β. Ι. Λένιν. 5 τοῦ Γενάρη 1919

Ἀνατυπώνεται σέ μικρότερο σχῆμα

διοικητῆ τῆς στρατιᾶς. Παρακαλοῦμε πολύ νά ἀσκηθεῖ πίεση πρός αὐτή τήν κατεύθυνση πάνω στά ἁρμόδια στρατιωτικά ὄργανα. Τό ἐπαναλαμβάνουμε: ἄν δέν παρθεῖ ἕνα τέτιο μέτρο, ἡ Βιάτκα κινδυνεύει νά ἔχει τήν τύχη τοῦ Πέρμ. Αὐτή εἶναι ἡ γενική γνώμη τῶν συντρόφων πού ξέρουν τήν κατάσταση καί μέ τή γνώμη αὐτή συμφωνοῦμε κι ἐμεῖς, στηριγμένοι σ' ὅλα τά στοιχεῖα πού διαθέτουμε.

Στάλιν
Φ. Τζερζίνσκι

Βιάτκα, 5 τοῦ Γενάρη 1919,
8 ἡ ὥρα τό βράδι

Πρωτοδημοσιεύτηκε
στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 301,
21 τοῦ Δεκέμβρη 1929.

ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

Στό σύντροφο Λένιν

Πήραμε τό κρυπτογραφημένο τηλεγράφημά Σας. Σᾶς ἐνημερώσαμε ἤδη γιά τίς αἰτίες τῆς καταστροφῆς, σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα πού προέκυψαν ἀπό τήν ἀνάκριση[50]: μιά στρατιά μέ κουρασμένα τμήματα, χωρίς ἐφεδρεῖες καί στιβαρή διοίκηση, πού ἐπιπλέον κατεῖχε πλευρική θέση καί ἦταν ἐκτεθειμένη σέ κίνδυνο ὑπερφαλάγγισης ἀπό βορά, μιά τέτια στρατιά δέ μποροῦσε νά μή διαλυθεῖ μέ μιά σοβαρή πίεση ἀπό ὑπέρτερες φρέσκες δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ. Κατά τή γνώμη μας, ἡ καταστροφή δέν ὀφείλεται μόνο στήν ἀδυναμία τῶν ὀργάνων τῆς 3ης στρατιᾶς καί τῶν πιό ἄμεσων μετόπισθεν, ἀλλά καί

1) στό Γενικό Ἐπιτελεῖο καί στά Στρατιωτικά Ἐπιτροπάτα περιοχῶν πού συγκροτοῦν καί στέλνουν ἐν γνώσει τους στό μέτωπο τμήματα μή σίγουρα,

2) στό Πανρωσικό Γραφεῖο τῶν Ἐπιτρόπων, πού στέλνει στά τμήματα πού συγκροτοῦνται στά μετόπισθεν παιδαρέλια κι ὄχι ἐπιτρόπους,

3) στό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας, πού χαλάει μέ τίς λεγόμενες ὁδηγίες καί δια-

ταγές του τό ἔργο τῆς διοίκησης τοῦ μετώπου καί τῶν στρατιῶν. Ἄν δέν γίνουν οἱ κατάλληλες ἀλλαγές στό στρατιωτικό κέντρο, δέν ὑπάρχουν ἐγγυήσεις ἐπιτυχίας στά μέτωπα.

Ἡ ἀπάντησή μας στά ἐρωτήματα τῶν στρατιωτικῶν.

1. Γιά τά δυό συντάγματα. Παραδόθηκαν στόν ἐχθρό δυό συντάγματα: τό 1ο σοβιετικό καί τό σύνταγμα τῶν ναυτῶν τῆς Πετρούπολης. Δέν ἄρχισαν ἐχθροπραξίες ἐναντίον μας. Ἐχθροπραξίες ἐναντίον μας ἄρχισε τό 10ο σύνταγμα ἱππικοῦ τῆς 10ης μεραρχίας. Τό σύνταγμα αὐτό, πού βρισκόταν στό χωριό Ἰλίνσκογε, τό εἶχε συγκροτήσει τό Ἐπιτροπάτο τῶν Στρατιωτικῶν τῆς περιοχῆς τῶν Οὐραλίων. Ἐκτός ἀπ' αὐτό ἔχουμε προλάβει μιά στάση στό 10ο σύνταγμα μηχανικοῦ, πού βρισκόταν στό ἐργοστάσιο Ὄτσερσκ. Καί αὐτό τό σύνταγμα τό εἶχε συγκροτήσει τό Ἐπιτροπάτο τῶν Στρατιωτικῶν τῆς περιοχῆς. Ἡ αἰτία τοῦ περάσματος στόν ἐχθρό, καθώς καί τῶν ἐχθρικῶν ἐνεργειῶν εἶναι ἡ ἀντεπαναστατικότητα τῶν συνταγμάτων, πού ἐξηγεῖται ἀπό τό γεγονός ὅτι ἀκολουθοῦνται παλιές μέθοδες στρατολογίας καί συγκρότησης, δέν προηγεῖται ἕνα ξεκαθάρισμα τῶν ἀνθρώπων πού καλοῦνται νά ὑπηρετήσουν στό στρατό, καί λείπει καί ἡ ἐλάχιστη πολιτική δουλιά στά συντάγματα.

2. Μοτοβιλίχα. Οἱ μηχανές τοῦ ἐργοστασίου καί καί τοῦ ἠλεκτρικοῦ τμήματος καταγράφηκαν ὅλες, λύθηκαν ἔγκαιρα καί φορτώθηκαν σέ βαγόνια, δέ μεταφέρθηκαν ὅμως καί οὔτε καταστράφηκαν. Ἡ εὐθύνη βαρύνει τήν Τσεντροκολέγκια[51], τό διοικητή τῶν στρατιωτικῶν συγκοινωνιῶν καί τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τῆς στρατιᾶς, πού ἔδειξε πρωτάκουστη ἀμέλεια. Τά πέντε ἕκτα τῶν ἐργατῶν τῆς Μοτοβιλίχας ἔμειναν στό Πέρμ, ἔμεινε

όλο τό τεχνικό προσωπικό τοῦ ἐργοστασίου καί οἱ πρῶτες ὕλες. Ὅπως δείχνουν ὅλα τά στοιχεῖα, τό ἐργοστάσιο θά μπορέσει νά μπεῖ μπρός μέσα σέ ἑνάμιση μήνα περίπου. Οἱ φῆμες γιά ἐξέγερση τῶν ἐργατῶν τῆς Μοτοβιλίχας τίς παραμονές τῆς πτώσης τοῦ Πέρμ δέν ἐπιβεβαιώνονται· σημειώθηκε μόνο μεγάλος ἀναβρασμός ἐξαιτίας τῆς ἀταξίας στόν ἐπισιτιστικό τομέα.

3. Γιά τήν ἀνατίναξη τῆς γέφυρας καί τῶν πολύτιμων ἐγκαταστάσεων. Ἡ γέφυρα κλπ. δέν ἀνατινάχθηκαν λόγω τῆς ἀμέλειας τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Συμβουλίου τῆς στρατιᾶς καί τῆς ἔλλειψης σύνδεσης ἀνάμεσα στά τμήματα πού ὑποχωροῦσαν καί στό ἐπιτελεῖο τῆς στρατιᾶς. Ὑπάρχει ἡ ἐκδοχή, ὅτι ὁ σύντροφος πού ἀνέλαβε νά ἀνατινάξει τή γέφυρα, δέ μπόρεσε νά ἐκπληρώσει τήν ἀποστολή του γιατί σκοτώθηκε ἀπό τούς λευκοφρουρούς λίγα λεπτά πρίν γίνει ἡ ἀνατίναξη. Γιά τήν ὥρα δέν κατορθώσαμε νά ἐξακριβώσουμε αὐτή τήν ἐκδοχή, ἐπειδή ἡ φρουρά τῆς γέφυρας τόβαλε στά πόδια καί μιά σειρά «σοβιετικοί» ὑπάλληλοι ἔφυγαν «ἄγνωστο γιά ποῦ».

4. Γιά τίς ἐφεδρεῖες τοῦ Πέρμ. Οἱ ἐφεδρεῖες ἀποτελοῦνταν ἀπό ἕνα ἀδύνατο καί ὄχι σίγουρο «σοβιετικό σύνταγμα» πού μόλις ἔφτασε στό μέτωπο πέρασε στόν ἐχθρό. Ἄλλες ἐφεδρεῖες δέν ὑπῆρχαν.

5. Ἀπώλειες σέ ὑλικό καί ἀνθρώπους. Γιά τήν ὥρα δέν εἶναι δυνατό νά σχηματίσουμε πλήρη εἰκόνα τῶν ἀπωλειῶν, ἐπειδή χάθηκαν μιά σειρά ντοκουμέντα καί ἐπειδή μιά ὁλόκληρη σειρά «σοβιετικοί» εἰδικοί, πού ἦταν ἀνακατεμένοι στήν ὑπόθεση, πέρασαν μέ τό μέρος τοῦ ἐχθροῦ.

Σύμφωνα μέ τά λιγοστά στοιχεῖα πού διαθέτουμε βγαίνει ὅτι χάσαμε: 297 ἀτμομηχανές (ἀπό αὐτές οἱ 86 εἶχαν πάθει βλάβες), κάπου 3 χιλιάδες βαγόνια (ἀσφαλῶς

περισσότερα)· 900 χιλιάδες πούτια πετρέλαιο καί φωτιστικό πετρέλαιο· μερικές ἑκατοντάδες χιλιάδες πούτια καυστική σόδα· 2 ἑκατομμύρια πούτια ἁλάτι· φάρμακα ἀξίας πέντε ἑκατομμυρίων ρουβλιῶν· τίς ἀποθῆκες ὑλικοῦ τοῦ ἐργοστασίου τῆς Μοτοβιλίχας καί τῶν μηχανοστασίων τοῦ Πέρμ πού περιεῖχαν τεράστια πλούτη· τίς ἐγκαταστάσεις καί τίς μηχανές τοῦ ἐργοστασίου τῆς Μοτοβιλίχας· τίς μηχανές τῶν βαποριῶν τοῦ στολίσκου τοῦ Κάμα· 65 βαγόνια δέρματα· 150 βαγόνια τρόφιμα τοῦ τμήματος ἐφοδιασμοῦ τῆς στρατιᾶς· μιά τεράστια ἀποθήκη τῆς διεύθυνσης τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν τῆς ἐπαρχίας πού περιεῖχε βαμβάκι, ὑφάσματα, μηχανέλαια κλπ.· 10 βαγόνια μέ τραυματίες μαχητές· τήν ἀποθήκη ἀξόνων τῶν σιδηροδρόμων μέ μεγάλα ἀποθέματα ἀπό ἀμερικάνικους ἄξονες· 29 πυροβόλα, 10 χιλιάδες ὀβίδες, 2 χιλιάδες ὅπλα, 8 ἑκατομμύρια σφαῖρες· πάνω ἀπό 8 χιλιάδες νεκρούς, τραυματίες καί ἀγνοούμενους στήν περίοδο ἀπό τίς 22 ὥς τίς 29 τοῦ Δεκέμβρη. Στό Πέρμ ἔμειναν ὅλοι οἱ εἰδικοί-σιδηροδρομικοί καί σχεδόν ὅλοι οἱ εἰδικοί τοῦ ἐφοδιασμοῦ. Ὁ ὑπολογισμός τῶν ἀπωλειῶν συνεχίζεται.

6. Ἡ σημερινή ἀριθμητική μάχιμη δύναμη τῆς στρατιᾶς. Ἡ 3η στρατιά ἀποτελεῖται σήμερα ἀπό δυό μεραρχίες (τήν 29η καί τήν 30ή) μέ 14 χιλιάδες ὁπλίτες, 3 χιλιάδες ἱππεῖς, 323 πολυβόλα, καί 78 πυροβόλα. Ἐφεδρεῖες: μιά ταξιαρχία τῆς 7ης μεραρχίας πού στάλθηκε ἀπό τή Ρωσία. Ἡ ταξιαρχία αὐτή δέ μπῆκε ἀκόμα στή μάχη, γιατί δέν εἶναι σίγουρη καί πρέπει νά περάσει ἀπό σοβαρό ξεκαθάρισμα. Τά τρία συντάγματα πού ὑποσχέθηκε ὁ Βατσέτις δέν ἔφτασαν ἀκόμα (καί δέ θά φτάσουν, γιατί χτές πῆραν, ὅπως φαίνεται, νέα ἀποστολή γιά τή Νάρβα[52]). Τά τμήματα πού βρίσκονται σέ δράση εἶναι στραπατσαρι-

σμένα, κουρασμένα καί μέ δυσκολία κρατιοῦνται στό μέτωπο

7. Τό σύστημα διοίκησης τῆς 3ης στρατιᾶς. Φαινομενικά τό σύστημα διοίκησης εἶναι τό συνηθισμένο «σύμφωνα μέ τόν κανονισμό», στήν πραγματικότητα ὅμως δέν ὑπάρχει καμιά τάξη, παρατηρεῖται ἀπόλυτη ἔλλειψη νοικοκυρίστικου πνεύματος, ἀπόσπαση τῆς διοίκησης τῆς στρατιᾶς ἀπό τά τμήματα πού μάχονται, οὐσιαστική αὐτονομία τῶν μεραρχιῶν.

8. Τά μέτρα πού πάρθηκαν εἶναι ἄραγε ἀρκετά γιά νά σταματήσει ἡ ὑποχώρηση; Ἀπό τά μέτρα πού πάρθηκαν μποροῦν νά θεωρηθοῦν σοβαρά τά παρακάτω: 1) Ἡ προώθηση τῆς 2ης στρατιᾶς πρός τήν κατεύθυνση Κουνγκούρ, πού ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς μιά μεγάλη ὑποστήριξη τῆς 3ης στρατιᾶς καί 2) ἡ ἀποστολή στό μέτωπο, χάρη στίς προσπάθειες τοῦ Στάλιν καί τοῦ Τζερζίνσκι, 900 ἀπόλυτα σίγουρων καί ξεκούραστων στρατιωτῶν, πού ἔχουν προορισμό νά ἀλλάξουν ριζικά τό πεσμένο ἠθικό τῆς 3ης στρατιᾶς. Σέ δυό μέρες θά στείλουμε στό μέτωπο δυό ἴλες ἱππικοῦ καί τό 62 σύνταγμα (πού ξεκαθαρίστηκε) τῆς 3ης ταξιαρχίας. Σέ 10 μέρες θά στείλουμε ἀκόμα ἕνα σύνταγμα. Οἱ φαντάροι τῆς πρώτης γραμμῆς τῆς 3ης στρατιᾶς τό ξέρουν αὐτό, βλέπουν τή φροντίδα τῶν μετόπισθεν γιά τό μέτωπο καί τό ἠθικό τους δυναμώνει. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ κατάσταση εἶναι σήμερα καλύτερη ἀπ' ὅ,τι ἦταν πρίν δυό βδομάδες. Σέ ορισμένα μάλιστα μέρη ἡ στρατιά περνᾶ στήν ἐπίθεση, ὄχι χωρίς ἐπιτυχίες. Ἄν ὁ ἐχθρός μᾶς ἀφήσει ἀκόμα δυό βδομάδες ἀνάπαυλα, δηλ. ἄν δέ ρίξει στό μέτωπο κι ἄλλες φρέσκες δυνάμεις, μποροῦμε νά ἐλπίζουμε ὅτι ὁ τομέας τῆς 3ης στρατιᾶς θά σταθεροποιηθεῖ.

Τώρα εἴμαστε ἀπασχολημένοι μέ τήν ἐξουδετέρωση τῆς ὑπερφαλαγγιστικῆς κίνησης μερικῶν τμημάτων τοῦ ἐχθροῦ ἀπό βορά πρός τή Βιάτκα, πάνω στή δημοσιά πού περνάει ἀπό τό Κάιγκοροντ. Ἕνας ἀπό τούς λόγους πού ἤρθαμε στή Βιάτκα, εἶναι γιά νά στείλουμε στό Κάιγκοροντ ἕνα τμῆμα χιονοδρόμων καί θά τό στείλουμε. Ὅσον ἀφορᾶ τά ἄλλα μέτρα (δυνάμωμα τῶν μετόπισθεν), ἐπιστρατεύουμε τά στελέχη, καί τά κατώτερα καί τά ἀνώτερα, καί τά στέλνουμε στά στρατιωτικά τμήματα τῶν μετόπισθεν, καί ξεκαθαρίζουμε τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τοῦ Γκλαζόφ καί τῆς Βιάτκας. Τά ἀποτελέσματα ὅμως αὐτῆς τῆς δουλιᾶς δέ θά φανοῦν βέβαια γρήγορα.

Αὐτά εἶναι ὅλα τά μέτρα πού πάρθηκαν. Σέ καμιά περίπτωση δέ μπορεῖ νά θεωρηθοῦν ἐπαρκῆ, γιατί τά κουρασμένα τμήματα τῆς 3ης στρατιᾶς δέ μποροῦν νά κρατηθοῦν πολύν καιρό χωρίς μιά ἔστω καί μερική ἀντικατάσταση. Γι' αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο νά σταλοῦν ἐδῶ τουλάχιστο δυό συντάγματα. Μόνο στήν περίπτωση αὐτή μπορεῖ νά ὑπάρξει ἐγγύηση γιά τή σταθερότητα τοῦ μετώπου. Ἐκτός ἀπ' αὐτό εἶναι ἀπαραίτητα:

1) Ν' ἀντικατασταθεῖ ὁ διοικητής τῆς στρατιᾶς.

2) Νά σταλοῦν τρία ἱκανά πολιτικά στελέχη.

3) Νά διαλυθεῖ τό γρηγορότερο ἡ περιφερειακή Ἐπιτροπή, τό περιφερειακό Σοβιέτ κλπ. γιά νά ἐπιταχυνθεῖ ἡ ἐπιστράτευση τῶν στελεχῶν πού ἔφυγαν στά μετόπισθεν μέ τήν ἐκκένωση τοῦ πληθυσμοῦ.

Ι. Στάλιν
Φ. Τζερζίνσκι

Βιάτκα, 19 τοῦ Γενάρη 1919.

Υ. Γ. Σέ μερικές μέρες θά ξαναγυρίσουμε στό Γκλαζόφ γιά νά τελειώσουμε τήν ἀνάκριση.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942
στή Λενινιστική συλλογή, XXXIV.

ΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΟΒΙΕΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΙΑΤΚΑΣ

19 τοῦ Γενάρη 1919

('Από τά πρακτικά)

Μιλώντας γιά τή γενική κατάσταση, πρέπει νά ποῦμε ὅτι ἔχει ἐξασφαλιστεῖ μιά ὁρισμένη σταθερότητα τοῦ μετώπου γιά τό ἄμεσο μέλλον καί ὅτι εἶναι ἀνάγκη ἀκριβῶς τώρα νά δημιουργήσουμε μιά Στρατιωτική 'Επαναστατική 'Επιτροπή τοῦ Κυβερνείου τῆς Βιάτκας. Ἄν ὁ ἐχθρός προωθηθεῖ θά βοηθηθεῖ ἀπό τίς ἐξεγέρσεις τῶν ἀντεπαναστατῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ καί τίς ἐξεγέρσεις αὐτές μπορεῖ νά τίς καταπολεμήσει μέ ἐπιτυχία μόνο μιά ὀλιγομελής καί εὐκίνητη ὀργάνωση, ὅπως πρέπει νά εἶναι ἡ Στρατιωτική 'Επαναστατική 'Επιτροπή.

Εἶναι ἀπαραίτητο νά ὀργανωθεῖ ἀμέσως κιόλας ἕνα νέο κέντρο, ὅπου νά ἀντιπροσωπεύονται:

1) ἡ 'Εκτελεστική 'Επιτροπή τοῦ Κυβερνείου,

2) τό Σοβιέτ τῆς Περιοχῆς,

3) ἡ Κομματική 'Επιτροπή τοῦ Κυβερνείου,

4) ἡ Ἔκτακτη 'Επιτροπή (Τσεκά),

5) τό 'Επιτροπάτο τῶν Στρατιωτικῶν τῆς περιοχῆς.

Ἡ Στρατιωτική 'Επαναστατική 'Επιτροπή τῆς Βιάτκας πρέπει νά συγκεντρώσει στά χέρια της ὅλες τίς δυνάμεις καί ὅλα τά μέσα, ἀλλά ἡ τρέχουσα δουλιά τῶν

σοβιετικῶν ὀργάνων δέν πρέπει νά σταματήσει, ἀντίθετα πρέπει νά δυναμώσει.

Κατά τό πρότυπο τοῦ κέντρου τοῦ κυβερνείου πρέπει νά δημιουργηθοῦν ἀνάλογα ὄργανα στούς νομούς.

Μέ ἕνα παρόμοιο δίχτυ ἐπαναστατικῶν ἐπιτροπῶν θά ἐξασφαλιστεῖ ἡ σύνδεση μέ τίς ἐπαρχίες.

Καί μόνο ἔτσι θά εἴμαστε ἕτοιμοι γιά μιά νέα ἐπίθεση.

Ὁ σύντροφος Στάλιν διατυπώνει κατόπιν τήν πρότασή του:

Γιά τό δυνάμωμα καί τήν ἐξασφάλιση τῶν μετόπισθεν καί τό συντονισμό τῆς δράσης ὅλων τῶν σοβιετικῶν καί τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων τοῦ κυβερνείου τῆς Βιάτκας, δημιουργεῖται ἡ Στρατιωτική 'Επαναστατική 'Επιτροπή τῆς Βιάτκας, πού στίς ἀποφάσεις της σάν ἀνώτατου ὀργάνου τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στό κυβερνεῖο, ὑποτάσσονται τά ὄργανα καί οἱ ὀργανώσεις πού ἀναφέρονται παραπάνω.

Πρωτοδημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Γκόρκοφσκαγια Κομμούνα» ἀρ. φύλλου 290, 18 τοῦ Δεκέμβρη 1934.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΝΤΡΟΦΟ ΛΕΝΙΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΠΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΜ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΗ ΤΟΥ 1918

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ

Ἡ καταστροφή φάνηκε καθαρά ὅτι ἦταν ἀναπόφευκτη ἀπό τά τέλη ἀκόμα τοῦ Νοέμβρη, ὅταν ὁ ἀντίπαλος σχηματίζοντας ἡμικύκλιο γύρω ἀπό τήν 3η στρατιά στή γραμμή Ναντέζντινσκι - Βεργοτούριε - Μπαραντσίνσκι - Κίν-Ἰργκίνσκι-Ροζντέστβενσκι ὥς τήν ἀριστερή ὄχθη τοῦ Κάμα καί κάνοντας ἐπίδειξη αὐξημένης δραστηριότητας στή δεξιά πτέρυγά του, ἐξαπόλυσε λυσσασμένη ἐπίθεση κατά τῆς Κούσβας.

Ἐκείνη τή στιγμή ἡ 3η στρατιά ἀποτελοῦνταν ἀπό τήν 30ή μεραρχία, τήν 5η μεραρχία, τήν ειδική ταξιαρχία, τό εἰδικό τμῆμα καί τήν 29η μεραρχία, μέ συνολικό ἀριθμό ὁπλιτῶν καί ἱππέων περίπου 35 χιλιάδες, μέ 571 πολυβόλα καί 115 πυροβόλα (βλ. «Διάταξη μάχης καί στρατοπεδείας»).

Ἡ μαχητική ἱκανότητα καί τό ἠθικό τῆς στρατιᾶς ἦταν ἀξιοθρήνητα ἐξαιτίας τῆς κούρασης τῶν τμημάτων, πού πολεμοῦσαν 6 μῆνες χωρίς ν' ἀντικατασταθοῦν. Δέν ὑπῆρχαν καθόλου ἐφεδρεῖες. Τά μετόπισθεν δέν ἦταν καθόλου ἀσφαλῆ (ἔγιναν μιά σειρά ἀνατινάξεις στή σιδηροδρομική γραμμή στά μετόπισθεν τῆς στρατιᾶς). Ὁ ἀνεφοδιασμός τῆς στρατιᾶς μέ τρόφιμα γινόταν συμπτωματικά

καί δέν ἦταν ἐξασφαλισμένος (στήν πιό δύσκολη στιγμή τῆς ὁρμητικῆς ἐπίθεσης ἐνάντια στήν 29η μεραρχία, τά τμήματα τῆς μεραρχίας αὐτῆς ἀμύνονταν ἐπί πέντε μερόνυχτα κυριολεχτικά χωρίς ψωμί καί ἄλλα τρόφιμα).

Ἡ 3η στρατιά, κατέχοντας πλευρική θέση, δέν ἦταν ὡστόσο ἐξασφαλισμένη ἀπό ὑπερφαλάγγιση ἀπό τό βορά (δέν εἶχαν παρθεῖ μέτρα γιά νά τοποθετηθεῖ εἰδική ὁμάδα τμημάτων στήν ἄκρα ἀριστερή πτέρυγα τῆς στρατιᾶς γιά νά προληφθεῖ ἡ ὑπερφαλάγγιση). Ὅσο γιά τήν ἄκρα δεξιά πτέρυγα, ἡ γειτονική της 2η στρατιά, καθηλωμένη ἀπό τίς συγκεχυμένες ὁδηγίες τοῦ ἀνώτατου διοικητῆ (πού ἔλεγαν ἡ 2η στρατιά νά μήν πάρει μέρος στή μάχη μετά τήν κατάληψη τοῦ Ἴζεφσκ καί τοῦ Βότκινσκ, γιατί θά ἀναλάβει νέα ἀποστολή) καί ἀναγκασμένη νά στέκεται ἐπί δέκα μέρες στό ἴδιο μέρος, βρέθηκε σέ ἀδυναμία νά βοηθήσει ἔγκαιρα τήν 3η στρατιά μέ μιά προώθησή της στήν πιό κρίσιμη στιγμή, πρίν ἀπό τήν παράδοση τῆς Κούσβας (στά τέλη τοῦ Νοέμβρη).

Ἔτσι, ἡ 3η στρατιά, πού τήν ἄφησαν νά τά βγάλει πέρα μόνη της (στό νότο), ἀκάλυπτη ἀπό ἐχθρικές ἐνέργειες ὑπερφαλάγγισης (ἀπό βορά), κουρασμένη καί μέ μεγάλη φθορά, χωρίς ἐφεδρεῖες καί κάπως ἐξασφαλισμένα μετόπισθεν, μέ κακή διατροφή (29η μεραρχία) καί ἄθλια ὑπόδηση (30ή μεραρχία), μέ θερμοκρασία 35 βαθμούς κάτω ἀπό τό μηδέν, ἁπλωμένη σέ μιά τεράστια ἔκταση ἀπό τό Ναντέζντινσκι ὥς τήν ἀριστερή ὄχθη τοῦ Κάμα νοτιότερα ἀπό τήν Ὄσα (πάνω ἀπό 400 βέρστια), μέ ἀδύνατο καί ἄπειρο ἐπιτελεῖο, δέ μποροῦσε, βέβαια, νά ἀντέξει στήν ἐπίθεση τῶν ὑπέρτερων φρέσκων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ (πέντε μεραρχίες), πού ἐκτός ἀπ' αὐτό εἶχε στή διάθεσή του καί ἔμπειρους διοικητές.

Στίς 30 τοῦ Νοέμβρη ὁ ἐχθρός καταλαμβάνει τό σταθμό Βίγια καί ἀποκόβοντας τήν ἀριστερή μας πτέρυγα ἀπό τό κέντρο, ἐξοντώνει σχεδόν ὁλοκληρωτικά τήν 3η ταξιαρχία τῆς 29ης μεραρχίας (γλύτωσαν μόνο ὁ ταξίαρχος, ὁ ἐπιτελάρχης καί ὁ πολιτικός ἐπίτροπος. Τό θωρακισμένο τραῖνο ἀρ. 9 ἔπεσε στά χέρια τοῦ ἐχθροῦ). Τήν 1η τοῦ Δεκέμβρη ὁ ἐχθρός καταλαμβάνει πρός τήν κατεύθυνση τῆς Λίσφα τό σταθμό Κρουτόι Λόγκ καί αἰχμαλωτίζει τό θωρακισμένο τραῖνο ἀρ. 2. Στίς 3 τοῦ Δεκέμβρη ὁ ἐχθρός καταλαμβάνει τό ἐργοστάσιο τῆς Κούσβας (τά τμήματά μας ἐγκατέλειψαν τό Βερχοτούριε καί ὅλη τή βόρεια περιοχή πού εἶχε ἀποκοπεῖ ἀπό τό κέντρο). Στίς 7 τοῦ Δεκέμβρη ὁ ἐχθρός καταλαμβάνει τό Μπίσερ. Στίς 9 τοῦ Δεκέμβρη τή Λίσφα. Στίς 12 ὥς τίς 15 τοῦ Δεκέμβρη μέ τό πέρασμα στόν ἐχθρό τοῦ 1ου σοβιετικοῦ τάγματος πού εἶχε σταλεῖ ἀπό τίς ἐφεδρεῖες, ὁ ἐχθρός καταλαμβάνει τούς σταθμούς Τσουσόφσκαγια, Κάλινο καί Σελιάνκα. Στίς 20 τοῦ Δεκέμβρη ὁ ἐχθρός καταλαμβάνει τό σταθμό Βαλέζναγια. Στίς 21 τοῦ Δεκέμβρη, μέ τό πέρασμα στόν ἐχθρο τοῦ 1ου σοβιετικοῦ συντάγματος πεζικοῦ, ὁ ἐχθρός καταλαμβάνει τό Γκόρι καί τή Μοστόβαγια. Ὁ ἐχθρός πλησιάζει στή Μοτοβιλίχα, ἐνῶ ὅλα τά τμήματά μας ὑποχωροῦν. Τή νύχτα 24ης πρός τήν 25η ὁ ἐχθρός καταλαμβάνει χωρίς μάχη τό Πέρμ. Ἡ λεγόμενη ἄμυνα τῆς πόλης μέ τό πυροβολικό ἀποδείχτηκε ἐνέργεια χωρίς νόημα πού ἄφησε στόν ἐχθρό 29 πυροβόλα.

Ἔτσι μέσα σέ 20 μέρες ἡ στρατιά στήν ἄταχτη ὑποχώρησή της διανύει πάνω ἀπό 300 βέρστια ἀπό τό Βερχοτούριε ὥς τό Πέρμ, χάνοντας σ' αὐτό τό διάστημα 18 χιλιάδες μαχητές, δεκάδες πυροβόλα καί ἑκατοντάδες πολυβόλα. (Μετά τήν πτώση τοῦ Πέρμ ἡ 3η στρατιά ἀπαρτιζότανε πιά μόνο ἀπό δυό μεραρχίες μέ 17 χιλιάδες ὁπλίτες καί ἱππεῖς ἀντί 35 χιλιάδες, διέθετε 325 πολυβόλα ἀντί 571 καί 78 πυροβόλα ἀντί 115. Βλ. «Διάταξη μάχης καί στρατοπεδείας»).

Μιλώντας μέ τήν αὐστηρή ἔννοια τῆς λέξης αὐτό δέν ἦταν ὑποχώρηση, κι ἀκόμα λιγότερο μπορεῖ νά ὀνομαστεῖ ὀργανωμένη σύμπτυξη τῶν τμημάτων σέ νέες θέσεις, ἦταν μιά κυριολεχτικά ἄταχτη φυγή μιᾶς ὁλοκληρωτικά συντριμμένης στρατιᾶς, μέ τελείως ξεχαρβαλωμένο τό ἠθικό, μέ ἐπιτελεῖο ἀνίκανο νά καταλάβει τί συνέβαινε καί νά ὑπολογίσει κάπως τήν καταστροφή πού ἦταν ἀπό πρίν ἀναπόφευχτη, ἕνα ἐπιτελεῖο ἀνίκανο νά πάρει ἔγκαιρα μέτρα γιά νά σώσει τή στρατιά μέ σύμπτυξή της σέ θέσεις προετοιμασμένες ἀπό τά πρίν, ἔστω καί μέ ἀπώλεια ἐδάφους. Οἱ κλάψες τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου καί τοῦ Ἐπιτελείου τῆς 3ης στρατιᾶς γιά τό «ἀναπάντεχο» τῆς καταστροφῆς δείχνουν ἁπλῶς ὅτι τά ὄργανα αὐτά ἦταν ἀποσπασμένα ἀπό τή στρατιά, ὅτι δέν κατάλαβαν τά μοιραῖα γεγονότα τῆς Κούσφα καί τῆς Λίσφα καί ἦταν ἀνίκανα νά διευθύνουν τίς ἐπιχειρήσεις τῆς στρατιᾶς.

Ὅλα αὐτά τά περιστατικά στάθηκαν ἡ αἰτία τῆς πρωτάκουστης σύγχυσης καί ἀνοικοκυροσύνης, πού χαραχτηρίζουν τήν ἐντελῶς ἄταχτη ἐκκένωση μιᾶς σειρᾶς πόλεων καί κατοικημένων σημείων στόν τομέα τῆς 3ης στρατιᾶς, τήν ἐπονείδιστη ὑπόθεση τῆς γέφυρας πού ἔπρεπε νά ἀνατιναχτεῖ καί τοῦ ὑλικοῦ πού παρέμεινε καί ἔπρεπε νά καταστραφεῖ καί τέλος τήν ὑπόθεση τῆς ὑπεράσπισης τῆς πόλης καί τῆς λεγόμενης ἄμυνάς της μέ τή βοήθεια τοῦ πυροβολικοῦ.

Παρ' ὅλες τίς συζητήσεις γιά ἐκκένωση, πού ἄρχισαν ἀκόμα ἀπό τόν Αὔγουστο, δέν ἔγινε τίποτε ἤ σχεδόν τίποτε γιά τήν πραχτική ὀργάνωση τῆς ἐκκένωσης. Κανένας, καμιά ὀργάνωση δέν προσπάθησε νά ἀνακαλέσει

στήν τάξη τήν Τσεντροκολέγκια πού μπερδευόταν στά πόδια τῶν διαφόρων ὀργάνων, χανόταν σ' ἀτέλειωτες συζητήσεις γύρω ἀπό τό σχέδιο τῆς ἐκκένωσης, δέν ἔκανε ὅμως τίποτε, ἀπολύτως τίποτε, γιά τήν προετοιμασία τῆς ἐκκένωσης (δέν ἔκανε μάλιστα οὔτε τήν καταγραφή τῶν «δικῶν της φορτίων»).

Κανένας, κανένα ὄργανο, δέν προσπάθησε νά ὀργανώσει ἕνα πραγματικό ἔλεγχο στή Διεύθυνση τῶν Συγκοινωνιῶν τῆς περιοχῆς Οὐραλίων, πού ἀποδείχτηκε ἀνίκανη—σέ σημεῖο πού προκαλεῖ ὑποψίες—νά καταπολεμήσει τό ἔντεχνα ὀργανωμένο σαμποτάζ τῶν σιδηροδρομικῶν ὑπαλλήλων.

Ὁ διορισμός στίς 12 τοῦ Δεκέμβρη τοῦ διοικητῆ τῶν στρατιωτικῶν συγκοινωνιῶν Στόγκοφ σάν ὑπεύθυνου γιά τήν ἐκκένωση δέν προώθησε οὔτε κατά ἕνα βῆμα τό ἔργο τῆς ἐκκένωσης γιατί παρά τήν ἐπίσημη ἐγγύηση πού ἔδοσε ὁ Στόγκοφ ὅτι θά ἐκκενώσει ἐπειγόντως τό Πέρμ («βάζω τό κεφάλι μου ὅτι θά τά μεταφέρω ὅλα στά μετόπισθεν») ἀποδείχτηκε ὅτι δέν εἶχε οὔτε σχέδιο ἐκκένωσης, οὔτε τό μηχανισμό πού χρειαζόταν γιά τήν ἐκκένωση, οὔτε στρατιωτική δύναμη γιά νά ἐμποδίσει τίς προσπάθειες μερικῶν ὀργάνων καί ἀποδιοργανωμένων στρατιωτικῶν τμημάτων νά πραγματοποιήσουν μιάν ἄταχτη, αὐτόβουλη «ἐκκένωση» (κατάληψη ἀτμομηχανῶν, βαγονιῶν κλπ.). Τό ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι μεταφέρθηκαν στά μετόπισθεν ὅλα τά ἄχρηστα ὑλικά, σπασμένες καρέκλες καί ἄλλη κουρελαρία, ἐνῶ δέ μεταφέρθηκαν στά μετόπισθεν οἱ ἁμαξοστοιχίες πού ἦταν ἕτοιμες, φορτωμένες μέ τίς μηχανές καί τά ἐξαρτήματα τοῦ ἐργοστασίου τῆς Μοτοβιλίχα καί τοῦ στολίσκου τοῦ Κάμα, οἱ ἁμαξοστοιχίες μέ τούς τραυματίες μαχητές καί τό ἀπόθεμα ἀπό τούς σπάνιους ἀμερικάνικους ἄξονες, οἱ ἑκατοντάδες γερές ἀτμομηχανές καί τά ὑπόλοιπα ὑλικά.

Ὅλα αὐτά δέ μποροῦσε νά μή τά ξέρει ἡ Κομματική Ἐπιτροπή περιοχῆς καί τό Σοβιέτ τῆς περιοχῆς, τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο καί τό Ἐπιτελεῖο τῆς στρατιᾶς, ὅπως φαίνεται ὅμως δέν «ἀνακατεύθηκαν» σ' αὐτή τήν ὑπόθεση, γιατί ἡ ἀνάκριση ἀποδείχνει ὅτι δέν ἔκαναν συστηματικό ἔλεγχο τῆς δράσης τῶν ὀργάνων πού ἦταν ἐντεταλμένα νά πραγματοποιήσουν τήν ἐκκένωση.

Οἱ συζητήσεις τοῦ Ἐπιτελείου τῆς στρατιᾶς γιά τήν ἄμυνα τοῦ Πέρμ μέ τό πυροβολικό, πού ἄρχισαν ἀκόμα τόν Ὀχτώβρη, ἔμειναν ἁπλές συζητήσεις, γιατί 26 πυροβόλα (σύν τρία, πού δέν ἦταν ἀπολύτως κατάλληλα) μέ ὅλα τά μεταγωγικά τους ἐγκαταλείφτηκαν στόν ἐχθρό χωρίς νά ρίξουν οὔτε μιά κανονιά. Ἡ ἀνάκριση ἀποδείχνει ὅτι ἄν τό Ἐπιτελεῖο ἔκανε τόν κόπο νά ἐλέγξει τή δράση τοῦ ταξίαρχου σχετικά μέ τήν ἐγκατάσταση τῶν πυροβόλων, θά ἔβλεπε ὅτι μέσα στίς συνθῆκες τῆς ἄταχτης ὑποχώρησης τῶν στρατιωτικῶν τμημάτων καί τῆς γενικῆς ἐξάρθρωσης, τήν παραμονή τῆς πτώσης τοῦ Πέρμ (στίς 23 τοῦ Δεκέμβρη), τότε πού ὁ ταξίαρχος δέν ἐκτέλεσε τή διαταγή καί ἀνέβαλε τήν ἐγκατάσταση τῶν πυροβόλων γιά τίς 24 τοῦ Δεκέμβρη (ὁ ταξίαρχος αὐτός λιποτάχτησε στόν ἐχθρό στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη) δέ μποροῦσε νά γίνει λόγος παρά μόνο γιά τή διάσωση τῶν ἴδιων τῶν πυροβόλων μέ τή μεταφορά τους, ἤ τουλάχιστο γιά τήν ἀχρήστευσή τους, σέ καμιά περίπτωση ὅμως δέ μποροῦσε νά γίνει λόγος γιά ἄμυνα μέ τό πυροβολικό. Τό γεγονός ὅτι δέν ἔγινε οὔτε τό ἕνα οὔτε τό ἄλλο, μπορεῖ νά ἐξηγηθεῖ μόνο μέ τήν ἀδιαφορία καί τήν ἀνοικοκυροσύνη τοῦ Ἐπιτελείου.

Ἡ ἴδια ἐπίσης ἀνοικοκυροσύνη καί ὀργανωτική ἀνικανότητα φάνηκε καί στό ζήτημα τῆς ἀνατίναξης τῆς γέφυρας τοῦ Κάμα καί τῆς καταστροφῆς τῶν ὑλικῶν πού ἔμειναν στό Πέρμ. Ἡ γέφυρα εἶχε ὑπονομευτεῖ μερικούς

μῆνες πρίν ἀπό τήν πτώση τοῦ Πέρμ, ἀπό τότε ὅμως κανένας δέν ἔκανε ἔλεγχο στήν ὑπονόμευση (κανένας δέν τολμᾶ νά βεβαιώσει ὅτι ἡ ὑπονόμευση ἦταν ἀπ' ὅλες τίς πλευρές ἐντάξει τήν παραμονή τῆς σχεδιαζόμενης ἀνατίναξης). Ἡ ἀνατίναξη εἶχε ἀνατεθεῖ σ' ἕναν «ἀπόλυτα σίγουρο» σύντροφο (τό Μεντβέντιεφ). Κανένας ὅμως δέν τολμᾶ νά βεβαιώσει ὅτι ἡ φρουρά τῆς γέφυρας ἦταν ἀπόλυτα σίγουρη, ὅτι δέν ἐγκατέλειψε τό Μεντβέντιεφ τήν τελευταία στιγμή πού ἐπρόκειτο νά γίνει ἡ ἀνατίναξη καί ὅτι τοῦ ἐξασφάλισε τή ζωή ἀπό ἐνδεχόμενη ἀπόπειρα τῶν πραχτόρων τῶν λευκοφρουρῶν. Γι' αὐτό τό λόγο εἶναι ἀδύνατο νά διαπιστωθεῖ:

1) ἄν τό Μεντβέντιεφ τόν σκότωσαν πραγματικά οἱ πράχτορες τῶν λευκοφρουρῶν τή στιγμή ἀκριβῶς πού πήγαινε νά ἀνατινάξει τή γέφυρα, τότε πού ἡ φρουρά τῆς γέφυρας τόσκασε «ἄγνωστο ποῦ» (αὐτή τή γνώμη ἔχουν μερικοί),

2) ἄν τόσκασε ὁ ἴδιος ὁ Μεντβέντιεφ, μή θέλοντας νά ἀνατινάξει τή γέφυρα, ἤ

3) ἴσως ὁ Μεντβέντιεφ ἔκανε ὅ,τι ἐξαρτιόταν ἀπ' αὐτόν γιά νά ἀνατινάξει τή γέφυρα, ἡ γέφυρα ὅμως δέν ἀνατινάχτηκε γιατί δέν ἦταν ἐντάξει τά καλώδια καί εἶχε χαλάσει ἡ ὑπονόμευση ἴσως ἀπό τά πυρά πυροβολικοῦ τοῦ ἐχθροῦ πού ἔβαζε κατά τῆς γέφυρας, ἤ μπορεῖ καί πρίν ἀπό τά πυρά καί τότε ἴσως ὁ Μεντβέντιεφ νά σκοτώθηκε ἀπό τόν ἐχθρό πού ἔφτασε σέ λίγο.

Ἔπειτα, τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο καί τό Ἐπιτελεῖο τῆς στρατιᾶς δέ φρόντισαν νά ἀναθέσουν καθαρά καί συγκεκριμένα τήν εὐθύνη γιά τήν ἀχρήστευση τοῦ ὑλικοῦ πού δέ μεταφέρθηκε σ' ἕνα ὁποιοδήποτε ὄργανο ἤ σέ ἕνα ὁρισμένο πρόσωπο. Ἐκτός ἀπ' αὐτό τά ὄργανα πού ἀναφέραμε δέν εἶχαν πάρει ρητή (γραφτή) διαταγή νά ἀνατινάξουν ὁπωσδήποτε ἤ νά ἀχρηστέψουν τίς ἐγκαταστάτεις καί τά ὑλικά πού ἔμειναν. Ἔτσι ἐξηγεῖται γιατί καταστράφηκαν (κάηκαν) μέ ἰδιωτική πρωτοβουλία κυρίως ὑλικά πού εἶχαν μικρή ἀξία (λχ. τά βαγόνια) ἐνῶ ἔμειναν ἄθιχτα ἀγαθά ἐξαιρετικῆς σημασίας (ὑφάσματα, ἱματισμός κλπ.). Μάλιστα ὁρισμένα ὑπεύθυνα πρόσωπα γιά νά «προληφθεῖ ὁ πανικός» δέν ἐπέτρεψαν νά καεῖ ἤ νά ἀνατιναχτεῖ τό ὑλικό πού δέ μεταφέρθηκε (τά πρόσωπα αὐτά δέν ἀνακαλύφθηκαν).

Ἡ εἰκόνα τῆς γενικῆς κατάρευσης καί ἐξάρθρωσης τῆς στρατιᾶς καί τῶν μετόπισθεν, τῆς ἀνοικοκυροσύνης καί τῆς ἀνευθυνότητας τῶν στρατιωτικῶν, κομματικῶν καί σοβιετικῶν ὀργάνων συμπληρώνεται μέ ἕνα πρωτάκουστο, σχεδόν ὁμαδικό, πέρασμα μιᾶς ὁλόκληρης σειρᾶς ὑπευθύνων στελεχῶν μέ τό μέρος τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ μηχανικός Μπάγιν, πού ἦταν ἐπικεφαλῆς τῶν ἀμυντικῶν ἔργων καί ὅλοι οἱ συνεργάτες του, ὁ πολιτικός μηχανικός Ἀντριανόφσκι καί ὅλοι οἱ εἰδικοί τῶν συγκοινωνιῶν τῆς περιφέρειας, ὁ Σουχόρσκι, διευθυντής τοῦ τμήματος τῶν στρατιωτικῶν ἐπικοινωνιῶν καί οἱ συνεργάτες του, ὁ Μπούκιν, διευθυντής τοῦ τμήματος στρατολογίας τοῦ Ἐπιτροπάτου τῶν Στρατιωτικῶν τῆς περιοχῆς καί οἱ συνεργάτες του, ὁ Οὐφίμτσεφ, διοικητής τοῦ τάγματος τῆς φρουρᾶς καί ὁ Βαλιουζένιτς, διοικητής τῆς ταξιαρχίας πυροβολικοῦ, ὁ Ἔσκιν, διοικητής τοῦ τμήματος τῶν εἰδικῶν σχηματισμῶν καί ὁ διοικητής τοῦ τάγματος μηχανικοῦ μέ τό βοηθό του, οἱ διοικητές τῶν σταθμῶν Πέρμ I καί Πέρμ II, ὅλο τό τμῆμα λογιστηρίου τῆς Διεύθυνσης Ἐφοδιασμοῦ τῆς στρατιᾶς καί τά μισά μέλη τῆς Τσεντροκολέγκιας,—ὅλοι αὐτοί καί πολλοί ἄλλοι ἔμειναν στό Πέρμ καί πέρασαν μέ τό μέρος τοῦ ἐχθροῦ.

Ὅλα αὐτά δέ μποροῦσαν παρά νά ἐντείνουν τό γενικό πανικό πού κατέλαβε ὄχι μόνο τά τμήματα πού ὑποχωροῦσαν, ἀλλά καί τήν Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή πού σχηματίστηκε τήν παραμονή τῆς πτώσης τοῦ Πέρμ καί πού δέ μπόρεσε νά κρατήσει τήν ἐπαναστατική τάξη στήν πόλη, καθώς καί τό Ἐπιτροπάτο τῶν Στρατιωτικῶν τοῦ Κυβερνείου, πού ἔχασε τή σύνδεση μέ τά τμήματα τῆς πόλης, πράγμα πού εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά μήν ἀποσυρθοῦν ἀπό τό Πέρμ δυό λόχοι τοῦ τάγματος τῆς φρουρᾶς, πού τούς ἔσφαξαν ἔπειτα οἱ λευκοφρουροί καί νά χαθεῖ τό τάγμα χιονοδρόμων, πού τούς ἔσφαξαν ἐπίσης οἱ λευκοφρουροί. Οἱ προβοκάτσιες μέ τούς πυροβολισμούς πού ὀργάνωσαν ἔντεχνα οἱ πράχτορες τῶν λευκῶν σέ διάφορα σημεῖα τῆς πόλης (στίς 23-24 τοῦ Δεκέμβρη) συμπλήρωσε καί δυνάμωσε τό γενικό πανικό.

* * *

Η 3η ΣΤΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΦΕΔΡΕΙΕΣ

Ἡ κούραση τῆς 3ης στρατιᾶς (ἕξι μῆνες συνεχεῖς μάχες χωρίς ἀντικατάσταση) καί ἡ ἔλλειψη κάπως σίγουρων ἐφεδρειῶν, ἀποτέλεσαν τήν ἄμεση αἰτία τῆς ἥττας. Ἡ 3η στρατιά, ἁπλωμένη σά λεπτό νῆμα σέ μιά ἔκταση ἀπό 400 βέρστια καί ἀπειλούμενη νά ὑπερφαλαγγιστεῖ ἀπό βορά, πράγμα πού τήν ὑποχρέωνε νά ἁπλωθεῖ ἀκόμα περισσότερο πρός βορά, ἀποτελοῦσε γιά τόν ἐχθρό τόν πιό κατάλληλο στόχο γιά νά ἐπιφέρει ρῆγμα σέ ὁποιοδήποτε σημεῖο της. Τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τοῦ Ἀνατολικοῦ Μετώπου καί τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας τά ἤξεραν ὅλ' αὐτά ἀκόμα ἀπό τό Σεπτέμβρη, ὅπως ἤξεραν καί τήν ἔλλειψη ἐφεδρειῶν (βλ. στό «Παράρτημα» τά τηλεγραφήματα τῶν ὑπευθύνων προσώπων τῆς 3ης στρατιᾶς πού ζητοῦσαν «ἀντικατάσταση» τῶν στρατευμάτων καί «ἐφεδρεῖες», δηλώνοντας ὅτι τά τμήματα τῆς 3ης στρατιᾶς εἶναι κουρασμένα κλπ.). Τό Στρατιωτικό Κέντρο ὅμως ἤ δέν ἔστελνε ἐφεδρεῖες ἤ ἔστελνε ἕνα πολύ μικρό ἀριθμό πού δέν ἔκαναν γιά τίποτα. Στίς ἀρχές τοῦ Δεκέμβρη, ὕστερα ἀπό τήν ἀπώλεια τῆς Κούσφας, γίνονται πολύ πιό συχνές οἱ αἰτήσεις γιά ἀντικατάσταση καί οἱ ὑποδείξεις ὅτι ἡ στρατιά κουράστηκε. Στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη ὁ Λασέβιτς (διοικητής τῆς στρατιᾶς) ἀπευθύνεται στό Ἀνατολικό Μέτωπο ζητώντας νά σταλοῦν ἐφεδρεῖες καί ἐπικαλούμενος τήν κατάσταση πού ἦταν ἀπελπιστική. Ὁ Σμίλγκα ὅμως (Ἀνατολικό Μέτωπο) ἀπαντᾶ ὅτι «δυστυχῶς δέ θά σταλοῦν ἐνισχύσεις». Στίς 11 τοῦ Δεκέμβρη ὁ Τρίφονοφ, μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς 3ης στρατιᾶς, δηλώνει στό Σμίλγκα (Ἀνατολικό Μέτωπο) ἀπό τό τηλέφωνο μέ ἀπευθείας σύνδεση: «Εἶναι πολύ πιθανόν, ὅτι τοῦτες τίς μέρες θά ἀναγκαστοῦμε νά ἐγκαταλείψουμε τό Πέρμ. Θά ἦταν ἀρκετά δυό-τρία γερά συντάγματα. Προσπαθεῖστε νά τά ἀποσύρετε ἀπό τή Βιάτκα ἤ ἀπό ἄλλο πιό κοντινό σημεῖο». Ἡ ἀπάντηση τοῦ Σμίλγκα (Ἀνατολικό Μέτωπο) ἦταν: «Ἐνισχύσεις δέ θά σταλοῦν. Ὁ ἀνώτατος διοικητής ἀρνήθηκε νά βοηθήσει». (Βλ. «Παράρτημα»). Τήν περίοδο ἀπό τόν Αὔγουστο ὥς τό Δεκέμβρη μέ ἐντολή ἀπό τό Κέντρο, ἦρθαν γιά συμπλήρωση τῶν κενῶν τῆς 3ης στρατιᾶς συνολικά 13.153 ἄντρες, μέ 3.388 ὅπλα, 134 πολυβόλα, 22 πυροβόλα καί 977 ἄλογα. Ἀπ' αὐτούς τό 1ο σύνταγμα ναυτικοῦ τῆς Κρονστάνδης (1.248 ἄντρες) παραδόθηκε, τό 11ο εἰδικό τάγμα πεζοναυτῶν (834 ἄντρες) τόσκασε, ἡ 5η πεδινή πυροβολαρχία τοῦ φρουρίου τῆς Κρονστάνδης συνελήφθηκε γιά τή θηριώδικη δολοφονία τοῦ διοικητῆ, οἱ φιλανδοί καί οἱ ἐσθονοί (1.214 ἄντρες) ἀνακλήθηκαν πίσω στή Δύση. Ὅσον ἀφορᾶ τούς

22 λόχους πού ὑποσχέθηκε τό Κέντρο γιά ἐνίσχυση, ἡ ὑπόσχεση αὐτή ἁπλούστατα δέν πραγματοποιήθηκε. Ἡ 3η πάλι ταξιαρχία τῆς 7ης μεραρχίας (τρία συντάγματα) πού ὑποσχέθηκε τό Κέντρο, ἔφτασε στό Γκλάζοφ μόλις τίς πρῶτες μέρες τοῦ Γενάρη, ὕστερα πιά ἀπό τήν πτώση τοῦ Πέρμ. Ἐκτός ἀπ' αὐτό, ἡ πρώτη κιόλας ἐπαφή μας μέ τήν ταξιαρχία αὐτή ἔδειξε ὅτι δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τόν Κόκκινο Στρατό (καθαρά ἀντεπαναστατικές διαθέσεις, κακές διαθέσεις ἐνάντια στή σοβιετική ἐξουσία, ὕπαρξη μέσα στήν ταξιαρχία μιᾶς συμπαγοῦς ὁμάδας ἀπό κουλάκικα στοιχεῖα, ἀπειλές ὅτι «θά παραδόσουν τή Βιάτκα» κλπ.). Ἐκτός ἀπ' αὐτό, ἡ ταξιαρχία δέν εἶναι ἕτοιμη ἀπό τήν ἄποψη τῆς πολεμικῆς της κατάρτισης (δέν ξέρουν νά πυροβολοῦν, τά μεταγωγικά της μέσα εἶναι θερινά), οἱ διοικητές δέν ξέρουν τά συντάγματά τους, ἡ πολιτική δουλιά εἶναι ἄθλια. Μόνο ὕστερα ἀπό τήν ἐκκαθάριση καί τό προσεχτικό κοσκίνισμα τῆς ταξιαρχίας πού βάσταξε τρεῖς-τέσσερες βδομάδες, ὕστερα ἀπό τή συστηματική κατάταξη σ' αὐτήν κομμουνιστῶν σάν ἁπλῶν κόκκινων φαντάρων καί τήν ἐντατικότατη πολιτική δουλιά κατορθώθηκε στά τέλη τοῦ Γενάρη νά μετατραπεῖ ἡ ταξιαρχία αὐτή σέ ἱκανή ἀπό πολεμική ἄποψη μονάδα (ἀπό τά τρία συντάγματα πού ἀποτελοῦν τήν ταξιαρχία, τό ἕνα στάλθηκε στό μέτωπο στίς 20 τοῦ Γενάρη, τό ἄλλο δέ μπορεῖ νά σταλεῖ πρίν ἀπό τίς 30 τοῦ Γενάρη καί τό τρίτο πρίν ἀπό τίς 10 τοῦ Φλεβάρη). Τίς ἴδιες ἐλλείψεις στό σύστημα συγκρότησης τῶν τμημάτων μας δείχνει καί ἡ ἱστορία μέ τό 10ο σύνταγμα ἱππικοῦ καί μέ τό 10ο σύνταγμα μηχανικοῦ, πού βρίσκονταν στό ἐργοστάσιο τοῦ Ὄτσερσκ (καί τά δυό αὐτά συντάγματα τά εἶχε συγκροτήσει τό Ἐπιτροπάτο τῶν Στρατιωτικῶν τῆς περιοχῆς τῶν Οὐραλίων). Τό πρῶτο ἀπό τά συντάγματα αὐτά χτύπησε πισώπλατα τά

τμήματά μας καί τό δεύτερο ἐπιχείρησε νά κάνει τό ἴδιο, δέν τό πέτυχε ὅμως γιατί πάρθηκαν προληπτικά μέτρα.

Οἱ ἐλλείψεις τοῦ συστήματος τῆς συγκρότησης τῶν τμημάτων ἐξηγοῦνται ἀπό τό παρακάτω γεγονός. Ὥς τά τέλη τοῦ Μάη ἡ συγκρότηση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ (πού διεξαγόταν κάτω ἀπό τή διεύθυνση τοῦ Πανρωσικοῦ Συμβουλίου γιά τή συγκρότηση τῶν τμημάτων τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ) γινότανε μέ βάση τήν ἐθελοντική κατάταξη στό στρατό ἐργατῶν καθώς καί ἀγροτῶν πού δέν ἐκμεταλλεύονται ξένη ἐργασία (βλ. τό «δελτίο ταυτότητας» καί τό «ἀτομικό δελτίο» πού καταρτίστηκαν ἀπό τό Πανρωσικό Συμβούλιο γιά τή συγκρότηση τοῦ στρατοῦ). Ἴσως ἀκριβῶς αὐτό, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, νά ἐξηγεῖ τή σταθερότητα τῶν τμημάτων πού σχηματίστηκαν στήν περίοδο τῆς ἐθελοντικῆς στρατολογίας. Ἀπό τά τέλη τοῦ Μάη, ὅταν διαλύθηκε τό Πανρωσικό Συμβούλιο καί ἡ συγκρότηση τοῦ στρατοῦ ἀνατέθηκε στό Πανρωσικό Γενικό Ἐπιτελεῖο, τά πράγματα χειροτέρεψαν. Τό Πανρωσικό Γενικό Ἐπιτελεῖο πῆρε ἀτόφιο τό σύστημα τῆς συγκρότησης πού ὑπῆρχε στήν περίοδο τοῦ τσαρισμοῦ καί κατέτασσε στόν Κόκκινο Στρατό ὅλους τούς ἐπιστρατευόμενους, χωρίς διάκριση περιουσιακῆς κατάστασης. Μάλιστα τό Πανρωσικό Γενικό Ἐπιτελεῖο ἀφαίρεσε ἀπό τό «ἀτομικό δελτίο καί τό φύλλο ποιότητας», πού κατάρτισε, τά σημεῖα γιά τήν περιουσιακή κατάσταση τῶν ἐπιστρατευόμενων πού ὑπῆρχαν στό «ἀτομικό δελτίο» τοῦ Πανρωσικοῦ Συμβουλίου γιά τή συγκρότηση τοῦ στρατοῦ (βλ. «τό ἀτομικό δελτίο καί τό φύλλο ποιότητας» τοῦ Πανρωσικοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου). Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι στίς 12 τοῦ Ἰούνη 1918 ἀκολούθησε τό πρῶτο διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ γιά τή στρατολογία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν πού δέν ἐκμεταλλεύονται ξένη ἐργασία· εἶναι

δμως ολοφάνερο ότι τό διάταγμα αυτό δέν πάρθηκε υπόψη ούτε στήν πραχτική δουλιά τοῦ Πανρωσικοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου, οὔτε στίς διαταγές του, οὔτε στό «ἀτομικό δελτίο καί τό φύλλο ποιότητας». Ἔτσι ἐξηγεῖται κυρίως τό γεγονός ὅτι τό ἀποτέλεσμα τῆς δουλιᾶς τῶν ὀργάνων μας γιά τή συγκρότηση τοῦ στρατοῦ ἦταν νά σχηματιστεῖ μᾶλλον «λαϊκός στρατός» παρά Κόκκινος. Μόνο στά μέσα τοῦ Γενάρη, ὅταν ἡ Ἐπιτροπή τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας κόλλησε στόν τοῖχο τό Ἐπιτροπάτο τῶν Στρατιωτικῶν τῆς περιοχῆς τῶν Οὐραλίων καί τοῦ ζήτησε ὅλα τά στοιχεῖα καί τίς διαταγές τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου γιά τούς τρόπους συγκρότησης τῶν τμημάτων, μόνο ὕστερα ἀπ᾿ αὐτό τό Πανρωσικό Γενικό Ἐπιτελεῖο εὐδόκησε νά σκεφτεῖ στά σοβαρά τό σύστημα συγκρότησης τῶν τμημάτων, κι ἔστειλε σέ ὅλα τά Ἐπιτροπάτα Στρατιωτικῶν τῶν περιοχῶν τηλεγραφική διαταγή: «Νά συμπληρωθοῦν τά σημεῖα 14, 15 καί 16 τοῦ ἀτομικοῦ δελτίου καί τοῦ φύλλου ποιότητας μέ στοιχεῖα γιά τό κόμμα ὅπου ἀνήκει ὁ ἐπιστρατευόμενος, ἄν ἐκμεταλλεύεται (ὁ ἐπιστρατευόμενος) ξένη ἐργασία, ἄν πέρασε ἀπό γενική ἐκπαίδευση» (ἡ τηλεγραφική αὐτή διαταγή τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου ἐκδόθηκε στίς 18 τοῦ Γενάρη 1919. Βλ. «Παράρτημα»). Αὐτό ἔγινε ἀφοῦ 11 μεραρχίες θεωρήθηκαν συγκροτημένες ἤδη ἀπό τήν 1η τοῦ Δεκέμβρη, καί ἀφοῦ ἕνα μέρος ἀπ᾿ αὐτές, πού στάλθηκε κιόλας στό μέτωπο, ἔδειξε ὅλα τά σημάδια πού χαραχτηρίζουν τούς σχηματισμούς τῶν λευκοφρουρῶν.

Ἡ ἐλαττωματικότητα τοῦ συστήματος συγκρότησης μεγάλωνε ἀπό τήν καταπληχτική ἀμέλεια πού ἔδειχνε τό Ἐπιτροπάτο τῶν Στρατιωτικῶν τῆς περιοχῆς γιά τή συντήρηση τῶν συγκροτούμενων τμημάτων (κακή διατροφή, κακός ἱματισμός, ἔλλειψη λουτρῶν κλπ. Βλ. «Κατάθεση τῆς ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς πού ὅρισε ἡ Κομματική Ἐπιτροπή τῆς Βιάτκας») καί μέ τήν ἀθρόα χρησιμοποίηση ἀξιωματικῶν, πού δέν πέρασαν ἀπό δοκιμασία, σάν διοικητῶν, πού πολλές φορές ξεγέλασαν τά τμήματά τους καί τά παρέσυραν μέ τό μέρος τοῦ ἐχθροῦ.

Τέλος, τό Γενικό Ἐπιτελεῖο δέ φρόντισε οἱ στρατολογούμενοι σ᾿ ἕνα τόπο νά μεταφέρονται γιά συγκρότηση σέ ἄλλο τόπο (σέ ἄλλη περιφέρεια), πράγμα πού θά περιόριζε σέ σημαντικό βαθμό τή μαζική λιποταξία. Ἀφήνουμε τήν ἔλλειψη μιᾶς κάπως ἱκανοποιητικά ὀργανωμένης πολιτικῆς δουλιᾶς μέσα στά τμήματα (ἀδυναμία καί ἀνικανότητα τοῦ Πανρωσικοῦ Γραφείου τῶν Ἐπιτρόπων νά πιάσει πραχτικά τή δουλιά).

Καταλαβαίνουμε πολύ καλά ὅτι τέτιες μισολευκοφρουρίτικες ἐφεδρεῖες, ἐφόσον στέλνονταν ἀπό τό Κέντρο (στό δρόμο συνήθως οἱ μισοί τό σκάζανε), δέ μποροῦσαν νά δόσουν οὐσιαστική βοήθεια στήν 3η στρατιά. Στό μεταξύ, κατά τήν ὑποχώρηση, ἡ κούραση καί ἡ ἐξάντληση τῶν τμημάτων τῆς 3ης στρατιᾶς ἔφτασαν σέ σημεῖο, πού οἱ φαντάροι ξάπλωναν κατά ὁλόκληρες ὁμάδες στό χιόνι καί παρακαλοῦσαν τούς ἐπιτρόπους νά τούς σκοτώσουν: «δέ μποροῦμε νά σταθοῦμε στά πόδια μας, καί πολύ περισσότερο δέ μποροῦμε νά βαδίσουμε, ἀποκάναμε, σύντροφοι, ἀποτελειῶστε μας» (βλ. «Ἀναφορά τοῦ Μπρατσκόφσκι, ἐπιτρόπου τῆς μεραρχίας»).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Πρέπει νά μπεῖ τέρμα στόν πόλεμο χωρίς ἐφεδρεῖες, πρέπει νά ἐφαρμοστεῖ τό σύστημα τῶν μόνιμων ἐφεδρειῶν, γιατί χωρίς αὐτές δέ μπορεῖ νά νοηθεῖ οὔτε διατήρηση τῶν θέσεων πού κρατᾶμε, οὔτε ἐκμετάλλευση τῶν ἐπι-

τυχιῶν. Χωρίς μόνιμες ἐφεδρεῖες ἡ καταστροφή εἶναι ἀναπόφευχτη.

Οἱ ἐφεδρεῖες ὅμως μποροῦν νά φανοῦν χρήσιμες μόνο στήν περίπτωση πού θ' ἀλλάξει ριζικά τό παλιό σύστημα ἐπιστράτευσης καί συγκρότησης τῶν τμημάτων, πού υἱοθέτησε τό Γενικό Ἐπιτελεῖο καί στήν περίπτωση πού θά ἀλλάξει ἡ σύνθεση τοῦ ἴδιου τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα εἶναι ἀπαραίτητο οἱ ἐπιστρατευόμενοι νά χωρίζονται αὐστηρά σέ πλούσιους (μή σίγουρους) καί σέ φτωχούς (μόνο αὐτοί εἶναι κατάλληλοι γιά νά ὑπηρετήσουν στόν Κόκκινο Στρατό).

Δεύτερο, εἶναι ἀπαραίτητο οἱ ἐπιστρατευόμενοι ἀπό ἕνα μέρος νά στέλνονται γιά συγκρότηση σέ ἄλλο μέρος καί μάλιστα, ἡ ἀποστολή γιά τό μέτωπο πρέπει νά γίνεται σύμφωνα μέ τόν κανόνα: «ὅσο πιό μακριά ἀπό τό κυβερνεῖο πού κατάγεται τόσο τό καλύτερο» (ἄρνηση τῆς ἐδαφικῆς ἀρχῆς).

Τρίτο, εἶναι ἀπαραίτητο νά παραιτηθοῦμε ἀπό τή συγκρότηση μεγάλων, δυσκίνητων μονάδων (μεραρχιῶν), πού δέν εἶναι κατάλληλες γιά τίς συνθῆκες τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καί νά καθιερώσουμε σάν ἀνώτατη μάχιμη μονάδα τήν ταξιαρχία.

Τέταρτο, εἶναι ἀπαραίτητο νά καθιερώσουμε αὐστηρό καί ἀδιάκοπο ἔλεγχο στά Ἐπιτροπάτα Στρατιωτικῶν τῶν περιοχῶν (ἀφοῦ ἀνανεώσουμε προηγούμενα τή σύνθεσή τους), πού προκαλοῦν ἀγανάκτηση στίς γραμμές τῶν κόκκινων φαντάρων (στήν καλύτερη περίπτωση μαζική λιποταξία), μέ τήν ἐγκληματική ἀδιαφορία τους στά ζητήματα τοῦ στρατωνισμοῦ, τοῦ ἐπισιτισμοῦ καί τοῦ ἱματισμοῦ τῶν συγκροτούμενων τμημάτων.

Τέλος, εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀνανεωθεῖ ἡ σύνθεση τοῦ Πανρωσικοῦ Γραφείου τῶν Ἐπιτρόπων, πού στέλνει στά

στρατιωτικά τμήματα παιδαρέλια γιά «ἐπιτρόπους», ἐντελῶς ἀνίκανους νά ὀργανώσουν κάπως ἱκανοποιητικά τήν πολιτική δουλειά.

Ἡ μή τήρηση τῶν ὅρων αὐτῶν ἔχει σάν ἐπακόλουθο ὅτι τά ὄργανά μας γιά τή συγκρότηση τοῦ στρατοῦ στέλνουν στό μέτωπο ὄχι κόκκινο ἀλλά μάλλον «λαϊκό στρατό», καί ἡ λέξη «ἐπίτροπος» κατάντησε ὑβριστικό παρατσούκλι.

Εἰδικά, γιά νά διατηρηθεῖ ἡ μαχητική ἱκανότητα τῆς 3ης στρατιᾶς, εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητο νά τῆς σταλοῦν ἀμέσως τουλάχιστο τρία σίγουρα συντάγματα σάν ἐφεδρεία.

* * *

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΝΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τῆς 3ης στρατιᾶς ἀποτελεῖται ἀπό δυό μέλη. Τό ἕνα ἀπ' αὐτά (ὁ Λασέβιτς) διοικεῖ, ὅσο γιά τό δεύτερο (τόν Τρίφονοφ), δέν κατορθώσαμε νά ξεκαθαρίσουμε ποιά εἶναι τά καθήκοντά του καί ὁ ρόλος του: δέν παρακολουθεῖ τόν ἐφοδιασμό, δέν παρακολουθεῖ τά ὄργανα τῆς πολιτικῆς διαπαιδαγώγησης τῆς στρατιᾶς καί γενικά φαίνεται πώς δέν κάνει τίποτε. Οὐσιαστικά δέν ὑπάρχει Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο.

Τό Ἐπιτελεῖο τῆς στρατιᾶς εἶναι ἀποσπασμένο ἀπό τά τμήματά του τῆς πρώτης γραμμῆς, δέν ἔχει στίς μεραρχίες καί στίς ταξιαρχίες εἰδικούς ἀντιπροσώπους, πού νά τό ἐνημερώνουν γιά τήν κατάσταση καί νά παρακολουθοῦν ἄν ἐκτελοῦνται μέ ἀκρίβεια οἱ διαταγές τοῦ διοικητῆ τῆς στρατιᾶς ἀπό τούς διοικητές τῶν μεραρχιῶν καί τῶν ταξιαρχιῶν. Τό Ἐπιτελεῖο τῆς στρατιᾶς ἱκανοποιεῖται μέ τίς

ἐπίσημες ἀναφορές (συχνά ἀνακριβεῖς) τῶν διοικητῶν τῶν μεραρχιῶν καί τῶν ταξιαρχιῶν. Τό 'Επιτελεῖο τῆς στρατιᾶς βρίσκεται ὁλοκληρωτικά στά χέρια αὐτῶν τῶν τελευταίων (οἱ διοικητές τῶν μεραρχιῶν καί οἱ διοικητές τῶν ταξιαρχιῶν νομίζουν πώς εἶναι φεουδάρχες πρίγκιπες). Τό ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ ἀπόσπαση τοῦ 'Επιτελείου τῆς στρατιᾶς ἀπό τά τμήματα τῆς πρώτης γραμμῆς (τό 'Επιτελεῖο τῆς στρατιᾶς δέν ἔχει ἰδέα γιά τήν πραγματική κατάσταση τοῦ τομέα τῶν ἐπιχειρήσεων) καί ἡ ἔλλειψη συγκεντρωτισμοῦ μέσα στή στρατιά (οἱ αἰώνιες κλάψες τοῦ 'Επιτελείου τῆς στρατιᾶς γιά ἀδυναμία τῶν σημείων ἐπαφῆς ἀνάμεσα στίς μάχιμες μονάδες τῆς στρατιᾶς). 'Ο συγκεντρωτισμός καί συντονισμός λείπουν ὄχι μόνο μέσα στή στρατιά, ἀλλά καί ἀνάμεσα στίς στρατιές τοῦ μετώπου ('Ανατολικό). Εἶναι γεγονός ὅτι στήν περίοδο ἀπό τίς 10 ὥς τά τέλη τοῦ Νοέμβρη, ὅταν ἡ 3η στρατιά ἔχυνε ποτάμι τό αἷμα της σέ ἄνισο ἀγώνα μέ τόν ἐχθρό, ἡ 2η στρατιά πού γειτόνευε μέ τήν 3η ἔμενε ἀκίνητη δυό ὁλόκληρες βδομάδες. 'Ωστόσο εἶναι φανερό, ὅτι ἄν προωθοῦνταν ἡ 2η στρατιά, πού εἶχε ἀπελευθερωθεῖ ἀπό τήν ἐπιχείρηση τοῦ 'Ιζεφσκ-Βότκινσκ ἀπό τίς 10 κιόλας τοῦ Νοέμβρη (καί μποροῦσε νά προωθηθεῖ ἐλεύθερα γιατί τότε δέν ὑπῆρχε ἤ σχεδόν δέν ὑπῆρχε ἐχθρός ἀπέναντί της), ὁ ἐχθρός δέ θά μποροῦσε οὔτε κάν ν' ἀρχίσει μιά σοβαρή ἐπιχείρηση ἐνάντια στό Πέρμ (γιατί θά κινδύνευαν τά νῶτα του ἀπό τή 2η στρατιά) καί ἡ 3η στρατιά θά βοηθοῦνταν νά βγεῖ ἀπό τή δύσκολη θέση.

'Η ἀνάκριση ἔδειξε, ὅτι ἡ ἔλλειψη συντονισμοῦ ἀνάμεσα στή 2η καί τήν 3η στρατιά ὀφείλεται στό γεγονός ὅτι τό 'Επαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας ἦταν ἀποσπασμένο ἀπό τό μέτωπο καί ὅτι οἱ ἐντολές τοῦ ἀνώτατου διοικητῆ ἦταν ἀβασάνιστες. 'Ο διοικητής τοῦ μετώπου Κάμενεφ, πού ἀνακρίθηκε ἀπό μᾶς, μᾶς εἶπε σχετικά τά ἑξῆς:

«'Ακόμα πρίν ἀπό τήν κατάληψη τοῦ 'Ιζεφσκ καί τοῦ Βότκινσκ, στίς ἀρχές τοῦ Νοέμβρη, ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 10 τοῦ μήνα, πήραμε τήν ἐντολή, ὅτι μετά τήν κατάληψη αὐτῶν τῶν σημείων ἡ 2η στρατιά προορίζεται νά σταλεῖ σέ ἄλλο μέτωπο, χωρίς νά ἀναφέρεται ποῦ ἀκριβῶς. Ὕστερα ἀπό τήν ἐντολή αὐτή δέ μπορούσαμε νά χρησιμοποιήσουμε ὅσο ἔπρεπε τή στρατιά, δέ μπορούσαμε νά τή φέρουμε σ' ἐπαφή μέ τόν ἐχθρό, γιατί διαφορετικά δέ θά εἴχαμε κατόπιν τή δυνατότητα νά τήν ἀποσύρουμε ἀπό τή μάχη. Βρισκόμασταν σέ δύσκολη θέση καί παρ' ὅλα αὐτά ἡ στρατιά περιοριζόταν μόνο στήν ἐκκαθάριση τῆς περιοχῆς ἀπό τίς συμμορίες τῶν λευκοφρουρῶν. Χρειάστηκαν οἱ ἐνέργειες τοῦ Στέρνμπεργκ καί τοῦ Σοκόλνικοφ καί τό ταξίδι τους στό Σερποῦχοφ, γιά νά ἀκυρωθεῖ ἡ ἐντολή. 'Αλλά γι' αὐτό ἀπαιτήθηκαν δέκα μέρες. Ἔτσι ἡ στρατιά ἔχασε ὅλο αὐτό τό διάστημα, ἦταν ὑποχρεωμένη νά μείνει ἀκίνητη. Ἔπειτα εἴχαμε τήν ἀπρόοπτη πρόσκληση στό Σερποῦχοφ τοῦ Σόριν, διοικητῆ τῆς 2ης στρατιᾶς. Τό γεγονός αὐτό παρέλυσε τή 2η στρατιά, πού ἦταν συνδεμένη μέ τήν προσωπικότητα τοῦ Σόριν καί τήν ἀνάγκασε νά μείνει ἀκίνητη ἄλλες πέντε μέρες. Στό Σερποῦχοφ, τό Σόριν τόν δέχτηκε ὁ Κοστιάγεφ, τόν ρώτησε ἄν εἶναι μέλος τοῦ Γενικοῦ 'Επιτελείου, καί ὅταν ἔμαθε ὅτι δέν εἶναι τόν ἄφησε νά φύγει, δηλώνοντας ὅτι ἤθελαν νά τόν διορίσουν βοηθό τοῦ διοικητῆ τοῦ Νότιου Μετώπου, „ἀλλά ἄλλαξαν γνώμη"» (βλ. «'Ανακοινωθέντα τῆς διοίκησης τοῦ 'Ανατολικοῦ Μετώπου»).

Γενικά πρέπει νά τονίσουμε τήν ἀπαράδεχτη ἐπιπολαιότητα πού δείχνει ὁ ἀνώτατος διοικητής στήν ἔκδοση ἐντολῶν. Σύμφωνα μ' αὐτά πού μᾶς ἀνακοινώνει (στίς 26 τοῦ Δεκέμβρη) ὁ Γκοῦσεφ, μέλος τοῦ 'Επαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ 'Ανατολικοῦ Μετώπου, «τελευταῖα τό 'Ανατολικό Μέτωπο πῆρε μέσα σέ πέντε μέρες τρία τηλεγραφήματα: 1) Κύρια κατεύθυνση τό 'Ορεμπούργκ. 2) Κύρια κατεύθυνση τό Αἰκατερινμπούργκ. 3) Βοηθεῖστε τήν 3η στρατιά» (βλ. γράμμα τοῦ Γκοῦσεφ πρός τήν ΚΕ τοῦ

ΚΚΡ). Παίρνοντας κανείς ὑπόψη ὅτι ἡ ἐκτέλεση κάθε νέας ἐντολῆς ἀπαιτεῖ ὁρισμένο χρονικό διάστημα, δέν εἶναι δύσκολο νά καταλάβει πόσο λίγη σοβαρότητα ἔδειχναν τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας καί ἡ ἀνώτατη Διοίκηση, ὅσον ἀφορᾶ τίς δικές τους τίς ἐντολές.

Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ὁ Σμίλγκα, τό τρίτο μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀνατολικοῦ Μετώπου, τάχθηκε πέρα γιά πέρα ἀλληλέγγυος μέ τίς δηλώσεις τῶν δυό ἄλλων μελῶν τοῦ ἴδιου Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου—τοῦ Κάμενεφ καί τοῦ Γκοῦσεφ. (Βλ. τήν «Κατάθεση τοῦ Σμίλγκα» τῆς 5 τοῦ Γενάρη).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ἡ στρατιά δέ μπορεῖ νά τά βγάλει πέρα χωρίς γερό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο. Τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τῆς στρατιᾶς πρέπει νά ἀποτελεῖται τουλάχιστον ἀπό τρία μέλη. Ἀπ' αὐτά τό ἕνα θά παρακολουθεῖ τά ὄργανα ἐφοδιασμοῦ τῆς στρατιᾶς, τό ἄλλο τά ὄργανα τῆς πολιτικῆς διαπαιδαγώγησης τῆς στρατιᾶς καί τό τρίτο θά ἔχει τή διοίκηση. Μόνο μ' αὐτόν τόν τρόπο μπορεῖ νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ κανονική λειτουργία τῆς στρατιᾶς.

Τό Ἐπιτελεῖο τῆς στρατιᾶς δέν πρέπει νά μένει ἱκανοποιημένο μόνο μέ τίς ἐπίσημες ἀναφορές (πού πολλές φορές εἶναι ἀνακριβεῖς) τῶν διοικητῶν τῶν μεραρχιῶν καί τῶν ταξιαρχιῶν, ἀλλά πρέπει νά ἔχει καί τούς ἀντιπροσώπους του, τούς ἔμπιστούς του, πού θά ἐνημερώνουν τακτικά τό Ἐπιτελεῖο τῆς στρατιᾶς καί θά παρακολουθοῦν ἄγρυπνα τήν ἀκριβῆ ἐκτέλεση τῶν διαταγῶν τοῦ διοικητῆ τῆς στρατιᾶς. Μόνο μ' αὐτόν τόν τρόπο μπορεῖ νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ σύνδεση τοῦ Ἐπιτελείου μέ τή στρατιά, νά λείψει ἡ οὐσιαστική αὐτονομία τῶν μεραρχιῶν καί τῶν ταξιαρχιῶν καί νά πραγματοποιηθεῖ ἕνας ἀληθινός συγκεντρωτισμός τῆς στρατιᾶς.

Ἡ στρατιά δέ μπορεῖ νά δρᾶ σάν αὐτάρκης, ἀπόλυτα αὐτόνομη μονάδα. Οἱ ἐνέργειές της ἐξαρτῶνται ὁλοκληρωτικά ἀπό τίς γειτονικές στρατιές καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀπό τίς ἐντολές τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας: καί ἡ πιό ἀξιόμαχη στρατιά ὅταν οἱ ἄλλοι ὅροι εἶναι ἴσοι μπορεῖ νά ἡττηθεῖ, ἄν δέν εἶναι σωστές οἱ ἐντολές τοῦ Κέντρου κι ἄν λείπει μιά πραγματική ἐπαφή μέ τίς γειτονικές στρατιές. Πρέπει νά δημιουργηθεῖ στό μέτωπο, καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα στό Ἀνατολικό Μέτωπο, ἕνα καθεστώς αὐστηροῦ συγκεντρωτισμοῦ τῶν ἐνεργειῶν τῆς κάθε στρατιᾶς γύρω ἀπό τήν πραγματοποίηση μιᾶς καθορισμένης, σοβαρά μελετημένης στρατηγικῆς ἐντολῆς. Ἡ αὐθαίρετη εἴτε ἀμελέτητη ἔκδοση ἐντολῶν, χωρίς σοβαρό ὑπολογισμό ὅλων τῶν στοιχείων, πράγμα πού ἔχει σάν ἀποτέλεσμα νά ἀλλάζουν γρήγορα οἱ ἐντολές, καθώς καί ἡ ἀσάφεια τῶν ἴδιων τῶν ἐντολῶν—ὅπως γίνεται μέ τίς ἐντολές τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας—ἀποκλείουν τή δυνατότητα νά διοικηθοῦν οἱ στρατιές, ὁδηγοῦν σέ σπατάλη δυνάμεων καί χρόνου καί ἐξαρθρώνουν τό μέτωπο. Εἶναι ἀπαραίτητο τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας νά μετατραπεῖ σέ μιά ὁμάδα μέ λίγα μέλη, συνδεμένη γερά μέ τά διάφορα μέτωπα, σέ μιά ὁμάδα πχ. ἀπό πέντε ἄτομα (ἀπ' αὐτά οἱ δυό θά εἶναι εἰδικοί, ὁ τρίτος θά παρακολουθεῖ τήν Κεντρική Διεύθυνση Ἐφοδιασμοῦ, ὁ τέταρτος τό Γενικό Ἐπιτελεῖο καί ὁ πέμπτος τό Πανρωσικό Γραφεῖο τῶν Ἐπιτρόπων), πού θά ἔχουν ἀρκετή πεῖρα γιά νά μή ἐπιτρέπουν αὐθαιρεσίες καί ἐπιπολαιότητες στό ἔργο τῆς διοίκησης τῶν στρατιῶν.

* * *

Η ΑΝΕΠΑΡΚΗΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΠΙΣΘΕΝ ΚΑΙ Η ΔΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Σά συμπέρασμα τῆς ἔρευνας πού κάναμε πρέπει νά διαπιστώσουμε τήν πλέρια ἀποσύνθεση τῶν μετόπισθεν τῆς 3ης στρατιᾶς. Ἡ στρατιά ἦταν ὑποχρεωμένη νά πολεμᾶ σέ δυό μέτωπα: μέ τόν ἐχθρό, πού ὅπως καί νἆναι τόν ἔβλεπε καί τόν ἤξερε, καί μέ τόν ἀσύλληπτο πληθυσμό στά μετόπισθεν, πού μέ τήν καθοδήγηση τῶν πραχτόρων τῶν λευκοφρουρῶν ἀνατίναζε τή σιδηροδρομική γραμμή, προκαλοῦσε κάθε λογῆς ἐμπόδια, καί ἔτσι παρουσιαζόταν ἡ ἀνάγκη νά φρουρεῖται ἡ σιδηροδρομική γραμμή στά μετόπισθεν τῆς στρατιᾶς μέ εἰδικό θωρακισμένο τραῖνο. Ὅλα τά κομματικά καί σοβιετικά ὄργανα διαπιστώνουν ὁμόφωνα, ὅτι ὁ πληθυσμός τῶν κυβερνείων τοῦ Πέρμ καί τῆς Βιάτκας εἶναι «πέρα γιά πέρα ἀντεπαναστατικός». Ἡ Κομματική Ἐπιτροπή τῆς περιοχῆς, καί τό Σοβιέτ τῆς περιοχῆς καθώς καί ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Κυβερνείου τοῦ Πέρμ καί ἡ Κομματική Ἐπιτροπή τοῦ Κυβερνείου διαβεβαιώνουν ὅτι τά χωριά τῆς περιοχῆς αὐτῆς «εἶναι πέρα γιά πέρα κουλάκικα». Σέ παρατήρησή μας ὅτι δέν ὑπάρχουν χωριά πέρα γιά πέρα κουλάκικα, ὅτι δέ μπορεῖ νά νοηθοῦν κουλάκοι χωρίς ἐκμεταλλευόμενους, γιατί τέλος πάντων κάποιον πρέπει νά ἐκμεταλλεύονται οἱ κουλάκοι, τά παραπάνω ὄργανα σήκωσαν τούς ὤμους, χωρίς καμιά ἄλλη ἐξήγηση. Μιά νέα πιό ἐμπεριστατωμένη ἔρευνα ἔδειξε ὅτι στά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν βρίσκονται ἄνθρωποι ὄχι σίγουροι, ὅτι οἱ ἐπιτροπές τῆς φτωχολογιᾶς εἶναι στά χέρια κουλάκων, ὅτι οἱ κομματικές ὀργανώσεις εἶναι ἀδύνατες, ὄχι σίγουρες, καί ἀποσπασμένες ἀπό τό Κέντρο, ὅτι ἡ κομματική δουλιά ἔχει παραμεληθεῖ καί

ὅτι τά τοπικά στελέχη προσπαθοῦν νά ἀντισταθμίσουν τή γενική ἀδυναμία τῶν κομματικῶν καί σοβιετικῶν ὀργάνων μέ τήν ἐντατική δουλιά τῶν ἔκτακτων ἐπιτροπῶν, πού μέσα στίς συνθῆκες τῆς γενικῆς ἐξάρθρωσης τῆς δουλιᾶς τοῦ κόμματος καί τῶν Σοβιέτ ἔγιναν οἱ μοναδικοί ἐκπρόσωποι τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν ἐπαρχία. Μόνο μέ τήν ἄθλια δουλιά τῶν σοβιετικῶν καί κομματικῶν ὀργανώσεων, πού δέν ἔχουν οὔτε τήν ἐλάχιστη καθοδήγηση ἀπό μέρους τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς (ἤ τοῦ Ἐπιτροπάτου τοῦ Λαοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν) καί τῆς ΚΕ τοῦ κόμματος, μπορεῖ νά ἐξηγηθεῖ τό καταπληχτικό γεγονός, ὅτι τό επαναστατικό διάταγμα γιά τήν ἔκτακτη φορολογία[53], πού εἶχε προορισμό νά βάλει σφήνα στό χωριό καί νά δραστηριοποιήσει τή φτωχολογιά ὑπέρ τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, μετατράπηκε σ' ἕνα ἀπό τά πιό ἐπικίνδυνα ὅπλα στά χέρια τῶν κουλάκων, πού τό χρησιμοποιοῦν γιά νά συσπειρώσουν τό χωριό ἐνάντια στή σοβιετική ἐξουσία (συνήθως μέ πρωτοβουλία τῶν κουλάκων, πού εἰσχώρησαν στίς ἐπιτροπές τῆς φτωχολογιᾶς, ἡ κατανομή τῶν φόρων γινόταν ἀνάλογα μέ τά ἄτομα καί ὄχι ἀνάλογα μέ τήν περιουσιακή κατάσταση, πράγμα πού προκαλοῦσε ἀγανάχτηση στή φτωχολογιά καί διευκόλυνε τήν προπαγάνδα τῶν κουλάκων ἐνάντια στούς φόρους καί τή σοβιετική ἐξουσία). Στό μεταξύ ὅλα χωρίς ἐξαίρεση τά στελέχη βεβαιώνουν, ὅτι οἱ «παρεξηγήσεις» σχετικά μέ τήν ἔκτακτη φορολογία στάθηκαν μιά ἀπό τίς κυριότερες, ἄν ὄχι ἡ μοναδική βασική αἰτία γιά τή δημιουργία ἀντεπαναστατικοῦ πνεύματος στό χωριό. Δέν ὑπάρχει τίποτε πού νά μᾶς ἐπιτρέπει νά συμπεράνουμε ὅτι καθοδηγεῖται ἡ τρέχουσα δουλιά τῶν σοβιετικῶν ὀργάνων ἀπό τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἤ ἀπό τήν Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή (εἶναι χαραχτηριστικό ὅτι ὥς τίς 26 τοῦ Γενάρη δέν εἶχαν

ἀκόμα ἀρχίσει οἱ νέες ἐκλογές τῶν ἐπιτροπῶν φτωχολογιᾶς στά Κυβερνεῖα τοῦ Πέρμ καί τῆς Βιάτκας). Δέν ὑπάρχει τίποτε πού νά μᾶς ἐπιτρέπει νά συμπεράνουμε ὅτι καθοδηγεῖται ἡ τρέχουσα δουλειά τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων ἀπό τήν ΚΕ. Ὅλο τό διάστημα πού εἴμασταν στό μέτωπο, κατορθώσαμε νά ἀνακαλύψουμε μόνο ἕνα ἔγγραφο τῆς ΚΕ τοῦ κόμματος μέ τήν ὑπογραφή τοῦ «γραμματέα» πού λέγεται Νοβγκορόντσεβα, γιά μετάθεση τοῦ σ. Κορόμποφκιν ἀπό τό Πέρμ στήν Πένζα. (Ἡ ἐντολή αὐτή δέν ἐκτελέστηκε γιατί ἦταν τελείως ἄσκοπη).

Ὅλα αὐτά τά περιστατικά εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα νά χάσουν τά κομματικά καί σοβιετικά ὄργανα κάθε στήριγμα στό χωριό, νά χάσουν τή σύνδεσή τους μέ τή φτωχολογιά καί νά ἀρχίσουν νά στηρίζονται περισσότερο στήν Ἔκτακτη Ἐπιτροπή (Τσεκά) καί στίς πιέσεις, καί ἀπ' αὐτό βοᾶ σήμερα τό χωριό. Καί οἱ ἴδιες οἱ Ἔκτακτες Ἐπιτροπές, ἐφόσον ἡ δουλειά τους δέ συμπληρωνόταν μέ μιά παράλληλη θετική δουλειά ζύμωσης καί ὀργάνωσης, ἀπό μέρους τῶν κομματικῶν καί σοβιετικῶν ὀργάνων ἔπεσαν σέ μιά ἐξαιρετικά ἀσυνήθιστη κατάσταση ἀπομόνωσης, πράγμα πού ζημιώνει τό γόητρο τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας. Ἕνας καλά ὀργανωμένος κομματικός καί σοβιετικός τύπος θά μποροῦσε νά ἀποκαλύψει ἔγκαιρα τίς πληγές τῶν ὀργάνων μας, τόν κομματικό ὅμως καί σοβιετικό τύπο τοῦ Πέρμ καί τῆς Βιάτκας δέν τόν διακρίνει οὔτε καλή ὀργάνωση τῆς δουλειᾶς, οὔτε κατανόηση τῶν ἄμεσων καθηκόντων τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας (δέ θά βρεῖτε στίς στῆλες του τίποτ' ἄλλο ἐκτός ἀπό κούφιες φράσεις γιά τήν «παγκόσμια κοινωνική» ἐπανάσταση. Τά συγκεκριμένα καθήκοντα τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στό χωριό, οἱ καινούργιες ἐκλογές γιά τά ἐπαρχιακά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν, τό ζήτημα τῆς ἔκτακτης φορολογίας, οἱ σκοποί τοῦ πολέμου κατά τοῦ Κολτσάκ καί τῶν ἄλλων λευκοφρουρῶν—ὅλα αὐτά τά «πεζά» θέματα ὁ τύπος τά ἀντιπαρέρχεται μέ μεγάλο τουπέ. Τί σημασία ἔχει λογουχάρη, τό γεγονός ὅτι ἀπό τούς 4.766 ὑπάλληλους καί συνεργάτες τῶν σοβιετικῶν ὀργάνων τῆς πόλης Βιάτκας, οἱ 4.467 κατεῖχαν τόν καιρό τοῦ τσαρισμοῦ τίς ἴδιες θέσεις στή διοίκηση τῶν ζέμστβο τοῦ κυβερνείου, δηλ. μ' ἄλλα λόγια, τά παλιά τσαρικά ὄργανα τῶν ζέμστβο ἄλλαξαν ἁπλῶς ὄνομα καί λέγονται τώρα σοβιετικά (μήν ξεχνᾶτε ὅτι αὐτοί «οἱ σοβιετικοί ὑπάλληλοι» στό κυβερνεῖο τῆς Βιάτκας κρατᾶνε στά χέρια τους ὅλη τήν περιοχή μας πού παράγει δέρματα). Τό καταπληχτικό αὐτό φαινόμενο τό ἀνακαλύψαμε μέ τήν ἔρευνα πού κάναμε στά μέσα τοῦ Γενάρη. Ἄραγε ἡ Ἐπιτροπή περιοχῆς καί τό Σοβιέτ τῆς περιοχῆς, ὁ τοπικός τύπος καί τά τοπικά κομματικά στελέχη τό ξέραν αὐτό τό φαινόμενο; Ἀσφαλῶς ὄχι. Τό ἤξερε ἄραγε ἡ ΚΕ τοῦ κόμματος, ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή καί τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν; Ἀσφαλῶς ὄχι. Μά πῶς μπορεῖ νά καθοδηγεῖ κανείς ἀπό τό κέντρο χωρίς νά ἔχει ἰδέα γιά τίς βασικές ἀτέλειες ὄχι μόνο τῆς ἐπαρχίας γενικά, ἀλλά καί τῶν ἐπαρχιακῶν σοβιετικῶν μας ὀργάνων;

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τό πρωτό σημεῖο τῶν στρατιῶν μας εἶναι ἡ ἀστάθεια τῶν μετόπισθεν, πού ὀφείλεται κυρίως στήν ἐγκατάλειψη τῆς κομματικῆς δουλειᾶς, στήν ἀνικανότητα τῶν Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν νά ἐφαρμόσουν στήν πράξη τίς ἐντολές τοῦ Κέντρου καί στό γεγονός ὅτι οἱ τοπικές Ἔκτακτες Ἐπιτροπές βρίσκονται σέ μιά κατάσταση πού δέν εἶναι ἀπό τίς συνηθισμένες (εἶναι σχεδόν ἀπομονωμένες).

ἀκόμα ἀρχίσει οἱ νέες ἐκλογές τῶν ἐπιτροπῶν φτωχολογιᾶς στά Κυβερνεῖα τοῦ Πέρμ καί τῆς Βιάτκας). Δέν ὑπάρχει τίποτε πού νά μᾶς ἐπιτρέπει νά συμπεράνουμε ὅτι καθοδηγεῖται ἡ τρέχουσα δουλιά τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων ἀπό τήν ΚΕ. Ὅλο τό διάστημα πού εἴμασταν στό μέτωπο, κατορθώσαμε νά ἀνακαλύψουμε μόνο ἕνα ἔγγραφο τῆς ΚΕ τοῦ κόμματος μέ τήν ὑπογραφή τοῦ «γραμματέα» πού λέγεται Νοβγκορόντσεβα, γιά μετάθεση τοῦ σ. Κορόμποφκιν ἀπό τό Πέρμ στήν Πένζα. (Ἡ ἐντολή αὐτή δέν ἐκτελέστηκε γιατί ἦταν τελείως ἄσκοπη).

Ὅλα αὐτά τά περιστατικά εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα νά χάσουν τά κομματικά καί σοβιετικά ὄργανα κάθε στήριγμα στό χωριό, νά χάσουν τή σύνδεσή τους μέ τή φτωχολογιά καί νά ἀρχίσουν νά στηρίζονται περισσότερο στήν Ἔκτακτη Ἐπιτροπή (Τσεκά) καί στίς πιέσεις, καί ἀπ' αὐτό βοᾶ σήμερα τό χωριό. Καί οἱ ἴδιες οἱ Ἔκτακτες Ἐπιτροπές, ἐφόσον ἡ δουλιά τους δέ συμπληρωνόταν μέ μιά παράλληλη θετική δουλιά ζύμωσης καί ὀργάνωσης, ἀπό μέρους τῶν κομματικῶν καί σοβιετικῶν ὀργάνων ἔπεσαν σέ μιά ἐξαιρετικά ἀσυνήθιστη κατάσταση ἀπομόνωσης, πράγμα πού ζημιώνει τό γόητρο τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας. Ἕνας καλά ὀργανωμένος κομματικός καί σοβιετικός τύπος θά μποροῦσε νά ἀποκαλύψει ἔγκαιρα τίς πληγές τῶν ὀργάνων μας, τόν κομματικό ὅμως καί σοβιετικό τύπο τοῦ Πέρμ καί τῆς Βιάτκας δέν τόν διακρίνει οὔτε καλή ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς, οὔτε κατανόηση τῶν ἄμεσων καθηκόντων τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας (δέ θά βρεῖτε στίς στῆλες του τίποτ' ἄλλο ἐκτός ἀπό κούφιες φράσεις γιά τήν «παγκόσμια κοινωνική» ἐπανάσταση. Τά συγκεκριμένα καθήκοντα τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στό χωριό, οἱ καινούργιες ἐκλογές γιά τά ἐπαρχιακά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν, τό ζήτημα τῆς ἔκτακτης φορολογίας, οἱ σκοποί τοῦ πολέμου κατά τοῦ Κολτσάκ καί τῶν ἄλλων λευκοφρουρῶν—ὅλα αὐτά τά «πεζά» θέματα ὁ τύπος τά ἀντιπαρέρχεται μέ μεγάλο τουπέ. Τί σημασία ἔχει λογουχάρη, τό γεγονός ὅτι ἀπό τούς 4.766 ὑπάλληλους καί συνεργάτες τῶν σοβιετικῶν ὀργάνων τῆς πόλης Βιάτκας, οἱ 4.467 κατεῖχαν τόν καιρό τοῦ τσαρισμοῦ τίς ἴδιες θέσεις στή διοίκηση τῶν ζέμστβο τοῦ κυβερνείου, δηλ. μ' ἄλλα λόγια, τά παλιά τσαρικά ὄργανα τῶν ζέμστβο ἄλλαξαν ἁπλῶς ὄνομα καί λέγονται τώρα σοβιετικά (μήν ξεχνᾶτε ὅτι αὐτοί «οἱ σοβιετικοί ὑπάλληλοι» στό κυβερνεῖο τῆς Βιάτκας κρατᾶνε στά χέρια τους ὅλη τήν περιοχή μας πού παράγει δέρματα). Τό καταπληχτικό αὐτό φαινόμενο τό ἀνακαλύψαμε μέ τήν ἔρευνα πού κάναμε στά μέσα τοῦ Γενάρη. Ἄραγε ἡ Ἐπιτροπή περιοχῆς καί τό Σοβιέτ τῆς περιοχῆς, ὁ τοπικός τύπος καί τά τοπικά κομματικά στελέχη τό ξέραν αὐτό τό φαινόμενο; Ἀσφαλῶς ὄχι. Τό ἤξερε ἄραγε ἡ ΚΕ τοῦ κόμματος, ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή καί τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν; Ἀσφαλῶς ὄχι. Μά πῶς μπορεῖ νά καθοδηγεῖ κανείς ἀπό τό κέντρο χωρίς νά ἔχει ἰδέα γιά τίς βασικές ἀτέλειες ὄχι μόνο τῆς ἐπαρχίας γενικά, ἀλλά καί τῶν ἐπαρχιακῶν σοβιετικῶν μας ὀργάνων;

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τό τρωτό σημεῖο τῶν στρατιῶν μας εἶναι ἡ ἀστάθεια τῶν μετόπισθεν, πού ὀφείλεται κυρίως στήν ἐγκατάλειψη τῆς κομματικῆς δουλιᾶς, στήν ἀνικανότητα τῶν Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν νά ἐφαρμόσουν στήν πράξη τίς ἐντολές τοῦ Κέντρου καί στό γεγονός ὅτι οἱ τοπικές Ἔκτακτες Ἐπιτροπές βρίσκονται σέ μιά κατάσταση πού δέν εἶναι ἀπό τίς συνηθισμένες (εἶναι σχεδόν ἀπομονωμένες).

Γιά νά σταθεροποιηθοῦν τά μετόπισθεν πρέπει ἀπαραίτητα:

1. Νά καθιερωθεῖ ἡ αὐστηρή ταχτική λογοδοσία ἀπό τίς τοπικές κομματικές ὀργανώσεις στήν ΚΕ· ἡ ΚΕ νά στέλνει ταχτικά ἐγκύκλιες στίς τοπικές κομματικές ὀργανώσεις· δίπλα στό Κεντρικό Ὄργανο νά ὀργανωθεῖ τμῆμα τύπου, γιά τήν καθοδήγηση τοῦ ἐπαρχιακοῦ κομματικοῦ τύπου· νά δημιουργηθεῖ σχολή κομματικῶν στελεχῶν (κυρίως ἀπό ἐργάτες) καί νά ὀργανωθεῖ ἡ σωστή κατανομή τῶν στελεχῶν. Ὅλη αὐτή ἡ δουλιά νά ἀνατεθεῖ σέ μιά γραμματεία τῆς ΚΕ τοῦ κόμματος, πού θά ἀποτελεστεῖ ἀπό μέλη τῆς ΚΕ.

2. Νά διαχωριστοῦν αὐστηρά οἱ σφαῖρες ἁρμοδιότητας τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ Ἐπιτροπάτου τοῦ Λαοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὅσον ἀφορᾶ τήν καθοδήγηση τῆς τρέχουσας δουλιᾶς τῶν Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν, νά συγχωνευτεῖ ἡ Πανρωσική Ἔχτακτη Ἐπιτροπή μέ τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν*, νά ἀνατεθεῖ στό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν τό καθῆκον νά παρακολουθεῖ τή σωστή καί ἔγκαιρη ἐκτέλεση τῶν διαταγμάτων καί τῶν ἐντολῶν τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας ἀπό τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν· νά ὑποχρεωθοῦν τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῶν κυβερνείων νά κάνουν ταχτικά ἀπολογισμό δουλιᾶς στό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν· νά ὑποχρεωθεῖ τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν νά ἐφοδιάζει ταχτικά μέ ἀπαραίτητες ὁδηγίες τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν· νά ὀργανωθεῖ δίπλα στήν ἐφημερίδα «Ἰσβέστια τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς»[54] τμῆμα τύπου γιά τήν καθοδήγηση τοῦ ἐπαρχιακοῦ σοβιετικοῦ τύπου.

* Στό ζήτημα τῆς συγχώνευσης τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς μέ τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὁ σύντροφος Τζερζίνσκι ἔχει διαφορετική γνώμη.

3. Νά ὀργανωθεῖ δίπλα στό Συμβούλιο τῆς Ἄμυνας Ἐπιτροπή Ἐλέγχου καί Ἐπιθεώρησης γιά τήν ἐξέταση τῶν «ἐλλείψεων τοῦ μηχανισμοῦ» τῶν Ἐπιτροπάτων τοῦ Λαοῦ καί τῶν ἀντίστοιχων κατά τόπους τμημάτων τους, τόσο στά μετόπισθεν ὅσο καί στό μέτωπο.

* * *

ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΚΚΕΝΩΣΗΣ

Ἡ βασική ἀρρώστια τοῦ ἐφοδιασμοῦ μας εἶναι ὁ ἀπίστευτος κυκεώνας πού ἐπικρατεῖ στά ὄργανα ἐφοδιασμοῦ καί ἡ ἔλλειψη συντονισμοῦ μεταξύ τους.

Ὁ στρατός καί ὁ πληθυσμός τοῦ Πέρμ ἐφοδιάζονταν μέ τρόφιμα ἀπό τόν «Ἐφοδιασμό τῶν Οὐραλίων», ἀπό τόν «Ἐφοδιασμό τοῦ κυβερνείου», ἀπό τόν «Ἐφοδιασμό τῆς πόλης», ἀπό τόν «Ἐφοδιασμό τοῦ νομοῦ» κι ἀπό τή «Διεύθυνση ἐφοδιασμοῦ τῆς 3ης στρατιᾶς». Μέσα σ' αὐτές τίς συνθῆκες ὁ ἐφοδιασμός κούτσαινε καί ἀπό τά δυό πόδια: ἡ στρατιά (29η μεραρχία) πεινοῦσε καί ὁ πληθυσμός τοῦ Πέρμ καί οἱ ἐργάτες τῆς Μοτοβιλίχα ὑποσιτίζονταν ἐπειδή ἡ μερίδα τοῦ ψωμιοῦ ἐλαττώνονταν συστηματικά καί κατάντησε μερίδα πείνας (100 γραμμάρια).

Ἡ σύγχιση στόν τομέα τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῆς στρατιᾶς, πού ὀφείλεται στήν ἔλλειψη συντονισμοῦ τῶν ὀργάνων ἐφοδιασμοῦ πού ἀναφέραμε, μεγαλώνει ἀκόμα περισσότερο ἀπό τό γεγονός ὅτι τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ γιά τόν Ἐπισιτισμό δέν παίρνει ὑπόψη του τήν ἀπώλεια τοῦ Κυβερνείου τοῦ Πέρμ καί ὥς τά σήμερα δέ μετέφερε τίς διατακτικές του γιά τόν ἐφοδιασμό τῆς 3ης στρατιᾶς ἀπό τό Κυβερνεῖο τοῦ Πέρμ καί τά ἄλλα ἀπομακρυσμένα κυβερνεῖα στό Κυ-

βερνεῖο τῆς Βιάτκας. Πρέπει ἐπίσης νά σημειωθεῖ ὅτι τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ γιά τόν ἐφοδιασμό δέν ἄρχισε ἀκόμα νά μεταφέρει σιτηρά πρός τά λιμάνια καί ἡ Κεντρική Διεύθυνση Ὑδάτινων Μεταφορῶν δέν ἄρχισε ἀκόμα νά ἐπισκευάζει τά καράβια, κι ἔτσι ὑπάρχει ἀναμφισβήτητα κίνδυνος νά προκληθοῦν μεγάλες δυσχέρειες στό ἔργο τοῦ ἐφοδιασμοῦ στό μέλλον.

Ὁ ἐφοδιασμός τῆς στρατιᾶς μέ εἴδη ὁπλισμοῦ κουτσαίνει ἀκόμα περισσότερο ἀπό τόν κυκεώνα πού ἐπικρατεῖ στά ὄργανα ἐφοδιασμοῦ καί ἀπό τό γραφειοκρατισμό. Ἡ «Κεντρική Διεύθυνση Ἐφοδιασμοῦ», ἡ «Γενική Διεύθυνση τοῦ Πυροβολικοῦ», ἡ «Ἔκτακτη Ἐπιτροπή ἐφοδιασμοῦ», ὁ «Ἐφοδιασμός πυροβολικοῦ τῆς 3ης στρατιᾶς» μπερδεύονται κάθε τόσο μεταξύ τους, φρενάροντας καί καταστρέφοντας ἕνα τόσο ζωντανό ἔργο ὅπως εἶναι τό ἔργο τοῦ ἐφοδιασμοῦ. Γιά νά χαραχτηρίσουμε τήν κατάσταση αὐτή νομίζουμε πώς δέν εἶναι περιττό νά παραθέσουμε ὁρισμένες περικοπές ἀπό τό τηλεγράφημα τοῦ διοικητῆ τῆς 3ης στρατιᾶς πρός τό διοικητή τοῦ μετώπου (ἀντίγραφό του στάλθηκε στόν Τρότσκι) τῆς 17 τοῦ Δεκέμβρη 1918, πρίν ἀπό τήν πτώση τοῦ Πέρμ:

«Ὁ διοικητής ἐφοδιασμοῦ τοῦ Ἀνατολικοῦ Μετώπου ἀνακοινώνει μέ τό τελεγράφημά του ἀρ. 3.249 ὅτι στάλθηκε διαταγή στήν περιφερειακή διοίκηση τοῦ Γιαροσλάβ νά δόσει ἕξι χιλιάδες γιαπωνέζικα τουφέκια, καί μάλιστα ὅπως φαίνεται ἀπό τό τηλεγράφημα ἀρ. 493 τοῦ Κοστιάγεφ, διοικητῆ τοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας, ὁ Ἀνώτατος Διοικητής ἐνέκρινε αὐτή τήν ἐντολή. Πρίν ἕνα μήνα τό Ἐπιτελεῖο τῆς 3ης στρατιᾶς ἔστειλε ἀντιπρόσωπό του γιά νά παραλάβει τά παραπάνω τουφέκια. Ὁ ἀντιπρόσωπος φτάνοντας στήν περιφερειακή διεύθυνση πυροβολικοῦ τοῦ Γιαροσλάβ, τηλεγράφησε ὅτι ἐκεῖ δέν ξέρουν τίποτα γιατί δέν πῆραν καμιά διαταγή ἀπό τήν Κεντρική Διεύθυνση πυροβολικοῦ. Ὁ ἀντιπρόσωπος πῆγε στή Μόσχα στήν Κεντρική Διεύθυνση πυροβολικοῦ καί ἀπό κεῖ τηλεγράφησε ὅτι δέ δίνονται τουφέκια χωρίς τήν ἄδεια τοῦ Ἀνώτατου Διοικητῆ. Χθές πήραμε τηλεγράφημα ἀπό τόν ἀντιπρόσωπό μας πού λέει ὅτι ἡ Κεντρική Διεύθυνση πυροβολικοῦ ἀρνήθηκε κατηγορηματικά νά χορηγήσει τουφέκια καί ὁ ἀντιπρόσωπός μας γύρισε πίσω. Ὁ διοικητής ἐφοδιασμοῦ τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου μᾶς ἀνακοίνωσε μέ τό τηλεγράφημά του ἀρ. 208, ὅτι δόθηκε διαταγή στή 2η στρατιά νά στείλει στή στρατιά μας ἕξι χιλιάδες τουφέκια καί ὁ διοικητής τῆς 2ης στρατιᾶς μέ τό τηλεγράφημά του ἀρ. 1.560 ζητᾶ νά σταλεῖ ἐπειγόντως ἀντιπρόσωπος στό Ἴζεφσκ γιά νά παραλάβει αὐτά τά τουφέκια. Ὁ ἀντιπρόσωπος στάλθηκε ἀλλά στό Ἴζεφσκ δέν τοῦ δόσανε τουφέκια, λέγοντάς του ὅτι δέν πῆραν σχετική διαταγή. Ὁ διοικητής τῆς 2ης στρατιᾶς μέ τό τηλεγράφημά του ἀρ. 6.542 καί ὁ διοικητής τοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ Ἀνατολικοῦ Μετώπου μέ τό τηλεγράφημά του ἀρ. 6.541· ζήτησαν νά δοθεῖ διαταγή στό ἐργοστάσιο τοῦ Ἴζεφσκ νά χορηγήσει τά παραπάνω τουφέκια. Ὥς τίς 16 τοῦ μήνα τό ἐργοστάσιο δέν πῆρε διαταγή γιά τή χορήγηση τῶν ὅπλων καί σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες πού ἔχουμε ἀπό τόν ἀντιπρόσωπό μας, τή Δευτέρα ὅλα τά τουφέκια ἀπό τό Ἴζεφσκ πρόκειται νά σταλοῦν στό Κέντρο. Ἔτσι, ἡ στρατιά στερήθηκε τίς δέκα χιλιάδες ὅπλα πού ἔπρεπε νά πάρει σύμφωνα μέ τίς δυό διαταγές. Ἡ κατάσταση τῆς στρατιᾶς εἶναι γνωστή, ἐνισχύσεις γιά νά συμπληρωθοῦν τά κενά δέ μποροῦν νά σταλοῦν στό μέτωπο χωρίς τουφέκια καί χωρίς ἐνισχύσεις τό μέτωπο καταρρέει καί φτάνουμε στό ἀποτέλεσμα πού ξέρετε. Ἡ διαταγή γιά τή χορήγηση τῶν τουφεκιῶν δόθηκε στήν περιφερειακή διεύθυνση πυροβολικοῦ τοῦ Γιαροσλάβ μέ τή συγκατάθεση τοῦ Ἀνώτατου Διοικητῆ, γι' αὐτό ἡ διοίκηση τῆς 3ης στρατιᾶς κατηγορεῖ ἐπίσημα τήν Κεντρική Διεύθυνση πυροβολικοῦ γιά σαμποτάζ καί ἐπιμένει νά γίνουν ἀνακρίσεις γύρω ἀπ' αὐτή τήν ὑπόθεση».

Τό περιεχόμενο αὐτοῦ τοῦ τηλεγραφήματος τό ἐπιβεβαιώνει πέρα γιά πέρα ὁ διοικητής τοῦ μετώπου Κάμενεφ (βλ. τά «Ἀνακοινωθέντα τῆς διοίκησης τοῦ μετώπου»).

Ἡ ἴδια σύγχιση καί ὁ ἴδιος κυκεώνας στή δράση τῶν ὀργάνων ἐπικρατοῦσε καί στήν ἐκκένωση. Ὁ διοικητής

τῶν συγκοινωνιῶν τῆς περιφέρειας ἔδειξε ἀπόλυτη ἀνικανότητα νά βάλει χαλινάρι στό ἔντεχνα ὀργανωμένο σαμποτάζ τῶν σιδηροδρομικῶν. Οἱ συχνές ἐκτροχιάσεις, ἡ διακοπή τῆς κυκλοφορίας τῶν ἁμαξοστοιχιῶν, ἡ μυστηριώδικη ἐξαφάνιση τῶν φορτίων πού χρειάζονταν ἡ στρατιά, ὅλα αὐτά στίς πιό δύσκολες στιγμές τῆς ἐκκένωσης, ἔπεφταν σάν κεραυνός ἀπό καθαρό οὐρανό πάνω στή διοίκηση τῆς περιοχῆς, πού δέν ἔπαιρνε ἤ δέν ἦταν σέ θέση νά πάρει σοβαρά μέτρα γιά νά ἐμποδίσει τό κακό. Ἡ Τσεντροκολέγκια «δούλευε», δηλ. συζητοῦσε, δέν ἔπαιρνε ὅμως κανένα, μά ἀπολύτως κανένα μέτρο, γιά τή συστηματική μεταφορά τῶν φορτίων στά μετόπισθεν. Ὁ διοικητής τῶν στρατιωτικῶν συγκοινωνιῶν τῆς 3ης στρατιᾶς, πού ἦταν καί ὑπεύθυνος τῆς ἐκκένωσης, δέν πῆρε ἀπολύτως κανένα μέτρο γιά νά μεταφερθοῦν τά πιό πολύτιμα φορτία (μηχανές καί ἐξαρτήματα τοῦ ἐργοστασίου τῆς Μοτοβιλίχα κλπ.). Μεταφέρθηκαν κάθε λογῆς παλιοπράματα, μπερδεύτηκαν ὅλες χωρίς ἐξαίρεση οἱ ὀργανώσεις στή δουλιά τῆς ἐκκένωσης καί γιά τό λόγο αὐτό ἡ ἴδια ἡ διαδικασία τῆς ἐκκένωσης μετατράπηκε σέ χάος καί κυκεώνα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Γιά νά καλυτερέψει ἡ δουλιά τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῆς στρατιᾶς εἶναι ἀπαραίτητο:

1. Νά μπεῖ τέρμα στόν κυκεώνα πού ἐπικρατεῖ στά κεντρικά ὄργανα ἐφοδιασμοῦ τοῦ στρατοῦ (Κεντρική Διεύθυνση ἐφοδιασμοῦ, Ἔκτακτη Ἐπιτροπή ἐφοδιασμοῦ, Κεντρική Διεύθυνση πυροβολικοῦ πού ἡ κάθε μιά τους δίνει ἐντολές τοῦ κεφαλιοῦ της), καί νά συγχωνευτοῦν σ' ἕνα ὄργανο πού θά εἶναι αὐστηρότατα ὑπεύθυνο γιά τήν ἐμπρόθεσμη ἐκτέλεση τῶν διαταγῶν.

2. Νά ὑποχρεωθεῖ τό τμῆμα ἐφοδιασμοῦ τῆς στρατιᾶς νά διατηρεῖ ἄθιχτα στίς μεραρχίες ἀποθέματα τροφίμων γιά δυό βδομάδες.

3. Νά ὑποχρεωθεῖ τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ γιά τόν ἐπισιτισμό νά μεταφέρει τίς διατακτικές γιά τόν ἐφοδιασμό τῶν στρατιῶν στά κυβερνεῖα πού βρίσκονται πιό κοντά στίς στρατιές καί εἰδικά νά μεταφέρει τίς διατακτικές γιά τόν ἐφοδιασμό τῆς 3ης στρατιᾶς (ἐπειγόντως) στό Κυβερνεῖο τῆς Βιάτκας.

4. Νά ὑποχρεωθεῖ τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ γιά τόν ἐπισιτισμό ν' ἀρχίσει ἀμέσως τή μεταφορά σιτηρῶν πρός τά λιμάνια καί ἡ Κεντρική Διεύθυνση ὑδάτινων μεταφορῶν νά ἀρχίσει ἀμέσως τήν ἐπισκευή τῶν καραβιῶν.

Γιά νά μπεῖ τάξη στή δουλιά τῆς ἐκκένωσης εἶναι ἀπαραίτητο:

1. Νά καταργηθοῦν οἱ τοπικές Τσεντροκολέγκιες.

2. Νά δημιουργηθεῖ δίπλα στό Ἀνώτατο συμβούλιο τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας ἕνα ἑνιαῖο ὄργανο ἐκκένωσης μέ τό δικαίωμα τῆς κατανομῆς τῶν ὑλικῶν πού μεταφέρονται στά μετόπισθεν.

3. Νά ὑποχρεωθεῖ τό ὄργανο αὐτό, σέ περίπτωση ἀνάγκης, νά στέλνει στή μιά ἤ στήν ἄλλη περιοχή εἰδικούς ἀπεσταλμένους γιά τήν ἐκκένωση μέ ὑποχρεωτική συμμετοχή σ' αὐτή τή δουλιά ἀντιπροσώπων τῶν στρατιωτικῶν ὑπηρεσιῶν καί τῆς διεύθυνσης συγκοινωνιῶν τῆς δοσμένης περιοχῆς.

4. Νά διοριστοῦν στίς ἀντίστοιχες διευθύνσεις τῶν συγκοινωνιῶν τῆς περιοχῆς, καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα στή Διεύθυνση συγκοινωνιῶν τῶν Οὐραλίων (ἐπειδή ἡ σύνθεσή της δέν εἶναι ἱκανοποιητική), ὑπεύθυνοι ἀπεσταλμένοι τοῦ Ἐπιτροπάτου τοῦ Λαοῦ γιά τίς συγκοινωνίες, πού νά εἶναι ἱκανοί νά βάλουν κάτω ἀπό τόν ἔλεγχό τους τούς εἰδι-

κούς τῶν σιδηροδρόμων καί νά ξεριζώσουν τό σαμποτάζ πού κάνουν οἱ σιδηροδρομικοί ὑπάλληλοι.

5. Νά ὑποχρεωθεῖ τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ γιά τίς συγκοινωνίες ν᾽ ἀρχίσει ἀμέσως νά μεταφέρει στίς σιτοπαραγωγικές περιφέρειες ἀτμομηχανές καί βαγόνια ἀπό τίς περιφέρειες πού ἔχουν ἀφθονία ἀτμομηχανῶν καί βαγονιῶν, καθώς ἐπίσης καί ν᾽ ἀρχίσει τήν ἐπισκευή τῶν χαλασμένων ἀτμομηχανῶν.

* * *

ΟΙ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΣΕ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

Εἶναι ἀδύνατο νά δοθεῖ μιά ὁλοκληρωμένη εἰκόνα τῶν ἀπωλειῶν, ἐπειδή «χάθηκαν» μιά σειρά ντοκουμέντα καί μιά ὁλόκληρη σειρά σοβιετικά στελέχη καί εἰδικοί, πού εἶναι ἀνακατεμένοι στήν ὑπόθεση πέρασαν μέ τό μέρος τοῦ ἐχθροῦ. Σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα πού ἔχουμε χάσαμε: 419 χιλιάδες κυβικά σαζέν* ξύλα καί 2.383 χιλιάδες πούτια κάρβουνο, ἀνθρακίτη καί τύρφη. 66.800 χιλιάδες πούτια μεταλλεύματα καί ἄλλες πρῶτες ὕλες· 5 ἑκατομμύρια πούτια βασικά ὑλικά καί προϊόντα (λυωμένο χυτοσίδερο, ἀλουμίνιο, κασίτερο, τσίγκο καί ἄλλα)· 6 ἑκατομμύρια πούτια ράβδους, καλούπια καί προϊόντα τῶν ὑψικάμινων Μαρτέν καί Μπέσεμερ· 8 ἑκατομμύρια πούτια σίδερο καί ἀτσάλι (πρώτης ποιότητας γιά σκεπές, σύρμα, σιδηροδρομικές ράγες κλπ.)· 4 ἑκατομμύρια πούτια μαγειρικό ἀλάτι· 255 χιλιάδες πούτια καυστική, ἀσβεστούχα σόδα· 900 χιλιάδες πούτια πετρέλαιο καί φωτιστικό πετρέλαιο· φάρμακα ἀξίας 5 ἑκατομμυρίων ρουβλιῶν· τίς ἀποθῆκες ὑλικοῦ τοῦ ἐργοστασίου τῆς Μοτοβιλίχα καί τῶν μηχανοστασίων τῶν σιδηροδρόμων τοῦ Πέρμ· τίς ἀποθῆκες ἀξόνων τῶν βαγονιῶν τῆς διεύθυνσης συγκοινωνιῶν μέ μεγάλα ἀποθέματα ἀμερικάνικων ἀξόνων· τίς ἀποθῆκες τῆς περιφερειακῆς Διεύθυνσης τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν, πού εἶχαν βαμβάκι, ὑφάσματα, μηχανέλαια, καρφιά, κάρα κλπ. 65 βαγόνια δέρματα· 150 βαγόνια τρόφιμα τοῦ τμήματος ἐφοδιασμοῦ τῆς στρατιᾶς· 297 ἀτμομηχανές (ἀπ᾽ αὐτές οἱ 86 χαλασμένες)· πάνω ἀπό τρεῖς χιλιάδες βαγόνια· περίπου 20 χιλιάδες νεκρούς, αἰχμαλώτους καί ἀγνοούμενους φαντάρους καί 10 βαγόνια μέ τραυματίες μαχητές· 37 πυροβόλα, 250 πολυβόλα, πάνω ἀπό 20 χιλιάδες τουφέκια, πάνω ἀπό 10 ἑκατομμύρια σφαῖρες, πάνω ἀπό 10 χιλιάδες ὀβίδες.

Δέν ὑπολογίζουμε ὅλο τό δίχτυ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς πού χάσαμε, τίς πολύτιμες ἐγκαταστάσεις κλπ.

* —παλιό ρωσικό μέτρο μήκους, ἰσοδυναμεῖ μέ 2,13 μέτρα. (Σημ. Μετ.)

* * *

ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΠΑΡΘΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Ὡς τίς 15 τοῦ Γενάρη στάλθηκαν στό μέτωπο 1.200 σίγουροι ὁπλίτες καί ἱππεῖς· ὕστερα ἀπό μιά μέρα στάλθηκαν δυό ἴλες ἱππικοῦ· στίς 20 τοῦ μήνα στάλθηκε τό 62 σύνταγμα τῆς 3ης ταξιαρχίας (ὕστερα ἀπό προσεχτικό ξεκοσκίνισμα). Τά τμήματα αὐτά ἔδωσαν τή δυνατότητα νά σταματήσουμε τήν ἐπίθεση τοῦ ἐχθροῦ, ἔφεραν

μιά μεταστροφή στό ἠθικό τῆς 3ης στρατιᾶς καί ἔδοσαν τή δυνατότητα ν' ἀρχίσει ἡ ἐπίθεσή μας κατά τοῦ Πέρμ, πού γιά τήν ὥρα ἐξελίσσεται μ' ἐπιτυχία. Στίς 30 τοῦ Γενάρη στέλνεται στό μέτωπο (ὕστερα ἀπό ἐκκαθάριση πού βάσταξε ἕνα μήνα) τό 63ο σύνταγμα τῆς ἴδιας ταξιαρχίας. Τό 61ο σύνταγμα δέ μπορεῖ νά σταλεῖ πρίν ἀπό τίς 10 τοῦ Φλεβάρη (χρειάζεται παρά πολύ προσεχτική ἐκκαθάριση). Λόγω τῆς ἀδυναμίας τῆς ἄκρας ἀριστερῆς πτέρυγας, πού ἦταν ἐκτεθειμένη στόν κίνδυνο ὑπερφαλάγγισης ἀπό τόν ἐχθρό, τό τάγμα τῶν χιονοδρόμων τῆς Βιάτκας ἐνισχύθηκε μέ ἐθελοντές (συνολικά 1.000 μαχητές), ἐφοδιάστηκε μέ ταχυβόλα ὅπλα καί στάλθηκε στίς 28 τοῦ Γενάρη ἀπό τή Βιάτκα πρός τήν κατεύθυνση τῆς Τσερντίνια γιά νά ἑνωθεῖ μέ τήν ἄκρα ἀριστερή πτέρυγα τῆς 3ης στρατιᾶς. Εἶναι ἀπαραίτητο νά σταλοῦν ἀπό τή Ρωσία γιά ὑποστήριξη τῆς 3ης στρατιᾶς τρία ἀκόμα σίγουρα συντάγματα, γιά νά σταθεροποιηθεῖ πραγματικά ἡ θέση τῆς στρατιᾶς καί νά τῆς δοθεῖ ἡ δυνατότητα νά αναπτύξει τίς ἐπιτυχίες της.

Στά μετόπισθεν τῆς στρατιᾶς γίνεται σοβαρή ἐκκαθάριση τῶν σοβιετικῶν καί κομματικῶν ὀργάνων. Στή Βιάτκα καί στίς πόλεις τοῦ νομοῦ ὀργανώθηκαν ἐπαναστατικές ἐπιτροπές. Ἄρχισε καί συνεχίζεται ἡ δημιουργία γερῶν ἐπαναστατικῶν ὀργανώσεων στό χωριό. Ἀναδιοργανώνεται πάνω σέ καινούργια βάση ὅλη ἡ κομματική καί σοβιετική δουλειά. Ξεκαθαρίστηκε καί ἀναδιοργανώθηκε ὁ στρατιωτικός ἔλεγχος. Ξεκαθαρίστηκε καί συμπληρώθηκε μέ καινούργια κομματικά στελέχη ἡ Ἔκτακτη Ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου. Ἔγινε ἡ ἀποσυμφόρηση στό σιδηροδρομικό κόμβο τῆς Βιάτκας. Εἶναι ἀπαραίτητο νά σταλοῦν ἔμπειρα κομματικά στελέχη καί νά γίνει μακρόχρονη σοσιαλιστική δουλειά γιά νά σταθεροποιηθοῦν γερά τά μετόπισθεν τῆς 3ης στρατιᾶς.

Τελειώνοντας τήν ἔκθεσή της, ἡ ἐπιτροπή νομίζει πώς χρειάζεται νά ὑπογραμμίσει γιά μιά ἀκόμα φορά ὅτι εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητο νά ὀργανωθεῖ δίπλα στό Συμβούλιο τῆς Ἄμυνας μιά ἐπιτροπή ἐλέγχου καί ἐπιθεώρησης γιά τήν ἔρευνα τῶν λεγόμενων «ἐλλείψεων τοῦ μηχανισμοῦ» τῶν ἐπιτροπάτων τοῦ λαοῦ καί τῶν τμημάτων τους στίς ἐπαρχίες, στά μετόπισθεν καί στό μέτωπο.

Γιά νά διορθωθοῦν οἱ ἐλλείψεις τῆς δουλειᾶς στό Κέντρο καί στίς ἐπαρχίες ἡ σοβιετική ἐξουσία χρησιμοποιεῖ συνήθως τή μέθοδο νά σφίγγει τή δουλειά καί νά ζητᾶ εὐθύνες ἀπό τά στελέχη πού πέφτουν σέ σφάλματα. Ἡ ἐπιτροπή, ἀναγνωρίζοντας ὅτι ἡ μέθοδος αὐτή εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητη καί πέρα γιά πέρα σκόπιμη, ἔχει ὡστόσο τή γνώμη ὅτι δέν εἶναι ἀρκετή. Οἱ ἐλλείψεις στή δουλιά δέν ὀφείλονται μόνο στήν τσαπατσουλιά, τήν ἀμέλεια καί τήν ἔλλειψη τοῦ αἰσθήματος τῆς εὐθύνης πού παρουσιάζει μιά μερίδα στελεχῶν, ἀλλά καί στήν ἀπειρία μιᾶς ἄλλης μερίδας στελεχῶν. Ἡ ἐπιτροπή βρῆκε ὁλόκληρη σειρά ἀπολύτως τίμια, ἀκούραστα καί ἀφοσιωμένα τοπικά στελέχη, πού ὡστόσο ἔκαναν μιά σειρά λάθη στή δουλια τους ἐπειδή δέν εἶχαν ἀρκετή πείρα. Ἄν ἡ σοβιετική ἐξουσία εἶχε ἕνα εἰδικό μηχανισμό, πού νά συγκεντρώνει τήν πείρα ἀπό τήν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλιστικοῦ κράτους καί νά τή μεταδίδει (τήν πείρα) στά νεαρά στελέχη, πού διαμορφώνονται τώρα καί φλέγονται ἀπό τόν πόθο νά

βοηθήσουν τό προλεταριάτο, ή ἀνοικοδόμηση τῆς σοσιαλιστικῆς Ρωσίας θά προχωροῦσε πολύ πιό γρήγορα καί πιό ἀνώδυνα. Τέτιος μηχανισμός πρέπει νά εἶναι ή παραπάνω ἐπιτροπή ἐλέγχου καί ἐπιθεώρησης δίπλα στό Συμβούλιο τῆς Ἄμυνας. Ἡ δράση μιᾶς τέτιας ἐπιτροπῆς θά μποροῦσε νά συμπληρώνει τή δουλιά τοῦ Κέντρου γιά τήν ἀνάδειξη στελεχῶν.

Ἡ Ἐπιτροπή:

Ι. Στάλιν

Φ. Τζερζίνσκι

31 τοῦ Γενάρη 1919,
Μόσχα.

Πρωτοδημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 16, 16 τοῦ Γενάρη 1935.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Ἐδῶ κι ἕνα χρόνο, πρίν ἀκόμα ἀπό τήν Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, ή Ρωσία, σάν κράτος, παρουσίαζε εἰκόνα κατάρευσης. Εἴχαμε τό παλιό καί «τεράστιο κράτος τῆς Ρωσίας» καί δίπλα σ' αὐτό μιά ὁλόκληρη σειρά νέα μικρά «κράτη», πού τραβοῦσαν σέ διάφορες κατευθύνσεις. Τέτια εἰκόνα παρουσίαζε ή Ρωσία.

Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη καί ή εἰρήνη τοῦ Μπρέστ μόνο πού βάθυναν καί ἀνάπτυξαν παραπέρα τό προτσές τῆς ἀποσύνθεσης. Ὁ κόσμος ἄρχισε πιά νά μιλᾶ γιά Μεγαλορωσία καί ὄχι γιά Ρωσία, μάλιστα οἱ ἀστικές κυβερνήσεις, πού σχηματίστηκαν στίς ἀκρινές περιοχές καί διαπνέονταν ἀπό ἐχθρότητα πρός τή σοσιαλιστική Σοβιετική Κυβέρνηση τοῦ Κέντρου, τῆς κήρυξαν τόν πόλεμο.

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι παράλληλα στίς ἀκρινές περιοχές ὑπῆρχαν ἰσχυρές τάσεις τῶν ἐργατοαγροτικῶν Σοβιέτ γιά ἑνότητα μέ τό Κέντρο. Τίς τάσεις ὅμως αὐτές τίς ἄμβλυναν καί μετά καί τίς ἔπνιγαν οἱ ἀντίθετες τάσεις τῶν ξένων ἰμπεριαλιστῶν πού ἐπεμβαίνανε στίς ἐσωτερικές ὑποθέσεις τῶν περιοχῶν αὐτῶν.

Ἐκμεταλλευόμενοι ἐπιτήδεια τήν ἀποσύνθεση τῆς πρώην Ρωσίας, οἱ αὐστρογερμανοί ἰμπεριαλιστές πού ἔπαιζαν

τότε πρωτεύοντα ρόλο, ἐφοδίαζαν σέ ἀφθονία τίς κυβερνήσεις τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν μέ ὅλα τά ἀπαραίτητα μέσα γιά τόν ἀγώνα κατά τοῦ Κέντρου, σέ ὁρισμένα σημεῖα κατέλαβαν τίς ἀκρινές περιοχές καί γενικά συντελέσανε στήν ὁριστική ἀποσύνθεση τῆς Ρωσίας. Οἱ ἰμπεριαλιστές τῆς Ἀντάντ, μή θέλοντας νά μείνουν πίσω ἀπό τούς αὐστρογερμανούς, ἀκολούθησαν τόν ἴδιο δρόμο.

Οἱ ἐχθροί τοῦ Κόμματος τῶν Μπολσεβίκων ἔριχναν βέβαια (βέβαια!) στή σοβιετική ἐξουσία τήν εὐθύνη τῆς διάλυσης. Δέν εἶναι ὅμως δύσκολο νά καταλάβει κανείς ὅτι ἡ σοβιετική ἐξουσία δέ μποροῦσε, μά καί δέν ἤθελε νά ἀντιταχθεῖ στό ἀναπότρεπτο προτσές τῆς προσωρινῆς διάλυσης. Ἡ σοβιετική ἐξουσία καταλάβαινε ὅτι μέ τήν πτώση τοῦ ρωσικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, δέ μποροῦσε παρά νά καταρεύσει ἀναπότρεπτα καί ἡ στηριγμένη στή βία ἑνότητα τῆς Ρωσίας, πού κρατιότανε μέ τίς ἰμπεριαλιστικές λόγχες. Ἡ σοβιετική ἐξουσία, χωρίς νά προδόσει τόν ἑαυτό της, δέ μποροῦσε νά διατηρήσει τήν ἑνότητα χρησιμοποιώντας τίς μέθοδες τοῦ ρωσικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ἡ σοβιετική ἐξουσία καταλάβαινε πολύ καλά ὅτι ὁ σοσιαλισμός δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπό μιά ὁποιαδήποτε ἑνότητα, ἀλλά ἀπό ἑνότητα ἀδελφική καί ὅτι τέτια ἑνότητα ἤ θά πραγματοποιηθεῖ μόνο μέ τήν ἐθελοντική συμμαχία τῶν ἐργαζομένων τάξεων τῶν ἐθνοτήτων τῆς Ρωσίας, ἤ δέ θά πραγματοποιηθεῖ καθόλου...

Ἡ συντριβή τοῦ αὐστρογερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ δημιούργησε καινούργια κατάσταση. Ἀπό τό ἕνα μέρος στίς ἀκρινές περιοχές πού δοκίμασαν ὅλη τή φρίκη τῆς κατοχῆς γεννήθηκε μιά πολύ ἰσχυρή ἕλξη πρός τό ρωσικό προλεταριάτο καί πρός τίς μορφές τῆς κρατικῆς ὀργάνωσής του, ἕλξη πού μπροστά της ὑποχωροῦν οἱ ἐπίμονες χωριστικές προσπάθειες τῶν κυβερνήσεων τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν. Ἀπό τό ἄλλο μέρος, δέν ὑπῆρχε πιά ἡ ἐξωτερική ἐκείνη ἔνοπλη δύναμη (ὁ αὐστρογερμανικός ἰμπεριαλισμός), πού ἐμπόδιζε τίς ἐργαζόμενες μάζες τῶν κατεχόμενων περιοχῶν νά προβάλουν τή δική τους πολιτική φυσιογνωμία.

Ἡ ἰσχυρή ἐπαναστατική ἄνοδος πού ἄρχισε ἔπειτα στίς κατεχόμενες περιοχές καί ὁ σχηματισμός μιᾶς σειρᾶς ἐργατοαγροτικῶν ἐθνικῶν δημοκρατιῶν δέν ἄφηναν καμιά ἀμφιβολία σχετικά μέ τίς πολιτικές τάσεις τῶν κατεχόμενων περιοχῶν. Στήν αἴτηση τῶν σοβιετικῶν ἐθνικῶν κυβερνήσεων, πού ζητοῦσαν τήν ἀναγνώρισή τους ἡ σοβιετική ἐξουσία τῆς Ρωσίας ἀπάντησε μέ τήν ἀνεπιφύλαχτη ἀναγνώριση τῆς πλέριας ἀνεξαρτησίας τῶν σοβιετικῶν δημοκρατιῶν πού σχηματίστηκαν. Ἐνεργώντας ἔτσι ἡ σοβιετική ἐξουσία ἀκολουθοῦσε τήν παλιά δοκιμασμένη πολιτική της, πού ἀρνεῖται κάθε ἄσκηση βίας ἐνάντια στίς ἐθνότητες καί ἀπαιτεῖ πλέρια ἐλευθερία ἀνάπτυξης τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῶν ἐθνοτήτων. Ἡ σοβιετική ἐξουσία καταλάβαινε ὅτι ἡ ἀμοιβαία κατανόηση μπορεῖ νά γεννηθεῖ μόνο μέ βάση τήν ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη καί ὅτι μόνο μέ βάση τήν ἀμοιβαία κατανόηση μπορεῖ νά δημιουργηθεῖ μιά σταθερή καί ἀκατάλυτη ἕνωση τῶν λαῶν.

Οἱ ἀντίπαλοι τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας δέν παρέλειψαν νά τήν κατηγορήσουν ἀκόμα μιά φορά γιά «νέα ἀπόπειρα» διαμελισμοῦ τῆς Ρωσίας. Οἱ πιό ἀντιδραστικοί ἀπ' αὐτούς, πού μυρίστηκαν τήν ἕλξη πού αἰσθάνονται οἱ ἀκρινές περιοχές πρός τό Κέντρο, διακήρυξαν τό «νέο» σύνθημα τῆς ἀποκατάστασης τῆς «Μεγάλης Ρωσίας», φυσικά μέ τή φωτιά καί μέ τό σίδερο, μέ τήν ἀνατροπή τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας. Τούς διάφορους Κρασνόφ καί Ντενίκιν Κολτσάκ καί Τσαϊκόφσκι, πού χτές ἀκόμα ἐπιχείρησαν νά κομματιάσουν τή Ρωσία σέ μιά σειρά ἀνεξάρτητες ἀντεπαναστατικές ἑστίες, σήμερα τούς συνεπῆρε ξαφνικά ἡ

«ἰδέα» τοῦ «πανρωσικοῦ κράτους». Οἱ πράκτορες τοῦ ἀγγλογαλλικοῦ κεφαλαίου, πού δέ μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι δέν ἔχουν πολιτική ὄσφρηση, καί πού χτές ἀκόμα πόντάρανε στή διάλυση τῆς Ρωσίας, σήμερα ἄλλαξαν παιχνίδι τόσο ἀπότομα, πού σχημάτισαν μέ μιᾶς δυό ὁλόκληρες «πανρωσικές» κυβερνήσεις (στή Σιβηρία καί στό Νότο). Ὅλα αὐτά δείχνουν, χωρίς ἀμφιβολία, τήν ἀκατανίκητη ἕλξη τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν πρός τό Κέντρο, ἕλξη πού σήμερα προσπαθοῦν νά τήν ἐκμεταλλευτοῦν οἱ ντόπιοι καί οἱ ξένοι ἀντεπαναστάτες.

Δέν ὑπάρχει λόγος νά ποῦμε ὅτι ὕστερα ἀπό ἐνάμιση χρόνο ἐπαναστατική δουλειά τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῶν ἐθνοτήτων τῆς Ρωσίας, οἱ ἀντεπαναστατικοί πόθοι τῶν παλινορθωτῶν τῆς «παλιᾶς Ρωσίας» (βέβαια μέ τό παλιό καθεστώς), εἶναι καταδικασμένοι σέ ἀποτυχία. Ὅσο ὅμως πιό οὐτοπικά εἶναι τά σχέδια τῶν ἀντεπαναστατῶν μας, τόσο πιό ρεαλιστική διαγράφεται ἡ πολιτική τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, πού στηρίζεται ὁλοκληρωτικά στήν ἀμοιβαία ἀδελφική ἐμπιστοσύνη τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας. Κάτι παραπάνω: ἡ πολιτική αὐτή, μέσα στίς σημερινές διεθνεῖς συνθῆκες, εἶναι ἡ μοναδική ρεαλιστική, ἡ μοναδική ἐπαναστατική πολιτική.

Μιά εὔγλωττη ἀπόδειξη τῆς ἀλήθειας αὐτῆς εἶναι πχ. ἡ τελευταία διακήρυξη τοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῆς Δημοκρατίας τῆς Λευκορωσίας[55] γιά ἀποκατάσταση ὁμοσπονδιακῶν δεσμῶν μέ τή Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας. Συγκεκριμένα ἡ Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Λευκορωσίας, πού πρίν ἀπό λίγο καιρό ἀναγνωρίστηκε ἀνεξάρτητη, σήμερα στό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ της διακηρύχνει ἐθελοντικά τήν ἕνωσή της μέ τή Δημοκρατία τῆς Ρωσίας. Τό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς Λευκορωσίας, στή διακήρυξή του τῆς 3ης τοῦ Φλεβάρη, δηλώνει «ὅτι μόνο ἡ ἐλεύθερη ἐθελοντική ἕνωση τῶν ἐργαζομένων ὅλων τῶν ἀνεξάρτητων σήμερα σοβιετικῶν δημοκρατιῶν, θά ἐξασφαλίσει τό θρίαμβο τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν στόν ἀγώνα τους ἐνάντια σέ ὁλόκληρο τόν ὑπόλοιπο κεφαλαιοκρατικό κόσμο».

«Ἐθελοντική ἕνωση τῶν ἐργαζομένων ὅλων τῶν ἀνεξάρτητων σοβιετικῶν δημοκρατιῶν»... Αὐτός ἀκριβῶς εἶναι ὁ δρόμος γιά τήν ἕνωση τῶν λαῶν, πού διακήρυχνε πάντα ἡ σοβιετική ἐξουσία καί πού δίνει σήμερα τά εὐεργετικά του ἀποτελέσματα.

Ἐκτός ἀπ' αὐτό τό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς Λευκορωσίας ἀποφάσισε νά ἑνωθεῖ ἡ Δημοκρατία τῆς Λευκορωσίας μέ τή Δημοκρατία τῆς Λιθουανίας καί ἀναγνώρισε τήν ἀνάγκη τῶν ὁμοσπονδιακῶν δεσμῶν τῶν δυό δημοκρατιῶν μέ τή Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας. Ὁ τηλέγραφος μετέδοσε τήν εἴδηση ὅτι τήν ἴδια ἄποψη ὑποστηρίζει καί ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Λιθουανίας καί ἡ Συνδιάσκεψη τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Λιθουανίας, πού ἔχει τή μεγαλύτερη ἐπιροή ἀπ' ὅλα τά κόμματα τῆς Λιθουανίας, ἐγκρίνει ὅπως φαίνεται τή θέση τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης τῆς Λιθουανίας. Ἔχουμε κάθε λόγο νά ἐλπίζουμε ὅτι τό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς Λιθουανίας[56], πού συγκαλεῖται τώρα, θά ἀκολουθήσει τόν ἴδιο δρόμο.

Τά γεγονότα αὐτά εἶναι μιά ἀκόμα ἐπιβεβαίωση τῆς ὀρθότητας τῆς πολιτικῆς τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στό ἐθνικό ζήτημα.

Ἔτσι ἀπό τή διάλυση τῆς παλιᾶς ἰμπεριαλιστικῆς ἑνότητας, οἱ λαοί τῆς Ρωσίας περνοῦν, μέσω τῶν ἀνε-

ξάρτητων σοβιετικῶν δημοκρατιῶν στή νέα ἐθελοντική ἀδελφική ἑνότητα.

Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ὁ δρόμος αὐτός δέν εἶναι ἀπό τούς εὔκολους, εἶναι ὅμως ὁ μοναδικός δρόμος πού ὁδηγεῖ στή σταθερή καί ἀκατάλυτη σοσιαλιστική ἕνωση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῶν ἐθνοτήτων τῆς Ρωσίας.

«Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 30,
9 τοῦ Φλεβάρη 1919.
Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

ΠΡΟΣ ΤΑ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΟΜΜΑΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ

Μέ τήν ἀπελευθέρωση τῶν ἀνατολικῶν ἀκρινῶν περιοχῶν μπαίνει μπροστά στά κομματικά καί σοβιετικά στελέχη τό καθῆκον νά τραβήξουν τίς ἐργαζόμενες μάζες τῶν ἐθνοτήτων αὐτῶν τῶν περιοχῶν στό κοινό ἔργο τῆς οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλιστικοῦ κράτους. Εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀνεβάσουμε τό ἐκπολιτιστικό ἐπίπεδο τῶν ἐργαζομένων στρωμάτων, νά τά διαπαιδαγωγήσουμε σοσιαλιστικά, νά ἀναπτύξουμε τή φιλολογία στίς ντόπιες γλῶσσες, νά μπάσουμε στίς τοπικές σοβιετικές ὀργανώσεις τούς ἀνθρώπους πού βρίσκονται κοντά στό προλεταριάτο καί νά τούς τραβήξουμε στή διοίκηση τῆς περιοχῆς.

Μόνο μ' αὐτό τόν τρόπο θά μπορέσουμε νά κάνουμε τή σοβιετική ἐξουσία ἀγαπητή στούς ἐργαζόμενους τοῦ Τουρκεστάν, ἐξουσία δική τους.

Πρέπει νά ἔχουμε ὑπόψη μας ὅτι τό Τουρκεστάν εἶναι ἀπό τή γεωγραφική του θέση μιά γέφυρα πού ἑνώνει τή σοσιαλιστική Ρωσία μέ τίς καταπιεζόμενες χῶρες τῆς Ἀνατολῆς καί ὅτι γι' αὐτό τό λόγο τό δυνάμωμα τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στό Τουρκεστάν μπορεῖ νά ἔχει πολύ μεγάλη ἐπαναστατική σημασία γιά ὅλη τήν Ἀνατολή. Ἀκριβῶς γι' αὐτόν τό λόγο, τό παραπάνω καθῆκον ἀποχτᾶ ἐξαιρετικά σπουδαία σημασία γιά τό Τουρκεστάν.

Τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐθνοτήτων ὑπενθυμίζοντας μιά σειρά ἀποφάσεις τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος, τῆς ΠΚΕΕ τῶν Σοβιέτ καί τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ πού εἶναι στό πνεῦμα τῆς ἐγκυκλίου πού στέλνουμε, ἐκφράζει τήν πλέρια πεποίθησή του, ὅτι τά κομματικά καί σοβιετικά στελέχη τοῦ Τουρκεστάν καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα τά ἐθνικά τμήματα τῶν Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν, θά μπορέσουν νά ἐκπληρώσουν μέ τιμή τό καθῆκον πού τούς ἀνατέθηκε.

Ι. Στάλιν
Μέλος τοῦ γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ κόμματος
καί Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ

Μόσχα,
12 τοῦ Φλεβάρη 1919

«Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ» ἀρ. φύλλου 7, 2 τοῦ Μάρτη 1919.

ΔΥΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ

Ὁ κόσμος ἔχει διαιρεθεῖ όριστικά καί ἀμετάκλητα σέ δυό στρατόπεδα: τό στρατόπεδο τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί τό στρατόπεδο τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ἐκεῖ, στό στρατόπεδό τους εἶναι ἡ Ἀμερική καί ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία καί ἡ Ἰαπωνία μέ τά κεφάλαιά τους, μέ τά μέσα ἐξοπλισμοῦ, τούς δοκιμασμένους ἀνθρώπους τους καί τά ἔμπειρα διοικητικά στελέχη.

Ἐδῶ, στό στρατόπεδό μας εἶναι ἡ Σοβιετική Ρωσία, μέ τίς νεαρές σοβιετικές δημοκρατίες, μέ τήν ἀναπτυσσόμενη προλεταριακή ἐπανάσταση στίς χῶρες τῆς Εὐρώπης, μά χωρίς κεφάλαια, χωρίς δοκιμασμένους ἀνθρώπους, χωρίς ἔμπειρα διοικητικά στελέχη, ὅμως μέ ἔμπειρους διαφωτιστές πού ξέρουν νά ἀνάβουν τή φλόγα τῆς λευτεριᾶς στίς καρδιές τῶν ἐργαζομένων.

Ὁ ἀγώνας τῶν δυό αὐτῶν στρατοπέδων ἀποτελεῖ τόν ἄξονα ὅλης τῆς σύγχρονης ζωῆς, γεμίζει ὅλο τό περιεχόμενο τῆς σύγχρονης ἐσωτερικῆς καί ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῶν πολιτικῶν παραγόντων τοῦ παλιοῦ καί τοῦ νέου κόσμου.

Ἡ Ἐσθονία καί ἡ Λιθουανία, ἡ Οὐκρανία καί ἡ Κριμαία, τό Τουρκεστάν καί ἡ Σιβηρία, ἡ Πολωνία καί ὁ Καύ-

κασος καί τέλος ἡ ἴδια ἡ Ρωσία δέν εἶναι αὐτοσκοπός, ἀλλά ἁπλῶς στίβος πάλης, τῆς θανάσιμης πάλης ἀνάμεσα στίς δυό δυνάμεις: τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, πού ἐπιδιώκει νά δυναμώσει τό ζυγό τῆς δουλείας, καί τοῦ σοσιαλισμοῦ, πού ἀγωνίζεται γιά τήν ἀπελευθέρωση ἀπό τή δουλεία.

Ἡ δύναμη τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ βρίσκεται στήν ἄγνοια τῶν λαϊκῶν μαζῶν, πού πλουτίζουν τά ἀφεντικά τους καί χαλκεύουν γιά τόν ἑαυτό τους τίς ἁλυσίδες τῆς καταπίεσης. Ἡ ἄγνοια ὅμως τῶν μαζῶν εἶναι ἕνα πράγμα περαστικό, πού ἔχει τήν τάση νά ἐξαφανιστεῖ ἀναπόφευχτα μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου, μέ τό μεγάλωμα τῆς δυσαρέσκειας τῶν μαζῶν καί μέ τήν ἐπέκταση τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος. Τά κεφάλαια τῶν ἰμπεριαλιστῶν ...μά ποιός δέν ξέρει πώς τά κεφάλαια εἶναι ἀνίσχυρα μπροστά στό ἀναπόφευχτο; Γι' αὐτό ἀκριβῶς ἡ κυριαρχία τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ δέν εἶναι μακρόχρονη καί σταθερή.

Ἡ ἀδυναμία τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ βρίσκεται στό ὅτι εἶναι ἀνίσχυρος νά βάλει τέρμα στόν πόλεμο χωρίς νά προκαλέσει καταστροφές, χωρίς αὔξηση τῆς μαζικῆς ἀνεργίας, χωρίς νέα καταλήστευση τῶν ἴδιων τῶν δικῶν του ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, χωρίς νέες καταχτήσεις ξένων ἐδαφῶν. Τό πρόβλημα δέν εἶναι ὁ τερματισμός τοῦ πολέμου οὔτε ἀκόμα καί ἡ νίκη κατά τῆς Γερμανίας, ἀλλά ποιόν θά βαρύνουν τά δισεκατομμύρια τῶν ἐξόδων τοῦ πολέμου. Ἡ Ρωσία βγῆκε ἀνανεωμένη ἀπό τόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο, γιατί ἔβαλε τέλος στόν πόλεμο σέ βάρος τῶν ἰμπεριαλιστῶν, ντόπιων καί ξένων, φόρτωσε τά ἔξοδα τοῦ πολέμου στούς ἄμεσους ἐνόχους, ἀπαλλοτριώνοντάς τους. Οἱ ἰμπεριαλιστές δέ μποροῦν νά κάνουν τό ἴδιο, δέ μποροῦν νά ἀπαλλοτριώσουν τόν ἴδιο τόν ἑαυτό τους, διαφορετικά δέ θά ἦταν ἰμπεριαλιστές. Γιά νά βάλουν τέλος στόν πόλεμο μέ ἰμπεριαλιστικό τρόπο, εἶναι «ἀναγκασμένοι» νά καταδικάσουν τούς ἐργάτες σέ πείνα (μαζική ἀνεργία μέ τό κλείσιμο τῶν ἐπιχειρήσεων πού «δέ συμφέρουν», νέοι ἔμμεσοι φόροι καί ἁλματική ἄνοδο τῶν τιμῶν τῶν τροφίμων), εἶναι «ἀναγκασμένοι» νά καταληστέψουν τή Γερμανία, τήν Αὐστρουγγαρία, τή Ρουμανία, τή Βουλγαρία, τήν Οὐκρανία, τόν Καύκασο, τό Τουρκεστάν, τή Σιβηρία.

Χρειάζεται μήπως νά ποῦμε, ὅτι ὅλα αὐτά πλαταίνουν τή βάση τῆς ἐπανάστασης, κλονίζουν τά θεμέλια τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί ἐπιταχύνουν τήν ἀναπότρεπτη καταστροφή του;

Πρίν ἀπό τρεῖς μῆνες ὁ ἰμπεριαλισμός, μεθυσμένος ἀπό τή νίκη, βροντοῦσε τά ὅπλα του, ἀπειλώντας νά κατακλύσει τή Ρωσία μέ τίς ὀρδές τοῦ στρατοῦ του. Ἡ «φτωχή» καί «βάρβαρη» Σοβιετική Ρωσία, πῶς θά μποροῦσε νά ἀντισταθεῖ στόν «πειθαρχημένο» στρατό τῶν ἀγγλογάλλων, πού σύντριψαν «ἀκόμα» καί τούς γερμανούς μέ τή φημισμένη τεχνική τους; Ἔτσι σκέφτονταν οἱ ἰμπεριαλιστές. Τούς ξέφυγε ὅμως μιά «λεπτομέρεια», δέ λογάριασαν ὅτι μιά εἰρήνη, ἔστω καί «ἐπαίσχυντη», θά ὑποσκάψει ἀναπόφευχτα τήν «πειθαρχία» τοῦ στρατοῦ, θά τόν ξεσηκώσει ἐνάντια σ' ἕνα νέο πόλεμο, καί ὅτι, ἀπό τό ἄλλο μέρος ἡ ἀνεργία καί ἡ ἀκρίβεια τῆς ζωῆς θά δυναμώσουν ἀναπόφευχτα τό ἐπαναστατικό κίνημα τῶν ἐργατῶν ἐνάντια στούς ἰμπεριαλιστές τους.

Καί τί ἔγινε; Ὁ «πειθαρχημένος» στρατός ἀποδείχθηκε πώς δέν κάνει γιά ἐπέμβαση, προσβλήθηκε ἀπό μιά ἀναπόφευχτη ἀρρώστια, τήν ἀποσύνθεση. Ἡ παινεμένη «ἐσωτερική εἰρήνη» καί «τάξη» μετατράπηκε στήν ἀντίθεσή της, σέ ἐμφύλιο πόλεμο. Οἱ ἀστικές κυβερνήσεις τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν τῆς Ρωσίας, πού ξεφουρνίστηκαν στά γρήγορα, ἀποδείχτηκαν σαπουνόφουσκες, ἀκατάλληλες νά

καλύψουν τήν ἐπέμβαση, πού ἐπιδιώκει σκοπούς βέβαια (βέβαια!) «ἀνθρωπισμοῦ» καί «πολιτισμοῦ». Ὅσον ἀφορᾶ τή Σοβιετική Ρωσία, ὄχι μόνον δέν ξέφλησαν εὔκολα μαζί της μά καί ἔκριναν ἀπαραίτητο νά ὑποχωρήσουν λιγάκι, καί νά τήν καλέσουν σέ μιά «σύσκεψη», στά Πριγκιπόννησα[57]. Γιατί οἱ ἐπιτυχίες τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, ἡ ἐμφάνιση νέων ἐθνικῶν σοβιετικῶν δημοκρατιῶν, πού μεταδίδουν τό πνεῦμα τῆς ἐπανάστασης στίς γειτονικές χῶρες, ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἐπανάστασης στή Δύση καί ἡ ἐμφάνιση Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν στίς χῶρες τῆς Ἀντάντ, δέ μποροῦσαν παρά νά ἀσκήσουν ἐπίδραση παραπάνω ἀπό πειστική. Κάτι παραπάνω. Τά πράγματα ἔφτασαν σέ σημεῖο πού ὁ «ἀδιάλλαχτος» Κλεμανσώ, πού χτές ἀκόμα ἀρνιοῦνταν νά δόσει διαβατήρια γιά τή συνδιάσκεψη τῆς Βέρνης[58] καί ἑτοιμαζόταν νά καταβροχθίσει τήν «ἀναρχική» Ρωσία, σήμερα πού τόν τσαλάκωσε κάπως ἡ ἐπανάσταση, δέν ἀρνεῖται νά χρησιμοποιήσει τίς ὑπηρεσίες τοῦ τίμιου «μαρξιστῆ» μεσίτη, τοῦ γέρο Καούτσκι, στέλνοντάς τον στή Ρωσία γιά διαπραγματεύσεις... ἄ!, ναί, γιά «ἔρευνα».

Ὅπως λέει τό τραγούδι:

> «Ποῦ πῆγαν τά μεγάλα λόγια,
> Ποῦν' ἡ τρανή ἡ δύναμη
> Κι ἡ παλικαριά τοῦ τσάρου;...»[59].

Ὅλη αὐτή ἡ ἀλλαγή ἔγινε μέσα σέ τρεῖς περίπου μῆνες.

Ἔχουμε κάθε λόγο νά ὑποστηρίζουμε, ὅτι ἡ παραπέρα ἐξέλιξη θά ἀκολουθήσει τήν ἴδια κατεύθυνση, γιατί πρέπει νά ὁμολογήσουμε ὅτι στή σημερινή στιγμή, πού ἀντιμετωπίζουμε «θύελες καί συμφορές», ἡ Ρωσία εἶναι ἡ μοναδική χώρα, ὅπου ἡ κοινωνικο-οικονομική ζωή κυλάει «κανονικά», χωρίς ἀπεργίες καί ἀντικυβερνητικές διαδηλώσεις καί ὅτι ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση εἶναι ἡ πιό σταθερή ἀπ' ὅλες τίς κυβερνήσεις πού ὑπάρχουν σήμερα στήν Εὐρώπη, κι ἀκόμα ὅτι ἡ δύναμη καί τό κύρος τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας τόσο στό ἐσωτερικό, ὅσο καί στό ἐξωτερικό, μεγαλώνουν μέρα μέ τή μέρα κατευθείαν ἀνάλογα μέ τό βαθμό πού πέφτει ἡ δύναμη καί τό κύρος τῶν ἰμπεριαλιστικῶν κυβερνήσεων.

Ὁ κόσμος διασπάστηκε σέ δυό ἀνειρήνευτα στρατόπεδα: τό στρατόπεδο τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί τό στρατόπεδο τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ὁ ἰμπεριαλισμός πού ψυχομαχάει ἁρπάζεται ἀπό τό τελευταῖο μέσο, ἀπό τήν «Κοινωνία τῶν ἐθνῶν», καί προσπαθεῖ νά σώσει τήν κατάσταση, συσπειρώνοντας σέ μιά ἑνιαία συμμαχία τούς ληστές ὅλων τῶν χωρῶν. Οἱ προσπάθειές του ὅμως εἶναι μάταιες, γιατί ἡ κατάσταση καί ὁ χρόνος δουλεύουν ἐναντίον του καί ὑπέρ τοῦ σοσιαλισμοῦ. Τά κύματα τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης μεγαλώνουν ἀκατάσχετα καί ζώνουν τά φρούρια τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Τό βούισμά τους ἀκούγεται ὥς τίς χῶρες τῆς καταπιεζόμενης Ἀνατολῆς. Τό ἔδαφος φλέγεται κάτω ἀπό τά πόδια τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ὁ ἰμπεριαλισμός εἶναι καταδικασμένος σέ ἀναπότρεπτη καταστροφή.

«Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 41,
22 τοῦ Φλεβάρη 1919
Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

Μέ τήν προέλαση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ πρός ἀνατολάς καί τό ἄνοιγμα τοῦ δρόμου πρός τό Τουρκεστάν μπροστά μας μπαίνουν μιά σειρά νέα καθήκοντα.

Ὁ πληθυσμός τῆς Ἀνατολικῆς Ρωσίας δέν παρουσιάζει οὔτε τήν ὁμοιομορφία τῶν κεντρικῶν κυβερνείων, πού διευκόλυνε τό ἔργο τῆς σοσιαλιστικῆς ἀνοικοδόμησης, οὔτε τήν ὡριμότητα τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Δυτικῶν καί Νότιων ἀκρινῶν περιοχῶν, πού ἔδοσε τή δυνατότητα νά περιβληθεῖ ἡ σοβιετική ἐξουσία γρήγορα καί ἀνώδυνα τίς ἀντίστοιχες ἐθνικές μορφές. Σέ ἀντίθεση μ' αὐτές τίς ἀκρινές περιοχές καί τό Κέντρο τῆς Ρωσίας, οἱ ἀνατολικές ἀκρινές περιοχές, οἱ τάταροι καί οἱ μπασκίροι, οἱ κιργίζιοι καί οἱ οὐζμπέκοι, οἱ τουρκμένοι καί οἱ τατζίκοι καί τέλος μιά σειρά ἄλλοι ἐθνογραφικοί σχηματισμοί (περίπου 30 ἑκατομμύρια ψυχές) παρουσιάζουν μιά πλουσιότατη ποικιλία λαῶν καθυστερημένων ἀπό ἄποψη πολιτισμοῦ, πού εἴτε δέ βγῆκαν ἀκόμα ἀπό τή μεσαιωνική κατάσταση, ἤ μπῆκαν μόλις τελευταῖα στό δρόμο τῆς κεφαλαιοκρατικῆς ἀνάπτυξης.

Τό γεγονός αὐτό, χωρίς ἀμφιβολία, περιπλέκει καί δυσκολεύει κάπως τά καθήκοντα τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν Ἀνατολή.

Στίς περιπλοκές πού ἔχουνε χαραχτήρα καθαρά ἐσωτερικοῦ τρόπου ζωῆς προστίθενται οἱ δυσκολίες «ἱστορικοῦ» χαραχτήρα, πού τίς ἔμπασαν, σά νά λέμε, ἀπ' ἔξω. Ἐννοοῦμε τήν ἰμπεριαλιστική πολιτική τῆς τσαρικῆς κυβέρνησης, πού ἀπόβλεπε στήν κατάπνιξη τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, τήν πλεονεξία καί τήν ἀπληστία τοῦ ρώσου ἔμπορα, πού θεωροῦσε τόν ἑαυτό του νοικοκύρη τῶν ἀνατολικῶν ἀκρινῶν περιοχῶν καί τέλος τήν ἰησουίτικη πολιτική τῶν ρώσων παπάδων, πού μέ ὅλα τά θεμιτά κι ἀθέμιτα μέσα προσπαθοῦσαν νά τραβήξουν στούς κόλπους τῆς ὀρθοδοξίας τίς μουσουλμάνικες ἐθνότητες. Ὅλα αὐτά τά περιστατικά δημιούργησαν στίς ἐθνότητες τῆς Ἀνατολῆς ἕνα αἴσθημα δυσπιστίας καί ἔχθρας πρός κάθετι τό ρωσικό.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ θρίαμβος τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία καί ἡ ἀπελευθερωτική πολιτική τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας ἀπέναντι στούς καταπιεζόμενους λαούς, διέλυσε ἀναμφισβήτητα τήν ἀτμόσφαιρα τῆς ἐθνικῆς ἐχθρότητας καί ἐξασφάλισε στό ρωσικό προλεταριάτο τήν ἐμπιστοσύνη καί τό σεβασμό τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς. Μάλιστα ἔχουμε κάθε λόγο νά ὑποστηρίζουμε ὅτι οἱ λαοί τῆς Ἀνατολῆς, οἱ συνειδητοί ἐκπρόσωποί τους, ἀρχίζουν νά βλέπουν στό πρόσωπο τῆς Ρωσίας τό προπύργιο καί τή σημαία τῆς ἀπελευθέρωσής τους ἀπό τίς ἁλυσίδες τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ὁ στενός ὅμως ἐκπολιτιστικός τους ὁρίζοντας καί ὁ καθυστερημένος τρόπος ζωῆς, πού δέ μποροῦν νά ἐξαλειφτοῦν μονομιᾶς, γίνονται ἀκόμα αἰσθητά (καί δέ μπορεῖ νά μή γίνονται) στό ἔργο τῆς ὀργάνωσης τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν Ἀνατολή.

Αὐτές ἀκριβῶς τίς δυσκολίες ἔχει ὑπόψη της ἡ ἐπιτροπή γιά τή σύνταξη τοῦ σχεδίου προγράμματος τοῦ ΚΚ τῆς Ρωσίας[60], ὅταν δηλώνει στό σχέδιο, ὅτι στό ζήτημα τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας τό «ΚΚ τῆς Ρωσίας ὑποστηρίζει

τήν ἱστορικά ταξική ἄποψη, παίρνοντας ὑπόψη τή βαθμίδα τῆς ἱστορικῆς ἀνάπτυξης ὅπου βρίσκεται τό κάθε ἔθνος: ἄν βρίσκεται στό δρόμο ἀπό τό μεσαίωνα πρός τήν ἀστική δημοκρατία ἤ ἀπό τήν ἀστική δημοκρατία πρός τή σοβιετική», καί ὅτι «τό προλεταριάτο τῶν ἐθνῶν πού ἦταν ἔθνη-καταπιεστές χρειάζεται νά δείξει μεγάλη σύνεση καί μεγάλη προσοχή ἀπέναντι στά ὑπολείμματα τῶν ἐθνικῶν αἰσθημάτων τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῶν ἐθνῶν, πού ἦταν καταπιεζόμενα ἤ εἶχαν περιορισμένα δικαιώματα».

Τό καθῆκον μας εἶναι:

1) Νά ἀνεβάσουμε μέ ὅλες τίς δυνάμεις μας τό ἐκπολιτιστικό ἐπίπεδο τῶν καθυστερημένων λαῶν, νά ὀργανώσουμε ἕνα πλούσιο δίχτυ ἀπό σχολειά καί μορφωτικά ἱδρύματα, νά ἀναπτύξουμε τήν προφορική καί ἔντυπη σοβιετική ζύμωση στή γλώσσα πού τήν καταλαβαίνουν, στή μητρική γλώσσα τοῦ ντόπιου ἐργαζόμενου πληθυσμοῦ.

2) Νά τραβήξουμε τίς μάζες τῶν ἐργαζομένων τῆς Ἀνατολῆς στήν ἀνοικοδόμηση τοῦ σοβιετικοῦ κράτους βοηθώντας τες μέ κάθε μέσο νά δημιουργήσουν τά δικά τους ἐπαρχιακά, νομαρχιακά καί λοιπά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν ἀπό τούς ἀνθρώπους πού τάχθηκαν μέ τό μέρος τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας καί βρίσκονται κοντά στό ντόπιο πληθυσμό.

3) Νά καταργήσουμε τούς κάθε λογῆς περιορισμούς, τυπικούς καί οὐσιαστικούς, πού κληρονομήθηκαν ἀπό τό παλιό καθεστώς ἤ δημιουργήθηκαν μέσα στήν ἀτμόσφαιρα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καί πού ἐμποδίζουν τούς λαούς τῆς Ἀνατολῆς νά ἀναπτύξουν στόν ἀνώτατο βαθμό τήν αὐτενέργειά τους στόν ἀγώνα γιά τήν ἀπελευθέρωσή τους ἀπό τά μεσαιωνικά ὑπολείμματα καί τά ὑπολείμματα ἐθνικῆς καταπίεσης πού ἔχει ἤδη γκρεμιστεῖ.

Μόνο μ' αὐτό τόν τρόπο θά μπορέσουμε νά κάνουμε τή σοβιετική ἐξουσία ἀγαπητή στούς ὑποδουλωμένους

λαούς τῆς ἀπέραντης Ἀνατολῆς, νά τήν κάνουμε ἐξουσία δική τους.

Μόνο μ' αὐτό τόν τρόπο θά μπορέσουμε νά ρίξουμε μιά γέφυρα ἀνάμεσα στήν προλεταριακή ἐπανάσταση τῆς Δύσης καί τό ἀντιιμπεριαλιστικό κίνημα τῆς Ἀνατολῆς, δημιουργώντας ἔτσι ἕνα σφιχτό κλοιό γύρω ἀπό τόν ἰμπεριαλισμό πού ξεψυχάει.

Τό καθῆκον μας εἶναι νά χτίσουμε ἕνα προπύργιο τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν Ἀνατολή, νά ὑψώσουμε σοσιαλιστικούς φάρους στό Καζάν καί στήν Οὔφα, στή Σαμαρκάντη καί στήν Τασκέντη, πού νά φωτίζουν τό δρόμο γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν μαρτυρικῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Δέν ἀμφιβάλλουμε ὅτι τά γεμάτα αὐταπάρνηση κομματικά καί σοβιετικά μας στελέχη, πού σήκωσαν στούς ὤμους τους ὅλο τό βάρος τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καί τοῦ πολέμου ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό, θά μπορέσουν νά ἐκπληρώσουν τιμημένα κι αὐτό τό καθῆκον πού τούς ἐμπιστεύθηκε ἡ ἱστορία.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 48,
2 τοῦ Μάρτη 1919.
Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

ΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ

Φλεβάρης - Μάρτης τοῦ 1917

Ἀστική ἐπανάσταση στή Ρωσία. Κυβέρνηση Μιλιουκόφ-Κερένσκι. Κυρίαρχα κόμματα μέσα στά Σοβιέτ—οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι. Ἀπό τά 400-500 μέλη τοῦ Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης μόνο 40-50 εἶναι μπολσεβίκοι. Στήν πρώτη Συνδιάσκεψη τῶν Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῆς Ρωσίας[61], οἱ μπολσεβίκοι μέ δυσκολία συγκεντρώνουν τά 15-20% τῶν ψήφων. Στήν περίοδο αὐτή τό Κόμμα τῶν Μπολσεβίκων εἶναι τό πιό ἀδύνατο ἀπ' ὅλα τά σοσιαλιστικά κόμματα τῆς Ρωσίας. Τό ὄργανό του, τήν ἐφημερίδα «Πράβντα»[62], τό χαραχτηρίζουν παντοῦ σάν «ἀναρχικό». Τούς ὁμιλητές του, πού καλοῦν στόν ἀγώνα κατά τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, οἱ φαντάροι καί οἱ ἐργάτες τούς κατεβάζουν ἀπό τό βῆμα. Οἱ περίφημες θέσεις τοῦ συντρόφου Λένιν γιά τήν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ[63] δέ γίνονται δεχτές ἀπό τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν. Τά κόμματα τῆς πολιτικῆς τῆς ἄμυνας πού ἔχουν σοσιαλπατριωτική κατεύθυνση—οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι—βρίσκονται στήν περίοδο τοῦ ὁλοκληρωτικοῦ θριάμβου.

Στό μεταξύ, ὁ συνεχιζόμενος ἰμπεριαλιστικός πόλεμος ἐξακολουθεῖ τή θανατηφόρα δράση του, ἀποσυνθέτοντας τή βιομηχανία, καταστρέφοντας τήν ἀγροτική οἰκονομία, ἀποδιοργανώνοντας τόν ἐπισιτισμό καί τίς μεταφορές καί καταβροχθίζοντας νέες δεκάδες καί ἑκατοντάδες χιλιάδες θύματα.

* * *

Φλεβάρης - Μάρτης τοῦ 1918

Προλεταριακή ἐπανάσταση στή Ρωσία. Ἡ ἀστική κυβέρνηση Κερένσκι-Κονοβάλοφ ἔχει ἀνατραπεῖ. Στό Κέντρο καί στίς ἐπαρχίες ἐγκαθιδρύθηκε ἡ ἐξουσία τῶν Σοβιέτ. Τερματισμός τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου. Μεταβίβαση τῆς γῆς στήν ἰδιοχτησία τοῦ λαοῦ. Ὀργάνωση τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου. Ὀργάνωση τῆς Κόκκινης Φρουρᾶς. Ἀποτυχημένη ἀπόπειρα τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων νά παραδόσουν «ὅλη τήν ἐξουσία» στή Συνταχτική Συνέλευση τῆς Πετρούπολης. Διάλυση τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης καί ἀποτυχία τῆς ἀπόπειρας γιά παλινόρθωση τῆς κεφαλαιοκρατίας. Ἐπιτυχίες τῆς Κόκκινης Φρουρᾶς στό Νότο, στά Οὐράλια καί τή Σιβηρία. Κατατροπωμένοι οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι φεύγουν γιά τίς ἀκρινές περιοχές, ἑνώνονται ἐκεῖ μέ τούς ἀντεπαναστάτες, κλείνουν συμμαχία μέ τόν ἰμπεριαλισμό καί κηρύχνουν τόν πόλεμο στή Σοβιετική Ρωσία.

Τήν περίοδο αὐτή τό Κόμμα τῶν Μπολσεβίκων εἶναι τό πιό ἰσχυρό καί τό πιό συσπειρωμένο ἀπ' ὅλα τά κόμματα τῆς Ρωσίας. Στό 2ο κιόλας Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ, τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1917, τό Κόμμα τῶν Μπολσεβίκων ἔχει τήν ἀπόλυτη πλειοψηφία (τά 65-70% τῶν ψήφων). Ἀπό τότε ἡ ἐξέλιξη τῶν Σοβιέτ εἶναι σταθερά ὑπέρ τῶν μπολσεβίκων. Ἔχουμε ὑπόψη μας ὄχι μόνο τά ἐργατικά Σοβιέτ, ὅπου οἱ μπολσεβίκοι ἀντιπροσωπεύουν συνολικά τά 90% καί οὔτε μόνο τά Σοβιέτ τῶν στρατιωτῶν ὅπου οἱ μπολσεβίκοι ἀντιπροσωπεύουν τά 60-70%, ἀλλά καί τά Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν, ὅπου οἱ μπολσεβίκοι κατάχτησαν τήν πλειοψηφία.

Τήν περίοδο αὐτή ὅμως τό Κόμμα τῶν Μπολσεβίκων δέν εἶναι μόνο τό πιό ἰσχυρό, ἀλλά καί τό μοναδικό σοσιαλιστικό κόμμα τῆς Ρωσίας. Γιατί οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι, πού ἐρωτοτροποῦσαν τότε μέ τούς τσεχοσλοβάκους καί τόν Ντοῦτοφ, μέ τόν Κρασνόφ καί τόν Ἀλεξέγεφ, μέ τούς αὐστρογερμανούς καί τούς ἀγγλογάλλους ἰμπεριαλιστές, ἔχασαν όριστικά κάθε ἠθική δύναμη στά μάτια τῶν προλεταριακῶν στρωμάτων τῆς Ρωσίας.

Ὡστόσο αὐτή ἡ ἐξαιρετικά εὐνοϊκή ἐσωτερική κατάσταση ἐξασθενεῖ καί παραλύει ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ Ρωσία δέν ἔχει ἀκόμη συμμάχους στό ἐξωτερικό, ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ σοσιαλιστική Ρωσία εἶναι ἕνα νησί μέσα στόν ὠκεανό τοῦ πολεμόχαρου ἰμπεριαλισμοῦ. Οἱ ἐργάτες τῆς Εὐρώπης βασανίστηκαν καί μάτωσαν... εἶναι ὅμως ἀπασχολημένοι μέ τόν πόλεμο καί δέν ἔχουν καιρό νά σκεφθοῦν τό ζήτημα τοῦ σοσιαλιστικοῦ καθεστῶτος τῆς Ρωσίας, τούς τρόπους γιά νά σωθοῦν ἀπό τόν πόλεμο κλπ. Ὅσο γιά τά «σοσιαλιστικά» κόμματα τῆς Εὐρώπης, πού πουλήθηκαν στούς ἰμπεριαλιστές, μποροῦσαν μήπως νά μή βρίζουν τούς μπολσεβίκους, αὐτούς τούς «ἀνήσυχους» ἀνθρώπους πού «ξεσηκώνουν» τούς ἐργάτες, τούς ἀνθρώπους μέ τά «ἀκριβοπληρωμένα», «ἐπικίνδυνα πειράματά» τους;

Γιά τό λόγο αὐτό δέν εἶναι παράξενο ὅτι στήν περίοδο αὐτή δυναμώνει πολύ μέσα στό Κόμμα τῶν Μπολσεβίκων ἡ τάση νά εὐρυνθεῖ ἡ βάση τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης, νά τραβηχτοῦν στό ἐπαναστατικό κίνημα κατά τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ οἱ ἐργάτες τῆς Δύσης (καθώς καί τῆς Ἀνατολῆς), νά ἀποκατασταθοῦν μόνιμοι δεσμοί μέ τούς ἐπαναστάτες ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν.

* * *

Φλεβάρης - Μάρτης τοῦ 1919

Παραπέρα δυνάμωμα τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στή Ρωσία. Ἐπέκταση τοῦ ἐδάφους της. Ὀργάνωση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Ἐπιτυχίες τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ στό Νότο, στό Βορρά, στή Δύση καί στήν Ἀνατολή. Δημιουργία τῶν σοβιετικῶν δημοκρατιῶν τῆς Ἐσθονίας, Λετονίας, Λιθουανίας, Λευκορωσίας καί Οὐκρανίας. Συντριβή τοῦ αὐστρογερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί προλεταριακή ἐπανάσταση στή Γερμανία, στήν Αὐστρία καί στήν Οὐγγαρία. Κυβέρνηση Σάιντεμαν-Ἔμπερτ καί Συνταχτική Συνέλευση στή Γερμανία. Σοβιετική Δημοκρατία στή Βαυαρία. Πολιτικές ἀπεργίες σέ ὅλη τή Γερμανία μέ τό σύνθημα «Ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ», «Κάτω οἱ Ἔμπερτ-Σάιντεμαν»! Ἀπεργίες καί Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν στήν Ἀγγλία, στή Γαλλία καί στήν Ἰταλία. Ἀποσύνθεση τοῦ παλιοῦ στρατοῦ στίς χῶρες τῆς Ἀντάντ καί ἐμφάνιση Σοβιέτ τῶν στρατιωτῶν καί ναυτῶν. Μετατροπή τοῦ συστήματος τῶν Σοβιέτ σέ παγκόσμια μορφή τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου. Δυνάμωμα τῶν ἀριστερῶν κομμουνιστικῶν στοιχείων στίς χῶρες τῆς Εὐρώπης καί δημιουργία τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων στή Γερμανία, Αὐστρία, Οὐγγαρία, Ἐλβετία. Σύνδεση μεταξύ τους καί συντονισμός τῆς δράσης τους. Κατάρρευση τῆς 2ης Διεθνοῦς. Διεθνής Συνδιάσκεψη τῶν ἐπαναστατικῶν σοσιαλιστικῶν κομμάτων στή Μόσχα[64] καί ἵδρυση τοῦ κοινοῦ μαχητικοῦ ὀργάνου τῶν ἀγωνιζόμενων ἐργατῶν ὅλων τῶν χωρῶν, τῆς 3ης Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Τέλος τῆς ἀπομόνωσης τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης τῆς Ρωσίας: ἡ Ρωσία ἔχει τώρα συμμάχους. Ἡ ἰμπεριαλιστική «Κοινωνία τῶν ἐθνῶν» στό Παρίσι καί ἡ σοσιαλπατριωτική συνδιάσκεψη στή Βέρνη πού τή βοηθάει, προσπαθοῦν νά προφυλάξουν τούς ἐργάτες τῆς Εὐρώπης ἀπό τό «μπολσεβίκικο μίασμα», δέν πετυχαίνουν ὅμως τό

σκοπό τους: ἡ Σοβιετική Ρωσία ἦταν νά μετατραπεῖ ἀναπότρεπτα καί μετατράπηκε πραγματικά σέ σημαιοφόρο τῆς παγκόσμιας προλεταριακῆς ἐπανάστασης, σέ κέντρο ἕλξης τῶν πρωτοπόρων ἐπαναστατικῶν δυνάμεων τῆς Δύσης καί τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ μπολσεβικισμός ἀπό «καθαρά ρωσικό προϊόν» μετατρέπεται σέ τρομερή διεθνῆ δύναμη, πού τραντάζει τά ἴδια τά θεμέλια τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλισμοῦ.

Αὐτό τό ἀναγνωρίζουν σήμερα ἀκόμα καί οἱ μενσεβίκοι πού, «ἀφοῦ παραιτήθηκαν» ἀπό τή Συνταχτική Συνέλευση καί ἔχασαν τό «στρατό» τους, περνᾶν σιγά-σιγά στό στρατόπεδο τῆς Δημοκρατίας τῶν Σοβιέτ.

Αὐτό δέν τό ἀρνοῦνται σήμερα οὔτε οἱ δεξιοί ἐσέροι, πού ἀφοῦ ἔπαιξαν τό παιχνίδι τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης πρός ὄφελος τῶν διαφόρων Κολτσάκ καί Ντοῦτοφ καί τό ἔχασαν, εἶναι ἀναγκασμένοι τώρα νά καταφεύγουν στή χώρα τῶν Σοβιέτ γιά νά σωθοῦν.

* * *

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ἡ πείρα ἀπό τή δίχρονη πάλη τοῦ προλεταριάτου ἐπιβεβαίωσε πέρα γιά πέρα τήν πρόβλεψη τῶν μπολσεβίκων γιά τή χρεωκοπία τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί τό ἀναπόφευχτο τῆς παγκόσμιας προλεταριακῆς ἐπανάστασης, γιά τή σαπίλα τῶν δεξιῶν-«σοσιαλιστικῶν» κομμάτων καί τήν ἀποσύνθεση τῆς 2ης Διεθνοῦς, γιά τή διεθνῆ σημασία τοῦ σοβιετικοῦ συστήματος καί τήν ἀντεπαναστατικότητα τοῦ συνθήματος τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης, γιά τήν παγκόσμια σημασία τοῦ μπολσεβικισμοῦ καί τό ἀναπόφευχτο τῆς δημιουργίας τῆς 3ης μαχητικῆς Διεθνοῦς.

«Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ» ἀρ. φύλλου 8,
9 τοῦ Μάρτη 1919.
Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

ΟΙ ΕΦΕΔΡΕΙΕΣ ΤΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ

Ὁ πόλεμος ἀνάμεσα στόν ἰμπεριαλισμό καί τό σοσιαλισμό συνεχίζεται. Ὁ ἐθνικός «φιλελευθερισμός» καί ἡ «προστασία» τῶν «μικρῶν» λαῶν, ἡ «φιλειρηνικότητα» τῆς Ἀντάντ καί ἡ «παραίτηση» ἀπό τίς ἐπεμβάσεις, τό αἴτημα τοῦ «ἀφοπλισμοῦ» καί ἡ «προθυμία» γιά διαπραγματεύσεις, οἱ «φροντίδες» γιά τό «ρωσικό λαό» καί ἡ «ἐπιθυμία» νά τόν «βοηθήσουν» μέ ὅλα τά «προσιτά μέσα»—ὅλα αὐτά καί πολλά ἄλλα παρόμοια δέν εἶναι παρά ἕνα προκάλυμμα, πού σκεπάζει τόν έντατικό ἐφοδιασμό μέ τάνκς καί πολεμοφόδια τῶν ἐχθρῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ, εἶναι οἱ συνηθισμένες διπλωματικές μηχανορραφίες, πού ἔχουν σκοπό νά κρύψουν ἀπό τά μάτια τοῦ κόσμου τήν «ἀναζήτηση» νέων μορφῶν κατάπνιξης τοῦ σοσιαλισμοῦ, κατάπνιξης τῶν «μικρῶν» λαῶν, τῶν ἀποικιῶν καί τῶν μισοαποικιῶν, μορφῶν πού νά εἶναι «παραδεχτές» γιά τήν «κοινή γνώμη».

Πρίν τέσσερις περίπου μῆνες ὁ συμμαχικός ἰμπεριαλισμός, ἀφοῦ νίκησε τούς αὐστρογερμανούς ἀνταγωνιστές του, ἔβαλε κατηγορηματικά καί συγκεκριμένα τό ζήτημα τῆς ἔνοπλης ἀνάμιξης (ἐπέμβασης!) στίς «ρωσικές ὑποθέσεις». Κανενός εἴδους διαπραγματεύσεις μέ τήν «ἀναρχική» Ρωσία! Τό σχέδιο τῶν ἰμπεριαλιστῶν ἦταν νά μετα-

φέρουν στό ἔδαφος τῆς Ρωσίας ἕνα μέρος ἀπό τά στρατεύματα «πού ἦταν πιά διαθέσιμα», νά τά ρίξουν μέσα στά τμήματα τῶν λευκοφρουρῶν τῶν διαφόρων Σκοροπάτσκι καί Κρασνόφ, Ντενίκιν καί Μπιτσεράχοφ, Κολτσάκ καί Τσαϊκόφσκι καί νά σφίξουν μέσα σ' ἕνα «σιδερένιο κλοιό» τήν ἑστία τῆς ἐπανάστασης, τή Σοβιετική Ρωσία. Τό σχέδιο ὅμως αὐτό τσακίστηκε πάνω στά κύματα τῆς ἐπανάστασης. Οἱ ἐργάτες τῆς Εὐρώπης, πού τραβήχτηκαν στό ἐπαναστατικό κίνημα, ἄρχισαν μιά ἐπίμονη ἐκστρατεία ἐνάντια στήν ἔνοπλη ἐπέμβαση. Τά «στρατεύματα πού ἦταν πιά διαθέσιμα» ἀποδείχτηκαν ἐντελῶς ἀκατάλληλα γιά ἔνοπλο ἀγώνα ἐνάντια στήν ἐπανάσταση. Κι ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλά καθώς ἦρθαν σέ ἐπαφή μέ τούς ἐξεγερμένους ἐργάτες, αὐτά τά ἴδια «μολύνθηκαν» ἀπό τόν μπολσεβικισμό. Ἡ κατάληψη ἀπό τά σοβιετικά στρατεύματα τῆς Χερσώνας καί τοῦ Νικολάγεφ, ὅπου τά στρατεύματα τῆς Ἀντάντ ἀρνήθηκαν νά πολεμήσουν ἐνάντια στούς ἐργάτες, τό ἀποδείχνει αὐτό πολύ εὔγλωττα. Ὅσο γιά τό «σιδερένιο κλοιό» πού σχεδίαζαν φάνηκε πώς ὄχι μόνο δέν ἦταν «θανάσιμος», ἀλλά καί ράγισε σέ κάμποσα σημεῖα. Τό σχέδιο τῆς ἄμεσης καί ἀπροκάλυπτης ἐπέμβασης ἀποδείχτηκε ἔτσι ὅτι δέν ἦταν καθόλου «κατάλληλο γι' αὐτό τό σκοπό». Ἔτσι ἐξηγοῦνται οὐσιαστικά καί οἱ τελευταῖες δηλώσεις τοῦ Λόιντ Τζώρτζ καί τοῦ Οὐίλσον ὅτι «ἐπιτρέπεται νά διεξαχθοῦν» διαπραγματεύσεις μέ τούς μπολσεβίκους καί οἱ δηλώσεις τους γιά «μή ἐπέμβαση» στίς ἐσωτερικές ὑποθέσεις τῆς Ρωσίας. Ἔτσι οὐσιαστικά ἐξηγεῖται καί ἡ ἀποστολή στή Ρωσία τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βέρνης[65] καί τέλος ἡ σχεδιαζόμενη πρόσκληση (γιά δεύτερη φορά!) ὅλων τῶν «ντέ φάκτο» κυβερνήσεων τῆς Ρωσίας σέ συνδιάσκεψη «εἰρήνης»[66].

Τήν παραίτηση ὅμως ἀπό τήν ἀπροκάλυπτη ἐπέμβαση δέν τήν ἐπέβαλε μόνο αὐτό τό περιστατικό. Ἡ παραίτηση αὐτή ἐκτός ἀπ' αὐτό ὀφείλεται καί στό γεγονός, ὅτι στήν πορεία τοῦ ἀγώνα διαγράφηκε ἕνας νέος συνδυασμός, μιά νέα συγκαλυμμένη μορφή ἔνοπλης ἐπέμβασης, πού, εἶναι ἀλήθεια, πιό σύνθετη ἀπό τήν ἀνοιχτή ἐπέμβαση, μά ἀπό τό ἄλλο μέρος πιό «πρόσφορη» γιά τήν «πολιτισμένη» καί «ἀνθρωπιστική» Ἀντάντ. Ἐννοοῦμε τή σκαρωμένη στά γρήγορα ἀπό τόν ἰμπεριαλισμό συμμαχία τῶν ἀστικῶν κυβερνήσεων τῆς Ρουμανίας, τῆς Γαλικίας, τῆς Πολωνίας, τῆς Γερμανίας καί τῆς Φιλανδίας ἐνάντια στή Σοβιετική Ρωσία. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ὥς τά χτές ἀκόμα οἱ κυβερνήσεις αὐτές τρώγονταν μεταξύ τους γιά τά «ἐθνικά» τους συμφέροντα καί τήν «ἐθνική» τους ἐλευθερία. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ κυβερνήσεις αὐτές ὥς τά χτές ἀκόμα χαλοῦσαν τόν κόσμο μέ τίς φωνές τους γιά «πατριωτικό πόλεμο» τῆς Ρουμανίας ἐνάντια στή Γαλικία, τῆς Γαλικίας ἐνάντια στήν Πολωνία, τῆς Πολωνίας ἐνάντια στή Γερμανία. Τί σημασία ὅμως ἔχει ἡ «πατρίδα» μπροστά στή χρηματοσακούλα τῆς Ἀντάντ, πού διέταξε νά σταματήσει ὁ «ἐσωτερικός πόλεμος». Ἡ Ἀντάντ διέταξε νά σχηματιστεῖ ἑνιαῖο μέτωπο κατά τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, πῶς μποροῦσαν λοιπόν αὐτοί, οἱ μισθοφόροι τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, νά μήν παραταχθοῦν «στή γραμμή»; Ἀκόμα καί ἡ γερμανική κυβέρνηση, πού τήν ἔφτυσε καί τήν κύλησε στή λάσπη ἡ Ἀντάντ, κι αὐτή ἀκόμα ἡ κυβέρνηση, χάνοντας καί τό πιό στοιχειώδικο αἴσθημα ἀξιοπρέπειας, ἐκλιπάρησε καί ἀπέχτησε τό δικαίωμα νά πάρει μέρος στή σταυροφορία ἐνάντια στό σοσιαλισμό πρός τό συμφέρον... πάλι τῆς Ἀντάντ! Εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι ἡ Ἀντάντ ἔχει κάθε λόγο νά τρίβει ἀπό χαρά τά χέρια της, διατυμπανίζοντας ὅτι «δέν ἐπεμβαίνει» στίς ρωσικές ὑποθέσεις καί

ὅτι διεξάγει διαπραγματεύσεις «εἰρήνης» μέ τούς μπολσεβίκους. Τί χρειάζεται ἡ ἀνοιχτή ἐπέμβαση πού εἶναι «ἐπικίνδυνη» γιά τόν ἰμπεριαλισμό καί πού ἐπιπλέον ἀπαιτεῖ μεγάλες θυσίες, μιά καί ὑπάρχει ἡ δυνατότητα νά ὀργανωθεῖ μιά ἐπέμβαση σκεπασμένη μέ ἐθνικά συνθήματα καί «τελείως ἀκίνδυνη», πού θά γίνει μέ ἔξοδα τῶν ἄλλων, τῶν «μικρῶν» λαῶν; Πόλεμος τῆς Ρουμανίας καί τῆς Γαλικίας, τῆς Πολωνίας καί τῆς Γερμανίας κατά τῆς Ρωσίας; Μά αὐτός εἶναι πόλεμος γιά τήν «ἐθνική ὕπαρξη», γιά τήν «περιφρούρηση τῶν ἀνατολικῶν συνόρων» ἀπό τό μπολσεβίκικο «ἰμπεριαλισμό», πόλεμος πού τόν διεξάγουν οἱ «ἴδιοι» οἱ ρουμάνοι καί οἱ γαλικιανοί, οἱ πολωνοί καί οἱ γερμανοί, τί σχέση ἔχει ἐδῶ ἡ Ἀντάντ; Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ Ἀντάντ τούς ἐφοδιάζει μέ χρήματα καί ὁπλισμό, αὐτό ὅμως εἶναι μιά ἁπλή χρηματική ἐπιχείρηση, καθαγιασμένη ἀπό τό διεθνές δίκαιο τοῦ «πολιτισμένου» κόσμου. Μήπως δέν εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἡ Ἀντάντ εἶναι ἀθώα περιστερά, ὅτι εἶναι «κατά» τῆς ἐπέμβασης!...

Ἔτσι ὁ ἰμπεριαλισμός ἀναγκάστηκε νά περάσει ἀπό τήν πολιτική τῆς ἐπίσειισης τῶν ὅπλων, ἀπό τήν πολιτική τῆς ἀπροκάλυπτης ἐπέμβασης, στήν πολιτική τῆς συγκαλυμμένης ἐπέμβασης, στήν πολιτική τῆς προσέλκυσης τῶν μικρῶν καί μεγάλων ἐξαρτημένων ἐθνῶν στόν ἀγώνα κατά τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ἡ πολιτική τῆς ἀνοιχτῆς ἐπέμβασης ἔπαθε ἥττα λόγω τῆς ἀνάπτυξης τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στήν Εὐρώπη, λόγω τῆς συμπάθειας τῶν ἐργατῶν ὅλων τῶν χωρῶν πρός τή Σοβιετική Ρωσία. Τήν πολιτική αὐτή τήν ἐκμεταλλεύτηκε πέρα γιά πέρα ὁ ἐπαναστατικός σοσιαλισμός γιά νά ξεσκεπάσει τόν ἰμπεριαλισμό.

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ πολιτική τῆς προσφυγῆς στίς τελευταῖες ἐφεδρεῖες, στούς λεγόμενους «μικρούς» λαούς, ἡ πολιτική νά τραβηχτοῦν οἱ λαοί αὐτοί στόν πόλεμο κατά τοῦ σοσιαλισμοῦ, θά καταλήξει στό τέλος σέ παρόμοια ἀκριβῶς ἥττα. Ὄχι μόνο γιατί ἡ ἀναπτυσσόμενη ἐπανάσταση στή Δύση ὑποσκάπτει παρ' ὅλα τά ἐμπόδια τίς βάσεις τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ὄχι μόνο γιατί μέσα στούς ἴδιους τούς «μικρούς» λαούς ἀναπτύσσεται σταθερά τό ἐπαναστατικό κίνημα, ἀλλά καί γιατί ἡ ἐπαφή τῶν «ἐνόπλων δυνάμεων» αὐτῶν τῶν λαῶν μέ τούς ἐπαναστάτες ἐργάτες τῆς Ρωσίας θά τούς «μολύνει» ἀναπότρεπτα μέ τό μικρόβιο τοῦ μπολσεβικισμοῦ. Ὁ σοσιαλισμός χρησιμοποιεῖ ὅλες τίς δυνατότητες γιά ν' ἀνοίξει τά μάτια τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν αὐτῶν τῶν λαῶν καί νά τούς δείξει τό ληστρικό χαραχτήρα τῶν «πατρικῶν φροντίδων» τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Ἀναπόφευχτο ἀποτέλεσμα τῆς ἰμπεριαλιστικῆς πολιτικῆς τῆς συγκαλυμμένης ἐπέμβασης θά εἶναι νά τραβηχτοῦν οἱ «μικροί» λαοί στή σφαίρα τῆς ἐπανάστασης καί νά πλατύνει ἡ βάση τοῦ σοσιαλισμοῦ.

«Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 58,
16 τοῦ Μάρτη 1919.
Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΓΟ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΤΟ VIII ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΚΚΡ (Μπ)[67]

21 τοῦ Μάρτη 1919

Ὅλα τά ζητήματα πού θίχθηκαν ἐδῶ ἀνάγονται σ' ἕνα πράγμα: θά πρέπει νά ἔχει ἡ Ρωσία αὐστηρά πειθαρχημένο ταχτικό στρατό ἤ ὄχι;

Πρίν ἀπό μισό χρόνο, ὕστερα ἀπό τή διάλυση τοῦ παλιοῦ, τσαρικοῦ στρατοῦ, εἴχαμε ἕνα νέο στρατό, στρατό ἐθελοντικό, ἄσχημα ὀργανωμένο, μέ συλλογική καθοδήγηση, στρατό πού δέν πειθαρχοῦσε πάντα στίς διαταγές. Ἦταν ἡ περίοδος πού διαγραφόταν στόν ὁρίζοντα ἡ ἐπίθεση ἀπό μέρους τῆς Ἀντάντ. Ὁ στρατός ἀποτελοῦνταν κυρίως, ἄν ὄχι ἀποκλειστικά, ἀπό ἐργάτες. Ἐπειδή ἔλειπε ἡ πειθαρχία ἀπ' αὐτό τόν ἐθελοντικό στρατό, ἐπειδή οἱ διαταγές δέν ἐκτελοῦνταν πάντα καί ἐπειδή ὑπῆρχε ἀνοργανωσιά στή διοίκηση τοῦ στρατοῦ, πάθαμε ἧττες, παραδόσαμε στόν ἐχθρό τό Καζάν κι ἀπό τό Νότο ἔκανε ἐπίθεση μέ ἐπιτυχία ὁ Κρασνόφ... Τά γεγονότα δείχνουν ὅτι ἡ ἄποψη τοῦ ἐθελοντικοῦ στρατοῦ δέν ἀντέχει στήν κριτική, ὅτι δέ θά κατορθώσουμε νά ὑπερασπίσουμε τή Δημοκρατία μας ἄν δέ δημιουργήσουμε ἄλλο στρατό, στρατό ταχτικό, διαποτισμένο μέ πνεῦμα πειθαρχίας, μέ καλά ὀργανωμένο πολιτικό τμῆμα, στρατό πού νά ξέρει καί νά μπορεῖ μέ τήν πρώτη διαταγή νά βαδίσει σταθερά κατά τοῦ ἐχθροῦ.

Θά πρέπει νά πῶ ὅτι τά στοιχεῖα, πού ἀποτελοῦν τήν πλειοψηφία τοῦ στρατοῦ μας, τά μή ἐργατικά στοιχεῖα πού εἶναι ἀγρότες, δέ θά πολεμήσουν ἐθελοντικά γιά τό σοσιαλισμό. Αὐτό τό δείχνουν μιά ὁλόκληρη σειρά γεγονότα. Μιά σειρά στάσεις στά μετόπισθεν καί στά μέτωπα, μιά σειρά ἔκτροπα στά μέτωπα, δείχνουν ὅτι τά μή προλεταριακά στοιχεῖα, πού ἀποτελοῦν τήν πλειοψηφία τοῦ στρατοῦ μας, δέ θέλουν νά πολεμήσουν ἐθελοντικά γιά τόν κομμουνισμό. Ἀπό δῶ βγαίνει τό καθῆκον νά ἀναδιαπαιδαγωγήσουμε αὐτά τά στοιχεῖα μέ πνεῦμα σιδερένιας πειθαρχίας, νά τά κάνουμε νά ἀκολουθοῦν τό προλεταριάτο ὄχι μόνο στά μετόπισθεν, ἀλλά καί στό μέτωπο, νά τά κάνουμε νά πολεμήσουν γιά τήν κοινή μας σοσιαλιστική ὑπόθεση καί στήν πορεία τοῦ πολέμου νά ὁλοκληρώσουμε τήν ὀργάνωση ἑνός πραγματικοῦ ταχτικοῦ στρατοῦ, πού μόνο αὐτός μπορεῖ νά ὑπερασπίσει τή χώρα.

Ἔτσι μπαίνει τό ζήτημα.

... Ἤ θά δημιουργήσουμε πραγματικό ἐργατο-αγροτικό, αὐστηρά πειθαρχημένο ταχτικό στρατό καί θά ὑπερασπίσουμε τή Δημοκρατία, εἴτε δέ θά τό κάνουμε αὐτό καί τότε ἡ ὑπόθεση εἶναι χαμένη.

... Τό σχέδιο πού προτείνει ὁ Σμιρνόφ εἶναι ἀπαράδεχτο, γιατί τό σχέδιο αὐτό μπορεῖ μόνο νά ὑποσκάψει τήν πειθαρχία τοῦ στρατοῦ καί ἀποκλείει τή δυνατότητα νά δημιουργηθεῖ ταχτικός στρατός.

Πρωτοδημοσιεύθηκε στό βιβλίο:
Ι. Στάλιν. Γιά τήν ἀντιπολίτευση.
Ἄρθρα καί λόγοι στά χρόνια 1921-1927.
Μόσχα-Λένινγκραντ 1928.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Εἰσήγηση στή συνεδρίαση τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς στίς 9 τοῦ Ἀπρίλη 1919

(Ὅπως δημοσιεύτηκε στίς ἐφημερίδες)

Ὁ σύντροφος Στάλιν τονίζει ὅτι ὁ Κρατικός Ἔλεγχος εἶναι ἡ μόνη ὑπηρεσία ὅπου ὥς τά σήμερα δέν ἔγινε ἐκκαθάριση καί ριζική ἀναδιοργάνωση, ὅπως ἔγινε σέ ὅλα τά ἄλλα ὄργανα. Γιά νά ἐξασφαλισθεῖ ἕνας πραγματικός οὐσιαστικός ἔλεγχος καί ὄχι ἔλεγχος στά χαρτιά πρέπει κατά τή γνώμη τοῦ εἰσηγητῆ νά ἀναδιοργανωθεῖ ὁ σημερινός μηχανισμός τοῦ Κρατικοῦ Ἐλέγχου μέ τή συμπλήρωσή του μέ νέες, φρέσκες δυνάμεις. Πρέπει τά ὑπάρχοντα ὄργανα τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου νά συνενωθοῦν σ' ἕνα σύνολο, κι ὅλες οἱ δυνάμεις πού ἀσχολοῦνται μέ τόν ἔλεγχο νά ἐνσωματωθοῦν σ' ἕνα γενικό Κρατικό Ἔλεγχο. Ἡ βασική ἰδέα τῆς ἀναδιοργάνωσης τοῦ Κρατικοῦ Ἐλέγχου εἶναι λοιπόν ὁ ἐκδημοκρατισμός του καί τό πλησίασμά του στίς μάζες τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν.

Τό σχέδιο τοῦ διατάγματος[68], πού προτείνει ὁ εἰσηγητής γίνεται ὁμόφωνα δεχτό.

«Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 77, 10 τοῦ Ἀπρίλη 1919.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ 26 ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ ΤΟΥ ΜΠΑΚΟΥ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΡΑΧΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ

Ἐφιστοῦμε τήν προσοχή τοῦ ἀναγνώστη σέ δυό ντοκουμέντα[69], πού δείχνουν μέ τί θηριώδη τρόπο οἱ ἄγγλοι ἰμπεριαλιστές ἐκτέλεσαν πέρσι τό φθινόπωρο ὑπεύθυνα στελέχη τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας τοῦ Μπακοῦ. Πηγή αὐτῶν τῶν ντοκουμέντων εἶναι ἡ ἐσέρικη ἐφημερίδα τοῦ Μπακοῦ «Ζνάμια Τρουντά»[70] καί ἡ ἐφημερίδα τοῦ Μπακοῦ «Γεντίναγια Ροσίγια»[71], δηλ. οἱ ἴδιοι ἐκεῖνοι κύκλοι, πού χτές ἀκόμα καλοῦσαν σέ βοήθεια τούς ἄγγλους προδίνοντας τούς μπολσεβίκους, καί σήμερα βρέθηκαν ἀναγκασμένοι ἀπό τήν πορεία τῶν γεγονότων νά ξεσκεπάσουν τούς χτεσινούς συμμάχους τους.

Τό πρῶτο ντοκουμέντο ἐξιστορεῖ τή βάρβαρη ἐκτέλεση τῶν 26 σοβιετικῶν στελεχῶν τῆς πόλης Μπακοῦ (τοῦ Σαουμιάν, τοῦ Τζαμπαρίτζε, τοῦ Φιολέτοφ, τοῦ Μαλίγκιν καί τῶν ἄλλων) ἀπό τόν ἄγγλο λοχαγό Τίγκ-Τζόνς χωρίς δίκη καί ἀνάκριση, τή νύχτα τῆς 20 τοῦ Σεπτέμβρη 1918, στό δρόμο ἀπό τό Κρασνοβόντσκ πρός τό Ἀσχαμπάτ, ὅπου τούς ἔστελνε ὁ Τίγκ-Τζόνς σάν αἰχμάλωτους πολέμου. Ὁ Τίγκ-Τζόνς κι οἱ ἐσερομενσεβίκοι συνέταιροί του σχεδιάζοντας νά βάλουν σέ κυκλοφορία ψεύτικες μαρτυρίες ὅτι οἱ μπολσεβίκοι τοῦ Μπακοῦ πέθαναν ἀπό «φυσικό»

θάνατο στή φυλακή ή στό νοσοκομεῖο ἔλπιζαν πώς θά μπορέσουν νά σκεπάσουν τήν ὑπόθεση. Εἶναι ὅμως φανερό ὅτι τό σχέδιο αὐτό ναυάγησε, γιατί, ὅπως ἀποδείχνεται, βρίσκονται σήμερα μάρτυρες πού δέ θέλουν νά σωπάσουν καί εἶναι ἕτοιμοι νά ξεσκεπάσουν πέρα γιά πέρα τούς ἄγγλους ἀγριανθρώπους. Τό ντοκουμέντο αὐτό τό ὑπογράφει ὁ ἐσέρος Τσάικιν.

Τό δεύτερο ντοκουμέντο περιγράφει τή συνομιλία τοῦ ἄγγλου στρατηγοῦ Τόμσον μέ τό συντάχτη τοῦ πρώτου ντοκουμέντου, τόν Τσάικιν, στά τέλη τοῦ Μάρτη 1919. Ὁ στρατηγός Τόμσον ζητᾶ ἀπό τόν Τσάικιν νά ἀναφέρει τά ὀνόματα τῶν μαρτύρων πού παραβρέθηκαν στή θηριώδη ἐκτέλεση τῶν 26 μπολσεβίκων τοῦ Μπακοῦ ἀπό τό λοχαγό Τίγκ-Τζόνς. Ὁ Τσάικιν εἶναι πρόθυμος νά παρουσιάσει τά ντοκουμέντα καί νά ἀναφέρει τά ὀνόματα τῶν μαρτύρων, μέ τόν ὅρο νά συγκροτηθεῖ ἀνακριτική ἐπιτροπή ἀπό ἀντιπροσώπους τῆς ἀγγλικῆς διοίκησης, τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Μπακοῦ καί τῶν μπολσεβίκων τοῦ Τουρκεστάν· παράλληλα ὁ Τσάικιν ζητᾶ ἐγγυήσεις ὅτι οἱ μάρτυρες τοῦ Τουρκεστάν δέ θά δολοφονηθοῦν ἀπό τούς πράχτορες τῶν ἄγγλων. Ἐπειδή ὁ Τόμσον δέ δέχεται τήν πρόταση γιά σχηματισμό ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς καί δέ δίνει ἐγγυήσεις γιά τήν προσωπική ἀσφάλεια τῶν μαρτύρων, ἡ συνομιλία διακόπτεται καί ὁ Τσάικιν ἀποχωρεῖ. Τό ντοκουμέντο εἶναι ἐνδιαφέρον ἀπό τήν ἄποψη ὅτι, ἐπιβεβαιώνοντας ἔμμεσα τή βαρβαρότητα τῶν ἄγγλων ἰμπεριαλιστῶν, δέ λέει ἁπλῶς, μά βροντοφωνάζει, ὅτι μένουν ἀτιμώρητοι καί ὀργιάζουν ἄγρια οἱ πράχτορες τῶν ἄγγλων, πού σκοτώνουν τούς «ἰθαγενεῖς» τοῦ Μπακοῦ καί τῆς Ὑπερκασπίας, ὅπως ἀκριβῶς τούς μαύρους τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ ἱστορία τῶν 26 μπολσεβίκων τοῦ Μπακοῦ εἶναι ἡ παρακάτω: Τόν Αὔγουστο τοῦ 1918, ὅταν τά τούρκικα

στρατεύματα πλησίασαν πολύ κοντά στό Μπακού καί τά ἐσερομενσεβίκικα μέλη τοῦ Σοβιέτ τοῦ Μπακοῦ, παρά τίς ἀντιρρήσεις τῶν μπολσεβίκων, παρέσυραν μαζί τους τήν πλειοψηφία τοῦ Σοβιέτ καί κάλεσαν σέ βοήθεια τούς ἄγγλους ἰμπεριαλιστές, οἱ μπολσεβίκοι τοῦ Μπακοῦ, μέ ἐπικεφαλῆς τό Σαουμιάν καί τόν Τζαπαρίτζε, μένοντας μειοψηφία, κατάθεσαν τά πληρεξούσιά τους καί ἄφησαν ἐλεύθερο τό στίβο τῆς πολιτικῆς στούς ἀντιπάλους τους. Μέ τή συγκατάθεση τῆς ἀγγλο-εσερο-μενσεβίκικης κυβέρνησης τοῦ Μπακοῦ, πού μόλις τότε εἶχε σχηματιστεῖ, οἱ μπολσεβίκοι ἀποφάσισαν νά ἀποσυρθοῦν στό Πετρόφσκ, πού ἦταν τό πλησιέστερο σημεῖο ὅπου ὑπῆρχε σοβιετική ἐξουσία. Στό δρόμο ὅμως πρός τό Πετρόφσκ, τό πλοῖο πού μετέφερε τούς μπολσεβίκους τοῦ Μπακοῦ καί τίς οἰκογένειές τους βομβαρδίστηκε ἀπό ἀγγλικά πολεμικά πού τό καταδίωξαν καί τό ὁδήγησαν στό Κρασνοβόντσκ. Αὐτά ἔγιναν τόν Αὔγουστο.

Ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Ρωσίας ὕστερα ἀπ' αὐτά ἀπευθύνθηκε πολλές φορές στήν ἀγγλική διοίκηση, καί ζήτησε νά ἀφεθοῦν ἐλεύθεροι οἱ σύντροφοι τοῦ Μπακοῦ μαζί μέ τίς οἰκογένειές τους ἀφοῦ ἀνταλλαγοῦν μέ ἄγγλους αἰχμαλώτους· μά ἡ ἀγγλική διοίκηση δέν ἔδοσε καμιά ἀπάντηση σ' αὐτά τά διαβήματα. Ἀπό τόν Ὀχτώβρη ἀκόμα ἄρχισαν νά καταφτάνουν ἀπό ἰδιῶτες καί ὀργανώσεις εἰδήσεις, πού ἔλεγαν ὅτι οἱ σύντροφοι τοῦ Μπακοῦ ἐκτελέστηκαν. Στίς 5 τοῦ Μάρτη 1919 τό Ἀστραχάν πῆρε ραδιογράφημα ἀπό τήν Τιφλίδα, πού ἔλεγε ὅτι «ὁ Τζαπαρίτζε καί ὁ Σαουμιάν δέ βρίσκονται στά χέρια τῆς ἀγγλικῆς διοίκησης, ὅτι σύμφωνα μέ πληροφορίες πού συγκεντρώθηκαν ἐπιτόπου, τούς σκότωσε αὐτόβουλα μιά ὁμάδα ἐργατῶν τό Σεπτέμβρη, κοντά στό Κιζίλ-Ἀρβάτ». Εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι αὐτή ἦταν ἡ πρώτη ἐπίσημη προσπάθεια τῶν

άγγλων δολοφόνων νά ρίξουν τήν εύθύνη γιά τίς θηριωδίες τους στούς έργάτες, πού αισθάνονταν άπεριόριστη άγάπη γιά τό Σαουμιάν όπως καί γιά τόν Τζαπαρίτζε. Σήμερα, ύστερα άπό τή δημοσίευση των ντοκουμέντων πού άναφέραμε, πρέπει νά θεωρεΐται άποδειγμένο, ότι οί σύντροφοί μας τοΰ Μπακοΰ, πού άποχώρησαν έθελοντικά άπό τά στίβο τής πολιτικής καί άποσύρονταν γιά τό Πετρόφσκ, έκτελέστηκαν πραγματικά χωρίς δίκη καί άνάκριση άπό τούς άνθρωποφάγους τής «πολιτισμένης» καί «άνθρωπιστικής» Άγγλίας.

Στίς «πολιτισμένες» χώρες συνήθισαν νά μιλάν γιά τρομοκρατία καί φριχτά έγκλήματα των μπολσεβίκων, όσο γιά τούς άγγλογάλλους ίμπεριαλιστές τούς παρουσιάζουν συνήθως σάν έχθρούς τής τρομοκρατίας καί των έκτελέσεων. Μήπως όμως δέν είναι γνωστό ότι ή σοβιετική έξουσία ποτέ δέ φέρθηκε στούς άντιπάλους της έτσι άτιμα, καί πρόστυχα, όπως οί «πολιτισμένοι» καί «άνθρωπιστές» άγγλοι, ότι μόνο άνθρωποφάγοι ίμπεριαλιστές πέρα γιά πέρα σαπισμένοι καί χωρίς κανένα ήθικό έρεισμα έχουν άνάγκη άπό νυχτερινές δολοφονίες καί ληστρικές έπιθέσεις ένάντια σέ άοπλα πολιτικά στελέχη τοΰ άντίπαλου στρατοπέδου; Άν ύπάρχουν άκόμα άνθρωποι πού άμφιβάλλουν γι' αύτό, άς διαβάσουν τά ντοκουμέντα πού παραθέτουμε παρακάτω κι άς όνομάσουν τά πράγματα μέ τό άληθινό τους όνομα.

Οί μενσεβίκοι καί οί έσέροι τοΰ Μπακοΰ, καλώντας τούς άγγλους τοΰ Μπακοΰ καί προδίνοντας τούς μπολσεβίκους, πίστευαν ότι θά «χρησιμοποιοΰσαν» τούς άγγλους «φιλοξενούμενους» σά δύναμη. Στήν περίπτωση αύτή λογάριαζαν πώς άφέντες τής χώρας θά μείνουν οί μενσεβίκοι καί οί έσέροι, ένώ οί «φιλοξενούμενοι» θά πάνε πίσω στήν πατρίδα τους. Στήν πραγματικότητα έγινε τό

άντίθετο: οί «φιλοξενούμενοι» έγιναν άφέντες μέ άπεριόριστα δικαιώματα, καί οί έσέροι καί μενσεβίκοι έγιναν άναγκαστικά συνένοχοι τής έγκληματικής καί άτιμης δολοφονίας των 26 μπολσεβίκων έπιτρόπων. Οί έσέροι μάλιστα άναγκάστηκαν νά περάσουν στήν άντιπολίτευση, ξεσκεπάζοντας μέ φρόνηση τούς καινούργιους άφέντες καί οί μενσεβίκοι στήν έφημερίδα τους τοΰ Μπακοΰ «Ίσκρα»[72], άναγκάστηκαν νά προπαγανδίζουν τό συνασπισμό μέ τούς μπολσεβίκους ένάντια στούς χτεσινούς «ποθητούς φιλοξενούμενους».

Δέν είναι λοιπόν ολοφάνερο, ότι ή συμμαχία των έσέρων καί των μενσεβίκων μέ τούς πράχτορες τοΰ ίμπεριαλισμοΰ είναι «συμμαχία» δούλων καί λακέδων μέ τά άφεντικά τους; Άν ύπάρχουν άκόμα άνθρωποι πού άμφιβάλλουν γι' αύτό, άς διαβάσουν τή «συνομιλία» τοΰ στρατηγοΰ Τόμσον καί τοΰ κυρίου Τσάικιν πού παραθέτουμε παρακάτω κι άς ποΰν μέ τό χέρι στήν καρδιά, άν ό κύριος Τσάικιν μοιάζει μέ άφεντικό καί ό στρατηγός Τόμσον μέ «ποθητό φιλοξενούμενο».

«Ίσβέστια» άρ. φύλλου 85,
23 τοΰ Άπρίλη 1919.
Ύπογραφή: Ι. Στάλιν

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΚΤΑΚΤΟ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΣΤΣΙΓΚΡΙ

Κατά τή διεξαγωγή τῆς ἔρευνας γιά τίς αἰτίες πού προκάλεσαν τίς ἀγροτικές ταραχές, ἐκτός ἀπό τήν ἐξέταση τῶν γενικῶν πολιτικῶν διαθέσεων τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν στό νομό, παρακαλῶ, νά δόσετε προσοχή στά παρακάτω:

1) Στήν πολιτική τοῦ Τμήματος Γαιῶν καί τῆς Διεύθυνσης σοβχόζ κατά τήν ὀργάνωση τῶν σοβιετικῶν νοικοκυριῶν, μήπως γιά τήν ὀργάνωση σοβιετικῶν νοικοκυριῶν εἴχαμε περιπτώσεις πού ἀφαιρέθηκε παρά τό νόμο γῆ ἀπ' αὐτήν πού ἔχουν στή χρήση τους οἱ ἀγρότες, μήπως ἡ ὀργάνωση τῶν σοβιετικῶν νοικοκυριῶν συνοδεύτηκε μέ ἄλλα καταναγκαστικά μέτρα πού εἶχαν ὑλικό ἀντίχτυπο στήν κατάσταση τοῦ ἀγροτικοῦ νοικοκυριοῦ.

2) Στήν πολιτική τοῦ Τμήματος Γαιῶν κατά τήν ὀργάνωση τῆς κολεχτιβιστικῆς γεωργίας, μήπως παρουσιάστηκαν στοιχεῖα ἐξαναγκασμοῦ γιά νά ὀργανωθοῦν ἀγροτικές κομμοῦνες, ἀρτέλ, τό κοινό ὄργωμα τῆς γῆς κλπ., μήπως ἡ κολεκτιβιστική ὀργάνωση τῆς γεωργίας συνοδεύτηκε μέ παραβιάσεις τῶν ζωτικῶν συμφερόντων τῆς ἀγροτιᾶς ἐπιτόπου.

3) Στήν πολιτική τῆς Κεντρικῆς διεύθυνσης ζάχαρης γιά τήν ἐθνικοποίηση τῶν ἐκτάσεων γῆς ὅπου καλλιεργοῦν-

ται ζαχαρότευτλα: μήπως κατά τήν ἐθνικοποίηση παραβιάζονται τά ζωτικά συμφέροντα τῆς ἀγροτιᾶς· μήπως τά ἐθνικοποιημένα κομμάτια γῆς προκαλοῦν δυσκολίες στή χρήση τῆς γῆς ἀπό τούς ἀγρότες· μήπως ἔγιναν ἄλλες ἐνέργειες πού μποροῦσαν νά προκαλέσουν τήν ἀγανάχτηση τῆς ἀγροτιᾶς (λογουχάρη, μήπως τά ἐργοστάσια παραγωγῆς ζάχαρης κατακρατοῦν ἐκτάσεις πού ἔκδηλα ξεπερνοῦν τίς πραγματικές τους ἀνάγκες· μήπως ἐθνικοποιήθηκαν κομμάτια γῆς ὅπου προηγούμενα δέν καλλιεργοῦνταν ζαχαρότευτλα κλπ.).

4) Ἐπίσης νά δόσετε προσοχή στά παρακάτω ζητήματα: μήπως οἱ ἀγροτικές ταραχές ὀφείλονται στό γεγονός ὅτι στήν περιφέρεια αὐτή οἱ ἀγρότες ἔχουν λίγη γῆ· ἄν δόθηκε γιά χρήση στούς ἀγρότες ἡ γῆ τῶν μή ἐργαζομένων στοιχείων καί μέ ποιούς ὅρους· ἄν γενικά στή δράση τοῦ Τμήματος Γαιῶν τοῦ νομοῦ ἤ ὁρισμένων ἐκπροσώπων του ἤ στή δράση τῶν ἐπαρχιακῶν Τμημάτων Γαιῶν σημειώθηκαν ἐνέργειες πού ἐπειδή δέν ἀνταποκρίνονταν στίς ἐντολές τοῦ Κέντρου καί στίς ἀπαιτήσεις τῆς σκοπιμότητας, μποροῦσαν νά προκαλέσουν ἀγανάχτηση μέσα στήν ἀγροτιά· καθώς ἐπίσης μήπως παρατηρεῖται ἀδράνεια τῶν ἀρχῶν καί γίνονται καταχρήσεις.

Ἐπιβεβαιῶστε λήψη τοῦ τηλεγραφήματος καί τηλεγραφεῖστε στόν Κρατικό Ἔλεγχο τί μέτρα πήρατε.

Ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ
γιά τόν κρατικό ἔλεγχο
Ι. Στάλιν

7 τοῦ Μάη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑ ΣΤΟΝ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ [73]

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τό ἔργο τῆς μεταφορᾶς τῶν τμημάτων εἶναι σήμερα ὀργανωμένο καλύτερα ἀπ' ὅ,τι ἦταν πρίν τρεῖς μῆνες· γιά μένα ὅμως εἶναι ἐπίσης καθαρό, ὅτι οὔτε ὁ 'Ανώτατος Διοικητής, οὔτε ὁ γενικός ἐπιτελάρχης του δέν ξέρουν τά τμήματα πού στέλνονται στήν Πετρούπολη. Κι ἔτσι ἔχουμε ἐκπλήξεις σάν καί τούτη δῶ: αὐτά πού μᾶς στέλνουν καί τά παρουσιάζουν σάν συντάγματα τῆς 2ης ταξιαρχίας ἤ τῆς ταξιαρχίας ἱππικοῦ ἀπό τό Καζάν εἶναι μονάδες σχεδόν χωρίς ἄντρες. Τουλάχιστον γιά τήν ὥρα ἡ Πετρούπολη πῆρε ὅλο-ὅλο ἑξακόσιους μαθητές στρατιωτικῶν σχολῶν πραγματικά ἱκανούς γιά μάχη.

Δέν πρόκειται, ὅμως, ἐδῶ γιά τήν ποσότητα, ἀλλά γιά τήν ποιότητα τῶν τμημάτων μας. Μᾶς χρειάζονται ὅλο-ὅλο τρία συντάγματα πεζικοῦ, φυσικά ἱκανά γιά μάχη, καί τουλάχιστον ἕνα σύνταγμα ἱππικοῦ γιά νά πετάξουμε ὅλο τό σκυλολόι πέρα ἀπό τή Νάρβα. Ἄν εἴσασταν σέ θέση νά ἐκπληρώσετε ἔγκαιρα αὐτή τή μικρή παράκληση θά εἴχαμε διώξει ὥς τά σήμερα τούς ἐσθονούς.

Πάντως δέν ὑπάρχει λόγος νά ἀνησυχοῦμε, γιατί ἡ κατάσταση στό μέτωπο σταθεροποιήθηκε, ἡ γραμμή τοῦ

μετώπου δυνάμωσε καί οἱ δικοί μας ἄρχισαν πιά νά προωθοῦνται σέ ὁρισμένα σημεῖα.

Σήμερα ἐπιθεώρησα τά ὀχυρά μας τῆς Καρελίας καί διαπίστωσα ὅτι γενικά ἡ κατάστασή μας εἶναι ὑποφερτή. Οἱ φιλανδοί σιωποῦν ἐπίμονα καί κατά περίεργο τρόπο δέν ἐπωφελήθηκαν ἀπό τήν εὐκαιρία· αὐτό ὅμως τό περίεργο γεγονός ἐξηγεῖται ἀπό τό ὅτι ἡ ἐσωτερική κατάσταση τῆς Φιλανδίας ὅσο πάει γίνεται καί πιό ἀσταθής, ὅπως μᾶς βεβαιώνουν οἱ σύντροφοι φιλανδοί πού εἶναι μέσα στά πράγματα.

Σήμερα μοῦ ἔδειξαν μιά πρόταση τοῦ 'Ανώτατου Διοικητῆ γιά ἐλάττωση τοῦ στόλου λόγω τῆς κρίσης τῶν καυσίμων. Πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα εἶχα σύσκεψη μέ ὅλα τά στελέχη μας τοῦ ναυτικοῦ καί σχημάτισα τήν πεποίθηση ὅτι ἡ πρόταση τοῦ 'Ανώτατου Διοικητῆ εἶναι ὁλότελα λαθεμένη. Οἱ λόγοι εἶναι πρῶτο: ἄν οἱ μεγάλες μονάδες μετατραποῦν σέ πλωτές σχεδίες δέ θά ἔχουν τή δυνατότητα νά χρησιμοποιήσουν τά πυροβόλα, δηλ. ἁπλούστατα τά πυροβόλα δέ θά βάζουν, γιατί ὑπάρχει ἄμεση σύνδεση ἀνάμεσα στήν κίνηση τοῦ πλοίου καί τή λειτουργία τοῦ κανονιοῦ· δεύτερο, δέν εἶναι σωστό ὅτι δέν ἔχουμε μεγάλα βλήματα, αὐτές τίς μέρες «ἀνακαλύφθηκαν» δώδεκα μαοῦνες βλήματα· τρίτο, ἡ κρίση στά καύσιμα ξεπερνιέται, γιατί κατορθώσαμε ἤδη νά συγκεντρώσουμε τετρακόσιες εἴκοσι χιλιάδες πούτια κάρβουνο, χωρίς νά ὑπολογίζουμε τό μαζούτ, κι ἐκτός ἀπ' αὐτό μᾶς ἔρχεται κάθε μέρα μιά ἁμαξοστοιχία κάρβουνο· τέταρτο, πείστηκα ὅτι ὁ στόλος μας μετατρέπεται σέ πραγματικό στόλο, μέ πειθαρχημένους ναῦτες, ἕτοιμους νά ὑπερασπίσουν τήν Πετρούπολη μ' ὅλες τους τίς δυνάμεις.

Δέ θέλω ν' ἀναφέρω ἐδῶ τόν ἀριθμό τῶν στρατιωτικῶν μονάδων πού εἶναι πιά ἕτοιμες, θεωρῶ ὅμως καθῆκον

μου νά πῶ ὅτι μέ τίς ναυτικές δυνάμεις πού ὑπάρχουν θά μπορούσαμε νά ὑπερασπίσουμε τιμημένα τήν Πετρούπολη ἀπό κάθε ἀπόπειρα ἀπό τή θάλασσα.

Γιά ὅλα αὐτά, ἐγώ ὅπως καί ὅλοι οἱ σύντροφοι τῆς Πετρούπολης ἐπιμένουμε ν' ἀποριφθοῦν οἱ προτάσεις τοῦ Ἀνώτατου Διοικητῆ.

Θεωρῶ ἐπίσης ἀπολύτως ἀπαραίτητο ἐπί τρεῖς-τέσσερες βδομάδες νά φτάσει ἡ μεταφορά κάρβουνου ὡς δυό ἁμαξοστοιχίες τήν ἡμέρα. Ὅπως βεβαιώνουν τά στελέχη μας τοῦ ναυτικοῦ, αὐτό θά ἐξασφαλίσει στό στόλο μας—ὑποβρύχια καί πλοῖα ἐπιφανείας—τήν ἀπόλυτη δυνατότητα νά σταθεῖ γερά στά πόδια του.

Στάλιν

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Μάη 1919.

Πρωτοδημοσιεύτηκε στή συλλογή: Ντοκουμέντα γιά τήν ἡρωική ἄμυνα τῆς Πετρούπολης τό 1919. Μόσχα, 1941.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΟΝ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

Ὕστερα ἀπό τήν Κράσναγια Γκόρκα σαρώθηκε καί ἡ Σέραγια Λόσατ[74]. Τά πυροβόλα στά φρούρια εἶναι σέ ἄριστη κατάσταση. Γίνεται στά γρήγορα ἔλεγχος ὅλων τῶν ὀχυρῶν καί τῶν φρουρίων.

Οἱ ναυτικοί εἰδικοί βεβαιώνουν ὅτι ἡ κατάληψη τῆς Κράσναγια Γκόρκα ἀπό τή θάλασσα ἀνατρέπει τή ναυτική ἐπιστήμη. Δέ μοῦ μένει παρά νά οἰκτείρω τή λεγόμενη ἐπιστήμη. Ἡ γρήγορη κατάληψη τῆς Γκόρκα ὀφείλεται στήν ἐπέμβαση τή δική μου καί γενικά ὅλων τῶν πολιτικῶν στελεχῶν στά ἐπιχειρησιακά ζητήματα, πού ἔγινε χωρίς νά περιοριζόμαστε ἀπ' τούς τύπους καί πού ἔφτασε στό σημεῖο νά ἀκυρώσουμε τίς ἐπίσημες διαταγές πού ἀφοροῦσαν τίς ἐνέργειες κατά θάλασσα καί κατά ξηρά, καί νά ἐπιβάλουμε τίς δικές μας διαταγές.

Θεωρῶ καθῆκον μου νά δηλώσω ὅτι καί στό ἑξῆς θά ἐνεργήσω μέ τόν ἴδιο τρόπο, παρ' ὅλο τό σεβασμό μου πρός τήν ἐπιστήμη.

Στάλιν

16 τοῦ Ἰούνη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 301, 21 τοῦ Δεκέμβρη 1929.

ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑ ΣΤΟΝ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ

Θεωρῶ ἀπαραίτητο νά ἐπιστήσω τήν προσοχή Σας στά παρακάτω ζητήματα:

Π ρ ῶ τ ο. Ὁ Κολτσάκ εἶναι ὁ σοβαρότερος ἀντίπαλός μας, γιατί ἔχει ἀρκετό ἔδαφος γιά ὑποχώρηση, ἀρκετό ἀνθρώπινο ὑλικό γιά τό στρατό του καί μετόπισθεν πλούσια σέ σιτηρά. Σέ σύγκριση μέ τόν Κολτσάκ ὁ στρατηγός Ροτζιάνκο εἶναι κουνούπι γιατί δέν ἔχει οὔτε σιτηρά στά μετόπισθεν, οὔτε ἔδαφος γιά ὑποχώρηση, οὔτε ἀρκετό ἀνθρώπινο ὑλικό. Ἡ ἐπιστράτευση εἴκοσι ἡλικιῶν, πού ἀναγκάζεται νά κάνει σήμερα στούς δυό-τρεῖς νομούς του, ἐξαιτίας τῆς ἔλλειψης ἀνθρώπινου ὑλικοῦ, εἶναι προορισμένη νά γίνει ὁ τάφος του, γιατί οἱ ἀγρότες δέ θά ἀνθέξουν σέ μιά τέτια ἐπιστράτευση καί θά ἐγκαταλείψουν ὁπωσδήποτε τό Ροτζιάνκο. Γι' αὐτό τό λόγο δέν πρέπει σέ κ α μ ι ά π ε ρ ί π τ ω σ η νά ἀποσύρουμε ἀπό τό Ἀνατολικό Μέτωπο γιά τό μέτωπο τῆς Πετρούπολης ἀριθμό στρατευμάτων πού θά μᾶς ἀνάγκαζε νά σταματήσουμε τήν ἐπίθεση στό Ἀνατολικό Μέτωπο. Γιά νά στριμώξουμε τό Ροτζιάνκο στά ἐσθονικά σύνορα (δέν ὑπάρχει λόγος νά προχωρήσουμε παραπέρα), μᾶς φτάνει μιά μεραρχία πού ἡ ἀπομάκρυνσή της δέ θά γίνει αἰτία νά σταματήσει ἡ ἐπίθεση στό

Ἀνατολικό Μέτωπο. Παρακαλῶ νά δοθεῖ ἰδιαίτερη προσοχή σ' αὐτό τό ζήτημα.

Δ ε ύ τ ε ρ ο. Στήν περιοχή τῆς Κρονστάνδης ἀνακαλύφθηκε μεγάλη συνωμοσία. Στή συνωμοσία εἶναι ἀνακατεμένοι οἱ διοικητές πυροβολαρχιῶν ὅλων τῶν ὀχυρῶν, ὅλης τῆς ὀχυρωμένης περιοχῆς τῆς Κρονστάνδης. Σκοπός τῆς συνωμοσίας ἦταν νά πάρουν τό φρούριο στά χέρια τους, νά ὑποτάξουν τό στόλο, ν' ἀνοίξουν πυρά στά νῶτα τῶν στρατευμάτων μας καί νά ἀνοίξουν γιά τό Ροτζιάνκο τό δρόμο πρός τήν Πετρούπολη. Ἔχουμε στά χέρια μας τά σχετικά ντοκουμέντα.

Τώρα ἐξηγῶ γιατί ὁ Ροτζιάνκο τραβοῦσε μέ τόση θρασύτητα πρός τήν Πετρούπολη, ἄν καί διέθετε σχετικά μικρές δυνάμεις. Ἔτσι ἐξηγεῖται καί τό θράσος τῶν φιλανδῶν. Ἐξηγοῦνται καί οἱ μαζικές αὐτομολήσεις τῶν μάχιμων ἀξιωματικῶν μας. Ἐξηγεῖται καί τό περίεργο φαινόμενο ὅτι τή στιγμή πού πρόδοσε ἡ Κράσναγια Γκόρκα, τά ἀγγλικά πλοῖα ἔγιναν ἄφαντα: ἀσφαλῶς οἱ ἄγγλοι δέ θεώρησαν «σκόπιμο» νά ἀνακατευτοῦν ἀνοιχτά στήν ὑπόθεση (ἐπέμβαση!) προτιμώντας νά ἐμφανιστοῦν ἀργότερα, ὅταν τό φρούριο καί ὁ στόλος θά περνοῦσαν στά χέρια τῶν λευκῶν, μέ σκοπό νά «βοηθήσουν τό ρωσικό λαό» νά ὀργανώσει τό νέο «δημοκρατικό καθεστώς».

Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ὅλο τό σχέδιο τοῦ Ροτζιάνκο καί τοῦ Γιουντένιτς (ἀπ' αὐτόν ξεκινοῦν ὅλα τά νήματα τῆς συνωμοσίας, πού χρηματοδοτεῖται ἀπό τήν Ἀγγλία μέσω τῆς ἰταλικῆς, ἐλβετικῆς καί δανέζικης πρεσβείας) στηριζόταν στήν ἐπιτυχημένη ἔκβαση τῆς συνωμοσίας, πού ἐλπίζω ὅτι τήν πνίξαμε στή γέννησή της (ὅλα τά πρόσωπα πού εἶναι ἀνακατεμένα στήν ὑπόθεση πιάστηκαν, ἡ ἀνάκριση συνεχίζεται).

Ἡ παράκλησή μου εἶναι νά μή δείξουμε καμιά ἐπιείκεια στό προσωπικό τῶν πρεσβειῶν ποῦ συνελήφθηκε, καί νά κρατηθεῖ σέ αὐστηρή ἀπομόνωση ὥς τή στιγμή πού θά τελειώσει ἡ ἀνάκριση, πού ἀποκαλύπτει καινούργια πλούσια νήματα.

Περισσότερες λεπτομέρειες θά Σᾶς ἐκθέσω σέ τρεῖς-τέσσερις μέρες πού ὑπολογίζω νά ἔρθω στή Μόσχα, ἄν δέν ἔχετε ἀντίρηση.

Στέλνω τό χάρτη. Ὥς τά σήμερα δέ μπόρεσα νά τόν στείλω, γιά τόν ἁπλούστατο λόγο ὅτι ἔλειπα ὅλο τό διάστημα γιά τίς δουλειές τοῦ μετώπου, τίς περισσότερες φορές στό ἴδιο τό μέτωπο.

Στάλιν

18 τοῦ Ἰούνη 1919,
3 ἡ ὥρα τό πρωί

Πρωτοδημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 53 στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1941.

ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

Συνέντευξη μέ ἀνταποκριτή τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

Ὁ σύντροφος Στάλιν, πού γύρισε αὐτές τίς μέρες ἀπό τό Μέτωπο τῆς Πετρούπολης, περιέγραψε τίς ἐντυπώσεις του στόν ἀνταποκριτή μας γιά τήν κατάσταση τοῦ Μετώπου.

1. ΟΙ ΠΡΟΣΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

Οἱ προσβάσεις τῆς Πετρούπολης εἶναι τά σημεῖα ἐκεῖνα ἀπ' ὅπου ξεκινώντας ὁ ἐχθρός, σέ περίπτωση ἐπιτυχίας, μπορεῖ νά κυκλώσει τήν Πετρούπολη, νά τήν ἀποκόψει ἀπό τήν ὑπόλοιπη Ρωσία καί, τέλος, νά τήν καταλάβει. Τά σημεῖα αὐτά εἶναι: α) τομέας Πετροζαβόντσκ, κατεύθυνση Ζβάνκα, ἀντικειμενικός σκοπός κύκλωση τῆς Πετρούπολης ἀπό ἀνατολικά· β) τομέας Ὀλονέτς, κατεύθυνση Λοντέινογε Πόλιε, ἀντικειμενικός σκοπός πέρασμα στά νῶτα τῶν στρατευμάτων μας τοῦ Πετροζαβόντσκ· γ) τομέας Καρελίας, ἄμεση κατεύθυνση Πετρούπολη, ἀντικειμενικός σκοπός κατάληψη τῆς Πετρούπολης ἀπό Βορρᾶ· δ) τομέας τῆς Νάρβας, κατεύθυνση Γκάτσινο καί Κράσνογε Σελό, ἀντικειμενικός σκοπός κατάληψη τῆς Πετρούπολης ἀπό Νοτιοδυτικά, ἤ τουλάχιστον, κατάληψη τῆς γραμμῆς Γκάτσινο-Τόσνο καί κύκλωση τῆς Πετρούπολης ἀπό Νότο· ε) τομέας Πσκόφ, κατεύθυνση Ντνό-Μπολόγκογε, ἀντικειμενι-

κός σκοπός ἀποκοπή τῆς Πετρούπολης ἀπό τή Μόσχα· στ) τέλος ὁ Φινικός κόλπος καί ἡ λίμνη Λαντόγκα, πού προσφέρουν στόν ἐχθρό τή δυνατότητα νά κάνει ἀπόβαση ἀπό δυτικά καί ἀνατολικά τῆς Πετρούπολης.

2. ΟΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ

Οἱ δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ σ' αὐτούς τούς τομεῖς εἶναι ἀνάμικτες καί ἄνισης ἀξίας. Στόν τομέα Πετροζαβόντσκ δροῦν σέρβοι, πολωνοί, ἄγγλοι, καναδοί καί μιά ὁμάδα ρῶσοι λευκοφρουροί ἀξιωματικοί. Ὅλοι αὐτοί συντηροῦνται μέ μέσα τῶν λεγόμενων συμμάχων. Στόν τομέα τοῦ Ὀλονέτς δροῦν φιλανδοί λευκοί μισθωμένοι ἀπό τή φιλανδική κυβέρνηση μέ συμβόλαιο γιά δυό-τρεῖς μῆνες. Ἐπικεφαλῆς τῶν φιλανδῶν λευκῶν βρίσκονται γερμανοί ἀξιωματικοί, πού παρέμειναν ἐκεῖ μετά τή γερμανική κατοχή. Στόν τομέα τῆς Καρελίας βρίσκονται τά λεγόμενα ταχτικά τμήματα τῶν φιλανδῶν. Στόν τομέα τῆς Νάρβας ρωσικά τμήματα, πού συγκροτήθηκαν ἀπό ρώσους αἰχμαλώτους πολέμου καί τά ἰνγκερμανλανδέζικα* τμήματα, πού στρατολογήθηκαν ἀπό τόν ντόπιο πληθυσμό. Ἐπικεφαλῆς αὐτῶν τῶν τμημάτων βρίσκεται ὁ ὑποστράτηγος Ροτζιάνκο. Στόν τομέα τοῦ Πσκόφ βρίσκονται ἐπίσης ρωσικά τμήματα, πού ἀποτελοῦνται ἀπό αἰχμαλώτους πολέμου καί ἀπό ντόπιους μέ ἐπικεφαλῆς τόν Μπαλαχόβιτς. Στό Φινικό κόλπο δροῦν τορπιλοβόλα (ἀπό 5 ὥς 12) καί ὑποβρύχια (ἀπό 2 ὥς 8) ἀγγλικά καί φιλανδικά σύμφωνα μ' ὅλα τά στοιχεῖα πού ὑπάρχουν.

Ὅλα τά στοιχεῖα δείχνουν ὅτι οἱ δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ στό Μέτωπο τῆς Πετρούπολης δέν εἶναι μεγάλες. Ὁ

* Ἰνγκερμανλανδέζοι—φιλανδοί τῆς περιοχῆς τῆς Πετρούπολης. (Σημ. Μετ.)

τομέας τῆς Νάρβας ὅπου ὁ ἐχθρός ἀναπτύσσει τή μεγαλύτερη δραστηριότητα, ὑποφέρει ἀπό ἔλλειψη μάχιμου «ὑλικοῦ» ὄχι λιγότερο ἀπό τούς ἄλλους τομεῖς, πού ἀναπτύσσουν μικρότερη δραστηριότητα, ἄν καί ἡ σημασία τους δέν εἶναι μικρότερη.

Ἔτσι οὐσιαστικά ἐξηγεῖται τό γεγονός, ὅτι, παρά τίς θριαμβευτικές κραυγές τῶν «Times»[75], πού πρίν δυό μῆνες κιόλας ἔγραφαν ὅτι ἡ Πετρούπολη θά πέσει «σέ δυό-τρεῖς μέρες», ὁ ἐχθρός ὄχι μόνο δέν πέτυχε τό γενικό του σκοπό, δηλ. τήν κύκλωση τῆς Πετρούπολης, ἀλλά οὔτε καί μπόρεσε νά πραγματοποιήσει σ' αὐτή τήν περίοδο κανένα ἀπό τούς μερικότερους ἀντικειμενικούς σκοπούς του στούς διάφορους τομεῖς, μέ τήν ἔννοια τῆς κατάληψης τοῦ ἑνός ἤ τοῦ ἄλλου ἀποφασιστικοῦ σημείου.

Εἶναι φανερό, ὅτι γιά τήν ὥρα δέν εἶναι ἀκόμα ἕτοιμος ὁ περιβόητος «βορειοδυτικός στρατός» μέ ἐπικεφαλῆς τό στρατηγό Γιουντένιτς πού κάθεται στή Φιλανδία, ὁ στρατός πού πάνω του στηρίζει τίς ἐλπίδες της ἡ γριά ἀλεπού ὁ Γκουτσκόφ, στήν ἔκθεσή του πρός τό Ντενίκιν.

3. ΣΕ ΤΙ ΥΠΟΛΟΓΙΖΕ Ο ΕΧΘΡΟΣ

Σύμφωνα μέ ὅλα τά στοιχεῖα πού ὑπάρχουν, ὁ ἐχθρός δέν ὑπολόγιζε μόνο, ἤ μάλλον δέν ὑπολόγιζε τόσο, στίς δικές του δυνάμεις, ὅσο στή δύναμη τῶν ὀπαδῶν του, δηλ. στούς λευκοφρουρούς πού βρίσκονται στά μετόπισθεν τῶν στρατευμάτων μας μέσα στήν Πετρούπολη καί στά μέτωπα. Στήν πρώτη γραμμή εἶναι οἱ λεγόμενες πρεσβεῖες τῶν ἀστικῶν κρατῶν στήν Πετρούπολη (γαλλική, ἐλβετική, ἑλληνική, ἰταλική, ὁλλανδική, δανέζικη, ρουμάνικη κι ἄλλες), πού ἀσχολοῦνται μέ τή χρηματοδότηση τῶν λευκοφρουρῶν καί μέ τήν κατασκοπεία ὑπέρ τοῦ Γιουντένιτς

καί τῆς ἀγγλικῆς, γαλλικῆς, φιλανδικῆς καί ἐσθονικῆς κεφαλαιοκρατίας. Οἱ κύριοι αὐτοί σκορποῦσαν χρήματα δεξιά καί ἀριστερά, ἐξαγοράζοντας στά μετόπισθεν τοῦ στρατοῦ μας ὅ,τι μποροῦσε νά ἐξαγοραστεῖ. Σέ συνέχεια, ἔρχεται ἡ πουλημένη μερίδα τῶν ρώσων ἀξιωματικῶν, πού ξέχασαν τή Ρωσία, πού ἔχασαν τήν τιμή τους καί εἶναι ἕτοιμοι νά περάσουν μέ τό μέρος τῶν ἐχθρῶν τῆς ἐργατοαγροτικῆς Ρωσίας. Τέλος, οἱ πρώην ἄνθρωποι, οἱ κεφαλαιοκράτες καί οἱ τσιφλικάδες, πού τούς ἔθιξε τό προλεταριάτο τῆς Πετρούπολης καί πού, ὅπως ἀποδείχτηκε ἀργότερα, εἶχαν συγκεντρώσει ὅπλα καί καραδοκοῦσαν τήν κατάλληλη στιγμή γιά νά χτυπήσουν πισώπλατα τά στρατεύματά μας. Ἀκριβῶς σ' αὐτές τίς δυνάμεις ὑπολόγιζε ὁ ἐχθρός κάνοντας τήν ἐπίθεση ἐνάντια στήν Πετρούπολη. Ὁ ἐχθρός ὑπολόγιζε νά καταλάβει τήν Κράσναγια Γκόρκα, αὐτό τό κλειδί τῆς Κροστάνδης κι ἔτσι νά ἐξασθενίσει τήν ὀχυρωμένη περιοχή, νά ὀργανώσει ἐξέγερση στά ὀχυρά καί νά χτυπήσει μέ πυροβολικό τήν Πετρούπολη μέ σκοπό νά συνδυάσει, κατά τή στιγμή τῆς γενικῆς σύγχυσης, τή γενική ἐπίθεση στό μέτωπο μέ τήν ἐξέγερση τῆς Πετρούπολης, νά κυκλώσει τήν ἑστία τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καί νά τήν καταλάβει.

4. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Ὡστόσο οἱ ὑπολογισμοί τοῦ ἐχθροῦ δέ δικαιώθηκαν. Ἡ Κράσναγια Γκόρκα, πού καταλήφθηκε ἀπό τόν ἐχθρό γιά ἕνα εἰκοσιτετράωρο ἐξαιτίας τῆς προδοσίας τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων ἀπό τά μέσα, ξαναγύρισε γρήγορα στή Σοβιετική Ρωσία, μέ ἕνα ἰσχυρό χτύπημα τῶν ναυτῶν τῆς Βαλτικῆς ἀπό τή θάλασσα καί τήν ξηρά. Στά ὀχυρωμένα σημεῖα τῆς Κροστάνδης, πού γιά μιά στιγμή εἶχαν κλονιστεῖ λόγω τῆς προδοσίας τῶν δεξιῶν ἐσέρων, τῶν μενσεβίκων ὀπαδῶν τῆς πολιτικῆς τῆς ἄμυνας καί τῆς πουλημένης μερίδας τῶν ἀξιωματικῶν, τό σιδερένιο χέρι τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς ἀποκατάστησε ἀμέσως τήν τάξη. Τό προσωπικό τῶν λεγόμενων πρεσβειῶν καί οἱ κατάσκοποί τους συνελήφθηκαν καί μεταφέρθηκαν σέ πιό ἥσυχα μέρη· καί πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι σέ μερικές πρεσβεῖες βρέθηκαν πολυβόλα, τουφέκια (στή ρουμάνικη πρεσβεία ἀνακαλύφθηκε κι ἕνα πυροβόλο), μυστικοί διακόπτες τηλεφώνων κλπ. Στίς αστικές συνοικίες τῆς Πετρούπολης ἔγινε γενική ἔρευνα καί βρέθηκαν τέσσερις χιλιάδες τουφέκια καί μερικές ἑκατοντάδες χειροβομβίδες.

Ὅσον ἀφορᾶ τή γενική ἐπίθεση τοῦ ἐχθροῦ, ὄχι μόνο δέ στέφθηκε μέ ἐπιτυχία, ὅπως φώναζε ἡ ἐφημερίδα «Times», ἀλλά οὔτε κάν πρόλαβε ν' ἀρχίσει. Στό Ὀλονέτς οἱ φιλανδοί λευκοφρουροί, πού προσπάθησαν νά καταλάβουν τό Λοντέινογε Πόλιε, ἀνατράπηκαν καί διώχτηκαν στό φιλανδικό ἔδαφος. Ἡ ἐχθρική ὁμάδα τοῦ Πετροζαβόντσκ, πού βρισκόταν μερικά βέρστια ἔξω ἀπό τό Πετροζαβόντσκ, τώρα ὑποχωρεῖ βιαστικά κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν τμημάτων μας πού διείσδυσαν στά νῶτα της. Ἡ ἐχθρική ὁμάδα τοῦ Πσκόφ ἔχασε τήν πρωτοβουλία ἀπό τά χέρια της, καθηλώθηκε σ' ἕνα σημεῖο καί σέ ὁρισμένα μάλιστα σημεῖα ὑποχωρεῖ. Ὅσο γιά τήν ἐχθρική ὁμάδα τῆς Νάρβας, πού εἶναι ἡ πιό δραστήρια, ὄχι μόνο δέν πέτυχε τό σκοπό της, ἀλλά ἀντίθετα ὑποχωρεῖ συνεχῶς κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν τμημάτων μας, καί ἀποσυντίθεται καί διαλύεται κάτω ἀπό τά χτυπήματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ στούς δρόμους πρός τό Γιάμπουργκ. Ἔτσι οἱ θριαμβευτικές κραυγές τῆς Ἀντάντ ἀποδείχτηκαν πρόωρες. Δέν ἐκπληρώθηκαν οἱ πόθοι τοῦ Γκουτσκόφ καί τοῦ Γιουντένιτς.

Γιά τόν τομέα τῆς Καρελίας, ὅπου ἐξακολουθεῖ νά ἐπικρατεῖ ἀκόμα ἡσυχία, γιά τήν ὥρα δέ μποροῦμε νά ποῦμε τίποτα, γιατί ἡ φιλανδική κυβέρνηση ὕστερα ἀπό τίς ἀποτυχίες της στό ἐργοστάσιο τῆς Βιντλίτσα[76], κατέβασε αἰσθητά τόν τόνο τῆς φωνῆς της καί ἔπαψε νά καταγίνεται μέ ἀγοραῖες βρισιές πρός τήν κυβέρνηση τῆς Ρωσίας, κι ἐκτός ἀπ' αὐτό στό μέτωπο τῆς Καρελίας σχεδόν σταμάτησαν τά λεγόμενα ἐπεισόδια.

Ἄν ἡ ἠρεμία αὐτή εἶναι ἡ ἠρεμία πού προηγεῖται ἀπό τή θύελα ἤ ὄχι, αὐτό τό ξέρει μόνον ἡ φιλανδική κυβέρνηση. Ἐν πάσῃ περιπτώσει μπορῶ νά πῶ ὅτι ἡ Πετρούπολη εἶναι ἕτοιμη νά ἀντιμετωπίσει κάθε τυχόν ἀπρόοπτο.

5. Ο ΣΤΟΛΟΣ

Δέ μπορῶ νά μή πῶ μερικά λόγια γιά τό στόλο. Πρέπει νά χαιρετίσουμε τό γεγονός ὅτι ὁ στόλος τῆς Βαλτικῆς, πού θεωροῦνταν χαμένος, ξαναγεννιέται μέ ὅλη τήν πραγματική σημασία τῆς λέξης. Αὐτό δέν τό ἀναγνωρίζουν μόνο οἱ φίλοι, ἀλλά καί οἱ ἐχθροί. Εἶναι ἐπίσης εὐχάριστο ὅτι ἡ ἀρρώστια μιᾶς μερίδας ρώσων ἀξιωματικῶν, νά ἐξαγοράζονται, πρόσβαλε συγκριτικά στόν πιό ἐλάχιστο βαθμό τούς ἀξιωματικούς τοῦ στόλου: βρέθηκαν πάντως ἄνθρωποι, πού, ἄς τό ποῦμε πρός τιμήν τους, ἐκτιμοῦν τήν ἀξιοπρέπεια καί τήν ἀνεξαρτησία τῆς Ρωσίας περισσότερο ἀπό τό ἀγγλικό χρυσάφι. Ἀκόμα πιό εὐχάριστο εἶναι τό γεγονός ὅτι οἱ ναῦτες τῆς Βαλτικῆς ξαναβρῆκαν τόν ἑαυτό τους καί ξαναζωντάνεψαν, μέ τά κατορθώματά τους, τίς καλύτερες παραδόσεις τοῦ ρωσικοῦ ἐπαναστατικοῦ στόλου. Χωρίς αὐτούς τούς ὅρους ἡ Πετρούπολη δέ θά ἦταν ἐξασφαλισμένη ἀπό τά πιό ἐπικίνδυνα ἀπρόοπτα ἀπό τήν πλευρά τῆς θάλασσας. Τό πιό χαραχτηριστικό γεγονός πού δείχνει τήν ἀναγέννηση τοῦ στόλου μας εἶναι ἡ ἄνιση ναυμαχία πού διεξήχθη τόν Ἰούνη ἀνάμεσα σέ δυό τορπιλοβόλα μας καί τέσσερα τορπιλοβόλα καί τρία ὑποβρύχια τοῦ ἐχθροῦ, ναυμαχία ὅπου τά τορπιλοβόλα μας, χάρη στήν αὐταπάρνηση τῶν ναυτῶν καί τήν ἐπιδέξια διοίκηση τοῦ διοικητῆ τῶν τορπιλοβόλων νίκησαν καί βύθισαν ἕνα ἐχθρικό ὑποβρύχιο.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συχνά συγκρίνουν τό Ροτζιάνκο μέ τόν Κολτσάκ ἀπό τήν ἄποψη τοῦ κινδύνου πού ἀποτελεῖ γιά τή Σοβιετική Ρωσία καί θεωροῦν τό Ροτζιάνκο ὄχι λιγότερο ἐπικίνδυνο ἀπό τόν Κολτσάκ. Ἡ σύγκριση αὐτή δέν εἶναι σωστή. Ὁ Κολτσάκ εἶναι πραγματικά ἐπικίνδυνος, γιατί ἔχει καί χῶρο γιά ὑποχώρηση καί ἀνθρώπινο ὑλικό γιά νά ἀνανεώνει τά στρατιωτικά του τμήματα καί ψωμί γιά νά θρέψει τό στρατό του. Τό μειονέχτημα τοῦ Ρονζιάνκο καί τοῦ Γιουντένιτς εἶναι ὅτι δέν ἔχουν οὔτε ἀρκετό χῶρο, οὔτε ἀρκετό ἀνθρώπινο ὑλικό, οὔτε ἀρκετό ψωμί. Ἡ Φιλανδία καί ἡ Ἐσθονία προσφέρουν βέβαια κάποια βάση γιά τό σχηματισμό τμημάτων λευκοφρουρῶν ἀπό ρώσους αἰχμαλώτους πολέμου. Ἀλλά πρῶτο, οἱ αἰχμάλωτοι δέ μποροῦν ν' ἀποτελέσουν ἀρκετό καί ἀπόλυτα σίγουρο ὑλικό γιά τή συγκρότηση τμημάτων λευκοφρουρῶν. Δεύτερο ἡ ἴδια ἡ κατάσταση στή Φιλανδία καί στήν Ἐσθονία, λόγω τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀναβρασμοῦ πού ὅλο καί μεγαλώνει ἐκεῖ, δέν παρουσιάζει εὐνοϊκές συνθῆκες γιά τό σχηματισμό τμημάτων λευκοφρουρῶν. Τρίτο, τό ἔδαφος πού κατέλαβαν ὁ Ροτζιάνκο καί ὁ Μπαλαχόβιτς (συνολικά περίπου δυό νομοί), περιορίζεται βαθμιαῖα καί συστηματικά καί ὁ περιβόητος «βορειοδυτικός στρατός», ἄν γενικά τοῦ εἶναι γρα-

φτό νά γεννηθεῖ, πολύ γρήγορα δέ θά ἔχει ἔδαφος γιά νά ἀναπτυχθεῖ καί νά ἑλιχθεῖ. Γιατί πρέπει νά παραδεχτοῦμε ὅτι, γιά τήν ὥρα τουλάχιστο, οὔτε ἡ Φιλανδία, οὔτε ἡ 'Εσθονία δέ βάζουν τό «δικό τους τό ἔδαφος» στή διάθεση τῶν Ροτζιάνκο-Μπαλαχόβιτς-Γιουντένιτς. Στρατός χωρίς μετόπισθεν—τέτιος εἶναι ὁ «βορειοδυτικός» στρατός. Οὔτε συζήτηση, ὅτι ἕνας τέτιος «στρατός» δέ μπορεῖ νά ζήσει πολύν καιρό, ἄν δέν παρεμβληθεῖ φυσικά, στήν ἀλυσίδα τῶν γεγονότων κάποιο νέο, σοβαρό γεγονός διεθνοῦς χαραχτήρα, εὐνοϊκό γιά τόν ἐχθρό. Σύμφωνα μέ ὅλα τά στοιχεῖα πού ἔχουμε ὁ ἐχθρός δέν ἔχει καμιά βάση νά ὑπολογίζει σ' ἕνα τέτιο πράγμα.

'Ο Κόκκινος Στρατός τοῦ μετώπου τῆς Πετρούπολης θά νικήσει.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 147.
8 τοῦ 'Ιούλη 1919.

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ [77]

Πρός τό σύντροφο Λένιν

'Η κατάσταση στό Δυτικό Μέτωπο γίνεται ὅλο καί πιό ἀπειλητική.

Τά παλιά τμήματα τῆς 16ης στρατιᾶς, πού τήν πιέζουν οἱ πολωνοί,—ὁ πιό δραστήριος ἐχθρός στό Δυτικό Μέτωπο—ἔπαθαν μεγάλη φθορά καί εἶναι κουρασμένα. Τά τμήματα αὐτά ὄχι μόνο δέν ἀντέχουν στήν πίεση, ὄχι μόνο δέν εἶναι ἱκανά νά ἀμυνθοῦν, ἀλλά ἔχασαν καί τήν ἱκανότητα νά καλύψουν τίς συμπτυσσόμενες πυροβολαρχίες πού, φυσικά, πέφτουν στά χέρια τοῦ ἐχθροῦ. Φοβᾶμαι πώς μέ μιά τέτια κατάσταση τῶν τμημάτων ἡ 16η στρατιά στήν πορεία τῆς ὑποχώρησης πρός τή Μπερεζινά μπορεῖ νά μείνει χωρίς πυροβόλα καί μεταγωγικά. 'Υπάρχει ἐπίσης ὁ κίνδυνος ὅτι τά στελέχη τῶν περισσότερων συνταγμάτων πού ἔπαθαν μεγάλη φθορά καί εἶναι τελείως τσακισμένα σέ λίγο δέ θά βρίσκονται σέ θέση νά ἀφομοιώσουν τό καινούργιο ὑλικό, πού—πρέπει νά τό ποῦμε—φτάνει μέ τρομερή ἀργοπορία.

'Ο ἐχθρός χτυπᾶ σέ δυό βασικές κατευθύνσεις πρός τήν πλευρά τῆς Μπερεζινά: στήν κατεύθυνση Μπορίσοφ καί στήν κατεύθυνση Σλούτσκ-Μπομπρούισκ. Χτυπᾶ μ' ἐπιτυχία γιατί προωθήθηκε ἤδη περίπου τριάντα βέρστια πρός

τό Μπορίσοφ, καί στό Νότο ἀφοῦ πῆρε τό Σλούτσκ ἔχει τώρα ὑπό τήν κατοχή του τό κλειδί τοῦ Μπομπρούισκ—τή θαυμάσια δημοσιά πού εἶναι ἡ μοναδική στήν περιοχή.

Σέ περίπτωση κατάληψης τοῦ Μπορίσοφ καί τῆς πιθανῆς, σέ σύνδεση μ' αὐτό, ὑποχώρησης τῆς ἐντελῶς ξεχαρβαλωμένης 17ης μεραχίας τῆς 16ης στρατιᾶς, ἡ 15η στρατιά θά μείνει ἐκτεθειμένη στά χτυπήματα, καί τό Πολότσκ καί τό Ντβίνσκ θά βρεθοῦν κάτω ἀπό ἄμεση ἀπειλή. Καί σέ περίπτωση πού θά καταληφθεῖ τό Μπομπρούισκ καί θά χτυπηθεῖ ἡ Ρέτσιτσα (ὁ ἐχθρός ἐπιδιώκει ἄμεσα αὐτό τόν ἀντικειμενικό σκοπό)—ὅλη ἡ ὁμάδα τοῦ Πριπιάτ τῆς 16ης στρατιᾶς, δηλ. ἡ 8η μεραχία, καταρρέει αὐτόματα, καί τότε τό Γκόμελ μένει ἐκτεθειμένο σέ ἄμεσο χτύπημα καί τά πλευρά τῆς 12ης στρατιᾶς μένουν ἀκάλυπτα.

Μέ λίγα λόγια, ἄν ἀφήσουμε τόν ἐχθρό νά συντρίψει τή 16η στρατιά—καί ἄρχισε κιόλας νά τό κάνει—θά φέρουμε σέ κρίσιμη θέση τή 15η καί τή 12η στρατιά καί τότε θά ὑποχρεωθοῦμε νά ἀναπληρώσουμε τά κενά ὄχι μόνο τῆς 16ης στρατιᾶς μά καί ὅλου τοῦ μετώπου, πράγμα πού θά μᾶς στοιχίσει πολύ περισσότερο.

Εἶναι φανερό ὅτι βρισκόμαστε στήν ἴδια περίπου κατάσταση, πού βρίσκονταν τό 'Ανατολικό Μέτωπο πέρσι, ὅταν ὁ Βατσέτις καί ὁ Κοστιάγεφ ἐπέτρεψαν στόν Κολτσάκ νά συντρίψει στήν ἀρχή τήν 3η στρατιά, ὕστερα τή 2η καί ὕστερα τήν 5η καί χάλασαν ἔτσι χωρίς λόγο τή δουλιά ὅλου τοῦ μετώπου γιά ἕνα ὁλόκληρο ἑξάμηνο.

Ἡ προοπτική αὐτή ἔχει ὅλες τίς πιθανότητες νά μετατραπεῖ σέ πραγματικότητα στό Δυτικό Μέτωπο.

Ἔχω γράψει προηγούμενα, ὅτι τό Δυτικό Μέτωπο εἶναι ἕνα μάζωμα ἀπό ἀνομοιογενῆ στοιχεῖα, πού εἶναι ἀδύνατο νά ἀνασυνταχθοῦν χωρίς ἕτοιμες ἐφεδρεῖες κι ὅτι ἀρκεῖ ἕνα σοβαρό χτύπημα τοῦ ἐχθροῦ σ' ἕνα ἀπό τά

σπουδαῖα σημεῖα γιά νά ἀρχίσει νά κλονίζεται, μάλλον νά καταρεύσει, ὅλο τό μέτωπο.

Τώρα οἱ φόβοι μου αὐτοί δυστυχῶς ἀρχίζουν κιόλας νά ἐπαληθεύουν.

Στό μεταξύ ὁ ἐχθρός στή Δύση, πού δημιούργησε ἑνιαία διοίκηση, δέν κίνησε ἀκόμα τά ρωσικά σώματα στρατοῦ, πού εἶναι ἕτοιμα ἤ σχεδόν ἕτοιμα στή Ρίγα, στή Βαρσοβία καί στό Κισινιόφ.

Πρίν τρεῖς βδομάδες εἶχα τή γνώμη πώς μᾶς φτάνει μιά μεραρχία γιά νά ἀναπτύξουμε τήν ἐπίθεση καί νά καταλάβουμε τούς κόμπους Μολοντέτσνο-Μπαράνοβιτσι. Τώρα ἴσως καί νά μή φτάνει μιά μεραρχία γιά νά κρατηθοῦμε στή γραμμή Μπορίσοφ-Μπομπρούισκ-Μοζίρ.

Εἶναι περιττό νά κάνουμε ὄνειρα γιά πετυχημένη ἐπίθεση γιατί σήμερα (11 τοῦ Αὐγούστου) γιά νά γίνει αὐτό θά χρειάζονταν τό λιγότερο δυό-τρεῖς μεραρχίες.

Τώρα ἀποφασίστε μόνοι σας: θά μπορέσετε νά μᾶς δόσετε μιά μεραρχία, ἔστω καί κατά ταξιαρχίες, ἤ θά ἀφήσετε τόν ἐχθρό νά καταστρέψει, τή 16η στρατιά, πού κι ἔτσι ἔχει καταρεύσει. 'Αποφασίστε ὅμως χωρίς ἀργοπορία, γιατί κάθε ὥρα εἶναι πολύτιμη.

Δικός Σας *Ι. Στάλιν*

Υ. Γ. Τό γράμμα αὐτό διαβάστηκε καί ἐγκρίθηκε ἀπ' ὅλα τά μέλη τοῦ 'Επαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου, καθώς καί ἀπό τό διοικητή τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου. 'Ανάλογη ἔκθεση θά σταλεῖ αὐτές τίς μέρες καί στό 'Επαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας.

Ι. Στ.

Σμολένσκ,
11 τοῦ Αὐγούστου 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΤΙΟ ΜΕΤΩΠΟ [78]

Σύντροφε Λένιν!

Πρίν ἀπό δυό μῆνες περίπου ὁ Ἀνώτατος Διοικητής δέν εἶχε κατ' ἀρχήν ἀντίρηση νά δοθεῖ τό βασικό χτύπημα ἀπό δυσμάς πρός ἀνατολάς, μέσω τοῦ λεκανοπεδίου τοῦ Ντονέτς. Κι ἄν ὡστόσο δέν ἀποφάσισε νά καταφέρει αὐτό τό χτύπημα εἶναι γιατί ἐπικαλέστηκε τήν «κληρονομιά» πού μᾶς ἄφησε ἡ ὑποχώρηση τῶν στρατευμάτων τοῦ Νότου τό καλοκαίρι, δηλ. τή συγκέντρωση στρατοῦ πού δημιουργήθηκε αὐθόρμητα στήν περιοχή τοῦ σημερινοῦ Νοτιο-Ἀνατολικοῦ Μετώπου, πού ἡ ἀνασυγκρότησή του (τοῦ στρατοῦ πού συγκεντρώθηκε) θά σήμαινε μεγάλη ἀπώλεια χρόνου, πράγμα πού θά κατέληγε πρός ὄφελος τοῦ Ντενίκιν. Μόνο γι' αὐτό τό λόγο δέν ἔφερα ἀντίρηση γιά τήν κατεύθυνση τοῦ χτυπήματος πού ἀποφασίστηκε ἐπίσημα. Σήμερα ὅμως ἄλλαξε ριζικά ἡ κατάσταση καί ἡ συνδεμένη μ' αὐτή συγκέντρωση τῶν δυνάμεων: ἡ 8η στρατιά (πού εἶναι ἡ βασική στό πρώην Νότιο Μέτωπο) μετακινήθηκε στήν περιοχή τοῦ Νότιου Μετώπου καί εἶναι στραμμένη κατευθείαν πρός τό λεκανοπέδιο τοῦ Ντονέτς· τό σῶμα ἱππικοῦ τοῦ Μπουντιόνι (ἄλλη βασική δύναμη) μετακινήθηκε ἐπίσης στήν περιοχή τοῦ Νότιου Μετώπου· προστέθηκε μιά καινούρια δύναμη—ἡ μεραρχία τῶν λετονῶν, πού ὕστερα ἀπό ἕνα μήνα, ἀφοῦ ἀνασυγκροτηθεῖ, θά ἀποτελεῖ πάλι ἀπειλητική δύναμη γιά τό Ντενίκιν.

Ὅπως βλέπετε, ἡ παλιά συγκέντρωση στρατοῦ («κληρονομιά») δέν ὑπάρχει πιά. Τί λοιπόν ἀναγκάζει τήν Ἀνώτατη Διοίκηση (τό γενικό Ἐπιτελεῖο) νά ὑποστηρίζει τό παλιό σχέδιο; Ἀσφαλῶς μόνο τό πεῖσμα, ἄν θέλετε τό πνεῦμα τοῦ φραξιονισμοῦ, τό πνεῦμα τοῦ πιό ἀνόητου καί τοῦ πιό ἐπικίνδυνου γιά τή Δημοκρατία φραξιονισμοῦ, πού καλλιεργεῖ στήν Ἀνώτατη Διοίκηση ὁ φανφαρόνος «στρατηγός» Γκοῦσεφ. Αὐτές τίς μέρες ὁ Ἀνώτατος Διοικητής ἔδοσε στό Σόριν ἐντολή γιά ἐπίθεση ἀπό τήν περιοχή Τσαρίτσιν πρός τό Νοβοροσίσκ μέσα ἀπό τίς στέπες τοῦ Ντόν, πάνω σέ μιά γραμμή ὅπου ἴσως οἱ ἀεροπόροι μας μπορεῖ εὔκολα νά κάνουν πτήσεις, μά πού εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο νά τή διασχίσει τό πεζικό καί τό πυροβολικό μας. Δέν ὑπάρχει λόγος νά ἀποδείξουμε ὅτι μ' αὐτή τήν ἐξωφρενική ἐκστρατεία (πού σχεδίασαν) μέσα σέ ἕνα περιβάλλον *ἐχθρικό* γιά μᾶς, καί σέ συνθῆκες ἀπόλυτης *ἔλλειψης δρόμων*, κινδυνεύουμε νά πάθουμε ὁλοκληρωτική καταστροφή. Δέν εἶναι δύσκολο νά καταλάβει κανείς ὅτι αὐτή ἡ ἐκστρατεία στίς στανίτσες τῶν κοζάκων, ὅπως τό ἔδειξε ἡ πρόσφατη πεῖρα, δέ μπορεῖ παρά νά συνενώσει τούς κοζάκους γύρω ἀπό τό Ντενίκιν ἐναντίον μας γιά τήν ὑπεράσπιση τῶν ἑστιῶν τους, δέ μπορεῖ παρά νά παρουσιάσει τό Ντενίκιν σά σωτήρα τοῦ Ντόν, δέ μπορεῖ παρά νά δημιουργήσει κοζάκικο στρατό γιά τό Ντενίκιν, δηλ. δέ μπορεῖ παρά νά δυναμώσει τό Ντενίκιν.

Γι' αὐτό ἀκριβῶς εἶναι ἀπαραίτητο ἀμέσως κιόλας, χωρίς νά χάνουμε καιρό, νά ἀλλάξουμε τό παλιό σχέδιο πού τό ἀνέτρεψε κιόλας ἡ ζωή καί νά τό ἀντικαταστή-

σουμε μέ τό σχέδιο πού καθορίζει νά δοθεῖ τό βασικό χτύπημα ἀπό τήν περιοχή τοῦ Βορόνεζ μέσω τοῦ Χάρκοβου καί τοῦ λεκανοπεδίου τοῦ Ντονέτς πρός τό Ροστόφ. Πρῶτον, ἐδῶ θά ἔχουμε ἕνα περιβάλλον ὄχι ἐχθρικό ἀλλά ἀντίθετα, περιβάλλον πού μᾶς συμπαθεῖ, πράγμα πού θά κάνει πιό εὔκολη τήν προώθησή μας. Δεύτερο, ἀποχτοῦμε ἕνα πολύ σπουδαῖο σιδηροδρομικό δίχτυ (τοῦ Ντονέτς) καί τή βασική ἀρτηρία πού τροφοδοτεῖ τό στρατό τοῦ Ντενίκιν, τή γραμμή Βορόνεζ-Ροστόφ (χωρίς τή γραμμή αὐτή τά κοζάκικα στρατεύματα χάνουν τή δυνατότητα ἐφοδιασμοῦ τό χειμώνα, γιατί θά παγώσει ὁ Ντόν, μέσω τοῦ ὁποίου ἐφοδιάζεται ὁ στρατός τοῦ Ντόν καί θά ἀποκοπεῖ ἡ σιδηροδρομική γραμμή Λιχάγια-Τσαρίτσιν τῆς περιοχῆς τοῦ ἀνατολικοῦ Ντονέτς). Τρίτο, μέ τήν προώθησή μας αὐτή κόβουμε τό στρατό τοῦ Ντενίκιν σέ δυό κομμάτια. Τό ἕνα ἀπ' αὐτά, τήν ἐθελοντική στρατιά τήν ἀφήνουμε στή διάθεση τοῦ Μαχνό καί τίς στρατιές τῶν κοζάκων τίς βάζουμε κάτω ἀπό τόν κίνδυνο ὑπερφαλάγγισής τους ἀπό τά νῶτα. Τέταρτο, ἀποχτοῦμε τή δυνατότητα νά βάλουμε τούς κοζάκους νά τσακωθοῦν μέ τό Ντενίκιν, πού (ὁ Ντενίκιν) σέ περίπτωση πετυχημένης προώθησής μας θά προσπαθήσει νά μετακινήσει τά τμήματα τῶν κοζάκων πρός δυσμάς πράγμα πού δέ θά τό δεχτεῖ ἡ πλειοψηφία τῶν κοζάκων, ἄν φυσικά, βάλουμε στό μεταξύ μπροστά στούς κοζάκους τό ζήτημα τῆς εἰρήνης, τῶν διαπραγματεύσεων γιά εἰρήνη κλπ. Πέμπτο, θά ἀποχτήσουμε κάρβουνο, ἐνῶ ὁ Ντενίκιν θά μείνει χωρίς κάρβουνο.

Τό σχέδιο αὐτό πρέπει νά ἐγκριθεῖ χωρίς ἀργοπορία, γιατί τό σχέδιο τῆς Ἀνώτατης Διοίκησης γιά μεταφορά καί κατανομή τῶν συνταγμάτων ἀπειλεῖ νά ἐξανεμίσει τίς τελευταῖες ἐπιτυχίες μας στό Νότιο Μέτωπο. Ἀφήνω πιά ὅτι τό Γενικό Ἐπιτελεῖο ἀγνοεῖ τήν τελευταία ἀπόφαση

τῆς ΚΕ καί τῆς κυβέρνησης—«Ὅλα γιά τό Νότιο Μέτωπο»—καί οὐσιαστικά τήν ἔχει κιόλας ἀκυρώσει.

Μέ λίγα λόγια: σέ καμιά περίπτωση δέν πρέπει νά ξαναζωντανέψουμε τό παλιό σχέδιο πού τό ἀνέτρεψε κιόλας ἡ ζωή: αὐτό εἶναι ἐπικίνδυνο γιά τή Δημοκρατία καί ἀσφαλῶς θά διευκολύνει τή θέση τοῦ Ντενίκιν. Πρέπει νά τό ἀντικαταστήσουμε μέ ἄλλο σχέδιο. Ἡ περίσταση καί οἱ συνθῆκες ὄχι μόνο εἶναι ὥριμες γιά ἕνα τέτιο πράγμα, ἀλλά καί ὑπαγορεύουν ἐπιταχτικά αὐτή τήν ἀντικατάσταση. Τότε καί ἡ κατανομή τῶν συνταγμάτων θά γίνει διαφορετικά.

Ἄν δέ γίνει αὐτό, ἡ δουλιά μου στό Νότιο Μέτωπο καταντᾶ χωρίς νόημα, ἐγκληματική, ἄχρηστη, πράγμα πού μοῦ δίνει τό δικαίωμα ἤ μάλλον μέ ὑποχρεώνει νά πάω ὁπουδήποτε, ἀκόμα καί στό διάβολο, φτάνει νά μή μείνω στό Νότιο Μέτωπο.

Δικός Σας *Στάλιν*

Σερποῦχοφ,
15 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 301, 21 τοῦ Δεκέμβρη 1929.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΟΝ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

Τά σώματα ἱππικοῦ τοῦ Σκουρό καί τοῦ Μάμοντοφ πού δημιουργήθηκαν ὕστερα ἀπό μακρόχρονες προσπάθειες τῆς 'Αντάντ καί τοῦ Ντενίκιν, σάν κύρια στηρίγματα τῆς ἀντεπανάστασης, κατατροπώθηκαν ἀπό τό σῶμα ἱππικοῦ τοῦ συντρόφου Μπουντιόνι στίς μάχες ἔξω ἀπό τό Βορόνεζ. Οἱ κόκκινοι ἥρωες κατέλαβαν τό Βορόνεζ. Πήραμε ἕνα σωρό λάφυρα, πού ἡ καταμέτρησή τους συνεχίζεται. Γιά τήν ὥρα ἐξακριβώθηκε ὅτι κυριεύσαμε ὅλα τά θωρακισμένα τραῖνα τοῦ ἐχθροῦ πού ἔχουν διάφορα ὀνόματα προσωπικότητων τοῦ ἐχθροῦ, καί πρῶτα-πρῶτα τό θωρακισμένο τραῖνο πού ἔχει τό ὄνομα τοῦ στρατηγοῦ Σκοῦρο. Ἡ καταδίωξη τοῦ ἡττημένου ἐχθροῦ συνεχίζεται. Ἡ αἴγλη τοῦ ἀκατανίκητου, πού ἔχει δημιουργηθεῖ γύρω ἀπό τά ὀνόματα τῶν στρατηγῶν Μάμοντοφ καί Σκουρό, διαλύθηκε χάρη στήν ἀνδρεία τῶν κόκκινων ἡρώων τοῦ σώματος ἱππικοῦ τοῦ σ. Μπουντιόνι.

Γιά τό 'Επαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο
τοῦ Νότιου Μετώπου *Στάλιν*

25 τοῦ 'Οχτώβρη 1919

«Πετρογκράντσκαγια Πράβντα» ἀρ. φύλλου 244, 26 τοῦ 'Οχτώβρη 1919.

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΙΙ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

22 τοῦ Νοέμβρη 1919

Σύντροφοι!

Μοῦ ἀνατέθηκε ν' ἀνοίξω, ἐξ ὀνόματος τῆς ΚΕ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, τό 2ο Συνέδριο τῶν ἀντιπροσώπων τῶν μουσουλμανικῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τῆς 'Ανατολῆς[79].

'Από τό πρῶτο Συνέδριο πέρασε ἕνας χρόνος. Σ' αὐτό τό διάστημα στήν ἱστορία τοῦ σοσιαλισμοῦ ἔχουμε δυό σπουδαῖα γεγονότα. Τό πρῶτο εἶναι ἡ ἐπαναστατικοποίηση τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καί τῆς 'Αμερικῆς καί ἡ δημιουργία κομμουνιστικῶν κομμάτων ἐκεῖ στή Δύση. Τό δεύτερο εἶναι τό ξύπνημα τῶν λαῶν τῆς 'Ανατολῆς καί ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στήν 'Ανατολή, ἀνάμεσα στούς καταπιεζόμενους λαούς τῆς 'Ανατολῆς. 'Εκεῖ στή Δύση, οἱ προλετάριοι ἀπειλοῦν νά καταστρέψουν τήν πρωτοπορία τῶν ἰμπεριαλιστικῶν κρατῶν καί νά πάρουν τήν ἐξουσία στά χέρια τους. 'Εδῶ, οἱ προλετάριοι ἀπειλοῦν νά σαρώσουν τά μετόπισθεν τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ— τήν 'Ανατολή, σάν πηγή πλουτισμοῦ, γιατί ἡ 'Ανατολή εἶναι ἡ βάση πού πάνω της ὁ ἰμπεριαλισμός στηρίζει τά πλούτη του, εἶναι ἡ πηγή ἀπ' ὅπου ἀντλεῖ δυνάμεις καί ὅπου

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΟΝ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

Τά σώματα ἱππικοῦ τοῦ Σκουρό καί τοῦ Μάμοντοφ πού δημιουργήθηκαν ὕστερα ἀπό μακρόχρονες προσπάθειες τῆς 'Αντάντ καί τοῦ Ντενίκιν, σάν κύρια στηρίγματα τῆς ἀντεπανάστασης, κατατροπώθηκαν ἀπό τό σῶμα ἱππικοῦ τοῦ συντρόφου Μπουντιόνι στίς μάχες ἔξω ἀπό τό Βορόνεζ. Οἱ κόκκινοι ἥρωες κατέλαβαν τό Βορόνεζ. Πήραμε ἕνα σωρό λάφυρα, πού ἡ καταμέτρησή τους συνεχίζεται. Γιά τήν ὥρα ἐξακριβώθηκε ὅτι κυριεύσαμε ὅλα τά θωρακισμένα τραῖνα τοῦ ἐχθροῦ πού ἔχουν διάφορα ὀνόματα προσωπικότητων τοῦ ἐχθροῦ, καί πρῶτα-πρῶτα τό θωρακισμένο τραῖνο πού ἔχει τό ὄνομα τοῦ στρατηγοῦ Σκοῦρο. Ἡ καταδίωξη τοῦ ἡττημένου ἐχθροῦ συνεχίζεται. Ἡ αἴγλη τοῦ ἀκατανίκητου, πού ἔχει δημιουργηθεῖ γύρω ἀπό τά ὀνόματα τῶν στρατηγῶν Μάμοντοφ καί Σκουρό, διαλύθηκε χάρη στήν ἀνδρεία τῶν κόκκινων ἡρώων τοῦ σώματος ἱππικοῦ τοῦ σ. Μπουντιόνι.

Γιά τό 'Επαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο
τοῦ Νότιου Μετώπου *Στάλιν*

25 τοῦ 'Οχτώβρη 1919

«Πετρογκράντσκαγια Πράβντα» ἀρ. φύλλου 244, 26 τοῦ 'Οχτώβρη 1919.

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΙΙ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

22 τοῦ Νοέμβρη 1919

Σύντροφοι!

Μοῦ ἀνατέθηκε ν' ἀνοίξω, ἐξ ὀνόματος τῆς ΚΕ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, τό 2ο Συνέδριο τῶν ἀντιπροσώπων τῶν μουσουλμανικῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τῆς 'Ανατολῆς[79].

'Από τό πρῶτο Συνέδριο πέρασε ἕνας χρόνος. Σ' αὐτό τό διάστημα στήν ἱστορία τοῦ σοσιαλισμοῦ ἔχουμε δυό σπουδαῖα γεγονότα. Τό πρῶτο εἶναι ἡ ἐπαναστατικοποίηση τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καί τῆς 'Αμερικῆς καί ἡ δημιουργία κομμουνιστικῶν κομμάτων ἐκεῖ στή Δύση. Τό δεύτερο εἶναι τό ξύπνημα τῶν λαῶν τῆς 'Ανατολῆς καί ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στήν 'Ανατολή, ἀνάμεσα στούς καταπιεζόμενους λαούς τῆς 'Ανατολῆς. 'Εκεῖ στή Δύση, οἱ προλετάριοι ἀπειλοῦν νά καταστρέψουν τήν πρωτοπορία τῶν ἱμπεριαλιστικῶν κρατῶν καί νά πάρουν τήν ἐξουσία στά χέρια τους. 'Εδῶ, οἱ προλετάριοι ἀπειλοῦν νά σαρώσουν τά μετόπισθεν τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ— τήν 'Ανατολή, σάν πηγή πλουτισμοῦ, γιατί ἡ 'Ανατολή εἶναι ἡ βάση πού πάνω της ὁ ἱμπεριαλισμός στηρίζει τά πλούτη του, εἶναι ἡ πηγή ἀπ' ὅπου ἀντλεῖ δυνάμεις καί ὅπου

σκοπεύει νά ύποχωρήσει σέ περίπτωση πού θά τσακιστεῖ στή Δυτική Εὐρώπη.

Πρίν ἕνα χρόνο, στή Δύση, ὁ παγκόσμιος ἰμπεριαλισμός ἀπειλοῦσε νά κλείσει τή Σοβιετική Ρωσία σ' ἕνα σφιχτό κλοιό. Σήμερα ἀποδείχνεται ὅτι εἶναι ὁ ἴδιος κυκλωμένος, γιατί δέχεται χτυπήματα καί στά πλευρά καί στά νῶτα του. Πρίν ἕνα χρόνο οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ 1ου μουσουλμανικοῦ Συνεδρίου τῶν λαῶν τῆς 'Ανατολῆς, φεύγοντας ἀπό τό Συνέδριο ὁρκίστηκαν νά κάνουν ὅ,τι μποροῦν γιά νά ξυπνήσουν τούς λαούς τῆς 'Ανατολῆς καί νά χτίσουν μιά γέφυρα ἀνάμεσα στούς καταπιεζόμενους λαούς τῆς 'Ανατολῆς καί στήν ἐπανάσταση τῆς Δύσης. Σήμερα, κάνοντας μιά ἀνασκόπηση αὐτῆς τῆς δουλιᾶς μποροῦμε νά διαπιστώσουμε μέ ἱκανοποίηση ὅτι ἡ ἐπαναστατική αὐτή δουλιά δέν πῆγε χαμένη, ὅτι χτίστηκε ἡ γέφυρα ἐνάντια στούς στραγγαλιστές τῆς ἐλευθερίας ὅλων τῶν καταπιεζόμενων λαῶν.

Τέλος, ἄν τά στρατεύματά μας, τά κόκκινα στρατεύματά μας, προωθήθηκαν τόσο ὁρμητικά πρός τήν 'Ανατολή, σ' αὐτό δέν ἔπαιξε μικρό ρόλο καί ἡ δική σας δουλιά, σύντροφοι ἀντιπρόσωποι. Ἄν ὁ δρόμος γιά τήν 'Ανατολή εἶναι σήμερα ἀνοιχτός, αὐτό ἡ ἐπανάσταση τό χρωστᾶ στήν τεράστια δουλιά, πού οἱ σύντροφοί μας ἀντιπρόσωποι ἔκαναν τό τελευταῖο διάστημα.

Μόνο μέ τή συσπείρωση τῶν μουσουλμανικῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τῶν λαῶν τῆς 'Ανατολῆς καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα τῶν τατάρων, τῶν μπασκίρων, τῶν κιργίζιων, τῶν λαῶν τοῦ Τουρκεστάν, μόνο μέ τή συσπείρωσή τους μπορεῖ νά ἐξηγηθεῖ ἡ γρήγορη ἐξέλιξη τῶν γεγονότων, πού παρατηροῦμε στήν 'Ανατολή.

Δέν ἀμφιβάλλω, σύντροφοι, ὅτι τό Συνέδριο αὐτό, τό 2ο Συνέδριό σας, πού εἶναι πιό πλούσιο ἀπό τό πρῶτο καί ἀπό ποσοτική καί ἀπό ποιοτική ἄποψη, θά εἶναι σέ θέση νά συνεχίσει τή δουλιά πού ἄρχισε γιά τό ξύπνημα τῶν λαῶν τῆς 'Ανατολῆς, γιά τή στερέωση τῆς γέφυρας πού ρίχτηκε ἀνάμεσα στή Δύση καί στήν 'Ανατολή, τή δουλιά γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν ἀπό τήν προαιώνια καταπίεση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Ἄς ἐλπίσουμε πώς τά στελέχη τῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τῶν μουσουλμάνων θά κρατήσουν ὥς τό τέλος τιμημένα τή σημαία πού ὕψωσε τό 1ο Συνέδριο, τή σημαία τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῆς 'Ανατολῆς, τή σημαία τῆς συντριβῆς τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. (Χειροκροτήματα).

«Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ» ἀρ. φύλλου 46,
7 τοῦ Δεκέμβρη 1919.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΤΙΟ ΜΕΤΩΠΟ

Τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τοῦ Νότιου Μετώπου σᾶς εὐχαριστεῖ συντροφικά γιά τό χαιρετισμό σας καί γιά τίς κόκκινες σημαῖες, πού ὑποσχεθήκατε νά στείλετε στά συντάγματα τοῦ Νότιου Μετώπου.

Τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τοῦ Νότιου Μετώπου δέ θά ξεχάσει, ὅτι πρώτη ἡ Πετρούπολη ἔδοσε βοήθεια στό Νότιο Μέτωπο, στέλνοντάς του χιλιάδες πρωτοπόρους ἐργάτες, ἀτσαλωμένους στίς μάχες, πού ἐμπνεύσανε στίς μεραρχίες μας τήν πίστη στή νίκη καί ἄλλαξαν ἐντελῶς τήν κατάσταση τοῦ μετώπου μας.

Τίς τελευταῖες του ἐπιτυχίες τό Νότιο Μέτωπο τίς χρωστᾶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα σ' αὐτούς τούς ἐργάτες, στά ἄξια παιδιά τῆς κόκκινης Πετρούπολης.

Νά εἶστε βέβαιοι, σύντροφοι, ὅτι τά στρατεύματα τοῦ Νότιου Μετώπου θά δικαιώσουν τίς προσδοκίες τοῦ ρωσικοῦ προλεταριάτου καί θά κρατήσουν τιμημένα ὥς τήν τελική νίκη τίς κόκκινες σημαῖες πού τούς δωρίζετε.

Λευτερώσαμε κιόλας τό Κίεβο καί τό Κουπιάνσκ, καί

δέν ἀργεῖ ἡ στιγμή πού οἱ κόκκινες σημαῖες θά κυματίσουν πάνω ἀπό τό Ροστόφ καί τό Νοβοτσερκάσκ.

Χαιρετίζουμε τούς ἐργάτες τῆς Πετρούπολης, χαιρετίζουμε τούς δοξασμένους ναῦτες τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς!

Στάλιν

«Πετρογκράντσκαγια Πράβντα» ἀρ. φύλλου 289, 18 τοῦ Δεκέμβρη 1919.

Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΝΟΤΟ

Ι

ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΑΝΤ ΠΟΥ ΑΠΟΤΥΧΑΝ

Τήν άνοιξη τοῦ 1919 ἐπινοήθηκε ἡ συνδυασμένη ἐκστρατεία τῶν Κολτσάκ-Ντενίκιν-Γιουντένιτς ἐνάντια στή Σοβιετική Ρωσία. Τό κύριο χτύπημα ἔπρεπε νά τό καταφέρει ὁ Κολτσάκ μέ τόν ὁποῖο ἔλπιζε ὁ Ντενίκιν ὅτι θά ἑνωθεῖ στό Σαράτοφ, γιά νά ἐνεργήσουν ἀπό κοινοῦ ἐπίθεση κατά τῆς Μόσχας ἀπό τά ἀνατολικά. Στό Γιουντένιτς ἀνατέθηκε βοηθητικό χτύπημα ἐνάντια στήν Πετρούπολη.

Ὁ σκοπός τῆς ἐκστρατείας διατυπώθηκε στήν ἔκθεση τοῦ Γκουτσκόφ πρός τό Ντενίκιν: «νά πνίξουμε τό μπολσεβικισμό μέ ἕνα χτύπημα, ἀφαιρώντας τά βασικά ζωτικά κέντρα του—τή Μόσχα καί τήν Πετρούπολη».

Τό ἴδιο τό σχέδιο τῆς ἐκστρατείας διατυπώθηκε σέ χοντρές γραμμές σ' ἕνα γράμμα τοῦ Ντενίκιν πρός τόν Κολτσάκ, πού τό πιάσαμε μαζί μέ τό ἐπιτελεῖο τοῦ Γκρίσιν-'Αλμάζοφ τήν ἄνοιξη τοῦ 1919. «Τό βασικό εἶναι νά μή σταματήσουμε στό Βόλγα—ἔγραφε ὁ Ντενίκιν στόν Κολτσάκ—ἀλλά νά χτυπήσουμε παραπέρα στήν καρδιά τοῦ μπολσεβικισμοῦ, στή Μόσχα. 'Ελπίζω νά συναντηθῶ μαζί σας στό Σαράτοφ... Οἱ πολωνοί θά κάνουν τή δουλειά τους· ὅσο γιά τό Γιουντένιτς, εἶναι ἕτοιμος καί δέ θά ἀργήσει νά χτυπήσει τήν Πετρούπολη...».

Αὐτά ἔγραφε ὁ Ντενίκιν τήν ἄνοιξη, ὅταν ἡ ἐπίθεση τοῦ Κολτσάκ κατά τοῦ Βόλγα βρισκόταν στήν πλήρη ἀνάπτυξή της.

Ὡστόσο τό σχέδιο αὐτό δέν εἶχε ἐπιτυχία. Ὁ Κολτσάκ πετάχθηκε πέρα ἀπό τά Οὐράλια. Τό Ντενίκιν τόν σταματήσαμε στή γραμμή: ποτάμι Σέιμ-Λίσκι-Μπαλασόφ. Ὁ Γιουντένιτς ἀπωθήθηκε πέρα ἀπό τό Γιάμπουργκ.

Ἡ Σοβιετική Ρωσία ἔμεινε σώα καί ἀβλαβής.

Μά οἱ ἀνθρωποφάγοι τῆς 'Αντάντ δέν ἀποθαρρύνθηκαν. Τό φθινόπωρο τοῦ 1919 καταστρώθηκε νέο σχέδιο ἐκστρατείας γιά νά μᾶς συντρίψουν. Τόν Κολτσάκ, φυσικά, τόν βγάλανε ἀπό τό λογαριασμό. Τό κέντρο τοῦ βάρους μετατοπίστηκε ἀπό τήν 'Ανατολή στό Νότο, ἀπ' ὅπου ὁ Ντενίκιν θά ἔπρεπε νά καταφέρει τό κύριο χτύπημα. Στό Γιουντένιτς ἀνατέθηκε, ὅπως καί τήν ἄνοιξη, βοηθητικό χτύπημα, δηλ. νά κάνει νέα ἐκστρατεία κατά τῆς Πετρούπολης. Ὁ πρώην διοικητής τῆς ἐθελοντικῆς στρατιᾶς, στρατηγός Μάι-Μαγέφσκι, στό λόγο πού ἔβγαλε τήν ἐπόμενη τῆς κατάληψης τοῦ 'Οριόλ, εἶπε ὅτι θά βρίσκεται μέ τά στρατεύματά του στή Μόσχα «ὄχι ἀργότερα ἀπό τά τέλη τοῦ Δεκέμβρη, κατά τά Χριστούγεννα τοῦ 1919».

Ἡ αὐτοπεποίθηση τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ντενίκιν ἔφτασε σέ σημεῖο πού οἱ κεφαλαιοκράτες τοῦ Ντονέτς ἀπό τόν 'Οχτώβρη κιόλας δήλωσαν πώς θά δόσουν βραβεῖο ἕνα ἑκατομμύριο (σέ χρήματα τοῦ τσάρου Νικολάου) στό σύνταγμα τῆς ἐθελοντικῆς στρατιᾶς, πού θά μπεῖ πρῶτο στή Μόσχα...

Ἡ μοίρα ὅμως τό θέλησε κι αὐτό τό σχέδιο νά ναυαγήσει. Τά στρατεύματα τοῦ Ντενίκιν πετάχτηκαν πέρα ἀπό τήν Πολτάβα-Κουπιάνσκ-Τσέρτκοβο. Ὁ Γιουντένιτς τσα-

κίστηκε καί διώχτηκε πέρα ἀπό τή Νάρβα. Ὅσο γιά τόν Κολτσάκ, ὕστερα ἀπό τήν συντριβή πού ἔπαθε ἔξω ἀπό τό Νόβο-Νικολάγεφσκ, δέν ἔμεινε ἀπό τό στρατό του παρά μόνο μιά ἀνάμνηση.

Καί τούτη τή φορά ἡ Ρωσία ἔμεινε σώα καί ἀβλαβής.

Ἡ ἀποτυχία τῆς ἀντεπανάστασης τούτη τή φορά ἦταν τόσο ἀναπάντεχη καί ξαφνική, πού οἱ νικητές τῆς ἱμπεριαλιστικῆς Γερμανίας, οἱ γερολύκοι τῆς Ἀντάντ, ἀναγκάστηκαν νά διακηρύξουν μπροστά σ' ὅλο τόν κόσμο ὅτι ὁ «μπολσεβικισμός δέ μπορεῖ νά νικηθεῖ μέ τή δύναμη τῶν ὅπλων». Καί ἡ σύγχυση τῶν φακίρηδων τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ ἔφτασε σέ σημεῖο πού, χάνοντας τήν ἱκανότητα νά βροῦν τίς πραγματικές αἰτίες τῆς ἥττας τῆς ἀντεπανάστασης ἄρχισαν νά συγκρίνουν τή Ρωσία πότε μέ «κινούμενη ἄμμο», ὅπου ἀναπότρεπτα θά ἀποτύχει καί ὁ «καλύτερος στρατηλάτης» καί πότε μέ «ἀπέραντη ἔρημο», ὅπου καί τά «καλύτερα στρατεύματα» τά περιμένει ὁπωσδήποτε ὁ θάνατος.

II

ΟΙ ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΗΤΤΑΣ ΤΗΣ ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Ποιές εἶναι οἱ αἰτίες τῆς ἥττας τῆς ἀντεπανάστασης καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα τοῦ Ντενίκιν;

Α) Ἡ ἀστάθεια τῶν μετόπισθεν τῶν ἀντεπαναστατικῶν στρατευμάτων. Κανένας στρατός στόν κόσμο δέ μπορεῖ νά νικήσει χωρίς σταθερά μετόπισθεν. Τά μετόπισθεν ὅμως τοῦ Ντενίκιν (καθώς καί τοῦ Κολτσάκ) εἶναι τελείως ἀσταθῆ. Τό γεγονός αὐτό τῆς ἀστάθειας τῶν μετόπισθεν τῶν ἀντεπαναστατικῶν στρατευμάτων ἐξηγεῖται μέ τόν κοινωνικό χαραχτήρα τῆς κυβέρνησης τῶν Ντενίκιν-Κολτσάκ, πού δημιούργησε αὐτά τά στρατεύματα. Ὁ Ντενίκιν καί ὁ Κολτσάκ φέρνουν μαζί τους ὄχι μόνο τό ζυγό τοῦ τσιφλικᾶ καί τοῦ κεφαλαιοκράτη, μά καί τό ζυγό τοῦ ἀγγλογαλλικοῦ κεφαλαίου. Ἡ νίκη τῶν Ντενίκιν-Κολτσάκ σημαίνει ἀπώλεια τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ρωσίας καί μετατροπή της σέ γαλακτοφόρα ἀγελάδα γιά τούς ἀγγλογάλλους κεφαλαιούχους. Μ' αὐτή τήν ἔννοια ἡ κυβέρνηση τῶν Ντενίκιν-Κολτσάκ εἶναι ἡ πιό ἀντιλαϊκή, ἡ πιό ἀντεθνική κυβέρνηση. Μ' αὐτή τήν ἔννοια ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση εἶναι ἡ μοναδική λαϊκή καί ἡ μοναδική ἐθνική —μέ τήν καλύτερη ἔννοια αὐτῆς τῆς λέξης—κυβέρνηση, γιατί δέ φέρνει μόνο τήν ἀπελευθέρωση τῶν ἐργαζομένων ἀπό τό κεφάλαιο, ἀλλά καί τήν ἀπελευθέρωση ὅλης τῆς Ρωσίας ἀπό τό ζυγό τοῦ παγκόσμιου ἱμπεριαλισμοῦ, τή μετατροπή τῆς Ρωσίας ἀπό ἀποικία σέ ἀνεξάρτητη καί ἐλεύθερη χώρα.

Δέν εἶναι μήπως ὁλοφάνερο, ὅτι ἡ κυβέρνηση τῶν Ντενίκιν-Κολτσάκ καί τά στρατεύματά της δέ μποροῦν νά ἔχουν οὔτε σεβασμό, οὔτε ὑποστήριξη ἀπό τά πλατιά στρώματα τοῦ ρωσικοῦ πληθυσμοῦ;

Δέν εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι τά στρατεύματα τῶν Ντενίκιν-Κολτσάκ δέ μποροῦν νά ἔχουν κεῖνο τό φλογερό πόθο νά νικήσουν καί κεῖνο τόν ἐνθουσιασμό, πού χωρίς αὐτά γενικά δέν εἶναι δυνατή ἡ νίκη;

Τά μετόπισθεν τῶν Ντενίκιν-Κολτσάκ τρίζουν, καί ὑποσκάφτουν τά βάθρα τοῦ μετώπου, γιατί ἡ κυβέρνηση τῶν Ντενίκιν-Κολτσάκ εἶναι κυβέρνηση ὑποδούλωσης τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ, κυβέρνηση πού προκαλεῖ δυσπιστία στόν ἀνώτατο βαθμό μέσα στά πλατιά στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ.

Τά μετόπισθεν τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων δυναμώνουν, καί ποτίζουν μέ τούς χυμούς τους τό κόκκινο μέτωπο, γιατί ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση εἶναι κυβέρνηση ἀπελευθέρωσης τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ, κυβέρνηση πού ἔχει στόν

ἀνώτατο βαθμό τήν ἐμπιστοσύνη τῶν πλατιῶν στρωμάτων τοῦ πληθυσμοῦ.

Β) Ἡ περιφερειακή θέση τῆς ἀντεπανάστασης.

Ἀπ' τίς ἀρχές ἀκόμα τῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη διαγράφεται ἕνας ὁρισμένος γεωγραφικός διαχωρισμός ἀνάμεσα στήν ἐπανάσταση καί τήν ἀντεπανάσταση. Στήν πορεία τῆς παραπέρα ἀνάπτυξης τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, πῆραν πιό ὁριστική μορφή οἱ περιοχές τῆς ἐπανάστασης καί τῆς ἀντεπανάστασης. Ἡ ἐσωτερική Ρωσία, μέ τά βιομηχανικά καί τά ἐκπολιτιστικά-πολιτικά της κέντρα, τή Μόσχα καί τήν Πετρούπολη, μέ πληθυσμό ὁμοιογενῆ ἀπό ἐθνική ἄποψη, κυρίως ρωσικό, μετατράπηκε σέ βάση τῆς ἐπανάστασης, ἐνῶ οἱ ἀκρινές περιοχές τῆς Ρωσίας, κυρίως οἱ νότιες καί οἱ ἀνατολικές, πού δέν ἔχουν ἀξιόλογα βιομηχανικά καί ἐκπολιτιστικά-πολιτικά κέντρα καί ὁ πληθυσμός τους ἐξαιρετικά ποικιλόμορφος ἀπό ἐθνική ἄποψη ἀποτελεῖται ἀπό τό ἕνα μέρος ἀπό προνομιούχους κοζάκους-ἐποικιστές καί ἀπό τό ἄλλο μέρος ἀπό λαούς χωρίς πλήρη δικαιώματα, τατάρους, μπασκίρους, κιργίζιους (στήν ἀνατολή), οὐκρανούς, τσετσένους, ἰνγκούσους καί ἄλλους μουσουλμανικούς λαούς,—οἱ ἀκρινές περιοχές μετατράπηκαν σέ βάση τῆς ἀντεπανάστασης.

Δέν εἶναι δύσκολο νά καταλάβει κανείς, ὅτι αὐτή ἡ γεωγραφική κατανομή τῶν μαχόμενων δυνάμεων στή Ρωσία, δέν παρουσιάζει τίποτα τό ἀφύσικο. Πραγματικά, ποιός ἄλλος, ἐκτός ἀπό τό προλεταριάτο τῆς Πετρούπολης καί τῆς Μόσχας, μπορεῖ νά ἀποτελέσει τή βάση τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης; Καί ποιός ἄλλος θά μποροῦσε νά εἶναι τό προπύργιο τῆς ἀντεπανάστασης τῶν Ντενίκιν-Κολτσάκ, ἐκτός ἀπό τό παμπάλαιο ὄργανο τοῦ ρωσικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, τούς κοζάκους, πού ἔχουν προνόμια καί εἶναι ὀργανωμένοι σέ στρατιωτική κάστα, πού ἐκμεταλλεύεται ἀπό πολύ παλιά τούς μή ρωσικούς λαούς τῶν ἀκριγῶν περιοχῶν;

Δέν εἶναι μήπως ὁλοφάνερο, ὅτι δέ μποροῦσε νά γίνει καμιά ἄλλη «γεωγραφική κατανομή»;

Τό γεγονός ὅμως αὐτό εἶχε (καί ἐξακολουθεῖ νά ἔχει) σά συνέπεια μιά σειρά μοιραῖα ἀναπόφευχτα μειονεχτήματα γιά τήν ἀντεπανάσταση καί ἄλλα τόσα ἀναπόφευχτα πλεονεχτήματα γιά τήν ἐπανάσταση.

Γιά νά ἔχουν ἐπιτυχία τά στρατεύματα πού δροῦν σέ περίοδο σκληροῦ ἐμφυλίου πολέμου, εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητη ἡ ἑνότητα καί ἡ συνοχή τοῦ ἔμψυχου ἐκείνου περιβάλλοντος, πού μέ τά στοιχεῖα του τροφοδοτοῦνται καί μέ τούς χυμούς του διατηροῦνται τά στρατεύματα αὐτά. Ἡ ἑνότητα αὐτή μπορεῖ νά εἶναι ἐθνική (ἰδιαίτερα στίς ἀρχές τοῦ ἐμφυλίου πολέμου), εἴτε ταξική (ἰδιαίτερα σέ ἀναπτυγμένο ἐμφύλιο πόλεμο). Χωρίς μιά τέτια ἑνότητα δέ μποροῦν νά νοηθοῦν μακρόχρονες πολεμικές ἐπιτυχίες. Τό γεγονός ὅμως εἶναι ἀκριβῶς, ὅτι οἱ ἀκρινές περιοχές τῆς Ρωσίας (ἀνατολική καί νότια) δέν παρουσιάζουν καί δέ μποροῦν νά παρουσιάσουν γιά τά στρατεύματα τοῦ Ντενίκιν καί τοῦ Κολτσάκ, οὔτε ἀπό ἐθνική, οὔτε ἀπό ταξική ἄποψη ἔστω καί τό ἐλάχιστο ὅριο ἑνότητας τοῦ ἔμψυχου περιβάλλοντος, πού χωρίς αὐτό δέν εἶναι δυνατή (ὅπως εἶπα καί παραπάνω) σοβαρή νίκη.

Πραγματικά τί ἐθνική ἑνότητα μπορεῖ νά ὑπάρχει ἀνάμεσα στίς ἐθνικές ἐπιδιώξεις τῶν τατάρων, τῶν μπασκίρων, τῶν κιργίζιων (στήν Ἀνατολή), τῶν καλμούχων, τῶν τσετσένων, τῶν ἰνγκούσων καί τῶν οὐκρανῶν (στό Νότο) ἀπό τό ἕνα μέρος καί στή γνήσια ρωσική ἀπολυταρχική διοίκηση τῶν Κολτσάκ-Ντενίκιν ἀπό τό ἄλλο;

Ἤ ἀκόμα: τί ταξική ἑνότητα μπορεῖ νά ὑπάρχει ἀνάμεσα στούς προνομιούχους κοζάκους τῶν Οὐραλίων, τοῦ

Ὀρενμπούργκ, τοῦ Ντόν καί τοῦ Κουμπάν ἀπό τό ἕνα μέρος, καί ὅλο τόν ὑπόλοιπο πληθυσμό τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν, χωρίς νά ἐξαιρέσουμε καί τούς «ξενοφερμένους» ρώσους, πού τούς καταπιέζουν καί τούς ἐκμεταλλεύονται ἀπό ἀνέκαθεν οἱ γειτονικοί κοζάκοι;

Μήπως δέν εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι στρατεύματα πού ἀποτελοῦνται ἀπό τέτια ἑτερογενῆ στοιχεῖα, θά διαλυθοῦν ἀναπότρεπτα μέ τό πρῶτο σοβαρό χτύπημα τῶν σοβιετικῶν στρατιῶν, ὅτι κάθε τέτιο χτύπημα θά δυναμώσει ἀναπότρεπτα τήν ἕλξη τῶν μή κοζάκικων στοιχείων τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν τῆς Ρωσίας πρός τή Σοβιετική Κυβέρνηση, πού ἀπορίπτει κατηγορηματικά τίς μεγαλοκρατικές τάσεις κυριαρχίας καί εἶναι πρόθυμη νά ἱκανοποιήσει τούς ἐθνικούς τους πόθους;

Σέ ἀντίθεση μέ τίς ἀκρινές περιοχές ἡ ἐσωτερική Ρωσία παρουσιάζει ἐντελῶς διαφορετική εἰκόνα. Πρῶτο ἀπό ἐθνική ἄποψη εἶναι ἑνιαία καί σφιχτοδεμένη, γιατί τά ἐννιά δέκατα τοῦ πληθυσμοῦ της ἀποτελοῦνται ἀπό μεγαλορώσους. Δεύτερο, ἡ ἐπίτευξη τῆς ταξικῆς ἑνότητας τοῦ ἔμψυχου περιβάλλοντος, πού θρέφει τό μέτωπο καί τά ἄμεσα μετόπισθεν τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων, διευκολύνεται ἀπό τό γεγονός ὅτι μέσα στό περιβάλλον αὐτό ὑπάρχει τό προλεταριάτο τῆς Πετρούπολης καί τῆς Μόσχας, πού εἶναι ἀγαπητό στήν ἀγροτιά καί τή συσπειρώνει γύρω ἀπό τή Σοβιετική Κυβέρνηση.

Ἔτσι ἐξηγεῖται ἀνάμεσα στά ἄλλα καί ἡ θαυμάσια ἐπαφή πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στά μετόπισθεν καί στό μέτωπο τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, πράγμα πού ποτέ δέν διέκρινε τήν κυβέρνηση τῶν Κολτσάκ-Ντενίκιν: ἀρκεῖ νά κάνει ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση ἔκκληση γιά βοήθεια καί ἡ Ρωσία δίνει στή στιγμή ὁλόκληρη σειρά καινούργια συντάγματα.

Αὐτοῦ ἀκριβῶς πρέπει νά ἀναζητηθεῖ ἡ πηγή τῆς καταπληχτικῆς δύναμης καί τῆς ἀπαράμιλλης ἐλαστικότητας πού δείχνει συνήθως ἡ Σοβιετική Ρωσία στίς κρίσιμες στιγμές.

Αὐτοῦ ἐπίσης πρέπει νά ἀναζητηθεῖ καί ἡ ἐξήγηση ἑνός γεγονότος πού εἶναι ἀκατανόητο γιά τούς πολιτισμένους κομπογιανίτες τῆς Ἀντάντ, ὅτι δηλ. τά «ἀντεπαναστατικά στρατεύματα, φτάνοντας σέ ὁρισμένα ὅρια (στά ὅρια τῆς ἐσωτερικῆς Ρωσίας!), παθαίνουν ἀναπότρεπτα καταστροφή...».

Ἐκτός ὅμως ἀπό τίς παραπάνω βαθιές αἰτίες τῆς ἥττας τῆς ἀντεπανάστασης καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα τοῦ Ντενίκιν, ὑπάρχουν ἀκόμα καί ἄλλες ἄμεσες αἰτίες (ἔχουμε ὑπόψη μας κυρίως τό Νότιο Μέτωπο).

Οἱ αἰτίες αὐτές εἶναι:

1) Ἡ βελτίωση τῆς κατάστασης ὅσον ἀφορᾶ τίς ἐφεδρεῖες καί τήν ἀναπλήρωση τῶν κενῶν στό σοβιετικό Νότιο Μέτωπο.

2) Ἡ βελτίωση τοῦ ἐφοδιασμοῦ.

3) Ἡ συρροή στό μέτωπο κομμουνιστῶν ἐργατῶν ἀπό τήν Πετρούπολη, τή Μόσχα, τό Τβέρ καί τό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ πού κατατάχθηκαν στά συντάγματά μας τοῦ Νότου καί ἄλλαξαν ἐντελῶς τήν κατάστασή τους.

4) Ἡ ταχτοποίηση τοῦ μηχανισμοῦ διοίκησης, πού προηγούμενα εἶχε ξεχαρβαλωθεῖ τελείως μέ τίς ἐπιδρομές τοῦ Μάμοντοφ.

5) Ἡ ἐπιδέξια χρησιμοποίηση ἀπό μέρους τῆς διοίκησης τοῦ Νότιου Μετώπου τοῦ συστήματος τῶν πλευρικῶν χτυπημάτων κατά τήν ἐπίθεση.

6) Ἡ μεθοδικότητα τῆς ἴδιας τῆς ἐπίθεσης.

III

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΜΕΤΩΠΟ

Ἀπ' ὅλα τά τμήματα τοῦ Ντενίκιν σοβαρότερη δύναμη πρέπει νά θεωρεῖται ἡ ἐθελοντική στρατιά (πεζικό), σάν πιό εἰδικευμένη, μέ μεγάλη ἐφεδρεία μόνιμων ἀξιωματικῶν στά συντάγματα, καθώς ἐπίσης καί τά σώματα ἱππικοῦ τῶν Σκουρό-Μάμοντοφ (ἱππικό). Ἡ ἐθελοντική στρατιά εἶχε ἀποστολή νά καταλάβει τή Μόσχα καί τό ἱππικό τῶν Σκουρό-Μάμοντοφ νά διασπάσει καί νά ἀποσυνθέσει τά μετόπισθεν τῶν στρατιῶν μας τοῦ Νότου.

Οἱ πρῶτες ἀποφασιστικές ἐπιτυχίες τοῦ πεζικοῦ μας σημειώθηκαν στίς μάχες τοῦ Ὀριόλ, στήν περιοχή τοῦ Κρόμ-Ντμιτρόφσκ. Ἐδῶ τό πεζικό μας τσάκισε τό πρῶτο σῶμα (τό καλύτερο σῶμα) τῆς ἐθελοντικῆς στρατιᾶς, τό σῶμα τοῦ στρατηγοῦ Κουτιέποφ μέ τίς μεραρχίες τοῦ Κορνίλοφ, τοῦ Τροζντόφσκι, τοῦ Μάρκοφ καί τοῦ Ἀλεξέγεφ.

Τό ἱππικό μας ἀπό τό ἄλλο μέρος σημείωσε τίς πρῶτες του ἀποφασιστικές ἐπιτυχίες στίς μάχες ἔξω ἀπό τό Βορόνεζ, στήν περιοχή τῶν ποταμῶν Ἰκόρετς, Οὐσμάν, Βορόνεζ καί Ντόν. Ἐδῶ ἡ ὁμάδα ἱππικοῦ μας τοῦ συντρόφου Μπουντιόνι βρέθηκε γιά πρώτη φορά ἀντιμέτωπη στῆθος μέ στῆθος μέ τά ἑνωμένα σώματα τῶν Σκουρό-Μάμοντοφ, συγκρούστηκε μαζί τους καί τά ἀνέτρεψε.

Μέ τίς ἐπιτυχίες μας στό Ὀριόλ καί στό Βορόνεζ μπῆκε τό θεμέλιο γιά ὅλη τήν παραπέρα προώθηση τῶν στρατιῶν μας στό Νότο. Οἱ ἐπιτυχίες ἔξω ἀπό τό Κίεβο, τό Χάρκοβο, τό Κουπιάνσκ καί τό Λίσκι, δέν εἶναι παρά συνέπεια καί ἀνάπτυξη τῶν βασικῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ Ὀριόλ καί τοῦ Βορόνεζ. Σήμερα ἡ ἐθελοντική στρατιά ὑποχωρεῖ ἄτακτα μπροστά στά τμήματά μας χωρίς σύνδεση καί διοίκηση καί μέ ἀπώλειες ὄχι λιγότερες ἀπό τό μισό τῶν προηγούμενων δυνάμεών της σέ νεκρούς, τραυματίες καί αἰχμαλώτους. Μποροῦμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα, ὅτι ἡ στρατιά αὐτή, ἄν δέν ἀποσυρθεῖ στά μετόπισθεν καί δέν ἀνασυγκροτηθεῖ στά σοβαρά, σέ λίγο θά χάσει κάθε ἱκανότητα γιά μάχη.

Ὅσο γιά τήν ὁμάδα ἱππικοῦ τῶν Σκουρό-Μάμοντοφ, παρ' ὅλο πού ἐνισχύθηκε μέ δυό νέα σώματα ἱππικοῦ τοῦ Κουμπάν (τά σώματα τῶν στρατηγῶν Οὐλαγκάι καί Ναουμένκο) καί μέ τή μιχτή μεραρχία τῶν οὐλάνων τοῦ στρατηγοῦ Τσεσνοκόφ, παρόλ' αὐτά δέ μπορεῖ νά ἀποτελέσει σοβαρή ἀπειλή γιά τό ἱππικό μας. Ἀπόδειξη οἱ πρόσφατες μάχες ἔξω ἀπό τό Λισιτσιάνσκ, ὅπου ἡ ἐνισχυμένη ὁμάδα τῶν Σκουρό-Μάμοντοφ χτυπήθηκε κατακέφαλα ἀπό τό ἱππικό μας καί ἄφησε ἐπιτόπου δεκαεφτά πυροβόλα, ὀγδόντα πολυβόλα καί πάνω ἀπό χίλιους νεκρούς

Βέβαια, δέ μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι οἱ στρατιές τοῦ Ντενίκιν ἔχουν συντριβεῖ πιά. Ἡ ἀποσύνθεση τῶν στρατιῶν τοῦ Ντενίκιν δέν ἔφτασε τό βαθμό ἀποσύνθεσης τῶν στρατιῶν τοῦ Κολτσάκ. Γιά τήν ὥρα ὁ Ντενίκιν εἶναι ἱκανός γιά ὁρισμένα τακτικά ἴσως καί στρατηγικά παιγνίδια σέ βάρος μας. Δέν πρέπει ἐπίσης νά ξεχνοῦμε ὅτι μέσα σέ δέκα βδομάδες κατορθώσαμε νά πάρουμε ἀπό τό Ντενίκιν μόνο περίπου 150 πυροβόλα, 600 πολυβόλα, 14 θωρακισμένες ἁμαξοστοιχίες, 150 ἀτμομηχανές, 10 χιλιάδες βαγόνια καί 16 χιλιάδες αἰχμαλώτους. Πάντως ἕνα πράγμα εἶναι ἀναμφισβήτητο: οἱ στρατιές τοῦ Ντενίκιν πῆραν ἀσταμάτητα τόν κατήφορο, ἀκολουθώντας τά ἴχνη τῶν στρατιῶν τοῦ Κολτσάκ, ἐνῶ οἱ στρατιές μας δυναμώνουν μέρα μέ τή μέρα καί ποιοτικά καί ποσοτικά.

Κι αὐτό ἀποτελεῖ ἐγγύηση γιά τήν τελειωτική συντριβή τοῦ Ντενίκιν.

Σερποῦχοφ,
26 τοῦ Δεκέμβρη 1919

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 293,
28 τοῦ Δεκέμβρη 1919.
Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

Υ. Γ.[80]. Τό ἄρθρο αὐτό γράφτηκε πρίν τή διάσπαση τοῦ μετώπου τοῦ Ντενίκιν ἀπό τά στρατεύματά μας ἔξω ἀπό τό Ταγκανρόγκ. Ἔτσι οὐσιαστικά ἐξηγεῖται καί ὁ ἐπιφυλαχτικός τόνος τοῦ ἄρθρου. Σήμερα ὅμως, ὕστερα ἀπό τή διάσπαση τοῦ μετώπου τοῦ Ντενίκιν, τώρα πού οἱ ἐθελοντικές μεραρχίες ἀποκόπηκαν ἀπό τίς στρατιές τοῦ Ντενίκιν τοῦ Ντόν καί τοῦ Καυκάσου, τώρα πού στίς διήμερες μάχες στίς προσβάσεις τοῦ Ταγκανρόγκ (1-2 τοῦ Γενάρη) τά στρατεύματά μας πῆραν ἀπό τόν ἐχθρό πάνω ἀπό διακόσια πυροβόλα, ἑφτά θωρακισμένα τραῖνα, τέσσερα τάνκς καί ἀναρίθμητα ἄλλα λάφυρα, τώρα πού τά στρατεύματά μας, ἀφοῦ ἀπελευθέρωσαν τό Ταγκανρόγκ, πολιορκοῦν τίς ἑστίες τῆς ἀντεπανάστασης—τό Νοβοτσερκάσκ καί τό Ροστόφ—τώρα μποροῦμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα, ὅτι ἡ συντριβή τῶν στρατιῶν τοῦ Ντενίκιν προχωρεῖ ὁλοταχῶς.

Ἕνα χτύπημα ἀκόμα καί ἡ ὁλοκληρωτική νίκη θά εἶναι ἐξασφαλισμένη.

Κούρσκ,
7 τοῦ Γενάρη 1920

Περιοδικό «Ρεβολιουτσιόνι Φρόντ» ἀρ. φύλλου 1.
15 τοῦ Φλεβάρη 1920.
Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ

7 τοῦ Μάρτη 1920

Σύμφωνα μέ τήν ἐντολή τοῦ Ἀνώτατου Διοικητῆ ὅλων τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῆς ΣΟΣΔΡ ὑπ. ἀρ. 1247/οπ/123/ς καί τή διαταγή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου ὑπ. ἀρ. 271, ἡ 42η μεραρχία ἐνσωματώνεται ἀπό τίς 7 τοῦ Μάρτη στή στρατιά ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας[81].

Ἡ γενναία 42η μεραρχία πού πολέμησε ἡρωικά τούς ἐχθρούς τῆς Ρωσίας δίπλα στίς ἄλλες μεραρχίες τοῦ μετώπου καί μαζί τους τσάκισε ὁλοκληρωτικά τή στρατιά ἐθελοντῶν τοῦ Ντενίκιν, σήμερα θά πρέπει νά ἀποθέσει τά ὅπλα γιά ν' ἀρχίσει τή μάχη ἐνάντια στό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα καί νά ἐξασφαλίσει στή χώρα πετροκάρβουνο.

Διοικητές τῆς 42ης μεραρχίας! Στίς μάχες κατά τοῦ Ντενίκιν δείξατε ὅτι μπορεῖτε νά ὁδηγεῖτε τούς κόκκινους φαντάρους ἀπό νίκη σέ νίκη. Δεῖξτε ὅτι εἶστε ἱκανοί νά πετύχετε ὄχι μικρότερες νίκες στήν πάλη ἐνάντια στήν κρίση τοῦ κάρβουνου.

Πολιτικοί ἐπίτροποι τῆς 42ης μεραρχίας! Στό πεδίο τῆς μάχης δείξατε ὅτι μπορεῖτε νά κρατάτε ὑποδειγματική τάξη καί πειθαρχία μέσα στούς κόκκινους φαντάρους. Δεῖξτε ὅτι στήν πάλη γιά τό κάρβουνο εἶστε ἱκανοί νά δια-

τηρήσετε άσπιλη τήν ιερή σημαία τῆς πειθαρχίας τῆς δουλιᾶς.

Κόκκινοι φαντάροι τῆς 42ης μεραρχίας! Δείξατε ὅτι ξέρετε νά πολεμᾶτε τίμια καί μέ αὐταπάρνηση τούς ἐχθρούς τῆς ἐργατοαγροτικῆς Ρωσίας. Δεῖξτε ὅτι εἶστε ἱκανοί νά δουλέψετε ἐξίσου τίμια καί μέ τήν ἴδια αὐταπάρνηση γιά νά μεταφέρετε κάρβουνο στούς σταθμούς, νά τό φορτώνετε στά βαγόνια καί νά συνοδεύετε τά φορτία κάρβουνου στόν τόπο τοῦ προορισμοῦ τους.

Νά θυμᾶστε ὅτι τό κάρβουνο εἶναι ἐξίσου σπουδαῖο γιά τή Ρωσία, ὅπως καί ἡ νίκη κατά τοῦ Ντενίκιν.

Στά Οὐράλια τά συντάγματα τῆς 3ης στρατιᾶς διακρίθηκαν κιόλας στό κόψιμο καί στή μεταφορά καύσιμης ξυλείας. Τά συντάγματα τοῦ ἐφεδρικοῦ στρατοῦ τῆς περιοχῆς τοῦ Βόλγα δοξάστηκαν στό ἔργο τῆς ἐπισκευῆς τῶν ἀτμομηχανῶν καί τῶν βαγονιῶν. Ἡ 42η μεραρχία πρέπει νά δείξει ὅτι δέ θά μείνει πίσω ἀπό τίς ἄλλες καί θά ἐξασφαλίσει στή χώρα τή μεταφορά, τή φόρτωση καί τή συνοδεία τοῦ κάρβουνου στόν τόπο τοῦ προορισμοῦ του.

Αὐτό περιμένει ἀπό σᾶς ἡ ἐργατοαγροτική Ρωσία.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου
τοῦ στρατοῦ ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας
Ι. Στάλιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1940 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», ἀρ. φύλλου 3.

ΛΟΓΟΙ ΣΤΗΝ IV ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚ (Μπ) ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ [82]

17-23 τοῦ Μάρτη 1920

1. ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ

17 τοῦ Μάρτη

Σύντροφοι! Ὡς τά σήμερα μπροστά σας, μπροστά στούς κομμουνιστές τῶν μετόπισθεν καί τοῦ μετώπου τῆς Οὐκρανίας ἔμπαινε ἕνα βασικό καθῆκον—νά αναχαιτίσετε τήν ἐπίθεση τῶν πολωνῶν, νά τσακίσετε τόν Πετλιούρα καί νά διώξετε τό Ντενίκιν. Τό καθῆκον αὐτό, ὅπως ὁμολογοῦν σήμερα ὄχι μόνο οἱ φίλοι μά καί οἱ ἐχθροί μας, ἐκπληρώνεται μ' ἐπιτυχία.

Σήμερα πού ἡ Οὐκρανία ἔχει ἀπελευθερωθεῖ ἀπό τό ζυγό τοῦ πιό ἄσπονδου ἐχθροῦ τῆς ἐπανάστασης—ἀπό τό στρατό τοῦ Ντενίκιν—μπροστά σας μπαίνει ἕνα ἄλλο καθῆκον, ἐξίσου σπουδαῖο καί σύνθετο, τό καθῆκον τῆς ἀνόρθωσης τῆς καταστραμμένης οἰκονομίας τῆς Οὐκρανίας. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἐσεῖς πού τά βγάλατε πέρα μέ τό Ντενίκιν, θά τά βγάλετε πέρα καί μέ τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα, ὅτι θά καταβάλετε ὅλες τίς δυνάμεις, ὅλη ἐκείνη τήν ψυχική δύναμη, πού ξεχωρίζει τούς κομμουνιστές ἀπό τά ἄλλα κόμματα, γιά νά περιορίσετε τό ξεχαρβάλωμα καί νά βοηθήσετε τούς συντρόφους σας τοῦ Βορᾶ.

Ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι στό Βορά τό καθῆκον αὐτό ἀρχίζει νά ἐκπληρώνεται. Τά ἀνακοινωθέντα τῶν στρατιῶν ἐργασίας ἀναφέρουν ὅτι αὐξάνει ἡ ἐπισκευή ἀτμομηχανῶν

καί βαγονιῶν, ὅτι ἀναπτύσσεται καί γίνεται πιό ἐντατική ἡ ἐξόρυξη κάρβουνου. Ἐπίσης ἀναπτύσσεται καί τραβᾶ πρός τά πάνω καί ἡ βιομηχανία τῶν Οὐραλίων. Δέν ἀμφιβάλλω ὅτι ἀκολουθώντας τό παράδειγμα τῶν συντρόφων σας τοῦ Βορᾶ θά πετύχετε τά ἴδια ἀποτελέσματα.

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ κομμουνιστές θά ἐπιτύχουν στήν ἐκπλήρωση αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος, γιατί μέσα στό κόμμα μας ὑπάρχει συνοχή, ἑνότητα καί ἀφοσίωση στήν ὑπόθεσή μας καί γιατί πάνω ἀπ' ὅλα αὐτά κυριαρχεῖ τό σύνθημά μας: «Νά πεθάνουμε μά νά ὁλοκληρώσουμε τό ἔργο πού ἀρχίσαμε». Μόνο χάρη στήν πειθαρχία του καί στή συνοχή του τό κόμμα κατορθώνει νά μεταφέρει χιλιάδες στελέχη ἀπό τή μιά περιφέρεια στήν ἄλλη, ἀπό τή μιά περιοχή στήν ἄλλη. Ἡ πειθαρχία αὐτή καί ἡ συνοχή μᾶς ἔδοσαν τή δυνατότητα νά νικήσουμε τόν ἰμπεριαλισμό καί μᾶς ἐπιτρέπουν νά ἐλπίζουμε ὅτι θά νικήσουμε καί τό δεύτερο ἐχθρό, τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα.

2. ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

19 τοῦ Μάρτη

Πρέπει νά σᾶς κάνω εἰσήγηση γιά τά ἄμεσα καθήκοντα στόν τομέα τῆς ἀνοικοδόμησης τῆς οἰκονομίας.

Πρίν ἕνα χρόνο, ὅταν τήν Ὁμοσπονδία μας τήν εἶχαν σφίξει μέσα σ' ἕνα στενό κλοιό τά στρατεύματα πού χρηματοδοτοῦνταν ἀπό τούς διεθνεῖς ἰμπεριαλιστές, τό Συμβούλιο τῆς Ἄμυνας ἔριξε τό σύνθημα: «Ὅλα γιά τό μέτωπο». Αὐτό σημαίνει ὅτι ὅλη ἡ δουλιά μας γιά τήν ἀνοικοδόμηση μπῆκε στό δρόμο τοῦ ἐφοδιασμοῦ, στό δρόμο τοῦ δυναμώματος τοῦ μετώπου. Ἡ πείρα τοῦ ἑνός χρόνου ἔδειξε ὅτι τό Συμβούλιο τῆς Ἄμυνας εἶχε δίκιο, γιατί μέσα στό χρόνο αὐτό ἀποκρούστηκαν οἱ ἄσπονδοι ἐχθροί μας καί ὁ Γιουντένιτς, ὁ Κολτσάκ καί ὁ Ντενίκιν βασικά συντρίφτηκαν. Ἔτσι, τό σύνθημα «Ὅλα γιά τό μέτωπο», πού πραγματοποιήθηκε στήν πράξη, ἔδοσε θετικά ἀποτελέσματα.

Πρίν ἀπό δυό μῆνες περίπου τό Συμβούλιο τῆς Ἄμυνας ἔριξε ἕνα ἄλλο σύνθημα: «Ὅλα γιά τή λαϊκή οἰκονομία». Αὐτό σημαίνει, ὅτι ὅλη ἡ δημιουργική δουλιά μας πρέπει νά ἀναδιοργανωθεῖ πάνω σέ νέα βάση, πάνω στήν οἰκονομική βάση, σημαίνει ὅτι ὅλες οἱ ζωντανές δυνάμεις πρέπει νά ἀφιερωθοῦν στό βωμό τῆς οἰκονομίας. Ὡστόσο αὐτό δέ σημαίνει ὅτι στή χώρα μας δέ μπαίνουν πιά στρατιωτικά καθήκοντα. Ναυάγησαν οἱ δυό ἀπόπειρες τῆς Ἀντάντ νά ξεκάνει τή Σοβιετική Ὁμοσπονδιακή Ρωσία: ἡ πρώτη ἀπό τ' ἀνατολικά, μέ τή βοήθεια τοῦ Κολτσάκ καί ἡ δεύτερη ἀπό τό νότο, μέ τή βοήθεια τοῦ Ντενίκιν. Σήμερα, ὅπως φαίνεται, ἑτοιμάζεται νέο χτύπημα ἀπό τή Δύση. Ἡ Ἀντάντ δέν εἶναι τόσο ἀνόητη γιά νά μή χρησιμοποιήσει τίς δυνάμεις τῆς πολωνικῆς σλιάχτα*, ἔστω καί γιά νά ἐμποδίσει τήν Ὁμοσπονδία μας νά πραγματοποιήσει τή νέα δουλιά τῆς ἀνοικοδόμησης. Ἐκτός ἀπ' αὐτό δέν ξέρουμε ἀκόμα τί ἄμεσες προοπτικές διαγράφονται ὕστερα ἀπό τό γερμανικό πραξικόπημα[83]. Ὅπως φαίνεται, ἡ Δύση μᾶς ἐπιφυλάσσει ὁρισμένες νέες, μά ἀπόλυτα ξεκάθαρες περιπλοκές. Γι' αὐτό δέν ἐπιτρέπεται νά λέμε ὅτι, μετατοπίζοντας ὅλη τή δουλιά μας στήν ἀνόρθωση τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, μ' αὐτή μας τήν ἐνέργεια ἐγκαταλείπουμε ὁριστικά τά στρατιωτικά καθήκοντα. Παρ' ὅλα αὐτά, βασικό σύνθημα πρέπει νά παραμένει πάντα τό βασικό.

---

* —πολωνοί μικροτσιφλικάδες εὐγενεῖς. (Σημ. Μετ.)

Τί είναι λοιπόν έκεΐνο πού έπέβαλε τό νέο σύνθημα πού έριξε τό Συμβούλιο τής Άμυνας καί ή Κεντρική Επιτροπή τοϋ κόμματός μας; Έκεΐνο, σύντροφοι, πού έπέβαλε τό νέο σύνθημα είναι τό γεγονός ότι κοιτώντας γύρω μας ϋστερα άπό τή συντριβή τοϋ έξωτερικοϋ έχθροϋ, ξανοίξαμε μπροστά μας μιά εικόνα ολοκληρωτικού ξεχαρβαλώματος τής λαϊκής οικονομίας.

Ποιά προβλήματα μπαίνουν μπροστά μας σέ σχέση μέ τό καθήκον τής άνόρθωσης τής λαϊκής οικονομίας, πού κατάστρεψε ό πόλεμος;

Τό βασικό πρόβλημα στήν άνόρθωση τής λαϊκής οικονομίας είναι τό πρόβλημα τών καυσίμων. Όλοι οί ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι έγιναν γιά τά καύσιμα. Όλες οί μηχανοραφίες τής Άντάντ άποβλέπανε στό νά μας στερήσουν τά καύσιμα.

Υπάρχουν τρία είδη καύσιμα: κάρβουνο, πετρέλαιο, ξυλεία.

Άς άρχίσουμε άπό τό κάρβουνο.

Τό 1916, δηλ. πρίν άπό τήν έπανάσταση, παράγαμε τό μήνα όχι λιγότερα άπό 140-150 έκατομμύρια πούτια κάρβουνο καί στέλναμε σέ άλλες περιφέρειες όχι λιγότερα άπό 120 έκατομμύρια πούτια κάρβουνο. Σήμερα δέν παράγουμε περισσότερα άπό 18 έκατομμύρια πούτια κάρβουνο καί άνθρακίτη καί δέ στέλνουμε σέ άλλες περιφέρειες περισσότερα άπό 4-5 έκατομμύρια πούτια. Τά πράματα είναι καθαρά.

Τό δεύτερο είδος καυσίμων είναι τό πετρέλαιο. Βασική πετρελαιοπαραγωγική περιοχή είναι ή περιοχή τοϋ Μπακοϋ. Συνολικά τό 1916 τό Μπακού έδοσε 500 περίπου έκατομμύρια πούτια πετρέλαιο. Τό Γκρόζνι έδινε ώς 100 έκατομμύρια πούτια, τά Ουράλια (Έμπα) 15 περίπου έκατομμύρια. Όπως είναι γνωστό, ή βασική πηγή πετρελαίων, τό Μπακού, δέ βρίσκεται στά χέρια μας. Τί νά ποΰμε γιά τό Γκρόζνι. Δέν ξέρω σέ ποιά κατάσταση θά πάρουμε τό Γκρόζνι. Τό Γκρόζνι σάν πηγή καυσίμων έχει πλουσιότατα κοιτάσματα πετρελαίου. Πέρσι ή παραγωγή πετρελαίου έφτασε έκεΐ περίπου τά διακόσια έκατομμύρια πούτια. Δέν ξέρουμε όμως σέ ποιά κατάσταση θά πάρουμε τό Γκρόζνι. Ξέρουμε μόνο, ότι οί λευκοί τοϋ προκάλεσαν πολύ σοβαρές καταστροφές.

Τό τρίτο είδος καυσίμων είναι τά ξύλα. Γενικά, άν υπολογίσουμε τά ξύλα σέ κάρβουνο, τόν παλιό καιρό παίρναμε 500 περίπου έκατομμύρια πούτια τό χρόνο. Σήμερα, σύμφωνα μέ τά στοιχεία τής Κεντρικής Διεύθυνσης δασών, ή παραγωγή ξύλων δέν ξεπερνά τά 50% τής ποσότητας αυτής.

Όπως βλέπετε, άπό τήν άποψη τών καυσίμων ή κατάστασή μας είναι κρίσιμη.

Δεύτερο ζήτημα είναι ή μεταλλουργία. Μπορούμε νά πούμε ότι μοναδική σχεδόν πηγή μεταλλεύματος, χυτοσίδηρου καί έτοιμων προϊόντων ήταν καί παραμένει τό λεκανοπέδιο τοϋ Ντονέτς-Κριβόι Ρόγκ. Τό 1916 παράγαμε όχι λιγότερα άπό 16 έκατομμύρια πούτια χυτοσίδηρο τό μήνα. Στήν περιοχή τοϋ Ντομπάς λειτουργοΰσαν τότε όχι λιγότερες άπό 65 υψικάμινες. Σήμερα δέ δουλεύει καμιά. Τό 1916 τά μεταλλουργικά μας έργοστάσια έδιναν περίπου 14 έκατομμύρια πούτια μισοκατεργασμένα προϊόντα τό μήνα. Σήμερα δέ μας δίνουν περισσότερο άπό τά 5% αύτοΰ τοϋ ποσοϋ. Τό 1916 έξασφαλίζαμε περίπου 12 έκατομμύρια πούτια έτοιμα προϊόντα τό μήνα. Σήμερα μόνο τά 2-3% αύτοΰ τοϋ ποσοϋ. Καί στή μεταλλουργία ή κατάσταση είναι πάρα πολύ άσχημη.

Τρίτο ζήτημα είναι τά σιτηρά. Γιά νά άνορθώσουμε τή βιομηχανία πρέπει νά θρέψουμε τούς έργάτες. Ή έλ-

λειψη σιτηρῶν εἶναι βασική ἔλλειψη καί βασική αἰτία γιά τήν παράλυση τῆς βιομηχανίας μας. Πρίν ἀπό τόν πόλεμο στό ἔδαφος τῆς Ὁμοσπονδίας συγκεντρώναμε περίπου 5 δισεκατομμύρια πούτια σιτηρά. Ἀπ' αὐτά ἐξάγαμε στό ἐξωτερικό πάνω ἀπό πεντακόσια ἑκατομμύρια πούτια. Ὅλα τά ὑπόλοιπα πλεονάσματα πήγαιναν στήν ἐσωτερική κατανάλωση. Ἀκόμα καί τό 1914, ὅταν ἄρχισε ὁ πόλεμος, μέσα σέ δέκα μῆνες, μέ κλειστά τά σύνορα, προλάβαμε νά κάνουμε ἐξαγωγή ὥς τριακόσια ἑκατομμύρια πούτια σιτηρά. Ἀργότερα ἡ ἐξαγωγή ἔπεσε ὥς τά τριάντα ἑκατομμύρια.

Ὅλα αὐτά δείχνουν ὅτι ἔχουμε πλεονάσματα καί πρέπει νά ἔχουμε. Εἶναι φανερό, πώς ἄν βάλουμε τό ἐρώτημα: ὑπάρχει ἄραγε ἀντικειμενικά ἡ δυνατότητα νά ἐξασφαλίσουμε σιτηρά καί νά δημιουργήσουμε τά ἀποθέματα πού χωρίς αὐτά θά εἶναι ἀδύνατο νά στήσουμε στά πόδια της τή βιομηχανία, μποροῦμε νά ἀπαντήσουμε ὅτι ὁπωσδήποτε ὑπάρχει. Ἀντικειμενικά μᾶς εἶναι ἀπόλυτα δυνατό νά συγκεντρώσουμε ἕνα ἀπόθεμα ἀπό τριακόσια ἑκατομμύρια πούτια πού γι' αὐτό φωνάζουν οἱ σύντροφοί μας. Ὅλο τό ζήτημα εἶναι πῶς νά δημιουργήσουμε ἕνα εὐλύγιστο μηχανισμό, νά πάρουμε ὑπόψη μας τίς διαθέσεις τῆς ἀγροτιᾶς, νά ἐξοπλιστοῦμε μέ ὑπομονή καί μέ ἱκανότητα καί νά κινητοποιήσουμε γι' αὐτή τή δουλιά τούς ἀπαραίτητους ἀνθρώπους πού τό νοικοκυρίστικο χέρι τους θά μπορέσει νά μετατρέψει τά λόγια σέ ἔργα. Σχετικά μ' αὐτό τό ζήτημα θά μποροῦσα νά ἀναφερθῶ στήν πραχτική πείρα μας ἀπό τήν Οὐκρανία. Τελευταῖα ἐξακριβώθηκε ὅτι ἀπό τήν περασμένη σοδιά εἶχαν συσσωρευτεῖ στήν Οὐκρανία ὄχι λιγότερα ἀπό 600 ἑκατομμύρια πούτια σιτηρά. Μέ μιά ὁρισμένη ἔνταση τῶν δυνάμεων θά μπορούσαμε νά πάρουμε τά ἑξακόσια αὐτά ἑκατομμύρια. Τά ὄργανα ὅμως

τοῦ ἐπισιτισμοῦ μας ἀποφάσισαν νά μήν καθοριστεῖ γιά ὑποχρεωτική παράδοση ποσό μεγαλύτερο ἀπό 160 ἑκατομμύρια, καί εἶχε παρθεῖ τότε ἀπόφαση ὅτι θά ἦταν δυνατό νά συγκεντρωθοῦν 40 περίπου ἑκατομμύρια ὥς τό Μάρτη. Ὅμως αὐτό δέ στάθηκε δυνατό. Μέ τά ἐξαρθρωμένα ὄργανά μας, μέσα σέ συνθῆκες πού οἱ ἄνθρωποι τοῦ Μαχνό στήνουν κυριολεχτικά κυνήγι στά στελέχη τοῦ ἐπισιτισμοῦ, μέσα σέ συνθῆκες ἐξεγέρσεων τῶν κουλάκων σέ μερικές ἐπαρχίες, κατορθώσαμε νά συγκεντρώσουμε ὅλο-ὅλο δυό περίπου ἑκατομμύρια πούτια, ἀντί 40 ἑκατομμύρια.

Τό ἄλλο ζήτημα εἶναι τό ζήτημα τῆς ζάχαρης. Τό 1916 παράγαμε 115 περίπου ἑκατομμύρια πούτια ζάχαρη. Οἱ ἀνάγκες μας ἀνέρχονταν σέ ἑκατό ἑκατομμύρια πούτια ζάχαρη. Καί σήμερα ἔχουμε ὅλο-ὅλο τρία ἑκατομμύρια πούτια περίπου.

Αὐτή εἶναι σήμερα ἡ κατάσταση τῆς λαϊκῆς μας οἰκονομίας, πού ἔχει ξεχαρβαλωθεῖ μέ τόν πόλεμο.

Ἡ τέτια κατάσταση τῆς οἰκονομίας τῆς Ὁμοσπονδίας μᾶς ὑποχρεώνει, ὅπως εἶναι φυσικό, νά ρίξουμε τό σύνθημα: «Ὅλα γιά τή λαϊκή οἰκονομία».

Τί σημαίνει αὐτό τό σύνθημα; Σημαίνει ὅτι ὅλη ἡ δουλιά τῆς ζύμωσης καί ὅλη ἡ δουλιά μας γιά τήν ἀνοικοδόμηση πρέπει νά ἀναδιοργανωθοῦν πάνω σέ νέα βάση, οἰκονομική βάση. Τώρα θά χρειαστεῖ νά ἀναδείξουμε, μέσα ἀπό τούς ἐργάτες, δικούς μας οἰκονομικούς ὑπαξιωματικούς καί ἀξιωματικούς πού θά διδάξουν στό λαό πῶς νά παλαίψει ἐνάντια στό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα καί νά χτίσει τή νέα οἰκονομία. Ἡ καινούργια ἀνοικοδόμηση μπορεῖ νά γίνει μόνο μέσα στήν πορεία τοῦ ἀγώνα ἐνάντια στό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα, καί γιά νά γίνει αὐτό χρειάζεται νά δημιουργήσουμε τούς δικούς μας ἀξιωματικούς τῆς δουλιᾶς. Ἄν πέρσι ὀργανώναμε ἅμιλλα ἀνάμεσα στά στρα-

τιωτικά τμήματα, σήμερα θά χρειαστεῖ νά τό κάνουμε αὐτό μέ τούς ἐργαζόμενους στίς ἐπιχειρήσεις, στά ἐργοστάσια, στίς φάμπρικες, στούς σιδηροδρόμους καί στά ὀρυχεῖα. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι σ' αὐτή τή δουλιά θά χρειαστεῖ νά τραβήξουμε ὄχι μόνο τούς ἐργάτες, ἀλλά καί τούς ἀγρότες καί τούς ἄλλους ἐργαζόμενους.

Ἐκτός ἀπ' ὅσα εἴπαμε παραπάνω, θά χρειαστεῖ ἀκόμα νά σημειώσουμε, ὅτι πρέπει νά δοθοῦν περισσότερα δικαιώματα στά τοπικά ὄργανα τῆς οἰκονομίας, ἰδιαίτερα στά περιοχικά ὄργανα καί στά ἐπαρχιακά, πρέπει νά δοθεῖ περισσότερη ἀνεξαρτησία στό ἔργο τῆς ἀνόρθωσης τῆς βιομηχανίας, ἀπ' αὐτή πού εἶχαν ὥς τά σήμερα. Ὥς τά σήμερα τή δουλιά τή διευθύνανε τά «κεντρικά ὄργανα» μόνο τά «κεντρικά ὄργανα»· σήμερα θά χρειαστεῖ νά δόσουμε ἰδιαίτερη προσοχή στά τοπικά ὄργανα, νά τούς δόσουμε, τέλος, τή δυνατότητα νά ἀναπτύξουν τήν πρωτοβουλία ἐκείνη, πού χωρίς αὐτή εἶναι δύσκολο νά ὀργανωθεῖ ἡ οἰκονομία.

Πρέπει, τέλος, νά προσέξουμε νά βοηθήσουμε ἐκεῖνες τίς ὀργανώσεις, πού τό Συμβούλιο τῆς Ἄμυνας τίς μετάφερε ἀπό τή στρατιωτική δουλιά στή δουλιά γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας. Ἐννοῶ τά συμβούλια τῶν στρατιῶν ἐργασίας. Ἡ πείρα ἔδειξε ὅτι δέν εἶναι πάντα σκόπιμο νά μεταφέρουμε μηχανικά ὁλόκληρα τμήματα στρατοῦ στή δουλιά τῆς οἰκονομίας. Ἐδῶ θά χρειαστεῖ νά συνδυάσουμε ὥς ἕνα ὁρισμένο βαθμό τή δουλιά τῶν ἐφεδρικῶν τμημάτων μέ τή δουλιά τῶν ἐργαζομένων στά μετόπισθεν.

Περνώντας στό ζήτημα τῆς στρατιᾶς ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας, θά πρέπει νά παρατηρήσω ὅτι γιά πολλούς λόγους μόλις τελευταῖα ἄρχισε νά δουλεύει. Τό πρῶτο καθῆκον ἦταν νά ξεκαθαριστεῖ ἡ ὑπάρχουσα κατάσταση καί μετά νά μπεῖ τό ζήτημα τῆς ἀνάγκης νά ἐφαρμοστοῦν πρακτικά μέτρα.

Ὅ,τι μπορέσαμε νά διευκρινίσουμε, παρουσιάζει ἄσχημη εἰκόνα. Πολύ δύσκολη εἶναι ἡ κατάσταση στίς σιδηροδρομικές μεταφορές. Πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι στίς τέσσερες σιδηροδρομικές γραμμές τῆς Οὐκρανίας—στή νοτιο-δυτική, τή νότια, τή γραμμή τοῦ Ντονέτς καί τή γραμμή Αἰκατερίνσκι—ὑπάρχει ὄχι μικρός ἀριθμός ἀτμομηχανῶν, ὅμως τά 70% ἀπ' αὐτές ἔχουνε βλάβες. Δηλαδή ἀντί 45 διπλές ἁμαξοστοιχίες, πού κυκλοφοροῦσαν καθημερινά στή γραμμή Χάρκοβο-Μόσχα, σήμερα καταφέρνουμε νά στέλνουμε ὅλο-ὅλο 4-5 καί σέ ἐξαιρετικές περιπτώσεις 8 διπλές.

Τό Συμβούλιο τῆς στρατιᾶς ἐργασίας, ἀφοῦ συγκέντρωσε ὅλα αὐτά τά στοιχεῖα γιά τήν κατάσταση στήν Οὐκρανία, πῆρε μιά σειρά πραχτικά μέτρα. Ἀπ' αὐτά θά πρέπει νά ἀναφέρω τά παρακάτω:

Πρῶτο, νά ἐφαρμοστεῖ στή βιομηχανία κάρβουνου ἡ στρατιωτικοποίηση τῆς δουλιᾶς, καί ἐπίσης νά ἐπιστρατευθεῖ γιά δουλιά καί ὁ πληθυσμός τῶν χωριῶν, πού θά χρησιμοποιηθεῖ στό φόρτωμα καί τή μεταφορά τοῦ κάρβουνου.

Δεύτερο, νά τραβηχτοῦν στή βιομηχανία καινούργιες δυνάμεις ἀπό τίς γραμμές τῶν ἐργατῶν, γιατί ξέρουμε ὅτι ἀπό τούς 250.000 ἐργάτες πού δούλευαν πρίν τήν ἐπανάσταση, ἔμειναν 80.000. Καί γιά νά τραβηχτοῦν αὐτές οἱ καινούργιες δυνάμεις, εἶναι ἀπαραίτητο νά κανονιστεῖ τό ζήτημα τοῦ ἐπισιτισμοῦ, καί πρός αὐτή τήν κατεύθυνση παίρνουμε μιά σειρά μέτρα.

Τρίτο, νά δημιουργηθεῖ Κεντρική Διεύθυνση τῆς βιομηχανίας κάρβουνου καί δίπλα σ' αὐτήν ὑγειονομική διεύθυνση, τμῆμα ἐπικοινωνιῶν, τμῆμα ἐφοδιασμοῦ, στρατοδικεῖο καί πολιτικό τμῆμα.

Ὅλα αὐτά εἶναι ἀπαραίτητα γιά νά μπορέσουμε νά σηκώσουμε τή βιομηχανία καί τίς μεταφορές τῆς Οὐκρα-

νίας στό ἀπαιτούμενο ὕψος, γιά νά τούς ἐξασφαλίσουμε συστηματικά ἀνθρώπους καί τρόφιμα, ἰατρική περίθαλψη καί πολιτικά στελέχη, γιά νά κόψουμε τήν ὄρεξη τῶν φιλοτομαριστῶν καί τῶν λιποταχτῶν τῆς δουλιᾶς νά φεύγουν ἀπό τό λεκανοπέδιο τοῦ Ντονέτς, καί νά ἐπιβάλουμε τήν ἐργατική πειθαρχία στή βιομηχανία καί τίς μεταφορές. Ἀπό σήμερα ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς κυβερνείου τοῦ Ντονέτς τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος μέ τή συγκατάθεση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ καί τῆς ΚΕ τῆς Οὐκρανίας, ὁρίζεται παράλληλα καί διευθυντής τοῦ πολιτικοῦ τμήματος τῆς βιομηχανίας κάρβουνου. Ὅλη ἡ δουλιά γιά τήν κατανομή τῶν κομματικῶν δυνάμεων καί τή μετάθεση ἀπό περιφέρεια σέ περιφέρεια τῶν στελεχῶν γιά δουλιές τῆς βιομηχανίας κάρβουνου περνᾶ στή δικαιοδοσία τοῦ Πολιτικοῦ τμήματος.

Αὐτά εἶναι σέ γενικές γραμμές τά μέτρα, πού εἶναι ἀπαραίτητο νά ἐφαρμόσουμε στήν πράξη γιά νά ἀρχίσουμε τήν ἀνόρθωση τῆς ξεχαρβαλωμένης ἀπό τόν πόλεμο λαϊκῆς οἰκονομίας τῆς Ὁμοσπονδίας καί νά τήν κινήσουμε πρός τά μπρός γιά μιά ὅσο τό δυνατό μεγαλύτερη ἀνάπτυξη.

Τελειώνοντας τήν εἰσήγησή μου, ἐφιστῶ τήν προσοχή σας στίς θέσεις τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ Ρωσίας γιά τήν ἀνοικοδόμηση τῆς οἰκονομίας[84].

3. ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

20 τοῦ Μάρτη

Διαπιστώνουμε ὅτι κανένας ἀντιπρόσωπος δέν προσπάθησε ν' ἀντιπαραθέσει στίς θέσεις τῆς ΚΕ ἕνα ὁποιοδήποτε ἄλλο σχέδιο ἀπόφασης. Ἡ ἀπόφαση τῆς Συνδιάσκεψης τοῦ Χάρκοβου ἀποτελεῖ ἁπλῶς μιά προσθήκη στίς ἀποφάσεις τοῦ 7ου Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ[85], καί ἡ ἀπόφαση αὐτή δέν ἀναφέρεται σέ μιά ὁλόκληρη σειρά ζητήματα, πού θίγονται στίς θέσεις τῆς ΚΕ σχετικά μέ τά ἄμεσα καθήκοντα τῆς ἀνοικοδόμησης τῆς οἰκονομίας.

Ἀνέφερα, πιό πάνω, ὅτι τό βασικό καθῆκον μας σήμερα εἶναι ἡ ἀνόρθωση τῆς βιομηχανίας κάρβουνου. Γι' αὐτό τό λόγο τό Συμβούλιο τῆς στρατιᾶς ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας στρέφει τήν κύρια προσοχή του στήν ὀργάνωση μιᾶς διεύθυνσης τῆς βιομηχανίας κάρβουνου, ἱκανῆς νά ὀργανώσει τό συστηματικό ἐφοδιασμό καί νά ἐπιβάλει τήν πειθαρχία στή βιομηχανία κάρβουνου.

Ὅπως ξέρετε, σ' ὅλη τήν Ὁμοσπονδία, ἡ βιομηχανία μας περνᾶ σήμερα τήν περίοδο ἐκείνη τῆς ἀκαταστασίας καί τοῦ παρτιζάνικου πνεύματος, πού πέρασε ὁ Κόκκινος Στρατός πρίν ἑνάμιση χρόνο. Τότε ἡ κεντρική καθοδήγηση τοῦ κόμματος ἔριξε τό σύνθημα νά σφιχτοῦμε, νά ἐπιβάλουμε πειθαρχία καί νά μετατρέψουμε τά παρτιζάνικα τμήματα σέ τμήματα ταχτικοῦ στρατοῦ. Τό ἴδιο πρέπει νά κάνουμε καί σήμερα σχετικά μέ τήν κατεστραμένη βιομηχανία. Εἶναι ἀπαραίτητο νά περιμαζέψουμε καί νά ὀργανώσουμε τήν καταστραμμένη αὐτή βιομηχανία, γιατί διαφορετικά δέ θά βγοῦμε ἀπό τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα.

Ἕνας σύντροφος ἀνέφερε ἐδῶ ὅτι οἱ ἐργάτες δέ φοβοῦνται τή στρατιωτικοποίηση, γιατί οἱ καλύτεροι ἐργάτες βαρέθηκαν πιά τήν ἔλλειψη τάξης. Αὐτό εἶναι ἀπόλυτα σωστό. Οἱ ἐργάτες βαρέθηκαν τήν ἔλλειψη νοικοκυροσύνης καί θά δεχτοῦν μέ εὐχαρίστηση μιά καθοδήγηση ἱκανή νά βάλει τάξη καί νά ἐπιβάλει τήν ἐργατική πειθαρχία στή βιομηχανία.

4. ΛΟΓΟΣ ΣΤΗ ΛΗΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ

23 τοῦ Μάρτη

Ὁ σύντροφος Στάλιν στόν τελικό του λόγο συνοψίζει τ' ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν τῆς Πανουκρανικῆς Συνδιάσκεψης. Δίνει ἐκτίμηση τῆς σημασίας τῶν ἀποφάσεων πού πάρθηκαν πάνω σέ διάφορα ζητήματα καί στέκεται στίς ἀποφάσεις πού πάρθηκαν γιά τή δουλιά στό χωριό καί στήν ἀνόρθωση τῆς οἰκονομίας. Τό τελευταῖο ζήτημα θά λυθεῖ ὁριστικά στό 9ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ Ρωσίας[86].

—Τό ζήτημα τῆς δουλιᾶς στό χωριό, σπουδαιότατο ζήτημα τῆς πολιτικῆς μας, λύθηκε κατά τή γνώμη μου σωστά. Νομίζω ὅτι ἐδῶ, στήν Οὐκρανία, βρισκόμαστε στό ἴδιο στάδιο ἐξέλιξης τοῦ χωριοῦ ὅπου βρισκόταν ἡ Ρωσία πρίν ἕνα-ἑνάμιση χρόνο, τότε πού εἴχαμε μιά περίοδο ἐξεγέρσεων στήν περιοχή τοῦ Βόλγα καί σέ πολλά ἄλλα μέρη τῆς Κεντρικῆς Ρωσίας. Ἡ περίοδος αὐτή θαρθεῖ καιρός πού καί γιά σᾶς θά ἀνήκει στό παρελθόν, ὅπως συνέβηκε καί στή Ρωσία.

Στή δουλιά μας στό χωριό πρέπει νά στηριζόμαστε στό φτωχό ἀγρότη. Ὁ μεσαῖος ἀγρότης θά περάσει μέ τό μέρος μας μόνο ὅταν πειστεῖ ὅτι ἡ σοβιετική ἐξουσία εἶναι ἰσχυρή. Μόνο ὕστερα ἀπ' αὐτό οἱ μεσαῖοι ἀγρότες θαρθοῦν μαζί μας.

Ξεκινώντας ἀπ' αὐτή τή θέση, μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἡ ἀπόφαση πού ψηφίσατε εἶναι ἀναμφισβήτητα σωστή.

Ἕνα ἄλλο σπουδαῖο ζήτημα, πού ἔλυσε ἡ συνδιάσκεψη εἶναι τό ζήτημα τῆς προσχώρησης τῶν μποροτμπιστῶν[87] στό κόμμα μας. Οἱ μποροτμπιστές εἶναι ἕνα κόμμα πού ἀντλοῦσε δυνάμεις ἀπό τό χωριό. Σήμερα, ὕστερα ἀπό τή συγχώνευση τῶν μποροτμπιστῶν μέ τό κόμμα μας, θά μπορέσουμε νά πραγματοποιήσουμε πέρα γιά πέρα τή συμμαχία τοῦ προλεταριάτου καί τῆς φτωχολογιᾶς τοῦ χωριοῦ. Ξέρετε καί οἱ ἴδιοι ὅτι ἡ συμμαχία αὐτή εἶναι ἡ βάση τῆς δύναμης καί τοῦ μεγαλείου τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας μας.

Ἐπιτρέψτε μου νά σᾶς συγχαρῶ γιά τή γόνιμη δουλιά τῆς συνδιάσκεψης.

Κηρύχνω τή λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς συνδιάσκεψης. (Χειροκροτήματα).

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τίς σημειώσεις τῆς γραμματείας τοῦ ἐπιτελείου τῆς Οὐκρανικῆς στρατιᾶς ἐργασίας καί τά δημοσιεύματα τῆς ἐφημερίδας τοῦ Χάρκοβου «Κομμουνίστ», ἀρ. φύλλων 62, 64, 65 καί 66, τῆς 18, 21, 23 καί 24 τοῦ Μάρτη 1920.

Ο ΛΕΝΙΝ ΣΑΝ ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Ὑπάρχουν δυό ὁμάδες μαρξιστές. Καί οἱ δυό δουλεύουν κάτω ἀπό τή σημαία τοῦ μαρξισμοῦ, καί θεωροῦν τόν ἑαυτό τους «γνήσιους» μαρξιστές. Καί ὅμως κάθε ἄλλο παρά μποροῦν νά ταυτιστοῦν. Κάτι παραπάνω: ἀνάμεσά τους ὑπάρχει ὁλόκληρη ἄβυσσος, γιατί οἱ μέθοδες τῆς δουλιᾶς τους εἶναι διαμετρικά ἀντίθετες.

Ἡ πρώτη ὁμάδα περιορίζεται συνήθως στό νά παραδέχεται τυπικά τό μαρξισμό, στό νά τόν διακηρύχνει πανηγυρικά. Μή μπορώντας ἤ μή θέλοντας νά μπεῖ στήν οὐσία τοῦ μαρξισμοῦ, μή μπορώντας ἤ μή θέλοντας νά τόν μετουσιώσει σέ πράξη, μετατρέπει τίς ζωντανές καί ἐπαναστατικές θέσεις τοῦ μαρξισμοῦ σέ νεκρούς τύπους, πού δέ λένε τίποτα. Δέ στηρίζει τή δράση της στήν πείρα, στόν ὑπολογισμό τῆς πραχτικῆς δουλιᾶς, ἀλλά σέ περικοπές ἀπό τό Μάρξ. Δέν ἀντλεῖ ὑποδείξεις καί ὁδηγίες ἀπό τήν ἀνάλυση τῆς ζωντανῆς πραγματικότητας, ἀλλά ἀπό ἀναλογίες καί ἱστορικούς παραλληλισμούς. Ἡ διάσταση ἀνάμεσα στά λόγια καί τά ἔργα εἶναι ἡ βασική ἀρρώστια αὐτῆς τῆς ὁμάδας. Ἀπό δῶ προέρχονται καί οἱ ἀπογοητεύσεις καί ἡ αἰώνια δυσαρέσκειά της μέ τήν τύχη πού σχεδόν πάντα τήν κοροϊδεύει καί τῆς «τήν σκάει». Τ' ὄνομα

τῆς ὁμάδας αὐτῆς εἶναι: μενσεβικισμός (στή Ρωσία) καί ὀπορτουνισμός (στήν Εὐρώπη). Ὁ σύντροφος Τίσκο (Γιόγκιχες) χαραχτήρισε, στό συνέδριο τοῦ Λονδίνου[88], ἀρκετά πετυχημένα αὐτήν τήν ὁμάδα λέγοντας ὅτι δέ στέκεται, ἀλλά ξ α π λ ώ ν ε ι πάνω στήν ἄποψη τοῦ μαρξισμοῦ.

Ἡ δεύτερη ὁμάδα, ἀντίθετα, μεταφέρει τό κέντρο τοῦ βάρους τοῦ ζητήματος ἀπό τήν τυπική παραδοχή τοῦ μαρξισμοῦ στήν ἐφαρμογή του, στήν μετουσίωσή του σέ πράξη. Καθορισμός, ἀνάλογα μέ τήν κατάσταση, τῶν δρόμων καί τῶν μέσων γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ μαρξισμοῦ, ἀλλαγή αὐτῶν τῶν δρόμων καί τῶν μέσων ὅταν ἀλλάζει ἡ κατάσταση, νά σέ τί στρέφει κυρίως τήν προσοχή της αὐτή ἡ ὁμάδα. Τίς ὁδηγίες καί ὑποδείξεις ἡ ὁμάδα αὐτή δέν τίς ἀντλεῖ ἀπό ἱστορικές ἀναλογίες καί παραλληλισμούς, ἀλλά ἀπό τή μελέτη τῶν γύρω συνθηκῶν. Στή δράση της δέ στηρίζεται σέ περικοπές καί ἀποφθέγματα, ἀλλά στήν πραχτική πείρα, ἐλέγχοντας τό κάθε βῆμα της μέ τήν πείρα, διδασκόμενη ἀπό τά λάθη της καί διδάσκοντας τούς ἄλλους νά χτίζουν τή νέα ζωή. Ἔτσι ἀκριβῶς ἐξηγεῖται κατά κύριο λόγο τό γεγονός ὅτι στή δράση αὐτῆς τῆς ὁμάδας δέν ὑπάρχει διάσταση ἀνάμεσα στά λόγια καί στά ἔργα καί ἡ διδασκαλία τοῦ Μάρξ διατηρεῖ ἀκέραια τή ζωντανή ἐπαναστατική της δύναμη. Σ' αὐτή τήν ὁμάδα ταιριάζουν πέρα γιά πέρα τά λόγια τοῦ Μάρξ ὅτι οἱ μαρξιστές δέ μποροῦν νά περιορίζονται νά ἐξηγοῦν τόν κόσμο, μά πρέπει νά προχωρήσουν παραπέρα γιά νά τόν ἀλλάξουν[89]. Τό ὄνομα αὐτῆς τῆς ὁμάδας εἶναι μπολσεβικισμός, κομμουνισμός.

Ὀργανωτής κι ἀρχηγός αὐτῆς τῆς ὁμάδας εἶναι ὁ Β. Ι. Λένιν.

I

Ο ΛΕΝΙΝ ΣΑΝ ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Ἡ διαμόρφωση τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας συντελέστηκε μέσα σέ εἰδικές συνθῆκες, διαφορετικές ἀπό τίς συνθῆκες πού ἐπικρατοῦσαν στή Δύση τόν καιρό πού ὀργανώνονταν ἐκεῖ τά ἐργατικά κόμματα. Ἐνῶ στή Δύση, στή Γαλλία καί στή Γερμανία, τά ἐργατικά κόμματα προῆλθαν ἀπό τά ἐπαγγελματικά συνδικάτα, μέσα σέ συνθῆκες νόμιμης ὕπαρξης τῶν συνδικάτων καί τῶν κομμάτων, μέσα στήν κατάσταση πού ἐπακολούθησε τήν ἀστική ἐπανάσταση, ὅταν ὑπῆρχε ἕνα ἀστικό κοινοβούλιο, ὅταν ἡ ἀστική τάξη, πού εἶχε φτάσει στήν ἐξουσία, στεκόταν πιά ἀντιμέτωπη μέ τό προλεταριάτο—στή Ρωσία, ἀντίθετα, ἡ διαμόρφωση τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος συντελέστηκε μέσα στίς συνθῆκες τῆς πιό ἄγριας ἀπολυταρχίας, σέ συνθῆκες ἀναμονῆς τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης, ὅταν, ἀπό τό ἕνα μέρος οἱ κομματικές ὀργανώσεις πλημμύριζαν ἀπό ἀστικά «νομιμο-μαρξιστικά» στοιχεῖα, πού ἐπιδίωκαν νά χρησιμοποιήσουν τήν ἐργατική τάξη γιά τήν ἀστική ἐπανάσταση—καί ἀπό τό ἄλλο ἡ τσαρική χωροφυλακή ἀποσποῦσε ἀπό τίς γραμμές τοῦ κόμματος τά καλύτερα στελέχη τοῦ κόμματος, τή στιγμή πού ἡ ἀνάπτυξη τοῦ αὐθόρμητου ἐπαναστατικοῦ κινήματος ἀπαιτοῦσε νά ὑπάρχει ἕνας σταθερός, συσπειρωμένος καί ἀρκετά συνωμοτικός μαχητικός πυρήνας ἐπαναστατῶν, πού νά μπορεῖ νά κατευθύνει τό κίνημα στήν ἀνατροπή τῆς ἀπολυταρχίας.

Τό καθῆκον μας ἦταν νά χωρίσουμε τά πρόβατα ἀπό τά ἐρίφια, νά ξεκόψουμε ἀπό τά ξένα στοιχεῖα, νά διαμορφώσουμε παντοῦ τοπικά στελέχη ἀπό ἔμπειρους ἐπαναστάτες, νά τούς δόσουμε ξεκάθαρο πρόγραμμα καί σταθερή ταχτική, τέλος, νά συγκεντρώσουμε αὐτά τά στελέχη σέ μιά ἑνιαία μαχητική ὀργάνωση ἐξ ἐπαγγέλματος ἐπαναστατῶν, ἀρκετά συνωμοτική γιά ν' ἀντέχει στίς ἐπιδρομές τῶν χωροφυλάκων, ἀλλά συνάμα ἀρκετά συνδεμένη μέ τίς μάζες γιά νά τίς ὁδηγήσει τήν κατάλληλη στιγμή στόν ἀγώνα.

Οἱ μενσεβίκοι, οἱ ἴδιοι ἀκριβῶς πού «ξαπλώνουν» στήν ἄποψη τοῦ μαρξισμοῦ, ἔδιναν μιά ἁπλή λύση σ' αὐτό τό ζήτημα: μιά πού στή Δύση τό ἐργατικό κόμμα προῆλθε ἀπό τά ἐξωκομματικά συνδικάτα, πού ἀγωνίζονται γιά τήν καλυτέρευση τῆς οἰκονομικῆς θέσης τῆς ἐργατικῆς τάξης, πρέπει καί στή Ρωσία, ὅσο εἶναι δυνατό, νά γίνει τό ἴδιο πράγμα, δηλαδή νά περιοριστοῦμε γιά τήν ὥρα στόν «οἰκονομικό ἀγώνα τῶν ἐργατῶν ἐνάντια στούς ἐργοδότες καί τήν κυβέρνηση» τοπικά, χωρίς νά δημιουργήσουμε μιά πανρωσική μαχητική ὀργάνωση, κι ἔπειτα... ἔπειτα, ἄν δέν ἐμφανιστοῦν στό μεταξύ συνδικάτα, νά συγκληθεῖ ἕνα ἐξωκομματικό ἐργατικό συνέδριο πού νά τό ἀνακηρύξουμε κόμμα.

Ζήτημα εἶναι ἄν τότε περνοῦσε ἀπό τό μυαλό τῶν μενσεβίκων, καί ἴσως καί πολλῶν μπολσεβίκων, ἡ ἰδέα ὅτι τό «μαρξιστικό» αὐτό μενσεβίκικο «σχέδιο», πού ἦταν οὐτοπικό γιά τίς ρωσικές συνθῆκες, προϋπόθετε, ὡστόσο, μιά πλατιά δουλιά ζύμωσης πού ἀπόβλεπε νά μειώσει τήν ἰδέα τῆς κομματικότητας, νά ἐξοντώσει τά κομματικά στελέχη, ν' ἀφήσει τό προλεταριάτο χωρίς τό κόμμα του καί νά παραδόσει τήν ἐργατική τάξη βορά στούς φιλελεύθερους.

Ἡ τεράστια ὑπηρεσία τοῦ Λένιν στό ρωσικό προλεταριάτο καί τό κόμμα του εἶναι ὅτι ἀποκάλυψε ὅλο τόν

κίνδυνο πού περιέκλεινε τό όργανωτικό «σχέδιο» τῶν μενσεβίκων, τή στιγμή πού τό «σχέδιο» μόλις εἶχε συλληφθεῖ, ὅταν καί οἱ ἴδιοι οἱ δημιουργοί αὐτοῦ τοῦ «σχεδίου» δυσκολεύονταν νά διακρίνουν καθαρά τό περίγραμμά του, καί, ξεσκεπάζοντάς το, ἄρχισε σφοδρότατη ἐπίθεση ἐνάντια στήν όργανωτική χαλαρότητα τῶν μενσεβίκων, συγκεντρώνοντας ὅλη τήν προσοχή τῶν συντρόφων πού ἀσχολοῦνταν μέ τήν πραχτική δουλιά σ' αὐτό τό ζήτημα. Γιατί ἐπρόκειτο γιά τήν ὕπαρξη τοῦ κόμματος, ἐπρόκειτο γιά τή ζωή ἤ τό θάνατο τοῦ κόμματος.

Νά ἐκδοθεῖ μιά πανρωσική πολιτική ἐφημερίδα, σάν κέντρο συνένωσης τῶν κομματικῶν δυνάμεων, νά όργανωθοῦν σταθερά τοπικά κομματικά στελέχη, σάν «ταχτικά τμήματα» τοῦ κόμματος, νά συγκεντρωθοῦν τά στελέχη αὐτά σ' ἕνα σύνολο μέσω τῆς ἐφημερίδας καί νά συσπειρωθοῦν σ' ἕνα πανρωσικό μαχητικό κόμμα, μέ αὐστηρά καθορισμένα ὅρια, μέ ξεκάθαρο πρόγραμμα, μέ σταθερή ταχτική, μέ ἑνιαία θέληση—νά ποιό ἦταν τό σχέδιο πού ἀνάπτυξε ὁ Λένιν στά ξακουστά βιβλία του: «Τί νά κάνουμε;»[90], καί «Ἕνα βῆμα μπρός, δυό βήματα πίσω».[91]. Ἡ ἀξία αὐτοῦ τοῦ σχεδίου ἦταν ὅτι ἀνταποκρινόταν πέρα γιά πέρα στή ρωσική πραγματικότητα καί ὅτι γενίκευε ἀριστοτεχνικά τήν όργανωτική πείρα τῶν καλύτερων πραχτικῶν. Στόν ἀγώνα γιά τό σχέδιο αὐτό, οἱ περισσότεροι ρῶσοι πραχτικοί τάχθηκαν ἀποφασιστικά μέ τό Λένιν, χωρίς νά διστάσουν μπροστά στή διάσπαση. Ἡ νίκη τοῦ σχεδίου αὐτοῦ ἔβαλε τά θεμέλια τοῦ σφιχτοδεμένου κι ἀτσαλωμένου ἐκείνου κομμουνιστικοῦ κόμματος, πού ὅμοιό του δέ γνώρισε ὁ κόσμος.

Συχνά οἱ σύντροφοί μας (ὄχι μόνο οἱ μενσεβίκοι!) κατηγοροῦσαν τό Λένιν ὅτι ἔχει ὑπέρμετρη κλίση στήν πολεμική καί τή διάσπαση, ὅτι κάνει ἀδιάλλαχτο ἀγώνα

ἐνάντια στούς συμφιλιωτές κλπ. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι καί τό ἕνα καί τό ἄλλο ἔγιναν ὅταν χρειάστηκε. Δέν εἶναι ὅμως δύσκολο νά καταλάβει κανείς ὅτι τό κόμμα μας δέ θά μποροῦσε νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τήν ἐσωτερική του ἀδυναμία καί πλαδαρότητα, ὅτι δέ θά μποροῦσε νά ἀποχτήσει τή δύναμη καί τή στερεότητα πού τό χαραχτηρίζουν, ἄν δέν εἶχε διώξει ἀπό τίς γραμμές του τά μή προλεταριακά, τά όπορτουνιστικά στοιχεῖα. Στήν ἐποχή τῆς κυριαρχίας τῆς ἀστικῆς τάξης, τό προλεταριακό κόμμα μπορεῖ ν' ἀναπτύσσεται καί νά δυναμώνει μόνο στό βαθμό πού παλαίβει ἐνάντια στά όπορτουνιστικά, ἀντεπαναστατικά καί ἀντικομματικά στοιχεῖα πού βρίσκονται μέσα στούς κόλπους του καί στήν ἐργατική τάξη. Εἶχε δίκιο ὁ Λασσάλ λέγοντας: «τό κόμμα δυναμώνει, ὅταν ξεκαθαρίζεται»[92].

Οἱ κατήγοροι τοῦ Λένιν ἐπικαλοῦνταν συνήθως τό γερμανικό κόμμα, ὅπου βασίλευε τότε ἡ «ἑνότητα». Μά, πρῶτα-πρῶτα, κάθε ἑνότητα δέν ἀποτελεῖ σημάδι δύναμης, δεύτερο, φτάνει νά ρίξει κανείς σήμερα μιά ματιά στό πρώην γερμανικό κόμμα, πού διασπάστηκε σέ τρία κόμματα[93], γιά νά καταλάβει πόσο ψεύτικη καί πλασματική ἦταν ἡ «ἑνότητα» τοῦ Σάιντεμαν καί τοῦ Νόσκε μέ τό Λῆμπκνεχτ καί τή Λούξεμπουργκ. Καί ποιός ξέρει, ἄν δέ θἄταν καλύτερα γιά τό γερμανικό προλεταριάτο, νά εἶχαν ἀποσπαστεῖ ἔγκαιρα τά ἐπαναστατικά στοιχεῖα τοῦ γερμανικοῦ κόμματος ἀπό τά ἀντεπαναστατικά του στοιχεῖα... Ὄχι, ὁ Λένιν εἶχε χίλιες φορές δίκιο ὅταν ὁδηγοῦσε τό κόμμα στό δρόμο τῆς ἀνειρήνευτης πάλης ἐνάντια στά ἀντικομματικά κι ἀντεπαναστατικά στοιχεῖα. Γιατί μόνο μιά τέτια όργανωτική πολιτική εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά μπορέσει τό κόμμα μας νά δημιουργήσει τήν ἐσωτερική ἐκείνη ἑνότητα καί τήν καταπληχτική συνοχή, πού τοῦ ἔδωσαν τή

δυνατότητα νά βγεῖ ἀνώδυνα ἀπό τήν κρίση τοῦ Ἰούλη ἐπί Κερένσκι, νά σηκώσει στούς ὤμους του τήν ἐξέγερση τοῦ Ὀχτώβρη, νά περάσει χωρίς κλονισμό τήν κρίση τῆς περιόδου τοῦ Μπρέστ, νά ὀργανώσει τή νίκη ἐνάντια στήν Ἀντάντ καί τέλος νά ἀποχτήσει τήν πρωτοφανέρωτη εὐλυγισία, πού τοῦ ἐπιτρέπει ν' ἀνασυντάσσει ὁποιαδήποτε στιγμή τίς γραμμές του καί νά συγκεντρώνει τίς ἑκατοντάδες χιλιάδες μέλη του γιά ὁποιοδήποτε μεγάλο ἔργο, χωρίς νά προκαλεῖ σύγχυση στίς γραμμές του.

II

Ο ΛΕΝΙΝ ΣΑΝ ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Οἱ ὀργανωτικές ὅμως ἀρετές τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ρωσίας ἀποτελοῦν μονάχα τή μιά πλευρά τοῦ ζητήματος. Τό κόμμα δέ θά μποροῦσε νά μεγαλώσει καί νά δυναμώσει τόσο γρήγορα, ἄν τό πολιτικό περιεχόμενο τῆς δουλιᾶς του, τό πρόγραμμα καί ἡ ταχτική του δέν ἀνταποκρίνονταν στή ρωσική πραγματικότητα, ἄν τά συνθήματά του δέ φλόγιζαν τίς ἐργατικές μάζες καί δέν κινοῦσαν πρός τά μπρός τό ἐπαναστατικό κίνημα. Ἄς περάσουμε τώρα σ' αὐτή τήν πλευρά τοῦ ζητήματος.

Ἡ ρωσική ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση (1905) ξετυλίχτηκε μέσα σέ συνθῆκες διαφορετικές ἀπό τίς συνθῆκες πού ἐπικρατοῦσαν στή Δύση τόν καιρό τῶν ἐπαναστατικῶν ἀνατροπῶν στή Γαλλία καί τή Γερμανία. Ἐνῶ ἡ ἐπανάσταση στή Δύση διαδραματίστηκε στίς συνθῆκες τῆς περιόδου τῆς μανουφακτούρας τοῦ καπιταλισμοῦ καί τῆς ὄχι ἀναπτυγμένης ταξικῆς πάλης, ὅταν τό προλεταριάτο ἦταν ἀδύνατο καί ἀριθμητικά μικρό, ὅταν δέν εἶχε δικό του κόμμα, ἱκανό νά διατυπώσει τίς διεκδικήσεις του,

τή στιγμή πού ἡ ἀστική τάξη ἦταν ἀρκετά ἐπαναστατική γιά νά ἐμπνεύσει ἐμπιστοσύνη στούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες καί νά τούς ὁδηγήσει στόν ἀγώνα ἐνάντια στήν ἀριστοκρατία—στή Ρωσία, ἀντίθετα, ἡ ἐπανάσταση ἄρχισε (1905) ὅταν ὁ καπιταλισμός βρισκόταν στήν περίοδο τῶν μηχανῶν καί τῆς ἀναπτυγμένης ταξικῆς πάλης, ὅταν τό σχετικά μεγάλο ἀριθμητικά καί συγκεντρωμένο χάρη στόν καπιταλισμό ρωσικό προλεταριάτο εἶχε κιόλας δώσει μιά σειρά μάχες ἐνάντια στήν ἀστική τάξη, εἶχε τό δικό του κόμμα, πιό συσπειρωμένο ἀπό τό ἀστικό, εἶχε τίς ταξικές του διεκδικήσεις, ἐνῶ ἡ ρωσική ἀστική τάξη, πού ἄλλωστε ζοῦσε μέ τίς παραγγελίες τῆς κυβέρνησης, ἦταν σέ τέτιο σημεῖο φοβισμένη ἀπό τήν ἐπαναστατικότητα τοῦ προλεταριάτου πού νά ζητᾶ συμμαχία μέ τήν κυβέρνηση καί τούς τσιφλικάδες ἐνάντια στούς ἐργάτες καί στούς ἀγρότες. Τό γεγονός ὅτι ἡ ρωσική ἐπανάσταση ξέσπασε σάν ἀποτέλεσμα τῶν στρατιωτικῶν ἀποτυχιῶν στά πεδία τῶν μαχῶν τῆς Μαντζουρίας, ἐπέσπευσε ἁπλῶς τά γεγονότα, χωρίς ὡστόσο ν' ἀλλάξει τίποτα ἀπό τήν οὐσία τοῦ ζητήματος.

Ἡ κατάσταση ἀπαιτοῦσε νά μπεῖ τό προλεταριάτο ἐπικεφαλῆς τῆς ἐπανάστασης, νά συσπειρώσει γύρω του τήν ἐπαναστατική ἀγροτιά καί νά κάνει ἀποφασιστικό ἀγώνα ταυτόχρονα ἐνάντια στόν τσαρισμό καί ἐνάντια στήν ἀστική τάξη, γιά τόν πλήρη ἐκδημοκρατισμό τῆς χώρας καί γιά τήν ἐξασφάλιση τῶν ταξικῶν του συμφερόντων.

Οἱ μενσεβίκοι ὅμως, αὐτοί ἀκριβῶς πού «ξαπλώνουν» πάνω στήν ἄποψη τοῦ μαρξισμοῦ, ἔλυσαν τό ζήτημα μέ τό δικό τους τρόπο: μιά καί ἡ ρωσική ἐπανάσταση εἶναι ἀστική καί στίς ἀστικές ἐπαναστάσεις ἔχουν τήν ἡγεσία οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἀστικῆς τάξης (βλ. τήν «ἱστορία» τῆς γαλλικῆς καί τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης), τό προλετα-

ριάτο δέ μπορεῖ νἄναι ὁ ἡγεμόνας τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης, ἀλλά ἡ ἡγεσία πρέπει ν' ἀφεθεῖ στή ρωσική ἀστική τάξη (σ' ἐκείνην ἀκριβῶς τήν τάξη πού προδίνει τήν ἐπανάσταση) καί ἡ ἀγροτιά πρέπει ἐπίσης νά παραδοθεῖ στήν κηδεμονία τῆς ἀστικῆς τάξης, ἐνῶ τό προλεταριάτο πρέπει νά μείνει στή θέση τῆς ἄκρας ἀριστερῆς ἀντιπολίτευσης.

Κι αὐτές τίς χιλιοειπωμένες ἀνοησίες τῶν ἄθλιων φιλελεύθερων οἱ μενσεβίκοι τίς παρουσίαζαν σάν τήν τελευταία λέξη τοῦ «γνήσιου» μαρξισμοῦ!...

Ἡ τεράστια ὑπηρεσία τοῦ Λένιν στή ρωσική ἐπανάσταση εἶναι ὅτι ἀποκάλυψε ὥς τή ρίζα τήν κενότητα τῶν ἱστορικῶν παραλληλισμῶν τῶν μενσεβίκων κι ὅλο τόν κίνδυνο πού προερχόταν ἀπό τό μενσεβίκικο «σχῆμα τῆς ἐπανάστασης», πού ἔριχνε τήν ἐργατική ὑπόθεση βορά στήν ἀστική τάξη. Ἐπαναστατικο-δημοκρατική διχτατορία τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἀγροτιᾶς ἀντί διχτατορία τῆς ἀστικῆς τάξης, μποϊκοτάρισμα τῆς Δούμας τοῦ Μπουλίγκιν[94], καί ἔνοπλη ἐξέγερση ἀντί συμμετοχή στή Δούμα καί ὀργανική δουλιά μέσα σ' αὐτήν, ἡ ἰδέα γιά ἕναν «ἀριστερό συνασπισμό», ὅταν παρ' ὅλα αὐτά ἡ Δούμα εἶχε συγκληθεῖ καί ἡ χρησιμοποίηση τοῦ βήματος τῆς Δούμας γιά τόν ἀγώνα ἔξω ἀπό τή Δούμα ἀντί καντέτικη κυβέρνηση καί ἀντιδραστική «προφύλαξη» τῆς Δούμας, πάλη ἐνάντια στό κόμμα τῶν καντέτων σάν ἀντεπαναστατική δύναμη ἀντί συνασπισμός μαζί του—αὐτό εἶναι τό σχέδιο ταχτικῆς πού ἀνάπτυξε ὁ Λένιν στά ξακουστά βιβλία του «Δυό ταχτικές τῆς σοσιαλδημοκρατίας στή δημοκρατική ἐπανάσταση»[95] καί «Ἡ νίκη τῶν καντέτων καί τά καθήκοντα τοῦ ἐργατικοῦ κόμματος»[96].

Ἡ ἀξία αὐτοῦ τοῦ σχεδίου ἦταν ὅτι, διατυπώνοντας ἀνοιχτά καί ἀποφασιστικά τίς ταξικές διεκδικήσεις τοῦ προλεταριάτου στήν ἐποχή τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία, διευκόλυνε τό πέρασμα στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, καί ὅτι ἔκλεινε μέσα του τό σπέρμα τῆς ἰδέας τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου. Στόν ἀγώνα γι' αὐτό τό σχέδιο ταχτικῆς ἡ πλειοψηφία τῶν ρώσων πραχτικῶν τάχτηκε ἀποφασιστικά καί ἀμετάκλητα μέ τό Λένιν. Ἡ νίκη τοῦ σχεδίου αὐτοῦ ἔβαλε τά θεμέλια τῆς ἐπαναστατικῆς ἐκείνης ταχτικῆς, πού χάρη σ' αὐτήν τό κόμμα μας κλονίζει σήμερα τίς βάσεις τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλισμοῦ.

Ἡ κατοπινή ἐξέλιξη τῶν γεγονότων, ὁ τετράχρονος ἰμπεριαλιστικός πόλεμος καί ὁ κλονισμός ὅλης τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, ἡ ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη καί ἡ περίφημη δυαδική ἐξουσία, ἡ Προσωρινή Κυβέρνηση, σάν ἑστία τῆς ἀστικῆς ἀντεπανάστασης καί τό Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῆς Πετρούπολης, σά μορφή τῆς προλεταριακῆς διχτατορίας πού γεννιόταν, ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη καί ἡ διάλυση τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης, ἡ κατάργηση τοῦ ἀστικοῦ κοινοβουλευτισμοῦ καί ἡ ἀνακήρυξη τῆς Δημοκρατίας τῶν Σοβιέτ, ἡ μετατροπή τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου σέ ἐμφύλιο πόλεμο καί ἡ ἐπίθεση τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλισμοῦ, ἀπό κοινοῦ μέ τούς «μαρξιστές» στά λόγια, ἐνάντια στήν προλεταριακή ἐπανάσταση, τέλος, ἡ ἀξιοθρήνητη θέση τῶν μενσεβίκων πού γαντζώθηκαν ἀπό τή Συνταχτική Συνέλευση, καί πού τό προλεταριάτο τούς πέταξε στή θάλασσα καί τό κύμα τῆς ἐπανάστασης τούς ξέβρασε στίς ἀκτές τοῦ καπιταλισμοῦ—ὅλα αὐτά ἐπιβεβαίωσαν ἁπλῶς τήν ὀρθότητα τῶν βάσεων τῆς ἐπαναστατικῆς ταχτικῆς, πού ὁ Λένιν διατύπωσε στίς «Δυό ταχτικές». Τό κόμμα, ἔχοντας μιά τέτια κληρονομιά μπόρεσε νά βαδίσει θαρραλέα μπροστά χωρίς νά φοβᾶται τούς ὑφάλους.

Στήν έποχή μας, έποχή τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης, πού κάθε σύνθημα τοῦ κόμματος καί κάθε φράση ἑνός ἀρχηγοῦ ἐλέγχονται στήν πράξη, τό προλεταριάτο ἔχει ξεχωριστές ἀπαιτήσεις ἀπό τούς ἀρχηγούς του. Ἡ ἱστορία γνωρίζει προλετάριους ἀρχηγούς, ἀρχηγούς θυελλώδικων καιρῶν, ἀρχηγούς-πραχτικούς γεμάτους αὐταπάρνηση καί θάρρος, μά ἀδύνατους στή θεωρία. Οἱ μάζες δέν ξεχνοῦν γρήγορα τά ὀνόματα τέτιων ἀρχηγῶν. Τέτιοι εἶναι, λχ. ὁ Λασσάλ στή Γερμανία, ὁ Μπλανκί στή Γαλλία. Τό κίνημα ὅμως στό σύνολό του δέ μπορεῖ νά ζεῖ μόνο μέ ἀναμνήσεις: τοῦ χρειάζεται ξεκάθαρος σκοπός (πρόγραμμα) καί σταθερή γραμμή (ταχτική).

Ὑπάρχουν κι ἄλλου εἴδους ἀρχηγοί, ἀρχηγοί τῶν εἰρηνικῶν καιρῶν, δυνατοί στή θεωρία μά ἀδύνατοι στά ζητήματα τῆς ὀργάνωσης καί τῆς πραχτικῆς δουλιᾶς. Αὐτοί οἱ ἀρχηγοί εἶναι δημοφιλεῖς μόνο στό ἀνώτερο στρῶμα τοῦ προλεταριάτου καί μόνο ὥς ἕνα ὁρισμένο διάστημα. Ὅταν ὅμως ἔρθει ἡ ἐπαναστατική ἐποχή, ὅταν ἀπό τούς ἀρχηγούς ἀπαιτεῖται νά διατυπώσουν ἐπαναστατικά-πραχτικά συνθήματα, οἱ θεωρητικοί ἐγκαταλείπουν τή σκηνή καί παραχωροῦν τή θέση τους σέ νέους ἀνθρώπους. Τέτιοι εἶναι λχ. ὁ Πλεχάνοφ στή Ρωσία, ὁ Καούτσκι στή Γερμανία.

Γιά νά κρατηθεῖ κανείς στή θέση τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καί τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος, εἶναι ἀπαραίτητο νά συνδυάζει τή θεωρητική δύναμη μέ τήν πραχτική ὀργανωτική πεῖρα τοῦ προλεταριακοῦ κινήματος. Ὁ Π. Ἄξελροντ, ὅταν ἦταν μαρξιστής, ἔγραφε γιά τό Λένιν ὅτι «συνδυάζει πετυχημένα τήν πεῖρα τοῦ καλοῦ πραχτικοῦ μέ τή θεωρητική μόρφωση καί τόν πλατύ πολιτικό ὁρίζοντα» (βλ. τόν πρόλογο τοῦ Π. Ἄξελροντ στή μπροσούρα τοῦ Λένιν: «Τά καθήκοντα

τῶν ρώσων σοσιαλδημοκρατῶν»)[97]. Δέν εἶναι δύσκολο νά μαντέψει κανείς τί θάλεγε σήμερα γιά τό Λένιν ὁ ἰδεολόγος τοῦ «πολιτισμένου» καπιταλισμοῦ, κ. Ἄξελροντ. Γιά μᾶς ὅμως, πού γνωρίζουμε ἀπό κοντά τό Λένιν καί μποροῦμε νά δοῦμε τά πράγματα ἀντικειμενικά, εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι ὁ Λένιν διατήρησε ἀκέρια αὐτή τήν παλιά ἰδιότητα. Σ' αὐτό, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, πρέπει νά αναζητήσουμε τήν ἐξήγηση τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Λένιν, καί ἴσαἴσα ὁ Λένιν, εἶναι σήμερα ὁ ἀρχηγός τοῦ πιό δυνατοῦ καί τοῦ πιό ἀτσαλωμένου προλεταριακοῦ κόμματος στόν κόσμο.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 86,
23 τοῦ Ἀπρίλη 1920.
Ὑπογραφή: Ι. Σ τ ά λ ι ν

ΛΟΓΟΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ ΤΟΥ ΚΚΡ (Μπ) ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΩΝ 50ΧΡΟΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

23 τοῦ Ἀπρίλη 1920

Ὕστερα ἀπό τούς λόγους καί τίς ἀναμνήσεις γιά τό Λένιν πού ἀκούσαμε δέ μοῦ μένει νά πῶ πολλά πράγματα. Θά ἤθελα μόνο νά σημειώσω ἕνα χαραχτηριστικό, γιά τό ὁποῖο δέ μίλησε ἀκόμα κανείς, τή σεμνότητα τοῦ συντρόφου Λένιν καί τήν παλικαριά του ν' ἀναγνωρίζει τά λάθη του.

Θυμᾶμαι δυό περιπτώσεις πῶς ὁ Λένιν, αὐτός ὁ γίγαντας, ἀναγνώρισε τά λάθη πού ἔκανε.

Ἡ πρώτη περίπτωση ἀφορᾶ τήν ἀπόφαση γιά τήν ἀποχή ἀπό τίς ἐκλογές τῆς Δούμας τοῦ Βίτε, ἀπόφαση πού πάρθηκε στήν Πανρωσική Συνδιάσκεψη τῶν Μπολσεβίκων[98] στό Τάμερφορς τῆς Φιλανδίας, τό Δεκέμβρη τοῦ 1905. Τότε ἔμπαινε τό ζήτημα τῆς ἀποχῆς ἀπό τίς ἐκλογές τῆς Δούμας τοῦ Βίτε. Οἱ ἄνθρωποι πού ἦταν πιό κοντά στό σύντροφο Λένιν—οἱ ἑφτά, πού ἐμεῖς, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπαρχιῶν, τούς δίναμε διάφορα ἐπίθετα, βεβαίωναν ὅτι ὁ Ἴλιτς εἶναι ἐνάντια στήν ἀποχή καί ὑπέρ τῆς συμμετοχῆς στίς ἐκλογές τῆς Δούμας. Καί ἔτσι ἦταν πραγματικά, ὅπως ἐξακριβώθηκε ἀργότερα. Ἄρχισαν ὅμως οἱ συζητήσεις· οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπαρχιῶν, τῆς Πετρούπολης, τῆς Μόσχας, τῆς Σιβηρίας καί τοῦ Καυκάσου, πού ἦταν ὑπέρ

τῆς ἀποχῆς, ἔκαναν ἐπίθεση καί πόση ἦταν ἡ κατάπληξή μας, ὅταν ὕστερα ἀπό τίς ὁμιλίες μας πῆρε τό λόγο ὁ Λένιν καί δήλωσε ὅτι ἦταν ὑπέρ τῆς συμμετοχῆς στίς ἐκλογές, τώρα ὅμως βλέπει ὅτι ἔκανε λάθος καί συμφωνεῖ μέ τούς ἀντιπροσώπους τῶν ἐπαρχιῶν! Μείναμε κατάπληχτοι. Ἡ δήλωση αὐτή μᾶς ἦρθε σά χτύπημα ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Τόν καταχειροκροτήσαμε.

Καί μιά ἄλλη περίπτωση. Τό Σεπτέμβρη τοῦ 1917, τόν καιρό τοῦ Κερένσκι, τότε πού εἶχε συγκληθεῖ ἡ Δημοκρατική σύσκεψη καί οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι συγκροτοῦσαν ἕνα νέο ὄργανο, τό προκοινοβούλιο, πού θά προετοίμαζε τό πέρασμα ἀπό τά Σοβιέτ στή Συνταχτική Συνέλευση, ἀκριβῶς σ' αὐτή τή στιγμή ἡ ΚΕ μας στήν Πετρούπολη πῆρε τήν ἀπόφαση νά μή διαλύσει τή Δημοκρατική σύσκεψη καί νά τραβήξει μπροστά στό δρόμο τῆς στερέωσης τῶν Σοβιέτ, νά συγκαλέσει τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, ν' ἀρχίσει τήν ἐξέγερση καί νά ἀνακηρύξει τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ ὄργανο τῆς κρατικῆς ἐξουσίας. Ὁ Ἴλιτς, πού βρισκόταν τότε ἔξω ἀπό τήν Πετρούπολη, στήν παρανομία, δέν ἦταν σύμφωνος μέ τήν ΚΕ καί ἔγραφε ὅτι πρέπει νά διαλύσουμε ἀμέσως καί νά συλλάβουμε αὐτό τό σκυλολόϊ (τή Δημοκρατική σύσκεψη).

Ἐμεῖς εἴχαμε τή γνώμη ὅτι τό ζήτημα δέν ἦταν τόσο ἁπλό, γιατί ξέραμε ὅτι ἡ Δημοκρατική σύσκεψη ἀποτελεῖται κατά τό μισό ἤ τουλάχιστο κατά τό ἕνα τρίτο ἀπό ἀντιπροσώπους τοῦ μετώπου, ὅτι μέ τή σύλληψη καί τή διάλυσή της θά μπορούσαμε μόνο νά χαλάσουμε τή δουλιά καί νά χειροτερέψουμε τίς σχέσεις μέ τό μέτωπο. Εἴχαμε τή γνώμη, ὅτι ἐμεῖς, πού δουλεύαμε στήν πραχτική δουλιά, μπορούσαμε νά βλέπουμε καλύτερα ὅλες τίς χαραδρούλες, τά κοιλώματα καί τίς λακοῦβες πού ὑπάρχουν στό δρόμο μας. Ὁ Ἴλιτς ὅμως εἶναι μεγάλος, δέ φοβᾶται οὔτε τίς λα-

κοῦβες, οὔτε τά κοιλώματα, οὔτε τίς χαράδρες πού ὑπάρχουν στό δρόμο του, δέ φοβᾶται τούς κινδύνους καί λέει: «Ἐμπρός, τράβα ἴσια στό σκοπό». Ἐμεῖς, ὅμως, οἱ πρακτικοί, εἴχαμε τή γνώμη ὅτι τότε δέ μᾶς σύμφερνε νά ἐνεργήσουμε ἔτσι, ὅτι ἔπρεπε νά παρακάμψουμε αὐτά τά ἐμπόδια, γιά νά πιάσουμε ἔπειτα τόν ταῦρο ἀπό τά κέρατα. Καί παρ' ὅλη τήν ἐπιμονή τοῦ Ἴλιτς, δέν τόν ἀκούσαμε, τραβήξαμε παραπέρα στό δρόμο τῆς στερέωσης τῶν Σοβιέτ καί φτάσαμε τά πράγματα ὥς τό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς 25 τοῦ Ὀχτώβρη, ὥς τή νικηφόρα ἐξέγερση. Ὁ Ἴλιτς ἦταν πιά τότε στήν Πετρούπολη. Χαμογελώντας καί κοιτώντας μας πονηρά, εἶπε: «Ναί, ὅπως φαίνεται, ἐσεῖς εἴχατε δίκιο».

Αὐτό πάλι μᾶς ἔκανε κατάπληξη.

Ὁ σύντροφος Λένιν δέ φοβότανε ν' ἀναγνωρίσει τά λάθη του.

Αὐτή ἡ σεμνότητά του καί ἡ παλικαριά του μᾶς καταγοήτευαν. (Χειροκροτήματα).

Πρωτοδημοσιεύτηκε στή συλλογή: Τά 50χρονα τοῦ Βλαδίμηρου Ἴλιτς Οὐλιάνοφ-Λένιν. Μόσχα. 1920.

ΝΕΑ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΑΝΤ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐκστρατεία τῆς Πολωνίας τῶν πάν ἐνάντια στήν ἐργατο-αγροτική Ρωσία εἶναι στήν οὐσία ἐκστρατεία τῆς Ἀντάντ. Κι αὐτό ὄχι μόνο γιατί ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, πού καθοδηγεῖται ἀπό τήν Ἀντάντ καί ἔχει μέλος της τήν Πολωνία, ἐνέκρινε, ὅπως φαίνεται, τήν ἐκστρατεία τῆς Πολωνίας κατά τῆς Ρωσίας, ἀλλά πρῶτ' ἀπ' ὅλα γιατί ἡ Πολωνία δέ θά μποροῦσε νά ὀργανώσει τήν ἐπίθεσή της κατά τῆς Ρωσίας χωρίς τήν ὑποστήριξη τῆς Ἀντάντ, γιατί κατά πρῶτο λόγο ἡ Γαλλία καί μετά ἡ Ἀγγλία μαζί μέ τήν Ἀμερική ὑποστηρίζουν τήν ἐπίθεση τῆς Πολωνίας μέ ὅλα τά μέσα: μέ ὅπλα, ἱματισμό, χρήματα καί ὀργανωτές. Οἱ διαφωνίες πού ὑπάρχουν μέσα στήν Ἀντάντ σχετικά μέ τό πολωνικό ζήτημα δέν ἀλλάζουν τά πράγματα, γιατί ἀφοροῦν ἁπλῶς τίς μορφές ὑποστήριξης τῆς Πολωνίας καί ὄχι τό ἴδιο τό ζήτημα τῆς ὑποστήριξής της γενικά. Δέν ἀλλάζει τά πράγματα οὔτε ἡ διπλωματική ἀλληλογραφία τοῦ Κῶρζον μέ τό σύντροφο Τσιτσέριν[99] οὔτε τά περισπούδαστα ἄρθρα τοῦ ἀγγλικοῦ τύπου ἐνάντια στήν ἐπέμβαση, γιατί ὅλος αὐτός ὁ θόρυβος ἀποβλέπει σ' ἕνα μόνο σκοπό: νά ρίξει στάχτη στά μάτια τῶν ἀφελῶν πολιτικῶν καί νά συγκαλύψει μέ

τίς φράσεις γιά εἰρήνη μέ τή Ρωσία τό σκοτεινό ἔργο τῆς πραγματικῆς ἔνοπλης ἐπέμβασης, πού ὀργάνωσε ἡ Ἀντάντ.

I

Η ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ἡ σημερινή ἐκστρατεία τῆς Ἀντάντ εἶναι ἡ τρίτη κατά σειρά.

Ἡ πρώτη ἐκστρατεία ἐπιχειρήθηκε τήν ἄνοιξη τοῦ 1919. Ἡ ἐκστρατεία αὐτή ἦταν συνδυασμένη, γιατί προϋπόθετε κοινή ἐπίθεση τοῦ Κολτσάκ, τοῦ Ντενίκιν, τῆς Πολωνίας, τοῦ Γιουντένιτς καί τῶν μικτῶν ἀγγλορωσικῶν στρατευμάτων στό Τουρκεστάν καί στόν Ἀρχάγγελο, καί τό κέντρο τοῦ βάρους τῆς ἐκστρατείας βρισκόταν στήν περιοχή τοῦ Κολτσάκ.

Τήν περίοδο αὐτή ἡ Ἀντάντ, ἑνιαία καί συσπειρωμένη, ὑποστηρίζει τήν ἄποψη τῆς ἀνοιχτῆς ἐπέμβασης: ἡ ἀδυναμία τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος στή Δύση, ὁ μεγάλος ἀριθμός τῶν ἐχθρῶν τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας καί ἡ ἀπόλυτη βεβαιότητα γιά τή νίκη κατά τῆς Ρωσίας ἐπέτρεψαν στά μεγάλα κεφάλια τῆς Ἀντάντ ν' ἀκολουθήσουν μιά ξετσίπωτη πολιτική ἀπροκάλυπτης ἐπέμβασης.

Τήν περίοδο αὐτή ἡ Ρωσία περνοῦσε κρίσιμες στιγμές, γιατί εἶχε ἀποκοπεῖ ἀπό τίς σιτοπαραγωγικές περιοχές (Σιβηρία, Οὐκρανία, Βόρειος Καύκασος) κι ἀπό τά καύσιμα (λεκανοπέδιο τοῦ Ντονέτς, Γκρόζνι, Μπακού), καί ἦταν ὑποχρεωμένη νά πολεμᾶ σέ ἕξι μέτωπα. Ἡ Ἀντάντ τό βλέπει αὐτό καί πανηγυρίζει προκαταβολικά τή νίκη. Οἱ «Τάιμς» ἀρχίζουν τίς τυμπανοκρουσίες.

Ὡστόσο ἡ Ρωσία ξεπέρασε μ' ἐπιτυχία αὐτή τήν κρίση καί ὁ πιό ἰσχυρός ἐχθρός της, ὁ Κολτσάκ, τέθηκε ἐκτός

μάχης. Ἀποδείχθηκε δηλαδή ὅτι τά μετόπισθεν τῆς Ρωσίας καί συνεπῶς καί ὁ στρατός τῆς Ρωσίας, ἦταν πιό σταθερά καί πιό εὐλύγιστα, ἀπό τά μετόπισθεν καί τό στρατό τῶν ἐχθρῶν της.

Ἡ δεύτερη ἐκστρατεία τῆς Ἀντάντ ἐπιχειρήθηκε τό φθινόπωρο τοῦ 1919. Καί ἡ ἐκστρατεία αὐτή ἦταν ἐπίσης συνδυασμένη, γιατί προϋπόθετε κοινή ἐπίθεση τοῦ Ντενίκιν, τῆς Πολωνίας καί τοῦ Γιουντένιτς (ὁ Κολτσάκ ἔπαψε νά ὑπολογίζεται). Τό κέντρο τοῦ βάρους τῆς ἐκστρατείας βρίσκεται αὐτή τή φορά στό Νότο, στήν περιοχή τοῦ Ντενίκιν.

Τήν περίοδο αὐτή ἡ Ἀντάντ γιά πρώτη φορά ἀρχίζει νά ἀντιμετωπίζει ἐσωτερικές διαφωνίες, γιά πρώτη φορά ἀρχίζει νά μετριάζει τό θρασύ τόνο της, δοκιμάζει νά ἐκφραστεῖ ἐνάντια στήν ἀνοιχτή ἐπέμβαση, διακηρύχνει πώς εἶναι ἐπιτρεπτό νά γίνουν διαπραγματεύσεις μέ τή Ρωσία, ἀρχίζει νά ἀποσύρει τά στρατεύματά της ἀπό τό Βορρά: εἶναι φανερό ὅτι ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στή Δύση καί ἡ ἧττα τοῦ Κολτσάκ ἔκαναν ἐπικίνδυνη γιά τήν Ἀντάντ τήν προηγούμενη πολιτική τῆς ἀνοιχτῆς ἐπέμβασης. Ἡ Ἀντάντ δέν τολμᾶ πιά νά μιλᾶ ἀνοιχτά γιά ἀπροκάλυπτη ἐπέμβαση.

Στήν περίοδο αὐτή παρά τήν ἧττα τοῦ Κολτσάκ καί τήν ἀνάκτηση ἀπό μέρους μας μιᾶς ἀπό τίς σιτοπαραγωγικές περιοχές (τῆς Σιβηρίας) ἡ Ρωσία περνᾶ πάλι κρίσιμες στιγμές, γιατί ὁ κυριότερος ἐχθρός της, ὁ Ντενίκιν, βρίσκεται στά πρόθυρα τῆς Τούλας, τῆς κυριότερης πηγῆς ἐφοδιασμοῦ τοῦ στρατοῦ μας μέ σφαῖρες, τουφέκια καί πολυβόλα. Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ Ρωσία βγαίνει καί πάλι ἄτρωτη ἀπό τήν κρίση. Ἡ αἰτία εἶναι ἡ ἴδια: ἡ μεγαλύτερη σταθερότητα καί ἡ μεγαλύτερη εὐλυγισία τῶν μετόπισθέν μας, συνεπῶς καί τοῦ στρατοῦ μας.

Ἡ τρίτη ἐκστρατεία τῆς Ἀντάντ ἀρχίζει μέσα σέ ἐντελῶς νέα κατάσταση. Ἄς ἀρχίσουμε ἀπό τό γεγονός ὅτι, σέ διάκριση ἀπό τίς προηγούμενες ἐκστρατεῖες, ἡ ἐκστρατεία αὐτή δέ μπορεῖ νά ὀνομαστεῖ συνδυασμένη, γιατί ὄχι μόνο βγῆκαν ἀπό τή μέση οἱ παλιοί σύμμαχοι τῆς Ἀντάντ (ὁ Κολτσάκ, ὁ Ντενίκιν καί ὁ Γιουντένιτς), ἀλλά καί δέν προσχώρησαν ἀκόμα νέοι σύμμαχοι (ἄν ὑπάρχουν), ἄν δέν ὑπολογίσουμε τό γελοῖο Πετλιούρα μέ τά γελοῖα «στρατεύματά του». Ἡ Πολωνία γιά τήν ὥρα βρίσκεται ἀντιμέτωπη μέ τή Ρωσία μόνη, χωρίς σοβαρούς συμμάχους στόν πόλεμο.

Ἔπειτα, ὁ περιβόητος ἀποκλεισμός δέν ἔσπασε μόνο ἠθικά καί πραχτικά, ἀλλά καί τυπικά. Ἡ Ἀντάντ βρέθηκε ὑποχρεωμένη νά συμβιβαστεῖ μέ τήν ἰδέα τῆς ἀνάγκης νά συνάψει διπλωματικές σχέσεις μέ τή Ρωσία καί νά ἀνεχθεῖ τούς ἐπίσημους ἀντιπροσώπους τῆς Ρωσίας στή Δύση. Τό μαζικό ἐπαναστατικό κίνημα τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης, πού υἱοθετεῖ τά συνθήματα τῆς 3ης Διεθνοῦς καί οἱ νέες ἐπιτυχίες τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων στήν Ἀνατολή δυναμώνουν τή διάσπαση μέσα στήν Ἀντάντ, ἀνεβάζουν τό γόητρο τῆς Ρωσίας στά οὐδέτερα καί τά γειτονικά κράτη καί κάνουν οὐτοπική τήν πολιτική ἀπομόνωσης τῆς Ρωσίας, πού ἀκολουθεῖ ἡ Ἀντάντ. Ἡ Ἐσθονία, ἡ «φυσική» σύμμαχος τῆς Πολωνίας, οὐδετεροποιήθηκε. Ἡ Λετονία καί ἡ Λιθουανία, οἱ χθεσινοί πολεμικοί σύμμαχοι τῆς Πολωνίας, σήμερα διεξάγουν διαπραγματεύσεις εἰρήνης μέ τή Ρωσία. Τό ἴδιο μποροῦμε νά ποῦμε καί γιά τή Φιλανδία.

Τέλος, ἡ ἐσωτερική κατάσταση τῆς Ρωσίας τή στιγμή τῆς τρίτης ἐκστρατείας τῆς Ἀντάντ πρέπει νά θεωρεῖται ὅτι ἄλλαξε ριζικά πρός τό καλύτερο. Ἡ Ρωσία ὄχι μόνο ἄνοιξε τό δρόμο πρός τίς σιτοπαραγωγικές καί τίς

περιοχές τῶν καυσίμων (Σιβηρία, Οὐκρανία, Βόρειος Καύκασος, λεκανοπέδιο τοῦ Ντονέτς, Γκρόζνι καί Μπακού), ἀλλά καί περιόρισε τόν ἀριθμό τῶν μετώπων ἀπό ἕξι σέ δυό, ἀποχτώντας ἔτσι τή δυνατότητα νά συγκεντρώσει στρατεύματα στή Δύση.

Στά παραπάνω πρέπει νά προσθέσουμε καί ἕνα γεγονός πολύ μεγάλης σημασίας: ἡ Πολωνία εἶναι ἡ ἐπιτιθέμενη πλευρά, πού ἀπόριψε τίς προτάσεις εἰρήνης τῆς Ρωσίας, ἐνῶ ἡ Ρωσία εἶναι ἡ ἀμυνόμενη, πράγμα πού δημιουργεῖ ἕνα τεράστιο καί ἀνεκτίμητο ἠθικό πλεονέχτημα ὑπέρ τῆς Ρωσίας.

Ὅλα αὐτά τά περιστατικά δημιουργοῦν μιά νέα κατάσταση, νέες πιθανότητες νίκης τῆς Ρωσίας πού δέν ὑπῆρχαν στίς προηγούμενες περίοδες τῆς πρώτης καί τῆς δεύτερης ἐκστρατείας τῆς Ἀντάντ κατά τῆς Ρωσίας.

Μ' αὐτό κυρίως πρέπει νά ἐξηγηθεῖ καί ὁ μελαγχολικός καί σκεπτικιστικός τόνος πού χαραχτηρίζει τόν ἰμπεριαλιστικό τύπο τῆς Δύσης ὅταν κρίνει τίς ἐπιτυχίες τῶν πολωνικῶν στρατευμάτων.

II

ΤΑ ΜΕΤΟΠΙΣΘΕΝ. Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΧΤΥΠΗΜΑΤΟΣ

Κανένας στρατός στόν κόσμο δέ μπορεῖ νά νικήσει (ἐννοοῦμε φυσικά μιά μακρόχρονη καί σταθερή νίκη) χωρίς σταθερά μετόπισθεν. Τά μετόπισθεν εἶναι γιά τό μέτωπο τό πρωτεῦον ζήτημα, γιατί τά μετόπισθεν, καί μόνο αὐτά, τροφοδοτοῦν τό μέτωπο ὄχι μόνο μέ ὅλα τά εἴδη ἐφοδιασμοῦ, ἀλλά καί μέ ἀνθρώπους-μαχητές, μέ διαθέσεις καί ἰδέες. Ἀσταθῆ, καί πολύ περισσότερο ἐχθρικά μετόπισθεν μετατρέπουν ἀναπότρεπτα καί τόν καλύτερο

ἀκόμα καί τόν πιό συσπειρωμένο στρατό σέ ἀσταθῆ καί ἄμορφη μάζα. Ἡ ἀδυναμία τοῦ Κολτσάκ καί τοῦ Ντενίκιν ἐξηγεῖται ἀπό τό γεγονός ὅτι δέν εἶχαν «δικά τους» μετόπισθεν, ὅτι, ἐνῶ ἦταν διαποτισμένοι ἀπό καθαρά μεγαλορωσικές τάσεις, ἦταν ἀναγκασμένοι νά συγκροτήσουν τό μέτωπο, νά τό ἐφοδιάζουν καί νά συμπληρώνουν τά κενά του, κατά τό μεγαλύτερο μέρος μέ στοιχεῖα ὄχι ρωσικά καί ἐχθρικά πρός αὐτές τίς τάσεις, ἦταν ἀναγκασμένοι νά δροῦν σέ περιοχές ἐν γνώση τους ξένες γιά τά στρατεύματά τους. Ἦταν λοιπόν φυσικό τά στρατεύματα αὐτά, πού δέν εἶχαν ἐσωτερική, ἐθνική καί πολύ περισσότερο ταξική συνοχή, καί βρίσκονταν σέ μιά ἐχθρική ἀτμόσφαιρα, νά διαλυθοῦν μέ τό πρῶτο γερό χτύπημα πού δέχθηκαν ἀπό τά σοβιετικά στρατεύματα.

Ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη τά μετόπισθεν τῶν πολωνικῶν στρατευμάτων ἔχουν σημαντική διαφορά ἀπό τά μετόπισθεν τοῦ Κολτσάκ καί τοῦ Ντενίκιν, διαφορά ὑπέρ τῆς Πολωνίας. Σέ διάκριση ἀπό τά μετόπισθεν τοῦ Κολτσάκ καί τοῦ Ντενίκιν, τά μετόπισθεν τῶν πολωνικῶν στρατευμάτων εἶναι ὁμοιογενῆ καί σφιχτοδεμένα ἀπό *ἐθνική* ἄποψη. Σ' αὐτό ὀφείλεται ἡ ἑνότητα καί ἡ σταθερότητά τους. Οἱ διαθέσεις πού ἐπικρατοῦν στά μετόπισθεν αὐτά —τό «πατριωτικό αἴσθημα»— μεταδίδονται μέ πολυάριθμα νήματα στό πολωνικό μέτωπο καί δημιουργοῦν ἐθνική συνοχή καί σταθερότητα στά τμήματα. Αὐτοῦ ὀφείλεται ἡ σταθερότητα τῶν πολωνικῶν στρατευμάτων. Βέβαια τά μετόπισθεν τῆς Πολωνίας δέν εἶναι ὁμοιογενῆ (καί δέ μποροῦν νά εἶναι ὁμοιογενῆ!) ἀπό *ταξική* ἄποψη· οἱ ταξικές ὅμως συγκρούσεις δέν πῆραν τέτια ἔνταση ὥστε νά ἐξαλείψουν τό αἴσθημα τῆς ἐθνικῆς ἑνότητας καί νά μολύνουν καί διασπάσουν μέ ἀντιθέσεις τό ἑτερογενές ἀπό ταξική ἄποψη μέτωπο. Ἄν τά πολωνικά στρατεύματα δροῦσαν σέ ἔδαφος

καθαρά πολωνικό δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι θά ἦταν δύσκολο νά παλαίψουμε ἐναντίον τους.

Μά ἡ Πολωνία δέ θέλει νά περιοριστεῖ στό δικό της ἔδαφος, προωθεῖ τά στρατεύματά της παραπέρα, ἐπιδιώκει νά ὑποδουλώσει τή Λιθουανία καί τή Λευκορωσία καί εἰσβάλλει βαθιά μέσα στή Ρωσία καί στήν Οὐκρανία. Τό γεγονός αὐτό ἀλλάζει ριζικά τήν κατάσταση, καί ὑποσκάφτει σέ μεγάλο βαθμό τή σταθερότητα τῶν πολωνικῶν στρατευμάτων.

Τά πολωνικά στρατεύματα, ἀπομακρυνόμενα ἀπό τά σύνορα τῆς Πολωνίας καί εἰσχωρώντας βαθιά στίς περιοχές, πού γειτονεύουν μέ τήν Πολωνία, ἀπομακρύνονται ἀπό τά ἐθνικά τους μετόπισθεν, ὁλοένα καί πιό ἀδύνατα συνδέονται μέ τά μετόπισθεν αὐτά, πέφτουν σέ ξένο ἐθνικό περιβάλλον κατά τό μεγαλύτερο μέρος του ἐχθρικό πρός αὐτά. Καί τό χειρότερο ἡ ἐχθρότητα αὐτή μεγαλώνει ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ τεράστια πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ τῶν περιοχῶν πού γειτονεύουν μέ τήν Πολωνία (Λευκορωσία, Λιθουανία, Ρωσία καί Οὐκρανία) ἀποτελεῖται ἀπό μή πολωνούς *ἀγρότες*, πού ὑποφέρουν ἀπό τό ζυγό τῶν πολωνῶν *τσιφλικάδων*, ἀπό τό ὅτι οἱ ἀγρότες αὐτοί βλέπουν τήν ἐπίθεση τῶν πολωνικῶν στρατευμάτων σάν πόλεμο ὑπέρ τῆς ἐξουσίας τῶν πολωνῶν πάν, σάν πόλεμο κατά τῶν καταπιεζομένων μή πολωνῶν ἀγροτῶν. Ἔτσι οὐσιαστικά ἐξηγεῖται καί τό γεγονός, ὅτι τό σύνθημα τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων: «Κάτω οἱ πολωνοί πάν!» βρίσκει ἰσχυρή ἀπήχηση μέσα στήν πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ τῶν παραπάνω περιοχῶν, ὅτι οἱ ἀγρότες τῶν περιοχῶν αὐτῶν ὑποδέχονται τά σοβιετικά στρατεύματα σάν ἀπελευθερωτές ἀπό τό ζυγό τῶν τσιφλικάδων, ὅτι ἐν ἀναμονῇ τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων ξεσηκώνονται μέ τήν πρώτη κατάλληλη εὐκαιρία, καί χτυ-

ποῦν τά πολωνικά στρατεύματα ἀπό τά νῶτα. Ἔτσι πρέπει ἐπίσης νά ἐξηγηθεῖ καί τό ἀπαράμιλλο ἀνέβασμα τοῦ ἠθικοῦ τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων, πού τό διαπιστώνουν ὅλα τά στρατιωτικά καί πολιτικά στελέχη μας.

Ὅλα αὐτά δημιουργοῦν κατανάγκην μέσα στά πολωνικά στρατεύματα μιά ἀτμόσφαιρα ἀβεβαιότητας καί ἔλλειψης ἀσφάλειας, κλονίζουν κατανάγκην τή σταθερότητά τους, τήν πίστη τους στό δίκιο τῆς ὑπόθεσής τους, τήν πίστη τους στή νίκη, μετατρέπουν κατανάγκην τήν ἐθνική συνοχή τῶν πολωνικῶν στρατευμάτων ἀπό θετικό παράγοντα σέ παράγοντα ἀρνητικό.

Κι ὅσο περισσότερο θά προωθοῦνται (ἄν θά προωθηθοῦν γενικά), τόσο πιό ἔντονα θά ἐκδηλωθοῦν οἱ ἀρνητικές αὐτές πλευρές τῆς πολωνικῆς ἐκστρατείας.

Μπορεῖ μέσα σέ τέτιες συνθῆκες ἡ Πολωνία νά αναπτύξει μιά γερή, ἰσχυρή ἐπίθεση, πού νά τῆς ὑπόσχεται ἐπιτυχίες διαρκείας;

Καί δέ θά βρεθοῦν ἄραγε μέσα σέ τέτιες συνθῆκες τά στρατεύματα τῆς Πολωνίας σέ μιά κατάσταση ἀνάλογη μέ κείνη πού βρέθηκαν τό 1918 στήν Οὐκρανία τά γερμανικά στρατεύματα, ἀποσπασμένα ἀπό τά μετόπισθέν τους;

Κι ἐδῶ φτάνουμε στό ζήτημα τῆς περιοχῆς τοῦ χτυπήματος. Στόν πόλεμο γενικά καί στόν ἐμφύλιο πόλεμο ἰδιαίτερα, ἡ ἐπιτυχία, ἡ ἀποφασιστική νίκη ἐξαρτιῶνται πολλές φορές ἀπό τήν πετυχημένη ἐκλογή τῆς περιοχῆς στήν ὁποία θά δοθεῖ τό χτύπημα, ἀπό τήν πετυχημένη ἐκλογή τῆς περιοχῆς, ἀπ' ὅπου σκοπεύεις νά καταφέρεις στόν ἐχθρό τό κύριο χτύπημα καί νά τό ἀναπτύξεις παραπέρα. Ἕνα ἀπό τά μεγάλα λάθη τοῦ Ντενίκιν ἦταν ὅτι διάλεξε γιά περιοχή ὅπου θάδινε τό κύριο χτύπημά του, τή ζώνη: λεκανοπέδιο τοῦ Ντονέτς-Χάρκοβο-Βορόνεζ-

Κούρσκ, δηλ. μιά περιοχή πού ἐν γνώσει του δέν ἦταν σίγουρη γιά αὐτόν, μιά περιοχή ἐχθρική πρός τό Ντενίκιν, μιά περιοχή ὅπου ὁ Ντενίκιν δέ μποροῦσε νά δημιουργήσει οὔτε σταθερά μετόπισθεν, οὔτε εὐνοϊκές συνθῆκες γιά τήν προώθηση τῶν στρατευμάτων του. Οἱ ἐπιτυχίες τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων στό μέτωπο τοῦ Ντενίκιν ἐξηγοῦνται, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, καί ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ σοβιετική διοίκηση μετέφερε ἔγκαιρα τό βασικό της χτύπημα ἀπό τήν περιοχή τοῦ Τσαρίτσιν (ἀκατάλληλη περιοχή) στήν περιοχή τοῦ λεκανοπέδιου τοῦ Ντονέτς (περιοχή πολύ κατάλληλη), ὅπου ὁ πληθυσμός ὑποδεχόταν μέ ἐνθουσιασμό τά σοβιετικά στρατεύματα καί ἀπ' ὅπου ἦταν εὐκολότερο παρά ἀπό ὁπουδήποτε ἀλλοῦ νά σπάσουμε τό μέτωπο τοῦ Ντενίκιν, νά τό χωρίσουμε στά δυό καί νά προχωρήσουμε παραπέρα ὥς τό Ροστόφ.

Τό στοιχεῖο αὐτό, πού πολλές φορές οἱ παλιοί στρατιωτικοί ἀφήνουν νά τούς διαφεύγει, ἔχει συχνά ἀποφασιστική σημασία στόν ἐμφύλιο πόλεμο.

Πρέπει νά τονίσουμε ὅτι ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη, ἀπό τήν ἄποψη τῆς περιοχῆς τοῦ κύριου χτυπήματος, τά πράματα γιά τήν Πολωνία εἶναι παρά πολύ ἄσχημα. Γιά τίς αἰτίες πού ἀναφέραμε παραπάνω, καμιά ἀπό τίς περιοχές πού συνορεύουν μέ τήν Πολωνία δέ μπορεῖ νά κριθεῖ εὐνοϊκή γιά τά πολωνικά στρατεύματα, οὔτε ἀπό τήν ἄποψη τῆς περιοχῆς τοῦ χτυπήματος, οὔτε ἀπό τήν ἄποψη τῆς παραπέρα ἀνάπτυξης αὐτοῦ τοῦ χτυπήματος: ὅπου κι ἄν προχωρήσουν τά πολωνικά στρατεύματα, παντοῦ θά συναντήσουν ἀντίσταση ἀπό τόν οὐκρανό, τό ρῶσο καί τό λευκορῶσο μουζίκο, πού περιμένουν τά σοβιετικά στρατεύματα νά τούς ἀπελευθερώσουν ἀπό τούς πολωνούς τσιφλικάδες.

Καί ἀντίθετα, ἡ κατάσταση τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων εἶναι ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη πέρα γιά πέρα εὐνοϊκή:

γιά τά σοβιετικά στρατεύματα, μπορεῖ νά πεῖ κανείς, ὅλες οἱ περιοχές εἶναι «κατάλληλες», γιατί τά σοβιετικά στρατεύματα προχωρώντας δέ στερεώνουν μά ἀνατρέπουν τήν ἐξουσία τῶν πολωνῶν πάν, ἀπελευθερώνουν τούς ἀγρότες ἀπό τή σκλαβιά.

III

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Γιά τήν ὥρα ἡ Πολωνία πολεμάει ἐνάντια στή Ρωσία μόνη της. Θά ἦταν ὅμως ἀφέλεια νά νομίζουμε ὅτι εἶναι μόνη της. Ἐδῶ ἔχουμε ὑπόψη μας ὄχι μόνο τήν ὁλόπλευρη ὑποστήριξη, πού, χωρίς ἀμφιβολία, ἡ Ἀντάντ παρέχει στήν Πολωνία, ἀλλά καί τούς πολεμικούς συμμάχους τῆς Πολωνίας, πού ἐνμέρει τούς βρῆκε κιόλας ἡ Ἀντάντ (λογουχάρη, τά ὑπολείμματα τῶν στρατευμάτων τοῦ Ντενίκιν) κι ἐνμέρει θά τούς βρεῖ, κατά πάσα πιθανότητα, πρός δόξαν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ «πολιτισμοῦ». Δέν εἶναι τυχαῖο, ὅτι ἡ ἐπίθεση τῆς Πολωνίας ἄρχισε τόν καιρό τῆς συνδιάσκεψης τοῦ Σάν-Ρέμο[100] ὅπου δέν ἔγιναν δεχτοί οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ρωσίας. Δέν εἶναι τυχαῖο καί τό γεγονός ὅτι ἡ Ρουμανία ἔπνιξε τό ζήτημα τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης μέ τή Ρωσία... Καί εἶναι ἀπόλυτα δυνατό, ἡ πολωνική ἐπίθεση, πού μέ τήν πρώτη ματιά φαίνεται τυχοδιωχτισμός, στήν πραγματικότητα νά προϋποθέτει ἕνα σχέδιο συντονισμένης ἐκστρατείας εὐρείας σύλληψης, πού πραγματοποιεῖται σιγά-σιγά.

Καί ὅμως πρέπει νά ποῦμε, ὅτι ἄν ἡ Ἀντάντ, ὀργανώνοντας τήν τρίτη ἐκστρατεία κατά τῆς Ρωσίας, ὑπολόγιζε νά τή νικήσει, ἔπεσε ἔξω στούς ὑπολογισμούς της, γιατί οἱ πιθανότητες νά ἡττηθεῖ ἡ Ρωσία τό 1920 εἶναι λιγότερες, πολύ λιγότερες ἀπ' ὅ,τι τό 1919.

Παραπάνω μιλήσαμε γιά τίς πιθανότητες νίκης τῆς Ρωσίας καί εἴπαμε ὅτι οἱ πιθανότητες αὐτές μεγαλώνουν καί θά μεγαλώνουν, αὐτό ὅμως δέ σημαίνει βέβαια ὅτι ἔχουμε κιόλας τή νίκη στήν τσέπη μας. Οἱ πιθανότητες νίκης, πού ἀναφέραμε παραπάνω, μποροῦν νά ἔχουν πραγματική σημασία μόνο ὅταν παραμένουν ἴσοι οἱ ἄλλοι ὅροι, δηλ. μέ τόν ὅρο ὅτι καί σήμερα θά ἐντείνουμε τίς δυνάμεις μας, ὅπως καί προηγούμενα κατά τήν ἐπίθεση τοῦ Ντενίκιν, ὅτι τά στρατεύματά μας θά ἐφοδιάζονται καί θά συμπληρώνονται ταχτικά καί κανονικά, ὅτι οἱ διαφωτιστές μας θά φωτίζουν μέ τριπλασιασμένη δραστηριότητα τούς κόκκινους φαντάρους καί τό γύρω πληθυσμό, ὅτι θά ξεκαθαρίζονται τά μετόπισθέν μας ἀπό τή βρωμιά καί θά σταθεροποιοῦνται μ' ὅλες τίς δυνάμεις καί μ' ὅλα τά μέσα.

Μόνο μ' αὐτούς τούς ὅρους μπορεῖ νά θεωρεῖται ἐξασφαλισμένη ἡ νίκη.

«Πράβντα», ἀρ. φύλλων 111 καί 112, 25 καί 26 τοῦ Μάη 1920.

Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ-ΔΥΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ

Συνέντευξη μέ συνεργάτη τοῦ οὐκρανικοῦ τμήματος τοῦ τηλεγραφικοῦ πρακτορείου τῆς Ρωσίας

Πρίν τρεῖς μέρες γύρισε στό Χάρκοβο ὁ σύντροφος Ι. Β. Στάλιν, μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας.

Ὁ σύντροφος Στάλιν ἔμεινε στό μέτωπο περίπου τρεῖς βδομάδες. Στό διάστημα τῆς παραμονῆς του στό μέτωπο ἄρχισε καί ἀναπτύχθηκε βαθμιαῖα ἡ ἐπιθετική ἐπιχείρηση τῶν κόκκινων στρατευμάτων, πού ἐγκαινιάστηκε μέ τήν περίφημη διάσπαση τοῦ πολωνικοῦ μετώπου ἀπό τό κόκκινο ἱππικό.

Στή συνέντευξή του μέ τό συνεργάτη τοῦ οὐκρανικοῦ τμήματος τοῦ τηλεγραφικοῦ πρακτορείου τῆς Ρωσίας, ὁ σύντροφος Στάλιν ἀνακοίνωσε τά παρακάτω:

Η ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

—Μιλώντας γιά τήν ἐπιχείρηση τῆς στρατιᾶς ἱππικοῦ τοῦ σ. Μπουντιόνι στό πολωνικό μέτωπο, στίς ἀρχές τοῦ Ἰούνη, πολλοί τή συγκρίνουν—τή διάσπαση αὐτή τοῦ ἐχθρικοῦ μετώπου—μέ τήν περσινή ἐπιδρομή τοῦ ἱππικοῦ τοῦ Μάμοντοφ.

Ὁ παραλληλισμός ὅμως αὐτός δέν εἶναι καθόλου σωστός.

Ἡ ἐπιχείρηση τοῦ Μάμοντοφ εἶχε ἐπεισοδιακό, σά νά λέμε, παρτιζάνικο χαρακτήρα γιατί δέ συνδεόταν μέ τίς γε-

νικές ἐπιθετικές ἐπιχειρήσεις τοῦ στρατοῦ τοῦ Ντενίκιν.

Ἀντίθετα ἡ διάσπαση τοῦ ἐχθρικοῦ μετώπου, πού πραγματοποίησε ἡ στρατιά ἱππικοῦ ἀποτελεῖ ἕναν κρίκο τῆς γενικῆς ἀλυσίδας τῶν ἐπιθετικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ.

Ἡ ἐπίθεση τοῦ ἱππικοῦ μας ἄρχισε στίς πέντε τοῦ Ἰούνη. Τό πρωί αὐτῆς τῆς μέρας, τό κόκκινο ἱππικό, σφιγμένο σέ γροθιά, χτύπησε τή δεύτερη πολωνική στρατιά, διέσπασε τό ἐχθρικό μέτωπο, πέρασε μέ τολμηρή ἐπιδρομή τήν περιοχή τοῦ Μπερντίτσεφ καί τό πρωί στίς 7 τοῦ Ἰούνη κατέλαβε τό Ζιτόμιρ.

Γιά τίς λεπτομέρειες τῆς κατάληψης τοῦ Ζιτόμιρ καί τά λάφυρα πού πήραμε, ἔγραψε κιόλας ὁ τύπος μας, καί δέ θά μιλήσω γι' αὐτά, θά τονίσω μόνο κάτι τό χαραχτηριστικό. Τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τῆς στρατιᾶς ἱππικοῦ ἔγραφε στήν ἀναφορά του πρός τό ἐπιτελεῖο τοῦ μετώπου: «Ὁ πολωνικός στρατός δείχνει ἀπόλυτη περιφρόνηση πρός τό ἱππικό μας. Θεωροῦμε ὑποχρέωσή μας ν' ἀποδείξουμε στούς πολωνούς, ὅτι πρέπει νά σέβονται τό ἱππικό μας». Καί μετά τή διάσπαση τοῦ μετώπου ὁ σύντροφος Μπουντιόνι μᾶς ἔγραφε: «Οἱ πάν ἔμαθαν νά σέβονται τό ἱππικό μας. Φεύγουν πατεῖς με πατῶσε, ἀφήνοντάς μας ἐλεύθερο τό δρόμο».

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΑΣΗΣ

Τά ἀποτελέσματα τῆς διάσπασης εἶναι τά παρακάτω:

Ἡ δεύτερη πολωνική στρατιά, πού τή διέσπασε ἡ στρατιά τοῦ ἱππικοῦ μας, τέθηκε ἐκτός μάχης, ἔχασε πάνω ἀπό χίλιους αἰχμαλώτους καί περίπου ὀχτώ χιλιάδες νεκρούς.

Τόν τελευταῖο αὐτό ἀριθμό τόν ἐπαλήθευσα ἀπό κάμποσες πηγές καί βρίσκεται κοντά στήν πραγματικότητα,

πολύ περισσότερο γιατί στήν ἀρχή οἱ πολωνοί ἀρνοῦνταν κατηγορηματικά νά παραδοθοῦν καί τό ἱππικό μας ἀναγκάστηκε νά ἀνοίξει κυριολεχτικά τό δρόμο μέσα ἀπό τίς γραμμές τους γιά νά περάσει.

Αὐτό εἶναι τό πρῶτο ἀποτέλεσμα.

Τό δεύτερο ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἡ 3η πολωνική στρατιά (τομέας Κιέβου) ἀποκόπηκε ἀπό τά μετόπισθέν της καί ἀντιμετώπισε τόν κίνδυνο νά κυκλωθεῖ. Γι' αὐτό τό λόγο ἄρχισε ἡ γενική ὑποχώρησή της πρός τήν κατεύθυνση Κίεβο-Κοροστέν.

Τό τρίτο ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἡ 6η πολωνική στρατιά (τομέας Κάμενετς-Ποντόλσκ), χάνοντας τό στήριγμά της στό ἀριστερό πλευρό, ἄρχισε τή γενική ὑποχώρησή της ἀπό φόβο μή τή στριμώξουν πρός τό Δνείστερο.

Τό τέταρτο ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἀπό τή στιγμή τῆς διάσπασης, ἀρχίσαμε γενική ὁρμητική ἐπίθεση σέ ὅλο τό μέτωπο.

Η ΤΥΧΗ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΙΑΣ

Ἐπειδή τό ζήτημα τῆς τύχης τῆς τρίτης πολωνικῆς στρατιᾶς δέν εἶναι ἀκόμα ξεκαθαρισμένο γιά ὅλους, θά σταθῶ σ' αὐτό πιό λεπτομερειακά.

Ἡ τρίτη πολωνική στρατιά, ἀφοῦ ἀποκόπηκε ἀπό τή βάση της καί ἔχασε τή σύνδεσή της, ἀντιμετώπισε τόν κίνδυνο νά αἰχμαλωτιστεῖ ὁλόκληρη. Γιά τό λόγο αὐτό ἄρχισε νά καίει τά μεταγωγικά της, νά ἀνατινάζει τίς ἀποθῆκες καί νά ἀχρηστεύει τά πυροβόλα της.

Ὕστερα ἀπό τίς πρῶτες ἀποτυχημένες προσπάθειες νά ὑποχωρήσει μέ τάξη, ἀναγκάστηκε νά τό βάλει στά πόδια (γενική φυγή).

Τό ἕνα τρίτο τῆς στρατιᾶς (ἡ 3η πολωνική στρατιά εἶχε ὅλο-ὅλο περίπου εἴκοσι χιλιάδες μαχητές) αἰχμαλωτίστηκε ἤ σκοτώθηκε. Τό ἄλλο τρίτο, ἄν ὄχι περισσότεροι, πέταξαν τά ὅπλα τους καί κατέφυγαν στούς βάλτους καί τά δάση, σκόρπισαν. Μόνο τό ὑπόλοιπο ἕνα τρίτο καί λιγότεροι ἀκόμα, κατόρθωσαν νά ξεγλυστρήσουν καί νά φτάσουν στούς δικούς τους μέσω τοῦ Κοροστέν. Εἶναι ἀναμφισβήτητο, ὅτι ἄν οἱ πολωνοί δέν προλάβαιναν νά τούς βοηθήσουν ἔγκαιρα, στέλνοντας φρέσκες δυνάμεις μέσω τῆς Σεπετόφκα-Σάρνα καί τό τμῆμα αὐτό τῆς 3ης πολωνικῆς στρατιᾶς θά αἰχμαλωτιζόταν ἤ θά σκορποῦσε στά δάση.

Ἐν πάση περιπτώσει πρέπει νά θεωρηθεῖ γεγονός ὅτι ἡ 3η πολωνική στρατιά δέν ὑπάρχει. Καί ὅσα ὑπολείμματά της κατόρθωσαν νά φτάσουν ὥς τούς δικούς τους, ἔχουν ἀνάγκη ἀπό γενική ἀνασυγκρότηση.

Γιά νά χαραχτηρίσω τίς διαστάσεις τῆς καταστροφῆς τῆς 3ης πολωνικῆς στρατιᾶς, πρέπει νά πῶ ὅτι ὅλη ἡ δημοσιά τοῦ Ζιτόμιρ εἶναι γεμάτη μισοκαμένα μεταγωγικά καί αὐτοκίνητα ὅλων τῶν εἰδῶν καί ὁ ἀριθμός τῶν τελευταίων, ὅπως ἀναφέρει ὁ διοικητής τῶν διαβιβάσεων, φτάνει τίς τέσσερες χιλιάδες. Κυριέψαμε 70 πυροβόλα, τουλάχιστο 250 πολυβόλα καί τεράστια ποσότητα ὅπλα καί σφαῖρες πού δέν καταμετρήθηκαν ἀκόμα.

Αὐτά εἶναι τά λάφυρα πού πήραμε.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Τή σημερινή κατάσταση στό μέτωπο μποροῦμε νά τήν περιγράψουμε ὡς ἑξῆς: ἡ 6η πολωνική στρατιά συμπτύσσεται, ἡ 2η ἀποσύρεται γιά νά ἀνασυγκροτηθεῖ, ἡ 3η δέν ὑπάρχει οὐσιαστικά, τήν ἀντικαθιστοῦν νέα πολωνικά τμήματα, πού τά φέρνουν ἀπό τό δυτικό μέτωπο καί ἀπό τά βαθιά μετόπισθεν.

Ὁ Κόκκινος Στρατός ἐπιτίθεται σέ ὅλο τό μέτωπο καί πέρασε τή γραμμή: Ὄβρουτς-Κοροστέν-Ζιτόμιρ-Μπερντίτσεφ-Καζάτιν-Καλίνοφκα-Βίνιτσα-Ζμερίνκα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Θά ἦταν ὅμως λάθος νά νομίσει κανείς ὅτι ξεμπερδέψαμε μέ τούς πολωνούς στό μέτωπό μας.

Γιατί δέν πολεμᾶμε μόνο μέ τούς πολωνούς, ἀλλά μέ ὅλη τήν Ἀντάντ, πού κινητοποίησε ὅλες τίς σκοτεινές δυνάμεις τῆς Γερμανίας, τῆς Αὐστρίας, τῆς Οὐγγαρίας καί τῆς Ρουμανίας καί ἐφοδιάζει τούς πολωνούς μ' ὅλα τά ἀπαραίτητα.

Ἐκτός ἀπ' αὐτό δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι οἱ πολωνοί ἔχουν ἐφεδρεῖες, πού τίς προώθησαν κιόλας στό Νοβογκράντ-Βολίνσκ, καί πού ἡ δράση τους θά ἐκδηλωθεῖ ἀναμφισβήτητα τοῦτες τίς μέρες.

Πρέπει ἐπίσης νά θυμόμαστε ὅτι στόν πολωνικό στρατό δέν παρουσιάστηκε ἀκόμα ἀποσύνθεση σέ μαζική κλίμακα. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἔχουμε νά δόσουμε κι ἄλλες μάχες καί μάχες σκληρές.

Γι' αὐτό νομίζω πώς δέν ἔχει ἐδῶ θέση ὁ κομπασμός καί ἡ βλαβερή γιά τήν ὑπόθεσή μας αὐτοϊκανοποίηση πού δείχνουν ὁρισμένοι σύντροφοι: μερικοί ἀπ' αὐτούς δέν ἱκανοποιοῦνται μέ τίς ἐπιτυχίες τοῦ μετώπου καί φωνάζουν ὅτι πρέπει νά «προελάσουμε πρός τή Βαρσοβία»· ἄλλοι πάλι δέ θεωροῦν ἀρκετό νά ὑπερασπίσουμε τή Δημοκρατία μας ἀπό τήν ἐχθρική ἐπιδρομή καί δηλώνουν μέ ἔπαρση ὅτι δέ μποροῦν νά συμβιβαστοῦν παρά μόνο μέ μιά «κόκκινη σοβιετική Βαρσοβία».

Δέ θά προσπαθήσω ν' ἀποδείξω ὅτι ὁ κομπασμός αὐτός καί αὐτή ἡ αὐτοϊκανοποίηση δέν ἀνταποκρίνονται καθόλου οὔτε στήν πολιτική τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης, οὔτε στήν κατάσταση τῶν δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ στό μέτωπο.

Πρέπει νά δηλώσω μέ τόν πιό κατηγορηματικό τρόπο ὅτι ἄν δέν ἐντείνουμε ὅλες τίς δυνάμεις στά μετόπισθεν καί στό μέτωπο, δέ θά μπορέσουμε νά βγοῦμε νικητές, ὅτι χωρίς νά γίνει αὐτό, δέ θά μπορέσουμε νά καταβάλουμε τούς ἐχθρούς τῆς Δύσης.

Αὐτό τό ἐπιβεβαιώνει ἰδιαίτερα ἡ ἐπίθεση τῶν στρατευμάτων τοῦ Βράνγκελ, πού ἦρθε σάν «κεραυνός σέ καθαρό οὐρανό» καί πῆρε ἀπειλητικές διαστάσεις.

ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ ΤΗΣ ΚΡΙΜΑΙΑΣ

Δέ χωρεῖ καμιά ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ἐπίθεση τοῦ Βράνγκελ ὑπαγορεύτηκε ἀπό τήν Ἀντάντ, μέ σκοπό νά ἀνακουφιστοῦν οἱ πολωνοί πού βρίσκονταν σέ δύσκολη θέση. Μόνο ἁπλοϊκοί πολιτικοί μπορεῖ νά πιστέψουν ὅτι ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Κῶρζον μέ τό σύντροφο Τσιτσέριν μποροῦσε νά ἔχει κανένα ἄλλο νόημα ἐκτός ἀπό τή συγκάλυψη κάτω ἀπό τή φρασεολογία γιά εἰρήνη τῶν προετοιμασιῶν τοῦ Βράνγκελ καί τῆς Ἀντάντ γιά ἐπίθεση ἀπό τήν πλευρά τῆς Κριμαίας.

Ὁ Βράνγκελ δέν ἦταν ἀκόμα ἕτοιμος καί γι' αὐτό (μόνο γι' αὐτό!) ὁ «φιλάνθρωπος» Κῶρζον παρακάλεσε τή Σοβιετική Ρωσία νά λυπηθεῖ τά τμήματα τοῦ Βράνγκελ καί νά τούς χαρίσει τή ζωή.

Εἶναι ὁλοφάνερο πώς ἡ Ἀντάντ ὑπολόγιζε ὅτι τή στιγμή πού ὁ Κόκκινος Στρατός σαρώνοντας τούς πολωνούς θά κινήσει πρός τά μπρός, ὁ Βράνγκελ θά ἐμφανιστεῖ στά νῶτα τῶν στρατευμάτων μας καί θά χαλάσει ὅλα τά σχέδια τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας.

Ἡ ἐπίθεση τοῦ Βράνγκελ ἀναμφισβήτητα διευκόλυνε σημαντικά τή θέση τῶν πολωνῶν, δέν ὑπάρχουν ὅμως βάσιμοι λόγοι νά παραδεχτεῖ κανείς ὅτι ὁ Βράνγκελ θά μπορέσει νά διεισδύσει στά νῶτα τῶν δυτικῶν στρατιῶν μας.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τό ἄμεσο μέλλον θά δείξει τή δύναμη καί τή βαρύτητα τῆς ἐπίθεσης τοῦ Βράνγκελ.

«Κομμουνίστ» (Χάρκοβο) ἀρ. φύλλου 140,
24 τοῦ Ἰούνη 1920.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

Ὁ στρατηγός Ρεβίσιν, πού τόν πιάσαμε αἰχμάλωτο στίς 10 τοῦ Ἰούνη στό Μέτωπο τῆς Κριμαίας, δήλωσε ἐπί παρουσία μου ὅτι: α) τά στρατεύματα τοῦ Βράνγκελ ἐφοδιάζονται μέ ἱματισμό, πυροβόλα, ὅπλα, τάνκς καί σπαθιά κυρίως ἀπό τούς ἄγγλους κι ἔπειτα ἀπό τούς γάλλους· β) ἐξυπηρετοῦν τό Βράνγκελ ἀπό τή θάλασσα ἀγγλικά μεγάλα σκάφη καί γαλλικά μικρά· γ) ὁ Βράνγκελ παίρνει καύσιμα (ὑγρά) ἀπό τό Μπατούμ (συνεπῶς, τό Μπακού δέν πρέπει νά δίνει καύσιμα στήν Τιφλίδα, πού μπορεῖ νά τά πουλήσει στό Μπατούμ)· δ) ὁ στρατηγός Ἔρντελι, πού ἦταν κρατούμενος στή Γεωργία καί ἐπρόκειτο νά παραδοθεῖ σέ μᾶς, βρισκόταν κιόλας τό Μάη στήν Κριμαία (αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ Γεωργία μᾶς παίζει κάποιο παιχνίδι καί μᾶς ἐξαπατᾶ).

Οἱ καταθέσεις τοῦ στρατηγοῦ Ρεβίσιν σχετικά μέ τή βοήθεια τῆς Ἀγγλίας καί τῆς Γαλλίας πρός τό Βράνγκελ στενογραφοῦνται καί θά σᾶς σταλοῦν μέ τήν ὑπογραφή του, σάν στοιχεῖα γιά τόν Τσιτσέριν.

Στάλιν

25 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 313, 14 τοῦ Νοέμβρη 1935.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΠΟΛΩΝΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ

Συνέντευξη μέ συνεργάτη τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

Ὁ σύντροφος Στάλιν, πού ἔφτασε τελευταῖα ἀπό τήν περιοχή τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου, σέ συνέντευξή του μέ συνεργάτη μας δήλωσε τά παρακάτω:

1. ΜΑΗΣ - ΙΟΥΝΗΣ

Οἱ δυό τελευταῖοι μῆνες, Μάης καί Ἰούνης, παρουσιάζουν δυό ἐντελῶς διαφορετικές εἰκόνες τῆς κατάστασης τοῦ μετώπου.

Ὁ Μάης εἶναι μήνας ἐξαιρετικῶν ἐπιτυχιῶν τῶν πολωνικῶν στρατευμάτων. Στή δεξιά τους πτέρυγα οἱ πολωνοί προωθοῦνται μέ ἐπιτυχία πέρα ἀπό τή γραμμή Κίεβο-Ζμερίνκα, ἀπειλώντας τήν Ὀδησσό. Στήν ἀριστερή πτέρυγά τους ἐξουδετερώνουν μ' ἐπιτυχία τίς ἐπιθετικές ἐνέργειες τῶν στρατευμάτων μας πρός τήν κατεύθυνση Μολοντέτσνο-Μίνσκ. Στό κέντρο, ἀφοῦ σταθεροποίησαν τίς θέσεις τους στό Μοζίρ καί κατέλαβαν τή Ρέτσιτσα, τά πολωνικά στρατεύματα ἀπειλοῦν τό Γκόμελ.

Ὁ Ἰούνης, ἀντίθετα, εἶναι μήνας τῆς γρήγορης καί ριζικῆς ἐκμηδένισης τῶν ἐπιτυχιῶν πού εἶχαν τά πολωνικά στρατεύματα τό Μάη. Μπῆκε πιά τέρμα στήν προώθηση τῶν πολωνῶν στήν Οὐκρανία, γιατί οἱ πολωνοί ὄχι μόνο διώχτηκαν ἀπό τό Κίεβο, ἀλλά καί ἀπωθήθηκαν πέρα ἀπό τή

γραμμή Ρόβνο-Προσκοῦροφ-Μογκιλιόφ. Ἐξουδετερώθηκε ἐπίσης ἡ προώθηση τῶν πολωνῶν πρός τήν κατεύθυνση τοῦ Γκόμελ, γιατί τά πολωνικά στρατεύματα ἀπωθήθηκαν πέρα ἀπό τό Μόζιρ. Ὅσο γιά τήν ἀριστερή πτέρυγα τῶν πολωνῶν, τήν πιό σταθερή, κατά τή γνώμη τοῦ πολωνικοῦ τύπου, πρέπει νά τονισθεῖ ὅτι τό ἰσχυρό χτύπημα τῶν στρατευμάτων μας, πού σημειώθηκε τίς τελευταῖες μέρες σ' αὐτή τήν περιοχή πρός τήν κατεύθυνση τοῦ Μολοντέτσνο, δέν ἀφήνει καμιά ἀμφιβολία ὅτι οἱ πολωνοί θά κυνηγηθοῦν καί σέ τοῦτο τόν τομέα.

Ὁ Ἰούλης παρουσιάζει τήν εἰκόνα μιᾶς ἀποφασιστικῆς στροφῆς στό μέτωπο ὑπέρ τῆς Ρωσίας μέ ἔκδηλη τήν ὑπεροχή τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων.

2. Η ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΣΤΟ ΖΙΤΟΜΙΡ

Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ἡ διάσπαση πού πραγματοποίησε τό ἱππικό μας στόν τομέα τοῦ Ζιτόμιρ ἔπαιξε ἀποφασιστικό ρόλο στή στροφή πού ἐπῆλθε στό μέτωπο.

Πολλοί συγκρίνουν αὐτή τή διάσπαση μέ τή διάσπαση καί τήν ἐπιδρομή τοῦ Μάμοντοφ καί τίς βρίσκουν ταυτόσημες. Αὐτό ὅμως δέν εἶναι σωστό. Ἡ διάσπαση τοῦ Μάμοντοφ εἶχε χαραχτήρα ἐπεισοδιακό καί δέ συνδεόταν ἄμεσα μέ τίς ἐπιθετικές ἐπιχειρήσεις τοῦ Ντενίκιν. Ἀντίθετα, ἡ διάσπαση τοῦ σ. Μπουντιόνι ἀποτελεῖ ἀναγκαῖο κρίκο στή συνεχῆ ἁλυσίδα τῶν ἐπιθετικῶν μας ἐπιχειρήσεων, πού ἔχει σκοπό ὄχι μόνο νά ἐξαρθρώσει τά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλά καί νά ἐκπληρώσει ἄμεσα ἕνα καθορισμένο στρατηγικό σκοπό.

Ἡ καθαυτό διάσπαση ἄρχισε στίς 5 τοῦ Ἰούνη τά ξημερώματα. Τή μέρα αὐτή τά τμήματά μας τοῦ ἱππικοῦ, σφιγμένα σέ γροθιά καί μέ τά μεταγωγικά τους στό κέντρο τῆς γροθιᾶς, ἔσπασαν τή διάταξη τοῦ ἐχθροῦ στήν περιοχή Ποπέλνια-Καζάτιν, προωθήθηκαν μέ τολμηρή διείσδυση στήν περιοχή τοῦ Μπερντίτσεφ καί στίς 7 τοῦ Ἰούνη κατέλαβαν τό Ζιτόμιρ. Λόγω τῆς λυσσασμένης ἀντίστασης τῶν πολωνῶν, τό ἱππικό μας ἀναγκάστηκε νά ἀνοίξει κυριολεχτικά τό δρόμο μέσα ἀπό τόν ἐχθρό, μέ ἀποτέλεσμα οἱ πολωνοί νά ἀφήσουν στό πεδίο τῆς μάχης ὄχι λιγότερους ἀπό οχτώ χιλιάδες ἄντρες τραυματίες καί νεκρούς ἀπό σφαῖρες καί σπαθιά, ὅπως ἀνακοινώνει τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τῆς στρατιᾶς ἱππικοῦ.

3. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΑΣΗΣ

Πρίν ἀπό τή διάσπαση τοῦ Ζιτόμιρ οἱ πολωνοί, σέ διάκριση ἀπό τό Ντενίκιν, εἶχαν συνδυάσει μέ ἐπιτυχία τόν πόλεμο τῶν ἑλιγμῶν μέ τόν πόλεμο τῶν χαρακωμάτων, καλύπτοντας τά σπουδαιότερα σημεῖα τοῦ μετώπου μέ σειρά ἀπό χαρακώματα καί συρματοπλέγματα. Ἔτσι δυσκόλευαν σημαντικά τήν προώθησή μας. Ἡ διάσπαση τοῦ μετώπου στό Ζιτόμιρ ἀνάτρεψε τούς ὑπολογισμούς τῶν πολωνῶν, ὑποβιβάζοντας στό ἐλάχιστο τήν ἀξία τοῦ συνδυασμένου πολέμου.

Αὐτό εἶναι τό πρῶτο θετικό ἀποτέλεσμα τῆς διάσπασης.

Ἀκόμα ἕνα ἄλλο, ἡ διάσπαση ἔθεσε κάτω ἀπό ἄμεση ἀπειλή τά νῶτα, τίς συγκοινωνίες καί τά μέσα διαβιβάσεων τοῦ ἀντίπαλου. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν ὅτι:

α) Ἡ 3η πολωνική στρατιά (περιοχή Κιέβου), ἀπό τό φόβο μήν κυκλωθεῖ, ἄρχισε βιαστική ὑποχώρηση, πού ἐξελίχτηκε κατόπι σέ γενική φυγή.

β) Ἡ 2η πολωνική στρατιά (περιοχή Μπερντίτσεφ), πού δέχτηκε τό κύριο χτύπημα τῆς στρατιᾶς ἱππικοῦ, ἄρχισε νά ὑποχωρεῖ βιαστικά.

γ) Ἡ 6η πολωνική στρατιά (περιοχή Ζμερίνκα), πού

έχασε τό στήριγμά της στό άριστερό πλευρό, άρχισε νά συμπτύσσεται κανονικά πρός τά δυτικά.

δ) Οί στρατιές μας άρχισαν ορμητική επίθεση σ' όλο τό μέτωπο.

Αυτό είναι τό δεύτερο θετικό αποτέλεσμα από τή διάσπαση του Ζιτόμιρ.

Τέλος, ή διάσπαση τσάκισε τήν υπεροψία τών πολωνών, τούς υπόσκαψε τήν πίστη στίς δυνάμεις τους καί κλόνισε τό ηθικό τους. Πρίν από τή διάσπαση, τά πολωνικά τμήματα έβλεπαν τά στρατεύματά μας καί ιδιαίτερα τό ιππικό μας μέ απόλυτη περιφρόνηση, πολεμούσαν λυσσασμένα καί δέν παραδίδονταν. Μόνο ύστερα από τή διάσπαση ανάμεσα στούς πολωνούς άρχισε τό φαινόμενο νά παραδίδονται αιχμάλωτοι κατά ολόκληρες ομάδες καί νά λιποταχτούν μαζικά,—τό πρώτο σημάδι ότι κλονίστηκε ή σταθερότητα τών πολωνικών τμημάτων. Ό σ. Μπουντιόνι γράφει στό Έπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο του μετώπου: «Οί πάν έμαθαν νά σέβονται τό ιππικό μας».

4. Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΤΟ

Οί επιτυχίες μας στά μέτωπα όπου βρισκόμαστε αντιμέτωποι μέ τούς πολωνούς είναι αναμφισβήτητες. Είναι επίσης αναμφισβήτητο καί τό γεγονός, ότι οί επιτυχίες μας αυτές θά μεγαλώσουν. Θά ήταν όμως καυχησιολογία ανάξια γιά μάς νά νομίζουμε ότι βασικά ξεμπερδέψαμε πιά μέ τούς πολωνούς, ότι δέ μάς μένει παρά νά «προελάσουμε ώς τή Βαρσοβία».

Ή καυχησιολογία αυτή, πού υποσκάφτει τή θέληση τών στελεχών μας καί καλλιεργεί μιά βλαβερή γιά τήν υπόθεσή μας αυτοϊκανοποίηση, δέν έχει τή θέση της, όχι μόνο γιατί ή Πολωνία διαθέτει εφεδρείες πού αναμφισβήτητα θά τίς ρίξει στό μέτωπο, όχι μόνο γιατί ή Πολωνία δέν είναι μόνη, όχι μόνο γιατί πίσω από τήν Πολωνία στέκεται ή Άντάντ πού υποστηρίζει πέρα γιά πέρα τήν Πολωνία στόν πόλεμο κατά τής Ρωσίας, αλλά πρώτ' απ' όλα γιατί στά μετόπισθεν τών στρατευμάτων μας εμφανίστηκε ένας καινούργιος σύμμαχος τής Πολωνίας, ό Βράνγκελ, πού απειλεί νά **εκμηδενίσει** από τά νώτα τούς καρπούς τών νικών μας ενάντια στούς πολωνούς.

Δέν πρέπει νά παρηγορούμε τόν εαυτό μας μέ τήν ελπίδα, ότι ό Βράνγκελ δέ θά συμφωνήσει μέ τούς πολωνούς. Ό Βράνγκελ συμφώνησε κιόλας μαζί τους καί σήμερα δρούν από συμφώνου.

Νά τί γράφει σ' ένα από τά φύλλα της του Ίούνη, ή εφημερίδα του Σούλκιν «Βελίκαγια Ροσίγια»,—ό εμπνευστής τών βρανγκελικών—πού βγαίνει στή Σεβαστούπολη:

> «Δέν υπάρχει αμφιβολία ότι μέ τήν επίθεσή μας υποστηρίζουμε τούς πολωνούς, γιατί απασχολούμε ένα μέρος τών δυνάμεων τών μπολσεβίκων, πού προορίζονται γιά τό πολωνικό μέτωπο.
>
> Έπίσης δέ χωρεί αμφιβολία, ότι μέ τίς επιχειρήσεις τους οί πολωνοί μάς παρέχουν ουσιαστική υποστήριξη. Δέ χρειάζεται ούτε συμπάθεια πρός τούς πολωνούς ούτε αντιπάθεια· πρέπει νά έχουμε οδηγό μας μόνο τόν ψυχρό πολιτικό υπολογισμό. Σήμερα μάς συμφέρει ή συμμαχία μέ τούς πολωνούς ενάντια στόν κοινό εχθρό καί αύριο ... αύριο βλέπουμε».

Είναι ολοφάνερο ότι τό μέτωπο του Βράνγκελ αποτελεί προέκταση του πολωνικού μετώπου, μέ μόνη τή διαφορά, όμως, ότι ό Βράνγκελ δρά στά νώτα τών στρατευμάτων μας πού πολεμούν μέ τούς πολωνούς, δηλ. στό πιό επικίνδυνο γιά μάς σημείο.

Γι' αυτό είναι αστείο νά μιλάμε γιά «προέλαση πρός τή Βαρσοβία» καί γενικά γιά σταθερότητα τών επιτυχιών

μας, ὅσο δέ θά ἔχει ἐκμηδενιστεῖ ὁ κίνδυνος ἀπό τήν πλευρά τοῦ Βράνγκελ. Στό μεταξύ ὁ Βράνγκελ δυναμώνει, δέ βλέπει ὅμως κανείς νά παίρνουμε τίποτε ἰδιαίτερα καί σοβαρά μέτρα ἐνάντια στόν κίνδυνο ἀπό τό Νότο πού μεγαλώνει.

5. ΜΗ ΞΕΧΝΑΤΕ ΤΟ ΒΡΑΝΓΚΕΛ

Ὕστερα ἀπό τίς ἐπιθετικές ἐπιχειρήσεις μας ἐνάντια στούς πολωνούς ἡ γραμμή τοῦ μετώπου μας παίρνει σχῆμα τόξου, πού ἡ καμπύλη του εἶναι στραμμένη πρός δυσμάς ἐνῶ οἱ ἄκρες του προχωροῦν πρός τά μπρός· ἀπ' αὐτές ἡ νότια βρίσκεται στήν περιοχή τοῦ Ρόβνο καί ἡ βόρεια στήν περιοχή τοῦ Μολοντέτσνο. Αὐτό σημαίνει κατάσταση κύκλωσης γιά τά πολωνικά στρατεύματα, δηλ. κατάσταση πού εἶναι ἡ πιό ἐπικίνδυνη γιά τά στρατεύματα αὐτά.

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ Ἀντάντ παίρνει ὑπόψη της αὐτό τό περιστατικό καί καταβάλλει κάθε προσπάθεια γιά νά τραβήξει τή Ρουμανία στόν πόλεμο κατά τῆς Ρωσίας, ψάχνει πυρετώδικα νά βρεῖ καινούργιους συμμάχους γιά τήν Πολωνία, ὑποστηρίζει μέ κάθε μέσο τό Βράνγκελ καί γενικά προσπαθεῖ νά δόσει χέρι βοήθειας στούς πολωνούς. Εἶναι πολύ πιθανόν ὅτι ἡ Ἀντάντ θά κατορθώσει νά βρεῖ καινούργιους συμμάχους γιά τήν Πολωνία.

Δέν ὑπάρχουν λόγοι νά ἀμφιβάλουμε, ὅτι ἡ Ρωσία θά βρεῖ μέσα της τίς δυνάμεις γιά νά ἀποκρούσει καί τούς καινούργιους ἐχθρούς. Πάντως ὅμως πρέπει νά θυμόμαστε ἕνα πράγμα: ὅσο ὁ Βράνγκελ εἶναι ἀνέπαφος, ὅσο ὁ Βράνγκελ ἔχει τή δυνατότητα νά ἀπειλεῖ τά νῶτα μας, τά μέτωπά μας θά κουτσαίνουν καί ἀπό τά δυό πέδια, οἱ ἐπιτυχίες μας στό μέτωπο κατά τῆς Πολωνίας δέ μποροῦν νά εἶναι σταθερές. Μόνο ὅταν ἐξοντωθεῖ ὁ Βράνγκελ θά μποροῦμε νά θεωροῦμε ἐξασφαλισμένη τή νίκη μας ἐνάντια στούς πολωνούς πάν. Γι' αὐτό τό λόγο τό κόμμα πρέπει νά χαράξει στή σημαία του τό καινούργιο ἐπίκαιρο σύνθημα: «Μή ξεχνᾶτε τό Βράνγκελ!», «Θάνατος στό Βράνγκελ!».

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 151.
11 τοῦ Ἰούλη 1920.

ΠΩΣ ΥΠΟΔΕΧΟΝΤΑΙ ΤΟΝ ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΤΡΑΤΟ

'Ανακοίνωση στήν ἐφημερίδα «Κρασνοαρμέγετς» [101]

῾Ο σύντροφος Στάλιν, μέλος τοῦ 'Επαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας, δηλώνει ὅτι δέ μπορεῖ νά μή σημειώσει τήν ἐντελῶς ἐξαιρετική στάση τοῦ ντόπιου πληθυσμοῦ ἀπέναντι στόν Κόκκινο Στρατό στό Πολωνικό Μέτωπο.

—Τέτια στάση δέ μοῦ ἔτυχε νά δῶ οὔτε στήν 'Ανατολή, οὔτε στό Νότο—λέει ὁ σύντροφος Στάλιν.

Παρά τό γεγονός ὅτι οἱ ἀγροτικές μάζες στίς δυτικές περιοχές εἶναι φτωχές σέ σύγκριση μέ τήν περιοχή τοῦ Βόλγα καί τοῦ Νότου, ὡστόσο οἱ ἀγρότες μοιράζονταν καί τήν τελευταία τους μπουκιά μέ τούς κόκκινους φαντάρους.

῾Η ἐξαιρετικά δύσκολη ὑπηρεσία τῶν «κάρων» ἐκτελοῦνταν ἀγόγγυστα.

῾Ο πληθυσμός παρεῖχε κάθε εὐκολία, κάθε βοήθεια στόν κόκκινο φαντάρο καί ἦταν μεγάλος ὁ πόνος τοῦ πληθυσμοῦ ὅταν στά τέλη τοῦ Μάη ἀναγκαστήκαμε ν' ἀρχίσουμε τή σύμπτυξη.

῾Ο πληθυσμός τῆς ζώνης τοῦ μετώπου σήκωσε ὅλο τό βάρος τῆς πολωνικῆς κατοχῆς καί γι' αὐτό καταλάβαινε πολύ καλά τί τόν περιμένει μέ τήν εἰσβολή τῶν πολωνῶν πάν.

Στό μέτωπό μας ὑπάρχει ὁλόκληρη ὁμάδα στρατευμάτων, πού ὅλη τήν ὑγειονομική τους ὑπηρεσία τήν ἔχουν στά χέρια τους οἱ ἀγρότες καί οἱ ἀγρότισσες, πού δείχνουν ἐξαιρετική φροντίδα καί προσοχή πρός τούς τραυματίες κόκκινους φαντάρους μας.

῞Οσο γιά τίς διαθέσεις τῶν λευκορώσων ἀγροτῶν πού κατοικοῦν πέρα ἀπό τή ζώνη τοῦ μετώπου, σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες πού ἔχουμε, ἐκεῖ γίνονται ἀδιάκοπες ἐξεγέρσεις, δροῦν παρτιζάνικα τμήματα, πού ἐξαρθρώνουν τά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ, καίγοντας τίς ἀποθῆκες καί ἐξοντώνοντας τούς τσιφλικάδες.

Μποροῦμε νά ποῦμε ἀδίσταχτα ὅτι ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἴδια ἱστορία πού εἴχαμε μέ τόν Κολτσάκ στή Σιβηρία.

Καθώς πλησιάζουν τά τμήματά μας, τά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ ἀρχίζουν παντοῦ ν' ἀνατινάζονται ἀπό τά μέσα.

Σήμερα εἴμαστε μάρτυρες μιᾶς πραγματικῆς ἀγροτικῆς ἐπανάστασης στή Λευκορωσία ἐνάντια στούς πολωνούς τσιφλικάδες.

«Κρασνοαρμέγετς», ἀρ. φύλλου 337,
15 τοῦ 'Ιούλη 1920.

ΠΡΟΣ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΚΟΜΜΑΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Σχέδιο γράμματος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ)[102]

Σύμφωνα μέ πληροφορίες πού ἔχουμε, γύρω ἀπό τό Βράνγκελ συγκεντρώθηκε μιά ὁμάδα ἀπό ἔμπειρους, λυσσασμένους στρατηγούς-δήμιους πού δέ θά σταματήσουν μπροστά σέ τίποτε.

Οἱ φαντάροι τοῦ Βράνγκελ εἶναι συγκροτημένοι κατά τμήματα θαυμάσια ὀργανωμένα, πολεμοῦν λυσσασμένα καί προτιμοῦν νά αὐτοκτονήσουν παρά νά παραδοθοῦν αἰχμάλωτοι.

Ἀπό τεχνική πλευρά τά στρατεύματα τοῦ Βράνγκελ εἶναι καλύτερα ἐφοδιασμένα ἀπό τά δικά μας, καί ἡ μεταφορά τάνκς, θωρακισμένων αὐτοκινήτων, ἀεροπλάνων, σφαιρῶν καί ἱματισμοῦ ἀπό τή Δύση συνεχίζεται ὥς τά σήμερα, παρ' ὅλες τίς δηλώσεις τῆς Ἀγγλίας ὅτι θά σταματήσει.

Ἡ ἀδυναμία τῶν στρατευμάτων μας πού πολεμοῦν ἐνάντια στό Βράνγκελ βρίσκεται στό γεγονός πρῶτο: ὅτι ὑπάρχουν μέσα στίς γραμμές μας αἰχμάλωτοι πολέμου— πρώην ντενικινικοί, πού περνᾶν συχνά μέ τό μέρος τοῦ ἐχθροῦ καί δεύτερο, ὅτι τά στρατεύματά μας δέν ἐνισχύονται ἀπό τό Κέντρο μέ κομμουνιστές, ἐθελοντές ἤ ἐπιστρατευμένους, οὔτε κατά ὁμάδες, οὔτε ἀτομικά.

Εἶναι ἀνάγκη νά καθαρίσουμε αὐτά τά στρατεύματα ἀπό τούς πρώην αἰχμάλωτους πολέμου καί νά βάζουμε τακτικά μέσα σ' αὐτά μεγάλες παρτίδες ἀπό ἐθελοντές ἤ ἐπιστρατευμένους κομμουνιστές γιά νά πραγματοποιηθεῖ στά τμήματα στροφή καί νά τούς δοθεῖ ἡ δυνατότητα νά νικήσουν τόν ἄγριο ἐχθρό.

Ἡ Κριμαία πρέπει μέ κάθε θυσία νά γυρίσει στή Ρωσία, γιατί σέ ἀντίθετη περίπτωση ἡ Οὐκρανία καί ὁ Καύκασος θά ἀπειλοῦνται πάντα ἀπό τούς ἐχθρούς τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας.

Ἡ ΚΕ ἔχει τήν ἀπαίτηση ἀπό σᾶς νά δυναμώσετε τή μαζική ζύμωση στό πνεῦμα αὐτῆς τῆς ἐγκυκλίου καί νά ὀργανώσετε χωρίς ἀργοπορία τήν τακτική ἀποστολή κομμουνιστῶν στό Μέτωπο τῆς Κριμαίας, ἔστω καί σέ βάρος τῶν ἄλλων μετώπων.

Γράφτηκε τόν Ἰούλη τοῦ 1920.
Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945
στή Λενινιστική Συλλογή XXXV.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΕΦΕΔΡΕΙΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

1. ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚ (Μπ) ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Ἡ στάση τῆς Γαλλίας καί τῆς Ἀμερικῆς, πού ὑποστηρίζουν ἀνοιχτά τούς πολωνούς καί τό Βράνγκελ, καθώς ἐπίσης καί ἡ στάση τῆς Ἀγγλίας, πού ἐγκρίνει σιωπηλά αὐτή τήν ὑποστήριξη, ἀπό τό ἕνα μέρος· οἱ ἐπιτυχίες τῶν πολωνῶν, ἡ ἀναμενόμενη ἐνίσχυση τοῦ Βράνγκελ μέ καινούργιες δυνάμεις, ἡ συγκέντρωση τῆς ἀνατολικῆς ρουμανικῆς στρατιᾶς στήν περιοχή τοῦ Ντοροχόι ἀπό τό ἄλλο μέρος, κάνουν πολύ σοβαρή τή διεθνῆ θέση καί τή στρατιωτική κατάσταση τῆς Δημοκρατίας. Εἶναι ἀπαραίτητο νά φροντίσουμε ἀμέσως νά ἐξασφαλίσουμε στή Δημοκρατία φρέσκες δυνάμεις πεζικοῦ (περίπου ἑκατό χιλιάδες) καί ἱππικοῦ (περίπου 30 χιλιάδες) μέ τά ἀνάλογα στρατιωτικά ἐφόδια.

Οἱ τελευταῖες ἐπιτυχίες τῶν πολωνῶν ἀποκάλυψαν τή βασική ἀδυναμία τῶν στρατιῶν μας—τήν ἔλλειψη σοβαρῶν στρατιωτικῶν ἐφεδρειῶν· γι' αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο νά βάλουμε στό κέντρο τοῦ ἄμεσου προγράμματός μας γιά τήν ἐνίσχυση τῆς στρατιωτικῆς δύναμης τῆς Δημοκρατίας, τό ζήτημα τῆς δημιουργίας ἰσχυρῶν ἐφεδρειῶν, πού νά μποροῦν νά ριχθοῦν ὁποιαδήποτε στιγμή στό μέτωπο.

Ξεκινώντας ἀπό τά παραπάνω προτείνω νά γίνει δεχτό τό ἀκόλουθο **πρόγραμμα δημιουργίας στρατιωτικῶν ἐφεδρειῶν τῆς Δημοκρατίας**:

1. Συνεχίζοντας τήν κανονική συμπλήρωση τῶν ἱκανῶν γιά μάχη μεραρχιῶν πού βρίσκονται στή γραμμή τοῦ μετώπου, ν' ἀρχίσουμε ἀμέσως ν' ἀποσύρουμε στά μετόπισθεν τίς μή ἱκανές σήμερα γιά μάχη μεραρχίες (πεζικοῦ) πού εἶναι ἐντελῶς χωρίς δυνάμεις ἤ μισοσυμπληρωμένες.

2. Μέ τήν προϋπόθεση ὅτι οἱ μεραρχίες πεζικοῦ πού πρόκειται ν' ἀποσυρθοῦν θά εἶναι περίπου 12-15, νά συγκεντρωθοῦν σέ τέτιες περιοχές (ἀπαραίτητα σιτοπαραγωγικές), ἀπ' ὅπου θά μπορούσαμε νά τίς ρίξουμε χωρίς μεγάλη καθυστέρηση στό μέτωπο τοῦ Βράνγκελ, τῶν πολωνῶν ἤ τῶν ρουμάνων, ἀνάλογα μέ τήν κατάσταση (τό ἕνα τρίτο ἀπό τίς μεραρχίες πού θά ἀποσύρουμε ἀπό τό μέτωπο θά μπορούσαμε νά τό συγκεντρώσουμε πχ. στήν περιοχή τοῦ Ὀλβιοπόλ, τό ἄλλο τρίτο στήν περιοχή τοῦ Κονοτόπ-Μπαχμάτς καί τό ὑπόλοιπο στήν περιοχή Ἰλοβάισκαγια-Βολνοβάχ).

3. Οἱ μεραρχίες αὐτές νά συμπληρωθοῦν καί νά ἐφοδιαστοῦν ἔτσι πού ἡ ἀριθμητική δύναμη κάθε μεραρχίας νά φτάσει τούς 7-8 χιλιάδες πεζούς καί νά εἶναι ὅλες ἀπόλυτα ἕτοιμες γιά δράση τήν 1η τοῦ Γενάρη 1921.

4. Ν' ἀρχίσει ἀμέσως ἡ συμπλήρωση τῶν τμημάτων τοῦ ἱππικοῦ μας, πού βρίσκονται σέ δράση, ἔτσι πού στούς ἐρχόμενους μῆνες (ὥς τό Γενάρη) ἡ 1η στρατιά ἱππικοῦ νά ἐνισχυθεῖ μέ 10 χιλιάδες ἱππεῖς, ἡ 2η στρατιά ἱππικοῦ μέ 8 χιλιάδες καί τό σῶμα ἱππικοῦ τοῦ Γκάι μέ 6 χιλιάδες.

5. Ν' ἀρχίσει ἀμέσως ὁ σχηματισμός πέντε ταξιαρχιῶν ἱππικοῦ μέ 1500 ἱππεῖς, ἡ καθεμιά (μιά ταξιαρχία ἀπό κοζάκους τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ, ἡ δεύτερη ἀπό γκόρτσι τοῦ Καυκάσου, ἡ τρίτη ἀπό κοζάκους τῶν Οὐραλίων,

ή τέταρτη από κοζάκους του Όρενμπούργκ καί ή πέμπτη από κοζάκους τής Σιβηρίας). Ή συγκρότηση τών ταξιαρχιών νά τελειώσει μέσα σέ δυό μήνες.

6. Νά παρθούν όλα τά μέτρα γιά τήν οργάνωση καί ενίσχυση τής βιομηχανίας αυτοκινήτων καί νά δοθεί ειδική προσοχή στήν επισκευή καί τήν κατασκευή αυτοκινήτων τύπου «Όστεν» καί «Φίατ».

7. Νά δυναμώσει μέ κάθε μέσο ή βιομηχανία θωρακισμένων, έχοντας υπόψη κυρίως τή θωράκιση τών αυτοκινήτων.

8. Νά δυναμώσει μέ όλα τά μέσα ή βιομηχανία αεροπλάνων.

9. Νά επεκταθεί τό πρόγραμμα τού εφοδιασμού σύμφωνα μέ τά σημεία πού αναφέρονται παραπάνω.

Ι. Στάλιν

25 τού Αυγούστου 1920,
Μόσχα, Κρεμλίνο.

2. ΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚ (Μπ) ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Ή απάντηση τού Τρότσκι γιά τίς εφεδρείες αποτελεί υπεκφυγή. Στό προηγούμενο τηλεγράφημα τού Τρότσκι πού τό επικαλείται στήν απάντησή του, δέν υπάρχει ούτε υπαινιγμός γιά σ χ έ δ ι ο δημιουργίας εφεδρειών, δέν υπάρχει ούτε υπαινιγμός γιά τήν ανάγκη ενός τέτιου σχεδίου: π ό τ ε πρέπει ν' αποσυρθούν οί μεραρχίες στά μετόπισθεν καί σέ π ο ι έ ς περιοχές· σέ π ό σ ο διάστημα πρέπει νά τελειώσει ή συμπλήρωση τών μεραρχιών, ή εκπαίδευση τών νεοστρατολογημένων καί τό δέσιμο τών τμημάτων—όλα αυτά τά ζητήματα (πού δέν είναι καθόλου λεπτομέρειες!) τά παρακάμπτει.

Στή θερινή εκστρατεία έπαιξε σπουδαίο (α ρ ν η τ ι κ ό) ρόλο τό γεγονός ότι οί εφεδρείες βρίσκονταν μ α κ ρ ι ά από τό μέτωπο (Ουράλια, Σιβηρία, Βόρειος Καύκασος): οί εφεδρείες δέν έρχονταν έγκαιρα, αλλά μέ μεγάλη καθυστέρηση καί στό μεγαλύτερό τους μέρος δέν έφταναν στόν προορισμό τους. Γι' αυτό πρέπει νά υπολογιστούν καλά από τά πρίν οί περιοχές συγκέντρωσης τών εφεδρειών, γιατί είναι παράγοντας πολύ σημαντικός.

Έξίσου σπουδαίο ρόλο (επίσης αρνητικό) έπαιξε τό γεγονός ότι οί δυνάμεις πού έρχονταν νά συμπληρώσουν τά κενά ήταν α ν ε κ π α ί δ ε υ τ ε ς: οί δυνάμεις αυτές μισοεκπαιδευμένες καί χωρίς συνοχή, κατάλληλες σέ συνθήκες ενός γενικού επιθετικού χείμαρου, συνήθως δέν αντέχανε σέ μιά σοβαρή αντενέργεια τού εχθρού, παρέδιναν σχεδόν όλο τό υλικό τους καί παραδίνονταν στόν εχθρό κατά δεκάδες χιλιάδες. Γι' αυτό ή διάρκεια τής εκπαίδευσης καί συμπλήρωσης, πού είναι πολύ βασικός παράγοντας, πρέπει επίσης νά μελετηθεί από τά πρίν.

Πιό σπουδαίο ακόμα ρόλο (επίσης αρνητικό) έπαιξε ό τ υ χ α ί ο ς, ό α υ τ ο σ χ έ δ ι ο ς χαραχτήρας τού σχηματισμού τών εφεδρειών μας: επειδή δέν είχαμε ειδικά εφεδρικά τμήματα, οί εφεδρείες συγκροτούνταν πολλές φορές τυχαία καί πολύ βιαστικά από λογής-λογής υπολείμματα τμημάτων καί φτάσαμε νά χρησιμοποιούμε καί τμήματα τής ΣΕΑΔ [103], πράγμα πού υπόσκαφτε τήν ικανότητα αντοχής τών στρατιών μας.

Μέ λίγα λόγια: πρέπει ν' αρχίσουμε (αμέσως!) μιά σ υ σ τ η μ α τ ι κ ή δουλιά γιά νά εξασφαλίσουμε στή Δημοκρατία σοβαρές εφεδρείες—διαφορετικά κινδυνεύουμε νά βρεθούμε μπροστά σέ νέα «απρόοπτη» στρατιωτική καταστροφή («κεραυνός σέ καθαρό ουρανό»).

Ὁ ἐφοδιασμός δέν εἶναι τό «κυριότερο» ὅπως κάνει τό λάθος νά νομίζει ὁ Τρότσκι. Ἡ ἱστορία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου δείχνει, ὅτι παρά τή φτώχια μας ὡστόσο τά βγάλαμε πέρα μέ τόν ἐφοδιασμό, κι ὅμως τά μισά ἀπ' ὅλα τά «πουκάμισα» κι ἀπ' ὅλες τίς «μπότες», πού δίναμε στούς φαντάρους, περνοῦσαν στά χέρια τῶν ἀγροτῶν. Γιατί; Γιατί ὁ φαντάρος τά πουλοῦσε (καί θά ἐξακολουθεῖ νά τά πουλάει) στόν ἀγρότη γιά νά πάρει σέ ἀντάλλαγμα γάλα, βούτυρο καί κρέας, δηλ. γιά νά πάρει σέ ἀντάλλαγμα ὅλα ἐκεῖνα πού δέν εἴμαστε σέ θέση νά τοῦ δόσουμε. Καί σέ τούτη (τή θερινή) ἐκστρατεία πάλι τά βγάλαμε πέρα μέ τόν ἐφοδιασμό, καί ὅμως ἀποτύχαμε (μοῦ φαίνεται κανένας δέν τόλμησε νά κατηγορήσει τά στελέχη τοῦ ἐφοδιασμοῦ σάν ὑπαίτιους γιά τίς ἀποτυχίες μας στό πολωνικό μέτωπο...). Εἶναι φανερό πώς ὑπάρχουν πιό σπουδαῖοι παράγοντες ἀπό τόν ἐφοδιασμό (βλ. γι' αὐτό παραπάνω).

Πρέπει νά ἐγκαταλείψουμε μιά γιά πάντα τό βλαβερό «δόγμα» πού λέει ὅτι ὁ ἐφοδιασμός τοῦ στρατοῦ ἀνατίθεται στίς πολιτικές ὑπηρεσίες καί ὅλα τά ὑπόλοιπα στό Ἐπιτελεῖο τοῦ στρατοῦ. Ἡ ΚΕ ἄν δέ θέλει νά βρεθεῖ ξαφνικά μπροστά στόν κίνδυνο μιᾶς καινούργιας καταστροφῆς πρέπει καί νά ξέρει καί νά ἐλέγχει ὅλη τή δουλιά τῶν ὀργάνων τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, μαζί καί τή δουλιά τῆς προετοιμασίας τῶν στρατιωτικῶν ἐφεδρειῶν καί τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων.

Νά γιατί ἐπιμένω:

1) Ἡ στρατιωτική ὑπηρεσία νά μή ξεφεύγει μέ φράσεις γιά τό «πουκάμισο τοῦ φαντάρου», ἀλλά νά ἐπεξεργαστεῖ (ν' ἀρχίσει ἀμέσως νά ἐπεξεργάζεται) ἕνα συγκεκριμένο σχέδιο γιά τή δημιουργία στρατιωτικῶν ἐφεδρειῶν τῆς Δημοκρατίας.

2) Ἡ ΚΕ νά ἐξετάσει αὐτό τό σχέδιο (μέσω τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας).

3) Ἡ ΚΕ νά δυναμώσει τόν ἔλεγχό της στό Ἐπιτελεῖο Στρατοῦ, καθιερώνοντας περιοδικές ἐκθέσεις τοῦ ἀρχιστράτηγου ἤ τοῦ Γενικοῦ ἐπιτελάρχη στό Συμβούλιο τῆς Ἄμυνας ἤ σέ εἰδική ἐπιτροπή ἀπό μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας.

Ι. Στάλιν

30 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ

Τρία χρόνια ἐπανάστασης καί ἐμφυλίου πολέμου στή Ρωσία ἔδειξαν ὅτι χωρίς τήν ἀμοιβαία ὑποστήριξη τῆς Κεντρικῆς Ρωσίας καί τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν της εἶναι ἀδύνατο νά νικήσει ἡ ἐπανάσταση, εἶναι ἀδύνατο νά ἀπελευθερωθεῖ ἡ Ρωσία ἀπό τά νύχια τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ἡ Κεντρική Ρωσία, ἡ ἑστία αὐτή τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης, δέ μπορεῖ νά κρατηθεῖ πολύν καιρό χωρίς τή βοήθεια τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν, πού ἔχουν ἄφθονες πρῶτες ὕλες, καύσιμα καί ἐπισιτιστικά προϊόντα. Καί οἱ ἀκρινές περιοχές τῆς Ρωσίας, χωρίς τήν πολιτική, στρατιωτική καί οργανωτική βοήθεια τῆς πιό ἀναπτυγμένης Κεντρικῆς Ρωσίας εἶναι κι αὐτές καταδικασμένες ἀναπότρεπτα νά ὑποδουλωθοῦν ἀπό τούς ἰμπεριαλιστές. Ἄν εἶναι σωστή ἡ θέση ὅτι ἡ πιό ἀναπτυγμένη προλεταριακή Δύση δέ μπορεῖ νά νικήσει τήν παγκόσμια κεφαλαιοκρατία χωρίς τήν ὑποστήριξη τῆς λιγότερο ἀναπτυγμένης, ἀλλά πλούσιας σέ πρῶτες ὕλες καί καύσιμα ἀγροτικῆς Ἀνατολῆς, τότε εἶναι ἐξίσου σωστή καί ἡ ἄλλη θέση ὅτι ἡ πιό ἀναπτυγμένη Κεντρική Ρωσία δέ μπορεῖ νά φέρει ὥς τό τέλος τό ἔργο τῆς ἐπανάστασης χωρίς τήν ὑποστήριξη τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν τῆς

Ρωσίας, πού εἶναι λιγότερο ἀναπτυγμένες, ἔχουν ὅμως τόν ἀπαραίτητο φυσικό πλοῦτο.

Τό γεγονός αὐτό ἡ Ἀντάντ τό πῆρε χωρίς ἀμφιβολία ὑπόψη ἀπό τίς πρῶτες κιόλας μέρες τῆς ὕπαρξης τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης, τότε πού (ἡ Ἀντάντ) ἐφάρμοζε ἕνα σχέδιο οἰκονομικῆς κύκλωσης τῆς Κεντρικῆς Ρωσίας, μέ τήν ἀπόσπαση ἀπ' αὐτήν τῶν πιό σπουδαίων ἀκρινῶν περιοχῶν. Καί ἀργότερα τό σχέδιο οἰκονομικῆς κύκλωσης τῆς Ρωσίας ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ἡ σταθερή βάση ὅλων τῶν ἐκστρατειῶν τῆς Ἀντάντ κατά τῆς Ρωσίας, ἀπό τό 1918 ὥς τό 1920, καθώς καί τῶν σημερινῶν μηχανοραφιῶν της στήν Οὐκρανία, στό Ἀζερμπαϊτζάν καί στό Τουρκεστάν.

Ἔτσι, ἀποκτᾶ ἀκόμα μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον ἡ ἐξασφάλιση σταθερῆς συμμαχίας ἀνάμεσα στό Κέντρο καί τίς ἀκρινές περιοχές τῆς Ρωσίας.

Ἀπό δῶ ἀπορέει ἡ ἀνάγκη νά καθιερωθοῦν ὁρισμένες σχέσεις, ὁρισμένοι δεσμοί ἀνάμεσα στό Κέντρο καί τίς ἀκρινές περιοχές τῆς Ρωσίας, πού νά ἐξασφαλίζουν μιά στενή, ἀδιάρηχτη συμμαχία μεταξύ τους.

Ποιές πρέπει νά εἶναι οἱ σχέσεις αὐτές καί τί μορφές πρέπει νά πάρουν;

Μ' ἄλλα λόγια: σέ τί συνίσταται ἡ πολιτική τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας πάνω στό ἐθνικό ζήτημα στή Ρωσία;

Τό αἴτημα τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν ἀπό τή Ρωσία, σά μορφή σχέσεων ἀνάμεσα στό Κέντρο καί τίς ἀκρινές περιοχές πρέπει νά ἀποκλειστεῖ, ὄχι μόνο γιατί ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ τήν ἴδια τήν τοποθέτηση τοῦ ζητήματος τῆς δημιουργίας συμμαχίας ἀνάμεσα στό Κέντρο καί τίς ἀκρινές περιοχές, ἀλλά πρῶτα-πρῶτα γιατί ἔρχεται σέ ριζική ἀντίθεση μέ τά συμφέροντα τῶν λαϊκῶν μαζῶν, τόσο τοῦ Κέντρου, ὅσο καί τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν. Χωρίς νά αναφέρουμε ἐδῶ ὅτι ὁ ἀποχωρισμός τῶν ἀκρι-

νῶν περιοχῶν θά ὑπόσκαφτε τήν ἐπαναστατική δύναμη τῆς Κεντρικῆς Ρωσίας, πού ἀποτελεῖ κίνητρο γιά τό ἀπελευθερωτικό κίνημα τῆς Δύσης καί τῆς Ἀνατολῆς, πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι οἱ ἴδιες οἱ ἀποχωρισμένες ἀκρινές περιοχές θά ὑποδουλώνονταν ἀναπότρεπτα στό διεθνῆ ἰμπεριαλισμό. Ἀρκεῖ νά ρίξουμε μιά ματιά στή Γεωργία, στήν Ἀρμενία, στήν Πολωνία, στή Φιλανδία κλπ., πού ἀποχωρίστηκαν ἀπό τή Ρωσία καί διατηροῦν μόνο μιά φαινομενική ἀνεξαρτησία, ἐνῶ στήν πραγματικότητα μετατράπηκαν πέρα γιά πέρα σέ ὑποτελεῖς τῆς Ἀντάντ, ἀρκεῖ νά θυμηθοῦμε ἀκόμα τήν πρόσφατη ἱστορία μέ τήν Οὐκρανία καί τό Ἀζερμπαϊτζάν, ὅταν τήν πρώτη τήν καταλήστευε τό γερμανικό κεφάλαιο καί τή δεύτερη ἡ Ἀντάντ, γιά νά καταλάβουμε πόσο ἀντεπαναστατική εἶναι ἡ διεκδίκηση τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν στίς σημερινές διεθνεῖς συνθῆκες. Στίς συνθῆκες τοῦ θανάσιμου ἀγώνα πού φουντώνει ἀνάμεσα στήν προλεταριακή Ρωσία καί τήν ἰμπεριαλιστική Ἀντάντ γιά τίς ἀκρινές περιοχές ὑπάρχουν μόνο δυό λύσεις:

εἴτε μέ τή Ρωσία καί τότε οἱ ἐργαζόμενες μάζες τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν ἀπελευθερώνονται ἀπό τόν ἰμπεριαλιστικό ζυγό·

εἴτε μαζί μέ τήν Ἀντάντ, καί τότε εἶναι ἀναπόφευχτος ὁ ἰμπεριαλιστικός ζυγός.

Τρίτη λύση δέν ὑπάρχει.

Ἡ λεγόμενη ἀνεξαρτησία τῶν λεγόμενων ἀνεξάρτητων κρατῶν τῆς Γεωργίας, Ἀρμενίας, Πολωνίας, Φιλανδίας, κτλ. εἶναι ἁπλῶς μιά ἀπατηλή φαινομενικότητα, πού καλύπτει τήν ὁλοκληρωτική ἐξάρτηση αὐτῶν, τῶν—μέ συμπάθειο—κρατῶν ἀπό τή μιά ἤ τήν ἄλλη ὁμάδα τῶν ἰμπεριαλιστῶν.

Φυσικά, οἱ ἀκρινές περιοχές τῆς Ρωσίας, τά ἔθνη καί οἱ ἐθνότητες πού κατοικοῦν αὐτές τίς περιοχές, ὅπως καί ὅλα τά ἄλλα ἔθνη, ἔχουν τό ἀναφαίρετο δικαίωμα τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἀπό τή Ρωσία, κι ἄν ἕνα ὁποιοδήποτε ἀπ' αὐτά τά ἔθνη ἀποφάσιζε στήν πλειοψηφία του νά ἀποχωριστεῖ ἀπό τή Ρωσία, ὅπως ἔγινε μέ τή Φιλανδία τό 1917, ἡ Ρωσία δέ θά εἶχε παρά νά διαπιστώσει αὐτό τό γεγονός καί νά ἐπικυρώσει τόν ἀποχωρισμό. Ἐδῶ ὅμως δέν πρόκειται γιά τά δικαιώματα τῶν ἐθνῶν πού δέ μπορεῖ κανείς νά τά ἀμφισβητήσει, ἀλλά γιά τά συμφέροντα τῶν λαϊκῶν μαζῶν, τόσο τοῦ Κέντρου ὅσο καί τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν, πρόκειται γιά τό χαραχτήρα τῆς προπαγάνδας, πού καθορίζεται (ὁ χαραχτήρας) ἀπ' αὐτά τά συμφέροντα καί πού εἶναι ὑποχρεωμένο νά κάνει (τήν προπαγάνδα) τό κόμμα μας, ἄν δέ θέλει νά ἀπαρνηθεῖ τόν ἴδιο τόν ἑαυτό του, ἄν θέλει νά ἐπιδράσει πάνω στή θέληση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῶν ἐθνοτήτων πρός μιά ὁρισμένη κατεύθυνση. Καί τά συμφέροντα τῶν λαϊκῶν μαζῶν λένε, ὅτι στό σημερινό στάδιο τῆς ἐπανάστασης τό αἴτημα τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν εἶναι βαθιά ἀντεπαναστατικό.

Πρέπει ἐξίσου νά ἀποκλειστεῖ σά μορφή συμμαχίας ἀνάμεσα στό Κέντρο καί τίς ἀκρινές περιοχές τῆς Ρωσίας καί ἡ λεγόμενη πολιτιστική ἐθνική αὐτονομία. Ἡ πείρα τῆς Αὐστρουγγαρίας (τῆς πατρίδας τῆς πολιτιστικο-εθνικῆς αὐτονομίας) στά τελευταῖα δέκα χρόνια ἔδειξε πόσο ἐφήμερη καί μή βιώσιμη εἶναι ἡ πολιτιστικο-εθνική αὐτονομία, σά μορφή συμμαχίας ἀνάμεσα στίς ἐργαζόμενες μάζες τῶν ἐθνοτήτων ἑνός πολυεθνικοῦ κράτους. Ἡ περίπτωση τοῦ Σπρίγγερ καί Μπάουερ, τῶν δημιουργῶν αὐτῶν τῆς πολιτιστικο-εθνικῆς αὐτονομίας, πού κάθονται τώρα μπροστά στά συντρίμμια τοῦ πονηροῦ ἐθνικοῦ τους προγράμματος, ἀποτελεῖ ζωντανή ἀπόδειξη γι' αὐτό. Τέλος, ὁ κήρυκας τῆς πολιτιστικο-εθνικῆς αὐτονομίας στή Ρωσία, τό

κάποτε διάσημο Μπούντ, ἀναγκάστηκε τό ἴδιο τελευταῖα νά ἀναγνωρίσει ἐπίσημα πώς δέ χρειάζεται ἡ πολιτιστικο-εθνική αὐτονομία, δηλώνοντας ἀνοιχτά ὅτι:

«Τό αἴτημα τῆς ἐθνικο-πολιτιστικῆς αὐτονομίας, πού διατυπώνεται στά πλαίσια τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ καθεστῶτος, χάνει τό νόημά του στίς συνθῆκες τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης» (βλ. «12η Συνδιάσκεψη τοῦ Μπούντ», σελ. 21, 1920).

᾿Απομένει μοναδικά κατάλληλη μορφή συμμαχίας ἀνάμεσα στό Κέντρο καί τίς ἀκρινές περιοχές ἡ περιφερειακή αὐτονομία τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν, πού διακρίνονται ἀπό τόν ἰδιαίτερο τρόπο ζωῆς καί τήν ἐθνική σύνθεση, αὐτονομία πού ὀφείλει νά συνδέσει μέ δεσμούς ὁμοσπονδιακούς τίς ἀκρινές περιοχές μέ τό Κέντρο τῆς Ρωσίας. Δηλαδή ἡ ἴδια ἡ σοβιετική αὐτονομία, πού διακήρυξε ἡ σοβιετική ἐξουσία ἀπό τίς πρῶτες μέρες τῆς ἐμφάνισής της καί πού ἐφαρμόζεται σήμερα στίς ἀκρινές περιοχές μέ τή μορφή τῆς διοικητικῆς κομμούνας καί τῶν αὐτόνομων σοβιετικῶν δημοκρατιῶν.

῾Η σοβιετική αὐτονομία δέν εἶναι κάτι τό ἀποστεωμένο καί δοσμένο μιά γιά πάντα, ἀλλά ἐπιτρέπει τίς πιό ποικίλες μορφές καί βαθμίδες στήν ἀνάπτυξή της. ῾Η σοβιετική αὐτονομία περνᾶ ἀπό τή στενή, διοικητική αὐτονομία (γερμανοί τῆς περιοχῆς τοῦ Βόλγα, τσουβάσοι, καρελοί), στήν πιό πλατιά πολιτική αὐτονομία (μπασκίροι, τάταροι τῆς περιοχῆς τοῦ Βόλγα, κιργίζιοι), ἀπό τήν πλατιά πολιτική αὐτονομία στήν πιό πλατιά ἀκόμα μορφή της (Οὐκρανία, Τουρκεστάν), τέλος ἀπό τήν αὐτονομία οὐκρανικοῦ τύπου στήν ἀνώτερη μορφή αὐτονομίας, στίς σχέσεις πού στηρίζονται σέ συμφωνίες (᾿Αζερμπαϊτζάν). Αὐτή ἡ ἐλαστικότητα τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τά κυριότερα πλεονεκτήματά της, γιατί μᾶς ἐπιτρέπει (ἡ ἐλαστικότητα) νά ἀγκαλιάσουμε ὅλες τίς ποικιλομορφίες τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν τῆς Ρωσίας, πού βρίσκονται στίς πιό διαφορετικές βαθμίδες πολιτιστικῆς καί οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης. Τά τρία χρόνια τῆς σοβιετικῆς πολιτικῆς στό ἐθνικό ζήτημα στή Ρωσία ἔδειξαν ὅτι, πραγματοποιώντας τή σοβιετική αὐτονομία στίς ποικίλες μορφές της, ἡ Σοβιετική ἐξουσία ἀκολουθεῖ τό σωστό δρόμο, γιατί μόνο μ' αὐτή τήν πολιτική της κατόρθωσε ν' ἀνοίξει τό δρόμο καί νά εἰσχωρήσει στίς πιό ἀπόκεντρες γωνιές τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν τῆς Ρωσίας, νά ὑψώσει στήν πολιτική ζωή τίς πιό καθυστερημένες καί ποικίλες ἀπό ἐθνική ἄποψη μάζες καί νά συνδέσει μέ τά πιό ποικίλα νήματα τίς μάζες αὐτές μέ τό Κέντρο,—καθῆκον πού ὄχι μόνο δέν τό ἔλυσε, ἀλλά οὔτε καί τό ἔθεσε μπροστά της καμιά κυβέρνηση στόν κόσμο (φοβόταν νά τό θέσει!). ῾Η διοικητική διαίρεση τῆς Ρωσίας πάνω στίς ἀρχές τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας δέν ἔχει τελειώσει ἀκόμα, οἱ βόρειοι καυκάσιοι, οἱ καλμοῦχοι, οἱ τσερεμίσοι, οἱ βοτιάκοι, οἱ μπουριάτοι κλπ. περιμένουν ἀκόμα νά λυθεῖ τό ζήτημα, ὅμως ὅποια μορφή κι ἄν πάρει ὁ διοικητικός χάρτης τῆς μελλοντικῆς Ρωσίας, κι ὅποιες ἐλλείψεις κι ἄν παρουσιάσει ὁ τομέας αὐτός—καί πραγματικά παρουσιάστηκαν ὁρισμένες ἐλλείψεις—πρέπει νά τό παραδεχτοῦμε ὅτι πραγματοποιώντας τή διοικητική διαίρεση πάνω στίς ἀρχές τῆς περιφερειακῆς αὐτονομίας, ἡ Ρωσία ἔκανε τεράστιο βῆμα πρός τά μπρός στό δρόμο γιά τή συσπείρωση τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν γύρω ἀπό τό προλεταριακό Κέντρο, στό δρόμο γιά νά φέρει τήν ἐξουσία πιό κοντά στίς πλατιές λαϊκές μάζες τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν.

῾Η διακήρυξη ὅμως τῆς μιᾶς ἤ τῆς ἄλλης μορφῆς τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας, ἡ ἔκδοση ἀντίστοιχων διαταγμάτων καί ἀποφάσεων, ἀκόμα καί ἡ δημιουργία κυβερνήσεων τῶν

ἀκρινῶν περιοχῶν μέ τή μορφή τῶν περιοχικῶν συμβουλίων τῶν ἐπιτρόπων τοῦ λαοῦ τῶν αὐτόνομων δημοκρατιῶν δέν ἀρκοῦν καθόλου γιά νά στερεωθεῖ ἡ συμμαχία ἀνάμεσα στίς ἀκρινές περιοχές καί τό Κέντρο. Γιά νά γίνει στέρεη αὐτή ἡ συμμαχία χρειάζεται πρῶτ' ἀπ' ὅλα νά ἐξαλειφθεῖ ἡ ἀποξένωση κι ὁ κλειστός χαραχτήρας τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν, ἡ πατριαρχικότητα καί ἡ ἔλλειψη πολιτισμοῦ, καί ἡ δυσπιστία πρός τό Κέντρο, πού διατηρήθηκαν στίς ἀκρινές περιοχές, σάν κληρονομιά ἀπό τή θηριώδικη πολιτική τοῦ τσαρισμοῦ. Ὁ τσαρισμός καλλιεργοῦσε σκόπιμα στίς ἀκρινές περιοχές τόν πατριαρχικό-φεουδαρχικό ζυγό, γιά νά κρατάει τίς μάζες στή σκλαβιά καί τήν ἀμάθεια. Ὁ τσαρισμός ἐγκατέστησε σκόπιμα στίς καλύτερες γωνιές τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν ἀποικιστικά στοιχεῖα, γιά νά ἐκτοπίσει τίς ντόπιες ἐθνικές μάζες στά χειρότερα σημεῖα καί νά ἐντείνει τήν ἐθνική φαγωμάρα. Ὁ τσαρισμός περιόριζε καί κάποτε καταργοῦσε ἁπλούστατα τά τοπικά σχολειά, τό ἐθνικό θέατρο καί τά πολιτιστικά ἱδρύματα γιά νά κρατάει τίς μάζες στό σκοτάδι. Ὁ τσαρισμός ἔκοβε κάθε πρωτοβουλία τῶν καλύτερων ἀνθρώπων τοῦ ντόπιου πληθυσμοῦ. Τέλος, ὁ τσαρισμός ἔπνιγε κάθε δραστηριότητα τῶν λαϊκῶν μαζῶν στίς ἀκρινές περιοχές. Μ' αὐτή του τήν πολιτική ὁ τσαρισμός προκάλεσε μέσα στίς ντόπιες ἐθνικές μάζες βαθύτατη δυσπιστία πρός καθετί τό ρωσικό, δυσπιστία πού πολλές φορές μετατρεπόταν σέ ἐχθρική στάση. Γιά νά γίνει στέρεα ἡ συμμαχία ἀνάμεσα στήν Κεντρική Ρωσία καί τίς ἀκρινές περιοχές, πρέπει νά ἐξαλειφθεῖ αὐτή ἡ δυσπιστία, πρέπει νά δημιουργηθεῖ μιά ἀτμόσφαιρα ἀμοιβαίας κατανόησης καί ἀδελφικῆς ἐμπιστοσύνης. Γιά νά ἐξαλειφθεῖ ὅμως αὐτή ἡ δυσπιστία, πρέπει πρῶτ' ὅλα νά βοηθήσουμε τίς λαϊκές μάζες τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό τά ὑπολείμματα τῆς φεουδαρχικῆς-πατριαρχικῆς καταπίεσης, πρέπει νά καταργήσουμε—νά καταργήσουμε στήν πράξη κι ὄχι μόνο στά λόγια—κάθε προνόμιο τῶν ἀποικιστικῶν στοιχείων, πρέπει νά δόσουμε στίς λαϊκές μάζες τή δυνατότητα νά γευτοῦν τά ὑλικά εὐεργετήματα τῆς ἐπανάστασης.

Μέ λίγα λόγια: πρέπει ν' ἀποδείξουμε στίς μάζες ὅτι ἡ Κεντρική προλεταριακή Ρωσία ὑπερασπίζει τά συμφέροντά τους καί μόνο τά δικά τους συμφέροντα, καί πρέπει νά τό ἀποδείξουμε αὐτό ὄχι μόνο παίρνοντας κατασταλτικά μέτρα ἐνάντια στούς ἀποικιστές καί τούς ἀστούς ἐθνικιστές, μέτρα πού συχνά εἶναι ἐντελῶς ἀκατανόητα γιά τίς μάζες, ἀλλά πρῶτα ἀπ' ὅλα μέ μιά συνεπῆ καί μελετημένη οἰκονομική πολιτική.

Ὅλος ὁ κόσμος ξέρει τό αἴτημα τῶν φιλελευθέρων γιά γενική ὑποχρεωτική ἐκπαίδευση. Οἱ κομμουνιστές τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν δέ μποροῦν νά εἶναι πιό δεξιοί ἀπό τούς φιλελεύθερους, πρέπει νά ἐφαρμόσουν ἐκεῖ τή γενική ὑποχρεωτική ἐκπαίδευση, ἄν θέλουν νά ἐξαλείψουν τήν ἀμορφωσιά τοῦ λαοῦ, ἄν θέλουν νά πλησιάσουν ψυχικά τό Κέντρο πρός τίς ἀκρινές περιοχές τῆς Ρωσίας. Γιά νά γίνει ὅμως αὐτό, εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀναπτυχθεῖ τό τοπικό ἐθνικό σχολειό, τό ἐθνικό θέατρο καί τά ἐθνικά μορφωτικά ἱδρύματα, νά ἀνέβει τό πολιτιστικό ἐπίπεδο τῶν λαϊκῶν μαζῶν τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν, γιατί δέ χρειάζεται ν' ἀποδείξουμε ὅτι ἡ ἀμάθεια καί τό σκοτάδι εἶναι ὁ πιό ἐπικίνδυνος ἐχθρός τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας. Δέν ξέρουμε κατά πόσο ἡ δουλιά μας προχωρεῖ γενικά μέ ἐπιτυχία πρός αὐτή τήν κατεύθυνση, μᾶς πληροφοροῦν ὅμως ὅτι σέ μιά ἀπό τίς σπουδαιότερες ἀκρινές περιοχές τό τοπικό ἐπιτροπάτο τοῦ λαοῦ γιά τήν παιδεία ξοδεύει συνολικά γιά τά τοπικά σχολειά μόνο τά 10% τοῦ προϋπολογισμοῦ του. Ἄν αὐτό εἶναι σωστό, πρέπει νά ὁμολογήσουμε ὅτι στόν τομέα αὐτό δυ-

στυχῶς δέν προχωρήσαμε καί πολύ πέρα ἀπό τό «παλιό καθεστώς».

Τή σοβιετική ἐξουσία δέν ἐπιτρέπεται νά τή βλέπουμε σάν ἐξουσία ἀποσπασμένη ἀπό τό λαό, ἀντίθετα εἶναι μιά ἐξουσία μοναδική στό εἶδος της, πού βγῆκε μέσα ἀπό τίς ρωσικές λαϊκές μάζες καί τούς εἶναι ἀγαπητή, ἐξουσία δική τους. Ἔτσι οὐσιαστικά ἐξηγεῖται καί ἡ πρωτοφανέρωτη δύναμη καί εὐλυγισία πού δείχνει συνήθως ἡ σοβιετική ἐξουσία στίς κρίσιμες στιγμές.

Εἶναι ἀπαραίτητο ἡ σοβιετική ἐξουσία νά γίνει ἐξίσου ἀγαπητή στίς λαϊκές μάζες τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν τῆς Ρωσίας, ἐξουσία δική τους. Γιά νά ἀγαπήσουν ὅμως τή σοβιετική ἐξουσία, πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα νά τήν καταλάβουν. Γι' αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο ὅλα τά σοβιετικά ὄργανα στίς ἀκρινές περιοχές, τό δικαστήριο, ἡ διοίκηση, τά οἰκονομικά ὄργανα, τά ὄργανα τῆς ἄμεσης ἐξουσίας (καθώς καί τά ὄργανα τοῦ κόμματος) νά ἀποτελοῦνται ὅσο εἶναι δυνατό ἀπό ντόπιους, πού ξέρουν τόν τρόπο ζωῆς, τά ἤθη, τίς συνήθειες καί τή γλώσσα τοῦ ντόπιου πληθυσμοῦ, εἶναι ἀπαραίτητο νά τραβιοῦνται σ' αὐτά τά ὄργανα ὅλοι οἱ καλύτεροι ἄνθρωποι ἀπό τίς ντόπιες λαϊκές μάζες, εἶναι ἀπαραίτητο οἱ ντόπιες ἐργαζόμενες μάζες νά τραβιοῦνται σ' ὅλους τούς τομεῖς τῆς διοίκησης τῆς χώρας, μαζί καί στό στρατό γιά νά δοῦν οἱ μάζες ὅτι ἡ σοβιετική ἐξουσία καί τά ὄργανά της εἶναι ἔργο τῶν δικῶν τους προσπαθειῶν, ἡ προσωποποίηση τῶν πόθων τους. Μόνο μ' αὐτό τόν τρόπο μπορεῖ νά δημιουργηθεῖ μιά ἀκατάλυτη ψυχική ἐπαφή ἀνάμεσα στίς μάζες καί τήν ἐξουσία, μόνο μ' αὐτό τόν τρόπο μποροῦμε νά κάνουμε τή σοβιετική ἐξουσία κατανοητή καί ἀγαπητή στίς ἐργαζόμενες μάζες τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν.

Ὁρισμένοι σύντροφοι θεωροῦν τίς αὐτόνομες δημοκρατίες τῆς Ρωσίας καί τή σοβιετική αὐτονομία γενικά ἕνα προσωρινό, ἄν καί ἀναγκαῖο, κακό, πού δέ μπορούσαμε νά μήν τό ἐπιτρέψουμε ἐξαιτίας ὁρισμένων περιστατικῶν, πού πρέπει ὅμως νά τό ἀντιπαλαίψουμε γιά νά τό ἐξαλείψουμε μέ τόν καιρό. Δέ χρειάζεται ν' ἀποδείξουμε ὅτι ἡ ἄποψη αὐτή εἶναι ριζικά λαθεμένη καί ἐν πάση περιπτώσει δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τήν πολιτική τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στό ἐθνικό ζήτημα. Δέν πρέπει νά θεωροῦμε τή σοβιετική αὐτονομία κάτι τό ἀφηρημένο καί ἐπινοημένο καί πολύ περισσότερο δέν πρέπει νά τή θεωροῦμε μιά ἁπλή διακήρυξη ἤ κούφια ὑπόσχεση. Ἡ σοβιετική αὐτονομία εἶναι ἡ πιό πραγματική καί ἡ πιό συγκεκριμένη μορφή συνένωσης τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν μέ τήν Κεντρική Ρωσία. Κανείς δέ μπορεῖ ν' ἀρνηθεῖ ὅτι ἡ Οὐκρανία, τό Ἀζερμπαϊτζάν, τό Τουρκεστάν, ἡ Κιργιζία, ἡ Μπασκιρία, ἡ Ταταρία καί οἱ ἄλλες ἀκρινές περιοχές, ἐφόσον ἐπιδιώκουν τήν πολιτιστική ἀνάπτυξη καί τήν ὑλική ἄνοδο καί εὐημερία τῶν λαϊκῶν μαζῶν, δέ μποροῦν νά κάνουν χωρίς σχολειό, ὅπου νά διδάσκεται ἡ μητρική τους γλώσσα, χωρίς δικαστήρια, χωρίς διοίκηση, χωρίς ὄργανα ἐξουσίας πού νά ἀποτελοῦνται κυρίως ἀπό ντόπιους. Κάτι παραπάνω, ἡ πραγματική σοβιετοποίηση αὐτῶν τῶν περιοχῶν, ἡ μετατροπή τους σέ σοβιετικές χῶρες, στενά συνδεμένες μέ τήν Κεντρική Ρωσία, σ' ἕνα ἑνιαῖο κρατικό σύνολο, δέ μ π ο ρ ε ῖ ν ά ν ο η θ ε ῖ χωρίς τήν πλατιά ὀργάνωση τῆς ἐκπαίδευσης στή μητρική γλώσσα, χωρίς τή δημιουργία δικαστηρίων, διοίκησης, ὀργάνων ἐξουσίας κλπ. ἀπό ἀνθρώπους πού νά ξέρουν τόν τρόπο ζωῆς καί τή γλώσσα τοῦ πληθυσμοῦ. Καί ἀκριβῶς ἡ ὀργάνωση τέτιων σχολειῶν, δικαστηρίων, διοίκησης καί ὀργάνων ἐξουσίας στή μητρική γλώσσα, σημαίνει ἐφαρμογή στήν πράξη τῆς σοβιετικῆς αὐ-

τονομίας, γιατί ἡ σοβιετική αὐτονομία δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά τό ἄθροισμα ὅλων αὐτῶν τῶν θεσμῶν, μέ οὐκρανική, τουρκεστανική, κιργίζικη κλπ. μορφή.

Ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτά πῶς μπορεῖ κανείς νά μιλᾶ σοβαρά γιά ἐφήμερο χαραχτήρα τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας, γιά τήν ἀνάγκη τῆς πάλης ἐναντίον της κλπ;

Ἕνα ἀπό τά δυό:

Εἴτε ἡ οὐκρανική, ἡ ἀζερμπαϊτζάνικη, ἡ κιργίζικη, ἡ οὐζμπέκικη, ἡ μπασκίρικη καί οἱ ἄλλες γλῶσσες ἀποτελοῦν ἀναμφισβήτητα μιά πραγματικότητα, καί συνεπῶς σ' αὐτές τίς περιοχές εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο νά χρησιμοποιεῖται ἡ μητρική γλώσσα στό σχολειό, καί τά δικαστήρια, ἡ διοίκηση καί τά ὄργανα ἐξουσίας νά ἀποτελοῦνται ἀπό ντόπιους καί τότε ἡ σοβιετική αὐτονομία πρέπει νά ἐφαρμοστεῖ στίς περιοχές αὐτές μέ συνέπεια, καί χωρίς ἐπιφυλάξεις.

Εἴτε ἡ οὐκρανική, ἡ ἀζερμπαϊτζάνικη καί οἱ ἄλλες γλῶσσες εἶναι ἁπλή ἐπινόηση, καί συνεπῶς δέ χρειάζονται σχολειά καί ἄλλα ἱδρύματα στή μητρική γλώσσα—καί ἡ σοβιετική αὐτονομία πρέπει νά πεταχτεῖ στό καλάθι τῶν ἀχρήστων.

Νά ψάχνει νά βρεῖ κανείς ἕναν τρίτο δρόμο, σημαίνει ὅτι ἔχει τελεία ἄγνοια τοῦ ζητήματος ἤ ἀξιοθρήνητη διανοητική φτώχια.

Ἕνα ἀπό τά σοβαρά ἐμπόδια στό δρόμο γιά τήν πραγματοποίηση τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας εἶναι ἡ μεγάλη ἔλλειψη στίς ἀκρινές περιοχές διανοουμένων ντόπιας προέλευσης, ἡ ἔλλειψη ὀργανωτῶν σέ ὅλους ἀνεξαιρέτως τούς κλάδους τῆς σοβιετικῆς καί τῆς κομματικῆς δουλιᾶς. Ἡ ἔλλειψη αὐτή φρενάρει κατανάγκην τόσο τή μορφωτική ὅσο καί τήν ἐπαναστατική-ἀνοικοδομητική δουλιά στίς ἀκρινές περιοχές. Ἀκριβῶς ὅμως γι' αὐτό τό λόγο

θά ἦταν παράλογο καί ἐπιζήμιο γιά τήν ὑπόθεσή μας ν' ἀπομακρύνουμε ἀπό κοντά μας τίς ὀλιγάριθμες ἔτσι κι ἔτσι ὁμάδες τῶν ντόπιων διανοουμένων, πού θά ἤθελαν ἴσως νά ἐξυπηρετήσουν τίς λαϊκές μάζες, δέ μποροῦν ὅμως νά τό κάνουν, ἴσως γιατί ἔχουν τή γνώμη πώς ἐπειδή δέν εἶναι κομμουνιστές τούς περιβάλλει μιά ἀτμόσφαιρα δυσπιστίας, καί φοβοῦνται ἐνδεχόμενα καταπιεστικά μέτρα ἐναντίον τους. Ἀπέναντι σ' ὅλες αὐτές τίς ὁμάδες διανοουμένων μπορεῖ νά ἐφαρμοστεῖ μ' ἐπιτυχία ἡ πολιτική τῆς προσέλκυσής τους στή σοβιετική δουλιά, ἡ πολιτική τῆς χρησιμοποίησής τους σέ διάφορες θέσεις στή βιομηχανία, στήν ἀγροτική οἰκονομία, στόν ἐπισιτισμό καί ἀλλοῦ, μέ τό σκοπό νά γίνουν σιγά-σιγά σοβιετικοί. Γιατί δέ μπορεῖ κανείς νά ἰσχυριστεῖ ὅτι αὐτές οἱ ὁμάδες διανοουμένων εἶναι λιγότερο σίγουρες ἀπ' ὅ,τι ἦταν πχ., οἱ ἀντεπαναστάτες στρατιωτικοί εἰδικοί, πού παρά τήν ἀντεπαναστατικότητά τους, τραβήχτηκαν ὡστόσο στή δουλιά καί ἀργότερα, στίς σοβαρότατες θέσεις ὅπου χρησιμοποιήθηκαν, ἔγιναν σοβιετικοί.

Ἡ χρησιμοποίηση ὅμως τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων διανοουμένων δέν εἶναι καθόλου ἀρκετή γιά νά ἱκανοποιήσει τίς ἀνάγκες σέ ὀργανωτές. Εἶναι ἀπαραίτητο ταυτόχρονα νά ἀναπτύξουμε στίς ἀκρινές περιοχές ἕνα πλούσιο δίχτυ ἀπό κύκλους μαθημάτων καί σχολές σέ ὅλους τούς κλάδους διοίκησης, γιά νά δημιουργήσουμε στελέχη ὀργανωτές ἀπό ντόπιους. Γιατί εἶναι φανερό πώς ἄν δέν ὑπάρχουν τέτια στελέχη θά δυσκολευτεῖ ἐξαιρετικά ἡ ὀργάνωση στή μητρική γλώσσα τῆς ἐκπαίδευσης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς διοίκησης καί τῶν ἄλλων ὀργάνων.

Ἕνα ἄλλο, ἐξίσου σοβαρό, ἐμπόδιο γιά τήν πραγματοποίηση τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας εἶναι ἡ βιασύνη, πού πολλές φορές μετατρέπεται σέ χοντροκομμένη ἔλλειψη τάκτ,

πού δείχνουν ὁρισμένοι σύντροφοι στό ἔργο τοῦ ἐκσοβιετισμοῦ τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν. Ὅταν οἱ σύντροφοι αὐτοί ἀποφασίζουν νά κάνουν «ἡρωικές προσπάθειες» γιά νά ἐφαρμόσουν τόν «καθαρό κομμουνισμό» σέ περιοχές, πού ἔχουν μείνει πίσω ἀπό τήν Κεντρική Ρωσία ὁλόκληρη ἱστορική περίοδο, σέ περιοχές ὅπου δέν ἔχει ἀκόμα ἐξαλειφτεῖ πέρα γιά πέρα τό μεσαιωνικό σύστημα, μποροῦμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα ὅτι δέ θά βγεῖ τίποτε καλό ἀπό ἕνα τέτιο ξεσπάθωμα, ἀπό ἕναν τέτιο «κομμουνισμό». Στούς συντρόφους αὐτούς θά θέλαμε νά θυμίσουμε τό γνωστό ἄρθρο τοῦ προγράμματός μας πού λέει:

«Τό Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Ρωσίας ἀκολουθεῖ τήν ἱστορική-ταξική ἄποψη, παίρνοντας ὑπόψη σέ ποιά βαθμίδα τῆς ἱστορικῆς ἐξέλιξής του βρίσκεται τό δοσμένο ἔθνος: στό δρόμο ἀπό τό μεσαίωνα πρός τήν ἀστική δημοκρατία ἤ στό δρόμο ἀπό τήν ἀστική δημοκρατία πρός τή σοβιετική ἤ τήν προλεταριακή δημοκρατία κλπ.».

Καί παρακάτω:

«Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τό προλεταριάτο τῶν ἐθνῶν πού ἦταν ἔθνη πού καταπίεζαν, εἶναι ἀπαραίτητο νά δείξει μεγάλη σύνεση καί μεγάλη προσοχή ἀπέναντι στίς ἐπιβιώσεις τῶν ἐθνικῶν αἰσθημάτων μέσα στίς ἐργαζόμενες μάζες τῶν καταπιεζομένων ἐθνῶν ἤ τῶν ἐθνῶν μέ περιορισμένα δικαιώματα» (βλ. τό «Πρόγραμμα τοῦ ΚΚΡ»).

Δηλαδή, ἄν λογουχάρη στό Ἀζερμπαϊτζάν τό μέτρο τοῦ περιορισμοῦ τοῦ χώρου κατοικίας, ἐφαρμοζόμενο κατευθείαν, ἀπομακρύνει ἀπό κοντά μας τίς μάζες, πού θεωροῦν τήν κατοικία τους, τήν ἑστία τους ἱερή καί ἀπαραβίαστη, εἶναι ὁλοφάνερο πώς αὐτό τό μέτρο τοῦ ἄμεσου περιορισμοῦ τοῦ χώρου κατοικίας πρέπει νά ἀντικατασταθεῖ μέ ἕνα ἔμμεσο, πλάγιο μέτρο γιά τήν ἐπίτευξη τοῦ ἴδιου σκοποῦ. Ἤ ἀκόμα: ἄν λογουχάρη οἱ μάζες τοῦ Νταγκεστάν, πού εἶναι βαθιά διαποτισμένες ἀπό θρησκευτικές προλήψεις, ἀκολουθοῦν τούς κομμουνιστές «μέ βάση τό σαριάτ»*, εἶναι φανερό ὅτι σ' αὐτή τή χώρα ἡ ἄμεση πάλη ἐνάντια στίς θρησκευτικές προλήψεις πρέπει νά ἀντικατασταθεῖ μέ τρόπους ἔμμεσους, πιό προσεχτικούς. Κτλ. κτλ.

Μέ λίγα λόγια: ἀπό τό ξεσπάθωμα γιά τήν «ἄμεση κομμουνιστικοποίηση» τῶν καθυστερημένων λαϊκῶν μαζῶν εἶναι ἀπαραίτητο νά περάσουμε σέ μιά συνετή καί μελετημένη πολιτική γιά τό βαθμιαῖο τράβηγμα αὐτῶν τῶν μαζῶν στό κοινό γιά ὅλους κανάλι τῆς σοβιετικῆς ἀνάπτυξης.

Αὐτοί εἶναι σέ γενικές γραμμές οἱ πραχτικοί ὅροι γιά τήν πραγματοποίηση τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας, πού ἡ ἐφαρμογή τους ἐξασφαλίζει τήν πνευματική προσέγγιση καί τή σταθερή ἐπαναστατική συμμαχία τοῦ κέντρου καί τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν τῆς Ρωσίας.

Ἡ Σοβιετική Ρωσία ἀναλαβαίνει ἕνα πρωτοφανέρωτο στόν κόσμο πείραμα ὀργάνωσης τῆς συνεργασίας μιᾶς ὁλόκληρης σειρᾶς ἐθνῶν καί φυλῶν μέσα στά πλαίσια ἑνός ἑνιαίου προλεταριακοῦ κράτους πάνω στίς ἀρχές τῆς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, στίς ἀρχές τῆς ἐθελοντικῆς, ἀδελφικῆς συμφωνίας. Τά τρία χρόνια τῆς ἐπανάστασης ἔδειξαν ὅτι τό πείραμα αὐτό ἔχει ὅλες τίς πιθανότητες ἐπιτυχίας. Τό πείραμα ὅμως αὐτό μπορεῖ νά ὑπολογίζει σέ ὁλοκληρωτική ἐπιτυχία μόνο στήν περίπτωση, πού ἡ πραχτική μας πολιτική πάνω στό ἐθνικό ζήτημα δέ θά ἔρχεται ἐπί τόπου σέ διάσταση μέ τίς ἀπαιτήσεις τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας πού διακηρύξαμε, τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας παρμένης στίς πιό ποικίλες μορφές καί βαθμίδες της, ἄν τό κάθε πραχτικό μας βῆμα ἐπί τόπου θά βοηθᾶ τίς λαϊκές

* —κώδικας θρησκευτικῶν καί βιωτικῶν κανόνων, στηριγμένων στό Κοράνιο. (Σημ. Μετ.)

μάζες τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν νά χαροῦν τόν ἀνώτερο προλεταριακό πνευματικό καί ὑλικό πολιτισμό, μέ μορφές πού ἀνταποκρίνονται στόν τρόπο ζωῆς καί τίς ἐθνικές ἰδιομορφίες αὐτῶν τῶν μαζῶν.

Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ ἐγγύηση γιά τή στερέωση τῆς ἐπαναστατικῆς συμμαχίας ἀνάμεσα στήν Κεντρική Ρωσία καί τίς ἀκρινές περιοχές τῆς Ρωσίας, τῆς συμμαχίας πού πάνω της θά συντριβοῦν ὅλες οἱ μηχανορafίες τῆς 'Αντάντ.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 226,
10 τοῦ 'Οχτώβρη 1920.
'Υπογραφή: Ι. Στάλιν

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ Ι ΠΑΝΡΩΣΙΚΗ ΣΥΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΟΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

15 τοῦ 'Οχτώβρη 1920

Θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά κηρύξω τήν ἔναρξη τῆς πρώτης Πανρωσικῆς σύσκεψης τῶν στελεχῶν τῆς 'Εργατοαγροτικῆς 'Επιθεώρησης.

Σύντροφοι! Πρίν περάσω στά πραχτικά ζητήματα τῆς σύσκεψης, θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά ἐκφράσω τή γνώμη τοῦ 'Επιτροπάτου τοῦ Λαοῦ τῆς 'Εργατοαγροτικῆς 'Επιθεώρησης πάνω στό ζήτημα ἄν χρειάζεται ἡ ἐπιθεώρηση μέσα σ' ἕνα ἐργατοαγροτικό κράτος, κι ἄν χρειάζεται, ποιά πρέπει νά εἶναι τά βασικά της καθήκοντα.

Ἡ Ρωσία εἶναι ἡ μοναδική χώρα, ὅπου γιά πρώτη φορά οἱ ἐργάτες κι οἱ ἀγρότες πῆραν τήν ἐξουσία στά χέρια τους. Προϋπόθεση γιά νά πάρουν τήν ἐξουσία ἦταν ἡ ριζοσπαστικότερη ἐπανάσταση στόν κόσμο, πού εἶχε σάν ἐπακόλουθο νά ἐξαφανιστεῖ ὁ παλιός μηχανισμός τῆς κρατικῆς ἐξουσίας καί νά δημιουργηθεῖ ἕνας νέος. Τά παλιά χρόνια οἱ ἐργάτες δούλευαν συνήθως γιά τά ἀφεντικά καί τά ἀφεντικά διοικοῦσαν τή χώρα. Ἔτσι ἐξηγεῖται οὐσιαστικά καί τό γεγονός ὅτι πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση ὅλη ἡ πείρα τῆς διοίκησης τῆς χώρας ἦταν συγκεντρωμένη στά χέρια τῶν κυρίαρχων τάξεων. Ὕστερα ὅμως ἀπό τήν 'Επανάσταση τοῦ 'Οχτώβρη ἦρθαν στήν ἐξουσία οἱ ἐργάτες κι οἱ ἀγρό-

τες, πού ποτέ τους δέν εἶχαν διοικήσει, πού ξέραν μόνο νά δουλεύουν γιά τούς ἄλλους καί δέν εἶχαν ἀρκετή πεῖρα γιά τή διοίκηση τῆς χώρας.

Αὐτό εἶναι τό πρῶτο περίστατικό, πού ἀποτέλεσε τήν πηγή τῶν ἐλλείψεων, πού παρουσιάζει σήμερα ὁ μηχανισμός τῆς κρατικῆς διοίκησης τῆς σοβιετικῆς χώρας.

Παρακάτω. Μέ τήν κατάργηση τοῦ παλιοῦ μηχανισμοῦ τῆς κρατικῆς διοίκησης, ὁ γραφειοκρατισμός τσακίστηκε, οἱ γραφειοκράτες ὅμως ἔμειναν. Μεταμφιέστηκαν σέ σοβιετικά στελέχη, μπῆκαν στόν κρατικό μας μηχανισμό καί ἐκμεταλλευόμενοι τή λειψή πείρα τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, πού μόλις εἶχαν πάρει τήν ἐξουσία, ἔβαλαν μπρός τίς παλιές μηχανοραφίες γιά τήν ἁρπαγή τῆς κρατικῆς περιουσίας καί ἔμπασαν τά παλιά ἀστικά ἤθη.

Αὐτό εἶναι τό δεύτερο περιστατικό, πού ἀποτέλεσε τή βάση τῶν ἐλλείψεων τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ μας.

Τέλος, ἡ νέα ἐξουσία κληρονόμησε ἀπό τήν παλιά ἕνα οἰκονομικό μηχανισμό τελείως ξεχαρβαλωμένο. Τό ξεχαρβάλωμα αὐτό μεγάλωσε ἐξαιτίας τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, πού ἡ Ἀντάντ ἐπέβαλε στή Ρωσία. Τό γεγονός αὐτό ἐπίσης στάθηκε ἕνας ἀπό τούς ὅρους τῆς ὕπαρξης τῶν ἀδυναμιῶν καί τῶν ἐλλείψεων τοῦ μηχανισμοῦ.

Αὐτοί εἶναι, σύντροφοι, οἱ κύριοι ὅροι πού ἀποτέλεσαν τή βάση τῶν ἐλλείψεων τοῦ κρατικοῦ μας μηχανισμοῦ.

Εἶναι φανερό ὅτι ὅσο ὑπάρχουν αὐτοί οἱ ὅροι, ὅσο ἐξακολουθοῦν νά ὑπάρχουν οἱ ἐλλείψεις στόν κρατικό μας μηχανισμό, μᾶς χρειάζεται ἡ ἐπιθεώρηση.

Φυσικά, ἡ ἐργατική τάξη προσπαθεῖ ν' ἀποχτήσει πεῖρα γιά τή διοίκηση τῆς χώρας, ὡστόσο ὅμως ἡ πεῖρα τῶν ἐκπροσώπων τῆς νέας τάξης, πού πῆρε τήν ἐξουσία, δέν εἶναι ἀκόμα ἀρκετή.

Φυσικά, οἱ γραφειοκράτες, πού μεταμφιέστηκαν καί τρύπωσαν στό μηχανισμό μας, χαλιναγωγοῦνται, δέν ἔχουν ὅμως χαλιναγωγηθεῖ ὅσο χρειάζεται.

Φυσικά, τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα πού ἀντιμετωπίζουμε ἐλαττώνεται χάρη στήν πυρετώδικη δραστηριότητα τῶν κρατικῶν ὀργάνων μας, ὡστόσο ὅμως τό οἰκονομικό αὐτό ξεχαρβάλωμα ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχει.

Καί γι' αὐτό ἀκριβῶς, ὅσο ὑπάρχουν αὐτοί οἱ ὅροι, ὅσο ἐξακολουθοῦν νά ὑπάρχουν αὐτές οἱ ἐλλείψεις, χρειάζεται ἕνα εἰδικό κρατικό ὄργανο, πού νά μελετᾶ αὐτές τίς ἐλλείψεις, νά τίς διορθώνει καί νά βοηθᾶ τά κρατικά μας ὄργανα νά τραβᾶν μπροστά στό δρόμο τῆς τελειοποίησής τους.

Καί ποιά εἶναι τά βασικά καθήκοντα τῆς ἐπιθεώρησης;

Τά βασικά της καθήκοντα εἶναι δυό.

Τό πρῶτο καθῆκον εἶναι: τά στελέχη πού δουλεύουν στόν τομέα τῆς ἐπιθεώρησης νά βοηθοῦν μέ βάση τά ἀποτελέσματα τῆς ἐπιθεώρησης ἤ στήν πορεία τῆς ἐπιθεώρησης τούς συντρόφους μας πού βρίσκονται στήν ἐξουσία, τόσο στό Κέντρο ὅσο καί στίς ἐπαρχίες, νά καθιερώσουν τούς πιό κατάλληλους τρόπους λογαριασμοῦ τῆς δημόσιας περιουσίας, νά βοηθοῦν νά καθιερωθοῦν κατάλληλοι τρόποι ἀπολογισμοῦ, νά βοηθοῦν νά μπεῖ σέ τάξη ὁ μηχανισμός τοῦ ἐφοδιασμοῦ, οἱ μηχανισμοί τῆς εἰρηνικῆς καί τῆς πολεμικῆς περιόδου καί ὁ μηχανισμός τῆς οἰκονομίας.

Αὐτό εἶναι τό πρῶτο βασικό καθῆκον.

Τό δεύτερο βασικό καθῆκον τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης εἶναι νά προετοιμάζει στήν πορεία τῆς δουλιᾶς της ὀργανωτές ἀπό ἐργάτες καί ἀγρότες πού νά μποροῦν νά γίνουν κύριοι ὅλου τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Σύντροφοι, στήν πραγματικότητα τή χώρα δέν τή διοικοῦν

ἐκεῖνοι πού ἐκλέγουν τούς ἀντιπροσώπους τους γιά τά κοινοβούλια μέσα στό κεφαλαιοκρατικό καθεστώς ἤ γιά τά συνέδρια τῶν Σοβιέτ μέσα στό σοβιετικό καθεστώς. Ὄχι. Τή χώρα τή διοικοῦν οὐσιαστικά ἐκεῖνοι πού γίνονται στήν πράξη κύριοι τοῦ ἐκτελεστικοῦ μηχανισμοῦ τοῦ κράτους, πού διευθύνουν αὐτό τό μηχανισμό. Ἄν ἡ ἐργατική τάξη θέλει πραγματικά νά γίνει κύρια τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ κράτους γιά νά διοικεῖ τή χώρα, πρέπει νά ἔχει ἔμπειρους δικούς της ἀνθρώπους ὄχι μόνο στό Κέντρο, ὄχι μόνο ἐκεῖ ὅπου συζητοῦνται καί λύνονται τά ζητήματα, ἀλλά καί ἐκεῖ ὅπου οἱ ἀποφάσεις ἐφαρμόζονται στήν πράξη. Μόνο τότε μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι οἱ ἐργάτες ἔγιναν πραγματικοί κύριοι τοῦ κράτους. Γιά νά τό πετύχουμε αὐτό χρειάζεται νά ἔχουμε ἀρκετά στελέχη ὀργανωτές γιά τή διοίκηση τῆς χώρας. Τό βασικό καθῆκον τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης εἶναι νά προπαρασκευάζει καί νά διαπαιδαγωγεῖ αὐτά τά στελέχη, τραβώντας στή δουλιά της τά πλατιά στρώματα τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν. Ἡ Ἐργατοαγροτική Ἐπιθεώρηση πρέπει νά γίνει σχολειό γιά τέτια στελέχη, βγαλμένα μέσα ἀπό τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες.

Αὐτό εἶναι τό δεύτερο καθῆκον τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης.

Ἀπό δῶ ἀπορέουν καί οἱ μέθοδες δουλιᾶς, πού εἶναι ἀπαραίτητο νά χρησιμοποιεῖ ἡ Ἐργατοαγροτική Ἐπιθεώρηση. Τόν παλιό, τόν προεπαναστατικό καιρό, ὁ ἔλεγχος βρισκόταν ἔξω ἀπό τά κρατικά ἱδρύματα, ἦταν μιά ἐξωτερική δύναμη, πού κάνοντας ἐπιθεώρηση στά ἱδρύματα, προσπαθοῦσε νά τσακώσει τούς φταῖχτες, νά τσακώσει τούς ἐγκληματίες καί ἡ δράση της περιοριζόταν σ' αὐτό. Ἡ μέθοδος αὐτή εἶναι μέθοδος, θάλεγα, ἀστυνομική, μέθοδος σύλληψης ἐγκληματιῶν, μέθοδος ἐντυπωσιακῶν ἀποκαλύψεων, ἔτσι πού ὅλος ὁ τύπος νά φωνάζει γι' αὐτές. Ἡ μέθοδος αὐτή πρέπει νά ἀποριφθεῖ. Αὐτή δέν εἶναι ἡ μέθοδος τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης. Ἡ ἐπιθεώρησή μας πρέπει νά βλέπει τά ἱδρύματα πού ἐλέγχει ὄχι σάν ξένα, ἀλλά σά δικά της ἱδρύματα, πού πρέπει νά τά μαθαίνει νά δουλεύουν, νά τά τελειοποιεῖ. Τό κυριότερο δέν εἶναι νά τσακώσουμε μερικούς ἐγκληματίες, ἀλλά πρῶτ' ἀπ' ὅλα νά μελετᾶμε τά ἱδρύματα πού ἐπιθεωροῦμε, νά τά μελετᾶμε ἐπισταμένα, νά τά μελετᾶμε σοβαρά, νά μελετᾶμε τίς ἐλλείψεις τους καί τά καλά τους καί νά προωθοῦμε τό ἔργο τῆς τελειοποίησης αὐτῶν τῶν ἱδρυμάτων. Τό χειρότερο καί τό πιό δυσάρεστο θάταν νά παρασυρθεῖ ἡ ἐπιθεώρηση σέ ἀστυνομικές μέθοδες, νά ἀρχίσει νά τά βάζει γιά ψύλλου πήδημα μέ τό ἵδρυμα πού ἐπιθεωρεῖ, νά ἀρχίσει τίς γκρίνιες μαζί του, νά χάνεται σέ ἐπιφανειακά φαινόμενα, καί νά μή βλέπει τίς βασικές ἐλλείψεις.

Οἱ μέθοδες δουλιᾶς τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης πρέπει νά εἶναι τέτιες πού νά ἀποκαλύπτουν τίς βασικές ἐλλείψεις. Ξέρω ὅτι ὁ δρόμος αὐτός τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης εἶναι πολύ δύσκολος, ὅτι συχνά προκαλεῖ δυσαρέσκειες σέ ὁρισμένα στελέχη τῶν ἱδρυμάτων πού ἐλέγχονται, ξέρω ὅτι συχνά μερικά πολύ τίμια στελέχη τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης τά μισοῦν ὁρισμένοι ὑπάλληλοι πού ἀποθρασύνονται, καθώς καί ὁρισμένοι κομμουνιστές πού παρασέρνονται ἀπό τά λόγια αὐτῶν τῶν ὑπαλλήλων. Μά ἡ Ἐργατοαγροτική Ἐπιθεώρηση δέν πρέπει νά τά φοβᾶται ὅλα αὐτά. Σά βασική της ὑποθήκη πρέπει νά ἔχει: νά μή λυπᾶται τά ἄτομα, ὅποια θέση κι ἄν κατέχουν, νά πονάει μόνο τήν ὑπόθεση, μόνο τό συμφέρον τῆς ὑπόθεσης.

Τό καθῆκον αὐτό εἶναι πολύ δύσκολο καί λεπτό, ἀπαιτεῖ ἀπό τά στελέχη μεγάλη σταθερότητα χαραχτήρα καί μεγάλη ἐντιμότητα, ἄμεμπτη ἐντιμότητα. Μέ θλίψη μου πρέπει νά δηλώσω ὅτι στήν πορεία μερικῶν οὐσιαστικῶν ἐπιθεωρήσεων πού κάναμε σέ ὁρισμένα ἱδρύματά μας ἐδῶ στή Μόσχα, οἱ ἴδιοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἐλέγχου δέ στάθηκαν στό ὕψος τῆς ἀποστολῆς τους. Πρέπει νά δηλώσω, ὅτι τό ἐπιτροπάτο θά εἶναι ἀμείλιχτο ἀπέναντι σέ τέτιους ἀνθρώπους. Τό ἐπιτροπάτο θά ἀπαιτήσει νά παρθοῦν πολύ αὐστηρά μέτρα τιμωρίας ἐναντίον τους, γιατί κηλιδώνουν τήν τιμή τῶν στελεχῶν τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης. Ἄν στήν Ἐργατοαγροτική Ἐπιθεώρηση ἔλαχε ἡ ὑψηλή ἀποστολή νά διορθώνει τίς ἐλλείψεις τῶν ἱδρυμάτων μας, νά βοηθᾶ τά στελέχη αὐτῶν τῶν ἱδρυμάτων νά προχωροῦν μπροστά—νά τελειοποιοῦνται, ἄν ἡ Ἐργατοαγροτική Ἐπιθεώρηση ἔχει καθῆκον νά μή λυπᾶται κανέναν, ἀλλά νά πονάει μόνο τό συμφέρον τῆς ὑπόθεσης, εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι τά ἴδια τά στελέχη τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης πρέπει νά εἶναι καθαρά, ἄμεμπτα καί ἀμείλιχτα κατά τήν ὑπεράσπιση τῆς ἀλήθειας. Αὐτό εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητο γιά νά μποροῦν νά ἔχουν ὄχι μόνο τό τυπικό, ἀλλά καί τό ἠθικό δικαίωμα νά ἐλέγχουν τούς ἄλλους καί νά διδάσκουν τούς ἄλλους.

«Ἰσβέστια Ραμπότσε-Κρεστιάνσκοϊ Ἰνσπέκτσι» ἀριθ. φύλλου 9-10, Νοέμβρης-Δεκέμβρης 1920.

ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Πρόλογος στή συλλογή ἄρθρων πάνω στό ἐθνικό ζήτημα, πού ἐκδόθηκε τό 1920

Τούτη ἡ μπροσούρα περιέχει μόνο τρία ἄρθρα πάνω στό ἐθνικό ζήτημα. Ἡ συγκεκριμένη ἐπιλογή τῶν ἄρθρων πού ἔκανε τό ἐκδοτικό ξεκίνησε ὅπως φαίνεται ἀπό τή σκέψη ὅτι τά τρία ἄρθρα πού διάλεξε ἀντικαθρεφτίζουν, ὅσον ἀφορᾶ τή λύση τοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος μέσα στίς γραμμές τοῦ κόμματος, τρεῖς σπουδαιότατες περίοδες τῆς ζωῆς του. Παράλληλα εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἡ μπροσούρα ἔχει γενικά σκοπό νά δόσει μιά λίγο-πολύ ὁλοκληρωμένη εἰκόνα τῆς πολιτικῆς τοῦ κόμματός μας πάνω στό ἐθνικό ζήτημα.

Τό πρῶτο ἄρθρο («Ὁ μαρξισμός καί τό ἐθνικό ζήτημα», βλ. τό περιοδικό «Προσφεστσένιγε», 1913)[104], καθρεφτίζει τήν περίοδο πού συζητοῦνταν μέσα στίς γραμμές τῆς σοσιαλδημοκρατίας τῆς Ρωσίας τά ζητήματα ἀρχῶν στό ἐθνικό ζήτημα τήν ἐποχή τῆς τσιφλικάδικης-τσαρικῆς ἀντίδρασης, ἑνάμιση χρόνο πρίν ἀρχίσει ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος, τήν ἐποχή τῆς ἀναπτυσσόμενης ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία. Τότε δυό θεωρίες γιά τό ἔθνος καί, ἀντίστοιχα, δυό ἐθνικά προγράμματα ἀντιμάχονταν μεταξύ τους: τό αὐστριακό, πού τό ὑποστήριζε τό Μπούντ καί οἱ μενσεβίκοι, καί τό ρωσικό, τό

μπολσεβίκικο πρόγραμμα. Ὁ ἀναγνώστης θά βρεῖ στό ἄρθρο τήν ἐκτίμηση καί τῶν δυό ρευμάτων. Τά γεγονότα πού ἐπακολούθησαν καί ἰδιαίτερα ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος καί ἡ διάλυση τῆς Αὐστρουγγαρίας σέ χωριστά ἐθνικά κράτη, ἔδειξαν ἐξώφθαλμα ποιός εἶχε δίκιο. Σήμερα πού ὁ Σπρίγγερ καί ὁ Μπάουερ βρίσκονται μπροστά στά συντρίμμια τοῦ ἐθνικοῦ τους προγράμματος, δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἱστορία καταδίκασε τήν «αὐστριακή σχολή». Ἀκόμα καί τό Μπούντ ἀναγκάστηκε νά παραδεχτεῖ ὅτι «τό αἴτημα τῆς ἐθνικο-πολιτιστικῆς αὐτονομίας (δηλ. τοῦ αὐστριακοῦ ἐθνικοῦ προγράμματος. Ι. Στ.), πού διατυπώνεται στά πλαίσια τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ καθεστῶτος, χάνει τό νόημά του στίς συνθῆκες τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης» (βλ. «12η Συνδιάσκεψη τοῦ Μπούντ», 1920). Τό Μπούντ οὔτε κάν ὑποψιάζεται πώς μέ τόν τρόπο αὐτό παραδέχτηκε (χωρίς νά τό θέλει) ὅτι ἀπό ἄποψη ἀρχῶν δέ μποροῦν νά σταθοῦν οἱ θεωρητικές βάσεις τοῦ αὐστριακοῦ ἐθνικοῦ προγράμματος, ὅτι ἀπό ἄποψη ἀρχῶν δέ μπορεῖ νά σταθεῖ ἡ αὐστριακή θεωρία γιά τό ἔθνος.

Τό δεύτερο ἄρθρο («Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη καί τό ἐθνικό ζήτημα», βλ. «Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ», 1918)[105] καθρεφτίζει τήν περίοδο μετά τήν Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, ὅταν ἡ σοβιετική ἐξουσία, ἀφοῦ νίκησε τήν ἀντεπανάσταση στήν Κεντρική Ρωσία, ἦρθε σέ σύγκρουση μέ τίς ἀστικο-εθνικιστικές κυβερνήσεις τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν, σάν ἑστίες τῆς ἀντεπανάστασης, ὅταν ἡ Ἀντάντ, ἀνήσυχη ἀπό τήν αὐξανόμενη ἐπιρροή τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στίς ἀποικίες της (τῆς Ἀντάντ), ἄρχισε νά ὑποστηρίζει ἀπροκάλυπτα τίς ἀστικο-εθνικιστικές κυβερνήσεις, μέ σκοπό νά πνίξει τή Σοβιετική Ρωσία, ὅταν στήν πορεία τοῦ νικηφόρου ἀγώνα ἐνάντια στίς ἀστικο-εθνικιστικές κυβερνήσεις μπῆκε μπροστά μας πραχτικά τό ζήτημα γιά τίς

συγκεκριμένες μορφές τῆς περιφερειακῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας, γιά τήν ὀργάνωση αὐτόνομων σοβιετικῶν δημοκρατιῶν στίς ἀκρινές περιοχές, γιά τήν ἐπέχταση τῆς ἐπιροῆς τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας στίς καταπιεζόμενες χῶρες τῆς Ἀνατολῆς, μέσω τῶν ἀνατολικῶν ἀκρινῶν περιοχῶν τῆς Ρωσίας, γιά τή δημιουργία ἑνιαίου ἐπαναστατικοῦ μετώπου τῆς Δύσης καί τῆς Ἀνατολῆς ἐνάντια στόν παγκόσμιο ἰμπεριαλισμό. Τό ἄρθρο τονίζει τήν ἀδιάρηκτη σύνδεση πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στό ἐθνικό ζήτημα καί τό πρόβλημα τῆς ἐξουσίας καί ἐξετάζει τήν ἐθνική πολιτική σά μέρος τοῦ γενικοῦ προβλήματος τῶν καταπιεζομένων λαῶν καί τῶν ἀποικιῶν, δηλ. τονίζει ἐκεῖνο ἀκριβῶς τό σημεῖο πού τό ἀντικρούανε συνήθως ἡ «αὐστριακή σχολή», οἱ μενσεβίκοι, οἱ ρεφορμιστές, ἡ 2η Διεθνής καί πού τό ἐπιβεβαίωσε κατόπι ὅλη ἡ πορεία τῶν γεγονότων.

Τό τρίτο ἄρθρο («Ἡ πολιτική τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας πάνω στό ἐθνικό ζήτημα στή Ρωσία», βλ. «Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ» Ὀχτώβρης 1920)[106] ἀναφέρεται στή σημερινή περίοδο τῆς διοικητικῆς διαίρεσης τῆς Ρωσίας, μέ βάση τήν περιφερειακή σοβιετική αὐτονομία, διαίρεση πού δέν τελείωσε ἀκόμα, στήν περίοδο πού στίς ἀκρινές περιοχές ὀργανώνονται διοικητικές κομμοῦνες καί αὐτόνομες σοβιετικές δημοκρατίες, σά συστατικά μέρη τῆς ΣΟΣΔΡ. Τό κέντρο τοῦ βάρους τοῦ ἄρθρου βρίσκεται στό πρόβλημα τῆς οὐσιαστικῆς ἐφαρμογῆς στήν πράξη τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας, δηλ. στό πρόβλημα τῆς ἐξασφάλισης τῆς ἐπαναστατικῆς συμμαχίας ἀνάμεσα στό κέντρο καί τίς ἀκρινές περιοχές, σάν ἐγγύηση ἐνάντια στίς προσπάθειες ἐπέμβασης τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Μπορεῖ νά φανεῖ παράξενο, ὅτι τό ἄρθρο ἀποκρούει κατηγορηματικά τό αἴτημα τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν ἀπό τή Ρωσία σάν ἐνέργεια ἀντεπαναστατική.

Οὐσιαστικά ὅμως δέν ὑπάρχει ἐδῶ τίποτε τό παράξενο. Εἴμαστε ὑπέρ τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν Ἰνδιῶν, τῆς Ἀραβίας, τῆς Αἰγύπτου, τοῦ Μαρόκου καί τῶν ἄλλων ἀποικιῶν ἀπό τήν Ἀντάντ, γιατί ὁ ἀποχωρισμός στήν περίπτωση αὐτή σημαίνει ἀπελευθέρωση αὐτῶν τῶν καταπιεζομένων χωρῶν ἀπό τό ζυγό τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ἐξασθένιση τῶν θέσεων τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί δυνάμωμα τῶν θέσεων τῆς ἐπανάστασης. Εἴμαστε κατά τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν ἀπό τή Ρωσία, γιατί ὁ ἀποχωρισμός στήν περίπτωση αὐτή σημαίνει ἰμπεριαλιστική ὑποδούλωση γιά τίς ἀκρινές περιοχές, ἐξασθένιση τῆς ἐπαναστατικῆς δύναμης τῆς Ρωσίας καί δυνάμωμα τῶν θέσεων τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Γι' αὐτό ἀκριβῶς ἡ Ἀντάντ, ἐνῶ ἀγωνίζεται κατά τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν Ἰνδιῶν, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Ἀραβίας καί τῶν ἄλλων ἀποικιῶν, ἀγωνίζεται ταυτόχρονα ὑπέρ τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν ἀπό τή Ρωσία. Γι' αὐτό ἀκριβῶς οἱ κομμουνιστές ἐνῶ ἀγωνίζονται ὑπέρ τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν ἀποικιῶν ἀπό τήν Ἀντάντ, δέ μποροῦν παρά νά ἀγωνίζονται ταυτόχρονα ἐνάντια στόν ἀποχωρισμό τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν ἀπό τή Ρωσία. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι τό ζήτημα τοῦ ἀποχωρισμοῦ λύνεται ἀνάλογα μέ τίς συγκεκριμένες διεθνεῖς συνθῆκες, ἀνάλογα μέ τά συμφέροντα τῆς ἐπανάστασης.

Ἀπό τό πρῶτο ἄρθρο θά μποροῦσαν νά ἀφαιρεθοῦν ὁρισμένα σημεῖα, πού παρουσιάζουν ἁπλῶς ἱστορικό ἐνδιαφέρον, ἐπειδή ὅμως τό ἄρθρο ἔχει χαραχτήρα πολεμικῆς ἀναγκαστήκαμε νά τό δημοσιεύσουμε αὐτούσιο καί χωρίς ἀλλαγές. Τό δεύτερο καί τό τρίτο ἄρθρο δημοσιεύονται ἐπίσης χωρίς ἀλλαγές.

Ὀχτώβρης τοῦ 1920

Ι. Στάλιν. Συλλογή ἄρθρων.
Κρατικό Ἐκδοτικό, Τούλα, 1920.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εἰσήγηση στή σύσκεψη περιοχῆς τῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τοῦ Ντόν καί τοῦ Καυκάσου, πού συνῆλθε στήν πόλη Βλαντικαφκάζ στίς 27 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Σύντροφοι! Πρίν ἀπό τήν Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη σέ ὁρισμένους κύκλους τῶν σοσιαλιστῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ὑπῆρχε ἡ πεποίθηση ὅτι ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση μπορεῖ νά γίνει καί νά στεφθεῖ μ' ἐπιτυχία πρωτήτερα σέ χῶρες καπιταλιστικά ἀναπτυγμένες καί μάλιστα ὁρισμένοι προλέγανε ὅτι τέτια χώρα θά εἶναι ἡ Ἀγγλία, ἄλλοι ὅτι θά εἶναι τό Βέλγιο κτλ. Ὅλοι, ὅμως, σχεδόν λέγανε ὅτι σέ χῶρες καθυστερημένες ἀπό καπιταλιστική ἄποψη, ὅπου τό προλεταριάτο εἶναι ὀλιγάριθμο καί ἀδύνατα ὀργανωμένο, ὅπως λογουχάρη ἡ Ρωσία, δέ μπορεῖ ν' ἀρχίσει ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη διάψευσε αὐτή τήν ἄποψη, γιατί ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἄρχισε ἀκριβῶς σέ μιά χώρα καθυστερημένη ἀπό καπιταλιστική ἄποψη, δηλ. στή Ρωσία.

Ὕστερα, ὁρισμένοι ἀπό κείνους πού πῆραν μέρος στήν Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη ἦταν πεπεισμένοι ὅτι ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση στή Ρωσία μπορεῖ νά στεφθεῖ μ' ἐπιτυχία καί ἡ ἐπιτυχία αὐτή μπορεῖ νά εἶναι σταθερή μόνο στήν περίπτωση πού ἀμέσως μετά τήν ἐπανάσταση στή Ρωσία θά ἀκολουθήσει ἐπαναστατική ἔκρηξη στή Δύση, πιό βαθιά καί πιό σοβαρή, πού θά ὑποστηρίξει καί θά προω-

θήσει τήν έπανάσταση στή Ρωσία καί μάλιστα ύπήρχε ή γνώμη ότι όπωσδήποτε θά έπακολουθήσει μιά τέτια έκρηξη. Κι αύτή ή άποψη διαψεύστηκε άπό τά γεγονότα, γιατί ή σοσιαλιστική Ρωσία άν καί δέ βρήκε άμεση έπαναστατική ύποστήριξη άπό μέρους τοΰ προλεταριάτου τής Δύσης καί είναι περικυκλωμένη άπό έχθρικά κράτη, έξακολουθεί νά ύπάρχει καί νά άναπτύσσεται μέ έπιτυχία τρία χρόνια τώρα.

Άποδείχτηκε ότι ή σοσιαλιστική έπανάσταση μπορεί όχι μόνο ν' άρχίσει σέ μιά καπιταλιστικά καθυστερημένη χώρα, άλλά καί νά στεφθεί μ' έπιτυχία, νά τραβήξει μπροστά, χρησιμεύοντας σάν παράδειγμα γιά τίς καπιταλιστικά άναπτυγμένες χώρες.

Έτσι, τό ζήτημα τής σημερινής κατάστασης τής Ρωσίας πού άναγράφεται στήν ήμερήσια διάταξη τής σύσκεψης μπαίνει ώς έξής: μπορεί άραγε ή Ρωσία, πού λίγο-πολύ έχει μείνει μόνη της καί άποτελεί μιά όρισμένη βάση τοΰ σοσιαλισμοΰ κυκλωμένη άπό έχθρικά κεφαλαιοκρατικά κράτη, μπορεί άραγε αύτή ή Ρωσία νά κρατηθεί καί άπό δώ καί μπρός, χτυπώντας κι έξοντώνοντας τούς έχθρούς της, όπως τό έκανε ώς τά σήμερα;

Γιά νά λύσουμε αύτό τό πρόβλημα πρέπει πρώτ' άπ' όλα νά ξεκαθαρίσουμε ποιοί είναι οί όροι πού έξασφαλίζουν καί μποροΰν νά έξασφαλίσουν καί άπό δώ καί μπρός τήν ύπαρξη καί τίς έπιτυχίες τής Σοβιετικής Ρωσίας. Οί όροι αύτοί είναι δυό είδών: σταθεροί όροι πού δέν έξαρτιώνται άπό μάς καί μεταβλητοί όροι, πού έξαρτιώνται άπό τούς άνθρώπους.

Στούς πρώτους όρους πρέπει νά κατατάξουμε πρώτα-πρώτα τό γεγονός ότι ή Ρωσία άποτελεί μιά άπέραντη, τεράστια χώρα, πού στό έδαφός της μπορεί κανείς νά κρατηθεί πολύν καιρό, ύποχωρώντας στό βάθος τής χώρας σέ περίπτωση άποτυχίας, μέ σκοπό νά συγκεντρώσει δυνάμεις καί νά ξαναπεράσει σέ έπίθεση. Άν ή Ρωσία ήταν μιά μικρή χώρα, σάν τήν Ούγγαρία, όπου μιά ίσχυρή έπίθεση τοΰ έχθροΰ κρίνει γρήγορα τήν τύχη τής χώρας, όπου είναι δύσκολο νά έλιχθείς, όπου δέν έχεις ποΰ νά ύποχωρήσεις, άν ή Ρωσία ήταν μιά τέτια μικρή χώρα, είναι ζήτημα άν θά κρατιόταν τόσο πολύ σά σοσιαλιστική χώρα.

Έπειτα, ύπάρχει άκόμα ένας δεύτερος όρος, πού έχει έπίσης μόνιμο χαραχτήρα, καί είναι εύνοϊκός γιά τήν άνάπτυξη τής σοσιαλιστικής Ρωσίας. Είναι τό γεγονός ότι ή Ρωσία είναι μιά άπό τίς λίγες χώρες τοΰ κόσμου πού έχει στό έσωτερικό της άφθονα καύσιμα, πρώτες ύλες καί τρόφιμα όλων τών είδών, δηλ. μιά χώρα πού δέν έξαρτάται άπό τό έξωτερικό άπό τήν άποψη καυσίμων, τροφίμων κλπ., μιά χώρα πού άπό τήν άποψη αύτή μπορεί νά τά βγάλει πέρα χωρίς τό έξωτερικό. Δέν ύπάρχει άμφιβολία ότι άν ή Ρωσία ζοΰσε μέ ξένα σιτηρά καί καύσιμα, όπως λογουχάρη ή Ίταλία, τήν έπομένη κιόλας τής έπανάστασης θά περιέρχονταν σέ κρίσιμη κατάσταση, γιατί θά άρκοΰσε νά τής κηρύξουν άποκλεισμό γιά νά μείνει χωρίς σιτηρά καί καύσιμα. Στήν περίπτωσή μας, όμως, ό άποκλεισμός πού έπιχείρησε ή Άντάντ δέ χτύπησε μόνο τά συμφέροντα τής Ρωσίας άλλά καί τά συμφέροντα τής ίδιας τής Άντάντ, γιατί ή τελευταία στερήθηκε τίς πρώτες ύλες τής Ρωσίας.

Έκτός όμως άπό τούς σταθερούς όρους ύπάρχουν άκόμα καί μεταβλητοί όροι έξίσου άπαραίτητοι γιά τήν ύπαρξη καί τήν άνάπτυξη τής Σοβιετικής Ρωσίας, όπως καί οί σταθεροί. Καί ποιοί είναι αύτοί οί όροι; Είναι οί όροι πού έξασφαλίζουν τίς έφεδρείες τής Ρωσίας. Γεγονός είναι ότι μέσα σ' ένα τόσο σκληρό πόλεμο άνάμεσα στή Ρωσία καί τήν Άντάντ, μέσα σ' έναν πόλεμο πού διαρκεί τρία χρόνια τώρα καί μπορεί νά διαρκέσει κι άλλα τρία, μέσα

σ᾽ ἕνα τέτιο πόλεμο τό ζήτημα τῶν στρατιωτικῶν ἐφεδρειῶν εἶναι ἀποφασιστικό.

Ποιές εἶναι ὅμως οἱ ἐφεδρεῖες τῆς ᾽Αντάντ;

Ποιές εἶναι οἱ δικές μας ἐφεδρεῖες;

Οἱ ἐφεδρεῖες τῆς ᾽Αντάντ εἶναι πρῶτ᾽ ἀπ᾽ ὅλα τά στρατεύματα τοῦ Βράνγκελ καί οἱ νεαροί στρατοί τῶν νεαρῶν ἀστικῶν κρατῶν, πού γιά τήν ὥρα δέν εἶναι ἀκόμα μολυσμένοι «μέ τό δηλητήριο τῶν ταξικῶν ἀντιθέσεων» (Πολωνία, Ρουμανία, ᾽Αρμενία, Γεωργία κ. ἄ.). Τό ἀδύνατο σημεῖο τῆς ᾽Αντάντ, ἀπ᾽ αὐτή τήν ἄποψη, εἶναι ὅτι δέ διαθέτει δικό της ἀντεπαναστατικό στρατό. Λόγω τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στή Δύση, ἡ ᾽Αντάντ δέν εἶναι σέ θέση νά κινήσει κατά τῆς Ρωσίας τά δικά της, δηλ. τά ἀγγλικά, τά γαλλικά καί ἄλλα στρατεύματα καί γι᾽ αὐτό εἶναι ἀναγκασμένη νά χρησιμοποιεῖ ξένα στρατεύματα, πού τά χρηματοδοτεῖ, δέ μπορεῖ ὅμως νά τά διαθέσει ἀπολύτως ὅπως θέλει, σά δικά της στρατεύματα. Τό γεγονός ὅτι τά στρατεύματα αὐτά δροῦν μέ ἐντολές τῆς ᾽Αντάντ, δέν ἀποκλείει καθόλου τίς προστριβές πού ὑπάρχουν καί θά ὑπάρχουν ἀνάμεσα στήν ᾽Αντάντ καί τά ἐθνικά συμφέροντα τῶν κρατῶν, πού τά στρατεύματά τους χρησιμοποιοῦνται ἀπό τήν ᾽Αντάντ. ῾Η εἰρήνη μέ τήν Πολωνία, πού ὑπογράφτηκε παρά τίς εἰσηγήσεις πού ἔγιναν ἀπό τήν ᾽Αντάντ, ἐπιβεβαιώνει γιά μιά ἀκόμα φορά ὅτι ὑπάρχουν τέτιες προστριβές. Αὐτό ὅμως τό γεγονός ὑποσκάπτει κατανάγκη τήν ἐσωτερική δύναμη τῶν στρατιωτικῶν ἐφεδρειῶν τῆς ᾽Αντάντ

Οἱ ἐφεδρεῖες τῆς ᾽Αντάντ ἀποτελοῦνται, δεύτερο, ἀπό τίς ἀντεπαναστατικές δυνάμεις πού δροῦν στά μετόπισθεν τῶν στρατιῶν μας, ὀργανώνοντας κάθε εἶδους παρτιζάνικη καί ἄλλη δράση.

Τέλος, ὑπάρχουν κι ἄλλες ἐφεδρεῖες τῆς ᾽Αντάντ, πού δροῦν στίς ἀποικίες καί τίς μισοαποικίες, τίς ὑποδουλωμένες ἀπό τήν ᾽Αντάντ, μέ σκοπό νά καταπνίξουν τό ἐπαναστατικό κίνημα πού ἀρχίζει νά δημιουργεῖται σ᾽ αὐτές τίς χῶρες.

Καί δέ μιλᾶμε καθόλου γιά τίς ἐφεδρεῖες τῆς ᾽Αντάντ στήν ἴδια τήν Εὐρώπη, γιά τούς κάθε λογῆς σκορπιούς, μαζί καί τή 2η Διεθνῆ, πού ἐπιδιώκουν νά πνίξουν τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση στή Δύση.

Οἱ ἐφεδρεῖες τῆς Ρωσίας εἶναι πρῶτ᾽ ἀπ᾽ ὅλα ὁ Κόκκινος Στρατός, ὁ στρατός πού ἀποτελεῖται ἀπό ἐργάτες καί ἀγρότες. ῾Ο Κόκκινος Στρατός διαφέρει ἀπό τούς στρατούς πού μίσθωσε καί ἐξαγόρασε ἡ ᾽Αντάντ, γιατί πολεμᾶ γιά τήν ἐλευθερία καί τήν ἀνεξαρτησία τῆς δικῆς του τῆς χώρας, γιατί τά συμφέροντά του συμπίπτουν μέ τά συμφέροντα τῆς χώρας γιά τήν ὁποία χύνει τό αἷμα του καί μέ τά συμφέροντα τῆς κυβέρνησης, πού σύμφωνα μέ τίς ἐντολές της πολεμᾶ. Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ ἀστείρευτη ἐσωτερική δύναμη τῶν βασικῶν ἐφεδρειῶν τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας.

᾽Εφεδρεῖες τῆς Ρωσίας ἀποτελοῦν, δεύτερο, τά ἐπαναστατικά κινήματα τῆς Δύσης, πού ἀναπτυσσόμενα περνᾶν στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι χωρίς τό ἐπαναστατικό αὐτό κίνημα τῆς Δύσης, ἡ ᾽Αντάντ θά εἶχε τά δικά της ἀντεπαναστατικά στρατεύματα καί θά ἀποφάσιζε νά ριψοκινδυνέψει μιά ἄμεση στρατιωτική ἐπέμβαση στίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσίας.

Τέλος, ἐφεδρεῖες τῆς Ρωσίας εἶναι ὁ ἀναβρασμός στήν ᾽Ανατολή καί στίς ἀποικίες καί μισοαποικίες τῆς ᾽Αντάντ, πού δυναμώνει καί μετατρέπεται σέ ἀνοιχτό ἐπαναστατικό κίνημα γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν χωρῶν τῆς ᾽Ανατολῆς ἀπό τό ζυγό τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, καί ἀπειλεῖ ν᾽ ἀφή-

σει τήν 'Αντάντ χωρίς πηγές πρώτων ὑλῶν καί καυσίμων. Πρέπει νά θυμόμαστε ὅτι οἱ ἀποικίες εἶναι ἡ ἀχίλλεια φτέρνα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί ὅτι τό χτύπημα σ' αὐτή τή φτέρνα φέρνει τήν 'Αντάντ σέ κρίσιμη θέση. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τό ἐπαναστατικό κίνημα στήν 'Ανατολή δημιουργεῖ γύρω ἀπό τήν 'Αντάντ μιά ἀτμόσφαιρα ἀβεβαιότητας καί ἀποσύνθεσης.

Αὐτές εἶναι οἱ ἐφεδρεῖες μας.

Πῶς ἐμφανίζονται οἱ παράγοντες αὐτοί στήν ἱστορική ἐξέλιξή τους;

Τό 1918 ἡ Σοβιετική Ρωσία ἀποτελοῦνταν ἀπό τήν ἐσωτερική Ρωσία, πού ἦταν ἀποκομμένη ἀπό τίς πηγές πρώτων ὑλῶν, τροφίμων καί καυσίμων (Οὐκρανία, Καύκασος, Σιβηρία, Τουρκεστάν), χωρίς σοβαρό στρατό, χωρίς τήν ὑποστήριξη ἀπό τό προλεταριάτο τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Τότε ἡ 'Αντάντ μποροῦσε νά μιλᾶ γιά ἄμεση στρατιωτική ἐπέμβαση στίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσίας, καί τόκανε. Ὕστερα ἀπό δυό χρόνια ἡ Ρωσία παρουσιάζει πιά μιά ἐντελῶς διαφορετική εἰκόνα. Ἡ Σιβηρία, ἡ Οὐκρανία καί ὁ Καύκασος μέ τό Τουρκεστάν, ἔχουν ἀπελευθερωθεῖ πιά. Ὁ Γιουντένιτς, ὁ Κολτσάκ καί ὁ Ντενίκιν ἔχουν συντριβεῖ. Ἕνα μέρος ἀπό τά νεαρά ἀστικά κράτη (Φιλανδία, 'Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία καί Πολωνία) οὐδετεροποιήθηκαν. Τά ὑπολείμματα τοῦ στρατοῦ τοῦ Ντενίκιν (στρατός τοῦ Βράνγκελ) βρίσκονται στίς παραμονές τῆς συντριβῆς τους. Τό ἐπαναστατικό κίνημα στίς χῶρες τῆς Δύσης τραβάει πρός τά πάνω, δυναμώνοντας τό μαχητικό του ὄργανο—τήν 3η Διεθνῆ—ἐνῶ ἡ 'Αντάντ δέν τολμᾶ πιά οὔτε νά σκεφτεῖ γιά ἄμεση στρατιωτική ἐπέμβαση στίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσίας. Φουντώνει τό ἐπαναστατικό κίνημα στήν 'Ανατολή ἐνάντια στήν 'Αντάντ, διαμορφώνοντας τόν ἐπαναστατικό του πυρήνα στό πρόσωπο τῆς Τουρκίας καί δημιουργώντας τό μαχητικό του ὄργανο μέ τή μορφή τῆς 'Επιτροπῆς δράσης καί προπαγάνδας[107].

Μέ λίγα λόγια: οἱ ἐφεδρεῖες τῆς 'Αντάντ ἐξανεμίζονται μέρα μέ τήν ἡμέρα, ἐνῶ οἱ ἐφεδρεῖες τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας αὐξάνουν.

Εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι σήμερα, τό 1920, ὑπάρχουν λιγότερες, ἀσύγκριτα λιγότερες πιθανότητες νά ἡττηθεῖ ἡ Ρωσία ἀπ' ὅ,τι ὑπῆρχαν πρίν ἀπό δυό χρόνια. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι, ἄν ἡ Ρωσία ἄντεξε πρίν δυό χρόνια στήν ἐπίθεση τῆς 'Αντάντ, πολύ περισσότερο θ' ἀντέξει σ' αὐτήν σήμερα, πού οἱ ἐφεδρεῖες της αὐξάνουν σ' ὅλους τούς τομεῖς τοῦ ἀγώνα.

Σημαίνει ἄραγε αὐτό ὅτι ὁ πόλεμος μέ τήν 'Αντάντ τελειώνει, ὅτι μποροῦμε νά ἀποθέσουμε τά ὅπλα, νά ἀποστρατευθοῦμε καί νά ἀρχίσουμε τήν εἰρηνική δουλιά;

Ὄχι, δέ σημαίνει. Ἡ 'Αντάντ, πού μέ σφιγμένη τήν καρδιά ἀνέχτηκε τό γεγονός τῆς ὑπογραφῆς συνθήκης εἰρήνης μέ τούς πολωνούς, σύμφωνα μέ ὅλα τά στοιχεῖα πού ὑπάρχουν δέ σκοπεύει νά ἀποθέσει τά ὅπλα, σκοπεύει, ὅπως φαίνεται, νά μεταφέρει τό θέατρο τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων στό Νότο, στήν περιοχή τῆς Ὑπερκαυκασίας καί πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι εἶναι ἀπόλυτα δυνατό ἡ Γεωργία, ἀπό ὑποχρέωση μαιτρέσας νά μή ἀρνηθεῖ νά προσφέρει στήν 'Αντάντ τίς ὑπηρεσίες της.

Φαίνεται ὅτι δέν ὑπάρχει ἀρκετή θέση πάνω στή γῆ γιά τίς δυό μαζί, τήν 'Αντάντ καί τή Ρωσία, ὅτι γιά νά ἑδραιωθεῖ ἡ εἰρήνη πάνω στή γῆ πρέπει νά ἐξαφανιστεῖ ἡ μιά ἀπό τίς δυό. Ἄν ἔτσι μπαίνει τό ζήτημα, ἄν ἔτσι

τό βάζει ἡ Ἀντάντ—καί τό βάζει μόνο ἔτσι—εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἡ Ρωσία δέ μπορεῖ νά ἀποθέσει τά ὅπλα. Ἀπεναντίας, πρέπει νά καταβάλουμε ὅλες μας τίς προσπάθειες γιά νά κινητοποιήσουμε ὅλες τίς δυνάμεις τῆς χώρας ὥστε νά ἀποκρούσουμε τό καινούργιο χτύπημα. Δυνάμωμα καί στερέωση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, πού εἶναι ὁ ὑπερασπιστής τῆς ἐλευθερίας καί τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς χώρας μας, ὁλόπλευρη ὑποστήριξη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Δύση, ὑποστήριξη μ᾽ ὅλες τίς δυνάμεις, καί μ᾽ ὅλα τά μέσα, τῶν χωρῶν τῆς Ἀνατολῆς, πού ἀγωνίζονται κατά τῆς Ἀντάντ γιά τήν ἀπελευθέρωσή τους,—νά ποιά εἶναι τά ἄμεσα καθήκοντα πού πρέπει νά ἐκπληρώνουμε σταθερά, μ᾽ ὅλη τή δύναμή μας, ἄν θέλουμε νά νικήσουμε.

Καί ἀσφαλῶς θά νικήσουμε, ἄν ἐκπληρώσουμε μέ τιμή αὐτά τά καθήκοντα.

Τελειώνοντας τό λόγο μου, θά ἤθελα νά ἀναφέρω ἕνα ἀκόμα ὅρο, πού χωρίς αὐτόν ἡ νίκη τῆς ἐπανάστασης στή Δύση θά δυσκολευότανε ἐξαιρετικά. Ἐννοῶ τή δημιουργία ἀποθεμάτων τροφίμων γιά τήν ἐπανάσταση στή Δύση. Γεγονός εἶναι ὅτι τά δυτικά κράτη (Γερμανία, Ἰταλία κλπ.) ἐξαρτῶνται ἀπόλυτα ἀπό τήν Ἀμερική, πού προμηθεύει σιτηρά στήν Εὐρώπη. Ἡ νίκη τῆς ἐπανάστασης σ᾽ αὐτές τίς χῶρες, θά ἔβαζε τό προλεταριάτο, τήν ἑπομένη κιόλας τῆς ἐπανάστασης, μπροστά σέ ἐπισιτιστική κρίση, ἄν ἡ κεφαλαιοκρατική Ἀμερική ἀρνοῦνταν νά τούς προμηθεύσει σιτηρά, πράγμα πού εἶναι ἀπόλυτα πιθανό. Ἡ Ρωσία δέν ἔχει ἰδιαίτερα ἀποθέματα τροφίμων, πάντως ὅμως θά μποροῦσε νά συγκεντρώσει ὁρισμένα ἀποθέματα καί ἐπειδή εἶναι δυνατή καί πιθανή ἡ προοπτική πού ἀναφέραμε σχετικά μέ τόν ἐπισιτισμό, θά πρέπει ἀπό τώρα κιόλας νά βάλουμε τό ζήτημα τῆς δημιουργίας ἀποθεμάτων τροφίμων στή Ρωσία γιά τούς συντρόφους μας τῆς Δύσης. Τό ζήτημα αὐτό δέν τό προσέχουν ὅσο χρειάζεται ὁρισμένοι σύντροφοι, ὅπως βλέπετε, ὅμως, μπορεῖ νά ἔχει πολύ οὐσιαστική σημασία γιά τήν πορεία καί τήν ἔκβαση τῆς ἐπανάστασης στή Δύση.

«Κομμουνίστ» (Βλαντικαφκάζ) ἀρ. φύλλου 172,
30 τοῦ Ὀχτώβρη 1920.

ΤΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗΣ ΔΙΧΤΑΤΟΡΙΑΣ

Εἰσήγηση στήν πανηγυρική συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ τοῦ Μπακοῦ, 6 τοῦ Νοέμβρη 1920

Σύντροφοι! Πρίν περάσω στήν εἰσήγησή μου θά ἤθελα νά μεταβιβάσω, σέ σᾶς, τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν τοῦ Μπακοῦ, τό χαιρετισμό τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Σοβιέτ τῆς Ρωσίας, νά μεταβιβάσω στήν Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν καί στόν καθοδηγητή της σ. Ναριμάνοφ, τό χαιρετισμό τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί ἀπό μέρος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας θερμό χαιρετισμό στήν 11η Κόκκινη στρατιά, πού ἀπελευθέρωσε τό Ἀζερμπαϊτζάν καί υπερασπίζει μέ τά στήθια της τήν ἐλευθερία του. (Χειροκροτήματα).

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι μέσα στά τρία χρόνια δράσης τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας τό βασικό ζήτημα στή ζωή τῆς Ρωσίας εἶναι τό ζήτημα τῆς διεθνοῦς θέσης τῆς Ρωσίας. Κάποτε τή Σοβιετική Ρωσία δέν τήν πρόσεχαν, δέν τή λογάριαζαν, δέν τήν ἀναγνώριζαν. Ἦταν ἡ πρώτη περίοδος, δηλ. ἡ περίοδος ἀπό τή μέρα τῆς ἐγκαθίδρυσης τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στή Ρωσία ὥς τή συντριβή τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Τήν περίοδο αὐτή οἱ ἰμπεριαλιστές τῆς Δύσης, καί οἱ δυό συνασπισμοί—ὁ ἀγγλικός καί ὁ γερ-

μανικός—εἶχαν ἁρπαχτεῖ μεταξύ τους, καί δέν ἔδιναν σημασία τή Σοβιετική Ρωσία, εἶχαν,σάν νά λέμε, ἄλλες ἔγνοιες.

Ἡ δεύτερη περίοδος εἶναι ἡ περίοδος πού ἀρχίζει μέ τή συντριβή τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί τήν ἀρχή τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης ὥς τή στιγμή τῆς μεγάλης ἐπίθεσης τοῦ Ντενίκιν κατά τῆς Ρωσίας, ὅταν βρέθηκε στά πρόθυρα τῆς Τούλας. Ἡ περίοδος αὐτή χαραχτηρίζεται, ὅσον ἀφορᾶ τή διεθνῆ θέση τῆς Ρωσίας, ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ Ἀντάντ—ὁ ἀγγλο-γαλλο-αμερικάνικος συνασπισμός—ἀφοῦ κατατρόπωσε τή Γερμανία, ἔριξε ὅλες τίς διαθέσιμες δυνάμεις της κατά τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας. Εἶναι ἡ περίοδος πού μᾶς ἀπειλοῦσαν μέ τό συνασπισμό τῶν 14 κρατῶν, πού ἀργότερα ἀποδείχτηκε πλασματικός.

Ἡ τρίτη περίοδος εἶναι ἡ περίοδος πού ζοῦμε σήμερα, πού ὄχι μόνο μᾶς προσέχουν σά σοσιαλιστική δύναμη, ὄχι μόνο μᾶς ἀναγνωρίζουν οὐσιαστικά, ἀλλά καί μᾶς φοβοῦνται λιγάκι.

Η ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Πρίν ἀπό τρία χρόνια, στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη (ἤ στίς 7 τοῦ Νοέμβρη μέ τό νέο ἡμερολόγιο) 1917, μιά μικρή ὁμάδα μπολσεβίκοι τοῦ Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης, συνεδρίασε καί ἀποφάσισε νά κυκλώσει τό ἀνάκτορο τοῦ Κερένσκι, νά αἰχμαλωτίσει τά στρατεύματά του πού εἶχαν ἀποσυντεθεῖ πιά καί νά μεταβιβάσει τήν ἐξουσία στό 2ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, πού συνέρχονταν τότε.

Κείνη τή στιγμή πολλοί μᾶς ἔβλεπαν, στήν καλύτερη περίπτωση, σάν ἀνθρώπους ἀλλόκοτους καί στή χειρότερη, σάν «πράχτορες τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ».

Ἀπό τήν ἄποψη τῆς διεθνοῦς κατάστασης ἡ περίοδος αὐτή θά μποροῦσε νά χαραχτηριστεῖ σάν περίοδος τῆς πλέριας ἀπομόνωσης τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας.

Ὄχι μόνο τά ἀστικά κράτη πού μᾶς περιστοίχιζαν κρατοῦσαν ἐχθρική στάση ἀπέναντι στή Ρωσία, μά ἀκόμα καί οἱ σοσιαλιστές «σύντροφοι» τῆς Δύσης μᾶς ἔβλεπαν μέ δυσπιστία.

Ἄν παρ' ὅλα αὐτά ἡ Σοβιετική Ρωσία κρατήθηκε τότε σάν κράτος, αὐτό ὀφείλεται μόνο στό γεγονός ὅτι οἱ ἰμπεριαλιστές τῆς Δύσης ἦταν ἀπασχολημένοι σέ σοβαρό ἀγώνα ἀναμεταξύ τους. Συνάμα, ἔβλεπαν μέ εἰρωνεία τό πείραμα τῶν μπολσεβίκων τῆς Ρωσίας καί ὑπολόγιζαν ὅτι οἱ μπολσεβίκοι θά καταρεύσουν μόνοι τους.

Ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἐσωτερικῆς κατάστασης, ἡ περίοδος αὐτή μπορεῖ νά χαραχτηριστεῖ σάν περίοδος καταστροφῆς τοῦ παλιοῦ κόσμου στή Ρωσία, σάν περίοδος συντριβῆς ὅλου τοῦ μηχανισμοῦ τῆς παλιᾶς ἀστικῆς ἐξουσίας.

Θεωρητικά ξέραμε ὅτι τό προλεταριάτο δέ μπορεῖ νά πάρει ἁπλῶς τόν παλιό κρατικό μηχανισμό καί νά τόν βάλει μπρός. Αὐτή ἡ θεωρητική μας θέση, πού διατυπώθηκε ἀπό τό Μάρξ, ἐπιβεβαιώθηκε ὁλοκληρωτικά ἀπό τά γεγονότα, ὅταν ἀντιμετωπίσαμε ὁλόκληρη περίοδο σαμποτάζ τῶν τσαρικῶν δημόσιων ὑπαλλήλων, τῶν ὑπαλλήλων καί μιᾶς ὁρισμένης μερίδας τοῦ ἀνώτερου στρώματος τοῦ προλεταριάτου—περίοδο ὁλοκληρωτικῆς ἀποδιοργάνωσης τῆς κρατικῆς ἐξουσίας.

Ὁ πρῶτος καί κυριότερος μηχανισμός τοῦ ἀστικοῦ κράτους, ὁ παλιός στρατός καί τό σῶμα τῶν στρατηγῶν του, πετάχτηκε στό σωρό τῶν παλιοσιδερικῶν. Αὐτό μᾶς στοίχισε ἀκριβά. Ἡ συνέπεια ἦταν νά βρεθοῦμε προσωρινά χωρίς στρατό καί νά ὑπογράψουμε τή συνθήκη εἰρήνης τοῦ Μπρέστ. Δέν ὑπῆρχε ὅμως ἄλλη διέξοδος καί ἡ ἱστορία δέ μᾶς πρόσφερνε καμιά ἄλλη λύση γιά τήν ἀπελευθέρωση τοῦ προλεταριάτου.

Ἔπειτα, καταστράφηκε καί πετάχτηκε στά παλιοσιδερικά καί ἕνας ἄλλος μηχανισμός ἐξίσου σπουδαῖος στά χέρια τῆς κεφαλαιοκρατίας, ὁ μηχανισμός τῆς δημοσιοϋπαλληλίας, ὁ μηχανισμός τῆς κεφαλαιοκρατικῆς διοίκησης.

Στόν τομέα τῆς διεύθυνσης τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας τό πιό χαραχτηριστικό εἶναι ὅτι πήραμε ἀπό τά χέρια τῆς κεφαλαιοκρατίας τίς τράπεζες, τό βασικό αὐτό νεῦρο τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς κεφαλαιοκρατίας. Οἱ τράπεζες ἀφαιρέθηκαν ἀπό τά χέρια τῆς κεφαλαιοκρατίας καί ἡ τελευταία αὐτή ἔμεινε, σά νά λέμε, χωρίς ψυχή. Ἀκολουθεῖ ἡ δουλειά γιά τήν καταστροφή τοῦ παλιοῦ μηχανισμοῦ τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς καί ἡ ἀπαλλοτρίωση τῆς κεφαλαιοκρατίας, πάρθηκαν δηλ. οἱ φάμπρικες καί τά ἐργοστάσια ἀπό τήν κεφαλαιοκρατία καί δόθηκαν στά χέρια τῆς ἐργατικῆς τάξης. Τέλος, ἀρχηστεύεται ὁ παλιός μηχανισμός τοῦ ἐπισιτισμοῦ καί γίνεται προσπάθεια νά δημιουργηθεῖ ἕνας καινούργιος, πού νά μπορεῖ νά συγκεντρώνει τά σιτηρά καί νά τά διανέμει στόν πληθυσμό. Καί στό τέλος διαλύεται ἡ Συνταχτική Συνέλευση. Αὐτά περίπου εἶναι ὅλα τά μέτρα, πού ἀναγκάστηκε νά πάρει ἡ Σοβιετική Ρωσία στήν περίοδο αὐτή, γιά νά συντρίψει τόν ἀστικό κρατικό μηχανισμό.

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Ἡ δεύτερη περίοδος ἀρχίζει ἀπό τή στιγμή πού ὁ ἀγγλο-γαλλο-αμερικάνικος συνασπισμός, ἀφοῦ νίκησε τό γερμανικό ἰμπεριαλισμό, ἀνέλαβε νά κανονίσει τούς λογαριασμούς του μέ τή Σοβιετική Ρωσία.

Ἀπό διεθνῆ ἄποψη ἡ περίοδος αὐτή χαραχτηρίζεται σάν περίοδος ἀνοιχτοῦ πολέμου ἀνάμεσα στίς δυνάμεις τῆς Ἀντάντ καί τίς δυνάμεις τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας. Ἐνῶ στήν πρώτη περίοδο δέ μᾶς δίνανε σημασία, μᾶς εἰρωνεύονταν καί μᾶς κοροϊδεύανε, στή δεύτερη αὐτή περίοδο, ἀπεναντίας, ὅλες οἱ σκοτεινές δυνάμεις κινήθηκαν σέ συναγερμό γιά νά βάλουν τέλος στή λεγόμενη «ἀναρχία» τῆς Ρωσίας, πού ἀπειλοῦσε νά ἀποσυνθέσει ὅλο τόν κεφαλαιοκρατικό κόσμο.

Ἀπό τήν ἄποψη τῶν ἐσωτερικῶν σχέσεων ἡ περίοδος αὐτή πρέπει νά χαραχτηριστεῖ σάν περίοδος ἀνοικοδόμησης, σάν περίοδος ὅπου βασικά ἔχει τελειώσει ἡ καταστροφή τοῦ παλιοῦ μηχανισμοῦ τοῦ ἀστικοῦ κράτους καί ἄρχισε μιά καινούργια φάση ἀνοικοδόμησης, φάση πού μπαίνουν ἐμπρός τά ἐργοστάσια καί οἱ φάμπρικες πού ἀφαιρέθηκαν ἀπό τ' ἀφεντικά, ὀργανώνεται ἕνας πραγματικός ἐργατικός ἔλεγχος καί ἔπειτα τό προλεταριάτο ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ἐργοστασίων περνᾶ στήν ἄμεση διεύθυνσή τους, πού στή θέση τοῦ καταστραμμένου ἐπισιτιστικοῦ μηχανισμοῦ δημιουργεῖται ἕνας καινούργιος, πού στή θέση τοῦ καταστραμμένου μηχανισμοῦ τῶν σιδηροδρόμων συγκροτοῦνται νέα ὄργανα στό κέντρο καί τίς ἐπαρχίες, πού στή θέση τοῦ παλιοῦ στρατοῦ δημιουργεῖται ἕνας καινούργιος στρατός.

Πρέπει νά παραδεχτοῦμε, ὅτι στήν περίοδο αὐτή ἡ ἀνοικοδόμηση γενικά κουτσαίνει, γιατί ἡ βασική δύναμη τῆς ἀνοικοδόμησης—τά ἐννιά δέκατα τῆς δύναμης αὐτῆς—ἀπασχολεῖται μέ τή δημιουργία τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, γιατί μέσα στή θανάσιμη πάλη μέ τίς δυνάμεις τῆς Ἀντάντ κρίνεται ἡ ἴδια ἡ ὕπαρξη τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας καί τήν ὕπαρξή της στήν περίοδο αὐτή μπορούσαμε νά τήν ὑπερασπίσουμε μόνο μέ τίς δυνάμεις ἑνός ἰσχυροῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Καί πρέπει νά ποῦμε ὅτι οἱ προσπάθειές μας δέν πῆγαν χαμένες, γιατί μέ τή νίκη του ἐνάντια στόν Γιουντένιτς καί τόν Κολτσάκ ὁ Κόκκινος Στρατός ἔδειξε κιόλας στήν περίοδο αὐτή ὅλη τή δύναμή του.

Ἀπό τήν ἄποψη τῆς διεθνοῦς θέσης τῆς Ρωσίας ἡ δεύτερη αὐτή περίοδος μπορεῖ νά ὀνομαστεῖ περίοδος βαθμιαίας ἐξάλειψης τοῦ ξεμοναχιάσματος, τῆς ἀπομόνωσης τῆς Ρωσίας. Ἀρχίζουν νά ἐμφανίζονται οἱ πρῶτοι σύμμαχοι τῆς Ρωσίας. Ἡ γερμανική ἐπανάσταση διαμορφώνει σφιχτοδεμένα στελέχη ἐργατῶν, κομμουνιστικά στελέχη, καί βάζει τά θεμέλια τοῦ καινούργιου κομμουνιστικοῦ κόμματος, στό πρόσωπο τῆς ὁμάδας Λῆμπκνεχτ.

Στή Γαλλία, μιά μικρή ὁμάδα πού προηγούμενα δέν τῆς ἔδιναν σημασία, ἡ ὁμάδα Λοριό, μετατρέπεται σέ σοβαρή ὁμάδα τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος. Στήν Ἰταλία τό κομμουνιστικό ρεῦμα, πού στήν πρώτη περίοδο ἦταν ἀδύνατο, ἀγκαλιάζει σχεδόν ὅλο τό σοσιαλιστικό κόμμα τῆς Ἰταλίας, τήν πλειοψηφία του.

Στήν Ἀνατολή, μέ τίς ἐπιτυχίες πού εἶχε ὁ Κόκκινος Στρατός, ἀρχίζει ἀναβρασμός, πού στήν Τουρκία, λογουχάρη, μετατράπηκε σέ ἀνοιχτό πόλεμο ἐνάντια στήν Ἀντάντ καί τούς συμμάχους της.

Τά ἴδια τά ἀστικά κράτη στήν περίοδο αὐτή δέν ἀποτελοῦν πιά μιά συσπειρωμένη μάζα, ἐχθρική πρός τή Ρωσία, ὅπως στήν πρώτη περίοδο, χωρίς νά ἀναφέρουμε ἐδῶ καθόλου τίς διαφωνίες μέσα στήν ἴδια τήν Ἀντάντ σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς ἀναγνώρισης τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, διαφωνίες πού δυναμώνουν μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου. Ἀρχίζουν ν' ἀκούγονται φωνές γιά διαπραγματεύσεις μέ τή Ρωσία, γιά συμφωνία μαζί της. Τέτια εἶναι ἡ περίπτωση, λογουχάρη, τῆς Ἐσθονίας, τῆς Λετονίας καί τῆς Φιλανδίας.

Τέλος, τό σύνθημα «Κάτω τά χέρια ἀπό τή Ρωσία», πού ἔγινε λαϊκό μέσα στούς ἄγγλους καί τούς γάλλους ἐργάτες, κάνει ἀδύνατη τήν ἄμεση ἔνοπλη ἐπέμβαση τῆς 'Αντάντ στίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσίας. Ἡ 'Αντάντ εἶναι ἀναγκασμένη νά παραιτηθεῖ ἀπό τήν ἀποστολή ἄγγλων καί γάλλων φαντάρων κατά τῆς Ρωσίας. Ἡ 'Αντάντ εἶναι ἀναγκασμένη νά περιοριστεῖ στή χρησιμοποίηση ξένων στρατῶν ἐνάντια στή Ρωσία, πού δέ μπορεῖ ὅμως νά τούς διαθέσει ὅπως θέλει ἡ ἴδια.

ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Ἡ τρίτη περίοδος εἶναι ἡ περίοδος πού ζοῦμε σήμερα. Ἡ περίοδος αὐτή μπορεῖ νά ὀνομαστεῖ μεταβατική. Τό πρῶτο μισό αὐτῆς τῆς περιόδου χαραχτηρίζεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ Ρωσία, μετά τή συντριβή τοῦ κύριου ἐχθροῦ της—τοῦ Ντενίκιν—προβλέποντας τό τέλος τοῦ πολέμου, ἔβαλε γιά σκοπό της νά ἀναδιοργανώσει τόν κρατικό μηχανισμό, πού ἦταν προσαρμοσμένος στούς σκοπούς τοῦ πολέμου, πάνω σέ νέα βάση, πάνω στή βάση τῆς ἀνοικοδόμησης τῆς οἰκονομίας. 'Ενῶ προηγούμενα λέγαμε: «ὅλα γιά τόν πόλεμο», «ὅλα γιά τόν Κόκκινο Στρατό», «ὅλα γιά τή νίκη κατά τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐχθροῦ», τώρα ἀρχίσαμε νά λέμε: «ὅλα γιά τή σταθεροποίηση τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς». Ὡστόσο, ἡ φάση αὐτή τῆς τρίτης περιόδου, πού ἄρχισε μετά τή συντριβή τοῦ Ντενίκιν καί τό διώξιμό του ἀπό τήν Οὐκρανία, διακόπηκε μέ τήν ἐπίθεση τῆς Πολωνίας κατά τῆς Ρωσίας. Σ' αὐτή τήν περίπτωση ἡ 'Αντάντ ἐπιδίωκε νά ἐμποδίσει τή Σοβιετική Ρωσία νά δυναμώσει οἰκονομικά καί νά γίνει τό πιό δυνατό κράτος τοῦ κόσμου. Ἡ 'Αντάντ τό φοβόταν αὐτό καί ἔριξε τήν Πολωνία κατά τῆς Ρωσίας.

'Αναγκαστήκαμε νά ἀναδιοργανώσουμε ξανά τόν κρατικό μηχανισμό, πού εἶχε κιόλας προσαρμοστεῖ στήν ἀνοικοδόμηση τῆς οἰκονομίας, ἀναγκαστήκαμε νά ἀναδιοργανώσουμε ξανά πάνω σέ πολεμική βάση τίς στρατιές ἐργασίας πού δημιουργήθηκαν στήν Οὐκρανία, τά Οὐράλια καί τό Ντόν, γιά νά συγκεντρώσουμε γύρω τους μάχιμα τμήματα καί νά τά στείλουμε ἐνάντια στήν Πολωνία. Ἡ περίοδος αὐτή τελειώνει μέ τό γεγονός ὅτι ἡ Πολωνία ἔχει πιά οὐδετεροποιηθεῖ καί γιά τήν ὥρα δέν ἔχουμε καινούργιους ἐξωτερικούς ἐχθρούς. Ὁ μοναδικός ἄμεσος ἐχθρός εἶναι ὁ Βράνγκελ, πρόκειται γιά τά ὑπολείμματα τοῦ στρατοῦ τοῦ Ντενίκιν μ' ἐπικεφαλῆς τό Βράνγκελ, πού τά ἐξοντώνει σήμερα ὁ σύντροφός μας Μπουντιόνι.

Τώρα ὑπάρχει βάσιμος λόγος νά πιστεύουμε ὅτι ἡ Σοβιετική Ρωσία θά ἔχει, τουλάχιστο γιά ἕνα μικρό χρονικό διάστημα, μιά σημαντική ἀνάπαυλα γιά νά κατευθύνει ὅλη τή θέληση καί δύναμη τῶν ἀκούραστων στελεχῶν της—πού σχεδόν μέσα σέ μιά μέρα δημιούργησαν τόν Κόκκινο Στρατό—στό δρόμο τῆς ἀνοικοδόμησης τῆς οἰκονομίας καί νά στήσει στά πόδια τους τά ἐργοστάσια, τή γεωργία καί τά ὄργανα τοῦ ἐπισιτισμοῦ.

'Από τήν ἄποψη τῶν ἐξωτερικῶν, τῶν διεθνῶν σχέσεων, ἡ τρίτη περίοδος χαραχτηρίζεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ὄχι μόνο ἔπαψαν νά μή δίνουν σημασία στή Ρωσία, ὄχι μόνο ἄρχισαν νά τήν πολεμοῦν, προωθώντας μέ ὅλες τίς δυνάμεις τους στό προσκήνιο ἀκόμα καί τόν πλασματικό συνασπισμό τῶν 14 κρατῶν, πού μ' αὐτόν ὁ Τσώρτσιλ ἀπειλοῦσε τή Ρωσία, ἀλλά ἀκόμα καί ἀπό τό γεγονός ὅτι, ἀφοῦ νικήθηκαν κάμποσες φορές, ἄρχισαν νά φοβοῦνται τή Ρωσία, νιώθοντας ὅτι ἡ Ρωσία γίνεται ἕνα τεράστιο σοσιαλιστικό λαϊκό κράτος, πού δέ θά ἐπιτρέψει σέ κανέναν νά τή θίξει.

Ἀπό τήν ἄποψη τῶν ἐσωτερικῶν σχέσεων ἡ περίοδος αὐτή χαραχτηρίζεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ Ρωσία ἔχει ἐλεύθερα τά χέρια της ὕστερα ἀπό τή συντριβή τοῦ Βράνγκελ καί ἀφιερώνει ὅλες τίς δυνάμεις της στήν ἐσωτερική ἀνοικοδόμηση. Παράλληλα, ἀπό σήμερα κιόλας μπορεῖ νά δεῖ κανείς ὅτι τά οἰκονομικά μας ὄργανα δουλεύουν πολύ καλύτερα, πολύ θετικότερα ἀπ' ὅ,τι δούλευαν στή δεύτερη περίοδο. Τό καλοκαίρι τοῦ 1918 οἱ ἐργάτες τῆς Μόσχας ἔπαιρναν μέρα παρά μέρα 50 γραμμάρια ψωμί μέ ὑπολείμματα διαφόρων ἐλαιωδῶν φυτῶν. Αὐτή ἡ θλιβερή, αὐτή ἡ δύσκολη περίοδος πέρασε. Οἱ ἐργάτες τῆς Μόσχας, ὅπως καί τῆς Πετρούπολης, παίρνουν σήμερα 600 γραμμάρια ψωμί τήν ἡμέρα. Αὐτό σημαίνει ὅτι τά ὄργανά μας τοῦ ἐπισιτισμοῦ λειτουργοῦν τώρα κανονικά, καλυτέρεψαν τή δουλιά τους, ἔμαθαν νά συγκεντρώνουν σιτηρά.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν πολιτική μας ἀπέναντι στούς ἐσωτερικούς ἐχθρούς, πρέπει νά παραμείνει καί παραμένει τέτοια πού ἦταν καί στίς τρεῖς περιόδους, δηλ. πολιτική κατάπνιξης ὅλων τῶν ἐχθρῶν τοῦ προλεταριάτου. Τήν πολιτική αὐτή δέ μπορεῖ φυσικά νά τή θεωρεῖ κανείς πολιτική «γενικῆς ἐλευθερίας»—στήν ἐποχή τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου δέ μπορεῖ νά ὑπάρχει στή χώρα μας καμιά γενική ἐλευθερία, δηλ. καμιά ἐλευθερία λόγου, ἐλευθερία τύπου κλπ. γιά τήν ἀστική τάξη. Ἡ ἐσωτερική μας πολιτική συνίσταται στό νά ἐξασφαλίσουμε τό μάξιμουμ τῆς ἐλευθερίας στά προλεταριακά στρώματα τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ καί νά μή δόσουμε οὔτε καί τό μίνιμουμ τῆς ἐλευθερίας στά ὑπολείμματα τῆς ἀστικῆς τάξης.

Αὐτή εἶναι ἡ οὐσία τῆς πολιτικῆς μας, πού στηρίζεται στή διχτατορία τοῦ προλεταριάτου.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Φυσικά, ἡ ἀνοικοδομητική δουλιά μας μέσα σ' αὐτά τά τρία χρόνια δέν ἦταν τόσο πετυχημένη, ὅσο θά θέλαμε, πρέπει ὅμως νά πάρουμε ὑπόψη μας τίς δύσκολες, τίς ἀφόρητες συνθῆκες δουλιᾶς πού δέ μποροῦμε νά τίς ἀποφύγουμε, πού δέν ἐπιδέχονται συζήτηση, πού πρέπει ὅμως νά τίς ὑπερνικήσουμε.

Πρῶτο, ἤμασταν ὑποχρεωμένοι νά χτίζουμε κάτω ἀπό τά πυρά τοῦ ἐχθροῦ. Φανταστεῖτε ἕνα χτίστη πού χτίζοντας μέ τό ἕνα χέρι μέ τό ἄλλο ὑπερασπίζει τό σπίτι πού χτίζει.

Δεύτερο, δέ χτίζαμε μιά κεφαλαιοκρατική οἰκονομία ὅπου ὁ καθένας, ἐπιδιώκοντας τά ἀτομικά του συμφέροντα, δέ φροντίζει γιά τό κράτος σά σύνολο, δέ βάζει μπροστά του ζήτημα σχεδιασμένης ὀργάνωσης τῆς οἰκονομίας σέ κρατική κλίμακα. Ὄχι, χτίζαμε μιά σοσιαλιστική κοινωνία. Αὐτό σημαίνει, ὅτι πρέπει νά ὑπολογίζονται οἱ ἀνάγκες ὅλης τῆς κοινωνίας στό σύνολό τους, ὅτι ἡ οἰκονομία πρέπει νά ὀργανώνεται σχεδιασμένα, συνειδητά, σέ πανρωσική κλίμακα. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τό καθῆκον αὐτό εἶναι ἀσύγκριτα πιό πολύπλοκο καί πιό δύσκολο.

Νά γιατί ἡ δουλιά μας γιά τήν ἀνοικοδόμηση δέ μποροῦσε νά δόσει τό μάξιμουμ τῶν ἀποτελεσμάτων.

Μέσα σέ μιά τέτια κατάσταση πραγμάτων οἱ προοπτικές μας εἶναι ξεκάθαρες: βρισκόμαστε στά πρόθυρα τῆς ἐκμηδένισης τῶν ἐξωτερικῶν μας ἐχθρῶν, στά πρόθυρα τῆς μεταφορᾶς τῆς δουλιᾶς ὅλου τοῦ κρατικοῦ μας μηχανισμοῦ ἀπό πολεμική σέ οἰκονομική. Στήν ἐξωτερική πολιτική, εἴμαστε ὑπέρ τῆς εἰρήνης, δέν εἴμαστε ὀπαδοί τοῦ πολέμου. Ἄν ὅμως μᾶς ἐπιβάλουν τόν πόλεμο,—καί

ορισμένα στοιχεία δείχνουν ότι ή 'Αντάντ προσπαθεί νά μεταφέρει τό θέατρο τών πολεμικών έπιχειρήσεων στό Νότο, στήν Ύπερκαυκασία,—άν ή 'Αντάντ, πού τίς έφαγε αρκετές φορές άπό μάς, μάς έπιβάλει ξανά τόν πόλεμο, είναι αυτονόητο ότι στήν περίπτωση αυτή δέ θά άφήσουμε τό όπλο άπό τά χέρια μας, δέ θά άποστρατεύσουμε τίς ένοπλες δυνάμεις μας. "Οπως καί προηγούμενα, θά καταβάλουμε όλες μας τίς προσπάθειες γιά νάναι γερός ό Κόκκινος Στρατός καί έτοιμοπόλεμος, γιά νά μπορεί νά ύπερασπίσει τή Σοβιετική Ρωσία άπό τούς έχθρούς μέ τό ίδιο θάρρος καί μέ τήν ίδια γενναιότητα, όπως τήν ύπεράσπισε ώς τά τώρα.

'Ανασκοπώντας τό παρελθόν τής σοβιετικής έξουσίας, θυμάμαι άθελά μου τό βράδυ τής 25 τού 'Οχτώβρη 1917, πρίν άπό τρία χρόνια, τότε πού έμείς, μιά μικρή ομάδα μπολσεβίκοι, μέ έπικεφαλής τό σύντροφο Λένιν, έχοντας στά χέρια μας τό Σοβιέτ τής Πετρούπολης (πού ήταν τότε μπολσεβίκικο) καί μιά άσήμαντη Κόκκινη Φρουρά, έχοντας στή διαθεσή μας όλο-όλο μόνο ένα μικρό κομμουνιστικό κόμμα μέ 200-250 χιλιάδες μέλη, πού δέν ήταν άκόμα πέρα γιά πέρα δεμένο, έμείς, ή μικρή αυτή ομάδα, διώχνοντας άπό τήν έξουσία τούς άντιπροσώπους τής κεφαλαιοκρατίας, παραδόσαμε τήν έξουσία στό 2ο Συνέδριο τών Σοβιέτ τών έργατών, τών άγροτών καί τών στρατιωτών βουλευτών.

'Από τότε πέρασαν τρία χρόνια.

Καί νά, σ' αυτή τήν περίοδο ή Ρωσία, περνώντας άπό φωτιά καί θύελες, σφυρηλατήθηκε κι έγινε ένα τεράστιο σοσιαλιστικό κράτος στόν κόσμο.

"Αν τότε είχαμε στά χέρια μας μόνο τό Σοβιέτ τής Πετρούπολης, σήμερα, ύστερα άπό τρία χρόνια, συσπειρώθηκαν γύρω μας όλα τά Σοβιέτ τής Ρωσίας.

Στή θέση τής Συνταχτικής Συνέλευσης, γιά τήν οποία προετοιμάζονταν οί άντίπαλοί μας, έχουμε σήμερα τήν Πανρωσική Κεντρική 'Εκτελεστική 'Επιτροπή τών Σοβιέτ, πού άναπτύχθηκε άπό τό Σοβιέτ τής Πετρούπολης.

"Αν τότε είχαμε μιά μικρή φρουρά άπό έργάτες τής Πετρούπολης, πού ήταν σέ θέση νά τά βγάλουν πέρα μέ τούς γιούνκερς πού έξεγέρθηκαν στήν Πετρούπολη, δέν ήταν όμως σέ θέση νά πολεμήσουν κατά τού έξωτερικού έχθρού, γιατί ήταν άδύνατοι, τώρα έχουμε τό δοξασμένο Κόκκινο Στρατό μέ πολλά έκατομμύρια φαντάρους, πού συντρίβει τούς έχθρούς τής Σοβιετικής Ρωσίας, πού νίκησε τόν Κολτσάκ καί τό Ντενίκιν καί σήμερα, μέ τό χέρι τού δοκιμασμένου άρχηγού τού ίππικού μας σ. Μπουντιόνι, συντρίβει τά τελευταία ύπολείμματα τού στρατού τού Βράνγκελ.

"Αν τότε, πρίν άπό τρία χρόνια, είχαμε στά χέρια μας ένα μικρό κόμμα κομμουνιστών μέ 200 ώς 250 μόλις χιλιάδες μέλη, πού δέν ήταν άκόμα πέρα γιά πέρα δεμένο, σήμερα, ύστερα άπό τρία χρόνια, ύστερα άπό τίς θύελες καί τή φωτιά πού πέρασε ή Σοβιετική Ρωσία, έχουμε ένα κόμμα μέ 700 χιλιάδες μέλη, κόμμα χυμένο σάν άπό άτσάλι, κόμμα πού τά μέλη του μπορείς κάθε στιγμή νά τά άνασυντάξεις καί νά τά συγκεντρώσεις κατά έκατοντάδες χιλιάδες σέ οποιαδήποτε κομματική δουλιά, κόμμα πού χωρίς νά φοβάται μή δημιουργηθεί σύγχιση στίς γραμμές του, μέ μιά κίνηση τού χεριού τής Κεντρικής 'Επιτροπής μπορεί νά άνασυνταχθεί καί νά βαδίσει κατά τού έχθρού.

"Αν τότε, πρίν άπό τρία χρόνια, στή Δύση είχαμε μόνο μικρές ομάδες πού μάς συμπαθούσαν, τήν ομάδα τού Λοριό στή Γαλλία, τού Μάκ Λήν στήν 'Αγγλία, τήν ομάδα τού Λήμπκνεχτ, πού τόν δολοφόνησαν τά καθάρματα τής

κεφαλαιοκρατίας στή Γερμανία, σήμερα, ὕστερα ἀπό τρία χρόνια, μπροστά στά μάτια μας ἀναπτύχθηκε μιά τεράστια ὀργάνωση τοῦ διεθνοῦς ἐπαναστατικοῦ κινήματος—ἡ 3η Κομμουνιστική Διεθνής, πού κατάχτησε τά κυριότερα κόμματα τῆς Εὐρώπης: τό γερμανικό, τό γαλλικό, καί τό ἰταλικό. Ἔχουμε σήμερα τό βασικό πυρήνα τοῦ διεθνοῦς σοσιαλιστικοῦ κινήματος στό πρόσωπο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς πού σύντριψε τή 2η Διεθνῆ.

Καί δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι ὁ κύριος Καούτσκι, ἀρχηγός τῆς 2ης Διεθνοῦς, πού τόν πέταξε ἡ ἐπανάσταση ἔξω ἀπό τή Γερμανία, ἀναγκάστηκε νά ζητήσει καταφύγιο στήν καθυστερημένη Τιφλίδα, στούς σοσιαλ-ντουχάνσικους* τῆς Γεωργίας[108].

Τέλος, ἄν πρίν ἀπό τρία χρόνια, στίς χῶρες τῆς καταπιεζόμενης Ἀνατολῆς συναντούσαμε μόνο ἀδιαφορία πρός τήν ἐπανάσταση, τώρα ἡ Ἀνατολή ἀναταράχθηκε καί ἔχουμε σήμερα μπροστά μας μιά ὁλόκληρη σειρά ἀπελευθερωτικά κινήματα, πού στρέφονται κατά τῆς Ἀντάντ, κατά τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ἔχουμε ἕνα ἐπαναστατικό πυρήνα, πού συγκεντρώνει γύρω του ὅλες τίς ὑπόλοιπες ἀποικίες καί μισοαποικίες, στό πρόσωπο τῆς κυβέρνησης τοῦ Κεμάλ, κυβέρνησης ἀστικο-ἐπαναστατικῆς πού ἀγωνίζεται ὡστόσο κατά τῆς Ἀντάντ μέ τό ὅπλο στό χέρι.

Ἄν πρίν ἀπό τρία χρόνια οὔτε κάν τολμούσαμε νά ὀνειρευτοῦμε ὅτι ἡ Ἀνατολή θά μπεῖ σέ κίνηση, σήμερα ὄχι μόνο ἔχουμε ἕνα ἐπαναστατικό πυρήνα στήν Ἀνατολή, στό πρόσωπο τῆς ἀστικῆς ἐπαναστατικῆς Τουρκίας, μά ἔχουμε ἀκόμα στά χέρια μας καί τό σοσιαλιστικό ὄργανο τῆς Ἀνατολῆς: τήν «Ἐπιτροπή δράσης καί προπαγάνδας».

Ὅλα αὐτά τά γεγονότα πού δείχνουν πόσο φτωχοί ἤμασταν ἀπό ἐπαναστατική ἄποψη πρίν τρία χρόνια καί

* Ντουχάνσικ—κάπελας, καθυστερημένος ἄνθρωπος. (Σημ. Μετ.)

πόσο πλούσιοι γίναμε τώρα, ὅλα αὐτά τά γεγονότα μᾶς ἐπιτρέπουν νά ὑποστηρίζουμε ὅτι ἡ Σοβιετική Ρωσία θά ζεῖ, θά ἀναπτύσσεται καί θά νικήσει τούς ἐχθρούς της.

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ὁ δρόμος μας δέν εἶναι ἀπό τούς εὔκολους, δέν ὑπάρχει ὅμως ἐπίσης ἀμφιβολία ὅτι οἱ δυσκολίες δέ μᾶς τρομάζουν. Παραφράζοντας τά γνωστά λόγια τοῦ Λουθήρου[109], ἡ Ρωσία θά μποροῦσε νά πεῖ:

«Στέκομαι ἐδῶ στά σύνορα ἀνάμεσα στόν παλιό, τόν κεφαλαιοκρατικό καί στόν καινούργιο, τό σοσιαλιστικό κόσμο, ἐδῶ σ' αὐτό τό ὁρόσημο συνενώνω τίς προσπάθειες τῶν προλετάριων τῆς Δύσης μέ τίς προσπάθειες τῆς ἀγροτιᾶς τῆς Ἀνατολῆς γιά νά συντρίψω τόν παλιό κόσμο. Ἄς μέ βοηθήσει ὁ θεός τῆς ἱστορίας».

«Κομμουνίστ» (Μπακού) ἀρ. φύλλων 157 καί 160, 7 καί 11 τοῦ Νοέμβρη 1920.

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΤΟΥ ΝΤΑΓΚΕΣΤΑΝ[110]

13 τοῦ Νοέμβρη 1920

1. ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΝΤΑΓΚΕΣΤΑΝ

Σύντροφοι! Ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Σοσιαλιστικῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας, πού ὥς τελευταῖα ἦταν ἀπασχολημένη μέ τόν πόλεμο κατά τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν στό Νότο καί στή Δύση, κατά τῆς Πολωνίας καί κατά τοῦ Βράνγκελ, δέν εἶχε τή δυνατότητα καί τό χρόνο νά ἀφιερώσει τίς δυνάμεις της στή λύση τοῦ ζητήματος πού συγκινεῖ τό λαό τοῦ Νταγκεστάν.

Τώρα πού ὁ στρατός τοῦ Βράνγκελ ἔχει συντριβεῖ καί τά ἄθλια ὑπολείμματά του φεύγουν στήν Κριμαία, καί μέ τήν Πολωνία ἔχει κλειστεῖ εἰρήνη, ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση ἔχει τή δυνατότητα νά ἀσχοληθεῖ μέ τό ζήτημα τῆς αὐτονομίας τοῦ λαοῦ τοῦ Νταγκεστάν.

Στό παρελθόν ἡ ἐξουσία στή Ρωσία βρισκόταν στά χέρια τῶν τσάρων, τῶν τσιφλικάδων, τῶν φαμπρικάντηδων καί τῶν ἐργοστασιαρχῶν. Στό παρελθόν ἡ Ρωσία ἦταν Ρωσία τῶν τσάρων καί τῶν δημίων. Ἡ Ρωσία ζοῦσε καταπιέζοντας τούς λαούς πού ἀνῆκαν στήν πρώην ρωσική αὐτοκρατορία. Ἡ Κυβέρνηση τῆς Ρωσίας ζοῦσε ἀπομυζώντας τούς χυμούς καί τίς δυνάμεις τῶν λαῶν πού καταπίεζε, καθώς καί τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ.

Ἦταν ἡ ἐποχή πού ὅλοι οἱ λαοί καταριοῦνταν τή Ρωσία. Τώρα ὅμως ὁ καιρός αὐτός ἀνήκει στό παρελθόν. Θάφτηκε καί δέν πρόκειται ν' ἀναστηθεῖ ποτέ.

Πάνω στά ἐρείπια αὐτῆς τῆς καταπιεστικῆς τσαρικῆς Ρωσίας ἔχει ὑψωθεῖ μιά νέα Ρωσία, ἡ Ρωσία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν.

Ἄρχισε μιά νέα ζωή γιά τούς λαούς πού ἀποτελοῦσαν μέρος τῆς Ρωσίας. Ἄρχισε ἡ φάση τῆς ἀπελευθέρωσης αὐτῶν τῶν λαῶν, πού ὑπόφεραν κάτω ἀπό τό ζυγό τῶν τσάρων καί τῶν πλουσίων, τῶν τσιφλικάδων καί τῶν ἐργοστασιαρχῶν.

Ἡ καινούργια περίοδος, πού ἄρχισε ὕστερα ἀπό τήν Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, ὅταν ἡ ἐξουσία πέρασε στά χέρια τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν καί ἔγινε κομμουνιστική, δέ χαραχτηρίζεται μόνο ἀπό τήν ἀπελευθέρωση τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας. Ἡ περίοδος αὐτή ἔβαλε ἐπίσης τό καθῆκον τῆς ἀπελευθέρωσης ὅλων τῶν λαῶν γενικά μαζί καί τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, πού ὑποφέρουν κάτω ἀπ' τό ζυγό τῶν ἰμπεριαλιστῶν τῆς Δύσης.

Ἡ Ρωσία ἔγινε ὁ μοχλός τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος, πού βάζει σέ κίνηση ὄχι μόνο τούς λαούς τῆς χώρας μας, ἀλλά καί τούς λαούς ὅλου τοῦ κόσμου.

Ἡ Σοβιετική Ρωσία εἶναι ὁ φάρος πού φωτίζει γιά τούς λαούς ὅλου τοῦ κόσμου τό δρόμο τῆς ἀπελευθέρωσης ἀπό τό ζυγό τῶν καταπιεστῶν.

Σήμερα ἡ Κυβέρνηση τῆς Ρωσίας, πού χάρη στή νίκη κατά τῶν ἐχθρῶν της ἀπόχτησε τή δυνατότητα νά ἀσχοληθεῖ μέ τά ζητήματα τῆς ἐσωτερικῆς ἀνάπτυξης, θεώρησε ἀπαραίτητο νά σᾶς δηλώσει ὅτι τό Νταγκεστάν πρέπει νά γίνει αὐτόνομο, ὅτι θά ἀπολαμβάνει ἐσωτερική αὐτοδιοίκηση, διατηρώντας τούς ἀδελφικούς δεσμούς μέ τούς λαούς τῆς Ρωσίας.

Τό Νταγκεστάν πρέπει νά διοικεῖται σύμφωνα μέ τά ἰδιαίτερα χαραχτηριστικά του, σύμφωνα μέ τόν τρόπο ζωῆς του, σύμφωνα μέ τά ἔθιμά του.

Ἀκούσαμε ὅτι μέσα στούς λαούς τοῦ Νταγκεστάν τό σαριάτ ἔχει μεγάλη σημασία. Ἐπίσης ἦρθε σέ γνώση μας ὅτι οἱ ἐχθροί τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας διαδίδουν φῆμες πώς ἡ σοβιετική ἐξουσία ἀπαγορεύει τάχα τό σαριάτ.

Εἶμαι ἐξουσιοδοτημένος νά δηλώσω ἐδῶ ἐξ ὀνόματος τῆς κυβέρνησης τῆς Σοσιαλιστικῆς Ὁμοσπονδιακῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας ὅτι οἱ φῆμες αὐτές δέν ἀνταποκρίνονται στήν ἀλήθεια. Ἡ κυβέρνηση τῆς Ρωσίας παραχωρεῖ στόν κάθε λαό τό ἀπόλυτο δικαίωμα νά διοικεῖται μέ βάση τούς νόμους του καί τά ἔθιμά του.

Ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση θεωρεῖ ὅτι τό σαριάτ εἶναι ἐθιμικό δίκαιο, πού ἔχει ἰσχή ὅπως τό ἀντίστοιχο δίκαιο ἄλλων λαῶν πού κατοικοῦν στή Ρωσία.

Ἄν ὁ λαός τοῦ Νταγκεστάν ἐπιθυμεῖ νά διατηρηθοῦν οἱ νόμοι καί τά ἔθιμά του, πρέπει νά διατηρηθοῦν.

Παράλληλα θεωρῶ ἀπαραίτητο νά δηλώσω ὅτι ἡ αὐτονομία τοῦ Νταγκεστάν δέ σημαίνει καί δέ μπορεῖ νά σημαίνει τόν ἀποχωρισμό τοῦ Νταγκεστάν ἀπό τή Σοβιετική Ρωσία. Αὐτονομία δέ σημαίνει ἀνεξαρτησία. Ἡ Ρωσία καί τό Νταγκεστάν πρέπει νά διατηρήσουν τούς δεσμούς ἀναμεταξύ τους, γιατί μόνο στήν περίπτωση αὐτή τό Νταγκεστάν θά μπορέσει νά διατηρήσει τήν ἐλευθερία του. Παραχωρώντας αὐτονομία στό Νταγκεστάν, ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση ἔχει ἕνα συγκεκριμένο σκοπό, τό σκοπό δηλαδή νά ξεχωρίσει μέσα ἀπό τά ντόπια στοιχεῖα τούς τίμιους καί ἀφοσιωμένους ἀνθρώπους, πού ἀγαποῦν τό λαό τους, καί νά τούς ἐμπιστευθεῖ ὅλα τά ὄργανα διοίκησης τοῦ Νταγκεστάν, τόσο τά οἰκονομικά ὅσο καί τά διοικητικά. Μόνο ἔτσι καί μόνο μ' αὐτό τόν τρόπο μποροῦμε νά φέρουμε τή σοβιετική ἐξουσία κοντά στό λαό τοῦ Νταγκεστάν. Ἡ σοβιετική ἐξουσία δέν ἔχει κανένα ἄλλο σκοπό, ἐκτός ἀπό τό νά ἀνεβάσει τό Νταγκεστάν σέ ἀνώτερη βαθμίδα πολιτισμοῦ, χρησιμοποιώντας ντόπιες δυνάμεις.

Ἡ σοβιετική ἐξουσία ξέρει ὅτι ἡ ἀμορφωσιά εἶναι ὁ ὑπ' ἀριθμόν ἕνα ἐχθρός τοῦ λαοῦ. Γι' αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο νά δημιουργηθοῦν περισσότερα σχολειά καί ὄργανα διοίκησης μέ βάση τή μητρική γλώσσα.

Μέ τόν τρόπο αὐτό ἡ σοβιετική ἐξουσία ἐλπίζει νά βγάλει τούς λαούς τοῦ Νταγκεστάν ἀπό τό τέλμα τῆς καθυστέρησης καί τῆς ἀμάθειας, ὅπου τούς ἔχει ρίξει ἡ παλιά Ρωσία.

Ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση ἔχει τή γνώμη πώς εἶναι ἀπαραίτητο νά ἐγκαθιδρυθεῖ στό Νταγκεστάν μιά αὐτονομία σάν κι αὐτήν πού ἀπολαβαίνουν τό Τουρκεστάν καί οἱ δημοκρατίες τῆς Κιργιζίας καί τῆς Ταταρίας.

Ἡ σοβιετική ἐξουσία προτείνει σέ σᾶς, τούς ἀντιπροσώπους τῶν λαῶν τοῦ Νταγκεστάν, νά ἀναθέσετε στήν Ἐπαναστατική σας Ἐπιτροπή τοῦ Νταγκεστάν νά ἐκλέξει ἀντιπροσώπους γιά νά πᾶνε στή Μόσχα καί νά ἐπεξεργαστοῦν ἐκεῖ, μαζί μέ τούς ἐκπροσώπους τῆς ἀνώτατης σοβιετικῆς ἐξουσίας, τό σχέδιο τῆς αὐτονομίας τοῦ Νταγκεστάν.

Τά τελευταῖα γεγονότα στό νότιο Νταγκεστάν, ὅπου ὁ προδότης Γκοτσίνσκι σήκωσε χέρι ἐνάντια στήν ἐλευθερία τοῦ Νταγκεστάν, ἐκτελώντας τή θέληση τοῦ στρατηγοῦ Βράνγκελ, τοῦ ἴδιου τοῦ Βράνγκελ πού τόν καιρό τοῦ Ντενίκιν πολεμοῦσε ὅσους ξεσηκώνονταν καί κατέστρεφε τά χωριά τῶν γκόρτσι τοῦ Βόρειου Καυκάσου,—τά γεγονότα αὐτά εἶναι πολύ ἐνδεικτικά.

Πρέπει νά τονίσω ὅτι στίς μάχες κατά τοῦ Γκοτσίνσκι ὁ λαός τοῦ Νταγκεστάν μέ τούς κόκκινους παρτιζά-

νους του, ὑπερασπίζοντας τή σοβιετική του ἐξουσία, ἀπόδειξε τήν ἀφοσίωσή του στήν κόκκινη σημαία.

Ἂν διώξετε τόν Γκοτσίνσκι, τόν ἐχθρό τῶν ἐργαζομένων τοῦ Νταγκεστάν, θά δικαιώσετε μ' αὐτό τήν ἐμπιστοσύνη πού σᾶς δείχνει ἡ ἀνώτατη σοβιετική ἐξουσία, παραχωρώντας αὐτονομία στό Νταγκεστάν.

Ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση εἶναι ἡ πρώτη κυβέρνηση, πού παραχωρεῖ θεληματικά αὐτονομία στό Νταγκεστάν.

Ἐλπίζουμε, ὅτι οἱ λαοί τοῦ Νταγκεστάν θά δικαιώσουν τήν ἐμπιστοσύνη τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης.

Ζήτω ἡ συμμαχία τῶν λαῶν τοῦ Νταγκεστάν μέ τούς λαούς τῆς Ρωσίας!

Ζήτω ἡ σοβιετική αὐτονομία τοῦ Νταγκεστάν!

2. ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Σύντροφοι! Τώρα πού ἔχει συντριβεῖ καί ὁ τελευταῖος ἐχθρός τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, γίνεται ὁλοφάνερη ἡ πολιτική σημασία τῆς αὐτονομίας, πού ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση παραχώρησε θεληματικά στό Νταγκεστάν.

Πρέπει νά δόσουμε προσοχή σ' ἕνα γεγονός. Ἐνῶ ἡ τσαρική κυβέρνηση καί ὅλες γενικά οἱ ἀστικές κυβερνήσεις τοῦ κόσμου κάνουν παραχωρήσεις στούς λαούς τους καί πραγματοποιοῦν συνήθως τή μιά ἤ τήν ἄλλη μεταρύθμιση μόνο στήν περίπτωση πού τούς ἀναγκάζουν οἱ δύσκολες συνθῆκες, ἀντίθετα, ἡ σοβιετική ἐξουσία, πού βρίσκεται στό ἀποκορύφωμα τῶν ἐπιτυχιῶν της, παραχωρεῖ ἐντελῶς θεληματικά τήν αὐτονομία στό Νταγκεστάν.

Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ αὐτονομία πού παραχωρεῖται στό Νταγκεστάν θ' ἀποτελέσει γιά τή ζωή τῆς Δημοκρατίας

τοῦ Νταγκεστάν μιά στέρεη καί ἀκατάλυτη βάση, γιατί στέρεο εἶναι μόνο ἐκεῖνο πού δίνεται θεληματικά.

Κλείνοντας θά ἤθελα νά ὑπογραμμίσω, ὅτι ἡ μεγάλη ἐμπιστοσύνη πού σᾶς ἔδειξε ἡ σοβιετική ἐξουσία πρέπει νά δικαιωθεῖ ἀπό τούς λαούς τοῦ Νταγκεστάν στό μελλοντικό ἀγώνα ἐνάντια στούς κοινούς ἐχθρούς μας.

Ζήτω τό Αὐτόνομο Σοβιετικό Νταγκεστάν!

«Σοβιέτσκι Νταγκεστάν» ἀρ. φύλλου 76,
17 τοῦ Νοέμβρη 1920.

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΤΕΡΕΚ [111]

17 τοῦ Νοέμβρη 1920

1. ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΤΕΡΕΚ

Σύντροφοι! Τό σημερινό συνέδριο κλήθηκε γιά νά διακηρύξει τή θέληση τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης σχετικά μέ τήν ὀργάνωση τῆς ζωῆς τῶν λαῶν τοῦ Τέρεκ καί τίς σχέσεις τους μέ τούς κοζάκους.

Τό πρῶτο ζήτημα εἶναι ἡ στάση ἀπέναντι στούς κοζάκους.

Ἡ ζωή ἀπόδειξε ὅτι ἡ συμβίωση τῶν κοζάκων καί τῶν γκόρτσι μέσα στά πλαίσια μιᾶς ἑνιαίας διοικητικῆς μονάδας προκαλοῦσε ἀτέλειωτες ταραχές.

Ἡ ζωή ἀπόδειξε ὅτι γιά νά ἀποφευχθοῦν ἀμοιβαῖες προσβολές καί αἱματοχυσίες εἶναι ἀπαραίτητο νά χωριστοῦν οἱ μάζες τῶν κοζάκων ἀπό τίς μάζες τῶν γκόρτσι.

Ἡ ζωή ἀπόδειξε ὅτι καί στίς δυό πλευρές συμφέρει αὐτός ὁ χωρισμός.

Γι' αὐτό τό λόγο ἡ κυβέρνηση ἀποφάσισε νά χωρίσει τήν πλειοψηφία τῶν κοζάκων σέ ἰδιαίτερο κυβερνεῖο καί τό μεγαλύτερο τμῆμα τῶν γκόρτσι σέ Αὐτόνομη Σοβιετική Δημοκρατία τῶν Γκόρτσι, ἔτσι πού σύνορο ἀνάμεσά τους νά εἶναι ὁ ποταμός Τέρεκ.

Ἡ σοβιετική ἐξουσία ἐπιδίωξε νά μήν καταπατηθοῦν τά συμφέροντα τῶν κοζάκων. Δέ σκέφτηκε ἡ σοβιετική

ἐξουσία, σύντροφοι κοζάκοι, νά σᾶς πάρει τή γῆ. Εἶχε μιά μόνο σκέψη—νά σᾶς ἀπελευθερώσει ἀπό τό ζυγό τῶν τσαρικῶν στρατηγῶν καί τῶν πλουσίων. Τήν πολιτική αὐτή τήν ἐφάρμοσε ἀπό τήν ἀρχή τῆς ἐπανάστασης.

Οἱ κοζάκοι ὅμως φέρθηκαν περισσότερο ἀπό ὕποπτα. Εἶχαν τό νοῦ τους στά παλιά, δέν εἶχαν ἐμπιστοσύνη στή σοβιετική ἐξουσία. Πότε μπερδεύονταν μέ τό Μπιτσεράχοφ, πότε εἶχαν φιλίες μέ τό Ντενίκιν καί τό Βράνγκελ.

Καί τόν τελευταῖο καιρό, πρίν ἀκόμα ὑπογραφεῖ ἡ συνθήκη εἰρήνης μέ τήν Πολωνία ὅταν ὁ Βράνγκελ ἐπιτίθονταν στό λεκανοπέδιο τοῦ Ντονέτς, αὐτή ἀκριβῶς τή στιγμή ἕνα μέρος ἀπό τούς κοζάκους τοῦ Τέρεκ ἐξεγέρθηκε ὕπουλα—δέ μπορεῖ νά μεταχειριστεῖ κανείς διαφορετική ἔκφραση—στά μετόπισθεν ἐνάντια στά στρατεύματά μας.

Ἐννοῶ τήν πρόσφατη ἐξέγερση στή γραμμή τῆς Σούνζας, πού εἶχε σκοπό νά ἀποκόψει τό Μπακού ἀπό τή Μόσχα.

Ἡ προσπάθεια αὐτή τῶν κοζάκων προσωρινά πέτυχε.

Οἱ γκόρτσι κείνη τή στιγμή φάνηκαν—εἶναι ντροπή γιά τούς κοζάκους—πιό ἄξιοι πολίτες τῆς Ρωσίας.

Ἡ σοβιετική ἐξουσία ἔκανε πολύν καιρό ὑπομονή, κάθε ὑπομονή ὅμως ἔχει τά ὅριά της. Καί, ἐπειδή ὁρισμένες ὁμάδες κοζάκων φέρθηκαν ὕπουλα, ἀναγκαστήκαμε νά πάρουμε αὐστηρά μέτρα ἐναντίον τους, ἀναγκαστήκαμε νά ἐκκενώσουμε τίς στανίτσες πού ἔφτιαξαν καί νά ἐγκαταστήσουμε σ' αὐτές τσετσένους.

Οἱ γκόρτσι ἐξήγησαν αὐτό τό μέτρο ὡς ἑξῆς: ὅτι μποροῦν τώρα νά θίγουν ἀτιμώρητα τούς κοζάκους, ὅτι μποροῦν νά τούς ληστεύουν, νά τούς παίρνουν τά ζῶα, νά ἀτιμάζουν τίς γυναῖκες τους.

Δηλώνω, πώς ἄν οἱ γκόρτσι σκέφτονται ἔτσι, πέφτουν πάρα πολύ ἔξω. Οἱ γκόρτσι πρέπει νά ξέρουν ὅτι ἡ σο-

βιετική ἐξουσία ὑπερασπίζει ἐξίσου ὅλους τούς πολίτες τῆς Ρωσίας, χωρίς διάκριση ἐθνότητας, ἀδιάφορο ἄν εἶναι κοζάκοι εἴτε γκόρτσι. Οἱ γκόρτσι πρέπει νά θυμοῦνται ὅτι ἄν δέ σταματήσουν τά ἔκτροπα, ἡ σοβιετική ἐξουσία θά τούς τιμωρήσει μ' ὅλη τήν αὐστηρότητα πού χαραχτηρίζει μιά ἐπαναστατική ἐξουσία.

Ἀπό δῶ καί μπρός ἡ τύχη τῶν κοζάκων, τόσο ἐκείνων πού θά ἀποτελέσουν χωριστό κυβερνεῖο, ὅσο καί κείνων πού θά μείνουν στά πλαίσια τῆς Αὐτόνομης Δημοκρατίας τῶν Γκόρτσι, ἐξαρτᾶται ὁλοκληρωτικά ἀπό τή δική τους στάση. Ἄν οἱ κοζάκοι δέν ἐγκαταλείψουν τίς ὕπουλες ἐνέργειές τους ἐνάντια στήν ἐργατοαγροτική Ρωσία, εἶμαι ὑποχρεωμένος νά δηλώσω ὅτι ἡ κυβέρνηση θ' ἀναγκαστεῖ νά καταφύγει ξανά σέ μέτρα τιμωρίας.

Ἄν ὅμως οἱ κοζάκοι θά φέρνονται στό ἑξῆς σάν τίμιοι πολίτες τῆς Ρωσίας, δηλώνω ἐδῶ, μπροστά σ' ὅλο τό συνέδριο, ὅτι δέ θά πειραχτεῖ οὔτε μιά τρίχα ἀπό τό κεφάλι κανενός κοζάκου.

Τό δεύτερο ζήτημα εἶναι ἡ στάση ἀπέναντι στούς γκόρτσι τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ.

Σύντροφοι γκόρτσι! Ἡ παλιά περίοδος στήν ἱστορία τῆς Ρωσίας, τότε πού οἱ τσάροι καί οἱ τσαρικοί στρατηγοί καταπατοῦσαν τά δικαιώματά σας καί ἐκμηδένιζαν τήν ἐλευθερία σας, ἡ περίοδος αὐτή τῆς καταπίεσης καί τῆς σκλαβιᾶς ἐξαφανίστηκε μιά γιά πάντα. Τώρα πού ἡ ἐξουσία στή Ρωσία πέρασε στά χέρια τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν, στή Ρωσία δέν πρέπει νά ὑπάρχουν πιά καταπιεζόμενοι.

Ἡ Ρωσία, παραχωρώντας σας αὐτονομία, σᾶς δίνει πίσω τίς ἐλευθερίες πού σᾶς ἔκλεψαν οἱ αἱμοχαρεῖς τσάροι καί οἱ καταπιεστές τσαρικοί στρατηγοί. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ ἐσωτερική σας ζωή πρέπει νά ὀργανωθεῖ μέ βάση τό δικό σας τρόπο ζωῆς, τά δικά σας ἤθη καί ἔθιμα, φυσικά μέσα στά πλαίσια τοῦ γενικοῦ Συντάγματος τῆς Ρωσίας.

Κάθε λαός—τσετσένοι, ἰγκοῦσοι, ὀσέτοι, καμπαρντίνοι, μπαλκάροι, καρατσάγιεβοι καθώς καί οἱ κοζάκοι πού ἔμειναν στό αὐτόνομο ἔδαφος τῶν γκόρτσι—πρέπει νά ἔχει τό ἐθνικό του Σοβιέτ, πού θά διευθύνει τίς ὑποθέσεις τοῦ κάθε λαοῦ ἀνάλογα μέ τόν τρόπο ζωῆς καί τά ἰδιαίτερα χαραχτηριστικά του. Καί παραλείπω ἐδῶ νά ἀναφέρω τούς ξενοφερμένους, πού ἦταν καί παραμένουν πιστά παιδιά τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας καί πού ἡ σοβιετική ἐξουσία θά τούς ὑποστηρίζει πάντα μ' ὅλες τίς δυνάμεις της.

Ἄν ἀποδειχτεῖ ὅτι χρειάζεται τό σαριάτ, ἄς ὑπάρχει τό σαριάτ. Ἡ σοβιετική ἐξουσία δέ σκέφτεται νά κηρύξει τόν πόλεμο στό σαριάτ.

Ἄν ἀποδειχτεῖ ὅτι τά ὄργανα τῆς Τσεκά καί τοῦ Εἰδικοῦ τμήματος δέν καταλαβαίνουν πῶς νά προσαρμόσουν τή δράση τους στόν τρόπο ζωῆς καί τίς ἰδιομορφίες τοῦ πληθυσμοῦ, εἶναι φανερό ὅτι καί σ' αὐτόν τόν τομέα θά γίνουν οἱ ἐπιβαλλόμενες ἀλλαγές.

Ἐπικεφαλῆς τῶν ἐθνικῶν Σοβιέτ πρέπει νά εἶναι τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς Δημοκρατίας τῶν Γκόρτσι, πού ἐκλέγεται ἀπό τό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς Δημοκρατίας καί συνδέεται ἄμεσα μέ τή Μόσχα.

Σημαίνει ἄραγε αὐτό ὅτι οἱ γκόρτσι θά χωριστοῦν ἔτσι ἀπό τή Ρωσία, ὅτι ἡ Ρωσία τούς ἐγκαταλείπει, ὅτι ὁ Κόκκινος Στρατός θά ἀποσυρθεῖ στή Ρωσία, ὅπως ρωτοῦν μ' ἀνησυχία οἱ γκόρτσι; Ὄχι, δέ σημαίνει αὐτό. Ἡ Ρωσία καταλαβαίνει ὅτι ἄν οἱ μικροί λαοί τοῦ Τέρεκ ἐγκαταλειφθοῦν στήν τύχη τους δέ θά μπορέσουν νά ὑπερασπίσουν τήν ἐλευθερία τους ἐνάντια στούς παγκόσμιους ληστές καί τούς πράχτορές τους—τούς τσιφλικάδες γκόρ-

τσι πού κατέφυγαν στή Γεωργία καί άπό κεί μηχανοραφοῦν ἐνάντια στούς ἐργαζόμενους γκόρτσι. Ἡ αὐτονομία δέ σημαίνει ἀποχωρισμό, ἀλλά συμμαχία τῶν αὐτοδιοικούμενων λαῶν τῶν γκόρτσι μέ τούς λαούς τῆς Ρωσίας. Ἡ συμμαχία αὐτή εἶναι ἡ βάση τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας τῶν γκόρτσι.

Σύντροφοι! Στό παρελθόν οἱ κυβερνήσεις συγκατάνευαν συνήθως νά γίνουν τοῦτες ἤ ἐκεῖνες οἱ μεταρυθμίσεις, καί ἔκαναν παραχωρήσεις στούς λαούς τους μόνο στίς δύσκολες στιγμές, ὅταν ἀδυνάτιζαν καί εἶχαν ἀνάγκη ἀπό τή συμπάθεια τῶν λαῶν τους. Ἔτσι ἐνεργοῦσαν πάντα οἱ τσαρικές καί γενικά οἱ ἀστικές κυβερνήσεις. Σέ διάκριση ἀπό τίς κυβερνήσεις αὐτές ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση ἐνεργεῖ διαφορετικά. Ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση δέ σᾶς παραχωρεῖ τήν αὐτονομία σέ μιά δύσκολη στιγμή, ἀλλά σέ στιγμές πού ἔχει λαμπρές ἐπιτυχίες στά πεδία τῶν μαχῶν, σέ στιγμές ὁλοκληρωτικοῦ θριάμβου ἐνάντια στό τελευταῖο προπύργιο τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στήν Κριμαία.

Ἡ ζωή δείχνει ὅτι ἐκεῖνο πού παραχωροῦν οἱ κυβερνήσεις σέ μιά κρίσιμη στιγμή δέν εἶναι στέρεο καί σίγουρο, γιατί πάντα μποροῦν νά τό πάρουν πίσω, ὅταν περάσει ἡ κρίσιμη αὐτή στιγμή. Οἱ μεταρυθμίσεις καί οἱ ἐλευθερίες μποροῦν νά εἶναι στέρεες μόνο στήν περίπτωση πού δέν παραχωροῦνται κάτω ἀπό τήν πίεση μιᾶς προσωρινῆς ἀνάγκης, μιᾶς ἀνάγκης τῆς στιγμῆς, ἀλλά ὅταν παραχωροῦνται μέ πλήρη ἐπίγνωση τῆς χρησιμότητας τῆς μεταρύθμισης, στήν ἀκμή τῶν δυνάμεων καί τοῦ μεγαλείου τῆς κυβέρνησης. Ἔτσι ἀκριβῶς ἐνεργεῖ σήμερα ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση, ἐπιστρέφοντάς σας τίς ἐλευθερίες σας.

Ἐνεργώντας ἔτσι, ἡ σοβιετική ἐξουσία, θέλει νά πεῖ ὅτι σᾶς ἔχει πλήρη ἐμπιστοσύνη, σύντροφοι γκόρτσι, ὅτι ἔχει ἐμπιστοσύνη στίς ἱκανότητές σας νά αὐτοδιοικεῖστε.

Ἐλπίζουμε ὅτι θά δικαιώσετε τήν ἐμπιστοσύνη αὐτή τῆς ἐργατο-ἀγροτικῆς Ρωσίας.

Ζήτω ἡ συμμαχία τῶν λαῶν τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ μέ τούς λαούς τῆς Ρωσίας!

2. ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Σύντροφοι! Πῆρα κάμποσα σημειώματα μ' ἐρωτήματα πού ἀφοροῦν τήν αὐτονομία, καί πρέπει ν' ἀπαντήσω σ' αὐτά.

Τό πρῶτο ἐρώτημα ἀφορᾶ τά ἐδαφικά ὅρια τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῶν Γκόρτσι. Τά σύνορα τῆς Δημοκρατίας καθορίζονται σέ γενικές γραμμές ὡς ἑξῆς: πρός βορά ποταμός Τέρεκ καί στά ἄλλα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντα ἡ Σοβιετική Δημοκρατία τῶν Γκόρτσι θά συνορεύει μέ τούς λαούς τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ: τούς τσετσένους, τούς ἰγκούσους, τούς καμπαρντίνους, τούς ὀσέτους, τούς μπαλκάρους, τούς καρατσάγιεβους μαζί μέ τούς ξενοφερμένους καί τίς στανίτσες τῶν κοζάκων ἀπό τή δῶθε ὄχθη τοῦ Τέρεκ. Αὐτό θά εἶναι τό ἔδαφος τῆς Αὐτόνομης Δημοκρατίας τῶν Γκόρτσι. Ὅσον ἀφορᾶ τίς λεπτομέρειες στή χάραξη τῶν συνόρων, αὐτές θά καθοριστοῦν ἀπό μιά ἐπιτροπή, πού θά ἀποτελεσθεῖ ἀπό ἀντιπροσώπους τῆς Δημοκρατίας τῶν Γκόρτσι καί τῶν γειτονικῶν κυβερνείων.

Τό δεύτερο ἐρώτημα εἶναι: ποιό θά εἶναι τό κέντρο τῆς Αὐτόνομης Δημοκρατίας τῶν Γκόρτσι κι ἄν οἱ πόλεις Γκρόζνι καί Βλαντικαφκάζ θά ἀνήκουν στή δημοκρατία. Καί βέβαια θά ἀνήκουν. Πρωτεύουσα τῆς δημοκρατίας μπορεῖ νά ὁριστεῖ ὁποιαδήποτε πόλη. Ἐγώ προσωπικά νομίζω ὅτι τέτιο κέντρο πρέπει νά εἶναι τό Βλαντικαφκάζ,

σάν κέντρο πού συνδέεται μέ ὅλες τίς ἐθνότητες τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ.

Τό τρίτο ἐρώτημα ἀφορᾶ τά πλαίσια τῆς ἴδιας τῆς αὐτονομίας. Μέ ρωτοῦν: ποιά μορφή αὐτονομίας παραχωρεῖται στή Δημοκρατία τῶν Γκόρτσι; Ὑπάρχουν διάφορες αὐτονομίες: διοικητική, ὅπως εἶναι ἡ αὐτονομία πού ἔχουν οἱ καρελοί, οἱ τσερεμίσοι, οἱ τσουβάσοι, οἱ γερμανοί τῆς περιοχῆς τοῦ Βόλγα καί πολιτική, ὅπως εἶναι ἡ αὐτονομία πού ἔχουν οἱ μπασκίροι, οἱ κιργίζιοι καί οἱ τάταροι τῆς περιοχῆς τοῦ Βόλγα. Ἡ αὐτονομία τῆς Δημοκρατίας τῶν Γκόρτσι εἶναι πολιτική καί, φυσικά, σοβιετική. Εἶναι αὐτονομία τύπου Μπασκιρίας, Κιργιζίας, Ταταρίας. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἐπικεφαλῆς τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῶν Γκόρτσι θά βρίσκεται Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῶν Σοβιέτ, ἐκλεγμένη ἀπό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ. Ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή θά βγάλει τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ, πού θά συνδέεται ἄμεσα μέ τή Μόσχα. Ἡ δημοκρατία θά χρηματοδοτεῖται ἀπό τό γενικό προϋπολογισμό τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας. Τά ἐπιτροπάτα τοῦ λαοῦ, πού διαχειρίζονται τίς ὑποθέσεις τῆς οἰκονομίας καί τοῦ στρατοῦ, θά συνδέονται ἄμεσα μέ τά ἀντίστοιχα ἐπιτροπάτα τοῦ κέντρου. Τά ὑπόλοιπα ἐπιτροπάτα: τῆς δικαιοσύνης, τῆς γεωργίας, τῶν ἐσωτερικῶν, τῆς παιδείας κλπ. θά ὑπάγονται ἄμεσα στήν Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῶν Γκόρτσι, πού θά συνδέεται μέ τήν Πανρωσική Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή. Τό ἐξωτερικό ἐμπόριο καί οἱ ἐξωτερικές ὑποθέσεις θά βρίσκονται ὁλοκληρωτικά στά χέρια τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας.

Κατόπιν ἀκολουθεῖ τό ἐρώτημα σχετικά μέ τό χρόνο πού θά μπεῖ σέ ἐφαρμογή ἡ αὐτονομία. Γιά νά γίνει ἡ ἐπεξεργασία τῶν λεπτομερειακῶν κανόνων ἤ, χρησιμοποιώντας τή λόγια γλώσσα, τοῦ «συντάγματος» τῆς δημοκρατίας, εἶναι ἀπαραίτητο νά ἐκλεγοῦν ἀπό ἕνας ἀντιπρόσωπος γιά κάθε ἐθνότητα καί οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοί μαζί μέ τούς ἐκπροσώπους τῆς κυβέρνησης στή Μόσχα νά ἐπεξεργαστοῦν τό Σύνταγμα τῆς Αὐτόνομης Δημοκρατίας τῶν Γκόρτσι.

Δέ θά ἦταν ἄσχημο νά ἐκλέξετε γι' αὐτό τό σκοπό στό σημερινό σας συνέδριο ἀπό ἕναν ἀντιπρόσωπο ἀπό τούς τσετσένους, τούς ἰνγκούσους, τούς ὀσέτους, τούς καμπαρντίνους, τούς μπαλκάρους, τούς καρατσάγιεβους καί ἀπό τίς στανίτσες πού ἀνήκουν στήν Αὐτόνομη Δημοκρατία τῶν Γκόρτσι, συνολικά ἑφτά ἀντιπροσώπους.

Μέ ρωτοῦν ποιά θά εἶναι ἡ διαδικασία τῶν ἐκλογῶν στά ἐθνικά Σοβιέτ. Οἱ ἐκλογές πρέπει νά διεξαχθοῦν σύμφωνα μέ τό σύνταγμα, δηλ. δικαίωμα ἐκλογῶν στά Σοβιέτ θά ἔχουν μόνο οἱ ἐργαζόμενοι. Τά Σοβιέτ πρέπει νά εἶναι Σοβιέτ τῶν ἐργαζομένων.

Ἐμεῖς στή Ρωσία ἔχουμε τή γνώμη ὅτι: ὅποιος δέ δουλεύει δέν τρώει. Ἐσεῖς πρέπει νά διακηρύξετε ὅτι: ὅποιος δέ δουλεύει, δέν ψηφίζει. Αὐτή εἶναι ἡ βάση τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας. Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ διαφορά ἀνάμεσα στήν ἀστική καί τή σοβιετική αὐτονομία.

Τό ἑπόμενο ἐρώτημα ἀφορᾶ τό στρατό.

Ὁ στρατός πρέπει ὁπωσδήποτε νά εἶναι ἑνιαῖος γιατί ἡ Δημοκρατία τῶν Γκόρτσι μέ τό μικρό της στρατό δέ θά μπορέσει νά ὑπερασπίσει τήν ἐλευθερία της, δέ θά μπορέσει ν' ἀντιπαραθέσει τίποτα στά στρατεύματα πού συντηρεῖ ἡ Ἀντάντ.

Κλείνοντας τό λόγο μου, θά ἤθελα νά ὑπογραμμίσω τό βασικό, πού μπορεῖ νά δόσει σέ σᾶς, τούς γκόρτσι, ἡ αὐτονομία.

Τό βασικό κακό, πού ἔδερνε τούς γκόρτσι σέ ὅλη τους τή ζωή, ἦταν ἡ καθυστέρησή τους, ἡ ἀμάθειά τους. Μόνο μέ τό ξερίζωμα αὐτοῦ τοῦ κακοῦ, μόνο μέ μιά πλατιά διαφώτιση τῶν μαζῶν, οἱ γκόρτσι μποροῦν νά σωθοῦν ἀπό τήν ἐξαφάνιση, μποροῦν νά ἐπικοινωνήσουν μέ τόν ἀνώτερο πολιτισμό. Νά, γιατί στήν αὐτόνομη δημοκρατία τους οἱ γκόρτσι πρέπει ν' ἀρχίσουν πρῶτα-πρῶτα ἀπό τή δημιουργία σχολειῶν καί πολιτιστικῶν-μορφωτικῶν ἱδρυμάτων.

Ὅλο τό νόημα τῆς αὐτονομίας εἶναι νά τραβήξει τούς γκόρτσι στή διοίκηση τῆς χώρας τους. Ἐδῶ ἔχετε πάρα πολύ λίγους ντόπιους πού ξέρουν νά διοικοῦν τό λαό τους. Νά γιατί στά ὄργανα τῆς Ἐπισιτιστικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς Τσεκά, τοῦ Εἰδικοῦ Τμήματος καί τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας δουλεύουν ρῶσοι, πού δέν ξέρουν τόν τρόπο ζωῆς καί τή γλώσσα σας. Εἶναι ἀπαραίτητο νά τραβηχτοῦν ἄνθρωποί σας σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς διοίκησης τῆς χώρας. Ἡ αὐτονομία, γιά τήν ὁποία γίνεται λόγος ἐδῶ, πρέπει νά κατανοηθεῖ μέ τήν ἔννοια ὅτι σ' ὅλα τά ὄργανα τῆς διοίκησης πρέπει νά βρίσκονται ἄνθρωποι δικοί σας, πού νά ξέρουν τή γλώσσα σας καί τόν τρόπο ζωῆς σας.

Αὐτό εἶναι τό νόημα τῆς αὐτονομίας.

Ἡ αὐτονομία πρέπει νά σᾶς μάθει νά στηρίζεστε στά δικά σας πόδια—αὐτός εἶναι ὁ σκοπός τῆς αὐτονομίας.

Τά ἀποτελέσματα τῆς αὐτονομίας δέ θά ἐκδηλωθοῦν ἀμέσως: δέ μπορεῖς μέσα σέ μιά μέρα νά δημιουργήσεις ἀπό ντόπιους ἔμπειρα στελέχη πού νά διοικήσουν τή χώρα. Δέ θά περάσουν ὅμως οὔτε δυό-τρία χρόνια καί θά τραβηχτεῖτε στό ἔργο τῆς διοίκησης τῆς χώρας σας καί θά αναδείξετε ἀπό σᾶς τούς ἴδιους δασκάλους, στελέχη τῆς οἰκονομίας, τοῦ ἐπισιτισμοῦ, γεωδαῖτες, στρατιωτικούς, δικαστικούς καί γενικά κομματικά καί σοβιετικά στελέχη. Καί τότε θά δεῖτε ὅτι μάθατε νά αὐτοδιοικεῖστε.

Ζήτω ἡ αὐτονομία τῶν γκόρτσι, πού θά σᾶς μάθει νά διοικεῖτε τή χώρα σας καί θά σᾶς βοηθήσει νά γίνετε ἐξίσου συνειδητοί ὅπως εἶναι οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες τῆς Ρωσίας, πού δέν ἔμαθαν ἁπλῶς νά διοικοῦν τή χώρα τους, ἀλλά καί νά νικοῦν τούς ὁρκισμένους ἐχθρούς τους!

«Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ»
ἀρ. φύλλων 39 καί 40,
8 καί 15 τοῦ Δεκέμβρη 1920.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΚΑΥΚΑΣΟ

Συνέντευξη μέ συνεργάτη τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

Ὁ σύντροφος Στάλιν, πού γύρισε ἀπό ἀποστολή στό Νότο, σέ συνέντευξή του μέ συνεργάτη μας γιά τήν κατάσταση τοῦ Καυκάσου, δήλωσε τά παρακάτω:

—Ἡ σπουδαία σημασία τοῦ Καυκάσου γιά τήν ἐπανάσταση δέν καθορίζεται μόνο ἀπό τό γεγονός ὅτι ἀποτελεῖ πηγή πρώτων ὑλῶν, καυσίμων καί τροφίμων, ἀλλά καί ἀπό τή θέση του ἀνάμεσα στήν Εὐρώπη καί τήν Ἀσία, εἰδικά ἀνάμεσα στή Ρωσία καί τήν Τουρκία, καί ἀπό τό γεγονός ὅτι ἔχει σπουδαιότατους οἰκονομικούς καί στρατηγικούς δρόμους (Μπατούμ-Μπακού, Μπατούμ-Ταυρίδα, Μπατούμ-Ταυρίδα-Ἐρζερούμ).

Αὐτά ὅλα τά ὑπολογίζει ἡ Ἀντάντ, πού κατέχοντας σήμερα τήν Κωνσταντινούπολη, αὐτό τό κλειδί τῆς Μαύρης θάλασσας, θά ἤθελε νά διατηρήσει τό δρόμο πού πάει κατευθείαν πρός τήν Ἀνατολή μέσω τῆς Ὑπερκαυκασίας.

Ποιός τελικά θά μείνει κύριος τοῦ Καυκάσου, ποιός θά ἐπωφεληθεῖ ἀπό τά πετρέλαια καί τούς σπουδαιότατους δρόμους πού ὁδηγοῦν στό βάθος τῆς Ἀσίας, ἡ ἐπανάσταση ἤ ἡ Ἀντάντ, αὐτοῦ βρίσκεται ὅλο τό ζήτημα.

Ἡ ἀπελευθέρωση τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν ἐξασθένισε σημαντικά τή θέση τῆς Ἀντάντ στόν Καύκασο. Ὁ ἀγώνας

τῆς Τουρκίας ἐνάντια στήν Ἀντάντ ἔφερε τά ἴδια ἀποτελέσματα. Παρ' ὅλα αὐτά ἡ Ἀντάντ δέν ἀποθαρρύνεται καί πλέκει τά δίχτια της στόν Καύκασο.

Ἡ μετατροπή τῆς Τιφλίδας σέ βάση ἀντεπαναστατικῆς δράσης· ὁ σχηματισμός τῶν ἀστικῶν κυβερνήσεων τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν, τοῦ Νταγκεστάν καί τῶν γκόρτσι τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ, μέ χρήματα, φυσικά, τῆς Ἀντάντ καί μέ τή βοήθεια τῆς ἀστικῆς Γεωργίας· οἱ ἐρωτοτροπίες μέ τούς κεμαλικούς καί ἡ προπαγάνδιση τῆς ἰδέας μιᾶς ὁμοσπονδίας τῶν λαῶν τοῦ Καυκάσου πού θά εἶναι προτεκτοράτο τῆς Τουρκίας· ὁ χορός τῶν ὑπουργικῶν μεταβολῶν στήν Περσία, πού διευθύνεται ἀπό τήν Ἀντάντ καί τό πλημμύρισμα τῆς Περσίας μέ ἀγγλικά ἀποικιακά στρατεύματα ἀπό ἰνδούς, ὅλα αὐτά καί πολλά ἄλλα παρόμοια δείχνουν ὅτι οἱ γερόλυκοι τῆς Ἀντάντ δέν κοιμοῦνται. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ δράση τῶν πραχτόρων τῆς Ἀντάντ πρός αὐτή τήν κατεύθυνση δυνάμωσε σημαντικά καί πῆρε πυρετώδικο χαραχτήρα μετά τή συντριβή τοῦ Βράνγκελ.

Ποιές εἶναι οἱ πιθανότητες ἐπιτυχίας τῆς Ἀντάντ καί ποιές οἱ πιθανότητες ἐπιτυχίας τῆς ἐπανάστασης στόν Καύκασο;

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι οἱ πιθανότητες ἐπιτυχίας τῆς Ἀντάντ, λογουχάρη, στό Νταγκεστάν καί στήν περιοχή τοῦ Τέρεκ περιορίστηκαν στό μηδέν. Ἡ συντριβή τοῦ Βράνγκελ καί ἡ ἀνακήρυξη τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας στό Νταγκεστάν καί στήν περιοχή τοῦ Τέρεκ, παράλληλα μέ τήν ἐντατική σοβιετική ἀνοικοδομητική δουλιά σ' αὐτές τίς περιοχές, σταθεροποίησαν ἐκεῖ τή θέση τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης. Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι τά λαϊκά συνέδρια τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἑκατομμυρίων τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Τέρεκ καί τοῦ Νταγκεστάν ὁρκίστηκαν πανηγυ-

ρικά νά ἀγωνιστοῦν γιά τά Σοβιέτ, σέ στενή συμμαχία μέ τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς Ρωσίας.

Οἱ γκόρτσι ἐκτίμησαν σωστά τήν ἀνακήρυξη τῆς αὐτονομίας—πού δέν ἔγινε σέ δύσκολες στιγμές [γιά τή σοβιετική ἐξουσία ἀλλά σέ στιγμές τεράστιων ἐπιτυχιῶν τῶν ἐνόπλων δυνάμεών της — σά δεῖγμα ἐμπιστοσύνης τῆς ἐξουσίας πρός τούς γκόρτσι. «Ἐκεῖνο πού παραχωρεῖ ἡ ἐξουσία στούς λαούς—μοῦ λέγανε οἱ γκόρτσι σέ ἀτομική συζήτηση—σέ δύσκολες στιγμές, κάτω ἀπό τήν πίεση τῆς ἀνάγκης τῆς στιγμῆς, δέν εἶναι στέρεο. Στέρεες εἶναι μόνο οἱ μεταρυθμίσεις καί οἱ ἐλευθερίες πού παραχωροῦνται ἀπό τά πάνω ὕστερα ἀπό τίς νίκες ἐνάντια στούς ἐχθρούς, ὅπως γίνεται αὐτό σήμερα ἀπό τή Σοβιετική Κυβέρνηση».

Ἐξίσου ἀσήμαντες εἶναι οἱ πιθανότητες ἐπιτυχίας τῆς Ἀντάντ στό Ἀζερμπαϊτζάν, πού κατάχτησε τήν ἀνεξαρτησία του καί ἔκλεισε ἐθελοντική συμμαχία μέ τούς λαούς τῆς Ρωσίας. Δέ χρειάζεται ν' ἀποδείξουμε ὅτι τά άρπαχτικά νύχια τῆς Ἀντάντ, πού τά ἅπλωσε πρός τό Ἀζερμπαϊτζάν καί τά πετρέλαια τοῦ Μπακοῦ, θά προκαλέσουν μόνο ἀποτροπιασμό μέσα στούς ἐργαζόμενους τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν.

Οἱ πιθανότητες ἐπιτυχίας τῆς Ἀντάντ στήν Ἀρμενία καί στή Γεωργία ἐλαττώθηκαν ἐπίσης σέ σημαντικό βαθμό ὕστερα ἀπό τή συντριβή τοῦ Βράνγκελ. Ἡ Ἀρμενία τῶν ντασνάκων ἔπεσε ἀναμφισβήτητα θύμα τῆς προβοκάτσιας τῆς Ἀντάντ, πού τήν παρακίνησε κατά τῆς Τουρκίας καί ἔπειτα τήν ἐγκατέλειψε ἄτιμα νά τήν κατασπαράξουν οἱ τοῦρκοι. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ἡ Ἀρμενία δέν ἔχει καμιά ἄλλη δυνατότητα γιά νά σωθεῖ, ἐκτός ἀπό μιά: τή συμμαχία μέ τή Σοβιετική Ρωσία. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι τό περιστατικό αὐτό θά χρησιμεύσει σά δίδαγμα γιά ὅλους τούς λαούς, πού οἱ ἀστικές κυβερνήσεις τους δέν παύουν νά κάνουν τεμενάδες μπροστά στήν Ἀντάντ,—καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα θά χρησιμεύσει σά δίδαγμα γιά τή Γεωργία.

Ἡ καταστροφική οἰκονομική καί ἐπισιτιστική κατάσταση τῆς Γεωργίας εἶναι γεγονός πού τό διαπιστώνουν ἀκόμα καί οἱ σημερινοί κυβερνῆτες τῆς Γεωργίας. Ἡ Γεωργία πού μπλέχτηκε στά δίχτ α τῆς Ἀντάντ καί γιά τό λόγο αὐτό στερήθηκε τόσο τά πετρέλαια τοῦ Μπακοῦ ὅσο καί τά σιτηρά τοῦ Κουμπάν, ἡ Γεωργία πού μετατράπηκε σέ κύρια βάση τῶν ἰμπεριαλιστικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Ἀγγλίας καί τῆς Γαλλίας καί γι' αὐτό βρίσκεται σέ ἐχθρικές σχέσεις μέ τή Σοβιετική Ρωσία—ἡ Γεωργία αὐτή ζεῖ σήμερα τίς τελευταῖες της μέρες. Δέν εἶναι τυχαῖο τό γεγονός ὅτι ὁ κ. Καούτσκι, ὁ ἐκφυλισμένος ταξικά ἀρχηγός τῆς ἑτοιμοθάνατης 2ης Διεθνοῦς, πού τόν ξέβρασε τό κύμα τῆς ἐπανάστασης ἔξω ἀπό τήν Εὐρώπη, βρῆκε καταφύγιο στή μουχλιασμένη Γεωργία πού βρίσκεται τυλιγμένη στά δίχτυα τῆς Ἀντάντ, στούς χρεωκοπημένους γεωργιανούς σοσιαλ-ντουχάνσικους. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι στή δύσκολη στιγμή ἡ Ἀντάντ θά ἐγκαταλείψει ἐπίσης καί τή Γεωργία, ὅπως ἀκριβῶς ἐγκατάλειψε καί τήν Ἀρμενία.

Ἡ θέση τῶν ἄγγλων στήν Περσία, σάν καταχτητῶν, γίνεται ὅλο καί πιό ξεκάθαρη. Εἶναι γνωστό ὅτι ἡ Περσική κυβέρνηση μέ τήν παροιμιώδη συχνή ἀλλαγή τῆς σύνθεσής της ἀποτελεῖ ἕνα προκάλυμμα γιά τούς στρατιωτικούς ἀκόλουθους τῆς ἀγγλικῆς πρεσβείας. Εἶναι γνωστό ὅτι τά λεγόμενα περσικά στρατεύματα ἔπαψαν νά ὑπάρχουν, γιατί στή θέση τους ἐμφανίστηκαν τά ἀγγλικά ἀποι-

κιακά στρατεύματα ἀπό ἰνδούς. Εἶναι γνωστό ὅτι γιά τούς λόγους αὐτούς εἴχαμε μιά σειρά ἀντιαγγλικές ἐκδηλώσεις στήν Τεχεράνη καί στήν Ταυρίδα. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι τό περιστατικό αὐτό δέ μπορεῖ νά μεγαλώσει τίς πιθανότητες ἐπιτυχίας τῆς Ἀντάντ στήν Περσία.

Τέλος, ἡ Τουρκία. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι πλησιάζει στό τέλος της ἡ περίοδος τῆς συνθήκης τῶν Σεβρῶν[112], πού στρέφεται ἐνάντια στήν Τουρκία γενικά καί ἐνάντια στούς κεμαλικούς εἰδικά. Ἀπό τό ἕνα μέρος ὁ ἀγώνας τῶν κεμαλικῶν κατά τῆς Ἀντάντ καί ὁ ἀναβρασμός στίς ἀποικίες τῆς Ἀγγλίας, πού δυνάμωσε πάνω σ' αὐτή τή βάση, καί ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἡ συντριβή τοῦ Βράνγκελ καί ἡ πτώση τοῦ Βενιζέλου στήν Ἑλλάδα, ἀνάγκασαν τήν Ἀντάντ νά ἀκολουθήσει μιά πολύ πιό μετριοπαθῆ πολιτική ἀπέναντι στούς κεμαλικούς. Ἡ συντριβή τῆς Ἀρμενίας ἀπό τούς κεμαλικούς, μέ τήν ἀπόλυτη «οὐδετερότητα» τῆς Ἀντάντ, οἱ φῆμες γιά σχεδιαζόμενη ἐπιστροφή τῆς Θράκης καί τῆς Σμύρνης στήν Τουρκία, οἱ φῆμες γιά διαπραγματεύσεις ἀνάμεσα στούς κεμαλικούς καί τό σουλτάνο, πού εἶναι πράχτορας τῆς Ἀντάντ, καί γιά σχεδιαζόμενη ἐγκατάλειψη τῆς Κωνσταντινούπολης, καί τέλος ἡ ἠρεμία πού ἐπικρατεῖ στό Δυτικό Μέτωπο τῆς Τουρκίας—ὅλα αὐτά εἶναι συμπτώματα πού δείχνουν ὅτι ἡ Ἀντάντ ἐρωτοτροπεῖ σοβαρά μέ τούς κεμαλικούς καί οἱ κεμαλικοί ἔκαναν ἴσως κάποια στροφή πρός τά δεξιά.

Εἶναι δύσκολο νά ποῦμε ποῦ θά καταλήξουν οἱ ἐρωτοτροπίες τῆς Ἀντάντ καί ὥς ποῦ θά φτάσουν οἱ κεμαλικοί στή στροφή τους πρός τά δεξιά. Ἕνα πράγμα ὅμως εἶναι ἀναμφισβήτητο: ὅτι ὁ ἀγώνας γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν ἀποικιῶν, πού ἄρχισε πρίν ἀπό μερικά χρόνια, θά δυναμώσει παρ' ὅλα τά ἐμπόδια, ὅτι ἡ Ρωσία, σάν ἀναγνωρισμένος σημαιοφόρος αὐτοῦ τοῦ ἀγώνα, θά ὑποστηρίξει μ' ὅλες τίς δυνάμεις της καί μέ ὅλα τά μέσα τούς ὀπαδούς αὐτοῦ τοῦ ἀγώνα, ὅτι ὁ ἀγώνας αὐτός θά ὁδηγήσει στή νίκη μαζί μέ τούς κεμαλικούς, ἄν δέν προδόσουν τήν ὑπόθεση τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν καταπιεζομένων λαῶν, ἤ ἐνάντια στούς κεμαλικούς, ἄν περάσουν στό στρατόπεδο τῆς Ἀντάντ.

Αὐτό δείχνει ἡ ἐπανάσταση πού φουντώνει στή Δύση καί ἡ ἀναπτυσσόμενη δύναμη τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας.

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 269, 30 τοῦ Νοέμβρη 1920.

ΖΗΤΩ Η ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΑΡΜΕΝΙΑ!

Ἡ μαρτυρική καί πολυβασανισμένη Ἀρμενία, πού χάρη στήν εὔνοια τῆς Ἀντάντ καί τῶν ντασνάκων ἐγκαταλείφθηκε στήν πείνα, τήν καταστροφή καί τήν προσφυγιά, αὐτή ἡ Ἀρμενία ἡ ἐξαπατημένη ἀπ' ὅλους τούς «φίλους» της, βρῆκε σήμερα τήν ἀπολύτρωσή της μέ τήν αὐτοανακήρυξή της σέ σοβιετική χώρα.

Οὔτε οἱ ψεύτικες διαβεβαιώσεις τῆς Ἀγγλίας, τοῦ «προαιώνιου ὑπερασπιστῆ» τῶν συμφερόντων τῶν ἀρμένηδων· οὔτε οἱ περιβόητοι δεκατέσσερις ὅροι τοῦ Οὐίλσον[113]· οὔτε οἱ μεγαλόστομες ἐπαγγελίες τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν μέ τήν «ἐντολή» της γιά διοίκηση τῆς Ἀρμενίας δέ μπόρεσαν (καί δέ μποροῦσαν!) νά σώσουν τήν Ἀρμενία ἀπό τή σφαγή καί τή φυσική ἐξόντωση. Μόνο ἡ ἰδέα τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας ἔφερε στήν Ἀρμενία τήν εἰρήνη καί τή δυνατότητα τῆς ἐθνικῆς ἀνανέωσης.

Θ' ἀναφέρουμε πιό κάτω ὁρισμένα γεγονότα, πού ὁδήγησαν στόν ἐκσοβιετισμό τῆς Ἀρμενίας: ἡ ὀλέθρια πολιτική τῶν ντασνάκων, πού εἶναι πράχτορες τῆς Ἀντάντ, ὁδηγεῖ τή χώρα στήν ἀναρχία καί τήν ἀθλιότητα. Ὁ πό-

λεμος κατά τῆς Τουρκίας, πού ἐξύφαναν οἱ ντασνάκοι, χειροτερεύει στό ἔπακρο τή δύσκολη κατάσταση τῆς Ἀρμενίας. Οἱ βόρειες ἐπαρχίες τῆς Ἀρμενίας, πού μαρτύρησαν ἀπό τήν πείνα καί τήν ἔλλειψη δικαιωμάτων, ἐξεγείρονται στά τέλη τοῦ Νοέμβρη καί δημιουργοῦν τήν ἐπαναστατική στρατιωτική ἐπιτροπή τῆς Ἀρμενίας, μέ ἐπικεφαλῆς τό σ. Κασιάν. Στίς 30 τοῦ Νοέμβρη ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς στέλνει στό ὄνομα τοῦ συντρόφου Λένιν χαιρετιστήριο τηλεγράφημα μέ τό ὁποῖο ἀναγγέλλει τή δημιουργία τῆς Σοβιετικῆς Ἀρμενίας καί τήν κατάληψη τῆς πόλης Ντελιζάν ἀπό τήν Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή. Τήν 1η τοῦ Δεκέμβρη τό Σοβιετικό Ἀζερμπαϊτζάν παραιτεῖται θεληματικά ἀπό τίς ἀμφισβητούμενες ἐπαρχίες καί διακηρύχνει ὅτι μεταβιβάζει στή Σοβιετική Ἀρμενία τό Ζανγκεζούρ, τό Ναχιτσεβάνι καί τό Ναγκόρνι Καραμπάχ. Τήν 1η τοῦ Δεκέμβρη ἡ Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή παίρνει χαιρετιστήριο ἀπό τήν τουρκική διοίκηση. Στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη ὁ σ. Ὀρτζονικίτζε ἀναγγέλλει τήν εἴδηση ὅτι στό Ἐριβάν διώχτηκε ἡ κυβέρνηση τῶν ντασνάκων καί ὅτι τά στρατεύματα τῆς Ἀρμενίας μπαίνουν στή διάθεση τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς.

Σήμερα ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἀρμενίας, τό Ἐριβάν, βρίσκεται στά χέρια τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας τῆς Ἀρμενίας.

Ἡ προαιώνια ἐχθρότητα ἀνάμεσα στήν Ἀρμενία καί τούς μουσουλμάνους πού τήν περιβάλλουν ἐξαλείφθηκε μεμιᾶς μέ τήν ἀποκατάσταση μιᾶς ἀδελφικῆς ἀλληλεγγύης ἀνάμεσα στούς ἐργαζόμενους τῆς Ἀρμενίας, τῆς Τουρκίας καί τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν.

Ἄς τό ξέρουν ὅλοι, ὅσοι πρέπει νά τό ξέρουν, ὅτι μ ό ν ο ἡ σοβιετική ἐξουσία μπόρεσε νά λύσει τό λεγόμενο

ἀρμένικο «πρόβλημα», πού μάταια ἔσπαναν τό κεφάλι τους γιά νά τό λύσουν οἱ γερόλυκοι τῆς ἰμπεριαλιστικῆς διπλωματίας.

Ζήτω ἡ Σοβιετική Ἀρμενία!

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 273,
4 τοῦ Δεκέβρη 1920.
Ὑπογραφή: Ι. Στάλιν

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Στίς 29 τοῦ Σεπτέμβρη 1917 ἄρχισε ἡ ἀπόβαση γερμανικῶν τμημάτων στό Ἔζελ, Ντάγκο καί ἄλλα νησιά τῆς Βαλτικῆς, πού βρίσκονται στήν εἴσοδο τοῦ κόλπου τῆς Ρίγας.—*Σελ. 4.*

[2] Ἡ Κεντρική Ράντα τῆς Οὐκρανίας δημιουργήθηκε στό Κίεβο τόν Ἀπρίλη τοῦ 1917 ἀπό τό συνασπισμό τῶν ἀστικῶν καί μικροαστικῶν κομμάτων καί ὁμάδων. Μετά τή νίκη τῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη ἡ Ράντα ἀρνήθηκε νά ἀναγνωρίσει τή Σοβιετική Κυβέρνηση καί ἀκολούθησε τό δρόμο τοῦ ἀνοιχτοῦ ἀγώνα κατά τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, ὑποστηρίζοντας τόν Καλέντιν καί τούς ἄλλους λευκοφρουρούς στρατηγούς στό Ντόν. Τόν Ἀπρίλη τοῦ 1918 τά γερμανικά στρατεύματα κατοχῆς ἀντικατέστησαν τή Ράντα μέ τήν κυβέρνηση τοῦ γκέτμαν Σκοροπάτσκι.—*Σελ. 8.*

[3] Τό «Τελεσίγραφο» τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἤ τό «Διάγγελμα πρός τόν οὐκρανικό λαό μέ τελεσιγραφικές ἀπαιτήσεις πρός τή Ράντα τῆς Οὐκρανίας», πού τό ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν, ἔλεγε: «Ἐμεῖς, τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἀναγνωρίζουμε στή Λαϊκή Δημοκρατία τῆς Οὐκρανίας, τό δικαίωμα νά ἀποχωριστεῖ τελείως ἀπό τή Ρωσία ἤ νά κλείσει συμφωνία μέ τή Δημοκρατία τῆς Ρωσίας γιά ὁμοσπονδιακές ἤ ἄλλες παρόμοιες σχέσεις μεταξύ τους.

Ἐμεῖς, τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ, ἀναγνωρίζουμε ἀμέσως, χωρίς περιορισμούς καί ἐπιφυλάξεις καθετί

πού ἀφορᾶ τά ἐθνικά δικαιώματα καί τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία τοῦ οὐκρανικοῦ λαοῦ» (βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, 3η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 22ος, σελ. 121-123)

Ἡ «Ἀπάντηση» τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ πρός τό οὐκρανικό ἐπιτελεῖο τῆς Πετρούπολης (ἤ ἀκριβέστερα πρός τό οὐκρανικό ἐπιτελεῖο τῆς στρατιωτικῆς Ράντας στήν περιοχή τῆς Πετρούπολης), πού διεξήγαγε τίς διαπραγματεύσεις μέ τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἐξ ὀνόματος τῆς Κεντρικῆς Ράντας ἔλεγε: «Ὅσον ἀφορᾶ τούς ὅρους πού ἔβαλε ἡ Ράντα, ὅσοι ἔχουν χαραχτήρα ἀρχῶν (δικαίωμα αὐτοδιάθεσης) δέν ἀποτελοῦσαν καί δέν ἀποτελοῦν ἀντικείμενο συζήτησης ἤ διαφορᾶς γιατί τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἀναγνωρίζει καί ἐφαρμόζει ὁλοκληρωτικά αὐτές τίς ἀρχές» (βλ. «Ἰσβέστια», ἀρ. φύλλου 245, τῆς 7 τοῦ Δεκέμβρη 1917).—*Σελ. 11.*

4 Τό τηλεγράφημα ἔλεγε ὅτι ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῶν Σοβιέτ, πού ἐκλέχτηκε στίς 13 τοῦ Δεκέμβρη 1917 ἀπό τό Πανουκρανικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί ἑνός μέρους τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν τῆς Οὐκρανίας πῆρε ὁλοκληρωτικά στά χέρια της τήν ἐξουσία στήν Οὐκρανία (βλ. «Ἰσβέστια», ἀρ. φύλλου 252, 15 τοῦ Δεκέμβρη 1917).—*Σελ. 22.*

5 Τό 3ο Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν ἔγινε ἀπό τίς 10 ὥς τίς 18 τοῦ Γενάρη 1918 στήν Πετρούπολη. Στό Συνέδριο παραβρέθηκαν 1046 ἀντιπρόσωποι. Τήν ἔκθεση δράσης τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τήν ἔκανε ὁ Β. Ι. Λένιν, καί τήν ἔκθεση δράσης τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν ὁ Γ. Μ. Σβερντλόφ. Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἔκανε στό συνέδριο εἰσήγηση γιά τό ἐθνικό ζήτημα. Τό Συνέδριο ψήφισε ἀπόφαση πού ἐνέκρινε τήν πολιτική τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ, ἐπικύρωσε τή «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ» πού ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν σέ συνεργασία μέ τό Ι. Β. Στάλιν, τά διατάγματα τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ γιά τήν ἀνεξαρτησία τῆς Φιλανδίας καί τῆς Ἀρμενίας, καθώς καί τήν ἀπόφαση πού πρότεινε ὁ Ι. Β. Στάλιν γιά τά ὁμοσπονδιακά ὄργανα τῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας.—*Σελ. 36.*

6 Πρόκειται γιά τό τρίτο Οὐνιβερσάλ (διάγγελμα), πού ψήφισε ἡ Κεντρική Ράντα τῆς Οὐκρανίας στίς 7 τοῦ Νοέμβρη 1917. —*Σελ. 40.*

7 Τό Ἐπιτροπάτο τοῦ Καυκάσου ἤ τῆς Ὑπερκαυκασίας σχηματίστηκε στήν Τιφλίδα τό Νοέμβρη τοῦ 1917 ἀπό τούς μενσεβίκους, τούς ἐσέρους, τούς ντασνάκους καί τούς μουσαβατιστές. Διατηρήθηκε ὥς τίς 26 τοῦ Μάη 1918.—*Σελ. 41.*

8 Γραμματεία τοῦ Λαοῦ τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας—ἡ πρώτη Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας. Ἐκλέχτηκε ἀπό μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Σοβιέτ τῆς Οὐκρανίας τό Δεκέμβρη τοῦ 1917. Τόν Ἀπρίλη τοῦ 1918 μέ τήν κατοχή τῆς Οὐκρανίας ἀπό τά γερμανικά στρατεύματα ἡ Γραμματεία τοῦ Λαοῦ ἀναδιοργανώθηκε, καί κύριο καθῆκον της ἔγινε ἡ καθοδήγηση τῆς ἐξέγερσης τῶν λαϊκῶν μαζῶν ἐνάντια στούς γερμανούς καταχτητές καί τά ἀποσπάσματα τῶν χαϊνταμάκων.—*Σελ. 45.*

9 Ἡ συμφωνία ἀνακωχῆς ἀνάμεσα στή Ρωσία καί τίς δυνάμεις τῆς Τετραμεροῦς συμμαχίας (Γερμανία, Αὐστροουγγαρία, Βουλγαρία, Τουρκία) ὑπογράφτηκε στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1917 στό Μπρέστ-Λιτόφσκ. Ἡ διάρκειά της ὁρίστηκε 28 μέρες. Ἡ ἀνακωχή παρατάθηκε γιατί οἱ διαπραγματεύσεις γιά τήν ὑπογραφή συμφώνου εἰρήνης τράβηξαν σέ μάκρος. Στίς 18 τοῦ Φλεβάρη 1918 οἱ γερμανοί ἄρχισαν ἐπίθεση σ' ὅλο τό μέτωπο, παραβιάζοντας τή συμφωνία τῆς ἀνακωχῆς.—*Σελ. 45.*

10 Πρόκειται γιά τή συμφωνία πού ἔκλεισαν στίς 27 τοῦ Γενάρη 1918 στό Μπρέστ-Λιτόφσκ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Κεντρικῆς Ράντας τῆς Οὐκρανίας μέ τά κράτη τῆς Τετραμεροῦς συμμαχίας, ὕστερα ἀπό μυστικές διαπραγματεύσεις. *Σελ. 46.*

11 «**Μπακίνσκι Ραμπότσι**» («Ἐργάτης τοῦ Μπακοῦ»)—ὄργανο τῆς μπολσεβίκικης ὀργάνωσης τοῦ Μπακοῦ. Ἔβγαινε τό 1906, τό Σεπτέμβρη-Ὀχτώβρη τοῦ 1908 καί ἀπό τόν Ἀπρίλη τοῦ 1917 ὥς τόν Αὔγουστο τοῦ 1918. Μετά τή νίκη τῆς σοβιετικῆς ἐξου-

σίας στό 'Αζερμπαϊτζάν ή έφημερίδα άρχισε νά έκδίδεται ξανά άπό τίς 25 τοῦ 'Ιούλη 1920, στήν άρχή μέ τόν τίτλο «'Αζερμπαϊτζάνσκαγια Μπεντνοτά»(«Φτωχολογιά τοῦ 'Αζερμπαϊτζάν») καί μετά τίς 7 τοῦ Νοέμβρη 1920 μέ τόν παλιό της τίτλο. Σήμερα ή έφημερίδα «Μπακίνσκι Ραμπότσι» εἶναι ὄργανο τῆς ΚΕ καί τῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Μπακοῦ τοῦ ΚΚ (Μπ) τοῦ 'Αζερμπαϊτζάν.—*Σελ. 61.*

12 Ὁ πόλεμος τῶν νότιων πολιτειῶν τῆς 'Αμερικῆς ένάντιά στίς βόρειες ἔγινε τό 1861-1865 καί τέλειωσε μέ τή νίκη τῶν βόρειων πολιτειῶν. Ἕνα άπό τά άποτελέσματα τοῦ πολέμου ἦταν ή ὑπερνίκηση τῶν χωριστικῶν τάσεων τῶν νότιων πολιτειῶν καί ή δημιουργία συγκεντρωτικοῦ κράτους.—*Σελ. 76.*

13 Τό Ζόντερμπουντ—άντιδραστική ἕνωση έφτά καθολικῶν καντονιῶν τῆς Ἑλβετίας—ίδρύθηκε τό 1845. Τό 1847 ἄναψε ἔνοπλος άγώνας άνάμεσα στό Ζόντερμπουντ καί τά ὑπόλοιπα καντόνια τῆς 'Ελβετίας, πού ἦταν ὑπέρ μιᾶς συγκεντρωτικῆς κρατικῆς έξουσίας στήν 'Ελβετία. Ὁ πόλεμος τέλειωσε μέ ἧττα τοῦ Ζόντερμπουντ καί τή μετατροπή τῆς 'Ελβετίας άπό ἕνωση κρατῶν σέ ένιαῖο ένωσιακό κράτος —*Σελ. 76*

14 Ἡ έπιτροπή τῆς ΠΚΕΕ γιά τήν έπεξεργασία τοῦ σχεδίου Συντάγματός τῆς ΣΟΣΔΡ συγκροτήθηκε τήν 1 τοῦ 'Απρίλη 1918. 'Επικεφαλῆς τῆς έπιτροπῆς ἦταν ό Ι. Β. Στάλιν καί ό Ι. Μ. Σβερντλόφ. Σά βάση τῆς έργασίας τῆς έπιτροπῆς μπῆκε ή «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ έργαζόμενου καί έκμεταλλευόμενου λαοῦ» καί ή άπόφαση «Γιά τά όμοσπονδιακά ὄργανα τῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας», πού ψηφίστηκε στό 3 συνέδριο τῶν σοβιέτ μέ είσήγηση τοῦ Ι. Β. Στάλιν. Τό σχέδιο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Γενικές άρχές τοῦ Συντάγματος τῆς ΣΟΣΔΡ» συζητήθηκε καί ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τῆς έπιτροπῆς στίς 19 τοῦ 'Απρίλη 1918.—*Σελ. 89.*

15 Τό 5ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς περιοχῆς τοῦ Τουρκεστάν ἔγινε άπ' τίς 20 τοῦ 'Απρίλη ὥς τήν 1η τοῦ Μάη 1918. Τό Συνέδριο άνακήρυξε τήν αὐτονομία τῆς Σοβιετικῆς Ὁμόσπονδης Δημοκρατίας τοῦ Τουρκεστάν, έξέλεξε Κεντρική 'Εκτελεστική 'Επιτροπή (ΚΕΕ τοῦ Τ) καί Συμβούλιο τῶν 'Επιτρόπων τοῦ Λαοῦ.—*Σελ. 91.*

16 Ἡ σύσκεψη γιά τή σύγκληση τοῦ συνταχτικοῦ συνεδρίου τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας ἔγινε στή Μόσχα στίς 10-16 τοῦ Μάη 1918 ὑπό τή προεδρία τοῦ Ι. Β. Στάλιν. Πῆραν μέρος άντιπρόσωποι τῶν ταtάρων, τῶν μπασκίρων, τῶν τσουβάσων καί τῶν μάρων. Στή σύσκεψη έκλέχτηκε μιά έπιτροπή γιά τή σύγκληση τοῦ συνταχτικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας. Τό συνέδριο δέν ἔγινε γιατί ἄρχισε ό έμφύλιος πόλεμος.—*Σελ. 96.*

17 «Νάσε Βρέμια» («Ἡ έποχή μας»)—άπογευματινή έφημερίδα μέ έσέρικη κατεύθυνση. 'Εκδίδονταν στή Μόσχα άπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 ὥς τόν 'Ιούλη τοῦ 1918.—*Σελ. 105.*

18 Οί διαπραγματεύσεις είρήνης στό Μπατούμ άνάμεσα στούς άντιπροσώπους τοῦ Σέιμ τῆς Ὑπερκαυκασίας καί τῆς Τουρκίας ἄρχισαν στίς 11 τοῦ Μάη 1918. Ὕστερα άπό τή διάλυση τῆς Δημοκρατίας της Ὑπερκαυκασίας στίς 26 τοῦ Μάη τίς διαπραγματεύσεις στό Μπατούμ τίς διεξήγαγε ή μενσεβίκικη κυβέρνηση τῆς «άνεξάρτητης» Γεωργίας. Στίς 4 τοῦ 'Ιούνη 1918 ὑπογράφτηκε συνθήκη είρήνης. Σύμφωνα μέ τή συνθήκη αὐτή ή Τουρκία ἔπαιρνε τό Μπατούμ, τό νομό 'Αχαλτσίχ κι ἕνα μέρος τοῦ νομοῦ 'Αχαλκαλάκ. 'Επίσης ή Τουρκία άπόχτουσε τό δικαίωμα νά μεταφέρει έλεύθερα τά στρατεύματά της μέσω τῶν σιδηροδρόμων τῆς Γεωργίας.—*Σελ. 107.*

19 Ἡ έξέγερση ένάντια στό άντεπαναστατικό Σέιμ τῆς Ὑπερκαυκασίας ἄρχισε στήν 'Απχάζια τό Μάρτη τοῦ 1918. Καταλύθηκαν τά ὄργανα έξουσίας τοῦ 'Επιτροπάτου τῆς Ὑπερκαυκασίας καί άνακηρύχτηκε ή σοβιετική έξουσία. Οί μενσεβίκοι κίνησαν μεγάλες δυνάμεις στρατοῦ ένάντια στούς έξεγερμένους. Παρ' ὅλη τήν ήρωική πάλη, πού κράτησε ὥς τίς 17 τοῦ Μάη 1918, τά μενσεβίκικα στρατεύματα κατόρθωσαν νά ὑπερνικήσουν τήν άντίσταση τῶν έξεγερμένων. 'Ακολούθησαν σκληρά άντίποινα, πού χτύπησαν καί τόν είρηνικό πληθυσμό.—*Σελ. 108.*

20 Πρόκειται γιά τή συνδιάσκεψη είρήνης τῶν άντιπροσώπων τῆς ΣΟΣΔΡ καί τῆς οὐκρανικῆς κυβέρνησης τοῦ γκέτμαν, πού ἄρχισε τίς έργασίες της στίς 23 τοῦ Μάη 1918 στό Κίεβο.—*Σελ. 117.*

21 Στίς 29 τοῦ Μάη 1918 τό Συμβούλιο τῶν 'Επιτρόπων τοῦ Λαοῦ διόρισε τό Ι. Β. Στάλιν γενικό καθοδηγητή τῆς ἐπισιτιστικῆς δουλιᾶς στή Νότια Ρωσία. Τό πληρεξούσιο τοῦ συντρόφου Στάλιν ἔλεγε:

«Τό Συμβούλιο τῶν 'Επιτρόπων τοῦ Λαοῦ διορίζει τό μέλος του, τόν 'Επίτροπο τοῦ Λαοῦ 'Ιωσήφ Βησαριόνοβιτς **Στάλιν**, γενικό καθοδηγητή τῆς ἐπισιτιστικῆς δουλιᾶς στή Νότια Ρωσία καί τόν περιβάλλει μέ ἔκτακτη δικαιοδοσία. Τά τοπικά καί περιοχικά συμβούλια τῶν 'Επιτρόπων τοῦ Λαοῦ, τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν, οἱ ἐπαναστατικές ἐπιτροπές, τά ἐπιτελεῖα καί οἱ διοικητές τῶν τμημάτων, οἱ ὀργανώσεις τῶν σιδηροδρόμων καί οἱ σταθμάρχες, οἱ ὀργανώσεις τῶν ἐμπορικῶν σκαφῶν τῶν ποταμῶν καί τῆς θάλασσας, οἱ ὀργανώσεις τῶν ταχυδρομείων καί τῶν τηλεγράφων, καί οἱ ἐπισιτιστικές ὀργανώσεις, ὅλοι οἱ ἐπίτροποι καί οἱ ἀπεσταλμένοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νά ἐκτελοῦν τίς διαταγές τοῦ συντρόφου **Στάλιν**.

'Ο Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν 'Επιτρόπων τοῦ Λαοῦ:
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)».—*Σελ. 131.*

22 Συμβούλιο τῶν πέντε—καθοδηγητικό διοικητικό-τεχνικό ὄργανο τῆς Διεύθυνσης τῶν σιδηροδρόμων τῆς γραμμῆς Μόσχας-Κιέβου-Βορόνεζ κ. ἄ. σιδηρ. γραμμῶν μέ ἕδρα τό Βορόνεζ. —*Σελ. 133.*

23 Τή νύχτα τῆς 7 τοῦ 'Ιούλη 1918 ὁ Β. Ι. Λένιν πληροφόρησε μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση τόν Ι. Β. Στάλιν γιά τή στάση πού ὀργάνωσαν οἱ «ἀριστεροί» ἐσέροι στή Μόσχα. Τό τηλεφωνικό σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού τό πῆρε στό Τσαρίτσιν προσωπικά ὁ Ι. Β. Στάλιν, ἔλεγε: «Παντοῦ πρέπει νά τσακιστοῦν ἀμείλιχτα αὐτοί οἱ ἐλεεινοί καί ὑστερικοί τυχοδιῶχτες, πού ἔγιναν ὄργανα στά χέρια τῶν ἀντεπαναστατῶν... Ἔτσι λοιπόν νά εἶστε ἀμείλιχτοι ἀπέναντι στούς ἀριστερούς ἐσέρους καί νά μᾶς ἐνημερώνετε συχνότερα» («Πράβντα» ἀρ. φύλλου 21, 21 τοῦ Γενάρη 1936).—*Σελ. 134.*

24 Γράμμα στό Μπακού, στόν πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου τῶν 'Επιτρόπων τοῦ Λαοῦ τοῦ Μπακοῦ, Σ. Γκ. Σαουμιάν, βλ. «Ντοκουμέντα γιά τήν ἱστορία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου στήν ΕΣΣΔ», τόμ. 1ος, ρωσ. ἔκδ. 1940, σελ. 289.—*Σελ. 135.*

25 'Εννοεῖ τήν κατοχή τοῦ Μουρμάνσκ ἀπό τά ἀγγλικά στρατεύματα τό 1918.—*Σελ. 135.*

26 Τσοκπρόντ—Ἔκτακτη περιοχική ἐπισιτιστική ἐπιτροπή στή Νότια Ρωσία.—*Σελ. 141.*

27 'Ο Β. Ι. Λένιν ὅταν πῆρε τό γράμμα τοῦ Ι. Β. Στάλιν ἔσβησε τήν προσφώνηση καί τήν ὑπογραφή, πού τόν ἀφοροῦσαν προσωπικά καί ἔστειλε τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Ι. Β. Στάλιν σάν δική του ἐντολή στήν Πετρούπολη.—*Σελ. 144.*

28 «**Σολντάτ Ρεβολιούτσιι**» («Στρατιώτης τῆς 'Επανάστασης»)—ἐφημερίδα τοῦ στρατοῦ τοῦ μετώπου τοῦ Τσαρίτσιν. 'Εκδόθηκε μέ πρωτοβουλία τοῦ Ι. Β. Στάλιν. 'Η ἐφημερίδα ἔβγαινε ἀπό τίς 7 τοῦ Αὐγούστου 1918 σάν ὄργανο τοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς στρατιωτικῆς περιοχῆς τοῦ Βόρειου Καυκάσου. 'Από τίς 26 τοῦ Σεπτέμβρη (ἀπό τό φύλλο ἀρ. 42) ἡ ἐφημερίδα «Σολντάτ Ρεβολιούτσιι» ἔγινε ὄργανο τοῦ Πολεμικοῦ-'Επαναστατικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου καί ἀπό τίς 29 τοῦ 'Οχτώβρη (ἀπό τό φύλλο 69) ὥς τό τελευταῖο φύλλο της ἦταν ὄργανο τοῦ Πολεμικοῦ-'Επαναστατικοῦ Συμβουλίου τῆς 10ης στρατιᾶς.—*Σελ. 149.*

29 «Μπορμπά» («'Αγώνας»)—ὄργανο τῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Τσαρίτσιν τοῦ ΣΔΕΚΡ (Μπ.), πού ἐκδίδονταν ἀπό τό Μάη τοῦ 1917. 'Από τά τέλη τοῦ 1917 ἡ «Μπορμπά» ἔγινε ὄργανο τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν, τῶν ἀγροτῶν καί τῶν κοζάκων βουλευτῶν τοῦ Τσαρίτσιν. 'Η ἐφημερίδα ἔβγαινε ὥς τό Μάρτη τοῦ 1933.—*Σελ. 149.*

30 Τή Ρίγα τήν παρέδωσε στούς γερμανούς ὁ στρατηγός Κορνίλοφ στίς 21 τοῦ Αὐγούστου 1917. *Σελ. 152.*

31 Προκοινοβούλιο, ἤ Προσωρινό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας—συμβουλευτικό ὄργανο δίπλα στήν κεφαλαιοκρατική Προσωρινή Κυβέρνηση, πού σχηματίστηκε ἀπό μέλη τῆς Δημοκρατικῆς σύσκεψης, πού ἔγινε στήν Πετρούπολη στίς 14-22 τοῦ Σεπτέμβρη τοῦ 1917. 'Η δημιουργία τοῦ προκοινοβουλίου ἀποτελοῦσε προσπάθεια τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων νά σταματήσουν τήν ἀναπτυσσόμενη ἐπανάσταση καί νά τραβήξουν τή χώρα ἀπό τό δρόμο τῆς σοβιετικῆς ἐπανάστασης στό δρόμο τοῦ ἀστικοῦ κοινοβουλευτισμοῦ.—*Σελ. 152.*

32 Ἡ «Σύσκεψη γιά τήν ἄμυνα» συγκλήθηκε στήν Πετρούπολη στίς 7 τοῦ Αὐγούστου 1917 ἀπό τήν ἐσερομενσεβίκικη Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, μέ σκοπό τήν κινητοποίηση τῶν δυνάμεων καί τῶν μέσων τοῦ πληθυσμοῦ γιά τή συνέχιση τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου.—*Σελ. 162.*

33 Μαῦρο συνέδριο—σύσκεψη πού ἔγινε στή Μόσχα ἀπό τίς 12 ὥς τίς 14 τοῦ Ὀχτώβρη 1917 ὑπό τήν προεδρεία τοῦ Ροτζιάνκο. Στή σύσκεψη πῆραν μέρος μεγαλοτσιφλικάδες, βιομήχανοι καί ἐργοστασιάρχες, ἐκπρόσωποι τοῦ κλήρου, στρατηγοί καί ἀξιωματικοί. Ἡ σύσκεψη ἔγινε κάτω ἀπό τό σύνθημα τῆς συνένωσης τῶν ἀντεπαναστατικῶν δυνάμεων στόν ἀγώνα ἐνάντια στό μπολσεβικισμό καί τήν ἐπανάσταση πού φούντωνε. —*Σελ. 171.*

34 «Ραμπότσι Πούτ» («Ἐργατικός δρόμος»)—ἐφημερίδα, κεντρικό ὄργανο τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος, πού ἔβγαινε στή θέση τῆς «Πράβντα», πού τήν ἔκλεισε ἡ Προσωρινή Κυβέρνηση τίς μέρες τοῦ Ἰούλη τοῦ 1917. Ἡ ἐφημερίδα ἐκδίδονταν ἀπό τίς 3 τοῦ Σεπτέμβρη ὥς τίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1917. Πολιτικός ὑπεύθυνος τῆς «Ραμπότσι Πούτ» ἦταν ὁ Ι. Β. Στάλιν.—*Σελ. 172.*

35 Τορπάρ—ἀκτήμονες ἀγρότες τῆς Φιλανδίας. Νοίκιαζαν γῆ ἀπό τούς γαιοχτήμονες μέ ὑποδουλωτικούς ὅρους.—*Σελ. 182.*

36 Ἐννοεῖ τό πρῶτο συνέδριο τῶν μουσουλμάνων-κομμουνιστῶν, πού ἔγινε στή Μόσχα τό Νοέμβρη τοῦ 1918. Τό συνέδριο ἐξέλεξε Κεντρικό Γραφεῖο τῶν μουσουλμανικῶν ὀργανώσεων τοῦ ΚΚΡ (Μπ).—*Σελ. 194.*

37 Τό ἄρθρο «Ἡ Οὐκρανία ἀπελευθερώνεται» δημοσιεύτηκε ἐπίσης μέ ὁρισμένες ἀλλαγές καί μέ τόν τίτλο «Ἡ Οὐκρανία πού ἀπελευθερώνεται», σάν κύριο ἄρθρο στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 261 τῆς 1 τοῦ Δεκέμβρη 1918.—*Σελ. 196.*

38 Ἡ Προσωρινή Ἐργατοαγροτική Κυβέρνηση τῆς Οὐκρανίας σχηματίστηκε τό τελευταῖο δεκαήμερο τοῦ Νοέμβρη τοῦ 1918. Ἀρχική ἕδρα τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης τῆς Οὐκρανίας ἦταν ἡ πόλη Κούρσκ καί κατόπι ἡ πόλη Σούντζα. Στήν κυβέρνηση μετεῖχαν ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ, ὁ Φ. Α. Σεργκέγεφ (Ἀρτιόμ) καί ἄλλοι. Στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1918 ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Οὐκρανίας δημοσίευσε διάγγελμα ὅπου ἀνάγγειλε τό γκρέμισμα τῆς κυβέρνησης τοῦ γκέτμαν καί διακήρυχνε τήν ἐγκαθίδρυση τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν Οὐκρανία.—*Σελ. 196.*

39 Διευθυντήριο τῆς Οὐκρανίας—ἀντεπαναστατική ἐθνικιστική κυβέρνηση, πού σχηματίστηκε στό Κίεβο στά τέλη τοῦ 1918 ἀπό τούς οὐκρανούς ἐθνικιστές μέ ἐπικεφαλῆς τόν Πετλιούρα καί τό Βινιτσένκο. Τό Φλεβάρη τοῦ 1919 οἱ ἐξεγερμένοι ἐργάτες καί ἀγρότες τῆς Οὐκρανίας διέλυσαν τό διευθυντήριο.—*Σελ. 198.*

40 Τό ἄρθρο «Ἐξ ἀνατολῶν τό φῶς» δημοσιεύτηκε ταυτόχρονα καί στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 273, τῆς 15 τοῦ Δεκέμβρη 1918, χωρίς ὑπογραφή, σάν κύριο ἄρθρο.—*Σελ. 200.*

41 Κομμούνα τῆς ἐργασίας τῆς Ἐσθονίας—ἡ Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Ἐσθονίας—σχηματίστηκε στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1918, ὅταν ὁ Κόκκινος Στρατός ἀπελευθέρωσε τή Νάρβα ἀπό τούς γερμανούς καταχτητές. Στίς 7 τοῦ Δεκέμβρη 1918 τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἐπικύρωσε τό γραμμένο ἀπό τό Ι. Β. Στάλιν διάταγμα πού ἀναγνώριζε τήν ἀνεξαρτησία τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Ἐσθονίας.—*Σελ. 201.*

42 Στή Λετονία ἡ σοβιετική ἐξουσία ἀνακηρύχτηκε στά μέσα τοῦ Δεκέμβρη τοῦ 1918. Ἡ Προσωρινή Σοβιετική Κυβέρνηση τῆς Λετονίας ἔβγαλε στίς 17 τοῦ Δεκέμβρη 1918 διάγγελμα πρός τόν ἐργαζόμενο λαό τῆς Λετονίας ὅπου ἀνάγγειλε τό πέρασμα τῆς κρατικῆς ἐξουσίας στά χέρια τῶν Σοβιέτ. Τό διάγγελμα ἔλεγε: «Ξέρουμε πώς σ' αὐτό τό δύσκολο δρόμο καί σ' αὐτό τό σκληρό ἀγώνα δέν εἴμαστε μόνοι. Πίσω μας βρίσκεται ἡ Σοβιετική Ὁμόσπονδη Σοσιαλιστική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας. Μ' αὐτήν θά παραμείνουμε καί στό ἑξῆς στενά συνδεμένοι, καί ὄχι μόνο μέ ἐξωτερικούς δεσμούς».—*Σελ. 202.*

43 Ἡ Ταρίμπα τῆς Λιθουανίας (ἀστικό ἐθνικό συμβούλιο) δημιουργήθηκε τό Σεπτέμβρη τοῦ 1917 κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν κατοχῆς.—*Σελ. 202.*

44 Ἡ τριήμερη ἀπεργία τοῦ Χάρκοβου ἔγινε τίς πρῶτες μέρες τοῦ Δεκέμβρη 1918. Ἀφορμή τῆς ἀπεργίας ἦταν ἡ σύλληψη τοῦ προεδρείου τοῦ Σοβιέτ τοῦ Χάρκοβου ἀπό τούς πετλιουρικούς. Ἀπεργήσανε οἱ ἐργάτες ὅλων τῶν ἐπιχειρήσεων, οἱ τροχιοδρομικοί καί οἱ ἐργάτες τοῦ ἠλεκτρικοῦ σταθμοῦ. Οἱ ἀρχές τοῦ Πετλιούρα ἀναγκάστηκαν νά ἀφήσουν ἐλεύθερους τούς συλληφθέντες καί ὕστερα ἀπό αὐτό λύθηκε ἡ ἀπεργία, μέ ἀπόφαση τοῦ Σοβιέτ.—*Σελ. 204.*

45 Οἱ διαδηλώσεις καί ἡ γενική πολιτική ἀπεργία στή Βίλνα καί στίς ἄλλες πόλεις τῆς Λιθουανίας ἔγιναν στίς 16 τοῦ Δεκέμβρη 1918. Εἶχαν ὀργανωθεῖ μέ ἔκκληση τῆς ΚΕ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Λιθουανίας καί τῆς Λευκορωσίας σέ ἔνδειξη διαμαρτυρίας ἐνάντια στήν πολιτική τῆς ἀστικῆς Ταρίμπας καί τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν κατοχῆς. Στή διαδήλωση τῆς Βίλνας πῆραν μέρος περίπου 20 χιλ. ἐργάτες καί φτωχολογιά τῆς πόλης. Ἡ διαδήλωση ἔγινε μέ τό σύνθημα «Ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ»! Οἱ διαδηλωτές ἀπαιτοῦσαν ἐπίσης νά σταματήσουν οἱ γερμανοί νά ἐξάγουν ἀπό τή Λιθουανία σιδηροδρομικό ὑλικό καί ἄλλα ὑλικά καί νά ἀπελευθερωθοῦν οἱ πολιτικοί κρατούμενοι.—*Σελ. 207.*

46 Τά χαιρετιστήρια πρός τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί τόν Κόκκινο Στρατό ψηφίστηκαν στή συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ τῆς Βίλνας στίς 16 τοῦ Δεκέμβρη 1918. Τό χαιρετιστήριο πρός τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΣΟΣΔΡ ἔλεγε: «Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ πού ἔχει ἐπικεφαλῆς του τό δοκιμασμένο ἀρχηγό τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου—τό σύντροφο Λένιν, εἶναι τό ὁδηγητικό ἀστέρι γιά τήν ἐργατική τάξη τῆς Λιθουανίας στόν ἀγώνα πού διεξάγει γιά τήν πλέρια ἀπελευθέρωσή της».

Τό χαιρετιστήριο πρός τόν Κόκκινο Στρατό ἔλεγε: «...Ἐμεῖς οἱ ἐργάτες τῆς Λιθουανίας, παρακολουθοῦμε μέ πολύ μεγάλο ἐνθουσιασμό τά ἡρωικά σας κατορθώματα στόν ἀγώνα ἐνάντια στίς ἔνοπλες δυνάμεις τῆς ἀντεπανάστασης. Χαιρετίζουμε ἐπίσης καί τούς λιθουανούς ἐργάτες καί ἀγρότες πού ἐντάχτηκαν στίς γραμμές τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καί θυσιάζουν τή ζωή τους γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς ἐργατικῆς τάξης γενικά καί ἰδιαίτερα γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν ἀδελφῶν τους πού στενάζουν κάτω ἀπό τό ζυγό τῆς σκληρῆς κατοχῆς...». —*Σελ. 207.*

47 Ἡ Προσωρινή Ἐπαναστατική Ἐργατική κυβέρνηση τῆς Λιθουανίας σχηματίστηκε τό πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Δεκέμβρη τοῦ 1918. Ἐπικεφαλῆς αὐτῆς τῆς κυβέρνησης ἦταν ὁ μπολσεβίκος Β. Σ. Μιτσκέβιτς-Καψούκας. Στίς 16 τοῦ Δεκέμβρη 1918 ἡ Προσωρινή Ἐργατική Κυβέρνηση ἔβγαλε διάγγελμα, ὅπου δήλωνε ὅτι «1. Ὅλη ἡ ἐξουσία μεταβιβάζεται στά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῶν ἐργατῶν, τῶν ἀκτημόνων καί τῶν μικροκληρούχων ἀγροτῶν. 2. Ἡ ἐξουσία τῶν γερμανῶν καταχτητῶν ἀπό σήμερα θεωρεῖται καταργημένη. 3. Ἡ καϊζερική Ταρίμπα τῆς Λιθουανίας καί τό ὑπουργικό της συμβούλιο θεωροῦνται ὅτι ἀνατραπηκαν καί τίθενται ἐκτός νόμου».—*Σελ. 207.*

48 Μέ τό διάταγμα τῆς 22 τοῦ Δεκέμβρη 1918, πού τό ὑπογράφει ὁ Λένιν, τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΣΟΣΔΡ ἀναγνώρισε τήν ἀνεξαρτησία τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Λιθουανίας. Ἡ ἀπόφαση τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 23 τοῦ Δεκέμβρη 1918 πού ψηφίστηκε ἔπειτα ἀπό εἰσήγηση τοῦ Ι. Β. Στάλιν ἔλεγε: «Ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή διακηρύχνει ξανά, μπροστά στίς Σοβιετικές Δημοκρατίες τῆς Ἐσθονίας, τῆς Λετονίας καί τῆς Λιθουανίας, πού δημιουργήθηκαν μέ τόν ἐπαναστατικό ἀγώνα τῶν προλεταριακῶν καί ἀγροτικῶν μαζῶν, πώς τό γεγονός ὅτι οἱ χῶρες αὐτές ἀνῆκαν ἄλλοτε στήν παλιά τσαρική αὐτοκρατορία δέν ἐπιβάλλει καμιά ὑποχρέωση σ' αὐτές. Ταυτόχρονα ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή ἐκφράζει τή σταθερή πεποίθησή της πώς μόνο τώρα, μέ βάση τήν ἀναγνώριση τῆς πλέριας ἐλευθερίας γιά αὐτοδιάθεση, καί τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά χέρια τῆς ἐργατικῆς τάξης, δημιουργεῖται ἡ ἐλεύθερη, ἐθελοντική καί ἀκατάλυτη ἕνωση τῶν ἐργαζομένων ὅλων τῶν ἐθνῶν πού κατοικοῦν στό ἔδαφος τῆς πρώην Ρωσικῆς αὐτοκρατορίας...».—*Σελ. 207.*

49 Στίς 30 τοῦ Δεκέμβρη 1918, μέ τήν καταστροφική κατάσταση πού δημιουργήθηκε στό Ἀνατολικό Μέτωπο καί ἰδιαίτερα στόν τομέα τῆς 3ης στρατιᾶς, ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) μέ πρόταση τοῦ

Β. Ι. Λένιν, πῆρε τήν ἀπόφαση νά στείλει στό 'Ανατολικό Μέτωπο τόν Ι. Β. Στάλιν. Τήν 1η τοῦ Γενάρη 1919 σχηματίστηκε μιά ἐπιτροπή τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος καί τοῦ Συμβουλίου "Αμυνας, πού ἀποτελοῦνταν ἀπό τόν Ι. Β. Στάλιν καί τό Φ. Ε. Τζερζίνσκι, μέλη τῆς ΚΕ, γιά νά κάνει ἀνακρίσεις γιά τίς αἰτίες τῆς παράδοσης τοῦ Πέρμ καί τῆς ἥττας στό μέτωπο, καθώς καί γιά νά πάρει μέτρα γιά νά ξαναρχίσει ἡ δουλιά τοῦ Κόμματος καί τῶν Σοβιέτ στόν τομέα τῆς 3ης καί τῆς 2ης στρατιᾶς. Στίς 3 τοῦ Γενάρη 1919 ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι πῆγαν στό 'Ανατολικό Μέτωπο, ὅπου ἔκαναν ἐντατική δουλιά γιά νά ἀποκατασταθεῖ ἡ μαχητική ἱκανότητα τῆς 3ης στρατιᾶς καί νά δυναμώσει τό μέτωπο καί τά μετόπισθεν. Ὕστερα ἀπό τή δουλιά αὐτή τῆς ἐπιτροπῆς, στά τέλη τοῦ Γενάρη τοῦ 1919 ἐπῆλθε στροφή στό 'Ανατολικό Μέτωπο.—*Σελ. 210.*

50 Στίς 13 τοῦ Γενάρη 1919, ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι ἔστειλαν στόν Β. Ι. Λένιν καί στήν ΚΕ τοῦ Κόμματος μιά «σύντομη προκαταρχτική ἔκθεση» γιά τήν πορεία τῶν ἀνακρίσεων σχετικά μέ τίς αἰτίες τῆς καταστροφῆς τοῦ Πέρμ. Στήν ἔκθεση αὐτή ἀναφέρονταν καί τά μέτρα πού σκόπευε νά πάρει ἡ ἐπιτροπή γιά νά διορθωθεῖ ἡ κατάσταση στόν τομέα τῆς 3ης στρατιᾶς καί νά ἐξασφαλισθεῖ τό πέρασμα τῆς στρατιᾶς σέ ἐπίθεση. Στίς 14 τοῦ Γενάρη, ὁ Β. Ι. Λένιν ἀπάντησε στήν ἔκθεση μέ τό ἀκόλουθο τηλεγράφημα:

«Γιά τούς Στάλιν, Τζερζίνσκι—Γκλάζοφ,
ἤ ὅπου βρίσκονται

Πῆρα καί διάβασα τό πρῶτο κρυπτογραφημένο τηλεγράφημά σας. Σᾶς παρακαλῶ πολύ καί τούς δυό νά καθοδηγήσετε προσωπικά τήν ἐκτέλεση τῶν μέτρων πού προτείνετε, γιατί διαφορετικά δέν ὑπάρχει ἐγγύηση ἐπιτυχίας. Λένιν».—*Σελ. 214.*

51 Τσεντροκολέγκια—τοπικό ὄργανο τῆς πανρωσικῆς ἐπιτροπῆς ἐκκένωσης.—*Σελ. 215.*

52 Πρόκειται γιά τά συντάγματα πού ὁ 'Ανώτατος Διοικητής ἔπρεπε νά στείλει στήν 3η στρατιά, σύμφωνα μέ τήν αἴτηση τῶν Ι. Β. Στάλιν καί Φ. Ε. Τζερζίνσκι. Ὁ Β. Ι. Λένιν διαβίβασε στήν 'Επαναστατική Πολιτική 'Επιτροπή τῆς Δημοκρατίας

τήν ἴδια ἔκθεση, ἀφοῦ ἔγραψε πάνω σ' αὐτήν: «...Κατά τή γνώμη μου εἶναι **ἀποκορύφωμα ἀναισχυντίας** ὅτι ὁ Βατσέτις διάθεσε 3 συντάγματα γιά τή Νάρβα. **'Ακυρῶστε αὐτή τή διαταγή!**». (βλ. Λενινιστική συλλογή XXXIV, σελ. 90, ρωσ. ἔκδ.).—*Σελ. 217.*

53 Τό διάταγμα τῆς ΠΚΕΕ γιά τήν ἔκτακτη ἐφάπαξ φορολογία τῶν πλούσιων ὁμάδων τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ δημοσιεύτηκε στίς 2 τοῦ Νοέμβρη 1918. Τό διάταγμα πρόβλεπε ὅτι ἡ φτωχολογιά ἀπαλλάσσεται ἀπό τήν ἔκτακτη φορολογία, ὅτι ἡ μεσαία ἀγροτιά πρέπει νά φορολογηθεῖ μέτρια καί ὅλο τό βάρος νά πέσει στούς κουλάκους.—*Σελ. 243.*

54 «'Ισβέστια τῆς ΠΚΕΕ» («Νέα τῆς ΠΚΕΕ»)—καθημερινή ἐφημερίδα. "Αρχισε νά ἐκδίδεται ἀπό τίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1917 μέ τόν τίτλο «'Ισβέστια τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τῆς Πετρούπολης». Ὕστερα ἀπό τό 1ο Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ, ἡ ἐφημερίδα ἔγινε ὄργανο τῆς ΚΕΕ τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί ἀπό τήν 1η τοῦ Αὐγούστου 1917 ἄρχισε νά ἐκδίδεται μέ τόν τίτλο «'Ισβέστια τῆς Κεντρικῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς καί τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τῆς Πετρούπολης». 'Από τίς 27 τοῦ 'Οχτώβρη 1917, μετά τό 2ο Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ, ἡ ἐφημερίδα γίνεται τό ἐπίσημο ὄργανο τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας. 'Από τίς 12 τοῦ Μάρτη 1918 βγαίνει στή Μόσχα μέ τόν τίτλο «'Ισβέστια τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν, στρατιωτῶν καί κοζάκων βουλευτῶν». 'Από τίς 22 τοῦ 'Ιούνη 1918 ἡ «'Ισβέστια» εἶναι ὄργανο τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ Σοβιέτ τῆς Μόσχας καί ἀργότερα ὄργανο τῆς ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ καί τῆς Πανρωσικῆς ΚΕΕ.—*Σελ. 247.*

55 Τό 1ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς Λευκορωσίας ἄρχισε τίς ἐργασίες του στίς 2 τοῦ Φλεβάρη 1919 στό Μίνσκ. Στό συνέδριο παραβρέθηκαν 230 ἀντιπρόσωποι. Τό συνέδριο ἀνακήρυξε τή Λευκορωσία ἀνεξάρτητη Σοβιετική Σοσιαλιστική Δημοκρατία, ψήφισε τό Σύνταγμα τῆς ΣΣΔ τῆς Λευκορωσίας καί ἐξέλεξε Κεντρική 'Εκτελεστική 'Επιτροπή. Στίς ἐργασίες τοῦ συνεδρίου πῆρε μέρος ὁ πρόεδρος τῆς ΠΚΕΕ Ι. Μ. Σβερντλόφ πού ἀνα-

κοίνωσε τήν άπόφαση τῆς ΠΚΕΕ, ἡ ὁποία ἀναγνώριζε τήν ἀνεξαρτησία τῆς Σοβιετικῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Λευκορωσίας.—*Σελ. 260.*

56 Τό 1ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς Λιθουανίας συνῆλθε στίς 18-20 τοῦ Φλεβάρη 1919 στή Βίλνα. Στό συνέδριο παραβρέθηκαν 220 ἀντιπρόσωποι. Τό συνέδριο συζήτησε τήν ἔκθεση δράσης τῆς Προσωρινῆς ἐργατο-αγροτικῆς κυβέρνησης τῆς Λιθουανίας, τό ζήτημα τῆς ἕνωσης μέ τή Λευκορωσία καί ἄλλα ζητήματα. Τό συνέδριο δέχτηκε ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ἑνωθοῦν οἱ σοβιετικές δημοκρατίες τῆς Λιθουανίας καί τῆς Λευκορωσίας καί νά ἀποκατασταθοῦν ὁμοσπονδιακοί δεσμοί μέ τή Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας καί δήλωσε στήν ἀπόφασή του πάνω σ' αὐτό τό θέμα: «Νιώθοντας ζωηρά τούς ἀδιάρρηχτους δεσμούς πού συνδέουν τούς λαούς μας μέ ὅλες τίς σοβιετικές σοσιαλιστικές δημοκρατίες τό συνέδριο ἀναθέτει στήν ἐργατο-αγροτική κυβέρνηση τῆς Σοσιαλιστικῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Λιθουανίας καί τῆς Λευκορωσίας νά ἀρχίσουν ἀμέσως διαπραγματεύσεις μέ τίς ἐργατοαγροτικές κυβερνήσεις τῆς ΣΟΣΔΡ, τῆς Λετονίας, τῆς Οὐκρανίας καί τῆς Ἐσθονίας, μέ θέμα τή δημιουργία μιᾶς ἑνιαίας ΣΟΣΔΡ ἀπ' ὅλες αὐτές τίς δημοκρατίες».—*Σελ. 261.*

57 Πρόκειται γιά τή συνδιάσκεψη πού τό Συμβούλιο τῆς Ἀντάντ ὅρισε γιά τό Φλεβάρη τοῦ 1919 στά Πριγκηπόνησα (θάλασσα τοῦ Μαρμαρᾶ). Στή συνδιάσκεψη αὐτή ἐπρόκειτο νά κληθοῦν ἀντιπρόσωποι τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης καί τῶν ἀντεπαναστατικῶν κυβερνήσεων τοῦ Κολτσάκ, τοῦ Ντενίκιν καί ἄλλων. Σκοπός τῆς συνδιάσκεψης ἔλεγαν πώς ἦταν ἡ ἀποκατάσταση τῆς εἰρήνης στή Ρωσία. Ἡ συνδιάσκεψη δέν πραγματοποιήθηκε.—*Σελ. 268.*

58 Συνδιάσκεψη τῆς Βέρνης—διεθνής συνδιάσκεψη τῶν σοσιαλσωβινιστικῶν καί τῶν κεντριστικῶν κομμάτων τῆς 2ης Διεθνοῦς πού συνῆλθε στίς 3-10 τοῦ Φλεβάρη 1919 στή Βέρνη (Ἑλβετία).—*Σελ. 268.*

59 Ἀπό τό ποίημα τοῦ Α. Β. Κολτσόφ «Τό δάσος» (βλ. Α. Β. Κολτσόφ. Ἅπαντα, ποιήματα. Λένινγκραντ 1939, σελ. 90, ρωσ. ἐκδ.).—*Σελ. 268.*

60 Ἡ ἐπιτροπή γιά τή σύνταξη τοῦ σχεδίου προγράμματος τοῦ ΚΚΡ (Μπ) ἐκλέχτηκε στό 7ο Συνέδριο τοῦ Κόμματος στίς 8 τοῦ Μάρτη 1918· ἀποτελοῦνταν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν, τόν Ι. Β. Στάλιν καί ἄλλους. Τό σχέδιο πού ἑτοίμασε ἡ ἐπιτροπή ἀποτέλεσε τή βάση τοῦ προγράμματος πού ψήφισε τό 8ο Συνέδριο τοῦ Κόμματος.

Τό μέρος τοῦ σχεδίου προγράμματος, πού ἀναφέρεται στό προκείμενο ἄρθρο, μπῆκε χωρίς καμιά τροποποίηση στό πρόγραμμα τοῦ κόμματος (βλ. «Τό ΠΚΚ [Μπ] καί οἱ ἀποφάσεις τῶν συνεδρίων, τῶν συνδιασκέψεων καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος 1, ἔκδ. 6η, 1940, σελ. 287, ρωσ. ἐκδ.).—*Σελ. 271.*

61 Πρόκειται γιά τήν Πανρωσική σύσκεψη τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, πού τήν κάλεσε ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης. Ἡ σύσκεψη ἔγινε στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 29 τοῦ Μάρτη ὥς τίς 3 τοῦ Ἀπρίλη 1917.—*Σελ. 274.*

62 «**Πράβντα**» («Ἀλήθεια»)—καθημερινή ἐργατική μπολσεβίκικη ἐφημερίδα, πού ἱδρύθηκε μέ τήν πρωτοβουλία τοῦ Ι. Β. Στάλιν καί μέ βάση τίς ὑποδείξεις τοῦ Β. Ι. Λένιν. Ἐκδίδονταν στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 22 τοῦ Ἀπρίλη 1912 ὥς τίς 8 τοῦ Ἰούλη 1914. Ἄρχισε νά ἐπανεκδίδεται μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη (ἀπό τίς 5 τοῦ Μάρτη 1917) σάν Κεντρικό Ὄργανο τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος. Στίς 15 τοῦ Μάρτη 1917 ὁ Ι. Β. Στάλιν ἔγινε μέλος τῆς σύνταξης τῆς «Πράβντα». Ὅταν γύρισε στή Ρωσία τόν Ἀπρίλη τοῦ 1917 ὁ Λένιν μπῆκε ἐπικεφαλῆς τῆς καθοδήγησης τῆς «Πράβντα». Στενοί συνεργάτες τῆς «Πράβντα» ἦταν: ὁ Β. Μ. Μόλοτοφ, ὁ Ι. Μ. Σβερντλόφ, ὁ Μ. Σ. Ὀλμίνσκι, ἡ Κ. Ν. Σαμοΐλοβα κ.ἄ. Στήν περίοδο αὐτή ἡ «Πράβντα», παρά τίς διώξεις καί τή συκοφαντική ἐκστρατεία ἐναντίον της, κάνει τεράστια δουλιά γιά τή συσπείρωση τῶν ἐργατῶν, τῶν ἐπαναστατῶν φαντάρων καί ἀγροτῶν γύρω ἀπό τό Κόμμα τῶν Μπολσεβίκων, ξεσκεπάζει τήν ἰμπεριαλιστική κεφαλαιοκρατία καί τούς ὑπηρέτες της, τούς μενσεβίκους καί τούς ἐσέρους καί ἀγωνίζεται γιά τό πέρασμα ἀπό τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση στή σοσιαλιστική.—*Σελ. 274.*

63 Βλ. τίς θέσεις τοῦ 'Απρίλη τοῦ Β. Ι. Λένιν «Τά καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου στή σημερινή ἐπανάσταση» ("Απαντα, τόμ. 20ός, σελ. 87-90, 3η ρωσ. ἔκδ.).—*Σελ. 274.*

64 Ἡ διεθνής συνδιάσκεψη τῶν ἐπαναστατικῶν σοσιαλιστικῶν κομμάτων ἔγινε στή Μόσχα ἀπό τίς 2 ὥς τίς 6 τοῦ Μάρτη 1919. Στή συνδιάσκεψη πήρανε μέρος 52 ἀντιπρόσωποι ἀπό τίς κυριότερες χῶρες τῆς Εὐρώπης καί τῆς 'Αμερικῆς. 'Αντιπρόσωποι τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ρωσίας ἦταν ὁ Β. Ι. Λένιν, ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Β. Β. Βορόφσκι κ.ἄ. Ἡ συνδιάσκεψη αὐτοανακηρύχτηκε σέ 1ο Συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Τό σπουδαιότερο ζήτημα τῆς ἡμερήσιας διάταξης ἦταν ἡ εἰσήγηση τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τήν ἀστική δημοκρατία καί τή διχτατορία τοῦ προλεταριάτου. Τό Συνέδριο συγκρότησε τήν 'Εκτελεστική 'Επιτροπή τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς—ἐκτελεστικό ὄργανο τῆς 3ης Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς.—*Σελ. 277.*

65 'Επιτροπή τῆς Βέρνης—ἐπιτροπή πού ὁρίστηκε ἀπό τή συνδιάσκεψη τῶν σοσιαλ-σωβινιστῶν τῆς Βέρνης «μέ σκοπό τήν ἔρευνα γιά τήν κοινωνική καί πολιτική κατάσταση τῆς Ρωσίας». Στήν ἐπιτροπή ὁρίστηκαν ὁ Καούτσκι, ὁ Χίλφερντιγκ, ὁ Λονγκέ κ.ἄ. Στήν αἴτηση νά δοθεῖ στήν ἐπιτροπή ἄδεια εἰσόδου ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση ἀπάντησε στίς 19 τοῦ Φλεβάρη 1919 ὅτι ἄν καί ἔχει τή γνώμη πώς ἡ συνδιάσκεψη τῆς Βέρνης οὔτε σοσιαλιστική εἶναι οὔτε ἀντιπροσωπεύει καί στόν ἐλάχιστο βαθμό τήν ἐργατική τάξη, ὡστόσο ἐπιτρέπει τήν εἴσοδο τῆς ἐπιτροπῆς στή Σοβιετική Ρωσία. Τό ταξίδι τῶν «ἐπιφανῶν ἐπιθεωρητῶν τῆς Βέρνης»—ὅπως ὀνόμασε ὁ Λένιν τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς—δέν πραγματοποιήθηκε.—*Σελ. 280.*

66 Πρόκειται γιά τήν εἴδηση πού δημοσιεύτηκε στόν ἀγγλικό τύπο στά τέλη τοῦ Φλεβάρη 1919, ὅτι τό Συμβούλιο τῆς 'Αντάντ σκοπεύει νά ἐπαναλάβει τήν πρόσκληση γιά μιά συνδιάσκεψη στά Πριγκιπόνησα.—*Σελ. 280.*

67 Τό 8ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (Μπ) ἔγινε στή Μόσχα ἀπό τίς 18-23 τοῦ Μάρτη 1919. Στήν ἡμερήσια διάταξή του τό 8ο Συνέδριο εἶχε τά παρακάτω θέματα: 1) "Εκθεση δράσης τῆς ΚΕ. 2) Πρόγραμμα τοῦ ΚΚΡ (Μπ). 3) Κομμουνιστική Διεθνής. 4) Ἡ Στρατιωτική κατάσταση καί ἡ στρατιωτική πολιτική. 5) Ἡ δουλιά στό χωριό. 6) 'Οργανωτικά ζητήματα. 7) 'Εκλογή Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς. Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε τήν ἔκθεση δράσης τῆς ΚΕ καί εἰσήγηση γιά τό πρόγραμμα τοῦ κόμματος καί τή δουλιά στό χωριό.

Τό στρατιωτικό πρόβλημα συζητήθηκε στίς συνεδριάσεις τοῦ συνεδρίου καί στό στρατιωτικό τμῆμα. Στό συνέδριο ἐμφανίστηκε ἡ λεγόμενη «στρατιωτική ἀντιπολίτευση» πού συνένωσε τούς πρώην «ἀριστερούς κομμουνιστές» καί μέρος ἀπό στελέχη πού δέν εἶχαν πάρει ποτέ μέρος σέ καμιά ἀντιπολίτευση, ἦταν ὅμως δυσαρεστημένα ἀπό τήν καθοδήγηση τοῦ Τρότσκι στό στρατό. Ἡ «στρατιωτική ἀντιπολίτευση», παλαίβοντας ἐνάντια στή διαστρέβλωση τῆς στρατιωτικῆς πολιτικῆς τοῦ κόμματος ἀπό τόν Τρότσκι, ἐνάντια στίς ἀντικομματικές του πράξεις, ὑπεράσπιζε ὡστόσο ὁρισμένες ἐπιβιώσεις τοῦ παρτιζάνικου πνεύματος μέσα στό στρατό καί ἄλλες λαθεμένες ἀπόψεις πάνω σέ μιά σειρά ζητήματα τῆς συγκρότησης τοῦ στρατοῦ. Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν ἀντέκρουσαν τή «στρατιωτική ἀντιπολίτευση». Τό συνέδριο ἀπόριψε μιά σειρά προτάσεις τῆς «στρατιωτικῆς ἀντιπολίτευσης» (σχέδιο Σμιρνόφ), καί καταδίκασε ταυτόχρονα τήν ἐπιζήμια θέση τοῦ Τρότσκι. Ἡ στρατιωτική ἐπιτροπή πού σχημάτισε τό συνέδριο καί πού ἀποτελοῦνταν ἀπό τούς συντρόφους Στάλιν, Γιαροσλάφσκι κ.ἄ. σύνταξε τήν ἀπόφαση πάνω στό στρατιωτικό ζήτημα, πού ψηφίστηκε ὁμόφωνα ἀπό τό συνέδριο.

Γιά τό 8ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (Μπ) καί τίς ἀποφάσεις του πάνω στό στρατιωτικό καί τά ἄλλα ζητήματα βλ. «Ἱστορία τοῦ ΠΚΚ (Μπ), 'Επιτομή» σελ. 222-225, ρωσ. ἔκδ. Βλ. καί 3η ἑλλην. ἔκδ., σελ. 242-246).—*Σελ. 284.*

68 Τό σχέδιο τοῦ διατάγματος γιά τήν ἀναδιοργάνωση τοῦ Κρατικοῦ 'Ελέγχου τό ἑτοίμασε μιά ἐπιτροπή ἀπό τούς Ι. Β. Στάλιν, Γ. Μ. Σβερντλόφ κ. ἄ. Τό σχέδιο συζητήθηκε στίς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου τῶν 'Επιτρόπων τοῦ Λαοῦ στίς 8 τοῦ Μάρτη καί στίς 3 τοῦ 'Απρίλη 1919. Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἔκανε εἰσήγηση γιά τό σχέδιο. Ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε ἐνεργό μέρος στήν κατάρτιση καί τήν τελική διατύπωση τοῦ σχεδίου.—*Σελ. 286.*

69 Τά δυό ντοκουμέντα: τό πρῶτο μέ τόν τίτλο «Ἡ ἐκτέλεση τῶν 26 ἐπιτρόπων» καί τό δεύτερο: «Ἡ συνάντηση τοῦ στρατηγοῦ Τόμσον μέ τόν κύριο Τσάικιν στίς 23 τοῦ Μάρτη 1919» δημοσιεύτηκαν σάν παράρτημα σ' αὐτό τό ἄρθρο στήν «Ἰσβέστια» τῆς 23 τοῦ Ἀπρίλη 1919.—*Σελ. 287.*

70 «Ζνάμια Τρουντά» («Σημαία τῆς δουλιᾶς»)—ἐφημερίδα τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἐσέρων τοῦ Μπακοῦ. Ἐκδίδονταν ἀπό τό Γενάρη τοῦ 1918 ὥς τό Νοέμβρη τοῦ 1919.—*Σελ. 287.*

71 «Γεντίναγια Ροσίγια» («Ἑνιαία Ρωσία»)—ἐφημερίδα καντέτικης κατεύθυνσης. Τήν ἔβγαζε ἡ λεγόμενη «Ρωσική ἐθνική ἐπιτροπή τῆς πόλης Μπακοῦ» ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1918 ὥς τόν Ἰούλη τοῦ 1919.—*Σελ. 287.*

72 «Ἴσκρα» («Σπίθα»)—ἐφημερίδα τῆς ἐπιτροπῆς τῶν μενσεβίκων τοῦ Μπακοῦ. Ἐκδίδονταν ἀπό τό Νοέμβρη τοῦ 1918 ὥς τόν Ἀπρίλη τοῦ 1920.—*Σελ. 291.*

73 Τό Μάη τοῦ 1919, ὅταν ὁ Γιουντένιτς ἄρχισε τήν ἐπίθεση καί δημιουργήθηκε ὁ κίνδυνος νά κυκλωθεῖ ἡ Πετρούπολη καί νά καταληφθεῖ ἀπό τούς λευκούς, ὁ Ι. Β. Στάλιν στάλθηκε στό μέτωπο τῆς Πετρούπολης μέ ἔκτακτη ἐξουσιοδότηση ἀπό μέρους τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας. Τό πληρεξούσιο τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας τῆς 17 τοῦ Μάη 1919 ἔλεγε ὅτι ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνεται στήν περιοχή τῆς Πετρούπολης καί στίς ἄλλες περιοχές τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου «γιά τή λήψη ὅλων τῶν ἀναγκαίων ἔκτακτων μέτρων πού ἐπιβάλλει ἡ κατάσταση πού δημιουργήθηκε στό Δυτικό Μέτωπο». Στίς 19 τοῦ Μάη 1919 ὁ Ι. Β. Στάλιν ἔφτασε στήν Πετρούπολη.—*Σελ. 294.*

74 Κράσναγια Γκόρκα καί Σέραγια Λόσαντ—φρούρια ἔξω ἀπό τήν Πετρούπολη. Στίς 13 τοῦ Ἰούνη 1919 ἡ φρουρά αὐτῶν τῶν φρουρίων, παρασυρμένη ἀπό τήν ἐπαναστατική ζύμωση τῶν λευκοφρουρῶν πού συνδέονταν μέ τούς ἐσέρους καί τούς μενσεβίκους, στασίασε κατά τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας. Στίς 13 τοῦ Ἰούνη μέ διαταγή τοῦ Ι. Β. Στάλιν, σκάφη τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς ἀνοίχτηκαν στή θάλασσα γιά νά δράσουν κατά τῶν στασιαστῶν. Ταυτόχρονα σχηματίστηκε στό Ὀρανιενμπάουμ ὁμάδα στρατευμάτων τῆς Ἀκτῆς, πού τόν πυρήνα της τόν ἀποτελοῦσαν ἀποσπάσματα ναυτῶν. Στίς 14 τοῦ Ἰούνη ὁ Ι. Β. Στάλιν πῆγε στό Ὀρανιενμπάουμ καί ἔκανε μιά σύσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τῆς διοίκησης τῶν δυνάμεων θάλασσας καί ξηρᾶς, τῶν διοικητῶν καί τῶν ἐπιτρόπων τῶν ἀποσπασμάτων καί τῶν τμημάτων. Στή σύσκεψη ἔγινε δεχτό τό σχέδιο πού πρότεινε ὁ Ι. Β. Στάλιν γιά τήν κατάληψη τῆς Κράσναγια Γκόρκα μέ ταυτόχρονο χτύπημα ἀπό τή θάλασσα καί τήν ξηρά. Στίς 15 τοῦ Ἰούνη, μέ τήν ἄμεση καθοδήγηση τοῦ Ι. Β. Στάλιν, πού βρισκόταν στήν πρώτη γραμμή, ἡ ὁμάδα Ἀκτῆς καί ἄλλα τμήματα ἄρχισαν τήν ἐπίθεση μέ τήν ὑποστήριξη τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς. Τά σοβιετικά στρατεύματα κατατρόπωσαν τούς στασιαστές στίς προσβάσεις τῆς Κράσναγια Γκόρκα, καί κυρίευσαν τό φρούριο στίς 16 τοῦ Ἰούνη, ὥρα 00.30'. Ὕστερα ἀπό λίγες ὧρες κυριεύτηκε καί τό φρούριο Σέραγια Λόσαντ.—*Σελ. 297.*

75 «Times» («Τάιμς» [«Καιροί»])—ἔγκυρη ἐφημερίδα τῆς μεγάλης κεφαλαιοκρατίας τῆς Ἀγγλίας. Ἐκδίδεται στό Λονδίνο ἀπό τό 1788. Στήν περίοδο τῆς ἐκστρατείας τοῦ Γιουντένιτς ἡ ἐφημερίδα ζητοῦσε νά τοῦ δοθεῖ βοήθεια.—*Σελ. 303.*

76 Τό ἐργοστάσιο τῆς Βιντλίτσα, πού βρίσκεται στήν ἀνατολική ὄχθη τῆς λίμνης Λαντόγκα, ἦταν ἡ κύρια βάση τῶν φιλανδῶν λευκοφρουρῶν πού δροῦσαν στόν τομέα Ὀλονέτς, τοῦ μετώπου τῆς Πετρούπολης. Στίς 27 τοῦ Ἰούνη 1919, τμήματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ μέ τήν ὑποστήριξη σκαφῶν τοῦ στολίσκου τῆς Ὀνέγκας καί τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς κατέλαβαν μέ αἰφνιδιαστικό χτύπημα τή Βιντλίτσα, ἐξόντωσαν τό ἐπιτελεῖο τῆς λεγόμενης «Ἐθελοντικῆς στρατιᾶς τοῦ Ὀλονέτς» καί κυρίευσαν πλούσιες ἀποθῆκες πυρομαχικῶν, εἰδῶν ἱματισμοῦ καί τροφίμων. Οἱ φιλανδοί λευκοφρουροί πετάχτηκαν πέρα ἀπό τά φιλανδικά σύνορα.—*Σελ. 306.*

77 Στίς ἀρχές τοῦ Ἰούλη 1919 οἱ πολωνοί λευκοί πέρασαν σέ γενική ἐπίθεση, καί δημιούργησαν ἀπειλή γιά τή Σοβιετική Δημοκρατία ἀπό τή Δύση. Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος ἀνάθεσε στόν Ι. Β Στάλιν τήν ἄμεση καθοδήγηση τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου. Στίς 9 τοῦ Ἰούλη 1919 ὁ Ι. Β. Στάλιν πού

εἶχε διοριστεῖ μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου ἔφτασε στό ἐπιτελεῖο τοῦ Μετώπου, πού βρισκόταν στό Σμολένσκ.—*Σελ. 309.*

78 Στίς 26 τοῦ Σεπτέμβρη 1919 ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) πῆρε ἀπόφαση νά στείλει τόν Ι. Β. Στάλιν στό Νότιο Μέτωπο, γιά νά ὀργανώσει τή συντριβή τοῦ Ντενίκιν. Στίς 3 τοῦ Ὀχτώβρη ὁ Ι. Β. Στάλιν ἔφτασε στό ἐπιτελεῖο τοῦ Μετώπου. Τό σχέδιο συντριβῆς τοῦ Ντενίκιν πού πρότεινε ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐγκρίθηκε ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος.—*Σελ. 312.*

79 Τό 2ο Πανρωσικό Συνέδριο τῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς ἔγινε στή Μόσχα ἀπό τίς 22 τοῦ Νοέμβρη ὥς τίς 3 τοῦ Δεκέμβρη 1919. Στό συνέδριο πῆραν μέρος 80 περίπου ἀντιπρόσωποι ἀπό τίς μουσουλμανικές κομμουνιστικές ὀργανώσεις τοῦ Τουρκεστάν, τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν, τῆς Χίβας, τῆς Μπουχάρας, τῆς Κιργιζίας, τῆς Ταταρίας, τῆς Τσουβασίας, τῆς Μπασκιρίας, τοῦ Καυκάσου καί ὁρισμένων πόλεων (Πέρμ, Βιάτκα, Ὀρενμπούργκ κτλ.). Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε τήν εἰσήγηση γιά τήν τρέχουσα κατάσταση. Τό συνέδριο ἄκουσε ἔκθεση δράσης τοῦ Κεντρικοῦ Γραφείου τῶν μουσουλμάνικων ὀργανώσεων τοῦ ΚΚΡ (Μπ), συζήτησε τό ἀνατολικό ζήτημα καί ἄλλα ζητήματα καί καθόρισε τά καθήκοντα τῆς δουλιᾶς τοῦ κόμματος καί τῶν Σοβιέτ στήν Ἀνατολή.—*Σελ. 317.*

80 Τό ὑστερόγραφο στό ἄρθρο «Στρατιωτική κατάσταση στό Νότο» ὁ Ι. Β. Στάλιν τό ἔγραψε ἀπ' ἀφορμή τή δημοσίευση τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ στό περιοδικό «Ρεβολιουτσιόνι Φρόντ» («Ἐπαναστατικό Μέτωπο»)—ὄργανο τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου καί τοῦ συμβουλίου τῆς στρατιᾶς ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας.—*Σελ. 332.*

81 Ἡ στρατιά ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας δημιουργήθηκε τό Φλεβάρη τοῦ 1920. Σχηματίστηκε ἀπό στρατιωτικές μονάδες πού διέθεσε τό Νοτιο-Δυτικό Μέτωπο γιά νά χρησιμοποιηθοῦν στόν τομέα τῆς ἀνοικοδόμησης τῆς οἰκονομίας, κυρίως στίς ἐργασίες γιά τήν ἀνόρθωση τοῦ Ντονμπάς. Γιά τήν καθοδήγηση τῆς στρατιᾶς ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΣΟΣΔΡ, σέ συνεργασία μέ τήν Πανουκρανική Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή, σχημάτισε τό Συμβούλιο τῆς στρατιᾶς ἐργασίας. Τό συμβούλιο αὐτό ἀποτελοῦνταν ἀπό ἀντιπροσώπους τῶν οἰκονομικῶν Ἐπιτροπάτων τοῦ Λαοῦ καί ἀπό ἀντιπροσώπους τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου, μέ πρόεδρο τόν Ι. Β. Στάλιν, εἰδικά ἐξουσιοδοτημένο καί μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας.—*Σελ. 333.*

82 Ἡ 4η Πανουκρανική Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Οὐκρανίας ἔγινε στό Χάρκοβο, ἀπό τίς 17 ὥς τίς 23 τοῦ Μάρτη 1920. Πῆραν μέρος σ' αὐτήν 278 ἀντιπρόσωποι. Στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς συνδιάσκεψης ἀναγράφονταν τά παρακάτω θέματα: 1) Πολιτική καί ὀργανωτική ἔκθεση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Οὐκρανίας. 2) Ἀμοιβαῖες σχέσεις τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας καί τῆς ΣΟΣΔΡ. 3) Σχέσεις μέ τά ἄλλα πολιτικά κόμματα. 4) Οἰκονομική πολιτική. 5) Τό πρόβλημα τῆς γῆς καί ἡ δουλιά στό χωριό. 6) Τό ἐπισιτιστικό πρόβλημα. 7) Ἐκλογή ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Οὐκρανίας καί ἀντιπροσώπων γιά τό 9ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (Μπ). *333.*

Ὁ Ι. Β. Στάλιν πῆρε μέρος στή συνδιάσκεψη σάν ἀντιπρόσωπος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ). Τό κεντρικό πρόβλημα τῆς συνδιάσκεψης ἦταν τό πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Κατά τή συζήτηση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος ἀντικρούστηκαν οἱ ἀπόψεις τῆς ἀντικομματικῆς ὁμάδας τοῦ «δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ» (Σαπρόνοφ κ. ἄ.) πού τάχτηκε ἐνάντια στήν ἀρχή τῆς μονοπρόσωπης διεύθυνσης τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Στό θέμα γιά τή δουλιά στό χωριό ἡ συνδιάσκεψη πῆρε τή σοβαρή ἀπόφαση νά δημιουργηθοῦν στήν Οὐκρανία ἑνώσεις τῶν μικροκληρούχων καί ἀκτημόνων ἀγροτῶν (ἐπιτροπές φτωχῶν ἀγροτῶν). Ἡ Συνδιάσκεψη ἐξέλεξε τόν Ι. Β. Στάλιν ἀντιπρόσωπο γιά τό 9ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (Μπ).—*Σελ. 335.*

83 Πρόκειται γιά τό ἀντεπαναστατικό πραξικόπημα (τό λεγόμενο πούτς τοῦ Κάπ) πού ἔγινε στό Βερολίνο στίς 13 τοῦ Μάρτη 1920. Τό πραξικόπημα αὐτό τό εἶχαν ὀργανώσει γερμανοί ἀντιδραστικοί. Ἡ κυβέρνηση τοῦ Κάπ διώχτηκε μέσα σέ λίγες μέρες ὕστερα ἀπό τή γενική ἀπεργία τῶν ἐργατῶν.—*Σελ. 337.*

84 Πρόκειται γιά τίς θέσεις τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) γιά τό 9ο Συνέδριό του «Τά ἄμεσα καθήκοντα τῆς ἀνοικοδόμησης τῆς οἰκονομίας». Οἱ θέσεις δημοσιεύτηκαν στήν «Ἰσβέστια» τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) ἀρ. φύλλου 14, 12 τοῦ Μάρτη 1920.—*Σελ. 344.*

85 Τό 7ο Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἔγινε στή Μόσχα στίς 5-9 τοῦ Δεκέμβρη 1919. Στό συνέδριο ἔκανε ἔκθεση ὁ Β. Ι. Λένιν γιά τή δράση τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί συζητήθηκαν τά ἑξῆς ζητήματα: ἡ στρατιωτική κατάσταση, ἡ ὀργάνωση τοῦ σοβιετικοῦ κράτους, ἡ ἐπισιτιστική κατάσταση, τά καύσιμα κτλ. Οἱ ἀποφάσεις πού πῆρε τό συνέδριο πάνω στά βασικά ζητήματα τῆς ἡμερήσιας διάταξης (οἱ ἀποφάσεις: «Γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ἐπισιτισμοῦ στή ΣΟΣΔΡ», «Γιά τήν ὀργάνωση τοῦ σοβιετικοῦ κράτους», «Γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῆς ΣΟΣΔΡ μέ καύσιμα») ἀφοροῦσαν τά καθήκοντα τῆς ὀργάνωσης τῆς σοβιετικῆς οἰκονομίας καί τῆς σοβιετικῆς διοίκησης.

Ἀπόφαση τῆς συνδιάσκεψης τοῦ Χάρκοβου, εἶναι ἡ ἀπόφαση γιά τήν ἀνοικοδόμηση τῆς οἰκονομίας πού ψήφισε ἡ συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚ (Μπ) Οὐκρανίας τοῦ κυβερνείου τοῦ Χάρκοβου, στίς 15 τοῦ Μάρτη 1920, πάνω στήν ἔκθεση γιά τήν οἰκονομική πολιτική.—*Σελ. 345.*

86 Τό 9ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (Μπ) ἔγινε στή Μόσχα ἀπό τίς 29 τοῦ Μάρτη ὥς τίς 5 τοῦ Ἀπρίλη 1920. Τό συνέδριο συζήτησε τά παρακάτω θέματα: 1) Ἔκθεση δράσης τῆς ΚΕ. 2) Ἄμεσα καθήκοντα τῆς ἀνοικοδόμησης τῆς οἰκονομίας. 3) Συνδικαλιστικό κίνημα. 4) Καθήκοντα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. 5) Ὀργανωτικά ζητήματα. 6) Ἡ θέση μας ἀπέναντι στούς συνεταιρισμούς. 7) Πέρασμα στό σύστημα τῆς πολιτοφυλακῆς. 8) Ἐκλογή ΚΕ. Ὁ Β. Ι. Λένιν στό συνέδριο ἔκανε τήν ἔκθεση δράσης τῆς ΚΕ. Ἐπίσης μίλησε γιά τήν ἀνοικοδόμηση τῆς οἰκονομίας καί γιά τούς συνεταιρισμούς.

Τό συνέδριο καθόρισε τά ἄμεσα οἰκονομικά καθήκοντα τῆς χώρας στόν τομέα τῶν μεταφορῶν καί τῆς βιομηχανίας. Τό συνέδριο ἔδωσε ἰδιαίτερη προσοχή στό ζήτημα τοῦ ἑνιαίου οἰκονομικοῦ σχεδίου. Τό κεντρικό ζήτημα στό σχέδιο αὐτό ἦταν ὁ ἐξηλεκτρισμός τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας. Στό συνέδριο ἀποκρούστηκε ἡ ἀντικομματική ὁμάδα «δημοκρατικός συγκεντρωτισμός» (Σαπρόνοφ, Ὀσίνσκι κ. ἄ.), πού πῆρε θέση κατά τῆς μονοπρόσωπης διεύθυνσης στή βιομηχανία.—*Σελ. 346.*

87 Μποροτμπιστές—οὐκρανοί ἀριστεροί ἐσέροι, πού τό Μάη τοῦ 1918 σχημάτισαν ἀνεξάρτητο κόμμα. Ὀνομάστηκαν μποροτμπιστές ἀπό τόν τίτλο τοῦ κεντρικοῦ ὀργάνου τοῦ κόμματός τους—τήν ἐφημερίδα «Μπορότμπα». Τό Μάρτη τοῦ 1920, μέ τήν αὔξηση τῆς ἐπιροῆς τῶν μπολσεβίκων μέσα στίς ἀγροτικές μάζες τῆς Οὐκρανίας, οἱ μποροτμπιστές ἀναγκάστηκαν νά διαλύσουν τό κόμμα τους καί νά ἑνωθοῦν μέ τό Κομμουνιστικό Κόμμα (Μπολσεβίκων) τῆς Οὐκρανίας. Ἡ 4η συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Οὐκρανίας πῆρε τήν ἀπόφαση νά κάνει δεχτούς τούς μποροτμπιστές μέσα στό κόμμα, ἀλλά ὅλοι πού ἔγιναν τότε δεχτοί πέρασαν ἀπό ἀνακαταγραφή. Στά ἑπόμενα χρόνια πολλοί μποροτμπιστές, ἀκολουθώντας ταχτική διπροσωπίας καί ἐξαπάτησης τοῦ κόμματος μπῆκαν ἐπικεφαλῆς τῆς ἀντισοβιετικῆς πάλης τῶν ἀντεπαναστατικῶν ἐθνικιστικῶν στοιχείων τῆς Οὐκρανίας καί ἀποδείχτηκαν οἱ χειρότεροι ἐχθροί τοῦ Οὐκρανικοῦ λαοῦ.—*Σελ. 346.*

88 Συνέδριο τοῦ Λονδίνου—τό 5ο Συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ, πού ἔγινε ἀπό τίς 30 τοῦ Ἀπρίλη ὥς τίς 19 τοῦ Μάη 1907 στό Λονδίνο.—*Σελ. 349.*

89 Βλ. Κ. Μάρξ. Θέσεις γιά τό Φόιερμπαχ. Διαλεχτά ἔργα σέ δυό τόμους, τόμ. 1ος, 1941, σελ. 382, ρωσ. ἔκδ. (Βλ. καί ἑλλην. ἔκδ., τόμ. 2ος, σελ. 470).—*Σελ. 349.*

90 Βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, τόμ. 4ος, σελ. 359-508, 3η ρωσ. ἔκδ.—*Σελ. 352.*

91 Βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα τόμ. 6ος, σελ. 155-336, 3η ρωσ. ἔκδ.—*Σελ. 352.*

92 Τά λόγια αὐτά ἀπό τό γράμμα τοῦ Λασάλ τῆς 24 τοῦ Ἰούνη 1852 πρός τό Μάρξ ὁ Β. Ι. Λένιν τά βάζει σά μότο στό ἔργο του «Τί νά κάνουμε;» (βλ. Ἅπαντα, τόμ. 4ος, σελ. 359, τῆς 3ης ρωσ. ἔκδ.).—*Σελ. 353.*

93 Πρόκειται γιά τά τρία κόμματα πού σχηματίστηκαν μετά τή διάσπαση τοῦ παλιοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ Κόμματος τῆς Γερμανίας: τό Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα, τό 'Ανεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα καί τό Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Γερμανίας.—*Σελ. 353.*

94 Δούμα τοῦ Μπουλίγκιν—συμβουλευτικό ἀντιπροσωπευτικό σῶμα, πού ἡ τσαρική κυβέρνηση σκόπευε νά τό συγκαλέσει τό 1905. Τό νομοσχέδιο γιά τήν ἵδρυση συμβουλευτικῆς κρατικῆς Δούμας καί τίς θεμελιακές διατάξεις γιά τίς ἐκλογές αὐτῆς τῆς Δούμας τά ἐπεξεργάστηκε μιά ἐπιτροπή, μέ πρόεδρο τόν ὑπουργό τῶν ἐσωτερικῶν Μπουλίγκιν καί δημοσιεύτηκαν μαζί μέ τό διάγγελμα τοῦ τσάρου τῆς 6 τοῦ Αὐγούστου 1905. Οἱ μπολσεβίκοι κήρυξαν ἐνεργό ἀποχή ἀπό τή Δούμα τοῦ Μπουλίγκιν. «...'Η Δούμα τοῦ Μπουλίγκιν ποτέ δέ συγκλήθηκε. Τή σάρωσε ὁ ἐπαναστατικός σίφουνας πρίν ἀκόμα συγκληθεῖ» (Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, τόμ. 19ος, σελ. 352, 3η ρωσ. ἔκδ.—*Σελ. 356.*

95 Βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, τόμ. 8ος, σελ. 27-126, 3η ρωσ. ἔκδ. —*Σελ. 356.*

96 Βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, τόμ. 9ος, σελ. 79-143, 3η ρωσ. ἔκδ.—*Σελ. 356.*

97 Τή μπροσούρα «Τά καθήκοντα τῶν ρώσων σοσιαλδημοκρατῶν» τήν ἔγραφε ὁ Β. Ι. Λένιν στά τέλη τοῦ 1897 στήν ἐξορία. 'Η πρώτη ἔκδοση τῆς μπροσούρας μέ πρόλογο τοῦ Π. Ἄξελροντ, ἔγινε τό 1898 στή Γενεύη ἀπό τήν «Ἕνωση τῶν ρώσων σοσιαλδημοκρατῶν» (βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, τόμ. 2ος, σελ. 167-190, 3η ρωσ. ἔκδ.)—*Σελ. 359.*

98 Συνδιάσκεψη τοῦ Τάμερφορς—ἡ 1η Συνδιάσκεψη τῶν Μπολσεβίκων. Συνῆλθε στίς 12-17 τοῦ Δεκέμβρη 1905. Στή Συνδιάσκεψη συναντήθηκαν γιά πρώτη φορά ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν. Ὡς τότε εἶχαν σύνδεση μέ ἀλληλογραφία ἤ μέσω συντρόφων.

Στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς συνδιάσκεψης ἦταν τά ἑξῆς θέματα: 1) 'Εκθέσεις τῶν τοπικῶν ὀργανώσεων. 2) Εἰσήγηση γιά τήν τρέχουσα στιγμή. 3) 'Οργανωτική ἔκθεση τῆς ΚΕ. 4) Ἕνωση τῶν δυό ὁμάδων τοῦ ΣΔΕΚΡ. 5) 'Αναδιοργάνωση τοῦ κόμματος. 6) Τό ἀγροτικό πρόβλημα. 7) Κρατική Δούμα.

Τίς εἰσηγήσεις γιά τήν τρέχουσα στιγμή καί τό ἀγροτικό πρόβλημα τίς ἔκανε ὁ Β. Ι. Λένιν. 'Ο Β. Ι. Λένιν μίλησε ἐπίσης στό θέμα γιά τή στάση ἀπέναντι στή Δούμα τοῦ Βίττε. 'Ο Ι. Β. Στάλιν ἔκανε στή Συνδιάσκεψη ἔκθεση γιά τή δουλιά τῆς ὀργάνωσης τῶν μπολσεβίκων τῆς 'Υπερκαυκασίας. 'Επίσης μίλησε ὑποστηρίζοντας τήν ταχτική τοῦ Λένιν γιά ἐνεργό ἀποχή ἀπό τή Δούμα. 'Η Συνδιάσκεψη ψήφισε ἀπόφαση γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς ἑνότητας τοῦ κόμματος, πού οὐσιαστικά ἦταν χωρισμένο σέ δυό κόμματα καί τήν ἀπόφαση πού πρότεινε ὁ Λένιν γιά τό ἀγροτικό πρόβλημα. 'Ο Ι. Β. Στάλιν πῆρε μέρος μαζί μέ τόν Β. Ι. Λένιν στίς ἐργασίες τῆς ἐπιτροπῆς γιά τή σύνταξη τῆς ἀπόφασης σχετικά μέ τή Δούμα. Μέ τήν ἀπόφαση αὐτή ἡ Συνδιάσκεψη καλοῦσε τό κόμμα καί τήν ἐργατική τάξη νά κηρύξουν ἀποχή ἀπό τή Δούμα καί πρότεινε σ' ὅλες τίς κομματικές ὀργανώσεις νά χρησιμοποιήσουν πλατιά τίς ἐκλογικές συγκεντρώσεις γιά νά μεγαλώσουν τίς ἐπαναστατικές ὀργανώσεις τοῦ προλεταριάτου καί νά κάνουν μέσα σ' ὅλα τά στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ ζύμωση γιά τήν ἔνοπλη ἐξέγερση.—*Σελ. 360.*

99 Πρόκειται για τή διπλωματική ἀλληλογραφία, πού ἀνταλλάχθηκε ἀπ' ἀφορμή τή διακοίνωση τοῦ ἄγγλου ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν Κῶρζον πρός τόν 'Επίτροπο τοῦ Λαοῦ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς ΣΟΣΔΡ, στίς 11 τοῦ 'Απρίλη 1920. Στή διακοίνωση αὐτή ὁ Κῶρζον πρότεινε στή Σοβιετική Κυβέρνηση τήν πλήρη συνθηκολόγηση τοῦ Βράγκελ καί τῶν στρατευμάτων του στήν Κριμαία, μέ τόν ὅρο ὅτι θά τούς δοθεῖ ἀμνηστεία. Γιά τήν ἀλληλογραφία αὐτή βλ. ἐπίσης καί σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 378-379.—*Σελ. 363.*

100 'Η Συνδιάσκεψη τῶν κρατῶν τῆς 'Αντάντ στό Σάν Ρέμο ('Ιταλία) συνῆλθε ἀπό τίς 19 ὥς τίς 26 τοῦ 'Απρίλη τοῦ 1920. Στή συνδιάσκεψη συζητήθηκε τό ζήτημα τῆς ἐφαρμογῆς ἀπό τή Γερμανία τῆς συνθήκης εἰρήνης τῶν Βερσαλιῶν, τό σχέδιο τῆς συνθήκης εἰρήνης μέ τήν Τουρκία καί ἄλλα ζητήματα.—*Σελ. 372.*

101 «Κρασνοαρμέγετς» («Κόκκινος φαντάρος»)—καθημερινή ἐφημερίδα πού ἔβγαζε τό Πολιτικό τμῆμα τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς 16ης στρατιᾶς τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Ἐκδίδονταν ἀπό τίς 20 τοῦ Μάρτη 1919 ὥς τίς 15 τοῦ Μάη 1921.—*Σελ. 388.*

102 Πάνω στό σχέδιο αὐτοῦ τοῦ γράμματος ὑπάρχει ἔγγραφη ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού στάλθηκε στό γραμματέα τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ), πού λέει:« Εἶμαι ὑπέρ τῆς ἄ μ ε σ η ς ἀποστολῆς του, γιατί τό πράγμα εἶναι ἐκτός συζήτησης». Τό γράμμα στάλθηκε ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή στίς κομματικές ὀργανώσεις τό δεύτερο δεκαπενθήμερο τοῦ Ἰούλη 1920.—*Σελ. 390.*

103 ΣΕΑΔ—στρατεύματα γιά τήν ἐσωτερική ἀσφάλεια τῆς Δημοκρατίας. Τό 1919-1920 τά στρατεύματα τῆς ΣΕΑΔ φρουροῦσαν τίς πόλεις, τά ἐργοστάσια, τούς σιδηροδρόμους, τίς ἀποθῆκες κλπ. Στά μετόπισθεν καί στίς περιοχές πού βρίσκονταν κοντά στό μέτωπο.—*Σελ. 395.*

104 Τό ἄρθρο «Ὁ μαρξισμός καί τό ἐθνικό ζήτημα» (βλ. Ἅπαντα, τόμ. 2ος, σελ. 290-367, ρωσ. ἔκδ. Βλ. καί ἑλλην. ἔκδ., σελ. 327-412) ὁ Ι. Β. Στάλιν τό ἔγραψε στά τέλη τοῦ 1912—ἀρχές τοῦ 1913 στή Βιέννη. Πρωτοδημοσιεύτηκε μέ τήν ὑπογραφή Κ. Στάλιν, στό περιοδικό «Προσβεστσένιγε» ἀρ. φύλλων 3-5 τό 1913 μέ τόν τίτλο «Τό ἐθνικό ζήτημα καί ἡ σοσιαλδημοκρατία».

«Προσβεστσένιγε» («Μόρφωση»)—μηνιάτικο περιοδικό τῶν μπολσεβίκων, πού ἐκδίδονταν στήν Πετρούπολη ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1911 ὥς τόν Ἰούνη τοῦ 1914, ὁπότε τό ἀπαγόρεψε ἡ τσαρική κυβέρνηση. Τό φθινόπωρο τοῦ 1917 βγῆκε ἀκόμα ἕνα διπλό τεῦχος. Τή δουλιά τοῦ περιοδικοῦ τήν καθοδηγοῦσε ὁ Β. Ι. Λένιν. Τήν περίοδο τῆς παραμονῆς του στήν Πετρούπολη ὁ Ι. Β. Στάλιν συμμετεῖχε ἄμεσα στή δουλιά τοῦ περιοδικοῦ. —*Σελ. 419.*

105 Τό ἄρθρο «Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη καί τό ἐθνικό ζήτημα» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 175-188) δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ» ἀρ. φύλλου 1, 9 τοῦ Νοέμβρη 1918.

Ἐφημερίδα «Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ» («Ἡ ζωή τῶν ἐθνοτήτων»)—ὄργανο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐθνοτήτων. Ἐκδίδονταν μιά φορά τή βδομάδα στή Μόσχα, ἀπό τίς 9 τοῦ Νοέμβρη 1918 ὥς τίς 16 τοῦ Φλεβάρη 1922. Ἀπό τίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1922 ἡ ἐφημερίδα μετατράπηκε σέ περιοδικό καί ἔβγαινε μέ τόν ἴδιο τίτλο ὥς τό Γενάρη τοῦ 1924.—*Σελ. 420.*

106 Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 398-412—*Σελ. 421.*

107 Ἡ Ἐπιτροπή δράσης καί προπαγάνδας ἤ τό Συμβούλιο προπαγάνδας καί δράσης τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς δημιουργήθηκε στό 1ο Συνέδριο τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς στό Μπακού, τό Σεπτέμβρη τοῦ 1920. Ἡ Ἐπιτροπή εἶχε καθῆκον τήν ὀργάνωση τῆς προπαγάνδας, τήν ὑποστήριξη τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος στήν Ἀνατολή καί τή συνένωσή του. Ἡ ἐπιτροπή διατηρήθηκε περίπου ἕνα χρόνο.—*Σελ. 429.*

108 Στίς 14 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 ἦρθαν στή Γεωργία σά «σοσιαλιστική ἀντιπροσωπεία», οἱ ἡγέτες τῆς 2ης Διεθνοῦς (Βάντερβελντ, Μακντόναλντ, Ρενοντέλ κ. ἄ.). Ὁ Κ. Καοῦτσκι, πού θεωροῦνταν ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τῆς «ἀντιπροσωπείας», ἔφτασε στήν Τιφλίδα στίς 30 τοῦ Σεπτέμβρη. Οἱ μενσεβίκοι ὀργάνωσαν πανηγυρική ὑποδοχή στήν «ἀντιπροσωπεία» καί στόν Καοῦτσκι. Ὕστερα ἀπό δυό βδομάδες ἡ «ἀντιπροσωπεία» γύρισε στή Δυτική Εὐρώπη, ὁ Καοῦτσκι ὅμως ἔμεινε στήν Τιφλίδα ὥς τό Δεκέμβρη τοῦ 1920.—*Σελ. 444.*

109 Πρόκειται γιά τά λόγια ἀπό τήν ἀπολογία τοῦ Λουθήρου στή Βουλή τῆς Βόρμς (τό 1521), τότε πού ἡ καθολική ἐκκλησία πρότεινε στό Λούθηρο ν' ἀποκηρύξει τή διδασκαλία του (Βλ. D. Martin Luthers Werke. Kritische Gesammtausgabe. Weimar, 1897, Band 7, S. 838).—*Σελ. 445.*

110 Τό Συνέδριο τῶν λαῶν τοῦ Νταγκεστάν ἔγινε στό Τεμίρ Χάν-Σουρά στίς 13 τοῦ Νοέμβρη 1920. Στό Συνέδριο πῆραν μέρος περίπου 300 ἀντιπρόσωποι. Μετά τή δήλωση τοῦ Ι. Β. Στάλιν μέ τήν ὁποία ἀνακήρυσσε τήν αὐτονομία τοῦ Νταγκεστάν, χαιρετιστήριο λόγο στό συνέδριο ἔβγαλε ὁ Γ. Κ. Ὀρτζονικίτζε. Τό Συνέδριο πῆρε ἀπόφαση, ὅπου δήλωνε ὅτι ἡ συμμαχία τῶν λαῶν τοῦ Νταγκεστάν μέ τούς ἐργαζόμενους λαούς τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας εἶναι ἀδιάσπαστη.—*Σελ. 446.*

111 Τό Συνέδριο τῶν λαῶν τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ ἔγινε στό Βλαντικαφκάζ στίς 17 τοῦ Νοέμβρη 1920. Στό Συνέδριο παραβρέθηκαν πάνω ἀπό 500 ἀντιπρόσωποι. Στίς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου πῆραν μέρος ὁ Γ. Κ. Ὀρτζονικίτζε καί ὁ Σ. Μ. Κύροφ. Στήν ἀπόφαση πού πάρθηκε πάνω στήν εἰσήγηση τοῦ Ι. Β. Στάλιν τό συνέδριο ἐξέφρασε τήν πεποίθησή του ὅτι ἡ «αὐτονομία θά στερεώσει ἀκόμα περισσότερο τούς ἀδελφικούς δεσμούς, πού συνδέουν τίς ἐργαζόμενες μάζες τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ μέ τή Σοβιετική Ρωσία».—*Σελ. 452.*

112 Συνθήκη τῶν Σεβρῶν—συνθήκη εἰρήνης, πού ἐπέβαλε ἡ Ἀντάντ στήν Τουρκία, σύμμαχο τῆς Γερμανίας στόν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο. Ἡ συνθήκη αὐτή ὑπογράφτηκε στίς 10 Αὐγούστου 1920 στίς Σέβρ (κοντά στό Παρίσι). Οἱ ὑποδουλωτικοί ὅροι αὐτῆς τῆς συνθήκης, πού κλείστηκε μέ τήν κυβέρνηση τῆς Κωσταντινούπολης, καταργοῦσαν οὐσιαστικά τήν ἀνεξαρτησία τῆς Τουρκίας.—*Σελ. 466.*

113 Οἱ δεκατέσσερες ὅροι τοῦ Οὐίλσον εἶναι τό πρόγραμμα εἰρήνης πού πρότεινε ὁ πρόεδρος τῶν ΕΠΑ Οὐίλσον τό Γενάρη τοῦ 1918. Ἕνας ἀπό τούς ὅρους μιλοῦσε γιά τήν ἐγγύηση τῆς ἀνεξαρτησίας καί τῆς ἀκεραιότητας τόσο τῶν μεγάλων, ὅσο καί τῶν μικρῶν κρατῶν.—*Σελ. 468.*

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

(Ὀχτώβρης 1917-1920)

1917

25-26 τοῦ Ὀχτώβρη	Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν καθοδηγοῦν τίς ἐργασίες τοῦ 2ου Πανρωσικοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν.
26 τοῦ Ὀχτώβρη	Στό 2ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται μέλος τῆς ΠΚΕΕ καί διορίζεται ἐπίτροπος τοῦ λαοῦ γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐθνοτήτων.
Τή νύχτα πρός τίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη	Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐπισκέφτονται τό Ἐπιτελεῖο τῆς στρατιωτικῆς περιοχῆς τῆς Πετρούπολης, ὅπου ἐπεξεργάζονται μαζί μέ τά στρατιωτικά στελέχη τό σχέδιο ἐπιχειρήσεων γιά τή συντριβή τῶν στρατευμάτων τῶν Κερένσκι-Κρασνόφ.
28 τοῦ Ὀχτώβρη	Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφουν τό διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ γιά τήν ἀπαγόρευση τῆς ἔκδοσης τῶν ἀστικῶν ἐφημερίδων.
31 τοῦ Ὀχτώβρη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τῆς Ἐπαναστατικῆς Στρατιωτικῆς Ἐπιτροπῆς κάνει ἀνακοίνωση γιά τήν κατάσταση τοῦ μετώπου.
2 τοῦ Νοέμβρη	Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφουν τή «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας», πού τήν ἔγραψε ὁ Ι. Β. Στάλιν.

111 Τό Συνέδριο τῶν λαῶν τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ ἔγινε στό Βλαντικαφκάζ στίς 17 τοῦ Νοέμβρη 1920. Στό Συνέδριο παραβρέθηκαν πάνω ἀπό 500 ἀντιπρόσωποι. Στίς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου πῆραν μέρος ὁ Γ. Κ. Ὀρτζονικίτζε καί ὁ Σ. Μ. Κύροφ. Στήν ἀπόφαση πού πάρθηκε πάνω στήν εἰσήγηση τοῦ Ι. Β. Στάλιν τό συνέδριο ἐξέφρασε τήν πεποίθησή του ὅτι ἡ «αὐτονομία θά στερεώσει ἀκόμα περισσότερο τούς ἀδελφικούς δεσμούς, πού συνδέουν τίς ἐργαζόμενες μάζες τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ μέ τή Σοβιετική Ρωσία».—*Σελ. 452.*

112 Συνθήκη τῶν Σεβρῶν—συνθήκη εἰρήνης, πού ἐπέβαλε ἡ Ἀντάντ στήν Τουρκία, σύμμαχο τῆς Γερμανίας στόν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο. Ἡ συνθήκη αὐτή ὑπογράφτηκε στίς 10 Αὐγούστου 1920 στίς Σέβρ (κοντά στό Παρίσι). Οἱ ὑποδουλωτικοί ὅροι αὐτῆς τῆς συνθήκης, πού κλείστηκε μέ τήν κυβέρνηση τῆς Κωσταντινούπολης, καταργοῦσαν οὐσιαστικά τήν ἀνεξαρτησία τῆς Τουρκίας.—*Σελ. 466.*

113 Οἱ δεκατέσσερες ὅροι τοῦ Οὐίλσον εἶναι τό πρόγραμμα εἰρήνης πού πρότεινε ὁ πρόεδρος τῶν ΕΠΑ Οὐίλσον τό Γενάρη τοῦ 1918. Ἕνας ἀπό τούς ὅρους μιλοῦσε γιά τήν ἐγγύηση τῆς ἀνεξαρτησίας καί τῆς ἀκεραιότητας τόσο τῶν μεγάλων, ὅσο καί τῶν μικρῶν κρατῶν.—*Σελ. 468.*

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

(Ὀχτώβρης 1917-1920)

1917

25-26 τοῦ Ὀχτώβρη Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν καθοδηγοῦν τίς ἐργασίες τοῦ 2ου Πανρωσικοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν.

26 τοῦ Ὀχτώβρη Στό 2ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται μέλος τῆς ΠΚΕΕ καί διορίζεται ἐπίτροπος τοῦ λαοῦ γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐθνοτήτων.

Τή νύχτα πρός τίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐπισκέφτονται τό Ἐπιτελεῖο τῆς στρατιωτικῆς περιοχῆς τῆς Πετρούπολης, ὅπου ἐπεξεργάζονται μαζί μέ τά στρατιωτικά στελέχη τό σχέδιο ἐπιχειρήσεων γιά τή συντριβή τῶν στρατευμάτων τῶν Κερένσκι-Κρασνόφ.

28 τοῦ Ὀχτώβρη Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφουν τό διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ γιά τήν ἀπαγόρευση τῆς ἔκδοσης τῶν ἀστικῶν ἐφημερίδων.

31 τοῦ Ὀχτώβρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τῆς Ἐπαναστατικῆς Στρατιωτικῆς Ἐπιτροπῆς κάνει ἀνακοίνωση γιά τήν κατάσταση τοῦ μετώπου.

2 τοῦ Νοέμβρη Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφουν τή «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας», πού τήν ἔγραψε ὁ Ι. Β. Στάλιν.

3 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στή συζήτηση πού ἔγινε στή σύσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τῶν πολιτικῶν κομμάτων, τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου Πουτίλοφ καί τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πανρωσικοῦ συνδικάτου τῶν σιδηροδρομικῶν (Βίκζελ).

6 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν μιλάει στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς δημιουργίας «πανσοσιαλιστικῆς κυβέρνησης».

9 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφουν τό διάταγμα γιά ἀπαλλαγή τοῦ στρατηγοῦ Ντουχόνιν ἀπό τά καθήκοντα τοῦ ἀρχιστράτηγου.

14 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν μιλάει στό συνέδριο τοῦ Φιλανδικοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος στό Χέλσιγκφορς.

16 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ κάνει πρόταση νά παραδοθοῦν στόν οὐκρανικό λαό τά ἱστορικά κειμήλια· ἐκλέγεται μέλος τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ διατάγματος σχετικά μέ τά ἐπαναστατικά δικαστήρια.

19 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ κάνει ἐκθέσεις: 1) γιά τό ἐμπόριο μέ τή Φιλανδία καί 2) γιά τήν Οὐκρανία καί τή Ράντα.

20 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑποβάλλει γιά ἐξέταση στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ σχέδιο ἔκκλησης τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης «Πρός ὅλους τούς ἐργαζόμενους μουσουλμάνους τῆς Ρωσίας καί τῆς Ἀνατολῆς»· κάνει ἔκθεση στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ γιά τίς ἀντεπαναστατικές ἐνέργειες τῆς ἐπιτροπῆς γιά τίς ἐκλογές τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης.

22 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν μιλάει στή συνεδρίαση τῆς Στρατιωτικῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς γιά τό κλείσιμο τῶν ἀντεπαναστατικῶν ἐφημερίδων.

27 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν μιλάει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ γιά τό ζήτημα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς πολιτικῆς τοῦ σοσιαλιστικοῦ κράτους στό δημοσιονομικό καί οἰκονομικό τομέα.

Ὄχι πρίν ἀπό τίς 27 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν συντάσσουν συνοπτικό πρόγραμμα γιά τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης.

28 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφουν τό συνταγμένο ἀπό τό Β. Ι. Λένιν «Διάταγμα γιά τή σύλληψη τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου κατά τῆς ἐπανάστασης».

29 τοῦ Νοέμβρη — Ἡ ΚΕ τοῦ κόμματος δημιουργεῖ τό Γραφεῖο τῆς ΚΕ, ὅπου ἐκλέγονται ὁ Β. Ι. Λένιν, ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Γ. Μ. Σβερντλόφ.

1 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν συζητᾶ μέ τόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πανρωσικοῦ Συμβουλίου τῶν Μουσουλμάνων γιά τήν ἐπιστροφή τοῦ «ἱεροῦ κορανίου τοῦ Ὀσμάν» στούς μουσουλμάνους.

2 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ κάνει ἐκθέσεις γιά τήν Οὐκρανία καί γιά τήν ὀργάνωση τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῆς Λευκορωσίας.

5 τοῦ Δεκέμβρη — Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» δημοσιεύεται τό διάταγμα γιά τή δημιουργία τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Λαϊκῆς Οἰκονομίας (ΑΣΛΟ). Τό διάταγμα τό ὑπογράφουν ὁ Β. Ι. Λένιν, ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Ι. Μ. Σβερντλόφ.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν κλείνει συμφωνία μέ τούς ἀντιπροσώπους τῆς Ἐπιτροπῆς Περιοχῆς τῆς Λευ-

κορωσίας γιά κοινή δράση μέ σκοπό τή στερέωση τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στή Λευκορωσία.

12 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει τό ἄρθρο «Ἀπάντηση στούς οὐκρανούς συντρόφους τῶν μετόπισθεν καί τοῦ μετώπου».

14 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς κάνει ἔκθεση γιά τίς σχέσεις μέ τή Ράντα τῆς Οὐκρανίας.

16 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ κάνει ἐκθέσεις γιά τήν κατάσταση στό Ὀρενμπούργκ, στήν περιφέρεια Οὐραλίων, στό Τουρκεστάν καί στόν Καύκασο.

18 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφουν τό διάταγμα γιά τήν κρατική ἀνεξαρτησία τῆς Φιλανδίας.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ κάνει ἀνακοίνωση γιά τή στρατιωτική κατάσταση στήν περιοχή Ὀρενμπούργκ.

19 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ κάνει ἔκθεση γιά τήν Κεντρική Ράντα τῆς Οὐκρανίας.

21 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Σταλιν παίρνουν μέρος στή συνεδρίαση τοῦ Πανρωσικοῦ Συμβουλίου γιά τήν ὀργάνωση καί τή συγκρότηση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ.

22 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ κάνει ἔκθεση γιά τό ζήτημα τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Φιλανδίας.

23 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν διορίζεται πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ στό διάστημα πού ὁ Β. Ι. Λένιν βρίσκεται σέ ἄδεια.

24 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί κάνει ἐκθέσεις γιά τήν κατάσταση στό Ντόν, γιά τό συνέδριο τῶν ἐργαζομένων κοζάκων καί γιά τήν προετοιμασία τῆς ἐπίθεσης τῶν ἐπαναστατικῶν τμημάτων κατά τοῦ Ὀρενμπούργκ.

27 τοῦ Δεκέμβρη — Σέ συνεδρίασή του ὑπό τήν προεδρεία τοῦ Ι. Β Στάλιν τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ψηφίζει τήν ἀπόφαση γιά τήν ἐθνικοποίηση τῶν ἐργοστασίων Πουτίλοφ καί τό διάταγμα γιά τή δήμευση τοῦ ἐργοστασίου ἀεροπλάνων Ἀνάτρα στή Συμφερούπολη καί ἄλλων ἐργοστασίων.

27 καί 28 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν συνομιλεῖ μέ τούς ἀντιπροσώπους τῆς ἀριστερῆς μερίδας τοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῶν κοζάκων τῆς περιοχῆς τοῦ Ντόν καί μέ ἕναν ἀντιπρόσωπο τῆς 8ης μεραρχίας τῶν κοζάκων.

31 τοῦ Δεκέμβρη — Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 227 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Γιά τήν „Τουρκική Ἀρμενία“».

Τό διάταγμα «Γιά τήν „Τουρκική Ἀρμενία“», πού τό ἔγραψε ὁ Ι. Β. Στάλιν, δημοσιεύεται στό ἴδιο φύλλο τῆς «Πράβντα» μέ τίς ὑπογραφές τοῦ Β. Ι. Λένιν καί τοῦ Ι. Β. Στάλιν.

1918

8 τοῦ Γενάρη — Στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται στήν ἐπιτροπή ἐπεξεργασίας μέτρων στόν τομέα τῆς ἐπισιτιστικῆς πολιτικῆς τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας.

10-18 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 3ου Πανρωσικοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ.

11 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος ὑποστηρίζει τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν πάνω στό ζήτημα τῆς εἰρήνης μέ τούς γερμανούς.

15 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τῆς φράξιας τῶν μπολσεβίκων τοῦ 3ου Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ εἰσηγεῖται τό θέμα γιά τήν Ὁμοσπονδία τῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν στό 3ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ κάνει τήν εἰσήγηση καί ἐκφωνεῖ τόν τελικό λόγο πάνω στό ἐθνικό ζήτημα. Τό συνέδριο ψηφίζει τήν ἀπόφαση πού προτείνει ὁ Ι. Β. Στάλιν γιά τά ὁμοσπονδιακά ὄργανα τῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας.

24 τοῦ Γενάρη Στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ κόμματος, πού κλήθηκε μέ θέμα τή σύγκληση τοῦ 7ου Συνεδρίου τοῦ κόμματος, ὁ Ι. Β. Στάλιν τάσσεται ὑπέρ τῆς ἀναθεώρησης τοῦ προγράμματος τοῦ ΣΔΕΚΡ (Μπ). Ὁ Ι. Β. Στάλιν κατεντολήν τῆς ΚΕ τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος καθοδηγεῖ μιά σύσκεψη στελεχῶν τῆς ἐπαναστατικῆς πτέρυγας τῶν σοσιαλιστικῶν κομμάτων μιᾶς σειρᾶς χωρῶν τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀμερικῆς.

28 τοῦ Γενάρη Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνουν τηλεγράφημα στή σοβιετική ἀντιπροσωπεία εἰρήνης στό Μπρέστ-Λιτόφσκ, τονίζοντας πώς εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ἄμεση σύναψη εἰρήνης μέ τή Γερμανία.

21 (8) τοῦ Φλεβάρη* Ἀπ' ἀφορμή τήν ἐπίθεση τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων, ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν δίνουν στήν ἐπιτροπή πόλης τῆς Πετρούπολης καί στίς ἀχτιδικές ἐπιτροπές τῆς Πετρούπολης τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος τήν ἐντολή νά οργανώσουν τήν ἀπόκρουση τῶν γερμανῶν ἐπιδρομέων καί νά ἐπιστρατεύσουν τήν ἀστική τάξη γιά τό σκάψιμο χαρακωμάτων κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ἐργατῶν. Ἀνάλογες ἐντολές στέλνει ὁ Ι. Β. Στάλιν καί στούς μπολσεβίκους τοῦ Κιέβου.

* Ἀπό τίς 21 (8) τοῦ Φλεβάρη 1918 οἱ ἡμερομηνίες τοῦ βιογραφικοῦ χρονικοῦ σημειώνονται μέ τό νέο ἡμερολόγιο.

23 τοῦ Φλεβάρη Στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑποστηρίζει τό Β. Ι. Λένιν στήν πάλη κατά τοῦ Τρότσκι καί τοῦ Μπουχάριν πάνω στό ζήτημα τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ.

24 τοῦ Φλεβάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση, δίνει στή Γραμματεία τοῦ Λαοῦ τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας ὁδηγίες γιά ἀποστολή ἀντιπροσωπείας εἰρήνης στό Μπρέστ καί γιά τίς γενικές γραμμές τῆς ταχτικῆς πού πρέπει ν' ἀκολουθήσει στίς διαπραγματεύσεις μέ τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές.

Ὄχι πρίν ἀπό τίς 2 τοῦ Μάρτη Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν σέ συνομιλία τους μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση μέ τόν πρόεδρο τοῦ Σοβιέτ τοῦ Μουρμάνσκ ἀπαιτοῦν νά ληφθοῦν ἐπειγόντως διπλωματικά μέτρα γιά νά ἐμποδιστεῖ ἡ κατοχή τοῦ Μουρμάνσκ ἀπό τήν Ἀγγλία καί τή Γαλλία.

6-8 τοῦ Μάρτη Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 7ου Συνεδρίου τοῦ ΚΚΡ (Μπ).

8 τοῦ Μάρτη Στό 7ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Ρωσίας ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος καί μέλος τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου προγράμματος τοῦ κόμματος.

10-18 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 3ου Πανρωσικοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ.

11 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος ὑποστηρίζει τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν πάνω στό ζήτημα τῆς εἰρήνης μέ τούς γερμανούς.

15 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τῆς φράξιας τῶν μπολσεβίκων τοῦ 3ου Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ εἰσηγεῖται τό θέμα γιά τήν Ὁμοσπονδία τῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν στό 3ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ κάνει τήν εἰσήγηση καί ἐκφωνεῖ τόν τελικό λόγο πάνω στό ἐθνικό ζήτημα. Τό συνέδριο ψηφίζει τήν ἀπόφαση πού προτείνει ὁ Ι. Β. Στάλιν γιά τά ὁμοσπονδιακά ὄργανα τῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας.

24 τοῦ Γενάρη — Στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ κόμματος, πού κλήθηκε μέ θέμα τή σύγκληση τοῦ 7ου Συνεδρίου τοῦ κόμματος, ὁ Ι. Β. Στάλιν τάσσεται ὑπέρ τῆς αναθεώρησης τοῦ προγράμματος τοῦ ΣΔΕΚΡ (Μπ). Ὁ Ι. Β. Στάλιν κατεντολήν τῆς ΚΕ τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος καθοδηγεῖ μιά σύσκεψη στελεχῶν τῆς ἐπαναστατικῆς πτέρυγας τῶν σοσιαλιστικῶν κομμάτων μιᾶς σειρᾶς χωρῶν τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀμερικῆς.

28 τοῦ Γενάρη — Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνουν τηλεγράφημα στή σοβιετική ἀντιπροσωπεία εἰρήνης στό Μπρέστ-Λιτόφσκ, τονίζοντας πώς εἶναι απαραίτητη ἡ ἄμεση σύναψη εἰρήνης μέ τή Γερμανία.

21 (8) τοῦ Φλεβάρη* — Ἀπ' ἀφορμή τήν ἐπίθεση τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων, ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν δίνουν στήν ἐπιτροπή πόλης τῆς Πετρούπολης καί

* Ἀπό τίς 21 (8) τοῦ Φλεβάρη 1918 οἱ ἡμερομηνίες τοῦ βιογραφικοῦ χρονικοῦ σημειώνονται μέ τό νέο ἡμερολόγιο.

στίς ἀχτιδικές ἐπιτροπές τῆς Πετρούπολης τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος τήν ἐντολή νά ὀργανώσουν τήν ἀπόκρουση τῶν γερμανῶν ἐπιδρομέων καί νά ἐπιστρατεύσουν τήν ἀστική τάξη γιά τό σκάψιμο χαρακωμάτων κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ἐργατῶν. Ἀνάλογες ἐντολές στέλνει ὁ Ι. Β. Στάλιν καί στούς μπολσεβίκους τοῦ Κιέβου.

23 τοῦ Φλεβάρη — Στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑποστηρίζει τό Β. Ι. Λένιν στήν πάλη κατά τοῦ Τρότσκι καί τοῦ Μπουχάριν πάνω στό ζήτημα τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ.

24 τοῦ Φλεβάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση, δίνει στή Γραμματεία τοῦ Λαοῦ τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας ὁδηγίες γιά ἀποστολή ἀντιπροσωπείας εἰρήνης στό Μπρέστ καί γιά τίς γενικές γραμμές τῆς ταχτικῆς πού πρέπει ν' ἀκολουθήσει στίς διαπραγματεύσεις μέ τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές.

Ὄχι πρίν ἀπό τίς 2 τοῦ Μάρτη — Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν σέ συνομιλία τους μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση μέ τόν πρόεδρο τοῦ Σοβιέτ τοῦ Μουρμάνσκ ἀπαιτοῦν νά ληφθοῦν ἐπειγόντως διπλωματικά μέτρα γιά νά ἐμποδιστεῖ ἡ κατοχή τοῦ Μουρμάνσκ ἀπό τήν Ἀγγλία καί τή Γαλλία.

6-8 τοῦ Μάρτη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 7ου Συνεδρίου τοῦ ΚΚΡ (Μπ).

8 τοῦ Μάρτη — Στό 7ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Ρωσίας ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος καί μέλος τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου προγράμματος τοῦ κόμματος.

10-18 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 3ου Πανρωσικοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ.

11 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος ὑποστηρίζει τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν πάνω στό ζήτημα τῆς εἰρήνης μέ τούς γερμανούς.

15 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τῆς φράξιας τῶν μπολσεβίκων τοῦ 3ου Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ εἰσηγεῖται τό θέμα γιά τήν Ὁμοσπονδία τῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν στό 3ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ κάνει τήν εἰσήγηση καί ἐκφωνεῖ τόν τελικό λόγο πάνω στό ἐθνικό ζήτημα. Τό συνέδριο ψηφίζει τήν ἀπόφαση πού προτείνει ὁ Ι. Β. Στάλιν γιά τά ὁμοσπονδιακά ὄργανα τῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας.

24 τοῦ Γενάρη Στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ κόμματος, πού κλήθηκε μέ θέμα τή σύγκληση τοῦ 7ου Συνεδρίου τοῦ κόμματος, ὁ Ι. Β. Στάλιν τάσσεται ὑπέρ τῆς αναθεώρησης τοῦ προγράμματος τοῦ ΣΔΕΚΡ (Μπ). Ὁ Ι. Β. Στάλιν κατεντολήν τῆς ΚΕ τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος καθοδηγεῖ μιά σύσκεψη στελεχῶν τῆς ἐπαναστατικῆς πτέρυγας τῶν σοσιαλιστικῶν κομμάτων μιᾶς σειρᾶς χωρῶν τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀμερικῆς.

28 τοῦ Γενάρη Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνουν τηλεγράφημα στή σοβιετική ἀντιπροσωπεία εἰρήνης στό Μπρέστ-Λιτόφσκ, τονίζοντας πώς εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ἄμεση σύναψη εἰρήνης μέ τή Γερμανία.

21 (8) τοῦ Φλεβάρη* Ἀπ' ἀφορμή τήν ἐπίθεση τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων, ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν δίνουν στήν ἐπιτροπή πόλης τῆς Πετρούπολης καί

* Ἀπό τίς 21 (8) τοῦ Φλεβάρη 1918 οἱ ἡμερομηνίες τοῦ βιογραφικοῦ χρονικοῦ σημειώνονται μέ τό νέο ἡμερολόγιο.

στίς ἀχτιδικές ἐπιτροπές τῆς Πετρούπολης τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος τήν ἐντολή νά ὀργανώσουν τήν ἀπόκρουση τῶν γερμανῶν ἐπιδρομέων καί νά ἐπιστρατεύσουν τήν ἀστική τάξη γιά τό σκάψιμο χαρακωμάτων κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ἐργατῶν. Ἀνάλογες ἐντολές στέλνει ὁ Ι. Β. Στάλιν καί στούς μπολσεβίκους τοῦ Κιέβου.

23 τοῦ Φλεβάρη Στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑποστηρίζει τό Β. Ι. Λένιν στήν πάλη κατά τοῦ Τρότσκι καί τοῦ Μπουχάριν πάνω στό ζήτημα τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ.

24 τοῦ Φλεβάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση, δίνει στή Γραμματεία τοῦ Λαοῦ τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας ὁδηγίες γιά ἀποστολή ἀντιπροσωπείας εἰρήνης στό Μπρέστ καί γιά τίς γενικές γραμμές τῆς ταχτικῆς πού πρέπει ν' ἀκολουθήσει στίς διαπραγματεύσεις μέ τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές.

Ὄχι πρίν ἀπό τίς 2 τοῦ Μάρτη Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν σέ συνομιλία τους μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση μέ τόν πρόεδρο τοῦ Σοβιέτ τοῦ Μουρμάνσκ ἀπαιτοῦν νά ληφθοῦν ἐπειγόντως διπλωματικά μέτρα γιά νά ἐμποδιστεῖ ἡ κατοχή τοῦ Μουρμάνσκ ἀπό τήν Ἀγγλία καί τή Γαλλία.

6-8 τοῦ Μάρτη Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 7ου Συνεδρίου τοῦ ΚΚΡ (Μπ).

8 τοῦ Μάρτη Στό 7ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Ρωσίας ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος καί μέλος τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου προγράμματος τοῦ κόμματος.

Πρίν ἀπό τίς 10 τοῦ Μάρτη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται ἀπό τό Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης ἀντιπρόσωπος γιά τό 4ο Ἔκτακτο Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ.
10 τοῦ Μάρτη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν φεύγει μαζί μέ τήν κυβέρνηση γιά τή Μόσχα.
14 τοῦ Μάρτη	Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 47 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Ὁ οὐκρανικός κόμπος».
	Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν σέ γράμμα τους πρός τόν Γ. Κ. Ὀρτζονικίτζε, ἔκτακτο ἐπίτροπο τῆς Οὐκρανίας, ζητοῦν νά δημιουργηθεῖ ἑνιαῖο πολεμικό μέτωπο τῆς Κριμαίας καί τοῦ λεκανοπεδίου τοῦ Ντονέτς μέ ὅλη τή Ρωσία γιά τόν ἀγώνα ἐνάντια στήν ἐπιδρομή τῶν γερμανῶν καταχτητῶν.
14-16 τοῦ Μάρτη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 4ου Ἔκτακτου Πανρωσικοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ.
16 τοῦ Μάρτη	Τό 4ο Ἔκτακτο Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἐκλέγει τόν Ι. Β. Στάλιν μέλος τῆς ΠΚΕΕ.
19 τοῦ Μάρτη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν σέ γράμμα του πρός τόν Σ. Σαουμιάν καί τόν Α. Τζαπαρίτζε τονίζει τήν ἀνάγκη νά ἐνισχυθεῖ τό Μπακού ἀπό στρατιωτική ἄποψη.
26 καί 27 τοῦ Μάρτη	Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλων 55 καί 56 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Οἱ ἀντεπαναστάτες τῆς Ὑπερκαυκασίας μέ τή μάσκα τοῦ σοσιαλισμοῦ».
Τή νύχτα πρός τήν 31 τοῦ Μάρτη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν μιλᾶ μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση μέ τόν πρόεδρο τοῦ Σοβιέτ τῆς Τασκένδης γιά τήν ἐσωτερική κατάσταση στό Τουρκεστάν.

1 τοῦ Ἀπρίλη	Ἡ φράξια τῶν μπολσεβίκων τῆς ΠΚΕΕ ἐκλέγει τόν Ι. Β. Στάλιν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου τοῦ πρώτου Συντάγματος τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας.
2 τοῦ Ἀπρίλη	Ἐξαιτίας τῆς ἐπίθεσης τῶν γερμανῶν στό Χάρκοβο ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ προτείνει ν' ἀρχίσουν ἀμέσως διαπραγματεύσεις εἰρήνης μέ τήν Κεντρική Ράντα τῆς Οὐκρανίας.
3 καί 4 τοῦ Ἀπρίλη	Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλων 62 καί 63 δημοσιεύεται συνέντευξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν μέ συνεργάτη της, γιά τήν ὀργάνωση τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας.
5 τοῦ Ἀπρίλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν μιλάει στήν πρώτη συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ΠΚΕΕ γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου Συντάγματος τῆς ΣΟΣΔΡ.
9 τοῦ Ἀπρίλη	Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 67, μέ τόν τίτλο «Ἕνα ἀπό τά ἄμεσα καθήκοντα» δημοσιεύεται ἔκκληση τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τά Σοβιέτ τοῦ Καζάν, Οὔφα, Ὀρενμπούργκ, Τουρκεστάν κ. ἄ.
12 τοῦ Ἀπρίλη	Στή συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ΠΚΕΕ γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου Συντάγματος τῆς ΣΟΣΔΡ ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει εἰσήγηση γιά τόν τύπο τῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας.
19 τοῦ Ἀπρίλη	Τό σχέδιο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Γενικές ἀρχές τοῦ Συντάγματος τῆς ΣΟΣΔΡ» συζητιέται καί ἐπικυρώνεται στή συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ΠΚΕΕ γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου Συντάγματος.
27 τοῦ Ἀπρίλη	Τό συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ διορίζει τόν Ι. Β. Σταλιν πληρεξούσιο ἀντιπρόσωπο τῆς ΣΟΣΔΡ γιά τή διεξαγωγή τῶν διαπραγμα-

τεύσεων μέ τήν Κεντρική Ράντα τῆς Οὐκρανίας γιά τή σύναψη συνθήκης εἰρήνης.

29 τοῦ Ἀπρίλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει μέ τήν ἀντιπροσωπεία στό Κοῦρσκ.

Ὄχι πρίν ἀπό τίς 2 τοῦ Μάη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Κοῦρσκ στή Μόσχα γιά νά κάνει ἔκθεση στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ.

5 τοῦ Μάη — Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνουν στό Βορόνεζ, στό Ροστόφ καί στό Μπριάνσκ ραδιοτηλεγράφημα γιά τή σύναψη ἀνακωχῆς στό μέτωπο τῆς Οὐκρανίας.

10-16 τοῦ Μάη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καθοδηγεῖ τή σύσκεψη γιά τή σύγκληση τοῦ Συνταχτικοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Ταταρο-Μπασκιρίας καί μιλάει κατά τήν ἔναρξη καί τό κλείσιμο τῆς σύσκεψης.

23 τοῦ Μάη — Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 100 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Ἡ κατάσταση στόν Καύκασο».

29 τοῦ Μάη — Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ διορίζει τόν Ι. Β. Στάλιν γενικό καθοδηγητή τοῦ ἐπισιτισμοῦ στή Νότια Ρωσία καί τόν περιβάλλει μέ ἔκτακτη δικαιοδοσία.

1 τοῦ Ἰούνη — Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 108 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Γιά τήν περιοχή τοῦ Ντόν καί τό Βόρειο Καύκασο (Γεγονότα καί μηχανορραφίες)».

4 τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φεύγει ἀπό τή Μόσχα γιά τό Τσαρίτσιν.

6 τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Τσαρίτσιν.

7 τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνει τηλεγράφημα στόν Β. Ι. Λένιν γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν γιά τήν ταχτοποίηση τῶν μεταφορῶν, γιά τήν ἐπιβολή τῆς ἐπαναστατικῆς τάξης στό Τσαρίτσιν καί γιά τήν ἀποστολή σιτηρῶν στό κέντρο.

13 τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ τηλεγράφημά του πρός τό Β. Ι. Λένιν τόν πληροφορεῖ γιά τήν καλυτέρευση τῶν μεταφορῶν, γιά τό σχέδιο συγκέντρωσης τῶν σιτηρῶν καί τήν ἀποστολή τους στή Μόσχα.

25 τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Καμίσιν γιά νά ὀργανώσει τίς μεταφορές καί τήν ἀποστολή φορτίων τροφίμων.

29 τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν μεταδίδει στό Β. Ι. Λένιν ἀπό τό Τσαρίτσιν μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση τήν πληροφορία ὅτι στάλθηκαν γιά τό Βορά ταχεῖες ἁμαξοστοιχίες μέ τρόφιμα.

7 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν ἀνταλλάσσουν τηλεγραφήματα ἀπ' ἀφορμή τήν ἐξέγερση τῶν «ἀριστερῶν» ἐσέρων.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν σέ γράμμα του πρός τόν Β. Ι. Λένιν τόν πληροφορεῖ γιά τή στρατιωτική κατάσταση στήν περιοχή τοῦ Τσαρίτσιν καί γιά τό Τουρκεστάν.

8 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει στό Μπακοῦ γράμμα στό Σ. Σαουμιάν σχετικά μέ τά ζητήματα τῆς ἐσωτερικῆς καί ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΣΟΣΔΡ καί τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν.

10 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν σέ γράμμα του πρός τόν Β. Ι. Λένιν διαμαρτύρεται γιά τίς διαταγές τοῦ Τρότσκι, πού ὁδηγοῦν στήν κατάρρευση τοῦ μετώπου τοῦ Τσαρίτσιν καί στήν ἀπώλεια τῆς περιοχῆς τοῦ Βόρειου Καυκάσου.

15 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνει τηλεγράφημα στό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, γιά τήν ἀνάγκη νά δοθεῖ ἐπειγόντως βοήθεια στό σοβιετικό Τουρκεστάν.

17 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνει τηλεγράφημα στό Β. Ι. Λένιν γιά τά ἀποτελέσματα τῆς περιοδείας του στό μέτωπο τοῦ Τσαρίτσιν.

18 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πληροφορεῖ μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση τόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ἀπό τίς 12 ὥς τίς 16 τοῦ Ἰούλη στάλθηκαν στή Μόσχα πέντε ἁμαξοστοιχίες μέ τρόφιμα.

19 τοῦ Ἰούλη — Δημιουργεῖται τό Πολεμικό Συμβούλιο τῆς στρατιωτικῆς περιφέρειας Βόρειου Καυκάσου μέ ἐπικεφαλῆς τόν Ι. Β. Στάλιν.

20 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν σέ τηλεγράφημά του πρός τόν Σ. Σαουμιάν ἐξονόματος τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ, ἀπαιτεῖ ἀπό τό Σοβιέτ τοῦ Μπακοῦ νά ἀκολουθήσει ἀνεξάρτητη ἐξωτερική πολιτική καί νά διεξαγάγει ἀποφασιστικό ἀγώνα ἐνάντια στούς πράχτορες τοῦ ξένου κεφαλαίου.

24 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν μιλᾶ μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση μέ τόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν ἐπισιτιστική κατάσταση στή Μόσχα καί στήν Πετρούπολη.

4 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν σέ γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν τόν πληροφορεῖ γιά τή στρατιωτική καί ἐπισιτιστική κατάσταση στό Νότο.

6 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τή διαταγή τοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς στρατιωτικῆς περιφέρειας τοῦ Βόρειου Καυκάσου γιά ἀναδιοργάνωση ὅλων τῶν ὀργάνων, πού ἀσχολοῦνται μέ τόν ἐφοδιασμό τοῦ μετώπου.

8 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ βρίσκονται στό σταθμό Κοτέλνικοβο· μέ τήν ἐκδήλωση τῆς ἐπίθεσης τῶν συμμοριῶν τοῦ Κρασνόφ δίνουν διαταγή στό διοικητή τοῦ νότιου τομέα τοῦ μετώπου τοῦ Τσαρίτσιν γιά μετακίνηση στρατευμάτων.

13 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τή διαταγή τοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου πού κηρύχνει τό Τσαρίτσιν καί τό κυβερνεῖο σέ κατάσταση πολιορκίας.

14 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τή διαταγή τοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου γιά τήν ἐπιστράτευση τῆς ἀστικῆς τάξης στό Τσαρίτσιν γιά σκάψιμο χαρακωμάτων.

17 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν τηλεγραφεῖ στή Μόσχα στόν Παρχόμενκο γιά τή βελτίωση τῆς κατάστασης στό μέτωπο τοῦ Τσαρίτσιν.

19 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ ἐξαιτίας τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων στό μέτωπο βρίσκονται στή Σαρέπτα.

24 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ ὑπογράφουν τή διαταγή ἐπιχειρήσεων γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐπίθεσης στό μέτωπο τοῦ Τσαρίτσιν.

26 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ ὑπογράφουν τή διαταγή γιά τήν ἀναδιοργάνωση τοῦ ἐργοστασίου πυροβόλων στό Τσαρίτσιν, λόγω τῆς ἀνάγκης τοῦ μετώπου σέ θωρακισμένα αὐτοκίνητα.

31 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ στέλνουν στόν πρόεδρο τῆς ΠΚΕΕ Ι. Μ. Σβερντλόφ τηλεγράφημα ἀπ' ἀφορμή τήν ἐγκληματική ἀπόπειρα κατά τῆς ζωῆς τοῦ Β. Ι. Λένιν.

6 τοῦ Σεπτέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνει τηλεγράφημα στό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ γιά τήν πετυχημένη ἐπίθεση τῶν Σοβιετικῶν στρατευμάτων στήν περιοχή Τσαρίτσιν.

8 τοῦ Σεπτέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνει τηλεγράφημα στόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν καταστολή τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἐξέγερσης τοῦ συντάγματος «Γκρουζολές» στό Τσαρίτσιν, πού εἶχε ὀργανωθεῖ ἀπό τούς ἐσέρους.

10 τοῦ Σεπτέμβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν σέ συγκέντρωση στό Τσαρίτσιν χαιρετᾶ ἐξονόματος τοῦ Συμβουλίου τῶν 'Επιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί τοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς περιοχῆς Βόρειου Καυκάσου τά συντάγματα τοῦ Τσαρίτσιν πού διακρίθηκαν στίς μάχες καί τούς ἀπονέμει σημαῖες μέ τήν ἐπιγραφή «Γιά τήν ἀνδρεία σας στίς μάχες».

12 τοῦ Σεπτέμβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει στή Μόσχα γιά νά ἐκθέσει στόν Β. Ι. Λένιν μερικά ζητήματα σχετικά μέ τήν κατάσταση στό Νότιο Μέτωπο.

15 τοῦ Σεπτέμβρη Ἔγινε σύσκεψη τοῦ Β. Ι. Λένιν, τοῦ Ι. Μ. Σβερντλόφ καί τοῦ Ι. Β. Στάλιν πάνω στά ζητήματα τοῦ μετώπου τοῦ Τσαρίτσιν.

17 τοῦ Σεπτέμβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν διορίζεται πρόεδρος τοῦ νεοσχηματισμένου 'Επαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου.

19 τοῦ Σεπτέμβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν ἀσχολεῖται μέ τά ζητήματα τῆς σύνθεσης καί τοῦ τρόπου λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου τοῦ 'Επιτροπάτου τοῦ Λαοῦ γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐθνοτήτων.

'Ο Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνουν χαιρετιστήριο τηλεγράφημα στά ἐπαναστατικά στρατεύματα τοῦ μετώπου τοῦ Τσαρίτσιν.

21 τοῦ Σεπτέμβρη Στήν ἐφημερίδα «'Ισβέστια» δημοσιεύεται συνέντευξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν μέ συνεργάτη τῆς «'Ισβέστια» γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο τοῦ Τσαρίτσιν.

22 τοῦ Σεπτέμβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν γυρίζει ἀπό τή Μόσχα στό Τσαρίτσιν.

28 τοῦ Σεπτέμβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν καθοδηγεῖ τήν πρώτη συνεδρίαση τοῦ 'Επαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου, πάνω στό ζήτημα τοῦ χωρισμοῦ τῶν στρατιωτικῶν τμημάτων τοῦ μετώπου σέ τέσσερες στρατιές.

3 τοῦ 'Οχτώβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ στέλνουν τηλεγράφημα στόν Β. Ι. Λένιν καί ζητοῦν νά ἐξεταστεῖ στήν ΚΕ τό ζήτημα τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Τρότσκι, πού περικλείουν τόν κίνδυνο κατάρευσης τοῦ Νότιου Μετώπου.

6 τοῦ 'Οχτώβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν ξαναπηγαίνει στή Μόσχα.

8 τοῦ 'Οχτώβρη Μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν 'Επιτρόπων τοῦ Λαοῦ ὁ Ι. Β. Στάλιν διορίζεται μέλος τοῦ 'Επαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας.

11 τοῦ 'Οχτώβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν γυρίζει ἀπό τή Μόσχα στό Τσαρίτσιν. 'Ο Ι. Β. Στάλιν πληροφορεῖ μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση τό Ι. Μ. Σβερντλόφ γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο τοῦ Τσαρίτσιν.

16 τοῦ 'Οχτώβρη Στήν ἐφημερίδα «Σολντάτ Ρεβολιούτσιι» ἀρ. φύλλου 58 δημοσιεύεται τό «Γράμμα πρός τή φτωχολογιά τοῦ Ντόν», πού τό ὑπογράφουν ὁ Ι. Β. Στάλιν καί τά ἄλλα μέλη τοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου.

18 τοῦ 'Οχτώβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν ἀναγγέλλει τηλεγραφικά στόν Β. Ι. Λένιν τή συντριβή τῶν στρατευμάτων τοῦ Κρασνόφ ἔξω ἀπό τό Τσαρίτσιν.

19 τοῦ 'Οχτώβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Τσαρίτσιν στή Μόσχα.

22 τοῦ 'Οχτώβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν στέλνει χαιρετιστήριο τηλεγράφημα στά ἐπαναστατικά συντάγματα πού σύντριψαν τά στρατεύματα τῶν λευκοφρουρῶν ἔξω ἀπό τό Τσαρίτσιν.

Στό 2ο Συνέδριο τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος (μπολσεβίκων) τῆς Οὐκρανίας ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Οὐκρανίας.

29 τοῦ 'Οχτώβρη Στήν 'Ολομέλεια τοῦ Σοβιέτ τῆς Μόσχας ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει ἔκθεση γιά τήν κατάσταση στό Νότιο Μέτωπο. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 234 δημοσιεύεται τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Ἡ λογική τῶν πραγμάτων ('Απ' ἀφορμή τίς „θέσεις" τῆς ΚΕ τῶν μενσεβίκων)».

6 τοῦ Νοέμβρη Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 241 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Ἡ 'Επανάσταση τοῦ 'Οχτώβρη (24 καί 25 τοῦ 'Οχτώβρη 1917 στήν Πετρούπολη)».

6-9 τοῦ Νοέμβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 6ου Ἔκτακτου Πανρωσικοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ.

9 τοῦ Νοέμβρη Τό 6ο Ἔκτακτο Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἐκλέγει τόν Ι. Β. Στάλιν μέλος τῆς ΠΚΕΕ.

11 τοῦ Νοέμβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν ἐκφωνεῖ χαιρετιστήριο λόγο ἐξονόματος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) στό 1ο Συνέδριο τῶν μουσουλμάνων κομμουνιστῶν πού συνῆλθε στή Μόσχα.

13 τοῦ Νοέμβρη Στή συνεδρίαση τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται μέλος τοῦ Προεδρείου τῆς ΠΚΕΕ.

17 τοῦ Νοέμβρη Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ», ἀρ. φύλλου 2, τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «'Ο μεσότοιχος».

24 τοῦ Νοέμβρη Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ», ἀρ. φύλλου 3, τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Μή ξεχνᾶτε τήν 'Ανατολή».

30 τοῦ Νοέμβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν διορίζεται μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς 'Εργατοαγροτικῆς Ἄμυνας καί ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου.

1 τοῦ Δεκέμβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς συζητήσεις στήν πρώτη συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῆς 'Εργατοαγροτικῆς Ἄμυνας.

Μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας παραχωρεῖται τό δικαίωμα στόν Β. Ι. Λένιν καί στόν Ι. Β. Στάλιν νά ἐπικυρώνουν τίς ἀποφάσεις τῶν ἐπιτροπῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας.

3 τοῦ Δεκέμβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν διευθύνει τή συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας γιά τήν ταχτοποίηση τῶν σιδηροδρομικῶν μεταφορῶν.

7 τοῦ Δεκέμβρη Τό Συμβούλιο τῶν 'Επιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἐπικυρώνει τό σχέδιο διατάγματος γιά τήν ἀναγνώριση τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς 'Εσθονίας, πού συνέταξε ὁ Ι. Β. Στάλιν.

11 τοῦ Δεκέμβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας κάνει τίς παρακάτω ἐκθέσεις: γιά τήν ταχτοποίηση τῶν σιδηροδρομικῶν μεταφορῶν, γιά τήν πολιτική ζύμωση καί τήν ἀποστολή ἐπιτρόπων στίς συγκροτούμενες μεραρχίες καί γιά τό στρατωνισμό τῶν στρατιωτικῶν μονάδων.

22 τοῦ Δεκέμβρη Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ», ἀρ. φύλλου 7, τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Τά πράγματα τραβοῦν τό δρόμο τους».

25 τοῦ Δεκέμβρη 'Ο Ι. Β. Στάλιν μιλάει μέ τούς ὑπεύθυνους συνεργάτες τοῦ 'Επιτροπάτου τῆς Λευκορωσίας γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐθνοτήτων σχετικά μέ τήν κρατική ὀργάνωση τῆς Λευκορωσίας.

'Ο Ι. Β. Στάλιν μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση κάνει ὑποδείξεις στόν Μιάσνικοφ στό Σμολένσκ σχετικά μέ τά ζητήματα ὀργάνωσης τῆς ΣΣΔ τῆς Λευκορωσίας καί τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Λευκορωσίας.

29 τοῦ Δεκέμβρη Στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει ἀνακοίνωση γιά τήν ἐπισιτιστική κατάσταση στή ζώνη τοῦ μετώπου.

30 τοῦ Δεκέμβρη — Ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν παίρνει τήν ἀπόφαση νά στείλει τόν Ι. Β. Στάλιν στό Ἀνατολικό Μέτωπο.

1919

1 τοῦ Γενάρη — Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΚΡ (Μπ) καί τό Συμβούλιο τῆς Ἄμυνας σχηματίζουν κομματική-ἀνακριτική ἐπιτροπή ἀπό τόν Ι. Β. Στάλιν καί τόν Φ. Ε. Τζερζίνσκι, γιά νά ἐξακριβώσει τίς αἰτίες τῆς παράδοσης τοῦ Πέρμ καί νά πάρει μέτρα γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς δουλιᾶς τοῦ κόμματος καί τῶν Σοβιέτ στήν περιοχή τῆς 3ης καί τῆς 2ης στρατιᾶς τοῦ Ἀνατολικοῦ Μετώπου.

5 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι φτάνουν στή Βιάτκα.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι μέ γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν ἀπό τή Βιάτκα βάζουν τό ζήτημα τῆς ἀποστολῆς ἐνισχύσεων στήν 3η στρατιά.

Τή νύχτα πρός τίς 7 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι πηγαίνουν στό Γκλαζόφ στό ἐπιτελεῖο τῆς 3ης στρατιᾶς.

7 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι κάνουν ὑπόδειξη στήν Περιοχική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος τῆς Βιάτκας, νά πραγματοποιήσει τήν ἐπιστράτευση τῶν κομμουνιστῶν γιά τό μέτωπο.

13 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι στέλνουν στόν Β. Ι. Λένιν μιά σύντομη προκαταρχτική ἔκθεση σχετικά μέ τήν πορεία τῆς ἔρευνας γιά τίς αἰτίες τῆς καταστροφῆς τοῦ Πέρμ.

18 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι πηγαίνουν ἀπό τό Γκλαζόφ στή Βιάτκα.

19 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στήν κοινή συνεδρίαση τῶν κομματικῶν καί σοβιετικῶν ὀργανώσεων τῶν Οὐραλίων καί τῆς Βιάτκας, ποῦ συγκλήθηκε ἀπό τήν ἀνακριτική ἐπιτροπή πού διόρισε ἡ ΚΕ τοῦ κόμματος καί τό Συμβούλιο τῆς Ἄμυνας μιλάει πάνω στό ζήτημα τῆς δημιουργίας Ἐπαναστατικῆς Στρατιωτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Βιάτκας.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι διευθύνουν τή σύσκεψη τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ἐπιτροπάτου τοῦ Λαοῦ τῶν Συγκοινωνιῶν, τοῦ τμήματος τῶν στρατιωτικῶν συγκοινωνιῶν τῆς 3ης στρατιᾶς, καί ἄλλων ὀργανώσεων γιά τήν ἀποσυμφόρηση τοῦ σιδηροδρομικοῦ κόμβου τῆς Βιάτκας.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι στέλνουν στόν Β. Ι. Λένιν ἔκθεση γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν γιά νά δυναμώσει τό μέτωπο καί τά μετόπισθεν τῆς 3ης στρατιᾶς.

20 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πληροφορεῖ τόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν καλυτέρευση τῆς κατάστασης στό Ἀνατολικό Μέτωπο.

21 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι πηγαίνουν ἀπό τή Βιάτκα στό Γκλαζόφ, στό ἐπιτελεῖο τῆς 3ης στρατιᾶς.

25 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι γυρίζουν ἀπό τό Γκλαζόφ στή Βιάτκα.

27 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι, πηγαίνουν ἀπό τή Βιάτκα στή Μόσχα.

31 τοῦ Γενάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι, φτάνοντας ἀπό τό Ἀνατολικό Μέτωπο, παρουσιάζουν στόν Β. Ι. Λένιν τήν ἔκθεση τῆς ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς πού εἶχε διορίσει ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ κόμματος καί τό Συμβούλιο τῆς Ἄμυνας.

9 τοῦ Φλεβάρη — Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 30 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Ἡ πολιτική τῆς κυβέρνησης στό ἐθνικό ζήτημα».

17 τοῦ Φλεβάρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας μέ εἰσήγησή του προτείνει νά ὀργανωθοῦν ταχεῖες φορτηγές ἁμαξοστοιχίες γιά τή μεταφορά σιτηρῶν καί κάρβουνου.

22 τοῦ Φλεβάρη — Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 41, τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Δυό στρατόπεδα».

2 τοῦ Μάρτη — Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 48 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Τά καθήκοντά μας στήν Ἀνατολή».

2-6 τοῦ Μάρτη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 1ου Συνεδρίου τῆς Κουμμουνιστικῆς Διεθνοῦς, σά μέλος τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος (Μπολσεβίκων) τῆς Ρωσίας.

8 τοῦ Μάρτη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ εἰσηγεῖται τό σχέδιο διατάγματος γιά τήν αναδιοργάνωση τοῦ κρατικοῦ ἐλέγχου.

9 τοῦ Μάρτη — Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 53 καί στήν ἐφημερίδα «Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ» ἀρ. φύλλου 8 δημοσιεύεται τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Μέσα σέ δυό χρόνια».

16 τοῦ Μάρτη — Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 58 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Οἱ ἐφεδρεῖες τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ».

18-23 τοῦ Μάρτη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 8ου Συνεδρίου τοῦ ΚΚΡ (Μπ).

19 τοῦ Μάρτη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται στή συνεδρίαση τοῦ 8ου Συνεδρίου τοῦ ΚΚΡ (Μπ) μέλος τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν τελική σύνταξη τοῦ προγράμματος τοῦ κόμματος.

21 τοῦ Μάρτη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν μιλάει στό 8ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (Μπ) γιά τό στρατιωτικό πρόβλημα.

22 τοῦ Μάρτη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται ἀπό τό 8ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (Μπ) μέλος τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐπεξεργασία τῆς ἀπόφασης πάνω στό στρατιωτικό πρόβλημα.

23 τοῦ Μάρτη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στό 8ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (Μπ) ἐκλέγεται μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ).

Στήν ἐφημερίδα «Ἰσβέστια» δημοσιεύεται ἡ «Συμφωνία τῆς κεντρικῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας μέ τήν κυβέρνηση τῆς Μπασκιρίας σχετικά μέ τή Σοβιετική Αὐτόνομη Μπασκιρία», πού τήν ὑπογράφουν ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν.

25 τοῦ Μάρτη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται στήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ μέλος τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καί τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ).

30 τοῦ Μάρτη — Μέ ἀπόφαση τῆς ΠΚΕΕ ἐπικυρώνεται ὁ διορισμός τοῦ Ι. Β. Στάλιν σάν Ἐπίτροπου τοῦ Λαοῦ για τόν κρατικό ἔλεγχο.

3 τοῦ Ἀπρίλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν εἰσηγεῖται στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τό σχέδιο διατάγματος γιά τήν αναδιοργάνωση τοῦ κρατικοῦ ἐλέγχου.

9 τοῦ Ἀπρίλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν εἰσηγεῖται στή συνεδρίαση τῆς Ὁλομέλειας τῆς ΠΚΕΕ τήν ἀναδιοργάνωση τοῦ κρατικοῦ ἐλέγχου.

Ὁ Β. Ι. Λένιν, ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Μ. Ι. Καλίνιν ὑπογράφουν τό διάταγμα γιά τόν κρατικό ἔλεγχο, πού ἐπικυρώθηκε ἀπό τήν ΠΚΕΕ.

13 τοῦ Ἀπρίλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τῆς Ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ).
21 τοῦ Ἀπρίλη	Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας ὁρίζονται μέλη τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐξέταση τοῦ τρόπου διαχείρισης τῶν ὑλικῶν τοῦ στρατοῦ στήν Ἔκτακτη ἐπιτροπή ἐφοδιασμοῦ τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ.
23 τοῦ Ἀπρίλη	Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 85 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Σχετικά μέ τήν ἐκτέλεση τῶν 26 συντρόφων τοῦ Μπακοῦ ἀπό τούς πράχτορες τοῦ ἀγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ».
30 τοῦ Ἀπρίλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τήν ἀνακοίνωση «Πρός ὅλους τούς πολίτες τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας» γιά τή δημιουργία Κεντρικοῦ γραφείου παραπόνων καί δηλώσεων, δίπλα στό Ἐπιτροπάτο τοῦ Λαοῦ γιά τόν κρατικό ἔλεγχο. Ἡ ἀνακοίνωση δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰσβέστια» ἀρ. φύλλου 97 τῆς 8 τοῦ Μάη 1919.
4 τοῦ Μάη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τῆς Ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ).
5 τοῦ Μάη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει ἔκθεση στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας γιά τά ἀποτελέσματα τῆς ἐπιθεώρησης τῶν σοβιετικῶν ἱδρυμάτων.
8 τοῦ Μάη	Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνουν ὁδηγίες ἀπό μέρους τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) πρός τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς Οὐκρανίας γιά τό δυνάμωμα τῆς στρατιωτικῆς βοήθειας πρός τό Νότιο Μέτωπο, ἐξαιτίας τῆς ἀπειλῆς τοῦ Ντενίκιν ἐνάντια στό λεκανοπέδιο τοῦ Ντονέτς.

17 τοῦ Μάη	Ἡ ΚΕ τοῦ κόμματος καί τό Συμβούλιο τῆς Ἄμυνας, λόγω τῆς ἐπίθεσης τοῦ Γιουντένιτς καί τῆς ἀπειλῆς ἐνάντια στήν Πετρούπολη, στέλνουν τόν Ι. Β. Στάλιν στό μέτωπο τῆς Πετρούπολης.
19 τοῦ Μάη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνοντας στήν Πετρούπολη κάνει μιά σύσκεψη μέ τόν Ἀνώτατο Διοικητή τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου καί τό Διοικητή τῆς 7ης στρατιᾶς μέ θέμα τήν κατάσταση στό μέτωπο. Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση πληροφορεῖ τόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν κατάσταση στόν τομέα τῆς Πετρούπολης καί τά μέτρα πού πάρθηκαν γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ μετώπου.
20 τοῦ Μάη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τήν Πετρούπολη στή Στάραγια Ρούσα, στό ἐπιτελεῖο τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου.
21 τοῦ Μάη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν πληροφορεῖ μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση τόν Β. Ι. Λένιν καί τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο τῆς Γκάτσινας.
22 τοῦ Μάη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τή Στάραγια Ρούσα στόν τομέα τῆς Γκάτσινας, πού βρίσκεται κάτω ἀπό τά ἄμεσα χτυπήματα τῶν λευκῶν.
25 τοῦ Μάη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν κατατοπίζεται στήν Κρονστάνδη σχετικά μέ τήν κατάσταση τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς.
	Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐπιθεωρεῖ τά ὀχυρά στόν τομέα τοῦ μετώπου τῆς Καρελίας.
28 τοῦ Μάη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν γυρίζει στήν Πετρούπολη ἀπό τήν περιοδεία του στό μέτωπο.
30 τοῦ Μάη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει σύσκεψη μέ τόν Ἀνώτατο Διοικητή, τούς ἐκπροσώπους τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρα-

τίας, τῆς διοίκησης τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου, τῆς 7ης στρατιᾶς καί τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς μέ θέμα τήν ἄμυνα τῶν προσβάσεων τῆς Πετρούπολης.

Ἀρχές τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἀπευθύνει ἔκκληση στά στρατεύματα πού ὑπερασπίζουν τήν Πετρούπολη καί τά καλεῖ νά ἀγωνιστοῦν ἐνάντια στούς λιποτάχτες καί τούς προδότες τοῦ μετώπου.

8-9 τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν βρίσκεται στόν τομέα τοῦ μετώπου τῆς Νάρβας.

10 τοῦ Ἰούνη — Ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) ἀναθέτει στόν Ι. Β. Στάλιν νά ἐφαρμόσει τό συγκεντρωτισμό στή διοίκηση τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου.

13 τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν λόγω τῆς ἀντεπαναστατικῆς στάσης πού σημειώθηκε στά ὀχυρά τῆς Κράσναγια Γκόρκα καί Σέραγια Λόσαντ, δίνει τή διαταγή νά βγοῦν στά ἀνοιχτά τῆς θάλασσας τά σκάφη τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς γιά νά βάλουν κατά τοῦ φρουρίου Κράσναγια Γκόρκα· δίνει ἐπίσης ἐντολή νά συγκροτηθεῖ στό Ὀρανιενμπάουμ ὁμάδα τμημάτων ἀκτῆς πού νά ἐνεργήσουν ἐπίθεση κατά τῆς Κράσναγια Γκόρκα ἀπό ξηρά.

14 τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Ὀρανιενμπάουμ καί κάνει σύσκεψη μέ τούς ἐκπροσώπους τῆς διοίκησης τῶν δυνάμεων θάλασσας καί ξηρᾶς, μέ τούς διοικητές καί τούς ἐπιτρόπους τῶν τμημάτων τῆς ὁμάδας ἀκτῆς μέ θέμα τό σχέδιο ἐπίθεσης κατά τῆς Κράσναγια Γκόρκα.

15 τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Ὀρανιενμπάουμ στή ζώνη τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων γιά να διευθύνει τίς ἐπιχειρήσεις γιά τήν κατάληψη τῆς Κράσναγια Γκόρκα.

16 τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Σταλιν πληροφορεῖ τόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν κατάληψη τῶν ὀχυρῶν Κράσναγια Γκόρκα καί Σέραγια Λόσαντ ἀπό τμήματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό ὀχυρό Κράσναγια Γκόρκα καί παίρνει μέρος στή συγκέντρωση τῶν ναυτῶν τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς καί τῶν τμημάτων τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ.

22 τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πληροφορεῖ τόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν ἐπίθεση τῶν τμημάτων τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, πού ἄρχισε στό μέτωπο τῆς Πετρούπολης.

28 τοῦ Ἰούνη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνει χαιρετισμό στήν 1η μεραρχία ἐλαφροῦ πεζικοῦ καί στούς ναῦτες τοῦ στολίσκου τῆς λίμνης Ὀνέγκα καί τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς πού κατέλαβαν τή Βίντλιτσα —στρατιωτική βάση τῶν φιλανδῶν λευκοφρουρῶν στά σύνορα τῆς Φιλανδίας.

3 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στή Μόσχα.

3-4 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τῆς Ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ).

5 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὁρίζεται μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου.

8 τοῦ Ἰούλη — Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» συνέντευξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν μέ ἀνταποκριτή τῆς «Πράβντα» γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο τῆς Πετρούπολης.

9 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Σμολένσκ, στό ἐπιτελεῖο τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου.

13 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στό Μίνσκ κάνει σύσκεψη μέ τά μέλη τῆς Κυβέρνησης τῆς Λιθουανίας καί Λευκορωσίας σχετικά μέ τή διάλυση τῆς Κυ-

ρέρνησης καί τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄμυνας τοῦ Μίνσκ καί τήν ἔνταξη τῶν μελῶν τους στά ὄργανα τοῦ μετώπου.

23 τοῦ Ἰούλη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τήν ἐντολή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου, πρός τά περιφερειακά ἐπιτροπάτα στρατιωτικῶν τῆς Πετρούπολης καί τῶν δυτικῶν περιφερειῶν, γιά τήν ὀργάνωση ἀμυντικῶν κόμπων.

5 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τή διαταγή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου γιά τή δημιουργία τῆς ὀχυρωμένης ζώνης τῆς Πετρούπολης.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τήν ἐντολή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου πρός τίς στρατιές τοῦ μετώπου γιά τή συντριβή τῶν λευκῶν στίς προσβάσεις τῆς Πετρούπολης καί γιά τήν κατάληψη τοῦ Πσκόφ.

11 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ γράμμα του πρός τόν Β. Ι. Λένιν τόν πληροφορεῖ γιά τήν κατάσταση στό Δυτικό Μέτωπο.

13 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση ρωτᾶ τόν Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε γιά τήν κατάσταση στή ζώνη τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς 16ης στρατιᾶς τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου.

26 τοῦ Αὐγούστου — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πληροφορεῖ τόν Β. Ι. Λένιν ὅτι τά τμήματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ κατέλαβαν τό Πσκόφ.

Αὔγουστος — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καθοδηγεῖ τήν εἰδική σύσκεψη τῶν ὑπευθύνων πολιτικῶν στελεχῶν τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου γιά τήν ἐπεξεργασία τῶν «Ὁδηγιῶν γιά τόν πολιτικό ἐπίτροπο συντάγματος στά τμήματα πού βρίσκονται σέ δράση».

2 τοῦ Σεπτέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πληροφορεῖ τόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν ἀντεπίθεση πού ἄρχισαν τά τμήματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ κοντά στό Ντβίνσκ.

10 τοῦ Σεπτέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Σμολένσκ στή Μόσχα.

15 τοῦ Σεπτέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν γυρίζει στό Σμολένσκ.

25 τοῦ Σεπτέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Σμολένσκ στή Μόσχα.

26 τοῦ Σεπτέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τῆς Ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ). Ἡ Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ ἀποφασίζει νά στείλει τόν Ι. Β. Στάλιν στό Νότιο Μέτωπο γιά νά ὀργανώσει τή συντριβή τοῦ Ντενίκιν.

27 τοῦ Σεπτέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν διορίζεται μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας. Μέ πρόταση τοῦ Ι. Β. Στάλιν παίρνονται ἀποφάσεις γιά τή δημιουργία μικτῆς μεραρχίας ἀπό συντάγματα τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου καί ἀποστολή της στό Νότιο Μέτωπο καί γιά τή δημιουργία Διεύθυνσης γιά τή συγκρότηση τμημάτων τοῦ Νότιου Μετώπου.

28 τοῦ Σεπτέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Σμολένσκ.

30 τοῦ Σεπτέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Σμολένσκ στή Μόσχα.

2 τοῦ Ὀχτώβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας.

Μέ πρόταση τοῦ Ι. Β. Στάλιν παίρνεται απόφαση γιά τή συμπλήρωση τῶν κενῶν τῆς λετονικῆς μεραρχίας, πού προορίζεται γιά τό Νότιο Μέτωπο.

3 τοῦ Ὀχτώβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό χωριό Σεργκιέφσκογε, στό ἐπιτελεῖο τοῦ Νότιου Μετώπου.

9 τοῦ Ὀχτώβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τήν ἐντολή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου γιά τή δημιουργία ὁμάδας στρατευμάτων κρούσης, γιά νά δράσει ἐνάντια στίς δυνάμεις τοῦ Ντενίκιν ἔξω ἀπό τό Ὀριόλ.

11 τοῦ Ὀχτώβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ τή μετακίνηση τοῦ ἐπιτελείου τοῦ Νότιου Μετώπου πηγαίνει ἀπό τό Σεργκιέφσκογε στό Σερποῦχοφ.

15 τοῦ Ὀχτώβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ γράμμα του πρός τόν Β. Ι. Λένιν προτείνει τό στρατηγικό σχέδιο ἐπίθεσης κατά τοῦ Ντενίκιν ἀπό τήν περιοχή τοῦ Βορόνεζ μέσω Χάρκοβου-λεκανοπέδιου τοῦ Ντονέτς πρός Ροστόφ.

17 τοῦ Ὀχτώβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τήν ἐντολή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου πρός τή διοίκηση τῆς 14ης στρατιᾶς γιά τήν κατάληψη τοῦ Ὀριόλ. Στίς 20 τοῦ Ὀχτώβρη τά τμήματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καταλαμβάνουν τό Ὀριόλ.

20 τοῦ Ὀχτώβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τήν ἐντολή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου πρός τίς στρατιές τοῦ μετώπου γιά καταδίωξη τῶν στρατιῶν τοῦ Ντενίκιν πού ὑποχωροῦσαν, μέ κατεύθυνση τοῦ κύριου χτυπήματος πρός τό Κούρσκ.

25 τοῦ Ὀχτώβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πληροφορεῖ τόν Β. Ι. Λένιν γιά τή συντριβή ἔξω ἀπό τό Βορόνεζ τῶν σωμάτων ἱππικοῦ τοῦ Σκουρό καί Μάμοντοφ ἀπό τό σῶμα ἱππικοῦ τοῦ Μπουντιόνι καί γιά τήν κατάληψη τοῦ Βορόνεζ ἀπό τά κόκκινα στρατεύματα.

30 τοῦ Ὀχτώβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Σερποῦχοφ στή ζώνη τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Νότιου Μετώπου.

3 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν γυρίζει στό Σερποῦχοφ ἀπό τήν περιοδεία του στό μέτωπο.

4 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει στή Μόσχα.

6 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ). Μέ πρόταση τοῦ Ι. Β. Στάλιν παίρνεται ἀπόφαση γιά συμπλήρωση τῶν κενῶν τοῦ Νότιου Μετώπου.

9 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν γυρίζει στό Σερποῦχοφ, στό ἐπιτελεῖο τοῦ Νότιου Μετώπου.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τήν ἐντολή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐπίθεσης σέ ὅλο τό μέτωπο καί τή συντριβή τῆς ὁμάδας τῶν στρατευμάτων τοῦ Ντενίκιν τοῦ Κούρσκ.

11 τοῦ Νοέμβρη — Μέ πρόταση τοῦ Ι. Β. Στάλιν τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τοῦ Νότιου Μετώπου παίρνει ἀπόφαση γιά τή δημιουργία στρατιᾶς ἱππικοῦ.

Πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καθοδηγεῖ τήν ἐπεξεργασία τῶν ὁδηγιῶν γιά τή δημιουργία ἐπιθεώρησης πού θά ἀσχοληθεῖ μέ τήν ὀργάνωση τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας στίς ἐπαρχίες πού ἀπελευθερώθηκαν ἀπό τήν κατοχη και των ὁδηγιῶν πρός τίς ἐπαναστατικές ἐπιτροπές στον τομέα τοῦ Νότιου Μετώπου.

16 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει στή Μόσχα.

17 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος τῆς δημιουργίας στρατιᾶς ἱππικοῦ.

18 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν γυρίζει στό Σερποῦχοφ, στό ἐπιτελεῖο τοῦ Νότιου Μετώπου.

19 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τή διαταγή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου γιά τή μετονομασία τοῦ 1ου σώματος ἱππικοῦ σέ στρατιά ἱππικοῦ.

21 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στήν προκαταρκτική σύσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ 2ου Πανρωσικοῦ Συνεδρίου τῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς στή Μόσχα, πού ἔγινε ὑπό τήν προεδρεία τοῦ Β. Ι. Λένιν.

22 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκφωνεῖ τόν ἐναρκτήριο λόγο στό 2ο Πανρωσικό Συνέδριο τῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς.

27 τοῦ Νοέμβρη — Τό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ ψηφίζει ἀπόφαση γιά παρασημοφόρηση τοῦ Ι. Β. Στάλιν μέ τό παράσημο τῆς Κόκκινης Σημαίας γιά τίς ὑπηρεσίες πού πρόσφερε στήν ἄμυνα τῆς Πετρούπολης καί γιά τή γεμάτη αὐταπάρνηση δουλιά του στό Νότιο Μέτωπο.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Σερποῦχοφ στή ζώνη τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Νότιου Μετώπου.

29 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Βορόνεζ.

5 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό σταθμό Καστόρναγια, ἀπ' ὅπου κατευθύνεται στό Στάρι Ὀσκόλ.

6 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στή ζώνη τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς 1ης στρατιᾶς ἱππικοῦ (χωριό Βελίκο-Μιχάιλοφκα, κοντά στό Νόβι Ὀσκόλ).

Στήν κοινή συνεδρίαση τῶν Ἐπαναστατικῶν Πολεμικῶν Συμβουλίων τοῦ Νότιου Μετώπου καί τῆς 1ης στρατιᾶς ἱππικοῦ ὁ Ι. Β. Στάλιν μιλάει γιά τα καθήκοντα τῆς 1ης στρατιᾶς ἱππικοῦ στήν ἐκτέλεση τοῦ σχεδίου συντριβῆς τοῦ Ντενίκιν.

6-7 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν κατατοπίζεται σχετικά μέ τήν κατάσταση τῶν τμημάτων τῆς στρατιᾶς ἱππικοῦ καί τήν πορεία τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων.

7 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Σ. Μ. Μπουντιόνι ἐπιθεωροῦν τό πεδίο μάχης κοντά στό Βελίκο-Μιχάιλοφκα.

8 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Νόβι Ὀσκόλ.

9 τοῦ Δεκέμβρη — Τό 7ο Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἐκλέγει τόν Ι. Β. Στάλιν μέλος τῆς ΠΚΕΕ.

10 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Βορόνεζ.

12 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν γυρίζει ὕστερ' ἀπ' τήν περιοδεία του στό μέτωπο, στό Σερποῦχοφ, στό ἐπιτελεῖο τοῦ Νότιου Μετώπου.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τήν ἐντολή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου πρός τίς στρατιές τοῦ μετώπου γιά τήν κατάληψη τοῦ Κιέβου καί τοῦ λεκανοπεδίου τοῦ Ντονέτς.

13 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Σερμποῦχοφ στή Μόσχα.

17 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν γυρίζει ἀπό τή Μόσχα στό Σερποῦχοφ.

18 τοῦ Δεκέμβρη — Στήν ἐφημερίδα «Πετρογκράντσκαγια Πράβντα» δημοσιεύεται ὁ χαιρετισμός τοῦ Ι. Β. Στάλιν, ἐξονόματος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμ-

βουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου, πρός τούς ἐργάτες τῆς Πετρούπολης, ὅπου τούς εὐχαριστεῖ γιά τή βοήθειά τους πρός τό Νότιο Μέτωπο.

26 τοῦ Δεκέμβρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει τό ἄρθρο «Ἡ στρατιωτική κατάσταση στό Νότο». Τό ἄρθρο δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πραβντα», ἀρ. φύλλου 293 τῆς 28 τοῦ Δεκέμβρη.

29 τοῦ Δεκέμβρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Σερποῦχοφ στή Μόσχα.

3 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Ὀριόλ.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τήν ἐντολή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου πρός τίς στρατιές τοῦ μετώπου γιά τήν καταλήψη τοῦ Ροστόφ.

5 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Κούρσκ, στό ἐπιτελεῖο τοῦ Νότιου Μετώπου.

10 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν πληροφορεῖ τόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν καταλήψη τοῦ Ροστόφ ἀπό τά τμήματα ἱππικοῦ τοῦ Μπουντιόνι.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τήν ἡμερήσια διαταγή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νότιου Μετώπου πρός τίς στρατιές τοῦ μετώπου, μέ τήν ὁποία τίς συγχαίρει γιά τή συντριβή τῶν στρατιῶν τοῦ Ντενίκιν καί τήν ἀπελευθέρωση τοῦ λεκανοπεδίου τοῦ Ντονέτς καί τοῦ Ροστόφ.

11 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Κούρσκ στή ζώνη τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς 14ης στρατιᾶς τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου*.

* Στίς 10 τοῦ Γενάρη 1920 τό Νότιο Μέτωπο μετονομάστηκε Νοτιο-Δυτικό Μέτωπο.

13 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τήν ἐντολή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου πρός τίς στρατιές τοῦ μετώπου γιά καταδίωξη τῶν στρατιῶν τοῦ Ντενίκιν, πού ὑποχωροῦσαν πρός τά λιμάνια τῆς Μαύρης Θάλασσας.

14 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν γυρίζει στό Κούρσκ ἀπό τήν περιοδεία του στό μέτωπο.

15 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Κούρσκ στή Μόσχα.

20 τοῦ Γενάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ κανει ἀνακοίνωση γιά τόν «Κανονισμό τοῦ Συμβουλίου τῆς στρατιᾶς ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας». Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἐγκρίνει τόν «Κανονισμό» καί διορίζει τόν Ι. Β. Στάλιν πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου τῆς στρατιᾶς ἐργασίας Οὐκρανίας.

2 τοῦ Φλεβάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει ἀπό τή Μόσχα στό Κούρσκ, στό ἐπιτελεῖο τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου.

7 τοῦ Φλεβάρη Στή σύνοδο τῆς ΠΚΕΕ ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Προεδρείου τῆς ΠΚΕΕ γιά τήν ἐπεξεργασία τῶν ζητημάτων τῆς ὁμοσπονδιακῆς ὀργάνωσης τῆς ΣΟΣΔΡ.

10 τοῦ Φλεβάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Χάρκοβο, ὅπου ἔχει μεταφερθεῖ ἡ ἕδρα τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου καί τοῦ ἐπιτελείου τοῦ Νοτιου-Δυτικοῦ Μετώπου.

12 τοῦ Φλεβάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν καλεῖ προκαταρκτική σύσκεψη τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς στρατιᾶς ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας.

13 τοῦ Φλεβάρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση πληροφορεῖ τόν Β. Ι. Λένιν γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν γιά τήν ὀργάνωση τῆς στρατιᾶς ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας.

16 τοῦ Φλεβάρη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν διευθύνει τήν πρώτη συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῆς στρατιᾶς ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας, ὅπου κάνει εἰσήγηση γιά τή συγκρότηση τοῦ Συμβουλίου τῆς στρατιᾶς ἐργασίας καί γιά τά καθήκοντά του.
20 τοῦ Φλεβάρη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τίς ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τῆς στρατιᾶς ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας γιά τή στρατιωτική ὀργάνωση τῆς βιομηχανίας κάρβουνου τοῦ λεκανοπεδίου τοῦ Ντονέτς καί γιά τόν ἐφοδιασμό τῶν ἐργατῶν μέ εἴδη πρώτης ἀνάγκης.
7 τοῦ Μάρτη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν στήν ἡμερήσια διαταγή του πρός τή στρατιά ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας ἀπευθύνεται στούς μαχητές, στούς διοικητές καί στούς ἐπιτρόπους τῆς 42ης μεραρχίας πού ἀνήκει τώρα στή στρατιά ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας, καλώντας τους νά κερδίσουν τή νίκη στή μάχη γιά τό κάρβουνο.
9 τοῦ Μάρτη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν καλεῖ σύσκεψη των μελῶν τοῦ οὐκρανικοῦ Συμβουλίου τῆς στρατιᾶς ἐργασίας, τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς Οὐκρανίας καί τῶν ἄλλων ὀργανώσεων γιά τό ζήτημα τῆς ὀργάνωσης τῆς ἐπισιτιστικῆς δουλιᾶς.
15 τοῦ Μάρτη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν καλεῖ ἔκτακτη συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῆς στρατιᾶς ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας ἀπ' ἀφορμή τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τόν καθορισμό τῶν συνόρων τοῦ κυβερνείου τοῦ Ντονέτς.
17-23 τοῦ Μάρτη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν διευθύνει τίς ἐργασίες τῆς 4ης Πανουκρανικῆς συνδιάσκεψης τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Οὐκρανίας πού συνέρχεται στό Χάρκοβο.
17 τοῦ Μάρτη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν βγάζει λόγο στήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς 4ης Πανουκρανικῆς Συνδιάσκεψης τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Οὐκρανίας.

19 τοῦ Μάρτη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν στήν 4η Πανουκρανική Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Οὐκρανίας κάνει εἰσήγηση γιά τήν οἰκονομική πολιτική.
20 τοῦ Μάρτη	Ὁ Ι Β. Στάλιν στήν 4η Πανουκρανική Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Οὐκρανίας ἐκφωνεῖ τόν τελικό λόγο πάνω στήν εἰσήγηση γιά τήν οἰκονομική πολιτική.
23 τοῦ Μάρτη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν στήν 4η Πανουκρανική Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Οὐκρανίας ἐκλέγεται ἀντιπρόσωπος γιά τό 9ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (Μπ).
	Ὁ Ι. Β. Στάλιν κλείνει τίς ἐργασίες τῆς 4ης Πανουκρανικῆς Συνδιάσκεψης τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Οὐκρανίας.
	Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Χάρκοβο στή Μόσχα.
29 τοῦ Μάρτη-5 τοῦ Ἀπρίλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 9ου Συνεδρίου τοῦ ΚΚΡ (Μπ).
1 τοῦ Ἀπρίλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ 9ου Συνεδρίου τοῦ ΚΚΡ (Μπ) ἐκλέγεται στήν ἐπιτροπή γιά τήν ἐπεξεργασία τῆς ἀπόφασης γιά τό ζήτημα τῶν ἐπαγγελματικῶν συνδικάτων καί τῆς ὀργάνωσής τους.
4 τοῦ Ἀπρίλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν στό 9ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (Μπ) ἐκλέγεται μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ).
5 τοῦ Ἀπρίλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τῆς Ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) ἐκλέγεται μέλος τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καί τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ).
16 τοῦ Ἀπρίλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐργασίας καί Ἄμυνας κάνει ἀνακοίνωση γιά τήν κατάσταση τῆς βιομηχανίας κάρβουνου στό λεκανοπέδιο τοῦ Ντονέτς.

23 τοῦ 'Απρίλη	Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 86 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «'Ο Λένιν σάν ὀργανωτής καί ἀρχηγός τοῦ ΚΚΡ».
	'Ο Ι. Β. Στάλιν ἐκφωνεῖ λόγο στή συνεδρίαση τῆς 'Επιτροπῆς τῆς Μόσχας τοῦ ΚΚΡ (Μπ) πού εἶναι ἀφιερωμένη στά 50χρονα ἀπό τή γέννηση τοῦ Β. Ι. Λένιν.
29 τοῦ 'Απρίλη-2 τοῦ Μάη	'Ο Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Σταλιν παίρνουν μέρος στήν ἐπεξεργασία τῶν θέσεων τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) γιά τήν ὀργάνωση τῆς ζύμωσης ἀπ' ἀφορμή τόν πόλεμο κατά τῆς Πολωνίας.
4 τοῦ Μάη	'Ο Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν 'Επιτρόπων τοῦ Λαοῦ διορίζεται πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς γιά τή δημιουργία Αὐτόνομης Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Ταταρίας.
10 τοῦ Μάη	'Ο Ι. Β. Στάλιν μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου 'Εργασίας καί "Αμυνας διορίζεται πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς γιά τόν ἐφοδιασμό τῶν στρατιῶν τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου μέ ἱματισμό.
14 τοῦ Μάη	'Ο Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου 'Εργασίας καί "Αμυνας κάνει ἔκθεση γιά τόν ἐφοδιασμό τῶν στρατιῶν τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου μέ ἱματισμό.
	Μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου 'Εργασίας καί "Αμυνας ὁ Ι. Β. Στάλιν διορίζεται πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς γιά τόν ἐφοδιασμό τοῦ στρατοῦ μέ σφαῖρες, τουφέκια καί πολυβόλα καί γιά τή λήψη μέτρων ἔντασης τῆς δουλιᾶς τῶν ἐργοστασίων παραγωγῆς σφαιρῶν καί ὅπλων.
17 τοῦ Μάη	'Ο Ι. Β. Στάλιν καλεῖ συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς γιά τόν ἐφοδιασμό τοῦ στρατοῦ μέ σφαῖρες, τουφέκια καί πολυβόλα καί γιά τή λήψη μέτρων ἔντασης τῆς δουλιᾶς τῶν ἐργοστασίων παραγωγῆς σφαιρῶν καί ὅπλων.

20 τοῦ Μάη	Στήν ἐφημερίδα «'Ιζβέστια» δημοσιεύονται «ὁδηγίες γιά τή διαδικασία τῶν ἐκλογῶν καί γιά τή συμμετοχή τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν στήν 'Εργατοαγροτική 'Επιθεώρηση». Τίς ὁδηγίες τίς ὑπογράφει ὁ Ι. Β Στάλιν, 'Επίτροπος τοῦ Λαοῦ γιά τήν 'Εργατοαγροτική 'Επιθεώρηση.
21 τοῦ Μάη	'Ο Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου 'Εργασίας καί "Αμυνας κάνει ἔκθεση γιά τά ἀποτελέσματα τῆς δουλιᾶς τῆς ἐπιτροπῆς σχετικά μέ τόν ἐφοδιασμό τοῦ στρατοῦ μέ σφαῖρες, τουφέκια καί πολυβόλα.
25 καί 26 τοῦ Μάη	Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 111 καί 112 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Νέα ἐκστρατεία τῆς 'Αντάντ κατά τῆς Ρωσίας».
26 τοῦ Μάη	'Η ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) ἀπ' ἀφορμή τήν ἐπίθεση τῆς Πολωνίας κατά τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας στέλνει τόν Ι. Β. Στάλιν στό Νοτιο-Δυτικό Μέτωπο.
27 τοῦ Μάη	'Ο Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Χάρκοβο, στό ἐπιτελεῖο τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου.
29 τοῦ Μάη	'Ο Ι. Β. Στάλιν μέ τηλεγράφημά του πρός τόν Β. Ι. Λένιν τοῦ ἀνακοινώνει τά μέτρα πού πάρθηκαν γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ κριμαϊκοῦ τομέα τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου. 'Ο Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Χάρκοβο στό Κρεμεντσούγκ.
31 τοῦ Μάη	'Ο Ι. Β. Στάλιν πληροφορεῖ τόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν κατάσταση στό Νοτιο-Δυτικό Μέτωπο.
	'Ο Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τήν ἐντολή τοῦ 'Επαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου πρός τή διοίκηση τῆς 13ης καί 14ης στρατιᾶς γιά τά μέτρα ἄμυνας τῆς 'Οδησσοῦ.

Ἀρχές τοῦ Ἰούνη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει σύσκεψη μέ τούς διοικητές τῆς 1ης στρατιᾶς ἱππικοῦ στό Κρεμεντσούγκ καί μιλᾶ γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο καί γιά τό σχέδιο ἐπιχειρήσεων τῆς στρατιᾶς ἱππικοῦ.
3 τοῦ Ἰούνη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογράφει τήν ἐντολή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου πρός τό διοικητή τῆς 1ης στρατιᾶς ἱππικοῦ γιά τή συντριβή τῆς ὁμάδας τῶν πολωνικῶν στρατευμάτων τοῦ Κιέβου.
12 τοῦ Ἰούνη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν μέ παρατηρήσεις στό σχέδιο θέσεων τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τό ἐθνικό καί ἀποικιακό ζήτημα, γιά τό 2ο Συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς.
	Ὁ Ι. Β. Στάλιν πληροφορεῖ τόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν κατάληψη τοῦ Κιέβου ἀπό τά τμήματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ.
20 τοῦ Ἰούνη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐπιστρέφει ἀπό τό Κρεμεντσούγκ στό Χάρκοβο.
24 τοῦ Ἰούνη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει στό Σινέλνικοβο (κριμαϊκός τομέας τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου).
	Στήν ἐφημερίδα τοῦ Χαρκόβου «Κομμουνίστ» δημοσιεύεται συνέντευξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν μέ τό συνεργάτη τοῦ οὐκρανικοῦ τμήματος τοῦ τηλεγραφικοῦ πρακτορείου τῆς Ρωσίας γιά τήν κατάσταση στό Νοτιο-Δυτικό Μέτωπο.
3 τοῦ Ἰούλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν γυρίζει ἀπό τό Σινέλνικοβο στό Χάρκοβο.
7 τοῦ Ἰούλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει στή Μόσχα.
Ὡς τίς 11 τοῦ Ἰούλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει σύσκεψη μέ τόν Ἀνώτατο Διοικητή, τό διευθυντή τοῦ Γραφείου ἐπιχειρήσεων καί τόν ἀντιπρόεδρο τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας γιά τό ζήτημα τῆς ἀποστολῆς ἐνισχύσεων στόν κριμαϊκό τομέα τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου.

11 τοῦ Ἰούλη	Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» δημοσιεύεται συνέντευξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν μέ συνεργάτη τῆς «Πράβντα» γιά τήν κατάσταση στό Πολωνικό Μέτωπο.
12 τοῦ Ἰούλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν γυρίζει ἀπό τή Μόσχα στό Χάρκοβο, στό ἐπιτελεῖο τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ Μετώπου.
14 τοῦ Ἰούλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει στή Βολνοβάχα (κριμαϊκός τομέας τοῦ μετώπου).
16 τοῦ Ἰούλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐπισκέφθηκε τή Μαριούπολη ὅπου κατατοπίστηκε σχετικά μέ τήν κατάσταση τοῦ στόλου τῆς Ἀζοφικῆς.
	Ἡ ὀλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) ἐγκρίνει τίς προτάσεις τοῦ Ι. Β. Στάλιν γιά τήν ὀργάνωση τῆς συντριβῆς τοῦ Βράνγκελ. Ὁ Β. Ι. Λένιν πληροφορεῖ σχετικά τόν Ι. Β. Στάλιν.
Ὡς τίς 19 τοῦ Ἰούλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει τό σχέδιο γράμματος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) πρός τίς κομματικές ὀργανώσεις γιά τήν ἐπιστράτευση τῶν κομμουνιστῶν γιά τό μέτωπο τῆς Κριμαίας. Μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν τό γράμμα στέλνεται στίς κομματικές ὀργανώσεις.
19 τοῦ Ἰούλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἔρχεται ἀπό τή Βολνοβάχα στή Λοζόβαγια.
20 τοῦ Ἰούλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν γυρίζει στό Χάρκοβο ἀπό τήν περιοδεία του στό μέτωπο.
31 τοῦ Ἰούλη	Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει στή Λοζόβαγια.

2 τοῦ Αὐγούστου Ὁ Ι. Β. Στάλιν πληροφορεῖται ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) γιά τή μετατροπή τοῦ μετώπου τοῦ Βράνγκελ σέ ἀνεξάρτητο μέτωπο. Τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀναθέτει στόν Ι. Β. Στάλιν νά συγκροτήσει τό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τοῦ Μετώπου καί νά συγκεντρώσει ὅλη του τήν προσοχή σ' αὐτό τό Μέτωπο.

7 τοῦ Αὐγούστου Ὁ Ι. Β. Στάλιν πληροφορεῖ τόν Β. Ι. Λένιν γιά τή διάβαση τοῦ ποταμοῦ Δνείπερου ἀπό τά τμήματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καί τήν κατάληψη τοῦ Ἀλιόσκι, τῆς Καχόφκας καί ἄλλων σημείων στήν ἀριστερή ὄχθη τοῦ Δνείπερου.

9 τοῦ Αὐγούστου Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει ἀπό τή Λοζόβαγια στό Ἀλεξαντρόφοκ.

14 τοῦ Αὐγούστου Ὁ Ι. Β. Στάλιν γυρίζει στό Χάρκοβο ἀπό τήν περιοδεία του στό μέτωπο.

17 τοῦ Αὐγούστου Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει στή Μόσχα.

19 τοῦ Αὐγούστου Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνουν ὁδηγίες στήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΚ (Μπ) τῆς Οὐκρανίας, στά Γραφεῖα τοῦ Καυκάσου καί τῆς Σιβηρίας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ), στήν Ἐπιτροπή τῆς Πετρούπολης τοῦ ΚΚΡ (Μπ) καί στό Ἐπαναστατικό Πολεμικό Συμβούλιο τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου γιά τά μέτρα βοήθειας πρός τό Μέτωπο τῆς Κριμαίας.

25 τοῦ Αὐγούστου Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ ἔκθεσή του στό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) προτείνει ἕνα πρόγραμμα δημιουργίας στρατιωτικῶν ἐφεδρειῶν τῆς Δημοκρατίας.

22-25 τοῦ Σεπτέμβρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τῆς 9ης Πανρωσικῆς Συνδιάσκεψης τοῦ ΚΚΡ (Μπ).

22 τοῦ Σεπτέμβρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στή συζήτηση πού ἔγινε στήν 9η Πανρωσική Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚΡ (Μπ) πάνω στήν ἔκθεση δράσης τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς.

10 τοῦ Ὀχτώβρη Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 226 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Ἡ πολιτική τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας για τό ἐθνικό ζήτημα στή Ρωσία».

15 τοῦ Ὀχτώβρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκφωνεῖ λόγο στήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς 1ης Πανρωσικῆς Συνδιάσκεψης τῶν ὑπεύθυνων στελεχῶν τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης.

16 τοῦ Ὀχτώβρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ ἐντολή τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) πηγαίνει στό Βόρειο Καύκασο καί στό Ἀζερμπαϊτζάν.

18 τοῦ Ὀχτώβρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Ροστόφ τοῦ Ντὸν καί κατατοπίζεται σχετικά μέ τήν κατάσταση τῆς κομματικῆς δουλιᾶς.

21 τοῦ Ὀχτώβρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Βλαντικαφκάζ.

26 τοῦ Ὀχτώβρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν στέλνει πληροφορίες στήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΚΡ (Μπ) καί τόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν κατάσταση στόν Καύκασο.

27-29 τοῦ Ὀχτώβρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν διευθύνει τίς ἐργασίες τῆς σύσκεψης περιοχῆς τῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τοῦ Ντόν καί τοῦ Καυκάσου, στό Βλαντικαφκαζ.

27 τοῦ Ὀχτώβρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει εἰσήγηση «Γιά τήν πολιτική κατάσταση τῆς Δημοκρατίας» στή σύσκεψη τῆς περιοχῆς τῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τοῦ Ντόν καί τοῦ Καυκάσου.

30 τοῦ Ὀχτώβρη Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Βλαντικαφκάζ στό Μπακού.

4 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ) τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν μαζί μέ τά μέλη τοῦ Γραφείου τοῦ Καυκάσου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ), μέ θέμα τίς διαπραγματεύσεις μέ τή Γεωργία καί τήν κατάσταση τῆς Ἀρμενίας.

6 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν στήν πανηγυρική συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ τοῦ Μπακοῦ κάνει ὁμιλία μέ θέμα: «Τρία χρόνια προλεταριακῆς διχτατορίας».

9 τοῦ Νοέμβρη — Στήν κοινή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ) τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν, τοῦ Γραφείου τοῦ Καυκάσου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ) καί τῶν κομματικῶν καί σοβιετικῶν ὀργανώσεων τοῦ Μπακοῦ ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει εἰσήγηση γιά τή δουλειά τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων καί τή δουλειά τῶν Σοβιέτ τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν.

12 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Τεμίρ-Χάν-Σουρά.

13 τοῦ Νοέμβρη — Σέ συνέλευση τῶν κομματικῶν στελεχῶν ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει εἰσήγηση γιά τά καθήκοντα τῶν κομματικῶν καί τῶν σοβιετικῶν ὀργάνων σέ σύνδεση μέ τήν ἀνακήρυξη τῆς αὐτονομίας τοῦ Νταγκεστάν.

Στό συνέδριο τῶν λαῶν τοῦ Νταγκεστάν ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει τήν ἐπίσημη δήλωση γιά ἀνακήρυξη τῆς σοβιετικῆς αὐτονομίας τοῦ Νταγκεστάν.

16 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν φτάνει στό Βλαντικαφκάζ.

17 τοῦ Νοέμβρη — Στό Συνέδριο τῶν λαῶν τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει εἰσήγηση «Γιά τή σοβιετική αὐτονομία τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ».

Ὁ Ι. Β. Στάλιν δέχεται μιά ὁμάδα ἀντιπροσώπων τοῦ Συνεδρίου τῶν λαῶν τῆς περιοχῆς τοῦ Τέρεκ (μελῶν τῆς φράξιας κοζάκων-ἀγροτῶν)

20 τοῦ Νοέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν πηγαίνει ἀπό τό Βλαντικαφκάζ στή Μόσχα.

30 τοῦ Νοέμβρη — Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἡ συνέντευξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν μέ συνεργάτη τῆς «Πράβντα» γιά τήν κατάσταση στόν Καύκασο.

4 τοῦ Δεκέμβρη — Δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλλου 273 τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «Ζήτω ἡ Σοβιετική Ἀρμενία!».

22-29 τοῦ Δεκέμβρη — Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 8ου Πανρωσικοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ.

29 τοῦ Δεκέμβρη — Τό 8ο Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἐκλέγει τόν Ι. Β. Στάλιν μέλος τῆς ΠΚΕΕ.

31 τοῦ Δεκέμβρη — Στή συνεδρίαση τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται μέλος τοῦ Προεδρείου τῆς ΠΚΕΕ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ,ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ
«ΚΙΝΗΣΗ για ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΗ του ΚΚΕ 1918-55» ΑΘΗΝΑ 2011

Τυπώθηκε τό Σεπτέμβρη τοῦ 1952 σέ
5.000 ἀντίτυπα στά τυπογραφεῖα
τοῦ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ,, ΝΕΑ ΕΛΛΑΔΑ"